

សុយាមរណ្ណតុស្ត ពេជ្រិភ្នំ

៣៤

ឧភិធម្មបិណ្ឌកេ

ធម្មសង្ខតនិ

ชุดที่ ๒ ห้องกรมพระจันทบุรีนฤนาถ ๒๗ ๖๑ ๑๐

ชุมนุมสงฆ์

294.311
๗ ๑๗ ค
ค. 34๓. 3

สยามรัฐสุด เต็มใจ

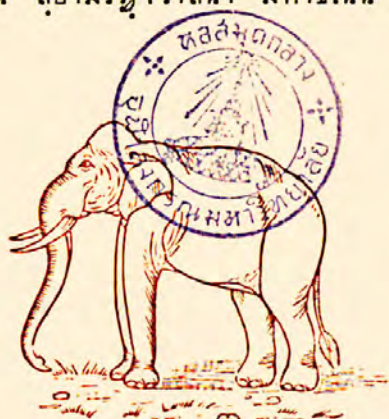
อิทธิมมปิฎเก ชมมสังคณิ

วชิรพาณีน มหาสมณีน อาโท ไสริตา

เชมจาริตุเกเรน ชมมติโลกาจริเยน

ปน ไสริตา

ราชปุมุเชน สยามรัฐวาสนา มหาชนน มุททาบีตา

สยามรัฐสุด ราชธานี

มหามกุฏราชวิทยาลัย ปกาสิตา

พุทธปรินิพพานา ๒๕๓๐

34508.

มกรรรมติทิตามพระราชบัญญัติ

กรุงเทพ ฯ

โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ถนนสามเสน

សុបាមរាជសុត្ត ពេប្បិកាបរមរាជ

เติบวัก พุทธชำน นาม พุทธธัส ภควโต มหมณินยธัส สโมธาน
 โหติ ๑ คณฯ ยาว ทพฺพํ ทิวชติ ตาว พุทธปรีธาย สมนุปปฏิปตติ
 โสภติ ๑ เตน พุทธธัสโนปตถมภกา ขตติยวราชาโน พุทธธากาน
 พถ อนุปฺปนฺเตนตา ภควโต มหมณินยํ สงคํคิ อโรปาเปตฺวา โปตถเกส
 ติธาเปส ๑ เขตเทว เคส จริยาคตํ ๑

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

อนึ่ง ไชย อิมตัมมี สังฆมเถ กาลกโต มหาชราวุธ นาม
 มหาราชา มรณาสันนิกาเถ มม กาลกตตัสส อนุตฺตรนตฺถาย โย
 โกจิ พุทฺธสาตฺถนุปรโณ คนฺโถ มุทฺทาทิโต โหตุติ อาณานิธิ ฯ
 ธก ปริณิโต มหาปชาธิปโก นาม มหาราชา อิมตัมมี กาลเถ รชฺช
 กาลเณโต มยฺหํ เชฏฺฐภาตฺตมฺปิโย มโนรตตัสส สมิชฺชนตฺถาย เตปฺปิฏกํ
 พุทฺธวณฺเณว มุทฺทาทเปตฺตพฺพยุตฺตกนฺติ วิจิณฺทวา ชินฺวรสังฆมราชปฺปมฺมุช-

เตมียเก เกรนุตเถเร อาราเขตวา ปุพเพ มุทิติ ปุณ โธชาเปตวา
ตตต มุททาปนเ อตตโน ชน ปริจจติ สุยามรฐวาสี มหาชน
ตมาทเปติ ฯ

เอวมิติ ตินนุ นียกานํ สมหุทํ สุยามรฐสูตร เตมียกํ
ราชปมฺพเนน สุยามรฐวาสินา มหาชนเนน พุทฺธสํ ภควโต
ปรีนิพฺพานา จุตฺตตฺตจิกานํ ทฺวินนํ สหสฺสํนามุปริ อจฺจุตฺตจฺยา
วตฺถํนามจฺจเยน มุททาเปตํ อารทฺธํ ฯ

ยํ อิมสูตร เตมียกสูตร มุททามิตฺตฺตา ปุณฺณํ ปตฺตํ ตตฺต
ปตฺติ มหาจฺจิราจฺจมหาราชสูตร ชานโธ อูปกปฺปตฺ ฯ

อมีจ

เขมํ อนฺธมา สฺรตา จ สนฺโต
อนาตุราโธ สฺรตา อเวรี
เทวา มนุสฺสา จ ปชา จ เสรี
ภทฺธานุสฺสํ จ สทา ภวณฺตี ฯ

กิตฺตฺนปฺตํ
มํติกา

อภิชมฺมมํติกา	องฺเก ๓
สํกฺกตฺตมํติกา	„ ๗
จิตฺตฺตปฺปาทกณฺฑํ	
กุสฺสตา กามาวจฺรา	
ปทภณฺณํ	„ ๘
โกฏฺฐาสนฺวาโร	„ ๒๓
สํญญตฺวาโร	„ ๓๓
เสถาณิ มหากุสฺสตจิตฺตฺตานิ	„ ๓๖
กุสฺสตา รุปาวจฺรา	
กสฺสณฺณํ	„ ๔๔
อภิกายตฺตนาณิ	„ ๖๐
วิโมกฺขณิ	„ ๗๔
พฺรหฺมวิหารชฺฌณํ	„ ๗๕
อสุภชฺฌณํ	„ ๗๗
กุสฺสตา อรูปาวจฺรา	
อรุปชฺฌณํ	„ ๗๘

กุตฺตา ฐมฺมา เทวฺมิกา ทัฬหฺทิเกทา	องฺเก ๗๙
กุตฺตา โถกุตฺตรา	
ปทภาณนํ	” ๘๓
โกญฺจาสฺวาโร	” ๘๗
ปฏฺธิปทา	” ๘๘
เสธํ มคฺคา	” ๙๐
อกุตฺตา ฐมฺมา	
ปทภาณนํ	” ๙๐
โกญฺจาสฺวาโร	” ๙๕
เสธํนิ อกุตฺตจิตฺตานิ	” ๙๖
อพฺยากตา ฐมฺมา	
กามาวจรวิปากา	” ๙๗
รูปาวจรวิปากา	” ๙๘
อรฺพทาวจรวิปากา	” ๙๙
โถกุตฺตวิปากา	” ๙๙
อกุตฺตวิปากา	” ๙๙
กามาวจรกิริยา	” ๙๙
รูปาวจรกิริยา	” ๙๙
อรฺพทาวจรกิริยา	” ๙๙

กิตฺตพนฺตฺ

ง

รูปกณฺท์

อพฺยากเตสํ รหมเมสํ รูปสงฺคโห

มาติกา

อํงเก ๓๘๔

เฮกณฺิทุเทโส

„ ๓๘๕

ทุกณฺิทุเทโส

„ ๓๘๕

ติกณฺิทุเทโส

„ ๒๒๗

จตุกณฺิทุเทโส

„ ๒๔๓

ปญฺจกาทินฺิทุเทโส

„ ๒๕๕

นิกฺเขปกณฺท์

ติเก นิกฺเขโป

„ ๒๕๘

เหตุโคจฺจนเก นิกฺเขโป

„ ๒๗๓

จุพฺพตฺรทุเก นิกฺเขโป

„ ๒๗๗

ชาตวโคจฺจนเก นิกฺเขโป

„ ๒๘๓

สณฺโณชนโคจฺจนเก นิกฺเขโป

„ ๒๘๔

คณฺถโคจฺจนเก นิกฺเขโป

„ ๒๘๐

โอสโคจฺจนเก นิกฺเขโป

„ ๒๘๕

โยคโคจฺจนเก นิกฺเขโป

„ „

นัฏฺรณโคจฺจนเก นิกฺเขโป

„ „

ปฺรามาตโคจฺจนเก นิกฺเขโป

„ ๓๐๐

มหนฺตฺรทุเก นิกฺเขโป

„ ๓๐๒

ไถชนปฤค

อสุทฺถกปาไซ	อสุทฺถกปาไซ	อสุทฺ
ปณฺณชาโตโก	ปณฺณชาโตโก	” ๓๕
โสมนสฺสินทฺริย	โสมนสฺสินทฺริย	” ๒๕
โหติ	โหติ	” ๔๕. ๓๗๔
อริยา	อริยา	” ๔๖
อสุทฺถปฏฺ	อสุทฺถปฏฺ	” ๓๐๓
อินฺทินทฺริย	อินฺทินทฺริย	” ๒๔๘
อปรียาปนฺนา	อปรียาปนฺนา	” ๒๖๔. ๒๖๗
ทฺฐิตคฺค	ทฺฐิตคฺค	” ๒๘๒
จคฺคตฺ	จคฺคตฺ	” ๓๓๓
อคฺคต	อคฺคต	” ๓๓๔
วปากโต	วปากโต	” ๓๔๓

รวมมณาชมา อุปปมาณารวมมณาชมา หีนาชมา มชฺฌิมา-
 ชมา ปณฺธตาชมา มิจฺจุตฺตนิยตาชมา สัมมตฺตนิยตาชมา
 อนินยตาชมา มคฺคการวมมณาชมา มคฺคเหตุกาชมา มคฺคา-
 จิปติโนชมา อุปฺปนฺนาชมา อนุปฺปนฺนาชมา อุปฺปาติโน-
 ชมา อตฺตตาชมา อนาคตาชมา ปจฺจุปฺปนฺนาชมา อตฺตตา-
 รวมมณาชมา อนาคตารวมมณาชมา ปจฺจุปฺปนฺนารวมมณาชมา
 อชฺฌตฺตชมา พหิทฺธาชมา อชฺฌตฺตพหิทฺธาชมา อชฺฌตฺ-
 ตารวมมณาชมา พหิทฺธารวมมณาชมา อชฺฌตฺตพหิทฺธารวมมณา-
 ชมา สนิทฺตฺสนสฺสปฺปฏฺฐาชมา อนิทฺตฺสนสฺสปฺปฏฺฐาชมา อนิ-
 ทตฺตฺสนาปฺปฏฺฐาชมา ฯ

พาวธตฺติ ติกมาติกา ฯ

[๒] เหตุชมา นเหตุชมา สเหตุกาชมา อเหตุกา-
 ชมา เหตุสมฺปยุตฺตาชมา เหตุวิปฺปยุตฺตาชมา เหตุเจว-
 ชมา สเหตุกาจ สเหตุกาเจวชมา นจเหตุ เหตุเจวชมา เหตุ-
 สมฺปยุตฺตาจ เหตุสมฺปยุตฺตาเจวชมา นจเหตุ นเหตุ ไช ปน
 ชมา สเหตุกาบี อเหตุกาบี ฯ

เหตุโคจฺจกั ฯ

[๓] สปฺปจฺจาชมา อุปฺปจฺจาชมา สงฺขตาชมา
 อสงฺขตาชมา สนิทฺตฺสนาชมา อนิทฺตฺสนาชมา สปฺปฏฺฐา-
 ชมา อุปฺปฏฺฐาชมา ฐมฺปิโนชมา อฐมฺปิโนชมา โถกียา-

ธมฺมา โลกุตฺตวรา ธมฺมา เกณจิวิญญेญฺยา ธมฺมา เกณจิวิญญ-
 ญेญฺยา ธมฺมา ฯ

จุพฺพตฺรทฺถํ ฯ

[๔] ธาตฺวา ธมฺมา โนธาตฺวา ธมฺมา ธาตฺวา ธมฺมา ธนาตฺวา-
 ธมฺมา ธาตฺวสํปยุตฺตา ธมฺมา ธาตฺววิปยุตฺตา ธมฺมา ธาตฺวา-
 เจว ธมฺมา ธาตฺวา จ ธาตฺวา เจว ธมฺมา โน จ ธาตฺวา ธาตฺวา เจว-
 ธมฺมา ธาตฺวสํปยุตฺตา จ ธาตฺวสํปยุตฺตา เจว ธมฺมา โน จ ธาตฺวา
 ธาตฺววิปยุตฺตา ๒ ปน ธมฺมา ธาตฺวามี ธนาตฺวามี ฯ

ธาทฺวโคจฺจทฺถํ ฯ

[๕] สณฺโฆชนา ธมฺมา โนสณฺโฆชนา ธมฺมา สณฺโฆชนินฺยา-
 ธมฺมา อสณฺโฆชนินฺยา ธมฺมา สณฺโฆชนสํปยุตฺตา ธมฺมา สณฺโฆ-
 ชนวิปยุตฺตา ธมฺมา สณฺโฆชนา เจว ธมฺมา สณฺโฆชนินฺยา จ สณฺ-
 โฆชนินฺยา เจว ธมฺมา โน จ สณฺโฆชนา สณฺโฆชนา เจว ธมฺมา สณฺ-
 โฆชนสํปยุตฺตา จ สณฺโฆชนสํปยุตฺตา เจว ธมฺมา โน จ สณฺโฆชนา
 สณฺโฆชนวิปยุตฺตา ๒ ปน ธมฺมา สณฺโฆชนินฺยามี อสณฺโฆชนิน-
 ยามี ฯ

สณฺโฆชนโคจฺจทฺถํ ฯ

[๖] คนฺถา ธมฺมา โนคนฺถา ธมฺมา คนฺถนินฺยา ธมฺมา อคนฺถ-
 นินฺยา ธมฺมา คนฺถสํปยุตฺตา ธมฺมา คนฺถวิปยุตฺตา ธมฺมา คนฺถา-
 เจว ธมฺมา คนฺถนินฺยา จ คนฺถนินฺยา เจว ธมฺมา โน จ คนฺถา คนฺถา เจว-

ธมฺมาคณฺถสํปยุตฺตา จ คณฺถสํปยุตฺตาเจวธมฺมา โน จ คณฺถา คณฺถ-
 วิปยุตฺตา ติ ปน ธมฺมา คณฺถนียามี อคณฺถนียามี ฯ

คณฺถโคจฺจํ ฯ

[๗] โอชาธมฺมา โนโอชาธมฺมา โอชนียาธมฺมา อโนช-
 นียาธมฺมา โอชสํปยุตฺตาธมฺมา โอชวิปยุตฺตาธมฺมา โอชา-
 เจวธมฺมา โอชนียา จ โอชนียาเจวธมฺมา โน จ โอชา โอชาเจ-
 วธมฺมา โอชสํปยุตฺตา จ โอชสํปยุตฺตาเจวธมฺมา โน จ โอชา โอช-
 วิปยุตฺตา ติ ปน ธมฺมา โอชนียามี อโนชนียามี ฯ

โอชโคจฺจํ ฯ

[๘] โยคาธมฺมา โนโยคาธมฺมา โยคนียาธมฺมา อโยคนียา-
 ธมฺมา โยคสํปยุตฺตาธมฺมา โยควิปยุตฺตาธมฺมา โยคาเจ-
 วธมฺมา โยคนียา จ โยคนียาเจวธมฺมา โน จ โยคา โยคาเจวธมฺมา-
 โยคสํปยุตฺตา จ โยคสํปยุตฺตาเจวธมฺมา โน จ โยคา โยควิ-
 ปยุตฺตา ติ ปน ธมฺมา โยคนียามี อโยคนียามี ฯ

โยคโคจฺจํ ฯ

[๙] นีวรณาธมฺมา โนนีวรณาธมฺมา นีวรณียาธมฺมา อนี-
 วรณียาธมฺมา นีวรณสํปยุตฺตาธมฺมา นีวรณวิปยุตฺตาธมฺมา
 นีวรณาเจวธมฺมา นีวรณียา จ นีวรณียาเจวธมฺมา โน จ นีวรณา
 นีวรณาเจวธมฺมา นีวรณสํปยุตฺตา จ นีวรณสํปยุตฺตาเจวธมฺมา-
 โน จ นีวรณา นีวรณวิปยุตฺตา ติ ปน ธมฺมา นีวรณียามี

อนันตวณินยา มี ๑

นันทวณโคจรกัม ๑

[๓๐] ปรามาสา ธมฺมา โนปรามาสา ธมฺมา ปรามธุชา ธมฺมา
อปรามธุชา ธมฺมา ปรามาสสํปยุตฺตา ธมฺมา ปรามาสวิปยุตฺตา-
ธมฺมา ปรามาสา เจว ธมฺมา ปรามธุชา จ ปรามธุชา เจว ธมฺมา-
โน จ ปรามาสา ปรามาสวิปยุตฺตา โส ปน ธมฺมา ปรามธุชา มี
อปรามธุชา มี ๑

ปรามาสโคจรกัม ๑

[๓๑] สรรวมมณา ธมฺมา อนารวมมณา ธมฺมา จิตฺตา ธมฺมา
โนจิตฺตา ธมฺมา เจตสีกา ธมฺมา อเจตสีกา ธมฺมา จิตฺตส-
มฺปยุตฺตา ธมฺมา จิตฺตวิปยุตฺตา ธมฺมา จิตฺตสังคฺขชา ธมฺมา จิตฺต-
วิสังคฺขชา ธมฺมา จิตฺตสังคฺขจํหา ธมฺมา โนจิตฺตสังคฺขจํหา ธมฺมา
จิตฺตสทฺทโน ธมฺมา โนจิตฺตสทฺทโน ธมฺมา จิตฺตานุปริวตฺติโน ธมฺมา
โนจิตฺตานุปริวตฺติโน ธมฺมา จิตฺตสังคฺขจํหา ธมฺมา โนจิตฺต-
สังคฺขจํหา ธมฺมา จิตฺตสังคฺขจํหา สทฺทโน ธมฺมา โน-
จิตฺตสังคฺขจํหา สทฺทโน ธมฺมา จิตฺตสังคฺขจํหา นุปริวตฺ-
ติโน ธมฺมา โนจิตฺตสังคฺขจํหา นุปริวตฺติโน ธมฺมา อชฺฌตฺ-
ติกา ธมฺมา พาหิรา ธมฺมา อุปาทา ธมฺมา โนอุปาทา ธมฺมา อุปา-
ทินฺนา ธมฺมา ออุปาทินฺนา ธมฺมา ๑

มหนตรกัม ๑

หอสมุดกลาง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

[๓๒] อุปาทานา มุมมา โนอุปาทานา มุมมา อุปาทานินยา มุมมา
 อนุอุปาทานินยา มุมมา อุปาทานตัมปยุตฺตา มุมมา อุปาทานวิปฺปยุตฺ-
 ตา มุมมา อุปาทานา เจว มุมมา อุปาทานินยา จ อุปาทานินยา เจว-
 มุมมา โน จ อุปาทานา อุปาทานา เจว มุมมา อุปาทานตัมปยุตฺตา จ
 อุปาทานตัมปยุตฺตา เจว มุมมา โน จ อุปาทานา อุปาทานวิปฺปยุตฺตา
 โส ปน มุมมา อุปาทานินยา มี อนุอุปาทานินยา มี ฯ

อุปาทานโคจฺจนกั ฯ

[๓๓] กิเลสํ มุมมา โนกิเลสํ มุมมา ตังฺกิเลสิกา มุมมา อตัง-
 กิเลสิกา มุมมา ตังฺกิตฺติฏฺฐา มุมมา อตังฺกิตฺติฏฺฐา มุมมา กิเลส-
 ตัมปยุตฺตา มุมมา กิเลสวิปฺปยุตฺตา มุมมา กิเลสํ เจว มุมมา ตัง-
 กิเลสิกา จ ตังฺกิเลสิกา เจว มุมมา โน จ กิเลสํ กิเลสํ เจว มุมมา-
 ตังฺกิตฺติฏฺฐา จ ตังฺกิตฺติฏฺฐา เจว มุมมา โน จ กิเลสํ กิเลสํ เจว มุมมา-
 กิเลสตัมปยุตฺตา จ กิเลสตัมปยุตฺตา เจว มุมมา โน จ กิเลสํ กิเลส-
 วิปฺปยุตฺตา โส ปน มุมมา ตังฺกิเลสิกามี อตังฺกิเลสิกามี ฯ

กิเลสโคจฺจนกั ฯ

[๓๔] ทสฺสเนน ปหาตพฺพา มุมมา นทสฺสเนน ปหาตพฺพา มุมมา
 ภาวนาย ปหาตพฺพา มุมมา นภาวนาย ปหาตพฺพา มุมมา ทสฺสเนน-
 ปหาตพฺพเหตุกา มุมมา นทสฺสเนน ปหาตพฺพเหตุกา มุมมา ภาว-
 นาย ปหาตพฺพเหตุกา มุมมา นภาวนาย ปหาตพฺพเหตุกา มุมมา สวิ-
 ตกฺกา มุมมา อวิตกฺกา มุมมา สวิจจวรา มุมมา อวิจจวรา มุมมา

จิตตูปปาตกณฺท์

ปทภาสนํ

[๑๖] กตเม ชมฺมา กุสฺลา ยสฺมึ สฺมเย กามาจจํ กุสฺลํ
จิตฺตํ อูปฺปนํ โหติ โสมนสฺสสํหคฺคํ ฌาณสํปยุตฺตํ รูปารมฺมณํ
วา สทฺธทารมฺมณํ วา คนฺธารมฺมณํ วา รสธารมฺมณํ วา โผฏฺฐพฺพา-
รมฺมณํ วา ชมฺมารมฺมณํ วา ยํ ยํ วา ปนารพฺก ตสฺมึ สฺมเย
ผลฺโส โหติ เวทนา โหติ สญฺเฌา โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ โหติ
จิตฺตโก โหติ วิจาโร โหติ ปิฏฺติ โหติ สฺขํ โหติ จิตฺตสฺสํสํกคฺคา
โหติ สทฺธินทฺริยํ โหติ วิริยินทฺริยํ โหติ สติทฺธิทฺธิทฺธิ โหติ สฺมาชิ-
นทฺธิทฺธิ โหติ ปณฺณินทฺธิทฺธิ โหติ มนินทฺธิทฺธิ โหติ โสมนสฺสอินทฺธิทฺธิ
สทฺธิทฺธิทฺธิ โหติ สฺมมาทิฏฺฐิ โหติ สฺมมาสงฺกปโป โหติ สฺมา-
วายาโม โหติ สฺมมาสตี โหติ สฺมมาสมาธิ โหติ สทฺธัพพํ โหติ
วิริยพฺพํ โหติ สติพฺพํ โหติ สฺมาธิพฺพํ โหติ ปณฺณพฺพํ โหติ
หิริพฺพํ โหติ โอตฺตูปฺปพฺพํ โหติ อโตนโ โหติ อโตนโส โหติ
อโมโห โหติ อนภิชฺฌา โหติ อพฺยาปาทโ โหติ สฺมมาทิฏฺฐิ
โหติ หิริ โหติ โอตฺตูปฺโป โหติ กายปฺปสฺสทฺธิ โหติ จิตฺตปฺปสฺ-
สทฺธิ โหติ กายตฺถุตา โหติ จิตฺตตฺถุตา โหติ กายมฺมุตฺตา โหติ
จิตฺตมฺมุตฺตา โหติ กายกมฺมณฺณตฺตา โหติ จิตฺตกมฺมณฺณตฺตา โหติ
กายปาคฺคณฺณตฺตา โหติ จิตฺตปาคฺคณฺณตฺตา โหติ กายชุกฺตา โหติ

จิตตฺตฺตฺกตา โหติ สติ โหติ สัมปชฌณํ โหติ สัมโภ โหติ
 วิปัสสนา โหติ ปคฺคทาโ โหติ อวิกฺกเขโป โหติ เย วา ปน
 ตสฺมึ สัมเย อญฺเญมึ อตฺถิ ปญฺญิจฺจสฺมฺปนฺนา อรฺหิโน ชมฺมา
 อิเม ชมฺมา กุสฺสตา ฯ

[๓๗] กตโม ตสฺมึ สัมเย ผลฺโส โหติ โย ตสฺมึ สัมเย
 ผลฺโส ผลฺสนา สัมผลฺสนา สัมผลฺลิตฺตํ อยํ ตสฺมึ สัมเย ผลฺโส โหติ ฯ

[๓๘] กตมา ตสฺมึ สัมเย เวทนา โหติ ยํ ตสฺมึ สัมเย
 ตชฺชามโนวิญฺญาณชาตฺตฺตฺมผลฺลตฺตํ เจตฺตํ ตํ เจตฺตํ สฺวํ เจโต-
 สัมผลฺลตฺตํ ตํ สฺวํ เวทิตํ เจโตสฺมฺผลฺลตฺตา ตํ ตา สฺวา เวทนา
 อยํ ตสฺมึ สัมเย เวทนา โหติ ฯ

[๓๙] กตมา ตสฺมึ สัมเย สญฺญา โหติ ยา ตสฺมึ สัมเย
 ตชฺชามโนวิญฺญาณชาตฺตฺมผลฺลตฺตา สญฺญา สญฺขานนา สญฺขานิตฺตํ
 อยํ ตสฺมึ สัมเย สญฺญา โหติ ฯ

[๔๐] กตมา ตสฺมึ สัมเย เจตนา โหติ ยา ตสฺมึ สัมเย
 ตชฺชามโนวิญฺญาณชาตฺตฺมผลฺลตฺตา เจตนา สญฺเจตนา สญฺเจตยิตฺตํ
 อยํ ตสฺมึ สัมเย เจตนา โหติ ฯ

[๔๑] กตมํ ตสฺมึ สัมเย จิตฺตํ โหติ ยํ ตสฺมึ สัมเย จิตฺตํ มโน
 มานสํ หทยํ ปณฺหริ มโน มนายนนํ มนินฺทริยํ วิญฺญาณํ วิญฺญาณก-
 ขนฺโห ตชฺชา มโนวิญฺญาณชาตฺตฺตํ อิทํ ตสฺมึ สัมเย จิตฺตํ โหติ ฯ

[๔๒] กตโม ตสฺมึ สัมเย วิตกฺโก โหติ โย ตสฺมึ สัมเย

ตฤโก วิตฤโก สงกบโป ขบปนา พุขปนา เจตโส อภินิโรปนา
สมมาสงกบโป อัย ตสฺมึ สมเย วิตฤโก โหติ ฯ

[๒๓] กตโม ตสฺมึ สมเย วิจาโร โหติ โย ตสฺมึ สมเย จาโร
วิจาโร อนุวิจาโร อุปวิจาโร จิตฺตสฺส อนุสฺสชฺชนตา อนุเปกฺขณตา
อัย ตสฺมึ สมเย วิจาโร โหติ ฯ

[๒๔] กตมา ตสฺมึ สมเย ปิตี โหติ ยา ตสฺมึ สมเย ปิตี
ปามาชฺชํ ฉาโมทนา ปโมทนา หาโส ปหาโส วิตฺติ โสทกฺขํ
อตุตฺตมนตา จิตฺตสฺส อัย ตสฺมึ สมเย ปิตี โหติ ฯ

[๒๕] กตมํ ตสฺมึ สมเย สฺวํ โหติ ยํ ตสฺมึ สมเย เจตสิกํ
สํทํ เจตสิกํ สฺวํ เจโตสฺมมฺสฺสํ สํทํ สฺวํ เวทียํ เจโตสฺมมฺสฺสชา
สํทตา สฺวชา เวทนา อิทํ ตสฺมึ สมเย สฺวํ โหติ ฯ

[๒๖] กตมา ตสฺมึ สมเย จิตฺตสฺสเสกคฺคตา โหติ ยา ตสฺมึ
สมเย จิตฺตสฺส จิตฺติ สณฺเจติ อวฺชฺเจติ อวิสาหาโร อวิกฺเขโป
อวิสาหฺมานสฺตา สมโก สฺมาชินฺทฺริยํ สฺมาชิพฺถํ สฺมมาสฺมาชิ อัย
ตสฺมึ สมเย จิตฺตสฺสเสกคฺคตา โหติ ฯ

[๒๗] กตมํ ตสฺมึ สมเย สฺทฺชินฺทฺริยํ โหติ ยา ตสฺมึ สมเย
สฺทฺชา สฺทฺททํหา โอภปฺปนา อภิปฺปสาโท สฺทฺชา สฺทฺชินฺทฺริยํ
สฺทฺชาพฺถํ อิทํ ตสฺมึ สมเย สฺทฺชินฺทฺริยํ โหติ ฯ

[๒๘] กตมํ ตสฺมึ สมเย วิริยินฺทฺริยํ โหติ โย ตสฺมึ สมเย
เจตสีโก วิริยารมฺโภ นิกฺกโม ปฺรกฺกโม อุกฺกยาโม ฉายาโม

อตุตฺสาโห อตุตฺสัฬหี ภาโม จิตฺติ อตฺถิตฺตปรกฺกมตา อนิกฺขิตฺตจฺจนฺทตา
อนิกฺขิตฺตจฺจรฺรตา ชุรตฺมปคฺคาโห วิริยํ วิริยนิทฺทริยํ วิริยพถํ สํมา-
วายาโม อิทํ ตสฺมึํ สํเย วิริยนิทฺทริยํ โหติ ฯ

[๒๘] กตมํ ตสฺมึํ สํเย สตินิทฺทริยํ โหติ ยถา ตสฺมึํ สํเย
สฺติ อนุสฺสฺติ ปชฺชิสฺสฺติ สฺติ สรณเตา ชารณเตา อปฺปีตาปนเตา
อสมฺมุสฺสนเตา สฺติ สตินิทฺทริยํ สติพถํ สํมาสฺติ อิทํ ตสฺมึํ สํเย
สตินิทฺทริยํ โหติ ฯ

[๒๙] กตมํ ตสฺมึํ สํเย สํมาชินฺทฺทริยํ โหติ ยถา ตสฺมึํ สํเย
จิตฺตตฺสฺส จิตฺติ สณฺจิตฺติ อวฺชฺชิตฺติ อวิสาหาโร อวิกฺกเขโป อวิสาหฺว-
มานตฺตา สมโถ สํมาชินฺทฺทริยํ สํมาชิพถํ สํมาสํมาชิ อิทํ ตสฺมึํ
สํเย สํมาชินฺทฺทริยํ โหติ ฯ

[๓๐] กตมํ ตสฺมึํ สํเย ปญฺเณนิทฺทริยํ โหติ ยถา ตสฺมึํ สํเย
ปญฺเณา ปชานนา วิจโย ปวิจโย ธรรมวิจโย สุตฺตถฺขณา อปฺปถถฺขณา
ปจฺจุปฺปถถฺขณา ปณฺทิตฺจํ โกสฺสถํ เหนฺปนฺณํ เวทพฺยา จินฺตา
อูปปริกฺขตา ภูริ เมธา ปริณายิกา วิปสฺสฺนา สํปชฺชนฺณํ ปโตโท
ปญฺเณา ปญฺเณนิทฺทริยํ ปญฺเณาพถํ ปญฺเณาสถกํ ปญฺเณาปาสาโท
ปญฺเณาอาโลโก ปญฺเณาโอภาโส ปญฺเณาปฐฺโสโต ปญฺเณารตนํ อโมโห
ธรรมวิจโย สํมาทิกฺขุจํ อิทํ ตสฺมึํ สํเย ปญฺเณนิทฺทริยํ โหติ ฯ

[๓๑] กตมํ ตสฺมึํ สํเย มนินฺทฺทริยํ โหติ ยํ ตสฺมึํ สํเย
จิตฺตํ มโน มานสํ หทฺธํ ปณฺทวํ มโน มนายนํ มนินฺทฺทริยํ

วิญญานํ วิญญานกฺขนุโ ชชฺชา มโนวิญญานชาตุ อิทํ คตฺถํ
 สมเย มนินฺทฺริยํ โหติ ฯ

[๓๓] กตมํ คตฺถํ สมเย โสมนสฺสินฺทฺริยํ โหติ ยํ คตฺถํ
 สมเย เจตสิกํ สํคํ เจตสิกํ สฺสํ เจโตสฺมณฺสสฺสํ สํคํ สฺสํ
 เวทียํ เจโตสฺมณฺสสฺสา สํคตา สฺสา เวทนา อิทํ คตฺถํ สมเย
 โสมนสฺสินฺทฺริยํ โหติ ฯ

[๓๔] กตมํ คตฺถํ สมเย ชฺชิตินฺทฺริยํ โหติ โย เตสํ อรฺหฺมณํ
 รมฺมานํ อายุ จิตฺติ ยปฺนา ยปฺนา อิริยนา วตฺตนา ปาถนา ชฺชิตํ
 ชฺชิตินฺทฺริยํ อิทํ คตฺถํ สมเย ชฺชิตินฺทฺริยํ โหติ ฯ

[๓๕] กตมา คตฺถํ สมเย สํมาทิฏฺฐิ โหติ ยา คตฺถํ
 สมเย ปญฺญา ปชานนา วิจโย ปวิจโย รมฺมวิจโย สตฺตกฺขณา
 อฺปฺตกฺขณา ปจฺจุปฺตกฺขณา ปญฺทิจฺจุโกสฺสถํ เนปฺพณํ เวทฺฐยา
 จินฺตา อฺปฺปวิฏฺฐา ภูริ เมชา ปริณายิกา วิปสฺสณา สํปชฺฌณํ
 ปโตโท ปญฺญา ปญฺณินฺทฺริยํ ปญฺญาพถํ ปญฺญาสคฺคํ ปญฺญา-
 ปาสาโท ปญฺญาอาโลโก ปญฺญาโอภาโส ปญฺญาปชฺโชโต ปญฺญา-
 วรรคํ อโมโห รมฺมวิจโย สํมาทิฏฺฐิ อยํ คตฺถํ สมเย สํมาทิฏฺฐิ
 โหติ ฯ

[๓๖] กตโม คตฺถํ สมเย สํมาสงฺกปฺโป โหติ โย คตฺถํ
 สมเย ตกฺโก วิตกฺโก สงฺกปฺโป อปฺปนา พฺยปฺปนา เจตโส อภิ-
 นิโรปนา สํมาสงฺกปฺโป อยํ คตฺถํ สมเย สํมาสงฺกปฺโป โหติ ฯ

[๓๗] กตโม ตสฺมึ สฺมเย สฺมมาวายาโม โหติ โย ตสฺมึ
 สฺมเย เจตสีโก วิริยารมฺภโก นิกฺกโม ปฺรกฺกโม อပ္ပยาโม วายาโม
 อุตฺตสาโห อุตฺตโสฬหี กาโม จิตฺติ อสํยิตฺตปฺรกฺกมตา อนิกฺขิตฺตจฺจนฺทตา
 อนิกฺขิตฺตชฺรุตตา ชฺรุตสํปฺกฺคาโห วิริยํ วิริยินฺทฺริยํ วิริยพฺถํ สฺมมา-
 วายาโม อयํ ตสฺมึ สฺมเย สฺมมาวายาโม โหติ ฯ

[๓๘] กตมา ตสฺมึ สฺมเย สฺมมาสํติ โหติ ยถา ตสฺมึ สฺมเย
 สํติ อนุสํติ ปฺฏิสํติ สํติ สรรณตา ชารณตา อปฺปีดาปนตา
 อสํมฺมุสฺสนตา สํติ สติินฺทฺริยํ สติพฺถํ สฺมมาสํติ อยํ ตสฺมึ สฺมเย
 สฺมมาสํติ โหติ ฯ

[๓๙] กตโม ตสฺมึ สฺมเย สฺมมาสํมาชิ โหติ ยถา ตสฺมึ สฺมเย
 สฺมเย จิตฺตสํส จิตฺติ สณฺจจิตฺติ อวฺชจจิตฺติ อวิธํหาโร อวิภเวโป
 อวิธํหาญฺฆมานสฺสตา สํโม สํมาชินฺทฺริยํ สํมาชิพฺถํ สฺมมาสํมาชิ อยํ
 ตสฺมึ สฺมเย สฺมมาสํมาชิ โหติ ฯ

[๔๐] กตมํ ตสฺมึ สฺมเย สํทฺชาพฺถํ โหติ ยถา ตสฺมึ สฺมเย
 สํทฺชา สํทฺทหนฺนา โยกปฺปนา อภิปฺปสาโท สํทฺชา สํทฺชินฺทฺริยํ
 สํทฺชาพฺถํ อิทํ ตสฺมึ สฺมเย สํทฺชาพฺถํ โหติ ฯ

[๔๑] กตมํ ตสฺมึ สฺมเย วิริยพฺถํ โหติ โย ตสฺมึ สฺมเย
 เจตสีโก วิริยารมฺภโก นิกฺกโม ปฺรกฺกโม อပ္ပยาโม วายาโม อุตฺตสาโห
 อุตฺตโสฬหี กาโม จิตฺติ อสํยิตฺตปฺรกฺกมตา อนิกฺขิตฺตจฺจนฺทตา อนิกฺขิตฺต-
 ชฺรุตตา ชฺรุตสํปฺกฺคาโห วิริยํ วิริยินฺทฺริยํ วิริยพฺถํ สฺมมาวายาโม

อิทํ คตฺถํ สมเย วิริยพฺถํ โหติ ฯ

[๔๒] กตมํ คตฺถํ สมเย สติพฺถํ โหติ ยํ คตฺถํ สมเย
 สติ อนุสฺสติ ปวฺนฺสฺสติ สติ สรณตา ธารณตา อมิตาปนตา
 อสมมุสฺสนตา สติ สตินุทฺธิยํ สติพฺถํ สมฺมาสฺติ อิทํ คตฺถํ สมเย
 สติพฺถํ โหติ ฯ

[๔๓] กตมํ คตฺถํ สมเย สมาริพฺถํ โหติ ยํ คตฺถํ สมเย
 จิตฺตสฺส จิตฺติ สณฺจิติ อวฺจฺจิติ อวิสาหาโร อวิกฺเขโป อวิสาหฺร-
 มานสฺสา สโมโก สมารินุทฺธิยํ สมาริพฺถํ สมฺมาสมาริ อิทํ คตฺถํ
 สมเย สมาริพฺถํ โหติ ฯ

[๔๔] กตมํ คตฺถํ สมเย ปญฺญาพฺถํ โหติ ยํ คตฺถํ สมเย
 ปญฺญา ปชานนา วิจโย ปวิจโย ชมฺมวิจโย สทฺธกฺขณา อุตฺตกฺขณา
 ปจฺจุปฺตกฺขณา ปญฺทิจฺจุ โกสฺสทฺธํ เนปฺปนํ เวทพฺยา จินฺตา อุตฺ-
 ปวิกรฺชา ฐวํ เมชา.ปริณายิกา วิปสฺสนา สมนุชฺชนํ มโตโท ปญฺญา
 ปญฺณินุทฺธิยํ ปญฺญาพฺถํ ปญฺญาสทฺธํ ปญฺญาปาสาโท ปญฺญธอโลโก
 ปญฺญาโอภาโส ปญฺญาปชฺโชโต ปญฺญารตนํ อโมโห ชมฺมวิจโย
 สมฺมาทิฏฺฐิ อิทํ คตฺถํ สมเย ปญฺญาพฺถํ โหติ ฯ

[๔๕] กตมํ คตฺถํ สมเย หิริพฺถํ โหติ ยํ คตฺถํ สมเย
 หิริยติ หิริยิตพฺเพน หิริยติ ปาปกาณํ อกฺุสฺสานํ ชมฺมานํ สมาปคฺคิตยา
 อิทํ คตฺถํ สมเย หิริพฺถํ โหติ ฯ

[๔๖] กตมํ คตฺถํ สมเย โอตฺตปฺปพฺถํ โหติ ยํ คตฺถํ สมเย

อโธโส อทฺธนา อทฺธิตตฺตํ อพฺยาปาโท อพฺยาปชฺโช อโธโส
กุตฺตมุตฺตํ อยํ ตสฺมึ สฺมเย อพฺยาปาโท โหติ ฯ

[๕๒] กตมา ตสฺมึ สฺมเย สฺมฺมาทิฏฺฐิ โหติ ยถา ตสฺมึ สฺมเย
ปญฺญา ปชานนา วิจโย ปวิจโย วมฺมวิจโย สํตฺตกฺขณา อฺปตฺตกฺขณา
ปจฺจุปตฺตกฺขณา ปณฺทิจฺจุํ โกสํตฺตํ เนปฺพญฺญํ เวทพฺยา จินฺตา
อฺปปริกฺขา ภูริ เมธา ปริณายิกา วิปัสฺสนา สฺมฺปชฺชญฺญํ ปโตโท
ปญฺญา ปญฺณินฺทริยํ ปญฺญาพตฺตํ ปญฺญาสํตฺตํ ปญฺญาปาสาโท
ปญฺญาอาโลโก ปญฺญาโอภาโส ปญฺญาปชฺโชโต ปญฺญารตนํ อโมโห
วมฺมวิจโย สฺมฺมาทิฏฺฐิ อยํ ตสฺมึ สฺมเย สฺมฺมาทิฏฺฐิ โหติ ฯ

[๕๓] กตมา ตสฺมึ สฺมเย หิริ โหติ ยํ ตสฺมึ สฺมเย
หิริยติ หิริยิตฺพเพน หิริยติ ปาปกาณํ อกฺุสฺสกาณํ วมฺมาณํ สฺมาปคฺติยา
อยํ ตสฺมึ สฺมเย หิริ โหติ ฯ

[๕๔] กตมา ตสฺมึ สฺมเย โอตฺตปฺปํ โหติ ยํ ตสฺมึ สฺมเย
โอตฺตปฺปติ โอตฺตปฺปิตฺพเพน โอตฺตปฺปติ ปาปกาณํ อกฺุสฺสกาณํ วมฺมาณํ
สฺมาปคฺติยา อิทํ ตสฺมึ สฺมเย โอตฺตปฺปํ โหติ ฯ

[๕๕] กตมา ตสฺมึ สฺมเย กายปฺปสฺสํทฺธิ โหติ ยถา ตสฺมึ
สฺมเย เวทนาภฺขนฺธสฺสํ สฺมฺมาภฺขนฺธสฺสํ สํขารภฺขนฺธสฺสํ ปสฺสํทฺธิ
ปฏฺธิปฺปสฺสํทฺธิ ปสฺสํมกฺขา ปฏฺธิปฺปสฺสํมกฺขา ปฏฺธิปฺปสฺสํมกฺกิตฺตํ อยํ
ตสฺมึ สฺมเย กายปฺปสฺสํทฺธิ โหติ ฯ

[๕๖] กตมา ตสฺมึ สฺมเย จิตฺตปฺปสฺสํทฺธิ โหติ ยถา ตสฺมึ

สมเย วิญญานาณက္ขนุสสํ ปสฺสํสทฺธิ ปฏิปฺปสฺสํสทฺธิ ปสฺสํสมุทฺธา
 ปฏิปฺปสฺสํสมุทฺธา ปฏิปฺปสฺสํสมุทฺธิตฺตํ อิมํ สสํมํ สมเย จิตฺตวปฺปสฺสํสทฺธิ
 โหติ ฯ

[๕๗] กตมา ตสฺมึ สัมเป กายถหุตา โหติ ยว ตสฺมึ สัมเป
 เวทนากฺขณสฺส สณฺเณากฺขณสฺส สงฺขารกฺขณสฺส ถหุตา ถหุ-
 ปริณามตา อทฺทณฺทตา อวิคฺคณฺทตา อปฺป ตสฺมึ สัมเป กายถหุตา
 โหติ ฯ

[๕๘] กตมา ตถัมมิ สมเย จิตตลหุตา โหติ ยา ตถัมมิ สมเย
 วิญญานภวณฺธสฺส ลหุตา ลหุปรินามตา อทฺทณฺดา อวิตถณฺดา
 อยํ ตถัมมิ สมเย จิตตลหุตา โหติ ฯ

[๕๘] กตมา ตถัมมี สัมเป กายมุกตา โหติ ยถา ตถัมมี สัมเป
 เวทนามภนฺตสฺส สณฺเณภนฺตสฺส สงฺขารภนฺตสฺส มุกตา มทฺทวตา
 อภิกฺขพตา อภิกฺขิตา อปฺปํ ตถัมมี สัมเป กายมุกตา โหติ ฯ

[๒๐] กตมา ตตฺถิ สมเย จิตตมุกฺตา โหติ ยถา ตตฺถิ สมเย
 วิญญานกฺขณนุสฺสํ มุกฺตา มหฺกฺขตา อกฺกขพฺตา อกฺกนิทฺตา ธมฺมํ
 ตตฺถิ สมเย จิตตมุกฺตา โหติ ฯ

[๖๓] กตมา ตตฺถิ สมเย กายกมฺมญฺจตา โหติ ยา ตตฺถิ
 สมเย เวทนากฺขนฺตสฺส ตณฺณากฺขนฺตสฺส ตังฆารกฺขนฺตสฺส กมฺมญฺจตา
 กมฺมญฺจตฺตํ กมฺมญฺจภาโว อयํ ตตฺถิ สมเย กายกมฺมญฺจตา
 โหติ ฯ ๑

[๖๒] กตมา ตสฺมี สมนเย จิตฺตกมฺมณฺเฑตา โหติ ยา ตสฺมี
 สมนเย วิญฺญาณกฺขนฺธสฺส กมฺมณฺเฑตา กมฺมณฺเฑตฺตํ กมฺมณฺเฑภาโว
 อयํ ตสฺมี สมนเย จิตฺตกมฺมณฺเฑตา โหติ ฯ

[๖๓] กตมา ตสฺมี สมนเย กายปาคฺคณฺเฑตา โหติ ยา ตสฺมี
 สมนเย เวทนากฺขนฺธสฺส สณฺเฑนากฺขนฺธสฺส สงฺขารกฺขนฺธสฺส ปคฺคณฺเฑตา
 ปคฺคณฺเฑตฺตํ ปคฺคณฺภาโว อยํ ตสฺมี สมนเย กายปาคฺคณฺเฑตา โหติ ฯ

[๖๔] กตมา ตสฺมี สมนเย จิตฺตปาคฺคณฺเฑตา โหติ ยา ตสฺมี
 สมนเย วิญฺญาณกฺขนฺธสฺส ปคฺคณฺเฑตา ปคฺคณฺเฑตฺตํ ปคฺคณฺภาโว อยํ
 ตสฺมี สมนเย จิตฺตปาคฺคณฺเฑตา โหติ ฯ

[๖๕] กตมา ตสฺมี สมนเย กายุชฺชกตา โหติ ยา ตสฺมี สมนเย
 เวทนากฺขนฺธสฺส สณฺเฑนากฺขนฺธสฺส สงฺขารกฺขนฺธสฺส อุชฺชกตา อุชฺชกตา
 อชิเมหฺตา อวฺงกตา อกฺกุฏิตตา อยํ ตสฺมี สมนเย กายุชฺชกตา โหติ ฯ

[๖๖] กตมา ตสฺมี สมนเย จิตฺตฺอุชฺชกตา โหติ ยา ตสฺมี สมนเย
 วิญฺญาณกฺขนฺธสฺส อุชฺชกตา อุชฺชกตา อชิเมหฺตา อวฺงกตา อกฺกุฏิตตา
 อยํ ตสฺมี สมนเย จิตฺตฺอุชฺชกตา โหติ ฯ

[๖๗] กตมา ตสฺมี สมนเย สติ โหติ ยา ตสฺมี สมนเย สติ
 อนุสฺสติ ปฏิสฺสติ สติ สรณฺตา ชารณฺตา อปปีตาปนฺตา อสํมูสฺสนฺตา
 สติ สติหฺตฺตริยํ สติพฺปํ สมนฺมาสติ อยํ ตสฺมี สมนเย สติ โหติ ฯ

[๖๘] กตมา ตสฺมี สมนเย สมนฺปชฺฌณํ โหติ ยา ตสฺมี สมนเย
 ปญฺญา ปชานนา วิจโย ปวิจโย รหฺมณฺวิจโย สตฺตถกฺขณา อฺปถกฺขณา

อนิกขิตตชรรตา ชุรตมฺปคฺคาโห วิริยํ วิริยนิทฺธิยํ วิริยพลํ สมนฺมา-
วยาโม อโย คตฺถมํ สมนฺเย ปคฺคาโห โหติ ฯ

[๗๒] กตโม คตฺถมํ สมนฺเย อวิกฺเขโป โหติ ยถา คตฺถมํ สมนฺเย
จิตฺตตฺถ จิตฺติ สณฺนจิตฺติ อวฺยจฺจิตฺติ อวิสาหาโร อวิกฺเขโป อวิสาหฺว-
มานสฺตา สมนฺโก สมนฺนิทฺธิยํ สมนฺนิพลํ สมนฺมาสมฺมาชิ อโย คตฺถมํ
สมนฺเย อวิกฺเขโป โหติ ฯ

[๗๓] เย วา ปน คตฺถมํ สมนฺเย อญฺเฌมฺปิ อตฺถิ ปญฺญาจฺจมฺปฺปนา
ชฺรวฺปิโน ชฺรวฺมา อิเม ชฺรวฺมา กุสฺสตา ฯ

ปทภาชนียํ นิฏฺฐิตํ ฯ

ปจฺจภาณวารํ ฯ

[๗๔] คตฺถมํ โห ปน สมนฺเย จตฺตาโร ชฺวชฺชา โหณฺติ ทฺวายตนาณิ
โหณฺติ เทว ธาตุโย โหณฺติ ตโย อหาราโร โหณฺติ อวฺยจฺจินฺทริยานิ
โหณฺติ ปญฺจจฺจิกํ ฌานํ โหติ ปญฺจจฺจิกโก มคฺโค โหติ สตฺต
พฺตานิ โหณฺติ ตโย เหตุ โหณฺติ เอโก ผสฺโส โหติ เอกา เวทนา
โหติ เอกา สณฺญา โหติ เอกา เจตนา โหติ เอกํ จิตฺตํ โหติ
เอโก เวทนาภฺตฺตฺต โหติ เอโก สณฺญาภฺตฺตฺต โหติ เอโก สงฺขา-
รภฺตฺตฺต โหติ เอโก วิญฺญาณภฺตฺตฺต โหติ เอกํ มนฺทายคฺคํ โหติ
เอกํ มนฺนิทฺธิยํ โหติ เอกา มโนวิญฺญาณชาตฺต โหติ เอกํ ชฺรวฺมาคฺคํ
โหติ เอกา ชฺรวฺมาคฺตฺต โหติ เย วา ปน คตฺถมํ สมนฺเย อญฺเฌมฺปิ
อตฺถิ ปญฺญาจฺจมฺปฺปนา ชฺรวฺปิโน ชฺรวฺมา อิเม ชฺรวฺมา กุสฺสตา ฯ

หอสมุดกลาง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

[๑๕] กตเม ตสฺมึ สมนเย จตุตทาโร ชนฺธา โหณฺติ เวทนาภฺชนฺโ
 สยฺยนาภฺชนฺโ สขฺวารภฺชนฺโ วิญฺญาณภฺชนฺโ ฯ กตโม ตสฺมึ
 สมนเย เวทนาภฺชนฺโ โหติ ยํ ตสฺมึ สมนเย เจตสิกํ สํทํ เจตสิกํ
 สฺสํ เจโตสฺมณฺสฺสํ สํทํ สฺสํ เวทียํ เจโตสฺมณฺสฺสํ สํทํ สฺสํ
 เวทนา อยํ ตสฺมึ สมนเย เวทนาภฺชนฺโ โหติ ฯ กตโม ตสฺมึ
 สมนเย สยฺยนาภฺชนฺโ โหติ ยา ตสฺมึ สมนเย สยฺยนา สยฺยานนา
 สยฺยานนคฺคํ อยํ ตสฺมึ สมนเย สยฺยนาภฺชนฺโ โหติ ฯ กตโม
 ตสฺมึ สมนเย สขฺวารภฺชนฺโ โหติ สฺสํโส เจตนา วิตกฺโก
 วิจฺจโร ปิฏฺติ จิตฺตสฺสํคฺคคฺคา สทฺธิทฺธิยํ วิริยทฺธิยํ สติทฺธิยํ
 สสมาธิทฺธิยํ ปณฺณทฺธิยํ สทฺธิทฺธิยํ สมนฺทาทฺธิยํ สมนฺทาสฺสํ
 สมนฺทาวาจาโม สมนฺทาสฺสํ สมนฺทาสฺมาธิ สทฺธาพทํ วิริยพทํ สติพทํ
 สสมาธิพทํ ปณฺณพทํ หิริพทํ โสคฺคพทํ อโลโก อโทโส
 อโมโห อณฺนิขฺเฌ อพฺยาปาโท สมนฺทาทฺธิยํ หิริ โสคฺคพทํ
 กายปฺปสฺสทฺธิยํ จิตฺตปฺปสฺสทฺธิยํ กายลหฺตา จิตฺตลหฺตา กายมฺหฺตา
 จิตฺตมฺหฺตา กายกมฺมณฺณตา จิตฺตกมฺมณฺณตา กายปาคฺคณฺณตา
 จิตฺตปาคฺคณฺณตา กายชฺชกฺคา จิตฺตชฺชกฺคา สติ สมนฺทณฺณํ สมนฺโก
 วิปสฺสณา ปคฺคาโท อวิกฺเขโป เย วา ปน ตสฺมึ สมนเย
 อณฺณณิ อตฺถิ ปฏิจฺจสํมุปฺปนฺนา อรฺหิโน รมฺมา ชฺเปตฺวา เวทนาภฺ
 ชนฺโ ชฺเปตฺวา สยฺยนาภฺชนฺโ ชฺเปตฺวา วิญฺญาณภฺชนฺโ อยํ ตสฺมึ
 สมนเย สขฺวารภฺชนฺโ โหติ ฯ กตโม ตสฺมึ สมนเย วิญฺญาณภฺชนฺโ

โหติ ยํ ตสฺมึ สฺมเย จิตฺตํ มโน มานสํ หทยํ ปณฺฑรํ มโน
มนายตนํ มนินฺทริยํ วิญฺญาณํ วิญฺญาณกฺขนฺโธ ตชฺชา มโน-
วิญฺญาณชาตุ อยํ ตสฺมึ สฺมเย วิญฺญาณกฺขนฺโธ โหติ ฯ อิมะ
ตสฺมึ สฺมเย จตฺตารो ขนฺธो โหติ ฯ

[๗๖] กตมานิ ตสฺมึ สฺมเย ทฺวายตนานิ โหติ มนายตนํ
ธมฺมายตนํ ฯ กตมํ ตสฺมึ สฺมเย มนายตนํ โหติ ยํ ตสฺมึ
สฺมเย จิตฺตํ มโน มานสํ หทยํ ปณฺฑรํ มโน มนายตนํ มนินฺทริยํ
วิญฺญาณํ วิญฺญาณกฺขนฺโธ ตชฺชา มโนวิญฺญาณชาตุ อิทํ ตสฺมึ
สฺมเย มนายตนํ โหติ ฯ กตมํ ตสฺมึ สฺมเย ธมฺมายตนํ โหติ
เวทนากฺขนฺโธ สณฺณกฺขนฺโธ สงฺขารกฺขนฺโธ อิทํ ตสฺมึ สฺมเย
ธมฺมายตนํ โหติ ฯ อิมานิ ตสฺมึ สฺมเย ทฺวายตนานิ โหติ ฯ

[๗๗] กตมา ตสฺมึ สฺมเย เทว ชาตุโย โหติ มโนวิญฺญาณ-
ชาตุ ธมฺมชาตุ ฯ กตมา ตสฺมึ สฺมเย มโนวิญฺญาณชาตุ โหติ
ยํ ตสฺมึ สฺมเย จิตฺตํ มโน มานสํ หทยํ ปณฺฑรํ มโน มนายตนํ
มนินฺทริยํ วิญฺญาณํ วิญฺญาณกฺขนฺโธ ตชฺชา มโนวิญฺญาณชาตุ
อยํ ตสฺมึ สฺมเย มโนวิญฺญาณชาตุ โหติ ฯ กตมา ตสฺมึ สฺมเย
ธมฺมชาตุ โหติ เวทนากฺขนฺโธ สณฺณกฺขนฺโธ สงฺขารกฺขนฺโธ
อยํ ตสฺมึ สฺมเย ธมฺมชาตุ โหติ ฯ อีมา ตสฺมึ สฺมเย เทว
ชาตุโย โหติ ฯ

[๗๘] กตเม ตสฺมึ สฺมเย ตโย อาหารา โหติ ผสุตฺถาหารโร

มโนสยเจตนาหาโร วิญญาณาหาโร ๑ กตโม คตัม สัมเย
 ผลสาหาโร โหติ โย คตัม สัมเย ผลโส ผลสา สัมผลสา
 สัมผลัตตคตัม อयัม คตัม สัมเย ผลสาหาโร โหติ ๑ กตโม
 คตัม สัมเย มโนสยเจตนาหาโร โหติ ยะ คตัม สัมเย เจตนา
 สยเจตนา สยเจตยัตตคตัม อयัม คตัม สัมเย มโนสยเจตนาหาโร
 โหติ ๑ กตโม คตัม สัมเย วิญญาณาหาโร โหติ ยัม คตัม สัมเย
 จิตตัม มโน มานสํ ททยํ ปณฺฑรํ มโน มนายตนํ มนินฺทริยํ วิญญาณํ
 วิญญาณกฺขณโธ คชฺชา มโนวิญญาณชาตุ อยัม คตัม สัมเย
 วิญญาณาหาโร โหติ ๑ อิมะ คตัม สัมเย ตโย อายาโร โหนติ ๑

[๗๘] กตมานิ คตัม สัมเย อฏฺฐินฺทริยานิ โหนติ สทฺธินฺทริยํ
 วิริยินฺทริยํ สติินฺทริยํ สมารินฺทริยํ ปณฺณินฺทริยํ มนินฺทริยํ โสมนสฺสิน-
 ทริยํ ชฺวีตินฺทริยํ ๑ กตมํ คตัม สัมเย สทฺธินฺทริยํ โหติ ยะ
 คตัม สัมเย สทฺธา สทฺททหนา โยกปฺปนา อภิปฺปสาโท สทฺธา
 สทฺธินฺทริยํ สทฺธาทถํ อิทํ คตัม สัมเย สทฺธินฺทริยํ โหติ ๑
 กตมํ คตัม สัมเย วิริยินฺทริยํ โหติ โย คตัม สัมเย เจตสีโก
 วิริยารมฺภโก นิฏกโม ปรฏกโม อุกฺขยาโม วายาโม อุตฺตสาโห
 อุตฺตโสฬสํ ทาโม จิตฺติ อสตีตปฺรฏกมตา อนิกฺขิตฺตจฺจนฺทตา อนิกฺขิตฺต-
 รุรตา รุรสมฺปคฺคาโห วิริยํ วิริยินฺทริยํ วิริยพถํ สัมมาวายาโม
 อิทํ คตัม สัมเย วิริยินฺทริยํ โหติ ๑ กตมํ คตัม สัมเย สติินฺทริยํ
 โหติ ยะ คตัม สัมเย สติ อนุสฺสตี ปฏฺฐิสฺสตี สติ สรณตา

ธารณตา อปีตาปนตา อสมมุตนา สติ สตินุทริย สติพถ สมุมาตติ
 อิทํ คตฺถํ สมเย สตินุทริย โหติ ฯ กตมํ คตฺถํ สมเย สมาริณุทริย
 โหติ ยํ คตฺถํ สมเย จิตฺตสฺส จิตฺติ สณฺเจติ อวฺยจฺจติ อวิสาหาโร
 อวิกฺเขโป อวิสาหฺมานสตา สโมโก สมาริณุทริย สมาริพถ สมุมา-
 สมาริ อิทํ คตฺถํ สมเย สมาริณุทริย โหติ ฯ กตมํ คตฺถํ สมเย
 ปญฺณินุทริย โหติ ยํ คตฺถํ สมเย ปญฺญา ปชานนา วิจโย
 ปวิจโย ชมฺมุวิจโย สตฺตกฺขณา อุลฺลกฺขณา ปจฺจุปฺลกฺขณา ปญฺจิจฺจํ
 โกสฺสธํ เนปฺปญฺญํ เวทพฺยา จินฺตา อุลฺลปฺริกฺขา ภฺรํ เมธา ปริณายิกา
 วิปสฺสณา สมุปชฺฌญํ ปโตโท ปญฺญา ปญฺณินุทริย ปญฺญา-
 พถ ปญฺญาสคฺคํ ปญฺญาปสาโท ปญฺญาอาโลโก ปญฺญาโยภาโส
 ปญฺญาปชฺไซโต ปญฺญารตนํ อโมโห ชมฺมุวิจโย สมุมาทฺธิจฺจํ อิทํ
 คตฺถํ สมเย ปญฺณินุทริย โหติ ฯ กตมํ คตฺถํ สมเย มนินุทริย โหติ
 ยํ คตฺถํ สมเย จิตฺตํ มโน มานสํ หทยํ ปญฺจวํ มโน มนายนคฺคํ
 มนินุทริย วิญฺญาณํ วิญฺญาณกฺขนฺโห คชฺชา มโนวิญฺญาณชาตุ
 อิทํ คตฺถํ สมเย มนินุทริย โหติ ฯ กตมํ คตฺถํ สมเย โสมนสฺสสินุทริย
 โหติ ยํ คตฺถํ สมเย เจตสิกํ สาคํ เจตสิกํ สฺสํ เจโตสมฺมสฺสชฺชํ
 สาคํ สฺสํ เวทียํ เจโตสมฺมสฺสชฺชา สาคา สฺสา เวทนา อิทํ คตฺถํ
 สมเย โสมนสฺสสินุทริย โหติ ฯ กตมํ คตฺถํ สมเย ชฺวีตินุทริย
 โหติ โย เตสํ อรฺหฺนํ ชมฺมานํ อายุ จิตฺติ ยปนา ยาปนา อิริยนา
 วตฺตนา ปาตนา ชฺวีตํ ชฺวีตินุทริย อิทํ คตฺถํ สมเย ชฺวีตินุทริย

โหติ ฯ อิมานิ ทสฺมึ สฺมเย อฏฺฐิณฺหุริยานิ โหณฺติ ฯ

[๔๐] กตมํ ทสฺมึ สฺมเย ปณฺจจฺจิกํ ฌานํ โหติ วิตฺถโก
 วิจฺจโร ปิฏฺติ สฺวํ จิตฺตสฺสํเสกฺกตฺตา ฯ กตโม ทสฺมึ สฺมเย วิตฺถโก
 โหติ โย ทสฺมึ สฺมเย ตถฺโก วิตฺถโก สงฺกปฺโป อปฺปนา
 พยุปฺปนา เจตโส อภินโรปนา สฺมมาสงฺกปฺโป อयํ ทสฺมึ สฺมเย
 วิตฺถโก โหติ ฯ กตโม ทสฺมึ สฺมเย วิจฺจโร โหติ โย ทสฺมึ
 สฺมเย จาโร วิจฺจโร อหุวิจฺจโร อปฺปวิจฺจโร จิตฺตสฺสํ อหุสฺสํชนฺตา
 อหุเปกฺขชนฺตา อयํ ทสฺมึ สฺมเย วิจฺจโร โหติ ฯ กตมา ทสฺมึ
 สฺมเย ปิฏฺติ โหติ ยา ทสฺมึ สฺมเย ปิฏฺติ ปาโมชฺชํ ชาโมทนา
 ปโมทนา หาโส ปหาโส วิตฺติ โหตฺถํ อตฺตมฺนตา จิตฺตสฺสํ
 อยํ ทสฺมึ สฺมเย ปิฏฺติ โหติ ฯ กตมํ ทสฺมึ สฺมเย สฺวํ โหติ
 ยํ ทสฺมึ สฺมเย เจตสิกํ สํคํ เจตสิกํ สฺวํ เจตสฺสํสฺสํ สํคํ
 สฺวํ เวทียํ เจตสฺสํสฺสํ สํคํ สฺวํ เวทนา อิทํ ทสฺมึ
 สฺมเย สฺวํ โหติ ฯ กตมา ทสฺมึ สฺมเย จิตฺตสฺสํเสกฺกตฺตา โหติ
 ยา ทสฺมึ สฺมเย จิตฺตสฺสํ จิตฺติ สณฺจิติ อวฺยจิติ อวิสาหาโร
 อวิกฺเขโป อวิสาหฺมานสฺตา สฺมโถ สฺมาธิทฺธิํ สฺมาธิพฺลํ สฺมา-
 สฺมาธิ อยํ ทสฺมึ สฺมเย จิตฺตสฺสํเสกฺกตฺตา โหติ ฯ อิทํ ทสฺมึ
 สฺมเย ปณฺจจฺจิกํ ฌานํ โหติ ฯ

[๔๑] กตโม ทสฺมึ สฺมเย ปณฺจจฺจิกโก มคฺคโก โหติ สฺมมาทฺธิจฺจิ
 สฺมมาสงฺกปฺโป สฺมมาวายาโม สฺมมาสฺติ สฺมมาสมาธิ ฯ กตมา

ศตมัม สัมเย สัมมาทิฏฐิ โหติ ยะ ศตมัม สัมเย ปญญา ปชานนา
 วิจโย ปวิจโย ชมฺมวิจโย สลฺลทกฺขณา อุลฺลทกฺขณา ปจฺจุลฺลทกฺขณา
 ปญฺทิจฺจุ โกสลฺลตฺตํ เนปฺปญฺจํ เวทพฺยา จินฺตา อุลฺลปรีกฺขา ภูริ เมชา
 ปริณายิกา วิปสฺสณา สัมปชฺฌนํ ปโตโท ปญฺญา ปญฺณินฺทริยํ
 ปญฺญาพถํ ปญฺญาสคฺคํ ปญฺญาปสาโท ปญฺญาอาโลโก ปญฺญา-
 โอภาโส ปญฺญาปชฺโชโต ปญฺญารตนํ อโมโห ชมฺมวิจโย สัมมา-
 ทิฏฐิ อयํ ศตมัม สัมเย สัมมาทิฏฐิ โหติ ฯ กตโม ศตมัม
 สัมเย สัมมาสงฺกมฺโป โหติ โย ศตมัม สัมเย ตกฺโก วิตกฺโก
 สงฺกมฺโป อปฺปนา พฺยปฺปนา เจตโส อภินิโรปนา สัมมาสงฺกมฺโป
 อयํ ศตมัม สัมเย สัมมาสงฺกมฺโป โหติ ฯ กตโม ศตมัม สัมเย
 สัมมาวายาโม โหติ โย ศตมัม สัมเย เจตสีโก วิริยารมฺภโก
 นิกฺกโม ปฺรกฺกโม อฺยุยาโม วายาโม อุตฺตสาโห อุตฺตโสฬสํ ทาโม จิตฺติ
 อสฺสิตฺตปฺรกฺกมตา อนิกฺขิตฺตจฺจนฺทตา อนิกฺขิตฺตชฺรุตตา ชุรฺสมฺปคฺคาโห
 วิริยํ วิริยินฺทริยํ วิริยพถํ สัมมาวายาโม อยํ ศตมัม สัมเย
 สัมมาวายาโม โหติ ฯ กตมา ศตมัม สัมเย สัมมาสฺติ โหติ ยะ
 ศตมัม สัมเย สฺติ อนุสฺสฺติ ปฏฺฐิสฺสฺติ สฺติ สรณตา ชารณตา
 อปฺปีตาปนตา อสฺมมฺมฺสนตา สฺติ สฺตินฺทริยํ สฺติพถํ สัมมาสฺติ อยํ
 ศตมัม สัมเย สัมมาสฺติ โหติ ฯ กตโม ศตมัม สัมเย สัมมาสมาธิ
 โหติ ยะ ศตมัม สัมเย จิตฺตสฺส จิตฺติ สณฺจจิตฺติ อวฺชฺจจิตฺติ อวิสาหาโร
 อวิกฺเขโป อวิสาหฺวमानสฺตา สมนโก สมารินฺทริยํ สมาธิพถํ สัมมา-

สมาธิ อภี คตัมมี สมนเย สมนุมาสมาธิ โหติ ฯ อภี คตัมมี สมนเย
 ปณฺญาจิตฺโต มคฺโช โหติ ฯ

[๘๒] กตมานิ คตัมมี สมนเย สคฺค พณานิ โหนฺติ สทฺธทาพถํ
 วิริยพถํ สติพถํ สมาธิพถํ ปณฺญาพถํ หิริพถํ โอตฺตบฺปปพถํ ฯ
 กตมํ คตัมมี สมนเย สทฺธทาพถํ โหติ ยถา คตัมมี สมนเย สทฺธทา
 สทฺททหนา โอภปฺปหนา อภิปฺปสาโท สทฺธทา สทฺธินฺทฺธิริยํ สทฺธทาพถํ
 อิทํ คตัมมี สมนเย สทฺธทาพถํ โหติ ฯ กตมํ คตัมมี สมนเย วิริยพถํ
 โหติ โย คตัมมี สมนเย เจตสีโก วิริยารมฺภโก นิฏฺกโม ปฺรฏฺกโม
 ชฺยยาโม วายาโม อุตฺตสาโห อุตฺตโสฬสํ ทาโม จิตฺติ อสฺสิจิตฺตปฺรฏฺกมตา
 อนิกฺขิตฺตจฺจนฺทตา อนิกฺขิตฺตจฺจรตา รุสฺสมปฺคคาโห วิริยํ วิริยินฺทฺธิริยํ
 วิริยพถํ สมนุมาวายาโม อิทํ คตัมมี สมนเย วิริยพถํ โหติ ฯ กตมํ
 คตัมมี สมนเย สติพถํ โหติ ยถา คตัมมี สมนเย สติ อนุตฺตสฺสตี ปฺฏิสฺสสฺสตี
 สติ สรณฺตา ชารณฺตา อปฺปีตาปนฺตา อสฺสมุสฺสนฺตา สติ สตฺตินฺทฺธิริยํ
 สติพถํ สมนุมาสฺสตี อิทํ คตัมมี สมนเย สติพถํ โหติ ฯ กตมํ คตัมมี
 สมนเย สมาธิพถํ โหติ ยถา คตัมมี สมนเย จิตฺตสฺสจฺจ จิตฺติ สณฺนจิตฺติ
 อวฺชฺชจิตฺติ อวิสาหาโร อวิกฺขเขโป อวิสาหฺมมานสฺสตา สมนโถ สมนินฺทฺธิริยํ
 สมาธิพถํ สมนุมาสมาธิ อิทํ คตัมมี สมนเย สมาธิพถํ โหติ ฯ กตมํ
 คตัมมี สมนเย ปณฺญาพถํ โหติ ยถา คตัมมี สมนเย ปณฺญา ปชานนา
 วิจโย ปวิจโย รุมนฺวิจโย สลฺลภฺกฺขณา อุลลภฺกฺขณา ปจฺจุลลภฺกฺขณา
 ปณฺทิจฺจุจํ โภสฺสธฺตํ เนปฺปญฺญํ เวทฺทฺทฺยา จินฺตยา อุลปฺปวิฏฺฐา ภฺวํ เมชา

ปริณายิกา วิปัสสนา สมุชฌณัม ปโตโท ปณฺณา ปณฺณินฺทริยํ
 ปณฺณาพถํ ปณฺณาตถกํ ปณฺณาปสาโท ปณฺณาธาทโก ปณฺณา-
 โอภาโส ปณฺณาปชฺโชโต ปณฺณารตนํ อโมโห ชมฺมวិโย ชมฺมาทิจฺจิ
 อิทํ คตฺถํ สมเย ปณฺณาพถํ โหติ ฯ กตมํ คตฺถํ สมเย หิรพถํ
 โหติ ยํ คตฺถํ สมเย หิริยติ หิริยิตฺตพฺเพน หิริยติ ปาปกาณํ
 อกฺกุตฺตानํ ชมฺมานํ สมาปตฺติยา อิทํ คตฺถํ สมเย หิรพถํ โหติ ฯ
 กตมํ คตฺถํ สมเย โอตฺตปฺปพถํ โหติ ยํ คตฺถํ สมเย โอตฺตปฺปติ
 โอตฺตปฺปิตฺตพฺเพน โอตฺตปฺปติ ปาปกาณํ อกฺกุตฺตानํ ชมฺมานํ สมาปตฺติยา
 อิทํ คตฺถํ สมเย โอตฺตปฺปพถํ โหติ ฯ อิมานิ คตฺถํ สมเย สตฺต
 พถานิ โหนติ ฯ

[๘๓] กตเม คตฺถํ สมเย ตโย เหตุ โหนติ อโลโก อโทโส
 อโมโห ฯ กตโม คตฺถํ สมเย อโลโก โหติ โย คตฺถํ สมเย
 อโลโก อตฺตพฺภา อตฺตพฺภิตฺตํ อสํวาคิ อสํวชฺชนา อสํวชฺชิตฺตํ
 อนภิชฺชณา อโลโก กุสฺสณฺณํ อยํ คตฺถํ สมเย อโลโก โหติ ฯ
 กตโม คตฺถํ สมเย อโทโส โหติ โย คตฺถํ สมเย อโทโส
 อทฺธนา อทฺธิตฺตํ อพฺยาปาทิ อพฺยาปชฺโช อโทโส กุสฺสณฺณํ
 อยํ คตฺถํ สมเย อโทโส โหติ ฯ กตโม คตฺถํ สมเย อโมโห
 โหติ ยา คตฺถํ สมเย ปณฺณา ปชานนา วิโย ปวิโย ชมฺมวิโย
 สตฺตกฺขณา อฺปตฺตกฺขณา ปจฺจุปตฺตกฺขณา ปณฺทิจฺจุ โกสฺสณฺณํ เนปฺพณฺณํ
 เวทพฺยา จินฺตา อฺปปริกฺขา ภูริ เมชา ปริณายิกา วิปัสสนา

[๔๘] กตมํ ตสฺมึํ สมเย เขกํ จิตฺตํ โหติ ยํ ตสฺมึํ สมเย จิตฺตํ
มโน มานสํ หทยํ ปณฺฑรํ มโน มนายนคํ มนินฺทริยํ วิญฺญาณํ
วิญฺญาณกฺขนฺโธ ตชฺชา มโนวิญฺญาณชาตุ อิทํ ตสฺมึํ สมเย เขกํ
จิตฺตํ โหติ ฯ

[๔๙] กตโม ตสฺมึํ สมเย เอโก เวทนา กฺขนฺโธ โหติ ยํ
ตสฺมึํ สมเย เจตสิกํ สํวตฺตํ เจตสิกํ สฺวํ เจโตสมฺมุตฺตสฺสํ สํวตฺตํ สฺวํ
เวทยิตํ เจโตสมฺมุตฺตสฺสา สํวตา สฺวตา เวทนา อยํ ตสฺมึํ สมเย
เอโก เวทนา กฺขนฺโธ โหติ ฯ

[๕๐] กตโม ตสฺมึํ สมเย เอโก สญฺญา กฺขนฺโธ โหติ ยา
ตสฺมึํ สมเย สญฺญา สญฺชานนา สญฺชานิตตฺตํ อยํ ตสฺมึํ สมเย
เอโก สญฺญา กฺขนฺโธ โหติ ฯ

[๕๑] กตโม ตสฺมึํ สมเย เอโก สงฺขาร กฺขนฺโธ โหติ ผสฺโส
เจตนา วิตกฺโก วิจาโร ปิฏฺติ จิตฺตสฺสํเสกคฺคตา สทฺธิ นทฺธิยํ วิริย นทฺธิยํ
สทฺธิ นทฺธิยํ สมาริ นทฺธิยํ ปณฺณิ นทฺธิยํ ชฺวีตฺติ นทฺธิยํ สมนฺมาทิฏฺฐิ สมนฺมา-
สงฺกปโป สมนฺมาวายาโม สมนฺมาสติ สมนฺมาสมาธิ สทฺชอพถํ วิริยพถํ
สทฺธิพถํ สมาริพถํ ปณฺณพถํ หิริพถํ โอตฺตปฺปพถํ อโลโก อโทโส
อโมโห อนภิชฺฌา อพฺยาปาทอ สมนฺมาทิฏฺฐิ หิริ โอตฺตปฺป-
กายปฺปสฺสํสทฺธิ จิตฺตปฺปสฺสํสทฺธิ กายตฺถตา จิตฺตตฺถตา กายมฺฤตา
จิตฺตมฺฤตา กายกมฺมณฺณตฺตา จิตฺตกมฺมณฺณตฺตา กายปาคฺคณฺณตฺตา
จิตฺตปาคฺคณฺณตฺตา กายชฺชกตา จิตฺตชฺชกตา สติ สมนฺปชฺฌณํ สมนฺโก

วิปัสสนา ปคฺคาโห อวิกฺโขโป เย วา ปน ตสฺมึ สมเย อญฺเญมี
 อตฺถิ ปฏิจฺจสมุปฺปन्นา อรูปีโน ชมฺมา จเปตฺวา เวทนาภฺตฺตํ
 จเปตฺวา สญฺญาภฺตฺตํ จเปตฺวา วิญฺญาณภฺตฺตํ อयํ ตสฺมึ สมเย
 เขโก สงฺขารภฺตฺตโห โหติ ฯ

[๘๒] กตโม ตสฺมึ สมเย เขโก วิญฺญาณภฺตฺตโห โหติ ยํ
 ตสฺมึ สมเย จิตฺตํ มโน มานสํ ทหํ ปณฺฑิ ตสฺมึ มโน มนายตฺนํ
 มนินฺทริยํ วิญฺญาณํ วิญฺญาณภฺตฺตโห ตชฺชา มโนวิญฺญาณชาตุ
 อयํ ตสฺมึ สมเย เขโก วิญฺญาณภฺตฺตโห โหติ ฯ

[๘๓] กตมํ ตสฺมึ สมเย เขกํ มนายตฺนํ โหติ ยํ ตสฺมึ
 สมเย จิตฺตํ มโน มานสํ ทหํ ปณฺฑิ ตสฺมึ มโน มนายตฺนํ มนินฺทริยํ
 วิญฺญาณํ วิญฺญาณภฺตฺตโห ตชฺชา มโนวิญฺญาณชาตุ อิทํ ตสฺมึ
 สมเย เขกํ มนายตฺนํ โหติ ฯ

[๘๔] กตมํ ตสฺมึ สมเย เขกํ มนินฺทริยํ โหติ ยํ ตสฺมึ
 สมเย จิตฺตํ มโน มานสํ ทหํ ปณฺฑิ ตสฺมึ มโน มนายตฺนํ มนินฺทริยํ
 วิญฺญาณํ วิญฺญาณภฺตฺตโห ตชฺชา มโนวิญฺญาณชาตุ อิทํ ตสฺมึ
 สมเย เขกํ มนินฺทริยํ โหติ ฯ

[๘๕] กตมา ตสฺมึ สมเย เอกา มโนวิญฺญาณชาตุ โหติ ยํ
 ตสฺมึ สมเย จิตฺตํ มโน มานสํ ฯ เป ฯ ตชฺชา มโนวิญฺญาณชาตุ
 อยํ ตสฺมึ สมเย เอกา มโนวิญฺญาณชาตุ โหติ ฯ

[๘๖] กตมํ ตสฺมึ สมเย เขกํ ชมฺมาตฺนํ โหติ เวทนาภฺตฺตโห

สฺวณฺณากุชฺโฆ สงฺฆารกุชฺโฆ อิทํ คตฺถมํ สํเย เอกํ ชมฺมํ ยตนํ โหติ ฯ

[๘๗] กตมา คตฺถมํ สํเย เอกา ชมฺมํ ชาติํ โหติ เวทฺณากุชฺโฆ
สฺวณฺณากุชฺโฆ สงฺฆารกุชฺโฆ อयํ คตฺถมํ สํเย เอกา ชมฺมํ ชาติํ
โหติ ฯ

[๘๘] เย วา ปน คตฺถมํ สํเย อญฺเญบฺบิ อตฺถิ ปฏิจฺจุสฺสํพุทฺธนา
อวฺฐึโน ชมฺมา อิมํ ชมฺมา กุสฺสตา ฯ

โกฏฺฐาสาธวํ ฯ

[๘๘] คตฺถมํ โห ปน สํเย ชมฺมา โหณฺติ ชนฺชา โหณฺติ
ถายตนาณิ โหณฺติ ชาติโย โหณฺติ อารวรา โหณฺติ อีนฺทฺริยานิ
โหณฺติ ฌานํ โหติ มคฺโค โหติ พถานิ โหณฺติ เหตุ โหณฺติ
ผลโส โหติ เวทฺนา โหติ สฺวณฺณ โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ
โหติ เวทฺณากุชฺโฆ โหติ สฺวณฺณากุชฺโฆ โหติ สงฺฆารกุชฺโฆ
โหติ วิญฺญาณกุชฺโฆ โหติ มนํ ยตนํ โหติ มนินฺทฺริยํ โหติ
มโนวิญฺญาณชาติํ โหติ ชมฺมํ ยตนํ โหติ ชมฺมํ ชาติํ โหติ เย
วา ปน คตฺถมํ สํเย อญฺเญบฺบิ อตฺถิ ปฏิจฺจุสฺสํพุทฺธนา อวฺฐึโน
shmā aīme shmā kusāta .

[๓๐๐] กตเม คตฺถมํ สํเย ชมฺมา โหณฺติ เวทฺณากุชฺโฆ
สฺวณฺณากุชฺโฆ สงฺฆารกุชฺโฆ วิญฺญาณกุชฺโฆ อิมํ คตฺถมํ สํเย
shmā aīme shmā .

[๓๐๑] กตเม คตฺถมํ สํเย ชนฺชา โหณฺติ เวทฺณากุชฺโฆ

สณฺณากุชฺโช สงฺขารกุชฺโช วิณฺณวณฺณกุชฺโช อิมํ คตฺถํ สมเย
ชนฺธา โหนฺติ ฯ

[๓๐๒] กตมานิ คตฺถํ สมเย ฉายตฺตานิ โหนฺติ มนายนํ
ขมฺมายนํ อิมานิ คตฺถํ สมเย ฉายตฺตานิ โหนฺติ ฯ

[๓๐๓] กตมา คตฺถํ สมเย ชาติโย โหนฺติ มโนวิณฺณวณฺณชาติ
ขมฺมชาติ อิมํ คตฺถํ สมเย ชาติโย โหนฺติ ฯ

[๓๐๔] กตเม คตฺถํ สมเย อาทาโร โหนฺติ ผลสํหาโร
มโนสณฺเจตนาทาโร วิณฺณวณฺณาทาโร อิมํ คตฺถํ สมเย อาทาโร
โหนฺติ ฯ

[๓๐๕] กตมานิ คตฺถํ สมเย อินฺทริยานิ โหนฺติ สทฺธิอินฺทริยํ
วิริยอินฺทริยํ สติอินฺทริยํ สมารินฺทริยํ ปญฺณินฺทริยํ มนินฺทริยํ โสมนสฺส
อินฺทริยํ ขีวติอินฺทริยํ อิมานิ คตฺถํ สมเย อินฺทริยานิ โหนฺติ ฯ

[๓๐๖] กตมํ คตฺถํ สมเย ฌานํ โหติ วิตกฺโก วิจาโร
ปิติ สฺขํ จิตฺตสฺสํสํกุกฺคตา อิทํ คตฺถํ สมเย ฌานํ โหติ ฯ

[๓๐๗] กตโม คตฺถํ สมเย มกุโค โหติ สมฺมาทิฏฺฐิ สมฺมา-
สังฺกปโป สมฺมาวาจาโม สมฺมาสติ สมฺมาสมาธิ อयํ คตฺถํ สมเย
มกุโค โหติ ฯ

[๓๐๘] กตมานิ คตฺถํ สมเย พถานิ โหนฺติ สทฺธราพถํ วิริยพถํ
สติพถํ สมาริพถํ ปญฺณาพถํ หิริพถํ โอตฺตบฺบพถํ อิมานิ คตฺถํ
สมเย พถานิ โหนฺติ ฯ

[๓๐๘] กตเม ตสฺมึ สฺมเย เหตุ โหนฺติ อโถโก อโถโส.
อโมโห อิมะ ตสฺมึ สฺมเย เหตุ โหนฺติ ฯ

[๓๐๙] กตโม ตสฺมึ สฺมเย ผลโส โหติ ฯ เป ฯ อยํ ตสฺมึ
สมฺเย ผลโส โหติ ฯ

[๓๑๐] กตมา ตสฺมึ สฺมเย เวทนา โหติ ฯ เป ฯ อยํ ตสฺมึ
สมฺเย เวทนา โหติ ฯ

[๓๑๑] กตมา ตสฺมึ สฺมเย สฺนฺญา โหติ ฯ เป ฯ อยํ ตสฺมึ
สมฺเย สฺนฺญา โหติ ฯ

[๓๑๒] กตมา ตสฺมึ สฺมเย เจตนา โหติ ฯ เป ฯ อยํ ตสฺมึ
สมฺเย เจตนา โหติ ฯ

[๓๑๓] กตมํ ตสฺมึ สฺมเย จิตฺตํ โหติ ฯ เป ฯ อิทํ ตสฺมึ
สมฺเย จิตฺตํ โหติ ฯ

[๓๑๔] กตโม ตสฺมึ สฺมเย เวทนามุขฺโข โหติ ฯ เป ฯ อยํ
ตสฺมึ สฺมเย เวทนามุขฺโข โหติ ฯ

[๓๑๕] กตโม ตสฺมึ สฺมเย สฺนฺนามุขฺโข โหติ ฯ เป ฯ อยํ
ตสฺมึ สฺมเย สฺนฺนามุขฺโข โหติ ฯ

[๓๑๖] กตโม ตสฺมึ สฺมเย สงฺขารมุขฺโข โหติ ฯ เป ฯ อยํ
ตสฺมึ สฺมเย สงฺขารมุขฺโข โหติ ฯ

[๓๑๗] กตโม ตสฺมึ สฺมเย วิญฺญาณมุขฺโข โหติ ฯ เป ฯ
อยํ ตสฺมึ สฺมเย วิญฺญาณมุขฺโข โหติ ฯ

[๑๑๘] กตมํ ตสฺมึํ สมเย มนายตนํ โหติ ฯ เป ฯ อิทํ ตสฺมึํ
 สมเย มนายตนํ โหติ ฯ

[๑๑๙] กตมํ ตสฺมึํ สมเย มนินทฺริยํ โหติ ฯ เป ฯ อิทํ ตสฺมึํ
 สมเย มนินทฺริยํ โหติ ฯ

[๑๒๐] กตมา ตสฺมึํ สมเย มโนวิญญานชาตุ โหติ ฯ เป ฯ
 อयํ ตสฺมึํ สมเย มโนวิญญานชาตุ โหติ ฯ

[๑๒๑] กตมํ ตสฺมึํ สมเย ชมฺมายตนํ โหติ เวทนาภฺขนฺโ
 สณฺณาภฺขนฺโ สงฺขารภฺขนฺโ อิทํ ตสฺมึํ สมเย ชมฺมายตนํ โหติ ฯ

[๑๒๒] กตมา ตสฺมึํ สมเย ชมฺมชาตุ โหติ เวทนาภฺขนฺโ
 สณฺณาภฺขนฺโ สงฺขารภฺขนฺโ อयํ ตสฺมึํ สมเย ชมฺมชาตุ โหติ ฯ

[๑๒๓] เป วา ปน ตสฺมึํ สมเย อญฺเฌนํ อตฺถิ ปฏิจฺจุตฺตมฺปฺปนา
 อรฺหํ โน ชมฺมา อิเม ชมฺมา กุสฺตา ฯ

สฺสณฺณตวาโร ฯ

ปจฺมํ จิตฺตํ ฯ

[๑๒๔] กตเม ชมฺมา กุสฺตา ยสฺมึํ สมเย กามาวจรํ กุสฺตํ
 จิตฺตํ อฺปฺปนํ โหติ โสมนสฺสสทฺทํ ฌานสฺมฺปยุตฺตํ สสงฺขาเรน
 รุปรามมณฺโ วา ฯ เป ฯ ชมฺมารมมณฺโ วา ยํ ยํ วา ปนารพฺภ
 ตสฺมึํ สมเย ผสฺโส โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิเม
 ชมฺมา กุสฺตา ฯ เป ฯ

ทฺติยํ จิตฺตํ ฯ

[๓๒๖] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึ สฺมเย กามาวจรํ กุสฺสํ
 จิตฺตํ อุมฺปนฺนํ โหติ โสมนสฺสสํหคตํ ฌานวิมฺบยุตฺตํ รูปารมฺมณํ
 วา ๑ เปฯ ชมฺมารมฺมณํ วา ยํ ยํ วา ปนารพฺภ ตสฺมึ สฺมเย
 ผสฺโส โหติ เวทนา โหติ สญฺญา โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ โหติ
 วิตกฺโก โหติ วิจาร์ โหติ มิตฺติ โหติ สฺขํ โหติ จิตฺตสฺสํกคฺคตา
 โหติ สทฺธิทฺธิทฺธิ โหติ วิริยทฺธิทฺธิ โหติ สติทฺธิทฺธิ โหติ สมาริทฺธิทฺธิ
 โหติ มนินทฺธิทฺธิ โหติ โสมนสฺสติทฺธิทฺธิ โหติ ธีวิตินทฺธิทฺธิ โหติ สฺมฺมา-
 สงฺกปโป โหติ สฺมฺมาจายาโม โหติ สฺมฺมาสตี โหติ สฺมฺมาสฺมาชิ
 โหติ สทฺธาพลํ โหติ วิริยพลํ โหติ สติพลํ โหติ สมาริพลํ
 โหติ หิริพลํ โหติ โอตฺตปฺปพลํ โหติ อโลโก โหติ อโทโส
 โหติ อนภิชฺฌา โหติ อพฺยาปาทो โหติ หิริ โหติ โอตฺตปฺปํ
 โหติ กายปฺปสฺสทฺธิ โหติ จิตฺตปฺปสฺสทฺธิ โหติ กายตฺถุตา
 โหติ จิตฺตตฺถุตา โหติ กายมฺฤตา โหติ จิตฺตมฺฤตา โหติ
 กายกมฺมณฺณตา โหติ จิตฺตกมฺมณฺณตา โหติ กายปาคฺคณฺณตา
 โหติ จิตฺตปาคฺคณฺณตา โหติ กายชฺชุกตา โหติ จิตฺตชฺชุกตา โหติ
 สติ โหติ สมโโก โหติ ปคฺคาโห โหติ อวิกฺเขโป โหติ เย
 วา ปน ตสฺมึ สฺมเย อณฺเณปํ อตฺถิ ปฏิจฺจสมุทฺตปฺปนา อรฺหิโน
 ชมฺมา อิม ชมฺมา กุสฺสตา ฯ

[๓๒๗] ตสฺมึ โห ปน สฺมเย จตฺตาโร ชนฺธา โหนฺติ ทฺวายนฺตานํ
 โหนฺติ เทว ชาติโย โหนฺติ ตโย อาหารา โหนฺติ สทฺธิทฺธิทฺธิยานํ

ฐปารมฺมณํ ภา ๑ เปฯ ชมฺมารมฺมณํ ภา ยํ ยํ ภา ปนารพฺภ
 ตสฺมึ สฺมเย ฆสฺโส โหติ ๑ เปฯ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เปฯ อิม
 ชมฺมา กุสฺตา ๑ เปฯ

ຈຕຸທຣັ ຈຕຸທັ ॥

[๓๓๐] กตเม ชมฺมา กุตฺตา ยถฺมึ สมฺเย กามาวจรํ กุตฺตํ
จิตฺตํ อุปฺปन्नํ โหติ อุปฺเปกฺขาสหคตํ ฌาณสมฺปยุตฺตํ ฐาปารมฺมณํ
วา สทฺธการมฺมณํ วา คนฺธารมฺมณํ วา รสธารมฺมณํ วา โผฏฐัพฺพหา
รมฺมณํ วา ชมฺมารมฺมณํ วา ยํ ยํ วา ปนารพฺกํ ตถฺมึ สมฺเย
ผลฺโส โหติ เวทนา โหติ สญฺเญา โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ โหติ
จิตฺตโก โหติ วิจาโร โหติ อุปฺเปกฺขา โหติ จิตฺตสฺสเอกคฺคตา โหติ
สทฺธินทฺริยํ โหติ วิริยินทฺริยํ โหติ สติทฺทรียํ โหติ สมฺมาธิทฺทรียํ
โหติ ปญฺเณินทฺริยํ โหติ มนินทฺริยํ โหติ อุปฺเปกฺชินทฺริยํ โหติ
ชีวิตินทฺริยํ โหติ สมฺมาทิฏฺฐิ โหติ สมฺมาตงฺกปฺโป โหติ สมฺมา
วายาโม โหติ สมฺมาสติ โหติ สมฺมาสมาธิ โหติ สทฺธพฺพํ โหติ
วิริยพฺพํ โหติ สติพฺพํ โหติ สมฺมาธิพฺพํ โหติ ปญฺญาพฺพํ โหติ
หิริพฺพํ โหติ โอตฺตปฺปพฺพํ โหติ อโลโก โหติ อโทโส โหติ
อโมโห โหติ อนภิชฺเฐา โหติ อพฺยาปาทา โหติ สมฺมาทิฏฺฐิ โหติ
หิริ โหติ โอตฺตปฺปํ โหติ กายปฺปสฺสทฺธิ โหติ จิตฺตปฺปสฺสทฺธิ
โหติ กายตฺถุตา โหติ จิตฺตตฺถุตา โหติ กายมฺุทฺตา โหติ
จิตฺตมฺุทฺตา โหติ กายกมฺมณฺณตฺตา โหติ จิตฺตกมฺมณฺณตฺตา โหติ

กายปาคฺคณฺณตา โหติ จิตฺตปาคฺคณฺณตา โหติ กายชฺชกตา โหติ
จิตฺตชฺชกตา โหติ สติ โหติ สมนฺปรชฺชณฺณํ โหติ สมนโถ โหติ
วิปัสสันนา โหติ ปคฺคทาโห โหติ อวิกฺกเขโป โหติ เย วา ปน
ตสฺมึํ สมนเย อณฺเณมฺมึ อตฺถิ ปฏฺิจฺจุสฺสมุปฺปนฺนา อรฺหฺมณฺโณ ชมฺมา
อิมะ ชมฺมา กุสฺสตา ฯ

[๓๓๓] กตโม ตสฺมึํ สมนเย ผลุโส โหติ โย ตสฺมึํ สมนเย
ผลุโส มุสฺสนา สมนฺมุสฺสนา สมนฺมุสฺสิตฺตํ อยํ ตสฺมึํ สมนเย ผลุโส
โหติ ฯ กตมา ตสฺมึํ สมนเย เวทนา โหติ ยํ ตสฺมึํ สมนเย
ตชฺชามโนวិญญาณชาตฺตสมฺมุสฺสํ เจตสิกํ เนวสาตํ นาสาตํ เจโต-
สฺมฺมุสฺสํ อทุกฺขมสฺสํ เวทยิตํ เจโตสฺมฺมุสฺสชา อทุกฺขมสฺสชา เวทนา
อยํ ตสฺมึํ สมนเย เวทนา โหติ ฯ เป ฯ กตมา ตสฺมึํ สมนเย
อุเปกฺขา โหติ ยํ ตสฺมึํ สมนเย เจตสิกํ เนวสาตํ นาสาตํ เจโต-
สฺมฺมุสฺสํ อทุกฺขมสฺสํ เวทยิตํ เจโตสฺมฺมุสฺสชา อทุกฺขมสฺสชา เวทนา
อยํ ตสฺมึํ สมนเย อุเปกฺขา โหติ ฯ เป ฯ กตมํ ตสฺมึํ สมนเย
อุเปกฺขินฺทริยํ โหติ ยํ ตสฺมึํ สมนเย เจตสิกํ เนวสาตํ นาสาตํ
เจโตสฺมฺมุสฺสํ อทุกฺขมสฺสํ เวทยิตํ เจโตสฺมฺมุสฺสชา อทุกฺขมสฺสชา
เวทนา อิทํ ตสฺมึํ สมนเย อุเปกฺขินฺทริยํ โหติ ฯ เย วา ปน
ตสฺมึํ สมนเย อณฺเณมฺมึ อตฺถิ ปฏฺิจฺจุสฺสมุปฺปนฺนา อรฺหฺมณฺโณ ชมฺมา
อิมะ ชมฺมา กุสฺสตา ฯ

[๓๓๔] ตสฺมึํ โข ปน สมนเย จตฺตาโร ชนฺชา โหหนฺติ ทฺวายตนาณิ

โหนติ เทว ชาตุโย โหนติ ตโย อาหารา โหนติ อญฺจีนุทฺริยานิ
โหนติ จตุรํคิกํ ฌานํ โหติ ปณฺจกฺโข มคฺโข โหติ สคฺค พถานิ
โหนติ ตโย เทสุ โหนติ เถโก ผสฺโส โหติ ฯ เป ฯ เอกํ ธมฺมายนํ
โหติ เอกา ธมฺมชาตุ โหติ เย วา ปน คสฺมึ สมฺเย อญฺเฌมึ
อตุถิ ปฏิจฺจสมุปฺปन्นา อรูปฺโน ธมฺมา อิม ธมฺมา กุสฺสา ฯ เป ฯ

[๑๓๓] กตโม คสฺมึ สมฺเย สงฺขารกฺขนฺโห โหติ ผสฺโส
เจตนา วิตกฺโข วิจาโร จิตฺตสฺสเอกคฺคตา สทฺธิทฺธิวํ วิริยทฺธิวํ
สติทฺธิวํ สมาธิทฺธิวํ ปณฺณทฺธิวํ ชฺวีตทฺธิวํ สมนาทิฏฺฐิ
สมนาสกฺกโป สมนาวายาโม สมนาสติ สมนาสมาธิ สทฺธทาพฺถํ
วิริยพฺถํ สติพฺถํ สมาธิพฺถํ ปณฺณพฺถํ หิริพฺถํ โอตฺตปฺพพฺถํ อโถโก
อโถโส อโมโห อนภิชฺฌา อพฺยาปาทอ สมนาทิฏฺฐิ หิริ
โอตฺตปฺพํ กายปฺปสฺสทฺธิ จิตฺตปฺปสฺสทฺธิ กายตฺถตา จิตฺต-
ตฺถตา กายมฺมุตฺตา จิตฺตมฺมุตฺตา กายกมฺมณฺณตฺตา จิตฺตกมฺมณฺณตฺตา
กายปาคฺคณฺณตฺตา จิตฺตปาคฺคณฺณตฺตา กายชฺชกฺตา จิตฺตชฺชกฺตา สติ
สมนฺชณฺณํ สมนโถ วิปสฺสณา ปคฺคาโห อวิกฺกเขโป เย วา
ปน คสฺมึ สมฺเย อญฺเฌมึ อตุถิ ปฏิจฺจสมุปฺปन्นา อรูปฺโน
ธมฺมา ชฺเปตฺวา เวทนาทฺถนํ ชฺเปตฺวา สณฺณาทฺถนํ ชฺเปตฺวา
วิณฺณานทฺถนํ อยํ คสฺมึ สมฺเย สงฺขารกฺขนฺโห โหติ ฯ เป ฯ
อิม ธมฺมา กุสฺสา ฯ เป ฯ

ปณฺจมนํ จิตฺตํ ฯ

[๓๓๔] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึ สมฺเย กามาวจรํ กุสฺสํ
จิตฺตํ อุปปนฺนํ โหติ อุเปกฺขาสหคตํ ฌาณสํปยุตฺตํ สสงฺขารเณ
รูปารมฺมณํ วา ฯ เป ฯ ชมฺมารมฺมณํ วา ยํ ยํ วา ปนารพฺภ
ตสฺมึ สมฺเย ฝสฺสํ โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิเม
shmā kussatā vāpe

ฉฐํ จิตฺตํ ฯ

[๓๓๕] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึ สมฺเย กามาวจรํ กุสฺสํ
จิตฺตํ อุปปนฺนํ โหติ อุเปกฺขาสหคตํ ฌาณวิปยุตฺตํ รูปารมฺมณํ
วา ฯ เป ฯ ชมฺมารมฺมณํ วา ยํ ยํ วา ปนารพฺภ ตสฺมึ สมฺเย
ฝสฺสํ โหติ เวทนา โหติ สญฺเฆา โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ โหติ
วิตกฺโก โหติ วิจาโร โหติ อุเปกฺขา โหติ จิตฺตสฺสํ กุสฺสตา โหติ
สทฺธิทฺธิ โหติ วิริยทฺธิ โหติ สติทฺธิ โหติ สมาธิทฺธิ
โหติ มนสิทฺธิ โหติ อุเปกฺขิตฺธิ โหติ สทฺธิทฺธิ โหติ ชมฺมา-
สงฺกปโป โหติ ชมฺมาวายาโม โหติ ชมฺมาสติ โหติ ชมฺมาสมาธิ
โหติ สทฺธาพถํ โหติ วิริยพถํ โหติ สติพถํ โหติ สมาธิพถํ
โหติ หิริพถํ โหติ โอตฺตปฺพพถํ โหติ อโกลโห โหติ อโกลโส
โหติ อนภิชฺเฌา โหติ อพฺยาปาทโห โหติ หิริ โหติ โอตฺตปฺป
โหติ กายปฺปสฺสทฺธิ โหติ จิตฺตปฺปสฺสทฺธิ โหติ กายตฺถุตา
โหติ จิตฺตตฺถุตา โหติ กายมฺฤตา โหติ จิตฺตมฺฤตา โหติ
กายกมฺมณฺเฌตา โหติ จิตฺตกมฺมณฺเฌตา โหติ กายปาคฺคณฺเฌตา

โหติ จิตฺตปาคุณฺณตา โหติ กายชุกตา โหติ จิตฺตชุกตา โหติ
 สติ โหติ สมฺโม โหติ ปคฺคาโห โหติ อวิกฺเขโป โหติ เย
 วา ปน ตสฺมึ สมฺเย อณฺเวยี อตฺถิ ปฏิจฺจสมุปฺปन्นา อรูปฺปิโน
 ชมฺมา อิมะ ชมฺมา กุดฺตา ๑ เปฯ

[๓๓๖] ตสฺมึ โส ปน สมฺเย จตฺตาโร ชนฺธา โหณฺติ ทฺวายนฺตานิ
 โหณฺติ เทว ชาทุโย โหณฺติ ตโย ออาหารา โหณฺติ สตฺติณฺทฺริยานิ
 โหณฺติ จตฺตฺตํ ฌานํ โหติ จตฺตฺตํโก มคฺโค โหติ น พถานิ
 โหณฺติ เทว เหตุ โหณฺติ เอโก ผสฺโส โหติ ๑ เปฯ เอกํ ชมฺมาตนํ
 โหติ เอกา ชมฺมาจาทุ โหติ เย วา ปน ตสฺมึ สมฺเย อณฺเวยี
 อตฺถิ ปฏิจฺจสมุปฺปन्นา อรูปฺปิโน ชมฺมา อิมะ ชมฺมา กุดฺตา ๑ เปฯ

[๓๓๗] กตโม ตสฺมึ สมฺเย สงฺขารกฺขนฺโธ โหติ ผสฺโส
 เจตนา วิตกฺโก วิจาโร จิตฺตสฺสํกคฺคตา สทฺธิชฺทฺริยํ วิริยชฺทฺริยํ
 สติชฺทฺริยํ สมฺมาชิชฺทฺริยํ ชฺวีตฺติชฺทฺริยํ ชมฺมาสงฺกปโป ชมฺมาวายาโม
 ชมฺมาสติ ชมฺมาสมฺมาชิ สทฺธาพตํ วิริยพตํ สติพตํ สมฺมาชิพตํ
 หิริพตํ โอตฺตปฺพพตํ อโลโก อโทโส อนภิชฺฌมา อพฺยาปาโท
 หิริ โอตฺตปฺปํ กายปฺปสฺสทฺธิ จิตฺตปฺปสฺสทฺธิ กายตฺถตา จิตฺต-
 ตฺถตา กายมฺหุตฺตา จิตฺตมฺหุตฺตา กายกมฺมณฺณตา จิตฺตกมฺมณฺณตา
 กายปาคุณฺณตา จิตฺตปาคุณฺณตา กายชุกตา จิตฺตชุกตา สติ
 สมฺโม ปคฺคาโห อวิกฺเขโป เย วา ปน ตสฺมึ สมฺเย อณฺเวยี
 อตฺถิ ปฏิจฺจสมุปฺปन्นา อรูปฺปิโน ชมฺมา จเปควา เวทนา กฺขนฺติ

สเปตฺวา ตณฺณากุณฺโณ สเปตฺวา วิณฺณณากุณฺโณ ยถํ คตฺถมํ ตมเย
ตงฺขารากุณฺโณ โหติ ฯ เป ฯ อิมํ มุมฺมา กุสฺสตา ฯ เป ฯ

ตตฺถมํ จิตฺตํ ฯ

[๑๓๘] กตเม มุมฺมา กุสฺสตา ยถํมํ ตมเย กามาวจรวํ กุสฺสํ
จิตฺตํ อูปฺปนฺนํ โหติ อูปฺเปกฺขาสทฺทกํ ฌานวิปฺปยุตฺตํ ตตงฺขารณ
รูปารมฺมณํ วา ฯ เป ฯ มุมฺमारมฺมณํ วา ยํ ยํ วา ปนารพฺภ
คตฺถมํ ตมเย ผลฺโส โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิมํ
มุมฺมา กุสฺสตา ฯ เป ฯ

อฏฺฐมํ จิตฺตํ ฯ

กามาวจรรอฏฺฐมฺหากุสฺสตจิตฺตานิ ฯ

ทุตฺติยภาณวํ ฯ

[๑๓๙] กตเม มุมฺมา กุสฺสตา ยถํมํ ตมเย รูปูปปตฺติยา มคฺคํ
ภาเวติ วิวิจฺเจว กามะหิ วิวิจฺจ อกุสฺสเถหิ มุมฺเมหิ ตวิตฺถกํ ตวิจวํ
วิเวกขํ ปิตฺติสฺสํ ปจฺจมํ ฌานํ อูปตฺมฺปชฺช วิหริติ ปจฺจกฺกสิณํ คตฺถมํ
ตมเย ผลฺโส โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิมํ มุมฺมา
กุสฺสตา ฯ

[๑๔๐] กตเม มุมฺมา กุสฺสตา ยถํมํ ตมเย รูปูปปตฺติยา มคฺคํ
ภาเวติ วิตฺถกฺกวิจวํ วูปตฺมา อชฺชณคฺคํ ตมฺปสาทํ เจตฺโส

• อโธ ปริ เอรุเป เปชฺชเถ ปริชฺชานเ อิมํ มุมฺมา กุสฺสตาติ อิทเมตฺถ เวทิตพฺพํ ฯ

โหนติ ตโย เหตุ โหนติ เอโก ผลโส โหติ ฯ เป ฯ เอกं ชมฺมายนํ
โหติ เอกา ชมฺมาชฺชา โหติ เย วา ปน ตสฺมึ สมฺเย อญฺเณปี
ชตฺถิ ปฏิจฺจตฺตมฺปฺปนา อรฺหิโน ชมฺมา อิม ชมฺมา กุสฺตา ฯ เป ฯ

[๑๔๘] กตโม ตสฺมึ สมฺเย สงฺฆารกฺขนฺโห โหติ ผลโส
เจตนา จิตฺตสฺสํกคฺคตา สทฺธิทฺธิทฺธิ วิริยทฺธิทฺธิ ตฺติทฺธิทฺธิ สมา
ชินทฺธิทฺธิ ปณฺณทฺธิทฺธิ ชีวิตฺติทฺธิทฺธิ สมนฺนาทฺธิทฺธิ สมนฺนาวายาโม ฯ เป ฯ
ปคฺคาโห อวิกฺกเขโป เย วา ปน ตสฺมึ สมฺเย อญฺเณปี ชตฺถิ
ปฏิจฺจตฺตมฺปฺปนา อรฺหิโน ชมฺมา ชเปตฺวา เวทนาทฺธิทฺธิ ชเปตฺวา
สณฺณทฺธิทฺธิ ชเปตฺวา วิณฺณทฺธิทฺธิ อยํ ตสฺมึ สมฺเย สงฺ
ฆารกฺขนฺโห โหติ ฯ เป ฯ อิม ชมฺมา กุสฺตา ฯ

จตุกกนโย ฯ

[๑๔๙] กตเม ชมฺมา กุสฺตา ยสฺมึ สมฺเย ฐปฺปปฏฺติยา มคฺคํ
ภาเวติ วิวิจฺเจว กาเมหิ ฯ เป ฯ ปจฺมึ ฌานํ อฺปตฺตมฺปชฺช วิหริติ
ปจฺจวักกสฺสํ ตสฺมึ สมฺเย ผลโส โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺกเขโป โหติ
ฯ เป ฯ อิม ชมฺมา กุสฺตา ฯ

[๑๕๐] กตเม ชมฺมา กุสฺตา ยสฺมึ สมฺเย ฐปฺปปฏฺติยา
มคฺคํ ภาเวติ อวิตกฺกํ วิจฺจามคฺคํ สมาริซํ ปิฏฺฐํ ทฺธิยํ ฌานํ
อฺปตฺตมฺปชฺช วิหริติ ปจฺจวักกสฺสํ ตสฺมึ สมฺเย ผลโส โหติ เวทนา
โหติ สณฺณทฺธิ โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ โหติ วิจฺจโร โหติ
ปิฏฺธิ โหติ สฺสํ โหติ จิตฺตสฺสํกคฺคตา โหติ สทฺธิทฺธิทฺธิ โหติ

วิริยิณฺทริยํ โหติ ตฺติณฺทริยํ โหติ สฺมาชินฺทริยํ โหติ ปณฺณิณฺทริยํ
 โหติ มณฺนิทริยํ โหติ โสมนสฺสฺสินฺทริยํ โหติ ชีวิตินฺทริยํ โหติ
 สมนฺมาทิจฺฉิ โหติ สมนฺมาวายาโม โหติ ๑ เป ๑ ปคฺคาโห โหติ
 อวิกฺเขโป โหติ เย วา ปน ตสฺมึ สมนฺเย อณฺเณมี อคฺคิ
 ปฏิจฺจุสฺสํปฺปนฺนา อรฺหฺมณฺโณ ชมฺมา อิม ชมฺมา กุสฺสตา ๑ เป ๑

[๓๕๓] ตสฺมึ โช ปน สมนฺเย จตฺตาวโร ชนฺชา โหณฺติ ทฺวายคฺคานิ
 โหณฺติ เทว ชาคฺคโย โหณฺติ คโย อารวโร โหณฺติ อญฺจินฺทริยานิ
 โหณฺติ จตฺตํคฺคิ ฌานํ โหติ จตฺตํคฺคิโก มคฺคโค โหติ สคฺค
 พถานิ โหณฺติ คโย เทว โหณฺติ เอโก สสฺสโส โหติ ๑ เป ๑ เขก
 ชมฺมาชฺชนํ โหติ เขกา ชมฺมาชฺชนํ โหติ เย วา ปน ตสฺมึ
 สมนฺเย อณฺเณมี อคฺคิ ปฏิจฺจุสฺสํปฺปนฺนา อรฺหฺมณฺโณ ชมฺมา อิม
 ชมฺมา กุสฺสตา ๑ เป ๑

[๓๕๔] กตโม ตสฺมึ สมนฺเย สงฺขารกฺขณฺโห โหติ สสฺสโส
 เจตนา วิจาโร ปิติ จิตฺตสฺสํคคฺคตา สทฺธิณฺทริยํ วิริยิณฺทริยํ
 ตฺติณฺทริยํ สฺมาชินฺทริยํ ปณฺณิณฺทริยํ ชีวิตินฺทริยํ สมนฺมาทิจฺฉิ
 สมนฺมาวายาโม ๑ เป ๑ ปคฺคาโห อวิกฺเขโป เย วา ปน ตสฺมึ
 สมนฺเย อณฺเณมี อคฺคิ ปฏิจฺจุสฺสํปฺปนฺนา อรฺหฺมณฺโณ ชมฺมา ชเปตฺวา
 เวทฺธนาภฺตฺตํ ชเปตฺวา สณฺเณนาภฺตฺตํ ชเปตฺวา วิณฺเณนาภฺตฺตํ อย
 ตสฺมึ สมนฺเย สงฺขารกฺขณฺโห โหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา กุสฺสตา ๑

[๓๕๕] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึ สมนฺเย รุปูปปตฺติยา มคฺคิ

ภาเวติ วิตถกฺกวจิหารานํ อูปสมมา ฯ เป ฯ ตติยํ ฌานํ อูปสมฺปชฺช
 วิหริติ ปจฺจกฺกสฺสํ ตสฺมึ สฺมเย ผลโส โหติ เวทนา โหติ สญฺญา
 โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ โหติ ปิฏิ โหติ สฺขํ โหติ จิตฺตสฺสํเสกฺกคฺคตา
 โหติ สทฺธิทฺธิทฺธิทฺธิ โหติ วิริยทฺธิทฺธิทฺธิ โหติ สติทฺธิทฺธิทฺธิ โหติ สสมาธิทฺธิทฺธิ
 โหติ ปณฺณทฺธิทฺธิทฺธิ โหติ มนินทฺธิทฺธิทฺธิ โหติ สมนสฺสทฺธิทฺธิทฺธิ โหติ
 สทฺธิทฺธิทฺธิทฺธิ โหติ สมนทฺธิทฺธิทฺธิ โหติ สมนทฺธิทฺธิทฺธิ โหติ ฯ เป ฯ
 ปคฺคาโห โหติ อวิกฺกเขโป โหติ เย วา ปน ตสฺมึ สฺมเย
 อณฺเณมี อตฺถิ ปฏิจฺจสมุปฺปนฺนา อรฺหํ โหติ ชมฺมา อิมะ ชมฺมา
 กุสฺลา ฯ เป ฯ

[๓๕๔] ตสฺมึ โห ปน สฺมเย จตฺตาโร ชนฺธา โหติ ทฺวายตฺตานิ
 โหติ เทว ชาคฺโค โหติ ตโย อารามะ โหติ อฏฺฐทฺธิทฺธิทฺธิ
 โหติ ทิวจฺจกฺก ฌานํ โหติ จตฺตจฺจกฺกโก มคฺโค โหติ สจฺจ พณฺณ
 โหติ ตโย เทว โหติ เอโก ผลโส โหติ ฯ เป ฯ เอกํ ชมฺมาตฺถนํ
 โหติ เอกา ชมฺมาตฺถา โหติ เย วา ปน ตสฺมึ สฺมเย อณฺเณมี
 อตฺถิ ปฏิจฺจสมุปฺปนฺนา อรฺหํ โหติ ชมฺมา อิมะ ชมฺมา กุสฺลา ฯ เป ฯ

[๓๕๕] กตโม ตสฺมึ สฺมเย สจฺจจกฺกชฺช โหติ ผลโส
 เจตนา ปิฏิ จิตฺตสฺสํเสกฺกคฺคตา สทฺธิทฺธิทฺธิทฺธิทฺธิ วิริยทฺธิทฺธิทฺธิ
 สติทฺธิทฺธิทฺธิทฺธิ สสมาธิทฺธิทฺธิทฺธิ ปณฺณทฺธิทฺธิทฺธิ
 สมนทฺธิทฺธิทฺธิทฺธิ สมนทฺธิทฺธิทฺธิทฺธิ สมนทฺธิทฺธิทฺธิทฺธิ
 ฯ เป ฯ ปคฺคาโห อวิกฺกเขโป เย วา ปน ตสฺมึ สฺมเย อณฺเณมี
 อตฺถิ ปฏิจฺจสมุปฺปนฺนา อรฺหํ โหติ ชมฺมา ชเปตฺวา เวทนามุชฺช

ชเปตวา สณฺณากุชฺชนํ ชเปตวา วิณฺณณากุชฺชนํ อยมํ คสฺมึ
 สมเย สงฺขารกุชฺชนํ โหติ ฯ เป ฯ อิมะ ชมฺมา กุสฺสตา ฯ

[๓๕๖] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึ สมเย รุปุปฺปคฺคิยา มคฺคํ
 ภาเวติ ปิฏฺธิยา จ วิราคา ฯ เป ฯ จตุตฺถํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหริติ
 ปจฺจกฺกสิณํ คสฺมึ สมเย ผลโส โหติ เจตนา โหติ สณฺณา
 โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ โหติ สฺสํ โหติ จิตฺตสฺสํกคฺคตา โหติ
 สทฺธิทฺธิทฺธิทฺธิ โหติ วิริยทฺธิทฺธิ โหติ สติทฺธิทฺธิ โหติ สมาธิทฺธิทฺธิ
 โหติ ปณฺณทฺธิทฺธิ โหติ มนินทฺธิทฺธิ โหติ สมนสฺสทฺธิทฺธิ โหติ
 ชีวิตินทฺธิทฺธิ โหติ สมนาทิฏฺฐิ โหติ สมนาวายาโม โหติ ฯ เป ฯ
 ปคฺคาโห โหติ อวิกฺเขโป โหติ เย วา ปน คสฺมึ สมเย อณฺเฏมปี
 อตฺถิ ปฏิจฺจสมุปฺปนฺนา อรฺหตีโน ชมฺมา อิมะ ชมฺมา กุสฺสตา ฯ เป ฯ

[๓๕๗] คสฺมึ โช ปน สมเย จตุตฺถาริ ชนฺธา โหณฺติ ทฺวายนฺตานิ
 โหณฺติ เทว ชาคฺคโย โหณฺติ คโย อารวรา โหณฺติ อฏฺฐจินฺทฺธิยานิ
 โหณฺติ ทฺวณฺทิกํ ฌานํ โหติ จตุรฺรทฺธิโก มคฺคโค โหติ สทฺธ พถานิ
 โหณฺติ คโย เหตุ โหณฺติ เอโก ผลโส โหติ ฯ เป ฯ เอกํ
 ชมฺมา ยตนํ โหติ เอกา ชมฺมา ชาคฺค โหติ เย วา ปน คสฺมึ
 สมเย อณฺเฏมปี อตฺถิ ปฏิจฺจสมุปฺปนฺนา อรฺหตีโน ชมฺมา อิมะ
 ชมฺมา กุสฺสตา ฯ เป ฯ

[๓๕๘] กตโม คสฺมึ สมเย สงฺขารกุชฺชนํ โหติ ผลโส เจตนา
 จิตฺตสฺสํกคฺคตา สทฺธิทฺธิทฺธิทฺธิ วิริยทฺธิทฺธิทฺธิ สติทฺธิทฺธิทฺธิ สมาธิทฺธิทฺธิ

ปณณินทริยํ ชีวิตินทริยํ สมนุมาทิจิ สมนุมาวายาโม ๑ เป ๑
 ปกคาโห อวิกุเชโป เย วา ปน ตส്മิ สมนเย ธนุณเณมี ธตุติ
 ปฏิจจุสมุปปนฺนา อรูปีโน มฺมา ๑ เปตฺวา เวทนาทฺทฺทํ ๑ เปตฺวา
 สณฺณาทฺทฺทํ ๑ เปตฺวา วิณฺณาทฺทฺทํ ๑ ยํ ตส്മิ สมนเย ต่ง-
 ทฺวาทฺทฺทํ โหติ ๑ เป ๑ อิม มฺมา กุสฺตา ๑

[๑๕๘] กตเม มฺมา กุสฺตา ยส്മิ สมนเย รูปูปปตฺติยา มคฺคํ
 ภาเวติ สฺตฺตํ ๑ ปหานา ๑ เป ๑ ปณฺจมี ฌานํ อูปสมฺปชฺช วิหริติ
 ปจฺจกฺกิสฺสํ ตส്മิ สมนเย ฌสฺสํ โหติ เวทนา โหติ สณฺญา
 โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ โหติ อูปกฺทฺวา โหติ จิตฺตสฺสํ กคฺคตา
 โหติ สทฺทฺทฺทํ โหติ วิวิณฺณทฺทฺทํ โหติ สตินทฺทฺทํ โหติ สมา-
 จินทฺทฺทํ โหติ ปณณินทฺทฺทํ โหติ มนินทฺทฺทํ โหติ อูปกฺทฺทฺทํ
 โหติ ชีวิตินทฺทฺทํ โหติ สมนุมาทิจิ โหติ สมนุมาวายาโม โหติ
 ๑ เป ๑ ปกคาโห โหติ อวิกุเชโป โหติ เย วา ปน ตส്മิ
 สมนเย ธนุณเณมี ธตุติ ปฏิจจุสมุปปนฺนา อรูปีโน มฺมา อิม
 มฺมา กุสฺตา ๑ เป ๑

[๑๖๐] ตส്മิ โห ปน สมนเย จตุตาโร ๑ ๑ โหติ ทฺวายนฺนา
 โหติ เทว ๑ ๑ โหติ ตโย ๑ ๑ โหติ อายา ๑ ๑ โหติ อจฺจินทฺทฺทํ
 โหติ ทฺวญฺจิกํ ฌานํ โหติ จตุรํคิโก มคฺคโค โหติ สทฺทฺทํ
 โหติ ตโย ๑ ๑ โหติ เอโก ๑ ๑ ๑ โหติ ๑ เป ๑ เอก
 มฺมายคฺคํ โหติ เอกา มฺมายคฺคํ โหติ เย วา ปน ตส്മิ

ธมฺเย อญฺเฌมฺปี อตฺถิ ปฏฺิจฺจสํมุปฺปนฺนา อรฺหฺมฺโณ ชมฺมา อิม
 ชมฺมา กุสฺสตา ฯ เป ฯ

[๓๖๑] กตโม ตสฺมึ ธมฺเย สงฺฆารกฺขณฺโห โหติ ผสฺโส เจตนา
 จิตฺตสฺสํกคฺคตา สทฺธิทฺทวํ วิริยทฺทวํ สติทฺทวํ สมาริณทฺทวํ
 ปญฺณินทฺทวํ ฐิตินทฺทวํ สมฺมาทิจฺจํ สมฺมาวายาโม ฯ เป ฯ
 ปคฺคาโห อวิกฺเขโป เย วา ปน ตสฺมึ ธมฺเย อญฺเฌมฺปี อตฺถิ
 ปฏฺิจฺจสํมุปฺปนฺนา อรฺหฺมฺโณ ชมฺมา จเปตฺวา เวทนาทฺทวํ จเปตฺวา
 สญฺญาทฺทวํ จเปตฺวา วิญฺญาณทฺทวํ อยํ ตสฺมึ ธมฺเย สงฺ-
 ขารกฺขณฺโห โหติ ฯ เป ฯ อิม ชมฺมา กุสฺสตา ฯ

ปญฺจกนโย ฯ

[๓๖๒] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึ ธมฺเย รุปฺปปตฺติยา
 มคฺคํ ภาเวติ วิวิจฺเจว กามะหิ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ อุปสํปชฺช
 วิหริติ ทฺทวาทฺธิปํ ทนฺทากิณฺณํ ปจฺจกสฺสํ ตสฺมึ ธมฺเย ผสฺโส
 โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิม ชมฺมา กุสฺสตา ฯ

[๓๖๓] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึ ธมฺเย รุปฺปปตฺติยา
 มคฺคํ ภาเวติ วิวิจฺเจว กามะหิ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ อุปสํปชฺช
 วิหริติ ทฺทวาทฺธิปํ ฐิปปากิณฺณํ ปจฺจกสฺสํ ตสฺมึ ธมฺเย ผสฺโส
 โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิม ชมฺมา กุสฺสตา ฯ

[๓๖๔] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึ ธมฺเย รุปฺปปตฺติยา
 มคฺคํ ภาเวติ วิวิจฺเจว กามะหิ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ อุปสํปชฺช

มคฺคํ ภเวติ วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อุปสํมุปชฺช
 วิหริติ ปริตฺตํ อปฺปมาณารมฺมณํ ปจฺจกฺกสติณํ ตสฺมึ สํเย ฌสฺสโส
 โหติ ๑เป ๑ อวิกฺกเขโป โหติ ๑เป ๑ อิมะ ชมฺมา กุสฺสตา ๑

[๑๖๘] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึ สํเย รุปุปฺปตฺติยา
 มคฺคํ ภเวติ วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อุปสํมุปชฺช
 วิหริติ อปฺปมาณํ ปริตฺตารมฺมณํ ปจฺจกฺกสติณํ ตสฺมึ สํเย ฌสฺสโส
 โหติ ๑เป ๑ อวิกฺกเขโป โหติ ๑เป ๑ อิมะ ชมฺมา กุสฺสตา ๑

[๑๗๐] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึ สํเย รุปุปฺปตฺติยา
 มคฺคํ ภเวติ วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อุปสํมุปชฺช
 วิหริติ อปฺปมาณํ อปฺปมาณารมฺมณํ ปจฺจกฺกสติณํ ตสฺมึ สํเย
 ฌสฺสโส โหติ ๑เป ๑ อวิกฺกเขโป โหติ ๑เป ๑ อิมะ ชมฺมา กุสฺสตา ๑

[๑๗๑] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึ สํเย รุปุปฺปตฺติยา มคฺคํ
 ภเวติ วิตฺถกฺกวจิรารณํ วุปสฺมา ๑เป ๑ ทฺติยํ ฌานํ ๑เป ๑ ตติยํ
 ฌานํ ๑เป ๑ จตุตฺถํ ฌานํ ๑เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ ๑เป ๑ ปญฺจมํ
 ฌานํ อุปสํมุปชฺช วิหริติ ปริตฺตํ ปริตฺตารมฺมณํ ปจฺจกฺกสติณํ ๑เป ๑
 ปริตฺตํ อปฺปมาณารมฺมณํ ปจฺจกฺกสติณํ ๑เป ๑ อปฺปมาณํ ปริตฺตา-
 รมฺมณํ ปจฺจกฺกสติณํ ๑เป ๑ อปฺปมาณํ อปฺปมาณารมฺมณํ ปจฺจกฺกสติณํ
 ตสฺมึ สํเย ฌสฺสโส โหติ ๑เป ๑ อวิกฺกเขโป โหติ ๑เป ๑ อิมะ
 ชมฺมา กุสฺสตา ๑

จตุตฺตาริ อารมฺมณานิ ๑

[๓๗๒] กตเม ฐมา กุสตา ยถัม ธรรมะ รูปูปปตติยา
 มคฺคํ ภาเวติ วิจิจฺเจว กามะหิ ๑เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อูปตมฺปชฺช
 วิหริติ ทฺวฺชาปฺปิปทํ ทนฺชาภินฺนํ ปริตฺตํ ปริตฺตารมฺมณํ ปจฺจกฺกสฺส
 ตถัม ธรรมะ ฌสฺส โหติ ๑เป ๑ อวิกฺกเขโป โหติ ๑เป ๑ อิม
 ฐมา กุสตา ๑ กตเม ฐมา กุสตา ยถัม ธรรมะ รูปูปปตติยา
 มคฺคํ ภาเวติ วิจิจฺเจว กามะหิ ๑เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อูปตมฺปชฺช
 วิหริติ ทฺวฺชาปฺปิปทํ ทนฺชาภินฺนํ ปริตฺตํ อูปปมาณารมฺมณํ ปจฺจกฺก
 สฺส ตถัม ธรรมะ ฌสฺส โหติ ๑เป ๑ อวิกฺกเขโป โหติ ๑เป ๑
 อิม ฐมา กุสตา ๑ กตเม ฐมา กุสตา ยถัม ธรรมะ
 รูปูปปตติยา มคฺคํ ภาเวติ วิจิจฺเจว กามะหิ ๑เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ
 อูปตมฺปชฺช วิหริติ ทฺวฺชาปฺปิปทํ ทนฺชาภินฺนํ อูปปมาณํ ปริตฺตาร
 มฺมณํ ปจฺจกฺกสฺส ตถัม ธรรมะ ฌสฺส โหติ ๑เป ๑ อวิกฺกเขโป
 โหติ ๑เป ๑ อิม ฐมา กุสตา ๑ กตเม ฐมา กุสตา ยถัม
 ธรรมะ รูปูปปตติยา มคฺคํ ภาเวติ วิจิจฺเจว กามะหิ ๑เป ๑ ปจฺมํ
 ฌานํ อูปตมฺปชฺช วิหริติ ทฺวฺชาปฺปิปทํ ทนฺชาภินฺนํ อูปปมาณํ
 อูปปมาณารมฺมณํ ปจฺจกฺกสฺส ตถัม ธรรมะ ฌสฺส โหติ ๑เป ๑
 อวิกฺกเขโป โหติ ๑เป ๑ อิม ฐมา กุสตา ๑

[๓๗๓] กตเม ฐมา กุสตา ยถัม ธรรมะ รูปูปปตติยา
 มคฺคํ ภาเวติ วิจิจฺเจว กามะหิ ๑เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อูปตมฺปชฺช
 วิหริติ ทฺวฺชาปฺปิปทํ ฌปฺภาภินฺนํ ปริตฺตํ ปริตฺตารมฺมณํ ปจฺจกฺกสฺส

คตมัม สมนเย ผสฺโส ไหติ ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป ไหติ ฯ เป ฯ อิม
 ฌมฺมา กุสฺสตา ฯ กตเม ฌมฺมา กุสฺสตา ยถัมมิ สมนเย รุปรูปปคฺติยา
 มคฺคํ ภาเวติ วิวิจฺเจว กาเมหิ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ อปฺสํมฺปชฺช
 วิหริติ ทฺวฺชาปฺปฏิปทํ ฌิปรํภาณํ ปริตฺตํ อปฺปมาณารมฺมณํ ปจฺจ-
 กตนิชฌํ คตมัม สมนเย ผสฺโส ไหติ ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป ไหติ ฯ เป ฯ
 อิม ฌมฺมา กุสฺสตา ฯ กตเม ฌมฺมา กุสฺสตา ยถัมมิ สมนเย
 รุปรูปปคฺติยา มคฺคํ ภาเวติ วิวิจฺเจว กาเมหิ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ
 อปฺสํมฺปชฺช วิหริติ ทฺวฺชาปฺปฏิปทํ ฌิปรํภาณํ อปฺปมาณํ ปริตฺตา-
 รมฺมณํ ปจฺจกตนิชฌํ คตมัม สมนเย ผสฺโส ไหติ ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป
 ไหติ ฯ เป ฯ อิม ฌมฺมา กุสฺสตา ฯ กตเม ฌมฺมา กุสฺสตา ยถัมมิ
 สมนเย รุปรูปปคฺติยา มคฺคํ ภาเวติ วิวิจฺเจว กาเมหิ ฯ เป ฯ ปจฺมํ
 ฌานํ อปฺสํมฺปชฺช วิหริติ ทฺวฺชาปฺปฏิปทํ ฌิปรํภาณํ อปฺปมาณํ
 อปฺปมาณารมฺมณํ ปจฺจกตนิชฌํ คตมัม สมนเย ผสฺโส ไหติ ฯ เป ฯ
 อวิกฺเขโป ไหติ ฯ เป ฯ อิม ฌมฺมา กุสฺสตา ฯ

[๑๗๕] กตเม ฌมฺมา กุสฺสตา ยถัมมิ สมนเย รุปรูปปคฺติยา มคฺคํ
 ภาเวติ วิวิจฺเจว กาเมหิ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ อปฺสํมฺปชฺช วิหริติ
 สฺวฺชาปฺปฏิปทํ ทนฺชาณํ ปริตฺตํ ปริตฺตารมฺมณํ ปจฺจกตนิชฌํ คตมัม
 สมนเย ผสฺโส ไหติ ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป ไหติ ฯ เป ฯ อิม ฌมฺมา
 กุสฺสตา ฯ กตเม ฌมฺมา กุสฺสตา ยถัมมิ สมนเย รุปรูปปคฺติยา มคฺคํ
 ภาเวติ วิวิจฺเจว กาเมหิ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ อปฺสํมฺปชฺช วิหริติ

មគ្គកំ ភាវេតិ វិវិទុទេ កាមេតិ ។ បេ ។ ឃុំ ធានំ ឧបសម្ព័ន្ធម្ម
 វិហរតិ ឥន្ទ្រាប្បិបតំ ឱប្បាភិណ្ឌំ ឧប្បមាណំ បរិគុការមុណំ ឧប្បវិកតិណំ
 គតុំ ឥមេ ធម្មតំ តិច្ឆិ តិច្ឆិ ។ បេ ។ ឧប្បិកេហិ តិច្ឆិ ។ បេ ។ ឱមេ
 ធម្មតា កុត្តតា ។ កតមេ ធម្មតា កុត្តតា ធម្មតំ ឥមេ រូប្បប្បតិយា
 មគ្គកំ ភាវេតិ វិវិទុទេ កាមេតិ ។ បេ ។ ឃុំ ធានំ ឧបសម្ព័ន្ធម្ម
 វិហរតិ ឥន្ទ្រាប្បិបតំ ឱប្បាភិណ្ឌំ ឧប្បមាណំ ឧប្បមាណារមុណំ
 ឧប្បវិកតិណំ គតុំ ឥមេ ធម្មតំ តិច្ឆិ តិច្ឆិ ។ បេ ។ ឧប្បិកេហិ តិច្ឆិ
 ។ បេ ។ ឱមេ ធម្មតា កុត្តតា ។

[១៧៦] កតមេ ធម្មតា កុត្តតា ធម្មតំ ឥមេ រូប្បប្បតិយា មគ្គកំ
 ភាវេតិ វិចិត្តកិច្ចាទារាណំ ឧបសមា ។ បេ ។ តុតិយំ ធានំ ។ បេ ។
 តុតិយំ ធានំ ។ បេ ។ ឧប្បតិ ធានំ ។ បេ ។ ឃុំ ធានំ ។ បេ ។
 ឧបសម្ព័ន្ធម្ម វិហរតិ តុត្តាប្បិបតំ តុត្តាភិណ្ឌំ បរិគុ
 បរិគុការមុណំ ឧប្បវិកតិណំ ។ បេ ។ តុត្តាប្បិបតំ តុត្តាភិណ្ឌំ បរិគុ
 ឧប្បមាណារមុណំ ឧប្បវិកតិណំ ។ បេ ។ តុត្តាប្បិបតំ តុត្តាភិណ្ឌំ
 ឧប្បមាណំ បរិគុការមុណំ ឧប្បវិកតិណំ ។ បេ ។ តុត្តាប្បិបតំ តុត្តា
 ភិណ្ឌំ ឧប្បមាណំ ឧប្បមាណារមុណំ ឧប្បវិកតិណំ ។ បេ ។ តុត្តាប្បិបតំ
 ឱប្បាភិណ្ឌំ បរិគុ បរិគុការមុណំ ឧប្បវិកតិណំ ។ បេ ។ តុត្តាប្បិបតំ
 ឱប្បាភិណ្ឌំ បរិគុ ឧប្បមាណារមុណំ ឧប្បវិកតិណំ ។ បេ ។ តុត្តា
 ប្បិបតំ ឱប្បាភិណ្ឌំ ឧប្បមាណំ បរិគុការមុណំ ឧប្បវិកតិណំ ។ បេ ។
 តុត្តាប្បិបតំ ឱប្បាភិណ្ឌំ ឧប្បមាណំ ឧប្បមាណារមុណំ ឧប្បវិកតិណំ

ตานิ อภิกุญฺญ ชานามิ ปัสสัสมัตติ วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑เป ๑ ปจฺม
 ฌานํ อุปสมฺมุปฺปชฺช วิหรติ ตสฺมึ สมเย ผสุโส โหติ ๑เป ๑
 อวิกฺเขโป โหติ ๑เป ๑ อิมे ชมฺมา กุสลา ๑ กตเม ชมฺมา
 กุสลา ยสฺมึ สมเย ฐปฺปปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ อชฺฌตฺตํ อรูป-
 สณฺณํ พหิทฺธา ฐปานิ ปัสสัติ ปริตฺตานิ ตานิ อภิกุญฺญ ชานามิ
 ปัสสัสมัตติ วิตถกฺกวจารานํ อุปสมฺมา ๑เป ๑ ทุติยํ ฌานํ ๑เป ๑
 ตติยํ ฌานํ ๑เป ๑ จตุตฺถํ ฌานํ ๑เป ๑ ปจฺม ฌานํ ๑เป ๑
 ปณฺจมํ ฌานํ อุปสมฺมุปฺปชฺช วิหรติ ตสฺมึ สมเย ผสุโส โหติ
 ๑เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑เป ๑ อิมे ชมฺมา กุสลา ๑

[๑๗๘] กตเม ชมฺมา กุสลา ยสฺมึ สมเย ฐปฺปปตฺติยา มคฺคํ
 ภาเวติ อชฺฌตฺตํ อรูปสณฺณํ พหิทฺธา ฐปานิ ปัสสัติ ปริตฺตานิ
 ตานิ อภิกุญฺญ ชานามิ ปัสสัสมัตติ วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑เป ๑ ปจฺม
 ฌานํ อุปสมฺมุปฺปชฺช วิหรติ ทุกฺขาปฏฺธิปํ ทนฺชาภินฺณํ ตสฺมึ สมเย
 ผสุโส โหติ ๑เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑เป ๑ อิมे ชมฺมา กุสลา ๑
 กตเม ชมฺมา กุสลา ยสฺมึ สมเย ฐปฺปปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ
 อชฺฌตฺตํ อรูปสณฺณํ พหิทฺธา ฐปานิ ปัสสัติ ปริตฺตานิ ตานิ อภิกุญฺญ
 ชานามิ ปัสสัสมัตติ วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑เป ๑ ปจฺม ฌานํ อุปสมฺมุปฺปชฺช
 วิหรติ ทุกฺขาปฏฺธิปํ ฌปฺปาภินฺณํ ตสฺมึ สมเย ผสุโส โหติ
 ๑เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑เป ๑ อิมे ชมฺมา กุสลา ๑ กตเม
 ชมฺมา กุสลา ยสฺมึ สมเย ฐปฺปปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ อชฺฌตฺตํ

อภิกุญฺญ ชานามิ ปัสสัสมัํติ วิวิจุเจว กาเมหิ ๑เป ๑ ปจัม ฌานั
 อุปัสสมุปชฺช วิหริติ ปริตฺตํ ปริตฺตารมฺมณัํ ตสฺมึํ สมเย ผสฺโส
 โหติ ๑เป ๑ อวิกุเขโป โหติ ๑เป ๑ อิม ชมฺมา กุสลา ๑
 กตเม ชมฺมา กุสลา ยสฺมึํ สมเย รุปุปฺปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ
 อชฺฌตฺตํ อรูปสณฺณํ พหิทฺธา รุปานิ ปัสสัติ ปริตฺตานิ ตานิ
 อภิกุญฺญ ชานามิ ปัสสัสมัํติ วิวิจุเจว กาเมหิ ๑เป ๑ ปจัม ฌานั
 อุปัสสมุปชฺช วิหริติ อปฺปมาณัํ ปริตฺตารมฺมณัํ ตสฺมึํ สมเย ผสฺโส
 โหติ ๑เป ๑ อวิกุเขโป โหติ ๑เป ๑ อิม ชมฺมา กุสลา ๑
 กตเม ชมฺมา กุสลา ยสฺมึํ สมเย รุปุปฺปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ
 อชฺฌตฺตํ อรูปสณฺณํ พหิทฺธา รุปานิ ปัสสัติ ปริตฺตานิ ตานิ
 อภิกุญฺญ ชานามิ ปัสสัสมัํติ วิตถกฺกวจารานัํ อูปสฺมา ๑เป ๑ ทฺติย
 ฌานั ๑เป ๑ ตฺติย ฌานั ๑เป ๑ จตุตฺถ ฌานั ๑เป ๑ ปจัม ฌานั
 ๑เป ๑ ปญฺจม ฌานั อุปัสสมุปชฺช วิหริติ ปริตฺตํ ปริตฺตารมฺมณัํ
 ๑เป ๑ อปฺปมาณัํ ปริตฺตารมฺมณัํ ตสฺมึํ สมเย ผสฺโส โหติ
 ๑เป ๑ อวิกุเขโป โหติ ๑เป ๑ อิม ชมฺมา กุสลา ๑

เทว อารมฺมณานิ ๑

[๓๘๓] กตเม ชมฺมา กุสลา ยสฺมึํ สมเย รุปุปฺปตฺติยา มคฺคํ
 ภาเวติ อชฺฌตฺตํ อรูปสณฺณํ พหิทฺธา รุปานิ ปัสสัติ ปริตฺตานิ ตานิ
 อภิกุญฺญ ชานามิ ปัสสัสมัํติ วิวิจุเจว กาเมหิ ๑เป ๑ ปจัม ฌานั
 อุปัสสมุปชฺช วิหริติ ทฺถกฺขาปฐิปทํ ทนฺหาภิณฺณํ ปริตฺตํ ปริตฺตารมฺมณัํ

ศัสมี สัมเย ผัสโส โหติ ฯ เป ฯ อวิกุเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิม
 ชุมมา กุสตา ฯ กตเม ชุมมา กุสตา ยสฺมี สัมเย รูปุปปตฺติยา
 มคฺคํ ภาเวติ อชฺฌตฺตํ อรูปสณฺณํ พหิทฺธา รูปานิ ปสฺสตี ปริตฺตานิ
 ตานิ อภิภูยฺย ชานามิ ปสฺสāmตี วิวิจุเจว กามะหิ ฯ เป ฯ ปจฺม
 ฌานํ อุปสมฺปชฺช จิหฺรตี ทุกฺขาปฏิปทํ ทนฺหาภินฺณํ อุปฺปมาณํ
 ปริตฺตารมฺมณํ ศัสมี สัมเย ผัสโส โหติ ฯ เป ฯ อวิกุเขโป
 โหติ ฯ เป ฯ อิม ชุมมา กุสตา ฯ กตเม ชุมมา กุสตา
 ยสฺมี สัมเย รูปุปปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ อชฺฌตฺตํ อรูปสณฺณํ
 พหิทฺธา รูปานิ ปสฺสตี ปริตฺตานิ ตานิ อภิภูยฺย ชานามิ ปสฺสāmตี
 วิวิจุเจว กามะหิ ฯ เป ฯ ปจฺม ฌานํ อุปสมฺปชฺช จิหฺรตี ทุกฺขา-
 ปฏิปทํ ชินฺปาภินฺณํ ปริตฺตํ ปริตฺตารมฺมณํ ศัสมี สัมเย ผัสโส
 โหติ ฯ เป ฯ อวิกุเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิม ชุมมา กุสตา ฯ
 กตเม ชุมมา กุสตา ยสฺมี สัมเย รูปุปปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ
 อชฺฌตฺตํ อรูปสณฺณํ พหิทฺธา รูปานิ ปสฺสตี ปริตฺตานิ ตานิ
 อภิภูยฺย ชานามิ ปสฺสāmตี วิวิจุเจว กามะหิ ฯ เป ฯ ปจฺม ฌานํ
 อุปสมฺปชฺช จิหฺรตี ทุกฺขาปฏิปทํ ชินฺปาภินฺณํ อุปฺปมาณํ ปริตฺตา-
 รมฺมณํ ศัสมี สัมเย ผัสโส โหติ ฯ เป ฯ อวิกุเขโป โหติ
 ฯ เป ฯ อิม ชุมมา กุสตา ฯ กตเม ชุมมา กุสตา ยสฺมี
 สัมเย รูปุปปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ อชฺฌตฺตํ อรูปสณฺณํ พหิทฺธา
 รูปานิ ปสฺสตี ปริตฺตานิ ตานิ อภิภูยฺย ชานามิ ปสฺสāmตี วิวิจุเจว

กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจัม ฌานํ อุปตมฺปชฺช วิหรติ สฺฐาปฏิปทํ
 ทนฺธาภินฺณํ ปริตฺตํ ปริตฺตารมฺมณํ ตสฺมึ สมเย ผลฺโส โหติ
 ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม ฌมฺมา กุสฺสตา ๑ กตเม
 ฌมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึ สมเย รุปฺปปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ อชฺฌตฺตํ
 อรูปสฺสณฺณํ พหิทฺธา รุปานิ ปสฺสตี ปริตฺตานิ ตานิ อภิภุชฺช ฌานามิ
 ปสฺสํมตี วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจัม ฌานํ อุปตมฺปชฺช วิหรติ
 สฺฐาปฏิปทํ ทนฺธาภินฺณํ ฌปฺปมาณํ ปริตฺตารมฺมณํ ตสฺมึ สมเย
 ผลฺโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม ฌมฺมา กุสฺสตา ๑
 กตเม ฌมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึ สมเย รุปฺปปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ
 อชฺฌตฺตํ อรูปสฺสณฺณํ พหิทฺธา รุปานิ ปสฺสตี ปริตฺตานิ ตานิ
 อภิภุชฺช ฌานามิ ปสฺสํมตี วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจัม ฌานํ
 อุปตมฺปชฺช วิหรติ สฺฐาปฏิปทํ ฌปฺปภาภินฺณํ ปริตฺตํ ปริตฺตารมฺมณํ
 ตสฺมึ สมเย ผลฺโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม
 ฌมฺมา กุสฺสตา ๑ กตเม ฌมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึ สมเย รุปฺปปตฺติยา
 มคฺคํ ภาเวติ อชฺฌตฺตํ อรูปสฺสณฺณํ พหิทฺธา รุปานิ ปสฺสตี ปริตฺตานิ
 ตานิ อภิภุชฺช ฌานามิ ปสฺสํมตี วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจัม
 ฌานํ อุปตมฺปชฺช วิหรติ สฺฐาปฏิปทํ ฌปฺปภาภินฺณํ ฌปฺปมาณํ
 ปริตฺตารมฺมณํ ตสฺมึ สมเย ผลฺโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ
 ๑ เป ๑ อิม ฌมฺมา กุสฺสตา ๑ กตเม ฌมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึ
 สมเย รุปฺปปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ อชฺฌตฺตํ อรูปสฺสณฺณํ พหิทฺธา

สฺวณฺณทพฺพณฺณานิ ตานิ อภิภุญฺช ชานามิ ปสฺสํสามิติ วิตกฺก-
 วิจารณ์ํ วุปฺสมา ฯ เป ฯ ทุติยํ ฌานํ ฯ เป ฯ ตติยํ ฌานํ ฯ เป ฯ
 จตุตฺถํ ฌานํ ฯ เป ฯ ปจฺจมํ ฌานํ ฯ เป ฯ ปณฺจมํ ฌานํ อฺปฺสํมฺปชฺช
 วิหริติ ตสฺมึํ สมเย สสฺสโต โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺกเขโป โหติ ฯ เป ฯ
 อิมे ชมฺมา กุสฺสตา ฯ

อิตมฺปิ อฏฺฐกฺขตฺตํ ฯ

[๓๘๓] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึํ สมเย ฐปฺปปตฺติยา มคฺคํ
 ภาเวติ อชฺฌตฺตํ อรฺุปสฺสณฺณํ พหิทฺธา ฐปฺปานิ ปสฺสํติ อปฺปมาณานิ
 ตานิ อภิภุญฺช ชานามิ ปสฺสํสามิติ วิวิจฺเจว กาเมหิ ฯ เป ฯ ปจฺจมํ
 ฌานํ อฺปฺสํมฺปชฺช วิหริติ ตสฺมึํ สมเย สสฺสโต โหติ ฯ เป ฯ
 อวิกฺกเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิมे ชมฺมา กุสฺสตา ฯ กตเม ชมฺมา
 กุสฺสตา ยสฺมึํ สมเย ฐปฺปปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ อชฺฌตฺตํ อรฺุป-
 สฺสณฺณํ พหิทฺธา ฐปฺปานิ ปสฺสํติ อปฺปมาณานิ ตานิ อภิภุญฺช
 ชานามิ ปสฺสํสามิติ วิตกฺกวิจารณ์ํ วุปฺสมา ฯ เป ฯ ทุติยํ ฌานํ
 ฯ เป ฯ ตติยํ ฌานํ ฯ เป ฯ จตุตฺถํ ฌานํ ฯ เป ฯ ปจฺจมํ ฌานํ
 ฯ เป ฯ ปณฺจมํ ฌานํ อฺปฺสํมฺปชฺช วิหริติ ตสฺมึํ สมเย สสฺสโต
 โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺกเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิมे ชมฺมา กุสฺสตา ฯ

[๓๘๔] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึํ สมเย ฐปฺปปตฺติยา มคฺคํ
 ภาเวติ อชฺฌตฺตํ อรฺุปสฺสณฺณํ พหิทฺธา ฐปฺปานิ ปสฺสํติ อปฺปมาณานิ
 ตานิ อภิภุญฺช ชานามิ ปสฺสํสามิติ วิวิจฺเจว กาเมหิ ฯ เป ฯ ปจฺจมํ

ฌานํ ๑ เป ๑ คติยํ ฌานํ ๑ เป ๑ จตุตถํ ฌานํ ๑ เป ๑ ปฐมํ
 ฌานํ ๑ เป ๑ ปญจมํ ฌานํ อรูปสมุปฺปชฺช วิหริติ ทุกฺขาปฺปฏิปทํ
 ทนฺหาภินฺนํ ๑ เป ๑ ทุกฺขาปฺปฏิปทํ อธิปฺปาภินฺนํ ๑ เป ๑ สฺสฺสาปฺปฏิปทํ
 ทนฺหาภินฺนํ ๑ เป ๑ สฺสฺสาปฺปฏิปทํ อธิปฺปาภินฺนํ ตสฺมिํ สมฺเย
 ผลฺลสฺสํ โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺกเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมํ ชมฺมา กุสฺลตา ๑
 จตฺตสฺสํ ปฺปฏิปทา ๑

[๓๘๕] กตเม ชมฺมา กุสฺลตา ยสฺมिํ สมฺเย รุปฺปปตฺติยา มคฺคํ
 ภาเวติ อชฺฌตฺตํ อรูปสฺสณฺณํ พหิทฺฐา รุปานิ ปสฺสตี อปฺปมาณานิ
 ตานิ อภิภุชฺช ชานามิ ปสฺสํมตี วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปฐมํ
 ฌานํ อรูปสมุปฺปชฺช วิหริติ ปรีตฺตํ อปฺปมาณารมฺมณํ ตสฺมिํ สมฺเย
 ผลฺลสฺสํ โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺกเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมํ ชมฺมา กุสฺลตา ๑
 กตเม ชมฺมา กุสฺลตา ยสฺมิํ สมฺเย รุปฺปปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ อชฺฌตฺตํ
 อรูปสฺสณฺณํ พหิทฺฐา รุปานิ ปสฺสตี อปฺปมาณานิ ตานิ อภิภุชฺช
 ชานามิ ปสฺสํมตี วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปฐมํ ฌานํ อรูปสมุปฺปชฺช
 วิหริติ อปฺปมาณํ อปฺปมาณารมฺมณํ ตสฺมิํ สมฺเย ผลฺลสฺสํ โหติ
 ๑ เป ๑ อวิกฺกเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมํ ชมฺมา กุสฺลตา ๑ กตเม ชมฺมา
 กุสฺลตา ยสฺมิํ สมฺเย รุปฺปปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ อชฺฌตฺตํ อรูปสฺสณฺณํ
 พหิทฺฐา รุปานิ ปสฺสตี อปฺปมาณานิ ตานิ อภิภุชฺช ชานามิ ปสฺสํมตี
 วิตฺถกฺกจิจฺจวณํ อรูปสฺมา ๑ เป ๑ ทฺติยํ ฌานํ ๑ เป ๑ คติยํ ฌานํ
 ๑ เป ๑ จตุตถํ ฌานํ ๑ เป ๑ ปฐมํ ฌานํ ๑ เป ๑ ปญจมํ

ฉานํ อูปตมปชช วิหริติ ปริตตํ อปฺปมาณารมฺมณํ ๑ เป ๑
 อปฺปมาณํ อปฺปมาณารมฺมณํ ตสฺมึ สมเย ผสฺโส โหติ ๑ เป ๑
 อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิเม รมฺมา กุตฺตา ๑

เทว อารมฺมณานิ ๑

[๓๘๖] กตเม รมฺมา กุตฺตา ยสฺมึ สมเย รูปฺปปตฺติยา มคฺคํ
 ภาเวติ อชฺฌตฺตํ อรูปฺตณฺณํ พหิทฺธา รูปานิ ปสฺสตี อปฺปมาณานิ
 ตานิ อภิกฺขุยฺย ชานามิ ปสฺสํมํติ วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฉานํ
 อูปตมปชช วิหริติ ทฺถวาทฺธิปทํ ทนฺทาทิณฺณํ ปริตตํ อปฺปมาณาร-
 มฺมณํ ตสฺมึ สมเย ผสฺโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ
 ๑ เป ๑ อิเม รมฺมา กุตฺตา ๑ กตเม รมฺมา กุตฺตา ยสฺมึ สมเย
 รูปฺปปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ อชฺฌตฺตํ อรูปฺตณฺณํ พหิทฺธา รูปานิ
 ปสฺสตี อปฺปมาณานิ ตานิ อภิกฺขุยฺย ชานามิ ปสฺสํมํติ วิวิจฺเจว
 กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฉานํ อูปตมปชช วิหริติ ทฺถวาทฺธิปทํ
 ทนฺทาทิณฺณํ อปฺปมาณํ อปฺปมาณารมฺมณํ ตสฺมึ สมเย ผสฺโส
 โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิเม รมฺมา กุตฺตา ๑
 กตเม รมฺมา กุตฺตา ยสฺมึ สมเย รูปฺปปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ
 อชฺฌตฺตํ อรูปฺตณฺณํ พหิทฺธา รูปานิ ปสฺสตี อปฺปมาณานิ ตานิ
 อภิกฺขุยฺย ชานามิ ปสฺสํมํติ วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฉานํ
 อูปตมปชช วิหริติ ทฺถวาทฺธิปทํ อปฺปมาณานิ ปริตตํ อปฺปมาณาร-
 มฺมณํ ตสฺมึ สมเย ผสฺโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ

๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา กุสฺสเถ ๑ กตเม ชมฺมา กุสฺสเถ ยถัม
 สฺมเย รุปฺปปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ อชฺชตฺตํ อรูปสฺสณฺณํ พหิทฺธา
 รุปรานิ ปสฺสตี อปฺปมาณานิ ตานิ อภิกุญฺญ ชานามิ ปสฺสํสามิติ
 วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อูปสฺสมุปฺสชฺช จิหฺรติ ทุกฺขา-
 ปฏฺิปปทํ ชฺชปฺปาทินฺณํ อปฺปมาณํ อปฺปมาณารมฺมณํ ตถัม สฺมเย
 ผลุโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺกเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา
 กุสฺสเถ ๑ กตเม ชมฺมา กุสฺสเถ ยถัม สฺมเย รุปฺปปตฺติยา มคฺคํ
 ภาเวติ อชฺชตฺตํ อรูปสฺสณฺณํ พหิทฺธา รุปรานิ ปสฺสตี อปฺปมาณานิ
 ตานิ อภิกุญฺญ ชานามิ ปสฺสํสามิติ วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ
 อูปสฺสมุปฺสชฺช จิหฺรติ สฺสาปฏฺิปปทํ ทนฺชาภินฺณํ ปรีตฺตํ อปฺปมาณาร-
 มฺมณํ ตถัม สฺมเย ผลุโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺกเขโป โหติ
 ๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา กุสฺสเถ ๑ กตเม ชมฺมา กุสฺสเถ ยถัม
 สฺมเย รุปฺปปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ อชฺชตฺตํ อรูปสฺสณฺณํ พหิทฺธา
 รุปรานิ ปสฺสตี อปฺปมาณานิ ตานิ อภิกุญฺญ ชานามิ ปสฺสํสามิติ
 วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อูปสฺสมุปฺสชฺช จิหฺรติ สฺสาปฏฺิปปทํ
 ทนฺชาภินฺณํ อปฺปมาณํ อปฺปมาณารมฺมณํ ตถัม สฺมเย ผลุโส
 โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺกเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา กุสฺสเถ ๑
 กตเม ชมฺมา กุสฺสเถ ยถัม สฺมเย รุปฺปปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ
 อชฺชตฺตํ อรูปสฺสณฺณํ พหิทฺธา รุปรานิ ปสฺสตี อปฺปมาณานิ ตานิ
 อภิกุญฺญ ชานามิ ปสฺสํสามิติ วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ

อุปมาณารมณํ ตส്മิ สมเย ผสุโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป
โหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา กุสลา ๑

อุปวํ อฏฺฐกฺขตฺตํ ๑

[๓๘๗] กตเม ชมฺมา กุสลา ยส്മิ สมเย รุปุปฺปตฺติยา มคฺคํ
ภาเวติ อชฺฌตฺตํ อรูปสณฺณํ พหิทฺธา รุปานิ ปสฺสตี อุปฺปมาณานิ
สฺวณฺณทพฺพณฺณานิ ตานิ อภิกฺขุยฺ ชานามิ ปสฺสํมํติ วิวิจฺเจว
กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อุปสํปยุชฺช วิหริติ ตส്മิ สมเย ผสุโส
โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา กุสลา ๑
กตเม ชมฺมา กุสลา ยส്മิ สมเย รุปุปฺปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ
อชฺฌตฺตํ อรูปสณฺณํ พหิทฺธา รุปานิ ปสฺสตี อุปฺปมาณานิ สฺวณฺณ-
ทพฺพณฺณานิ ตานิ อภิกฺขุยฺ ชานามิ ปสฺสํมํติ วิตฺถกฺกวิจฺจารานํ
วูปสฺมา ๑ เป ๑ ทุติยํ ฌานํ ๑ เป ๑ ตติยํ ฌานํ ๑ เป ๑ จตุตฺถํ
ฌานํ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ ๑ เป ๑ ปญฺจมํ ฌานํ อุปสํปยุชฺช วิหริติ
ตส്മิ สมเย ผสุโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม
shmā kūsala ๑

อิทมฺปิ อฏฺฐกฺขตฺตํ ๑

[๓๘๘] กตเม ชมฺมา กุสลา ยส്മิ สมเย รุปุปฺปตฺติยา มคฺคํ
ภาเวติ อชฺฌตฺตํ อรูปสณฺณํ พหิทฺธา รุปานิ ปสฺสตี นีถานิ
นีถวณฺณานิ นีถนิตฺถสฺสณานิ นีถนิตฺถาณานิ ตานิ อภิกฺขุยฺ ชานามิ
ปสฺสํมํติ วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อุปสํปยุชฺช

จิหริติ ตสฺมึ สมเย ผสุโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ
 ๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา กุสลา ๑ กตเม ชมฺมา กุสลา ยสฺมึ
 สมเย รูปุปปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ อชฺฌตฺตํ อรูปสณฺณํ พหิทฺธา
 รูปานิ ปสฺสตี ปิตานิ ปิตวณฺณานิ ปิตินทสฺसानิ ปิตินภาสานิ
 ๑ เป ๑ โดหิตกานิ โดหิตกวณฺณานิ โดหิตกนิทสฺसानิ โดหิตก-
 นิภาสานิ ๑ เป ๑ โธทาคานิ โธทาควณฺณานิ โธทาคนิทสฺसानิ
 โธทาคนิภาสานิ ตานิ อภิภุชฺช ชานามิ ปสฺสามํติ วิวิจุเจว กามะหิ
 ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อูปสมฺปชฺช จิหริติ ตสฺมึ สมเย ผสุโส
 โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา กุสลา ๑ เป ๑

อิมานิมิ อภิภายตฺตานิ โสฬสกุชฺชตฺตานิ ๑

[๓๘๘] กตเม ชมฺมา กุสลา ยสฺมึ สมเย รูปุปปตฺติยา มคฺคํ
 ภาเวติ รูปิ รูปานิ ปสฺสตี วิวิจุเจว กามะหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ
 ฌานํ อูปสมฺปชฺช จิหริติ ตสฺมึ สมเย ผสุโส โหติ ๑ เป ๑
 อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา กุสลา ๑ กตเม ชมฺมา
 กุสลา ยสฺมึ สมเย รูปุปปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ อชฺฌตฺตํ อรูป-
 สณฺณํ พหิทฺธา รูปานิ ปสฺสตี วิวิจุเจว กามะหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ
 ฌานํ อูปสมฺปชฺช จิหริติ ตสฺมึ สมเย ผสุโส โหติ ๑ เป ๑
 อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา กุสลา ๑ กตเม ชมฺมา
 กุสลา ยสฺมึ สมเย รูปุปปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ สุกฺกนฺติ วิวิจุเจว
 กามะหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อูปสมฺปชฺช จิหริติ ตสฺมึ สมเย

ผลโส ไหติ ๑ เป ๑ อวิกเขโป ไหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา กุสลา ๑ เป ๑
อิมานี ตังนิ วิโมกฺขานิ โสฬสกุชฺชกฺขานิ ๑

[๓๘๐] กตเม ชมฺมา กุสลา ยสฺมึ สมเย รุปุปฺปตฺติยา มคฺคํ
ภาเวติ วิวิจฺเจว กามะหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฉานํ อุปสมฺบฺชฺช วิหฺรติ
เมตฺตาสหคตํ ตสฺมึ สมเย ผลโส ไหติ ๑ เป ๑ อวิกเขโป
ไหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา กุสลา ๑ กตเม ชมฺมา กุสลา ยสฺมึ
สมเย รุปุปฺปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ วิตกฺกวิจจฺจํ วูปสมฺมา ๑ เป ๑
ทฺธิยํ ฉานํ อุปสมฺบฺชฺช วิหฺรติ เมตฺตาสหคตํ ตสฺมึ สมเย
ผลโส ไหติ ๑ เป ๑ อวิกเขโป ไหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา
กุสลา ๑ กตเม ชมฺมา กุสลา ยสฺมึ สมเย รุปุปฺปตฺติยา มคฺคํ
ภาเวติ ปิตฺติยา ๑ วิราคา ๑ เป ๑ ตฺธิยํ ฉานํ อุปสมฺบฺชฺช วิหฺรติ
เมตฺตาสหคตํ ตสฺมึ สมเย ผลโส ไหติ ๑ เป ๑ อวิกเขโป
ไหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา กุสลา ๑ กตเม ชมฺมา กุสลา ยสฺมึ
สมเย รุปุปฺปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ วิวิจฺเจว กามะหิ ๑ เป ๑
ปจฺมํ ฉานํ อุปสมฺบฺชฺช วิหฺรติ เมตฺตาสหคตํ ตสฺมึ สมเย
ผลโส ไหติ ๑ เป ๑ อวิกเขโป ไหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา กุสลา ๑
กตเม ชมฺมา กุสลา ยสฺมึ สมเย รุปุปฺปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ
อวิตกฺกํ วิจจฺจํ สมาริขํ ปิตฺตํ ทฺธิยํ ฉานํ อุปสมฺบฺชฺช
วิหฺรติ เมตฺตาสหคตํ ตสฺมึ สมเย ผลโส ไหติ ๑ เป ๑ อวิกเขโป
ไหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา กุสลา ๑ กตเม ชมฺมา กุสลา ยสฺมึ

สมนเย รุปุปฺปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ วิตกฺกวิจารานํ ฐปฺสฺมา ฯ เป ฯ
 ตฺติยํ ฌานํ ฐปฺสฺมปฺชฺช วิหริติ เมตฺตาสหคตํ ตสฺมึํ สมนเย
 ผลุโส โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิมํ ฌมฺมา
 กุสฺสตา ฯ กตเม ฌมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึํ สมนเย รุปุปฺปตฺติยา มคฺคํ
 ภาเวติ ปฺปติยา ฯ วิวาคา ฯ เป ฯ จตฺตํ ฌานํ ฐปฺสฺมปฺชฺช
 วิหริติ เมตฺตาสหคตํ ตสฺมึํ สมนเย ผลุโส โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺกฺเขโป
 โหติ ฯ เป ฯ อิมํ ฌมฺมา กุสฺสตา ฯ กตเม ฌมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึํ
 สมนเย รุปุปฺปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ วิวิจฺเจว กามเหติ ฯ เป ฯ ปจฺฉมํ
 ฌานํ ฐปฺสฺมปฺชฺช วิหริติ ภรฺณาสหคตํ ตสฺมึํ สมนเย ผลุโส
 โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิมํ ฌมฺมา กุสฺสตา ฯ
 กตเม ฌมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึํ สมนเย รุปุปฺปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ
 วิตกฺกวิจารานํ ฐปฺสฺมา ฯ เป ฯ ทฺติยํ ฌานํ ฯ เป ฯ ตฺติยํ ฌานํ
 ฯ เป ฯ ปจฺฉมํ ฌานํ ฯ เป ฯ จตฺตํ ฌานํ ฐปฺสฺมปฺชฺช วิหริติ
 ภรฺณาสหคตํ ตสฺมึํ สมนเย ผลุโส โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺกฺเขโป
 โหติ ฯ เป ฯ อิมํ ฌมฺมา กุสฺสตา ฯ กตเม ฌมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึํ
 สมนเย รุปุปฺปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ วิวิจฺเจว กามเหติ ฯ เป ฯ ปจฺฉมํ
 ฌานํ ฐปฺสฺมปฺชฺช วิหริติ มุทิตาสหคตํ ตสฺมึํ สมนเย ผลุโส
 โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิมํ ฌมฺมา กุสฺสตา ฯ
 กตเม ฌมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึํ สมนเย รุปุปฺปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ
 วิตกฺกวิจารานํ ฐปฺสฺมา ฯ เป ฯ ทฺติยํ ฌานํ ฯ เป ฯ ตฺติยํ ฌานํ

๑ เป ๑ ปจมี ฌานี ๑ เป ๑ จตุตถิ ฌานี อุปสมมุขวิหริ
 มุทิตาสหคตํ ตสฺมี สมเย ผสฺโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป
 โหติ ๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา กุสลา ๑ กตเม ชมฺมา กุสลา ยสฺมี
 สมเย รุปุปฺปตฺติยา มคฺคํ ภาวะติ สฺวสฺส ๑ ปหานา ๑ เป ๑
 จตุตถิ ฌานี อุปสมมุขวิหริ อุปฺกฺขาสหคตํ ตสฺมี สมเย
 ผสฺโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา กุสลา ๑
 จตุตฺถิ พุทฺธมฺมวชิราชฌานานิ โสฬสกุชฺชกฺกานิ ๑

[๑๘๓] กตเม ชมฺมา กุสลา ยสฺมี สมเย รุปุปฺปตฺติยา
 มคฺคํ ภาวะติ วิวิจฺเจว กามะหิ ๑ เป ๑ ปจมี ฌานี อุปสมมุข
 วิหริ อุกฺกมตถสฺสญฺญาสหคตํ ตสฺมี สมเย ผสฺโส โหติ ๑ เป ๑
 อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา กุสลา ๑ กตเม ชมฺมา กุสลา
 ยสฺมี สมเย รุปุปฺปตฺติยา มคฺคํ ภาวะติ วิวิจฺเจว กามะหิ ๑ เป ๑
 ปจมี ฌานี อุปสมมุขวิหริ จินฺตถสฺสญฺญาสหคตํ ๑ เป ๑ วิปฺพุก-
 กฺกญฺญาสหคตํ ๑ เป ๑ วิจฺฉิฏฺฐกฺกญฺญาสหคตํ ๑ เป ๑ วิกฺขายิตก-
 กฺกญฺญาสหคตํ ๑ เป ๑ วิกฺกิตฺตกฺกญฺญาสหคตํ ๑ เป ๑ หตฺถิกฺกญฺญาส-
 หคตํ ๑ เป ๑ โถหิตกฺกญฺญาสหคตํ ๑ เป ๑ ปุพฺพกฺกญฺญา-
 สหคตํ ๑ เป ๑ อฏฺฐิกฺกญฺญาสหคตํ ตสฺมี สมเย ผสฺโส โหติ
 ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา กุสลา ๑ เป ๑

อสุภขณานิ โสฬสกุชฺชกฺกานิ ๑

รุปาวจรกุตฺถํ ๑

[๓๘๒] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึ สฺมเย อรูปุปฺปตฺติยา มคฺคํ
 ภาเวติ สํพุทฺธํ รูปสณฺณํ สมตฺติกฺกมา ปฏฺิขสณฺณํ อตฺตงฺกมา
 นานตฺตสณฺณํ อมณสิการา อากาสาณญฺายตนสณฺณาสหคํ สฺขสฺส
 ๑ ปหานา ๑ เป ๑ จตุตฺถํ ฌานํ อฺปสํมฺปชฺช วิหริติ อฺเปกฺขาสหคํ
 ตสฺมึ สฺมเย ฌสฺสํ โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา
 กุสฺสตา ๑ กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึ สฺมเย อรูปุปฺปตฺติยา มคฺคํ
 ภาเวติ สํพุทฺธํ อากาสาณญฺายตนํ สมตฺติกฺกมฺม วิญฺญาณญฺายตน-
 สณฺณาสหคํ สฺขสฺส ๑ ปหานา ๑ เป ๑ จตุตฺถํ ฌานํ อฺปสํมฺปชฺช
 วิหริติ อฺเปกฺขาสหคํ ตสฺมึ สฺมเย ฌสฺสํ โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป
 โหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา กุสฺสตา ๑ กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึ สฺมเย
 อรูปุปฺปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ สํพุทฺธํ วิญฺญาณญฺายตนํ สมตฺติกฺกมฺม
 อากิณฺญญฺายตนสณฺณาสหคํ สฺขสฺส ๑ ปหานา ๑ เป ๑ จตุตฺถํ ฌานํ
 อฺปสํมฺปชฺช วิหริติ อฺเปกฺขาสหคํ ตสฺมึ สฺมเย ฌสฺสํ โหติ ๑ เป ๑
 อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา กุสฺสตา ๑ กตเม ชมฺมา กุสฺสตา
 ยสฺมึ สฺมเย อรูปุปฺปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ สํพุทฺธํ อากิณฺญญฺายตนํ
 สมตฺติกฺกมฺม เวนสณฺณานาสณฺณายตนสณฺณาสหคํ สฺขสฺส ๑ ปหานา
 ๑ เป ๑ จตุตฺถํ ฌานํ อฺปสํมฺปชฺช วิหริติ อฺเปกฺขาสหคํ ตสฺมึ สฺมเย
 ฌสฺสํ โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา กุสฺสตา ๑
 จตุตฺตาริ อรูปฺขณานานิ โสฬสฺสกุชฺชุกฺกานิ ๑

อรูปาวจรกุสฺสํ ๑

[๓๘๓] กตเม ฐมฺมา กุตฺตา ยสฺมึ สฺมเย กามาวจํ กุสฺลํ
 จิตฺตํ อูปฺปนฺนํ โหติ โสมนสฺสสํหคํ ฌานสํปยุตฺตํ ทินํ ๑ เป ๑
 มชฺฌมิมํ ๑ เป ๑ ปณฺตี ๑ เป ๑ กนฺหาชิปเตยฺยํ ๑ เป ๑ วิริยา-
 ชิปเตยฺยํ ๑ เป ๑ จิตฺตาชิปเตยฺยํ ๑ เป ๑ วัมฺสาชิปเตยฺยํ ๑ เป ๑
 กนฺหาชิปเตยฺยํ ทินํ ๑ เป ๑ มชฺฌมิมํ ๑ เป ๑ ปณฺตี ๑ เป ๑
 วิริยาชิปเตยฺยํ ทินํ ๑ เป ๑ มชฺฌมิมํ ๑ เป ๑ ปณฺตี ๑ เป ๑ จิตฺตา-
 ชิปเตยฺยํ ทินํ ๑ เป ๑ มชฺฌมิมํ ๑ เป ๑ ปณฺตี ๑ เป ๑ วัมฺสาชิปเตยฺยํ
 ทินํ ๑ เป ๑ มชฺฌมิมํ ๑ เป ๑ ปณฺตี ๑ เป ๑ ตสฺมึ สฺมเย ผลฺโล โหติ
 ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม ฐมฺมา กุตฺตา ๑ กตเม
 ฐมฺมา กุตฺตา ยสฺมึ สฺมเย กามาวจํ กุสฺลํ จิตฺตํ อูปฺปนฺนํ
 โหติ โสมนสฺสสํหคํ ฌานสํปยุตฺตํ สํสงฺขาเรน ๑ เป ๑ โสมนสฺส-
 สํหคํ ฌานวิปฺปยุตฺตํ ๑ เป ๑ โสมนสฺสสํหคํ ฌานวิปฺปยุตฺตํ
 สํสงฺขาเรน ๑ เป ๑ อูปฺเปกฺขาสํหคํ ฌานสํปยุตฺตํ ๑ เป ๑ อูปฺเปกฺขา-
 สํหคํ ฌานสํปยุตฺตํ สํสงฺขาเรน ๑ เป ๑ อูปฺเปกฺขาสํหคํ ฌาน-
 วิปฺปยุตฺตํ ๑ เป ๑ อูปฺเปกฺขาสํหคํ ฌานวิปฺปยุตฺตํ สํสงฺขาเรน ทินํ
 ๑ เป ๑ มชฺฌมิมํ ๑ เป ๑ ปณฺตี ๑ เป ๑ กนฺหาชิปเตยฺยํ ๑ เป ๑
 วิริยาชิปเตยฺยํ ๑ เป ๑ จิตฺตาชิปเตยฺยํ ๑ เป ๑ กนฺหาชิปเตยฺยํ
 ทินํ ๑ เป ๑ มชฺฌมิมํ ๑ เป ๑ ปณฺตี ๑ เป ๑ วิริยาชิปเตยฺยํ
 ทินํ ๑ เป ๑ มชฺฌมิมํ ๑ เป ๑ ปณฺตี ๑ เป ๑ จิตฺตาชิปเตยฺยํ
 ทินํ ๑ เป ๑ มชฺฌมิมํ ๑ เป ๑ ปณฺตี ๑ เป ๑ ตสฺมึ สฺมเย ผลฺโล

โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม ฐมา กุสลา ๑

กามาจฺจกุสลํ ๑

[๓๘๕] กตเม ฐมา กุสลา ยสฺมึ สมเย รุปุปฺปตฺติยา มคฺคํ
 ภาเวติ วิวิจฺเจว กามะหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อุปสํมุปฺชฺช วิหฺรติ
 ปจฺจวักกสฺสํ หีนํ ๑ เป ๑ มชฺฌิมํ ๑ เป ๑ ปณฺตํ ๑ เป ๑ ฌนฺทาทิปเตยฺยํ
 ๑ เป ๑ วิริยาธิปเตยฺยํ ๑ เป ๑ จิตฺตาทิปเตยฺยํ ๑ เป ๑ ฌมฺมํสาธิปเตยฺยํ
 ๑ เป ๑ ฌนฺทาทิปเตยฺยํ หีนํ ๑ เป ๑ มชฺฌิมํ ๑ เป ๑ ปณฺตํ ๑ เป ๑
 วิริยาธิปเตยฺยํ หีนํ ๑ เป ๑ มชฺฌิมํ ๑ เป ๑ ปณฺตํ ๑ เป ๑
 จิตฺตาทิปเตยฺยํ หีนํ ๑ เป ๑ มชฺฌิมํ ๑ เป ๑ ปณฺตํ ๑ เป ๑
 ฌมฺมํสาธิปเตยฺยํ หีนํ ๑ เป ๑ มชฺฌิมํ ๑ เป ๑ ปณฺตํ ตสฺมึ สมเย
 ผลโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม ฐมา กุสลา ๑
 กตเม ฐมา กุสลา ยสฺมึ สมเย รุปุปฺปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ
 วิตฺถกฺกวิจฺจารานํ อุปสฺมา ๑ เป ๑ ทฺติยํ ฌานํ ๑ เป ๑ ตติยํ ฌานํ
 ๑ เป ๑ จตุตฺถํ ฌานํ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ ๑ เป ๑ ปญฺจมํ ฌานํ
 อุปสํมุปฺชฺช วิหฺรติ ปจฺจวักกสฺสํ หีนํ ๑ เป ๑ มชฺฌิมํ ๑ เป ๑ ปณฺตํ
 ๑ เป ๑ ฌนฺทาทิปเตยฺยํ ๑ เป ๑ วิริยาธิปเตยฺยํ ๑ เป ๑ จิตฺตาทิปเตยฺยํ
 ๑ เป ๑ ฌมฺมํสาธิปเตยฺยํ ๑ เป ๑ ฌนฺทาทิปเตยฺยํ หีนํ ๑ เป ๑ มชฺฌิมํ
 ๑ เป ๑ ปณฺตํ ๑ เป ๑ วิริยาธิปเตยฺยํ หีนํ ๑ เป ๑ มชฺฌิมํ ๑ เป ๑
 ปณฺตํ ๑ เป ๑ จิตฺตาทิปเตยฺยํ หีนํ ๑ เป ๑ มชฺฌิมํ ๑ เป ๑ ปณฺตํ
 ๑ เป ๑ ฌมฺมํสาธิปเตยฺยํ หีนํ ๑ เป ๑ มชฺฌิมํ ๑ เป ๑ ปณฺตํ

ตสฺมึ สฺมเย ผสฺโส โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิม
 ชมฺมา กุตตา ฯ

รูปาวจรกุตฺตํ ฯ

[๓๘๕] กตเม ชมฺมา กุตตา ยสฺมึ สฺมเย อรูปูปปตฺติยา
 มคฺคํ ภาเวติ สฺพพโส รูปสณฺณานํ สฺมตฺติกฺกมา ปฏิขสณฺณานํ
 อตฺถกฺกมา นานตฺตสณฺณานํ อมนสฺสการา อากาสาณญฺจายตนสณฺณา-
 สหคํ สฺขสฺส ๑ ปหานา ฯ เป ฯ จตุตฺถํ ฌานํ อูปสํมุปฺชฺช วิหริติ
 หีนํ ฯ เป ฯ มชฺฌิมํ ฯ เป ฯ ปณฺตีตํ ฯ เป ฯ กฺขทฺหาธิปเตยฺยํ ฯ เป ฯ
 วิริยาธิปเตยฺยํ ฯ เป ฯ จิตฺตาธิปเตยฺยํ ฯ เป ฯ ฌมฺมสํสาธิปเตยฺยํ ฯ เป ฯ
 กฺขทฺหาธิปเตยฺยํ หีนํ ฯ เป ฯ มชฺฌิมํ ฯ เป ฯ ปณฺตีตํ ฯ เป ฯ
 วิริยาธิปเตยฺยํ หีนํ ฯ เป ฯ มชฺฌิมํ ฯ เป ฯ ปณฺตีตํ ฯ เป ฯ
 จิตฺตาธิปเตยฺยํ หีนํ ฯ เป ฯ มชฺฌิมํ ฯ เป ฯ ปณฺตีตํ ฯ เป ฯ
 ฌมฺมสํสาธิปเตยฺยํ หีนํ ฯ เป ฯ มชฺฌิมํ ฯ เป ฯ ปณฺตีตํ ตสฺมึ สฺมเย
 ผสฺโส โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิม ชมฺมา
 กุตตา ฯ กตเม ชมฺมา กุตตา ยสฺมึ สฺมเย อรูปูปปตฺติยา
 มคฺคํ ภาเวติ สฺพพโส อากาสาณญฺจายตนํ สฺมตฺติกฺกมมฺ วิญฺญา-
 ณญฺจายตนสณฺณาสหคํ สฺขสฺส ๑ ปหานา ฯ เป ฯ จตุตฺถํ ฌานํ
 อูปสํมุปฺชฺช วิหริติ หีนํ ฯ เป ฯ มชฺฌิมํ ฯ เป ฯ ปณฺตีตํ ฯ เป ฯ
 กฺขทฺหาธิปเตยฺยํ ฯ เป ฯ วิริยาธิปเตยฺยํ ฯ เป ฯ จิตฺตาธิปเตยฺยํ ฯ เป ฯ
 ฌมฺมสํสาธิปเตยฺยํ ฯ เป ฯ กฺขทฺหาธิปเตยฺยํ หีนํ ฯ เป ฯ มชฺฌิมํ ฯ เป ฯ

วิทยาลัยปเตยฺยํ หีนํ ๑ เป ๑ มชฺฌิมํ ๑ เป ๑ ปณฺธิํ ๑ เป ๑
 จิตฺตาศิปปเตยฺยํ หีนํ ๑ เป ๑ มชฺฌิมํ ๑ เป ๑ ปณฺธิํ ๑ เป ๑
 จมฺมํสาชิปปเตยฺยํ หีนํ ๑ เป ๑ มชฺฌิมํ ๑ เป ๑ ปณฺธิํ คสุมํ สมนเย
 ผสฺโส ไหติ ๑ เป ๑ อวิกฺกเขโป ไหติ ๑ เป ๑ อิเม ชมฺมา กุสฺสตา ๑
 อรฺุปาวจรกุสฺสํ ๑

[๓๘๖] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยสฺมึ สมนเย โลกุตฺตวํ ฌานํ
 ภาเวติ นิยฺยานิกํ อปฺยายคามํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา
 ปตฺติยา วิวิจฺเจว กามะเหิ วิวิจฺจ อกุสฺสเถหิ ชมฺเมหิ สวิตฺกุกํ
 สฺวิจฺจาวํ วิเวกขํ ปฺปติสฺสํ ปจฺมํ ฌานํ อปฺสํมฺปชฺช วิหริติ ทฺวฺหาปฺปฏิปทํ
 ทนฺหาภิณฺเณ คสุมํ สมนเย ผสฺโส ไหติ เวทนา ไหติ สณฺญา
 ไหติ เจตนา ไหติ จิตฺตํ ไหติ วิตฺกโก ไหติ วิจาโร ไหติ
 ปฺปติ ไหติ สฺสํ ไหติ จิตฺตสฺสํเสกฺกคฺคตา ไหติ สทฺธินฺทฺริยํ ไหติ
 วิริยนฺทฺริยํ ไหติ สตินฺทฺริยํ ไหติ สฺมาชิณฺทฺริยํ ไหติ ปณฺณณินฺทฺริยํ
 ไหติ มนินฺทฺริยํ ไหติ สฺมนสฺสฺสินฺทฺริยํ ไหติ ชฺวีตินฺทฺริยํ ไหติ
 ธนฺณณตฺตณฺณสฺสํมฺมิตินฺทฺริยํ ไหติ สฺมฺมาทิฏฺฐิํ ไหติ สฺมฺมาสงฺกปโป
 ไหติ สฺมฺมาวาจา ไหติ สฺมฺมากมฺมมฺนโต ไหติ สฺมฺมาอาชฺโحو ไหติ
 สฺมฺมาวายาโม ไหติ สฺมฺมาสฺติ ไหติ สฺมฺมาสฺมาชิ ไหติ สทฺทฺหาพถํ
 ไหติ วิริยพถํ ไหติ สติพถํ ไหติ สฺมาชิพถํ ไหติ ปณฺณณพถํ
 ไหติ หิริพถํ ไหติ โธคฺคตฺตปฺพพถํ ไหติ อโลโก ไหติ อโทโส ไหติ

อโมโห โหติ อภิษณา โหติ อพฺยาปาทโห โหติ สมนาทิฏฐิ โหติ
 หิริ โหติ โอตฺตปฺป โหติ กายปฺปสฺสทฺธิ โหติ จิตฺตปฺปสฺสทฺธิ โหติ
 กายตฺถตา โหติ จิตฺตตฺถตา โหติ กายมฺหฺตา โหติ จิตฺตมฺหฺตา โหติ
 กายกมฺมณฺณตา โหติ จิตฺตกมฺมณฺณตา โหติ กายปาคฺคณฺณตา โหติ
 จิตฺตปาคฺคณฺณตา โหติ กายชฺชกตา โหติ จิตฺตชฺชกตา โหติ สติ
 โหติ สมนฺชยณฺณ โหติ สมนโถ โหติ วิปสฺสนา โหติ ปคฺคาโห
 โหติ อวิกฺเขโป โหติ เย วา ปน ตสฺมึ สมนเย อณฺเณมี อตฺถิ
 ปฏิจฺจุตฺตมฺปฺปนา อรฺหิโน ชมฺมา อิม ชมฺมา กุสฺตา ฯ

[๓๘๗] กตโม ตสฺมึ สมนเย ผลโส โหติ โย ตสฺมึ สมนเย
 ผลโส มุตฺตนา สมนฺมุตฺตนา สมนฺมุตฺตคฺคํ อยํ ตสฺมึ สมนเย ผลโส โหติ ฯ

[๓๘๘] กตมา ตสฺมึ สมนเย เวทนา โหติ ยํ ตสฺมึ สมนเย
 ตชฺชามโนวิญญาณชาตฺตมฺมุตฺตชา เจตฺถิํ ตํ เจตฺถิํ สฺสํ เจโต-
 สมนฺมุตฺตชา ตํ สฺสํ เวทิตํ เจโตสมนฺมุตฺตชา ตํ ตา สฺสา เวทนา
 อยํ ตสฺมึ สมนเย เวทนา โหติ ฯ

[๓๘๙] กตมา ตสฺมึ สมนเย สมนฺนา โหติ ยา ตสฺมึ สมนเย
 ตชฺชามโนวิญญาณชาตฺตมฺมุตฺตชา สมนฺนา สมนฺชานนา สมนฺชานิตคฺคํ
 อยํ ตสฺมึ สมนเย สมนฺนา โหติ ฯ

[๓๙๐] กตมา ตสฺมึ สมนเย เจตนา โหติ ยา ตสฺมึ สมนเย
 ตชฺชามโนวิญญาณชาตฺตมฺมุตฺตชา เจตนา สมนฺเจตนา สมนฺเจตนิคฺคํ
 อยํ ตสฺมึ สมนเย เจตนา โหติ ฯ

[๒๐๓] กตมํ ตสฺมึ สมเย จิตฺตํ โหติ ยํ ตสฺมึ สมเย จิตฺตํ
มโน มานสํ หทยํ ปณฺฑรํ มโน มนายตนํ มนินฺทริยํ วิญฺญาณํ
วิญฺญาณกฺขนฺโธ ตชฺชา มโนวิญฺญาณชาตุ อิทํ ตสฺมึ สมเย
จิตฺตํ โหติ ฯ

[๒๐๔] กตโม ตสฺมึ สมเย วิตฺถโก โหติ โย ตสฺมึ สมเย
ตฺถโก วิตฺถโก สงฺกมฺโป อมฺปนา พฺยมฺปนา เจตโส อภินิโรปนา
สํมาสงฺกมฺโป มคฺคกํ มคฺคปริยาปนํ อयํ ตสฺมึ สมเย วิตฺถโก
โหติ ฯ

[๒๐๕] กตโม ตสฺมึ สมเย วิจาโร โหติ โย ตสฺมึ สมเย
จาโร วิจาโร อหุวิจาโร อหุวิจาโร จิตฺตสฺส อหุสฺสชฺชนตา อหุ-
เปกฺขนตา อยํ ตสฺมึ สมเย วิจาโร โหติ ฯ

[๒๐๖] กตมา ตสฺมึ สมเย ปิฏิ โหติ ยา ตสฺมึ สมเย
ปิฏิ ปาโมชฺสํ อาโมทนา ปโมทนา หาโส ปหาโส วิตฺติ โสทกฺขํ
อตุตฺตมนตา จิตฺตสฺส ปิฏิสมฺโพชฺฌนฺโค อยํ ตสฺมึ สมเย ปิฏิ
โหติ ฯ

[๒๐๗] กตมํ ตสฺมึ สมเย สฺวํ โหติ ยํ ตสฺมึ สมเย
เจตสิกํ สํกํ เจตสิกํ สฺวํ เจโตสฺมมฺสฺสํ สํกํ สฺวํ เวทิตํ
เจโตสฺมมฺสฺสชา สํกตา สฺวา เวทนา อิทํ ตสฺมึ สมเย สฺวํ
โหติ ฯ

[๒๐๘] กตมา ตสฺมึ สมเย จิตฺตสฺสํกฺกตา โหติ ยา ตสฺมึ

สเมเย จิตฺตตฺถ จิตฺติ สณฺเฑจิตฺติ อวฺชฺฐจิตฺติ อวิธํหาโร อวิกฺเขโป
อวิธํหาฏฺฆมานตฺตา สมนโถ สมันนินฺทริยํ สมันนิตฺถํ สมนฺมาสฺมาสี
สมันนิตฺถํโพชฺฌณฺโถ มคฺคกฺขํ มคฺคกฺขปริยาปนฺนํ อธิํ ตสฺมึํ สเมเย
จิตฺตตฺถตฺถกฺคตฺตา โหติ ฯ

[๒๐๗] กตมํ ตสฺมึํ สเมเย สทฺธินฺทริยํ โหติ ยถา ตสฺมึํ
สเมเย สทฺธชา สทฺธทฺทหา โอกฺกปฺปนา อภิปปตฺตาโท สทฺธชา สทฺธินฺทริยํ
สทฺธชาพฺถํ อิทํ ตสฺมึํ สเมเย สทฺธินฺทริยํ โหติ ฯ

[๒๐๘] กตมํ ตสฺมึํ สเมเย วิริยินฺทริยํ โหติ โย ตสฺมึํ
สเมเย เจตสีโก วิริยารมฺโห นิกกโม ปรรกฺกโม อญฺญาโม วายาโม
อฺฐตฺตาโห อฺฐตฺโสฬสํ ทาโม จิตฺติ อตฺถิตฺตปรรกฺกมตา อนิกฺขิตฺตจฺจนฺทตา
อนิกฺขิตฺตจฺจรตา จฺรตฺถมฺปคฺคาโห วิริยํ วิริยินฺทริยํ วิริยพฺถํ สมนฺมา-
วายาโม วิริยตฺถมฺโพชฺฌณฺโถ มคฺคกฺขํ มคฺคกฺขปริยาปนฺนํ อิทํ ตสฺมึํ
สเมเย วิริยินฺทริยํ โหติ ฯ

[๒๐๙] กตมํ ตสฺมึํ สเมเย สตินฺทริยํ โหติ ยถา ตสฺมึํ
สเมเย สติ อเนกํ สติ ปญฺญตฺถสติ สติ สวณฺตา ชารณฺตา อมฺมิตาปนฺตา
อตฺถมฺมุตฺตนา สติ สตินฺทริยํ สติพฺถํ สมนฺมาสฺติ สติตฺถมฺโพชฺฌณฺโถ
มคฺคกฺขํ มคฺคกฺขปริยาปนฺนํ อิทํ ตสฺมึํ สเมเย สตินฺทริยํ โหติ ฯ

[๒๑๐] กตมํ ตสฺมึํ สเมเย สมันนินฺทริยํ โหติ ยถา ตสฺมึํ
สเมเย จิตฺตตฺถ จิตฺติ สณฺเฑจิตฺติ อวฺชฺฐจิตฺติ อวิธํหาโร อวิกฺเขโป
อวิธํหาฏฺฆมานตฺตา สมนโถ สมันนินฺทริยํ สมันนิตฺถํ สมนฺมาสฺมาสี

สมาธิสมโพชฌงโค มคฺคกํ มคฺคปริยาปนํ อิทํ ตสฺมี สมเย
สมาธิทฺธิ โหติ ฯ

[๒๓๑] กตมํ ตสฺมี สมเย ปณฺณทฺธิ โหติ ยํ ตสฺมี
สมเย ปณฺณ ปชานนา วิจโย ปวิจโย ชมฺมุวิจโย สลฺลทฺธนา
อฺปฺลทฺธนา ปจฺจุปฺลทฺธนา ปณฺทิจจํ โกสฺลํ เนปฺปญฺญ เวทพฺพยา
จินฺตา อฺปฺปวิทฺธา ภูริ เมธา ปริณายิกา วิปสฺสนา สมนฺตปณฺณํ
ปโตโท ปณฺณ ปณฺณทฺธิ ปณฺณพถํ ปณฺณาตฺถํ ปณฺณา-
ปาสาโท ปณฺณาอาโลโก ปณฺณาโอภาโส ปณฺณาปชฺโชโต ปณฺณา-
วตฺถํ อโมโห ชมฺมุวิจโย สมนฺตทฺธิ ชมฺมุวิจยสมโพชฌงโค มคฺคกํ
มคฺคปริยาปนํ อิทํ ตสฺมี สมเย ปณฺณทฺธิ โหติ ฯ

[๒๓๒] กตมํ ตสฺมี สมเย มนินฺทฺธิ โหติ ยํ ตสฺมี สมเย
จิตฺตํ มโน มานสํ หทยํ ปณฺทํ มโน มนยตฺถํ มนินฺทฺธิ
วิญฺญาณํ วิญฺญาณกฺขนฺโธ ตชฺชา มโนวิญฺญาณชาตุ อิทํ ตสฺมี
สมเย มนินฺทฺธิ โหติ ฯ

[๒๓๓] กตมํ ตสฺมี สมเย โสมนสฺสทฺธิ โหติ ยํ ตสฺมี
สมเย เจตสิกํ สํสํ เจตสิกํ สฺสํ เจโตสมฺมสฺสํ สํสํ สฺสํ
เวทิตํ เจโตสมฺมสฺสชา สํสา สฺสา เวทนา อิทํ ตสฺมี สมเย
โสมนสฺสทฺธิ โหติ ฯ

[๒๓๔] กตมํ ตสฺมี สมเย ชีวิตินฺทฺธิ โหติ โย เตสํ
อฺรฺหณํ ชมฺมานํ อายุ จิตฺติ ยปนา ยปนา อิริยนา วุตฺตนา ปาถนา

ชีวิติ์ ชีวิตินทริยิ์ อิทิ์ ทสฺสมี สมเย ชีวิตินทริยิ์ โหติ ฯ

[๒๓๕] กตมํ ทสฺสมี สมเย อนนฺตวนตวนตฺตสํมิตินทริยิ์ โหติ
 ยา เตสํ ชมฺมานํ อนนฺตวนตํ อธิญฺจํ อปฺปคฺคตํ อวิจิตํ
 อตฺถกฺกิตํ ตฺถกฺกิตริยาย ปณฺณวา ปชานนา วิจโย ปวิจโย ชมฺม-
 วิจโย ตฺถกฺกตฺตนา อุตฺถกฺกตฺตนา ปจฺจุตฺถกฺกตฺตนา ปณฺทิจจํ โกตฺถกฺกํ
 เหนฺปนฺนํ เวทพฺยา จินฺตา อุตฺถกฺกตฺตนา ภูริ เมธา ปริณายิกา
 วิปสฺสณา สมนฺตพฺพํ ปโตโท ปณฺณวา ปณฺณินทริยิ์ ปณฺณวาพตํ
 ปณฺณวาตฺถกํ ปณฺณวาปาสาทิ ปณฺณวาอาโลโก ปณฺณวาโอภาโส
 ปณฺณวาปชฺโชโต ปณฺณวารตน์ อโมโห ชมฺมวิจโย สมนฺตาทิญฺจิ
 ชมฺมวิจยตฺตมฺโพชฺฌนฺโต มคฺคกฺกํ มคฺคปริยาปนํ อิทิ์ ทสฺสมี
 สมเย อนนฺตวนตวนตฺตสํมิตินทริยิ์ โหติ ฯ

[๒๓๖] กตมา ทสฺสมี สมเย สมนฺตาทิญฺจิ โหติ ยา ทสฺสมี
 สมเย ปณฺณวา ปชานนา วิจโย ปวิจโย ชมฺมวิจโย ตฺถกฺกตฺตนา
 อุตฺถกฺกตฺตนา ปจฺจุตฺถกฺกตฺตนา ปณฺทิจจํ โกตฺถกฺกํ เหนฺปนฺนํ เวทพฺยา
 จินฺตา อุตฺถกฺกตฺตนา ภูริ เมธา ปริณายิกา วิปสฺสณา สมนฺตพฺพํ
 ปโตโท ปณฺณวา ปณฺณินทริยิ์ ปณฺณวาพตํ ปณฺณวาตฺถกํ ปณฺณวา-
 ปาสาทิ ปณฺณวาอาโลโก ปณฺณวาโอภาโส ปณฺณวาปชฺโชโต ปณฺณวา-
 रतน์ อโมโห ชมฺมวิจโย สมนฺตาทิญฺจิ ชมฺมวิจยตฺตมฺโพชฺฌนฺโต มคฺคกฺกํ
 มคฺคปริยาปนํ อยํ ทสฺสมี สมเย สมนฺตาทิญฺจิ โหติ ฯ

[๒๓๗] กตโม ทสฺสมี สมเย สมนฺตาทิญฺจิ โหติ โย ทสฺสมี

สมเย ตกโก วิตกโก สงกบโป อปฺปนา พฺยปฺปนา เจตโส
อภินิโรปนา สมฺมาสงกบโป มคฺคํ มคฺคปริยาปนฺนํ อยํ ตสฺมึ
สมเย สมฺมาสงกบโป โหติ ฯ

[๒๓๘] กตมา ตสฺมึ สมเย สมฺมาจจา โหติ ยถา ตสฺมึ
สมเย จตุหิ จักฺขุจฺริเตหิ อารติ วิรติ ปฏิวิรติ เวรมณํ อภิรียา
อกรณํ อนชฺฌาปตฺติ เวตาอนติกกโม เตตฺฐาโต สมฺมาจจา มคฺคํ
มคฺคปริยาปนฺนํ อยํ ตสฺมึ สมเย สมฺมาจจา โหติ ฯ

[๒๓๙] กตโม ตสฺมึ สมเย สมฺมากมฺมุนโต โหติ ยถา
ตสฺมึ สมเย ตฺถิ กายจฺจุจฺริเตหิ อารติ วิรติ ปฏิวิรติ เวรมณํ
อภิรียา อกรณํ อนชฺฌาปตฺติ เวตาอนติกกโม เตตฺฐาโต สมฺมา-
กมฺมุนโต มคฺคํ มคฺคปริยาปนฺนํ อยํ ตสฺมึ สมเย สมฺมา-
กมฺมุนโต โหติ ฯ

[๒๔๐] กตโม ตสฺมึ สมเย สมฺมาอาชีโว โหติ ยถา ตสฺมึ
สมเย นิจฺจฺจฺอาชีวา อารติ วิรติ ปฏิวิรติ เวรมณํ อภิรียา อกรณํ
อนชฺฌาปตฺติ เวตาอนติกกโม เตตฺฐาโต สมฺมาอาชีโว มคฺคํ
มคฺคปริยาปนฺนํ อยํ ตสฺมึ สมเย สมฺมาอาชีโว โหติ ฯ

[๒๔๑] กตโม ตสฺมึ สมเย สมฺมาวายาโม โหติ โย ตสฺมึ
สมเย เจตสีโก วิริยารมฺภโก นิกกโม ปรรกกโม อุตฺตยาโม วายาโม
อุตฺตสาโห อุตฺตโสฬหิ ทาโม จิตฺติ อตฺถิตปรรกกมฺมา อนิกฺขิตฺตจฺจนฺทตา
อนิกฺขิตฺตจฺจรฺตา จุรสมฺปคฺคาโห วิริยํ วิริยนฺทวิริยํ วิริยพฺลํ สมฺมา-

วายาโม วิริยสมุโพชฌงโก มคฺคํ มคฺคปริยาปนํ อัยํ ตสฺมึ
 สมเย สุมาวายาโม โหติ ฯ

[๒๒๒] กตมา ตสฺมึ สมเย สุมาสติ โหติ ยะ ตสฺมึ
 สมเย สติ อนุตฺตติ ปฏิตฺตติ สติ สรณตา ชารณตา อปีตาปนตา
 อตฺตมุตฺตนา สติ สตินุทฺธิยํ สติพถํ สุมาสติ สติสมุโพชฌงโก
 มคฺคํ มคฺคปริยาปนํ อัยํ ตสฺมึ สมเย สุมาสติ โหติ ฯ

[๒๒๓] กตโม ตสฺมึ สมเย สุมาสมาชิ โหติ ยะ ตสฺมึ
 สมเย จิตฺตตฺต จิตฺติ สณฺจิติ อวฺจฺจิติ อวิสาหาโร อวิภูเขโป
 อวิสาหฺมานตฺตา สมโถ สมารินุทฺธิยํ สมาริพถํ สุมาสมาชิ
 สมาริสมุโพชฌงโก มคฺคํ มคฺคปริยาปนํ อัยํ ตสฺมึ สมเย
 สุมาสมาชิ โหติ ฯ

[๒๒๔] กตมํ ตสฺมึ สมเย สทฺธชาพถํ โหติ ยะ ตสฺมึ
 สมเย สทฺธา สทฺทหนา โอกปฺปนา อภิปฺปสาโท สทฺธา สทฺธินุทฺธิยํ
 สทฺธชาพถํ อิทํ ตสฺมึ สมเย สทฺธชาพถํ โหติ ฯ

[๒๒๕] กตมํ ตสฺมึ สมเย วิริยพถํ โหติ โย ตสฺมึ สมเย
 เจตสีโก วิริยารมฺภโก นิฏฺกโม ปรฏฺกโม อุตฺถยาโม วายาโม
 อุตฺตสาโห อุตฺตโสฬหี ทาโม จิตฺติ อสํยิตฺตปรมกฺกตา อนิกฺขิตฺตจฺจนฺทตา
 อนิกฺขิตฺตจฺรุตตา ชุตฺตมฺปคฺคาโห วิริยํ วิริยินุทฺธิยํ วิริยพถํ สุมะ
 วายาโม วิริยสมุโพชฌงโก มคฺคํ มคฺคปริยาปนํ อิทํ ตสฺมึ
 สมเย วิริยพถํ โหติ ฯ

[๒๒๖] กตมํ ตสฺมึ สฺมเย สติพถํ โหติ ยา ตสฺมึ สฺมเย
 สติ อนุตฺตติ ปฏิตฺตติ สติ สรณตา ชารณตา อมิตาปนตา
 อตฺตมุตฺตนา สติ สตินุทฺธิยํ สติพถํ สฺมมาสติ สติสฺมโพรหมจฺโค
 มคฺคกํ มคฺคปริยาปนํ อิทํ ตสฺมึ สฺมเย สติพถํ โหติ ฯ

[๒๒๗] กตมํ ตสฺมึ สฺมเย สฺมาธิพถํ โหติ ยา ตสฺมึ
 สฺมเย จิตฺตตฺตํ จิตฺติ สณฺจิติ อวฺชจิติ อวิสาหาโร อวิกฺเขโป
 อวิสาหฺมานสฺตา สฺมโถ สฺมาชินฺทฺธิยํ สฺมาธิพถํ สฺมมาสฺมาธิ
 สฺมาธิสฺมโพรหมจฺโค มคฺคกํ มคฺคปริยาปนํ อิทํ ตสฺมึ สฺมเย
 สฺมาธิพถํ โหติ ฯ

[๒๒๘] กตมํ ตสฺมึ สฺมเย ปญฺญาพถํ โหติ ยา ตสฺมึ
 สฺมเย ปญฺญา ปชานนา วิจโย ปวิจโย รมฺมวิจโย สตฺตกฺขณา
 อฺปฺลกฺขณา ปจฺจฺปฺลกฺขณา ปณฺทิจํ โกสฺตํ เหนฺปนฺนํ เวทฺทฺยา
 จินฺตา อฺปฺปวิจฺจา ภูริ เมชา ปริณายิกา วิปฺสฺสฺสนา สฺมปฺชณฺณํ
 ปโตโท ปญฺญา ปญฺณินฺทฺธิยํ ปญฺญาพถํ ปญฺญาตฺตํ ปญฺญา-
 ปาสาโท ปญฺญาอาโลโก ปญฺญาโสภาโส ปญฺญาปฺชฺชโต ปญฺญา-
 วจนํ อโมโห รมฺมวิจโย สฺมมาทิจฺฉิ รมฺมวิจยสฺมโพรหมจฺโค มคฺคกํ
 มคฺคปริยาปนํ อิทํ ตสฺมึ สฺมเย ปญฺญาพถํ โหติ ฯ

[๒๒๙] กตมํ ตสฺมึ สฺมเย หิริพถํ โหติ ยํ ตสฺมึ สฺมเย
 หิริยติ หิริยตฺทฺเพน หิริยติ ปาปกาณํ อกฺุสฺตานํ รมฺมานํ สฺมาปคฺติยา
 อิทํ ตสฺมึ สฺมเย หิริพถํ โหติ ฯ

[๒๓๐] กตมํ ตสฺมึํ สมเย โอตฺตปฺปพฺพํ โหติ ยํ ตสฺมึํ
 สมเย โอตฺตปฺปติ โอตฺตปฺปิตฺตพฺเพน โอตฺตปฺปติ ปาปกาณํ อกฺขณํ
 ฆมฺภานํ สฺมาปตฺติยา อิทํ ตสฺมึํ สมเย โอตฺตปฺปพฺพํ โหติ ฯ

[๒๓๑] กตโม ตสฺมึํ สมเย อโลโก โหติ โย ตสฺมึํ สมเย
 อโลโก อตฺตพฺภนา อตฺตพฺภิตฺตํ อตฺตาราโค อตฺตารชฺชนา อตฺตารชฺชิตฺตํ
 อนภิชฺฌา อโลโก กุสฺสมฺมุตํ อยํ ตสฺมึํ สมเย อโลโก โหติ ฯ

[๒๓๒] กตโม ตสฺมึํ สมเย อโทโส โหติ โย ตสฺมึํ สมเย
 อโทโส อทฺตนา อทฺติตฺตํ อพฺยาปาโท อพฺยาปชฺโช อโทโส
 กุสฺสมฺมุตํ อยํ ตสฺมึํ สมเย อโทโส โหติ ฯ

[๒๓๓] กตโม ตสฺมึํ สมเย อโมโห โหติ ยา ตสฺมึํ สมเย
 ปญฺญา ปชานนา วิจโย ปวิจโย ฆมฺภวิจโย สํตถกฺขณา อุตฺถกฺขณา
 ปจฺจุตฺถกฺขณา ปญฺชิจฺจุโกสฺสํ ปญฺญณํ เวทพฺยา จินฺตา อุตฺ-
 ปริกฺขา ภูริ เมชา ปริณายิกา วิปสฺสณา สมนฺปชฺฌณํ ปโตโท ปญฺญา
 ปญฺญินทริยํ ปญฺญาพถํ ปญฺญาตฺตํ ปญฺญาปาสาโท ปญฺญา-
 ชาโลโก ปญฺญาโอภาโส ปญฺญาปชฺโชโต ปญฺญารตนํ อโมโห
 ฆมฺภวิจโย สมนฺมาทิจฺฉิ ฆมฺภวิจยสฺมโหชฺฌณฺโค มคฺคกฺกํ มคฺค-
 ปริยาปนํ อยํ ตสฺมึํ สมเย อโมโห โหติ ฯ

[๒๓๔] กตมา ตสฺมึํ สมเย อนภิชฺฌา โหติ โย ตสฺมึํ สมเย
 อโลโก อตฺตพฺภนา อตฺตพฺภิตฺตํ อตฺตาราโค อตฺตารชฺชนา อตฺตารชฺชิตฺตํ
 อนภิชฺฌา อโลโก กุสฺสมฺมุตํ อยํ ตสฺมึํ สมเย อนภิชฺฌา โหติ ฯ

[๒๓๕] กตโม ตสฺมึ สฺมเย อพฺยาปาทो โหติ โย ตสฺมึ
 สฺมเย อโทโส อทฺธนา อทฺธิตฺตํ อพฺยาปาทो อพฺยาปชฺโช อโทโส
 กุสฺตมฺมํ อยํ ตสฺมึ สฺมเย อพฺยาปาทो โหติ ฯ

[๒๓๖] กตมา ตสฺมึ สฺมเย สฺมมาทิฏฺฐิ โหติ ยถา ตสฺมึ
 สฺมเย ปญฺญา ปชานนา วิจโย ปวิจโย ชมฺมวิจโย สดฺดกฺขณา
 อฺปฺลกฺขณา ปจฺจุปฺลกฺขณา ปณฺทิตฺตํ โกสฺสํ เปรุณฺณ เวทพฺยา
 จินฺตา อฺปฺปริกฺขา ภูริ เมธา ปริณายิกา วิปฺสฺสณา สฺมปฺชณฺณํ
 ปโตโท ปญฺญา ปญฺณินฺทริยํ ปญฺญาพถํ ปญฺญาสํกตํ ปญฺญา-
 ปาสาโท ปญฺญาอาโลโก ปญฺญาโสภาโส ปญฺญาปชฺโชโต ปญฺญา-
 วจนํ อโมโห ชมฺมวิจโย สฺมมาทิฏฺฐิ ชมฺมวิจยสฺมโพรณฺโณ มคฺคจํ
 มคฺคปริยาปนํ อยํ ตสฺมึ สฺมเย สฺมมาทิฏฺฐิ โหติ ฯ

[๒๓๗] กตมา ตสฺมึ สฺมเย ทิรฺ โหติ ยํ ตสฺมึ สฺมเย
 ทิริยติ ทิริยิตฺตพฺเพน ทิริยติ ปาปกาณํ อกฺุสฺสกาณํ ชมฺมานํ สฺมาปฺตติยา
 อยํ ตสฺมึ สฺมเย ทิรฺ โหติ ฯ

[๒๓๘] กตมํ ตสฺมึ สฺมเย โอตฺตบฺบํ โหติ ยํ ตสฺมึ สฺมเย
 โอตฺตบฺบํ โอตฺตบฺบิตฺตพฺเพน โอตฺตบฺบํ ปาปกาณํ อกฺุสฺสกาณํ ชมฺมานํ
 สฺมาปฺตติยา อิทํ ตสฺมึ สฺมเย โอตฺตบฺบํ โหติ ฯ

[๒๓๙] กตมา ตสฺมึ สฺมเย กายปฺปสฺสํทฺธิ โหติ ยถา ตสฺมึ
 สฺมเย เวทนาภฺขนฺชสฺสํ สณฺณาภฺขนฺชสฺสํ สงฺขารภฺขนฺชสฺสํ ปสฺสํทฺธิ
 ปฏฺิปปสฺสํทฺธิ ปสฺสํมุกฺขา ปฏฺิปปสฺสํมุกฺขา ปฏฺิปปสฺสํมุกฺกิตฺตํ ปสฺสํทฺธิ-

สมุโพชฌงโค อयัม คตัมมீ สัมมเย กายปฺปสฺสํทฺธิ โหติ ฯ

[๒๔๐] กตมา คตัมมী สัมมเย จิตฺตปฺปสฺสํทฺธิ โหติ ยถา คตัมมী สัมมเย วิญญานาณกฺขณํสฺสํ ปสฺสํทฺธิ ปฺปฏิปฺปสฺสํทฺธิ ปสฺสํมฺภนา ปฺปฏิปฺปสฺสํมฺภนา ปฺปฏิปฺปสฺสํมฺภิตฺตํ ปสฺสํทฺธิสมุโพชฌงโค อयัม คตัมมী สัมมเย จิตฺตปฺปสฺสํทฺธิ โหติ ฯ

[๒๔๑] กตมา คตัมมী สัมมเย กายถฺหุตา โหติ ยถา คตัมมী สัมมเย เวทนากฺขณํสฺสํ สํญญากฺขณํสฺสํ สงฺขารกฺขณํสฺสํ ถฺหุตา ถฺหุปริณามตา อทฺทณฺตา อวิตฺตณฺตา อयัม คตัมมী สัมมเย กายถฺหุตา โหติ ฯ

[๒๔๒] กตมา คตัมมী สัมมเย จิตฺตถฺหุตา โหติ ยถา คตัมมী สัมมเย วิญญานกฺขณํสฺสํ ถฺหุตา ถฺหุปริณามตา อทฺทณฺตา อวิตฺตณฺตา อยัม คตัมมী สัมมเย จิตฺตถฺหุตา โหติ ฯ

[๒๔๓] กตมา คตัมมী สัมมเย กายมฺหุตา โหติ ยถา คตัมมী สัมมเย เวทนากฺขณํสฺสํ สํญญากฺขณํสฺสํ สงฺขารกฺขณํสฺสํ มฺหุตา มทฺทวตา อกฺกขพตา อกฺกนิตา อยัม คตัมมী สัมมเย กายมฺหุตา โหติ ฯ

[๒๔๔] กตมา คตัมมী สัมมเย จิตฺตมฺหุตา โหติ ยถา คตัมมী สัมมเย วิญญานกฺขณํสฺสํ มฺหุตา มทฺทวตา อกฺกขพตา อกฺกนิตา อยัม คตัมมী สัมมเย จิตฺตมฺหุตา โหติ ฯ

[๒๔๕] กตมา คตัมมী สัมมเย กายกมฺมณฺณวตา โหติ ยถา คตัมมী สัมมเย เวทนากฺขณํสฺสํ สํญญากฺขณํสฺสํ สงฺขารกฺขณํสฺสํ กมฺมณฺณวตา

กมฺมณฺณตฺตํ กมฺมณฺณภาโว อयํ ตสฺมึ สมฺเย กายกมฺมณฺณตา
โหติ ฯ

[๒๕๖] กตมา ตสฺมึ สมฺเย จิตฺตกมฺมณฺณตา โหติ ยถา ตสฺมึ
สมฺเย วิญฺญาณกฺขนฺธสฺส กมฺมณฺณตา กมฺมณฺณตฺตํ กมฺมณฺณภาโว
อยํ ตสฺมึ สมฺเย จิตฺตกมฺมณฺณตา โหติ ฯ

[๒๕๗] กตมา ตสฺมึ สมฺเย กายปาคฺคณฺณตา โหติ ยถา ตสฺมึ
สมฺเย เวทนาภกฺขนฺธสฺส สณฺเฑนาภกฺขนฺธสฺส สงฺขารกฺขนฺธสฺส ปคฺคณา
ปคฺคณตฺตํ ปคฺคณภาโว อयํ ตสฺมึ สมฺเย กายปาคฺคณฺณตา โหติ ฯ

[๒๕๘] กตมา ตสฺมึ สมฺเย จิตฺตปาคฺคณฺณตา โหติ ยถา ตสฺมึ
สมฺเย วิญฺญาณกฺขนฺธสฺส ปคฺคณา ปคฺคณตฺตํ ปคฺคณภาโว อยํ
ตสฺมึ สมฺเย จิตฺตปาคฺคณฺณตา โหติ ฯ

[๒๕๙] กตมา ตสฺมึ สมฺเย กายชฺชกตา โหติ ยถา ตสฺมึ สมฺเย
เวทนาภกฺขนฺธสฺส สณฺเฑนาภกฺขนฺธสฺส สงฺขารกฺขนฺธสฺส ชฺชกตา ชฺชกตา
อหิมฺหตา อวฺงกตา อภฺยฺยิตตา อยํ ตสฺมึ สมฺเย กายชฺชกตา โหติ ฯ

[๒๕๐] กตมา ตสฺมึ สมฺเย จิตฺตชฺชกตา โหติ ยถา ตสฺมึ
สมฺเย วิญฺญาณกฺขนฺธสฺส ชฺชกตา ชฺชกตา อหิมฺหตา อวฺงกตา
อภฺยฺยิตตา อยํ ตสฺมึ สมฺเย จิตฺตชฺชกตา โหติ ฯ

[๒๕๑] กตมา ตสฺมึ สมฺเย สติ โหติ ยถา ตสฺมึ สมฺเย
สติ อหุสฺสสติ ปฏิสฺสสติ สติ สรรณตา ชารณตา อปปีดาปนตา
อธมฺมุตฺตนา สติ สตินุทฺธิยํ สติพถํ สมนฺมาสติ สติสสมฺโพชฺฌนุโค

รตนํ อโมโห ชมฺมวโจ สฺมมาทิฏฺฐิ ชมฺมวโจสฺมโพรณฺโณโค
มคฺคํคํ มคฺคปริยาปนฺนํ อโย คตฺถมํ สฺมเย วิปสฺสณา โหติ ฯ

[๒๕๕] กตโม คตฺถมํ สฺมเย ปคฺคาโห โหติ โย คตฺถมํ
สฺมเย เจตสีโก วิริยารมฺภโก นิฏฺถโม ปรรกฺกโม อุตฺถยาโม วายาโม
อุตฺถสาโห อุตฺถโสฬสํ ทาโม ชิติ อสตีตปรรกฺกมตา อนิกฺขิตฺตจฺจนฺตตา
อนิกฺขิตฺตจฺจรตา ชุรตฺมปคฺคาโห วิริยํ วิริยนิทฺธิยํ วิริยพลํ สฺมมา-
วายาโม วิริยสฺมโพรณฺโณโค มคฺคํคํ มคฺคปริยาปนฺนํ อโย คตฺถมํ
สฺมเย ปคฺคาโห โหติ ฯ

[๒๕๖] กตโม คตฺถมํ สฺมเย อวิกฺกเขโป โหติ ยา คตฺถมํ
สฺมเย จิตฺตสฺสํ จิตฺติ สณฺนจิตฺติ อวฺวูจิตฺติ อวิสาหาโร อวิกฺกเขโป
อวิสาหฺวमानสฺสตา สฺมโถ สฺมาชินฺทฺธิยํ สฺมาชิพลํ สฺมมาสฺมาชิ
สฺมาชิสฺมโพรณฺโณโค มคฺคํคํ มคฺคปริยาปนฺนํ อโย คตฺถมํ สฺมเย
อวิกฺกเขโป โหติ ฯ

[๒๕๗] เย วา ปน คตฺถมํ สฺมเย อณฺเณมี อตฺถิ ปฏิจฺจสํปฺปยุตฺตา
อรุณฺนีโน ชมฺมา อิมะ ชมฺมา กุสฺสตา ฯ

[๒๕๘] คตฺถมํ ไซ ปน สฺมเย จตฺตวโร ชนฺชา โหณฺติ ทฺวายนฺตานิ
โหณฺติ เทว ชาคฺคโย โหณฺติ ตโย อาทวโร โหณฺติ นวินฺทฺธิยานิ
โหณฺติ ปณฺจจฺจิกํ ฉานํ โหติ อฏฺฐจฺจิกโก มคฺโค โหติ สตฺต พถานิ
โหณฺติ ตโย เหตุ โหณฺติ เอโก สสฺโส โหติ เอกา เวทนา โหติ
เอกา สณฺณนา โหติ เอกา เจตนา โหติ เอกํ จิตฺตํ โหติ เอโก

เวทนาภูษนฺโต โหติ เอโก สญฺญาภูษนฺโต โหติ เอโก สงฺขารภูษนฺโต
 โหติ เอโก วิญฺญาณภูษนฺโต โหติ เอกํ มนายนํ โหติ เอกํ
 มนินฺทริยํ โหติ เอกา มโนวิญฺญาณชาตุ โหติ เอกํ ขมฺมายนํ
 โหติ เอกา ขมฺมชาตุ โหติ เย วา ปน ตสฺมိํ สมเย อญฺเณมี
 อตฺถิ ปฏิจฺจุสฺมฺปนฺนา อรูปินฺโน ขมฺมา อิมे ขมฺมา กุสฺตา ฯ เป ฯ

[๒๕๘] กตโม ตสฺมिํ สมเย สงฺขารภูษนฺโต โหติ ผสุโส เจตนา
 วิตกฺโก วิจาโร ปิตี จิตฺตสฺสํกคฺคตา . สทฺธิทริยํ วิริยทริยํ
 สติทริยํ สมฺมาทริยํ ปญฺณทริยํ ชฺวีตินฺทริยํ อนนฺตญฺจตฺตสฺสํ
 ตินฺทริยํ . สมนฺนาทิจฺฉิ สมนฺนาสงฺกปโป สมนฺนาจฺจา สมนฺนากมฺมฺนโต
 สมนฺนาอาชฺโฆ สมนฺนาจฺยาโม สมนฺนาสฺติ สมนฺนาสมฺมาชิ สทฺธาพตํ
 วิริยพตํ สติพตํ สมฺมาชิพตํ ปญฺญาพตํ หิริพตํ โอตฺตปฺพตํ อโถโก
 อโทโส อโมโห อนภิชฺฌา อพฺยาปาทอ สมนฺนาทิจฺฉิ หิริ โอตฺตปฺปํ
 กายปฺปสฺสํทฺธิ จิตฺตปฺปสฺสํทฺธิ กายตฺถตา จิตฺตตฺถตา กายมฺหุตฺตา
 จิตฺตมฺหุตฺตา กายกมฺมญฺเจตฺตา จิตฺตกมฺมญฺเจตฺตา กายปาคฺญญฺเจตฺตา
 จิตฺตปาคฺญญฺเจตฺตา กายชฺชุกตา จิตฺตชฺชุกตา สติ สมนฺนชฺชณฺณํ สมนฺโถ
 วิปสฺสณา ปคฺคาโห อวิกฺกเขโป เย วา ปน ตสฺมिํ สมเย อญฺเณมี
 อตฺถิ ปฏิจฺจุสฺมฺปนฺนา อรูปินฺโน ขมฺมา จเปตฺวา เวทนาภูษนฺตํ
 จเปตฺวา สญฺญาภูษนฺตํ จเปตฺวา วิญฺญาณภูษนฺตํ อयํ ตสฺมिํ สมเย
 สงฺขารภูษนฺโต โหติ ฯ เป ฯ อิมे ขมฺมา กุสฺตา ฯ

[๒๖๐] กตเม ขมฺมา กุสฺตา ยสฺมिํ สมเย โลกุตฺตริ ฌานํ

ภาเวติ นิยุยานิกํ อปจยคามิํ ทิฏฐิจิตตานํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา
 ปตฺติยา วิวิจฺเจว กาเมหิ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ อุตฺตมฺปชฺช วิหริติ
 ทุกฺขาปฏิปทํ ทนฺหาภินฺนํ คตฺถิํ สมเย ฉตฺถโส โหติ ฯ เป ฯ
 อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิเม ชมฺมา กุสฺสตา ฯ

[๒๖๓] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยตฺถิํ สมเย โถกุตฺตวํ ฌานํ
 ภาเวติ นิยุยานิกํ อปจยคามิํ ทิฏฐิจิตตานํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา
 ปตฺติยา วิวิจฺเจว กาเมหิ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ อุตฺตมฺปชฺช วิหริติ
 ทุกฺขาปฏิปทํ อธิปฺปาภินฺนํ คตฺถิํ สมเย ฉตฺถโส โหติ ฯ เป ฯ
 อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิเม ชมฺมา กุสฺสตา ฯ

[๒๖๒] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยตฺถิํ สมเย โถกุตฺตวํ ฌานํ
 ภาเวติ นิยุยานิกํ อปจยคามิํ ทิฏฐิจิตตานํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา
 ปตฺติยา วิวิจฺเจว กาเมหิ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ อุตฺตมฺปชฺช วิหริติ
 สุตฺตาปฏิปทํ ทนฺหาภินฺนํ คตฺถิํ สมเย ฉตฺถโส โหติ ฯ เป ฯ
 อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิเม ชมฺมา กุสฺสตา ฯ

[๒๖๑] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยตฺถิํ สมเย โถกุตฺตวํ ฌานํ
 ภาเวติ นิยุยานิกํ อปจยคามิํ ทิฏฐิจิตตานํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา
 ปตฺติยา วิวิจฺเจว กาเมหิ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ อุตฺตมฺปชฺช วิหริติ
 สุตฺตาปฏิปทํ อธิปฺปาภินฺนํ คตฺถิํ สมเย ฉตฺถโส โหติ ฯ เป ฯ
 อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิเม ชมฺมา กุสฺสตา ฯ

[๒๖๐] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยตฺถิํ สมเย โถกุตฺตวํ ฌานํ

ภาเวติ นิยยานิกํ อปจยคามํ ทิฏฐิคตानํ ปหานาย ปจํมาย ภูมียา
 ปตฺตติยา วิตถกฺกจิจารานํ รูปสํมา ๑ เป ๑ ทุคฺติยํ ฌานํ ๑ เป ๑
 ตติยํ ฌานํ ๑ เป ๑ จตุตฺถํ ฌานํ ๑ เป ๑ ปจํมํ ฌานํ ๑ เป ๑
 ปญฺจมํ ฌานํ อปฺสํมปชฺช วิหริติ ทุฏฺฐาปฺธิปทํ ทนฺทภาณิณํ ๑ เป ๑
 ทุฏฺฐาปฺธิปทํ อธิปภาณิณํ ๑ เป ๑ สุตฺฐาปฺธิปทํ ทนฺทภาณิณํ ๑ เป ๑
 สุตฺฐาปฺธิปทํ อธิปภาณิณํ ตสฺมिํ สมเย ผสุโส โหติ ๑ เป ๑
 อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมํ สมฺมา กุสฺลตา ๑

សុត្តន្តបិដក ។

[๒๖๕] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยถฺมึ สมเย โลกุตฺตโร ฌานํ
ภาเวติ นียฺยานิกํ อปฺยาคามิํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปฺหํ นาย ปจฺมายํ ภูมียา
ปคฺคิยา วิวิจฺเจว กามะหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อูปสมฺปชฺช วิหริติ
สฺสญฺญตํ คตฺมึ สมเย ผลํโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺกเขโป โหติ
๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา กุสฺสตา ๑ กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยถฺมึ
สมเย โลกุตฺตโร ฌานํ ภาเวติ นียฺยานิกํ อปฺยาคามิํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ
ปฺหํ นาย ปจฺมายํ ภูมียา ปคฺคิยา วิตคฺคกฺกจิราจฺจํ อูปสมฺมา ๑ เป ๑
ทฺธิยํ ฌานํ ๑ เป ๑ คตฺธิยํ ฌานํ ๑ เป ๑ จตฺตํ ฌานํ ๑ เป ๑
ปจฺมํ ฌานํ ๑ เป ๑ ปญฺจมํ ฌานํ อูปสมฺปชฺช วิหริติ สฺสญฺญตํ
คตฺมึ สมเย ผลํโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺกเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมะ
ชมฺมา กุสฺสตา ๑

សុំបញ្ជាក់ ។

[២២៦] កតមេ ឆមុនា កុស្តតា យតុំមី សមមេ តៃកុតុគរំ ធានំ
 ភាវេតិ និម្មានិកំ ឧបាយការី ភិឡុទិកតានំ ឦហានាយ ឦឡាយ ភូមិយា
 ឦតុតិយា វិទិទុទេវ កាមេតិ ។ ឦ ។ ឦឡាយ ធានំ ឧបសមុបឡុវ វិហរតិ
 កុតុឡាឦឡិបតំ កុតុឡាឦឡិបតំ សុឡាយតំ តតុំមី សមមេ ឥតុតុត តៃតិ
 ។ ឦ ។ ឦឡាយ តៃតិ ។ ឦ ។ ឦឡាយ ឆមុនា កុស្តតា ។ កតមេ
 ឆមុនា កុស្តតា យតុំមី សមមេ តៃកុតុគរំ ធានំ ភាវេតិ និម្មានិកំ
 ឧបាយការី ភិឡុទិកតានំ ឦហានាយ ឦឡាយ ភូមិយា ឦតុតិយា វិទិទុទេវ
 កាមេតិ ។ ឦ ។ ឦឡាយ ធានំ ឧបសមុបឡុវ វិហរតិ កុតុឡាឦឡិបតំ
 ឦឡាយឡិបតំ សុឡាយតំ តតុំមី សមមេ ឥតុតុត តៃតិ ។ ឦ ។ ឦឡាយ តៃតិ
 ។ ឦ ។ ឦឡាយ ឆមុនា កុស្តតា ។ កតមេ ឆមុនា កុស្តតា យតុំមី
 សមមេ តៃកុតុគរំ ធានំ ភាវេតិ និម្មានិកំ ឧបាយការី ភិឡុទិកតានំ
 ឦហានាយ ឦឡាយ ភូមិយា ឦតុតិយា វិទិទុទេវ កាមេតិ ។ ឦ ។ ឦឡាយ
 ធានំ ឧបសមុបឡុវ វិហរតិ សុឡាយឡិបតំ កុតុឡាឦឡិបតំ សុឡាយតំ តតុំមី
 សមមេ ឥតុតុត តៃតិ ។ ឦ ។ ឦឡាយ តៃតិ ។ ឦ ។ ឦឡាយ ឆមុនា
 កុស្តតា ។ កតមេ ឆមុនា កុស្តតា យតុំមី សមមេ តៃកុតុគរំ ធានំ
 ភាវេតិ និម្មានិកំ ឧបាយការី ភិឡុទិកតានំ ឦហានាយ ឦឡាយ ភូមិយា
 ឦតុតិយា វិទិទុទេវ កាមេតិ ។ ឦ ។ ឦឡាយ ធានំ ឧបសមុបឡុវ វិហរតិ
 សុឡាយឡិបតំ ឦឡាយឡិបតំ សុឡាយតំ តតុំមី សមមេ ឥតុតុត តៃតិ ។ ឦ ។
 ឦឡាយ តៃតិ ។ ឦ ។ ឦឡាយ ឆមុនា កុស្តតា ។ កតមេ ឆមុនា
 កុស្តតា យតុំមី សមមេ តៃកុតុគរំ ធានំ ភាវេតិ និម្មានិកំ ឧបាយការី

[๒๖๘] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยตฺถมํ สมเย โลกุตฺตโร ฌานํ
 ภาเวติ นิยุยานิกํ อปจยคามํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปชฺมาย ภูมียา
 ปตฺติยา วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปชฺมํ ฌานํ อุตฺตมฺปชฺช วิหริติ
 ทุกฺขาปฏิปทํ ทนฺหาภินฺนํ อปฺปณฺหิตํ ตตฺถมํ สมเย ผลฺโล โหติ
 ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา กุสฺสตา ๑ กตเม
 ชมฺมา กุสฺสตา ยตฺถมํ สมเย โลกุตฺตโร ฌานํ ภาเวติ นิยุยานิกํ
 อปจยคามํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปชฺมาย ภูมียา ปตฺติยา วิวิจฺเจว
 กาเมหิ ๑ เป ๑ ปชฺมํ ฌานํ อุตฺตมฺปชฺช วิหริติ ทุกฺขาปฏิปทํ
 ชินฺวาภินฺนํ อปฺปณฺหิตํ ตตฺถมํ สมเย ผลฺโล โหติ ๑ เป ๑
 อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา กุสฺสตา ๑ กตเม ชมฺมา
 กุสฺสตา ยตฺถมํ สมเย โลกุตฺตโร ฌานํ ภาเวติ นิยุยานิกํ อปจยคามํ
 ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปชฺมาย ภูมียา ปตฺติยา วิวิจฺเจว กาเมหิ
 ๑ เป ๑ ปชฺมํ ฌานํ อุตฺตมฺปชฺช วิหริติ สุตฺตาปฏิปทํ ทนฺหาภินฺนํ
 อปฺปณฺหิตํ ตตฺถมํ สมเย ผลฺโล โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ
 ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา กุสฺสตา ๑ กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยตฺถมํ สมเย
 โลกุตฺตโร ฌานํ ภาเวติ นิยุยานิกํ อปจยคามํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย
 ปชฺมาย ภูมียา ปตฺติยา วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปชฺมํ ฌานํ
 อุตฺตมฺปชฺช วิหริติ สุตฺตาปฏิปทํ ชินฺวาภินฺนํ อปฺปณฺหิตํ ตตฺถมํ
 สมเย ผลฺโล โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา กุสฺสตา ๑
 กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ยตฺถมํ สมเย โลกุตฺตโร ฌานํ ภาเวติ นิยุยานิกํ

อุปสมฺบฺชช วิหฺรติ ทฺกฺขาปฏีปทํ ทนฺหาภินฺณํ คตฺถมํ สฺมเย ผสฺโส
 โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิมे ชมฺมา กุสฺลา ฯ เป ฯ
 วุตฺติ มหานยา ฯ

[๒๗๐] กตเม ชมฺมา กุสฺลา ยตฺถมํ สฺมเย โลกุตฺตรํ ฌานํ
 ภาเวติ นียฺยานิกํ อปฺยาคามํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา
 ปตฺติยา วิวิจฺเจว ภาเมหิ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ อุปสมฺบฺชช วิหฺรติ
 ทฺกฺขาปฏีปทํ ทนฺหาภินฺณํ ฉนฺหาธิปเตยฺยํ ฯ เป ฯ วิริยาธิปเตยฺยํ ฯ เป ฯ
 จิตฺตาธิปเตยฺยํ ฯ เป ฯ วมฺมสาธิปเตยฺยํ คตฺถมํ สฺมเย ผสฺโส โหติ ฯ เป ฯ
 อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิมे ชมฺมา กุสฺลา ฯ เป ฯ กตเม ชมฺมา
 กุสฺลา ยตฺถมํ สฺมเย โลกุตฺตรํ ฌานํ ภาเวติ นียฺยานิกํ อปฺยาคามํ
 ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา ปตฺติยา จิตฺกุกฺกิจารานํ อูปสมฺมา
 ฯ เป ฯ ทฺติยํ ฌานํ ฯ เป ฯ ตฺติยํ ฌานํ ฯ เป ฯ จตุตฺถํ ฌานํ
 ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ ฯ เป ฯ ปณฺจมํ ฌานํ อุปสมฺบฺชช วิหฺรติ
 ทฺกฺขาปฏีปทํ ทนฺหาภินฺณํ ฉนฺหาธิปเตยฺยํ ฯ เป ฯ วิริยาธิปเตยฺยํ ฯ เป ฯ
 จิตฺตาธิปเตยฺยํ ฯ เป ฯ วมฺมสาธิปเตยฺยํ คตฺถมํ สฺมเย ผสฺโส โหติ ฯ เป ฯ
 อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิมे ชมฺมา กุสฺลา ฯ เป ฯ กตเม ชมฺมา
 กุสฺลา ยตฺถมํ สฺมเย โลกุตฺตรํ มคฺคํ ภาเวติ ฯ เป ฯ โลกุตฺตรํ
 สติปฏฺฐานํ ภาเวติ ฯ เป ฯ โลกุตฺตรํ สมฺมปฺปชฺชานํ ภาเวติ ฯ เป ฯ
 โลกุตฺตรํ อิทฺธิปาทํ ภาเวติ ฯ เป ฯ โลกุตฺตรํ อิทฺธิริยํ ภาเวติ
 ฯ เป ฯ โลกุตฺตรํ พถํ ภาเวติ ฯ เป ฯ โลกุตฺตรํ โพชฺฆณฺฑกํ ภาเวติ

ปณฺณวปฺปชฺชโต ปณฺณวรตนํ อโมโห ชมฺมวិज्ञโย สํมาทิฏฺฐิ ชมฺม-
 วจฺยสํโพชฺฌนํโก มคฺคกํ มคฺคปรียาปนํ อิทํ ตสฺมึ สมนฺเย
 อณฺณินทฺริยํ โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺกเขโป โหติ ฯ เป ฯ เย วา ปน ตสฺมึ
 สมนฺเย อณฺณณิ อตฺถิ ปฏิจฺจสํปฺปนฺนา อรฺหตีโน ชมฺมา อิมเ
 ชมฺมา กุสฺลา ฯ

จตุตฺถโก มคฺโค ฯ

โตกฺกตฺร จิตฺตํ ฯ

[๒๗๕] กุตเม ชมฺมา อกุสฺลา ยสฺมึ สมนฺเย อกุสฺลํ จิตฺตํ
 อปฺปนฺนํ โหติ โสมนสฺสสํหคฺตํ ทิฏฺฐิคฺคสํปยุตฺตํ รูปารมฺมณํ วา
 สทฺทการมฺมณํ วา คนฺธารมฺมณํ วา รสํารมฺมณํ วา โผฏฺฐพฺพา-
 รมฺมณํ วา ชมฺมารมฺมณํ วา ยํ ยํ วา ปนารพฺภ ตสฺมึ สมนฺเย
 ผสฺโส โหติ เวทนา โหติ สณฺญา โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ โหติ
 วิตกฺโก โหติ วิจาโร โหติ ปิตี โหติ สุขํ โหติ จิตฺตสฺสํกคฺคตา
 โหติ วิริยทฺริยํ โหติ สํมาชิทฺริยํ โหติ มนินทฺริยํ โหติ
 โสมนสฺสทฺริยํ โหติ ชฺชวิตฺติทฺริยํ โหติ มิจฺฉาทิฏฺฐิ โหติ มิจฺฉา-
 สงฺกปโป โหติ มิจฺฉาวายาโม โหติ มิจฺฉาสมาชิ โหติ วิริยพถํ
 โหติ สํมาชิพถํ โหติ อหิริกพถํ โหติ อโนตฺตปฺปพถํ โหติ โลโก
 โหติ โมโห โหติ อภิชฺฌา โหติ มิจฺฉาทิฏฺฐิ โหติ อหิริก
 โหติ อโนตฺตปฺปํ โหติ สมนโก โหติ ปคฺคาโห โหติ อวิกฺกเขโป

โหติ ยะ วา ปน ตสฺมึ สฺมเย อญฺเญบี อตฺถิ ปฏิจฺจุสฺมฺปนฺนา
อรูปฺปิโน ชมฺมา อิมะ ชมฺมา อภุสฺสา ฯ

[๒๗๖] กตโม ตสฺมึ สฺมเย ผลฺโล โหติ โย ตสฺมึ สฺมเย
ผลฺโล ผลฺลนา สฺมฺผลฺลนา สฺมฺผลฺลิตฺตํ อยํ ตสฺมึ สฺมเย ผลฺโล โหติ ฯ

[๒๗๗] กตมา ตสฺมึ สฺมเย เวทนา โหติ ยํ ตสฺมึ สฺมเย
คฺชฺชาวมโนวิญฺญาณชาตฺตมฺผลฺลสฺสํ เจตสิกํ สํทํ เจตสิกํ สฺสํ เจโต-
สฺมฺผลฺลสฺสํ สํทํ สฺสํ เวทยิตํ เจโตสฺมฺผลฺลสฺสา สํทา สฺสา เวทนา
อยํ ตสฺมึ สฺมเย เวทนา โหติ ฯ

[๒๗๘] กตมา ตสฺมึ สฺมเย สญฺญา โหติ ยา ตสฺมึ สฺมเย
คฺชฺชาวมโนวิญฺญาณชาตฺตมฺผลฺลสฺสา สญฺญา สญฺยานนา สญฺยานิตฺตํ
อยํ ตสฺมึ สฺมเย สญฺญา โหติ ฯ

[๒๗๙] กตมา ตสฺมึ สฺมเย เจตนา โหติ ยา ตสฺมึ สฺมเย
คฺชฺชาวมโนวิญฺญาณชาตฺตมฺผลฺลสฺสา เจตนา สญฺเจตนา สญฺเจตยิตฺตํ
อยํ ตสฺมึ สฺมเย เจตนา โหติ ฯ

[๒๘๐] กตมํ ตสฺมึ สฺมเย จิตฺตํ โหติ ยํ ตสฺมึ สฺมเย
จิตฺตํ มโน มานสํ หทยํ ปญฺจวรี มโน มนายนํ มนินฺทวียํ
วิญฺญาณํ-วิญฺญาณกฺขนฺโห คฺชฺชา มโนวิญฺญาณชาตฺตํ อิทํ ตสฺมึ
สฺมเย จิตฺตํ โหติ ฯ

[๒๘๑] กตโม ตสฺมึ สฺมเย วิคฺคฺโก โหติ โย ตสฺมึ สฺมเย
คฺคฺโก วิคฺคฺโก สงฺกปฺโป อปฺปนา พฺยปฺปนา เจตโส อภินิโรปนา

มิจฺจุตฺตํกฺกํ โป อโย ตสฺมึ สฺมเย วิคฺกโก โหติ ฯ

[๒๘๒] กตโม ตสฺมึ สฺมเย วิจาโร โหติ โย ตสฺมึ สฺมเย
จาโร วิจาโร อญฺวิจาโร อฺปวิจาโร จิตฺตสฺส อญฺสฺนฺชนตา อญฺ-
เปกฺขชนตา อโย ตสฺมึ สฺมเย วิจาโร โหติ ฯ

[๒๘๓] กตมา ตสฺมึ สฺมเย ปิฏิ โหติ ยา ตสฺมึ สฺมเย
ปิฏิ ปาโมชฺชํ อปาโมทนา ปโมทนา หาสํ ปหาสํ วิตฺติ โสทฺคฺยํ
ชตฺตมณฑา จิตฺตสฺส อโย ตสฺมึ สฺมเย ปิฏิ โหติ ฯ

[๒๘๔] กตมํ ตสฺมึ สฺมเย สฺวํ โหติ ยํ ตสฺมึ สฺมเย เจตฺตํ
สํวํ เจตฺตํ สฺวํ เจตฺตมฺมสฺสํ สํวํ สฺวํ เวทิตํ เจตฺตมฺมสฺสํ
สํวํ สฺวํ เวทนา อิทํ ตสฺมึ สฺมเย สฺวํ โหติ ฯ

[๒๘๕] กตมา ตสฺมึ สฺมเย จิตฺตสฺสํกฺกตา โหติ ยา ตสฺมึ
สมฺมเย จิตฺตสฺสํ จิตฺติ สฺนฺจิตฺติ อวฺยจฺจิตฺติ อวิสาหาโร อวิกฺเขโป
อวิสาหฺมมานสฺสตา สฺมโก สฺมาชินฺทฺริยํ สฺมาชิพฺลํ มิจฺจุตฺตํมาชิ อโย
ตสฺมึ สฺมเย จิตฺตสฺสํกฺกตา โหติ ฯ

[๒๘๖] กตมํ ตสฺมึ สฺมเย วิริยฺนฺทฺริยํ โหติ โย ตสฺมึ สฺมเย
เจตฺตโก วิริยารมฺภो นิภกฺโก ปรมฺภกฺโก อฺยยาโม วายาโม อุตฺตสาโห
อุตฺตโสฬฺหิ ทาโม ฐิติ อสฺสิตฺตปรมฺภกฺกตา อนิกฺขิตฺตจฺจนฺทตา อนิกฺ-
ขิตฺตจฺรุตตา จฺรุตฺตปฺกคาโห วิริยํ วิริยฺนฺทฺริยํ วิริยพฺลํ มิจฺจุตฺตํวาโย
อิทํ ตสฺมึ สฺมเย วิริยฺนฺทฺริยํ โหติ ฯ

[๒๘๗] กตมํ ตสฺมึ สฺมเย สฺมาชินฺทฺริยํ โหติ ยา ตสฺมึ สฺมเย

จิตฺตํ จิตฺติ สณฺณจิตฺติ อวญฺญจิตฺติ อวิสาหาโร อวิกฺกเขโป อวิสาหาญ-
 มานสฺสา สมนโถ สฺมาชิโนทฺธิยํ สฺมาชิพฺปํ มิจฺฉาสฺมาชิ อิทํ คตฺถมํ
 สฺมเย สฺมาชิโนทฺธิยํ โหติ ฯ

[๒๘๘] กตมํ คตฺถมํ สฺมเย มนินฺทฺธิยํ โหติ ยํ คตฺถมํ สฺมเย
 จิตฺตํ มโน มานสํ ททฺธํ ปณฺฑิตํ มโน มนายนฺตํ มนินฺทฺธิยํ
 วิญญฺญาณํ วิญญฺญาณกฺขณฺโง คชฺชา มโนวิญญฺญาณธาตุ อิทํ คตฺถมํ
 สฺมเย มนินฺทฺธิยํ โหติ ฯ

[๒๘๙] กตมํ คตฺถมํ สฺมเย โสมนสฺสสินฺทฺธิยํ โหติ ยํ คตฺถมํ
 สฺมเย เจตสิกํ สํวํ เจตสิกํ สฺสํ เจโตสฺมณฺสสฺสํ สํวํ สฺสํ เวทียํ
 เจโตสฺมณฺสสฺสํ สํวํ สฺสํ เวทนา อิทํ คตฺถมํ สฺมเย โสมนสฺ-
 สินฺทฺธิยํ โหติ ฯ

[๒๙๐] กตมํ คตฺถมํ สฺมเย ชีวิตินฺทฺธิยํ โหติ โย เตสํ อรฺหฺณํ
 ชมฺมานํ อายุ จิตฺติ ยปฺนา ยวปฺนา อิริยนา วคฺคณา ปาถนา ชีวิตํ
 ชีวิตินฺทฺธิยํ อิทํ คตฺถมํ สฺมเย ชีวิตินฺทฺธิยํ โหติ ฯ

[๒๙๑] กตมา คตฺถมํ สฺมเย มิจฺฉาทิฏฺฐิ โหติ ยา คตฺถมํ สฺมเย
 ทิฏฺฐิ ทิฏฺฐิคํ ทิฏฺฐิคณฺโณ ทิฏฺฐิกนฺตาริ ทิฏฺฐิจิวิสุทฺธายิกํ ทิฏฺฐิจิวิปฺลนฺทิกํ
 ทิฏฺฐิสณฺโณชฺชนํ คาโห ปฏฺฐิกคาโห อภินิเวโส ปรามาโส กุมฺมกฺโค
 มิจฺฉาปโป มิจฺฉคฺคํ ติตฺถายตฺนํ วิปริเยสฺสคฺคาโห อยํ คตฺถมํ สฺมเย
 มิจฺฉาทิฏฺฐิ โหติ ฯ

[๒๙๒] กตโม คตฺถมํ สฺมเย มิจฺฉาสงฺกปโป โหติ โย คตฺถมํ

สมเย ตกโก วิตกโก สงกปโป อปฺปนา พฺยปฺปนา เจตโส
อภินิโรปนา มิจฺจาสงกปโป อยํ ตสฺมိํ สมเย มิจฺจาสงกปโป
โหติ ฯ

[๒๘๓] กตโม ตสฺมिํ สมเย มิจฺจาวายาโม โหติ โย ตสฺมिํ
สมเย เจตโสโก วิริยารมฺภโก นิกฺกโม ปรรกฺกโม อฺยุยาโม วายาโม
อฺยุสฺสาโห อฺยุสฺสพฺหํ กาโม จิตฺติ อสฺสํติตฺตปรรกฺกมตา อนิกฺกขิตฺตจฺจนฺตนา
อนิกฺกขิตฺตจฺจรตา ชุรตฺตมฺปคฺคาโห วิริยํ วิริยนิทฺธิยํ วิริยพฺถํ มิจฺจาวายาโม
อยํ ตสฺมिํ สมเย มิจฺจาวายาโม โหติ ฯ

[๒๘๔] กตโม ตสฺมิํ สมเย มิจฺจาสมาชิ โหติ ยํ ตสฺมिํ
สมเย จิตฺตสฺส จิตฺติ สณฺณจิตฺติ อวฺชฺชจิตฺติ อวิสํหาโร อวิกฺกเขโป
อวิสํหาหฺมานสฺสตา สมนโถ สมาชินฺทฺธิยํ สมาชิพฺถํ มิจฺจาสมาชิ อยํ
ตสฺมิํ สมเย มิจฺจาสมาชิ โหติ ฯ

[๒๘๕] กตมํ ตสฺมिํ สมเย วิริยพฺถํ โหติ โย ตสฺมिํ สมเย
เจตโสโก วิริยารมฺภโก นิกฺกโม ปรรกฺกโม อฺยุยาโม วายาโม อฺยุสฺสาโห
อฺยุสฺสพฺหํ กาโม จิตฺติ อสฺสํติตฺตปรรกฺกมตา อนิกฺกขิตฺตจฺจนฺตนา อนิกฺก-
ขิตฺตจฺจรตา ชุรตฺตมฺปคฺคาโห วิริยํ วิริยนิทฺธิยํ วิริยพฺถํ มิจฺจาวายาโม
อิทํ ตสฺมिํ สมเย วิริยพฺถํ โหติ ฯ

[๒๘๖] กตมํ ตสฺมิํ สมเย สมาชิพฺถํ โหติ ยํ ตสฺมิํ สมเย
จิตฺตสฺส จิตฺติ สณฺณจิตฺติ อวฺชฺชจิตฺติ อวิสํหาโร อวิกฺกเขโป อวิสํหา-
หฺมานสฺสตา สมนโถ สมาชินฺทฺธิยํ สมาชิพฺถํ มิจฺจาสมาชิ อิทํ

คตัมมี สมนเย สมาริพถัง โหติ ฯ

[๒๘๗] กตัม คตัมมี สมนเย อหิริกพถัง โหติ ยัม คตัมมี สมนเย น หิริยติ หิริยิตพฺเพน น หิริยติ ปาปกาณํ อภิสสเถ รหมเน สมาริพคฺติยา อิทํ คตัมมี สมนเย อหิริกพถัง โหติ ฯ

[๒๘๘] กตัม คตัมมี สมนเย อโนคฺตปฺปพถัง โหติ ยัม คตัมมี สมนเย น โนคฺตปฺปติ โนคฺตปฺปิตพฺเพน น โนคฺตปฺปติ ปาปกาณํ อภิสสเถ รหมเน สมาริพคฺติยา อิทํ คตัมมี สมนเย อโนคฺตปฺปพถัง โหติ ฯ

[๒๘๙] กตโม คตัมมี สมนเย โถโก โหติ โย คตัมมี สมนเย โถโก ลุพฺภนา ลุพฺภิตคฺคํ สาราโค สारश्चना สารश्चितคฺคํ อภิชฺฌา โถโก อภิสสเถ รหมเน คตัมมี สมนเย โถโก โหติ ฯ

[๓๐๐] กตโม คตัมมี สมนเย โมโห โหติ ยัม คตัมมี สมนเย อญฺญาณํ อหสฺสํ อนภิสํโย อนนุโพโส อสํโพโส อปฺปฏฺเฐโส อสงฺคาหนา อปริโยคานา อสมเปกฺขนา อปฺปจฺจุเวกฺขนา อปฺปจฺจุกฺขกมฺมํ ทมฺเมชฺฌํ พาลยํ อสมปชฺฌณํ โมโห ปโมโห สมโมโห อวิชฺชา อวิชฺโชโฆ อวิชฺชาโยโค อวิชฺชานุสโย อวิชฺชาปริยฺยจฺ्ञานํ อวิชฺชาตงฺคิ โมโห อภิสสเถ รหมเน คตัมมี สมนเย โมโห โหติ ฯ

[๓๐๑] กตมา คตัมมี สมนเย อภิชฺฌา โหติ โย คตัมมี สมนเย โถโก ลุพฺภนา ลุพฺภิตคฺคํ สาราโค สारश्चना สารश्चितคฺคํ อภิชฺฌา โถโก อภิสสเถ รหมเน คตัมมี สมนเย อภิชฺฌา โหติ ฯ

[๓๐๒] กตมา คตัมมี สมนเย มิจฺฉาทิฏฺฐิ โหติ ยา คตัมมี

สเมเย ทิฏฐิจิ ทิฏฐิจิคคํ ทิฏฐิจิคหนํ ทิฏฐิจิภนฺตาโร ทิฏฐิจิวิสุทฺถายิกํ
 ทิฏฐิจิวิปฺสนทิตํ ทิฏฐิจิสลฺโลชนํ คาโห ปฏิกุคาโห อภินิเวโส ปรา-
 มาโส กุมฺมกุโค มิจฺฉาปโก มิจฺฉตฺตํ ติตฺถายคณํ วิปริเยสฺสกุคาโห
 อยํ คตฺถมํ สเมเย มิจฺฉาทิฏฐิจิ โหติ ฯ

[๓๐๓] กตมํ คตฺถมํ สเมเย อหิริกํ โหติ ยํ คตฺถมํ สเมเย
 น หิริยติ หิริยิตพฺเพน น หิริยติ ปาปกาณํ อกฺกุสฺถานํ ขมฺมานํ
 สมาปคฺติยา อิทํ คตฺถมํ สเมเย อหิริกํ โหติ ฯ

[๓๐๔] กตมํ คตฺถมํ สเมเย อนินฺตฺตปฺปํ โหติ ยํ คตฺถมํ สเมเย
 น โอนินฺตฺตปฺปติ โอนินฺตฺตปฺปิตพฺเพน น โอนินฺตฺตปฺปติ ปาปกาณํ อกฺกุสฺถานํ
 ขมฺมานํ สมาปคฺติยา อิทํ คตฺถมํ สเมเย อนินฺตฺตปฺปํ โหติ ฯ

[๓๐๕] กตโม คตฺถมํ สเมเย สมโถ โหติ ยา คตฺถมํ สเมเย
 จิตฺตตฺถสฺส จิตฺติ สณฺณจิตฺติ อวฺชฺชจิตฺติ อวิสาหาโร อวิกฺกฺเขโป อวิสาหฺว-
 มานสฺสา สมโถ สมาชินฺทริยํ สมาริพฺตํ มิจฺฉาสมาชิ อยํ คตฺถมํ
 สเมเย สมโถ โหติ ฯ

[๓๐๖] กตโม คตฺถมํ สเมเย ปคฺคาโห โหติ โย คตฺถมํ
 สเมเย เจตฺสโก วิริยารมฺภโก นิฏฺกโม ปรรกฺกโม อฺยุยาโม วายาโม
 อุตฺถสาโห อุตฺถโสฬหํ ทาโม จิตฺติ อสํถิตปรรกฺกมตา อนิกฺกฺขิตฺตฺตฺถนฺทฺตา
 อนิกฺกฺขิตฺตฺตฺถรฺรตา ขุรฺรสมฺปคฺคาโห วิริยํ วิริยินฺทริยํ วิริยพฺลํ มิจฺฉา-
 วายาโม อยํ คตฺถมํ สเมเย ปคฺคาโห โหติ ฯ

[๓๐๗] กตโม คตฺถมํ สเมเย อวิกฺกฺเขโป โหติ ยา คตฺถมํ

สฺมเย จิตฺตตฺถ จิตฺติ สฺนฺจิตฺติ อวฺยฺจิตฺติ อวิสาหาโร อวิกฺเขโป
อวิสาหฺมานตฺตา สฺมโก สฺมาชินฺทฺริยํ สฺมาชิพฺถํ มิจฺฉาสฺมาชิ อยฺมํ
ตสฺมึ สฺมเย อวิกฺเขโป โหติ ฯ

[๓๐๘] เย วา ปน ตสฺมึ สฺมเย อณฺเณมี อตฺถิ ปญฺญา-
สฺมฺพุปฺปนฺนา อรฺหํโณ ชมฺมา อิมํ ชมฺมา อภุสตา ฯ

[๓๐๙] ตสฺมึ โห ปน สฺมเย จตฺตาโร ชนฺธา โหณฺติ ทฺวายนฺตานิ
โหณฺติ เทว ชาทฺตโย โหณฺติ ตโย อากาธา โหณฺติ ปณฺณินฺทฺริยานิ
โหณฺติ ปณฺณจกฺกํ ฌานํ โหติ จตฺตจกฺกโก มคฺโค โหติ จตฺตาริ-
พฺพานิ โหณฺติ เทว เทว โหณฺติ เอโก ผสฺโส โหติ ฯ เปฯ เอกํ
ชมฺมายนํ โหติ เอกา ชมฺมชาทฺต โหติ เย วา ปน ตสฺมึ สฺมเย
อณฺเณมี อตฺถิ ปญฺญาสฺมฺพุปฺปนฺนา อรฺหํโณ ชมฺมา อิมํ ชมฺมา
อภุสตา ฯ เปฯ

[๓๑๐] กตฺโม ตสฺมึ สฺมเย สงฺฆารกฺขนฺโห โหติ ผสฺโส เจตนา
จิตฺตโก วิจาโร ปิตี จิตฺตตฺถกฺกตฺตา วิริยินฺทฺริยํ สฺมาชินฺทฺริยํ
ชีวิตินฺทฺริยํ มิจฺฉาทิฏฺฐิ มิจฺฉาสงฺกปโป มิจฺฉาวายาโม มิจฺฉาสฺมาชิ
วิริยพฺถํ สฺมาชิพฺถํ อหิริกพฺถํ อนตฺตปฺพพฺถํ โลโก โมโห อภิชฺฌา
มิจฺฉาทิฏฺฐิ อหิริกํ อนตฺตปฺพํ สฺมโก ปคฺคาโห อวิกฺเขโป
เย วา ปน ตสฺมึ สฺมเย อณฺเณมี อตฺถิ ปญฺญาสฺมฺพุปฺปนฺนา
อรฺหํโณ ชมฺมา จเปตฺวา เวทนาภฺตฺตํ จเปตฺวา สฺมฺมณภฺตฺตํ
จเปตฺวา วิมฺมณภฺตฺตํ อยฺมํ ตสฺมึ สฺมเย สงฺฆารกฺขนฺโห โหติ

โหนติ เทว ชาตุโย โหนติ ตโย อาหารา โหนติ ปณฺณินทฺริยานิ
โหนติ ปณฺณจฺจํ ฌานํ โหติ ติวฺจฺจิกโก มคฺโค โหติ จตฺตาริ
พฺพานิ โหนติ เทว เหตุ โหนติ เอโก ผสฺโส โหติ ฯ เป ฯ เอกํ
ชมฺมายนํ โหติ เอกา ชมฺมชาตุ โหติ เย วา ปน ตสฺมํ สมเย
อณฺเวยํ อตฺถิ ปฏฺิจฺจสมุปฺปन्นา อรฺหํ โน ชมฺมา อิมะ ชมฺมา
อภุสฺสา ฯ เป ฯ

[๓๓๔] กตโม ตสฺมํ สมเย สงฺขารกฺขนฺโห โหติ ผสฺโส เจตนา
วิตกฺโก วิจาโร ปิตี จิตฺตสฺสํกคฺคตา วิริยนทฺริยํ สมฺมาชินทฺริยํ
สํจิตฺตทฺริยํ มิจฺฉาสังกฺกโป มิจฺฉาวายาโม มิจฺฉาสมาชิ วิริยพฺถํ
สมฺมาชิพฺถํ อหิริกพฺถํ อโนตฺตปฺปพฺถํ โถโก โมโห อภิขฺเฌา
อหิริกํ อโนตฺตปฺปํ สมฺโถ ปคฺคาโห อวิกฺกเขโป เย วา ปน
ตสฺมํ สมเย อณฺเวยํ อตฺถิ ปฏฺิจฺจสมุปฺปन्นา อรฺหํ โน ชมฺมา
สเปตฺวา เวทนาฯ กฺขนฺธิ์ สเปตฺวา สณฺณนาฯ กฺขนฺธิ์ สเปตฺวา วิณฺณนา-
ณกฺขนฺธิ์ อยํ ตสฺมํ สมเย สงฺขารกฺขนฺโห โหติ ฯ เป ฯ อิมะ
ชมฺมา อภุสฺสา ฯ เป ฯ

[๓๓๕] กตเม ชมฺมา อภุสฺสา ยสฺมํ สมเย อภุสธํ จิตฺตํ อุปฺปन्नํ
โหติ โสมนสฺสสํหคฺคํ ทิฏฺฐิจิตฺตวิปฺปยุตฺตํ สสงฺขารเณ รุปารมฺมณํ วา
ฯ เป ฯ ชมฺมารมฺมณํ วา ยํ ยํ วา ปนารพฺภ ตสฺมํ สมเย ผสฺโส
โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺกเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิมะ ชมฺมา อภุสฺสา ฯ เป ฯ

[๓๓๖] กตเม ชมฺมา อภุสฺสา ยสฺมํ สมเย อภุสธํ จิตฺตํ

อุปฺปนฺนํ โหติ อุปฺเปกฺขาสํหคตํ ทิฏฺฐิจิตตสมุပ္ปยุตฺตํ รูปารมฺมณํ วา
 สทฺทการมฺมณํ วา คนฺธารมฺมณํ วา รสํารมฺมณํ วา โผฏฺฐัพฺพาร-
 มฺมณํ วา สมฺมการมฺมณํ วา ยํ ยํ วา ปนารพฺภ ตสฺมึํ สมนฺเย
 ผสฺสํโส โหติ เวทนา โหติ สณฺณนา โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ โหติ
 วิตฺถโก โหติ วิจฺจโร โหติ อุปฺเปกฺขา โหติ จิตฺตสฺสเสกฺกคฺคา โหติ
 วิริยํทฺทริยํ โหติ สมฺมาวิริยํ โหติ มนินฺทฺทริยํ โหติ อุปฺเปกฺขินฺทฺทริยํ
 โหติ ธีวิตฺติทฺทริยํ โหติ มิจฺฉาทิฏฺฐิ โหติ มิจฺฉาสกฺกปฺโป โหติ
 มิจฺฉาฉาเยว โหติ มิจฺฉาสมาชิ โหติ วิริยพฺถํ โหติ สมฺมาชิพฺถํ
 โหติ อหิริกพฺถํ โหติ อโนคฺคปฺปพฺถํ โหติ โลโก โหติ โมโห
 โหติ อภิชฺฌา โหติ มิจฺฉาทิฏฺฐิ โหติ อหิริกํ โหติ อโนคฺคปฺปํ
 โหติ สมนฺโต โหติ ปคฺคาโห โหติ อวิกฺเขโป โหติ เย วา
 ปน ตสฺมึํ สมนฺเย อณฺเณยํ อตฺถิ ปฏิจฺจุสฺสมุပ္ปฺปนา อรฺหํโณ ธมฺมา
 อิม ธมฺมา อภุสฺสา ฯ

[๓๓๗] กตโม ตสฺมึํ สมนฺเย ผสฺสํโส โหติ โย ตสฺมึํ สมนฺเย
 ผสฺสํโส ผุสฺสนา สมนฺผุสฺสนา สมนฺผุสฺสิตฺตํ อยํ ตสฺมึํ สมนฺเย ผสฺสํโส
 โหติ ฯ กตมา ตสฺมึํ สมนฺเย เวทนา โหติ ยํ ตสฺมึํ สมนฺเย
 ทฺชฺชามโนวิญญฺณธาตฺตสมฺผสฺสํสํ เจตสิกํ เนวสาตํ นาสํตํ เจโต-
 สมนฺผสฺสํสํ อทุกฺขมสฺสํ เวทิตํ เจโตสมนฺผสฺสํสา อทุกฺขมสฺสํสา เวทนา
 อยํ ตสฺมึํ สมนฺเย เวทนา โหติ ฯ เป ฯ กตมา ตสฺมึํ สมนฺเย อุปฺเปกฺขา
 โหติ ยํ ตสฺมึํ สมนฺเย เจตสิกํ เนวสาตํ นาสํตํ เจโตสมนฺผสฺสํสํ

อภุทฺทวมสฺสํ เวทียํ เจโตสฺมมสฺสํ อภุทฺทวมสฺสํ เวทณา อภิ คสฺมึ
 สมเย อูเปกฺขา โหติ ๑ เป ๑ กตมํ คสฺมึ สมเย อูเปกฺขินฺทริยํ โหติ
 ยํ คสฺมึ สมเย เจตสิกํ เนวธํ นาดํ เจโตสฺมมสฺสํ อภุทฺทวมสฺสํ
 เวทียํ เจโตสฺมมสฺสํ อภุทฺทวมสฺสํ เวทณา อภิ คสฺมึ สมเย
 อูเปกฺขินฺทริยํ โหติ ๑ เป ๑ ยะ วา ปน คสฺมึ สมเย อณฺเณน
 อตฺถิ ปฏิจฺจุสฺสम्ภพฺพนา อรฺหิโน รมฺมา อิมะ รมฺมา อภุสฺสา ๑

[๓๓๘] คสฺมึ โห ปน สมเย จตฺตาริ ชนฺชา โหติ ทฺวายนฺตานิ
 โหติ เทว ชาคฺโค โหติ คโย อารวรา โหติ ปณฺจินฺทริยานิ
 โหติ จตฺตจฺจิกํ ฌานํ โหติ จตฺตจฺจิกโก มคฺโค โหติ จตฺตาริ
 พถานิ โหติ เทว เหตุ โหติ เอโก สสฺโส โหติ ๑ เป ๑ เอกํ
 รมฺมายนฺตํ โหติ เอกา รมฺมชาคฺโค โหติ ยะ วา ปน คสฺมึ สมเย
 อณฺเณน อตฺถิ ปฏิจฺจุสฺสम्ภพฺพนา อรฺหิโน รมฺมา อิมะ รมฺมา
 อภุสฺสา ๑ เป ๑

[๓๓๘] กตโม คสฺมึ สมเย สจฺจวาทฺชนฺโห โหติ สสฺโส เจตนา
 วิตฺถโก วิจาโร จิตฺตสฺสํกคฺคตา วิริยินฺทริยํ สมารินฺทริยํ ชฺวิตินฺทริยํ
 มิจฺฉาทิฏฺฐิ มิจฺฉาสงฺกปโป มิจฺฉาวายาโม มิจฺฉาสมาธิ วิริยพฺถํ
 สมาริพฺถํ อหิริกพฺถํ อนินฺทปฺพพฺถํ โถโก โมโห อภิชฺฌา
 มิจฺฉาทิฏฺฐิ อหิริกํ อนินฺทปฺพํ สโมโก ปคฺคาโห อวิกฺเขโป
 ยะ วา ปน คสฺมึ สมเย อณฺเณน อตฺถิ ปฏิจฺจุสฺสम्ภพฺพนา อรฺหิโน
 รมฺมา ชฺเชตฺตวา เวทณากฺชนฺโห ชฺเชตฺตวา สณฺณากฺชนฺโห ชฺเชตฺตวา

วิญญาณกฺขณํ อยํ ตสฺมึ สมเย สงฺขารกฺขณโ หิติ ฯ เป ฯ
 อิมะ มุมมา อกฺุสตา ฯ

[๓๒๐] กตเม มุมมา อกฺุสตา ยสฺมึ สมเย อกฺุสํ จิตฺตํ อฺุปปนฺํ
 โหติ อฺุเปกฺุชาสํหคํ ทิฏฺฐิจิตตสํปยุตฺตํ สงฺขาระน ฐปารมมณํ ภา
 ๑เป ๑ มุมमारมมณํ ภา ยํ ยํ ภา ปนารพภ ตสฺมึ สมเย ผลุโส
 โหติ ๑เป ๑ อวิกฺุเขโป โหติ ๑เป ๑ อิมะ มุมมา อกฺุสตา ๑เป ๑

[๓๒๑] กตเม มุมมา อกฺุสตา ยสฺมึ สมเย อกฺุสํ จิตฺตํ
 อฺุปปนฺํ โหติ อฺุเปกฺุชาสํหคํ ทิฏฺฐิจิตตวิปยุตฺตํ ฐปารมมณํ ภา
 สํกฺุทธารมมณํ ภา คณฺุชารมมณํ ภา รัสธารมมณํ ภา โผฏฺฐัพพะ
 รมมณํ ภา มุมमारมมณํ ภา ยํ ยํ ภา ปนารพภ ตสฺมึ สมเย
 ผลุโส โหติ เวทนา โหติ สณฺุณา โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ โหติ
 วิตฏฺุโก โหติ วิจาโร โหติ อฺุเปกฺุชา โหติ จิตฺตสํเสกฺุคฺคตา โหติ
 วิริยินฺุทฺธิโย โหติ สมารินฺุทฺธิโย โหติ มนินฺุทฺธิโย โหติ อฺุเปกฺุชินฺุทฺธิโย
 โหติ ชฺุวิตินฺุทฺธิโย โหติ มิจฺุฉาสงฺกปโป โหติ มิจฺุฉาภายาโม โหติ
 มิจฺุฉาสมาชิ โหติ วิริยพลํ โหติ สมาริพลํ โหติ อหิริกพลํ โหติ
 อนินฺุคฺคปฺุพลํ โหติ โถโก โหติ โมโห โหติ อภิชฺุณา โหติ
 อหิริกํ โหติ อนินฺุคฺคปฺุโย โหติ สมโถ โหติ ปคฺุคาโห โหติ
 อวิกฺุเขโป โหติ ๑ ภา ปน ตสฺมึ สมเย อณฺุณเณมฺิ อคฺุติ
 ปฏิจฺุจสงฺกปฺุพฺุพฺุนา อวฺุณฺุโน มุมมา อิมะ มุมมา อกฺุสตา ๑เป ๑

[๓๒๒] ตสฺมึ โห ปน สมเย จคฺุตาโร ชนฺุชา โหนฺุติ ทฺุวายนานิ

โหนฺติ เทว ธาตุโย โหนฺติ ตโย อหารา โหนฺติ ปณฺจินทฺริยานิ
โหนฺติ จตุรํคิกํ ฌานํ โหติ ติวํคิกโก มคฺคโค โหติ จตุตฺตาริ
พฺพานิ โหนฺติ เทว เหตุ โหนฺติ เอโก ผสฺโส โหติ ๑ เป ๑
เอกํ ชมฺมายตฺถํ โหติ เอกา ชมฺมธาคฺค โหติ เย วา ปน ตสฺมึ
สฺมเย อณฺเณยํ อตฺถิ ปฏฺฐิจสฺสํปฺปนฺนา อรฺหํโณ ชมฺมา อิมะ
ชมฺมา อภุสฺสตา ๑ เป ๑

[๓๒๓] กตโม ตสฺมึ สฺมเย สงฺฆารกฺขณฺโห โหติ ผสฺโส เจตนา
วิตกฺโก วจาโร จิตฺตสฺสํกคฺคตา วิริยินทฺริยํ สฺมาชินทฺริยํ ชฺวิติน-
ทฺริยํ มิจฺฉาสงฺกปโป มิจฺฉาวายาโม มิจฺฉาสฺมาชิ วิริยพฺลํ สฺมาชิ-
พฺลํ อหิริกพฺลํ อนนฺตปฺปพฺลํ โลโก โมโห อภิชฺฌา อหิริกํ
อนนฺตปฺปํ สฺมโถ ปคฺคาโห อวิกฺเขโป เย วา ปน ตสฺมึ สฺมเย
อณฺเณยํ อตฺถิ ปฏฺฐิจสฺสํปฺปนฺนา อรฺหํโณ ชมฺมา ๑ เปตฺวา เวทนา-
กฺขณฺโห ๑ เปตฺวา สฺมณฺณกฺขณฺโห ๑ เปตฺวา วิณฺณณกฺขณฺโห อยํ ตสฺมึ
สฺมเย สงฺฆารกฺขณฺโห โหติ ๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา อภุสฺสตา ๑

[๓๒๔] กตเม ชมฺมา อภุสฺสตา ยสฺมึ สฺมเย อภุสฺสํ จิตฺตํ
อุปฺปนฺนํ โหติ อุเปกฺขาสํหคฺคํ ทิฏฺฐิจิตฺตวิปฺปยุตฺตํ สสงฺฆาเรณ รูปา-
รรมฺมณํ วา ๑ เป ๑ ชมฺมารมฺมณํ วา ยํ ยํ วา ปนารพฺภา-
ตสฺมึ สฺมเย ผสฺโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมะ
ชมฺมา อภุสฺสตา ๑ เป ๑

[๓๒๕] กตเม ชมฺมา อภุสฺสตา ยสฺมึ สฺมเย อภุสฺสํ จิตฺตํ

อุปฺปนฺนํ โหติ โทมนตฺตสฺสทคฺคํ ปฏฺยตฺมปฺยคฺคํ ฐปารมฺมณํ วา
 สทฺทธารมฺมณํ วา คณฺธารมฺมณํ วา รัสธารมฺมณํ วา โฉฏฺฐพฺพา-
 รมฺมณํ วา ชมฺมารมฺมณํ วา ยํ ยํ วา ปนารพฺภํ ตสฺมึํ สมฺเย
 ผลฺโส โหติ เวทนา โหติ สณฺณนา โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ
 โหติ วิตฺถโก โหติ วิจฺจโร โหติ ทฺวํ โหติ จิตฺตสฺสทคฺคกฺคา
 โหติ วิริยํทฺวริยํ โหติ สฺมาชินฺทฺวริยํ โหติ มนินฺทฺวริยํ โหติ
 โทมนตฺตสินฺทฺวริยํ โหติ ชฺวิตินฺทฺวริยํ โหติ มิจฺฉาสงฺกปฺโป โหติ
 มิจฺฉาวายาโม โหติ มิจฺฉาสมาชิ โหติ วิริยพฺถํ โหติ สฺมาชิพฺถํ
 โหติ อหิริกพฺถํ โหติ อโนคฺคปฺปพฺถํ โหติ โทโส โหติ โมโห
 โหติ พฺยาปาทโห โหติ อหิริกํ โหติ อโนคฺคปฺปํ โหติ สมฺโถ โหติ
 ปคฺคาโห โหติ อวิกฺเขโป โหติ เย วา ปน ตสฺมึํ สมฺเย อญฺเญมี
 อคฺคิ ปฏฺยจฺจุตฺมปฺปนฺนา อรฺหิโน ชมฺมา อิมํ ชมฺมา อคฺคสฺตา ฯ

[๓๒๖] กตโม ตสฺมึํ สมฺเย ผลฺโส โหติ โย ตสฺมึํ สมฺเย
 ผลฺโส ผลฺสนา สมนฺผลฺสนา สมนฺผลฺสิตฺตคฺคํ อยํ ตสฺมึํ สมฺเย ผลฺโส
 โหติ ฯ กตมา ตสฺมึํ สมฺเย เวทนา โหติ ยํ ตสฺมึํ สมฺเย
 ทฺชชามโนวิญญฺาณชาตฺสมฺผลฺลสฺสํ เจตสิกํ อสํคํ เจตสิกํ ทฺวํ
 เจโตตฺมผลฺลสฺสํ อสํคํ ทฺวํ เวทิตํ เจโตตฺมผลฺลสฺสา อสํคตา ทฺวํ
 เวทนา อยํ ตสฺมึํ สมฺเย เวทนา โหติ ฯ เป ฯ กตมํ ตสฺมึํ
 สมฺเย ทฺวํ โหติ ยํ ตสฺมึํ สมฺเย เจตสิกํ อสํคํ เจตสิกํ
 ทฺวํ เจโตตฺมผลฺลสฺสํ อสํคํ ทฺวํ เวทิตํ เจโตตฺมผลฺลสฺสา อสํคตา

ทุกฺขา เวทนา อิทํ คตฺถํ สมฺเย ทุกฺขํ โหติ ฯ เป ฯ กตมํ
 คตฺถํ สมฺเย โทมนสฺสสินฺหุริยํ โหติ ยํ คตฺถํ สมฺเย เจตสิกํ
 อตฺถํ เจตสิกํ ทุกฺขํ เจโตสมฺมตฺตํ อตฺถํ ทุกฺขํ เวทิตํ เจโต-
 สมฺมตฺตํ อตฺถาตา ทุกฺขา เวทนา อิทํ คตฺถํ สมฺเย โทมนสฺสสินฺหุริยํ
 โหติ ฯ เป ฯ กตโม คตฺถํ สมฺเย โทโส โหติ โย คตฺถํ สมฺเย
 โทโส ทฺธนา ทฺธิตคฺคํ พฺยาปคฺติ พฺยาปชฺชนา พฺยาปชฺชิตคฺคํ วิโรโซ
 ปฏิวิโรโซ จณฺทิกํ อสุโรโป อนตฺตมนตา จิตฺตตฺถํ อयํ คตฺถํ
 สมฺเย โทโส โหติ ฯ เป ฯ กตโม คตฺถํ สมฺเย พฺยาปาโท โหติ
 โย คตฺถํ สมฺเย โทโส ทฺธนา ทฺธิตคฺคํ พฺยาปคฺติ พฺยาปชฺชนา
 พฺยาปชฺชิตคฺคํ วิโรโซ ปฏิวิโรโซ จณฺทิกํ อสุโรโป อนตฺตมนตา
 จิตฺตตฺถํ อยํ คตฺถํ สมฺเย พฺยาปาโท โหติ ฯ เป ฯ เย วา ปน
 คตฺถํ สมฺเย อณฺเวยมํ อคฺคิ ปฏิจฺจตฺตมฺปฺปนา อรฺหํ โน ชมฺมา
 อิมะ ชมฺมา อภุสฺสเถ ฯ

[๓๒๘] คตฺถํ โส ปน สมฺเย จตฺตารो ชนฺชา โหนฺติ ทฺวายนฺนาณิ
 โหนฺติ เทว ธาตุโย โหนฺติ ตโย อาราวา โหนฺติ ปณฺจสินฺหุริยานิ
 โหนฺติ จตฺตาริกํ ฌานํ โหติ ทิวฺกิกโก มคฺโค โหติ จตฺตาริ
 พถานํ โหนฺติ เทว เทว โหนฺติ เขโก มตฺตโส โหติ ฯ เป ฯ เอกํ
 ชมฺมายนํ โหติ เอกา ชมฺมาธาตุ โหติ เย วา ปน คตฺถํ
 สมฺเย อณฺเวยมํ อคฺคิ ปฏิจฺจตฺตมฺปฺปนา อรฺหํ โน ชมฺมา อิมะ
 ชมฺมา อภุสฺสเถ ฯ เป ฯ

วิริยีนุทฺธิโย โหติ มนินุทฺธิโย โหติ อูปะกัซฺชินุทฺธิโย โหติ ชฺวีตินุทฺธิโย
 โหติ มิจฺฉาสังกุปโป โหติ มิจฺฉาวายาโม โหติ วิริยพลโหติ
 อหิริกพลโหติ อโนตฺตปฺปพลโหติ วิจิกิञฺฉา โหติ โมโห
 โหติ อหิริกโหติ อโนตฺตปฺปโหติ ปคฺคาโห โหติ อวิกฺเขโป
 โหติ เย วา ปน ตสฺมึ สมเย อณฺเณมี อตฺถิ ปฏิจฺจสมุปฺปนฺนา
 อรฺหิโน ชมฺมา อิม ชมฺมา อภุสเถ ๑

[๓๓๓] กตโม ตสฺมึ สมเย ผลโส โหติ โย ตสฺมึ สมเย
 ผลโส ผลฺลนา สมฺผลฺลนา สมฺผลฺลิตตฺตํ อยํ ตสฺมึ สมเย ผลโส
 โหติ ๑ เป ๑ กตมา ตสฺมึ สมเย จิตฺตสฺสเสกคฺคตา โหติ ยา
 ตสฺมึ สมเย จิตฺตสฺส จิตฺติ อยํ ตสฺมึ สมเย จิตฺตสฺสเสกคฺคตา
 โหติ ๑ เป ๑ กตมา ตสฺมึ สมเย วิจิกิञฺฉา โหติ ยา ตสฺมึ สมเย
 กงฺขา กงฺขายนา กงฺขายิตตฺตํ วมิตฺติ วิจิกิञฺฉา เทวพฺพทํ เทวชาปโก
 สํสโย อเนกํสคฺคาโห อาสํปฺปนา ปริสํปฺปนา อปฺริโยคาคาหนา ตมฺภิตตฺตํ
 จิตฺตสฺส มโนวเตโห อยํ ตสฺมึ สมเย วิจิกิञฺฉา โหติ ๑ เป ๑
 เย วา ปน ตสฺมึ สมเย อณฺเณมี อตฺถิ ปฏิจฺจสมุปฺปนฺนา
 อรฺหิโน ชมฺมา อิม ชมฺมา อภุสเถ ๑

[๓๓๔] ตสฺมึ โห ปน สมเย จตฺตาริ ชนฺธา โหนฺติ ทฺวายคฺคานิ
 โหนฺติ เทว ราชุโย โหนฺติ ตโย อากาธา โหนฺติ จตฺตาริ อินฺทฺริยานิ
 โหนฺติ จตฺตวจฺจิกํ ฌานํ โหติ ทฺววจฺจิกโก มคฺโค โหติ ตัณฺนิ พถานิ
 โหนฺติ เอโก เหตุ โหติ เอโก ผลโส โหติ ๑ เป ๑ เอกํ ชมฺมายคฺคํ

តិច្ចិ ខេកា ធម្មតាគុ តិច្ចិ យេ វា ប្រា គុដ្ឋំ ធម្មេ ចល្លេប្បិ
ចតុតិ ប្រតិទុស្តប្បប្បណា ចរូបីណ ធម្មា ធិមេ ធម្មា ចកុស្តា ។ បេ ។

[៣៣៣] កតាម គុដ្ឋំ ធម្មេ សុខារកុដ្ឋនៃ តិច្ចិ ផុត ទេតនា
វិចកុតិ វិទាវ ទិច្ចតុស្តេកកុតា វិវិធិតុវិធិ ធិវិធិតុវិធិ មិទុនា-
សុកុប្បិ មិទុនាវាយាម វិវិធិតុ ឧត្តិកតុ ឧត្តិកតុប្បតុ វិទិ-
កិទុនា មិច្ច ឧត្តិក ឧត្តិកតុប្ប បកុតាតិ យេ វា ប្រា គុដ្ឋំ
ធម្មេ ចល្លេប្បិ ចតុតិ ប្រតិទុស្តប្បប្បណា ចរូបីណ ធម្មា ឥដ្ឋេតុវា
វេតនាកុដ្ឋនៃ ឥដ្ឋេតុវា សុធម្មាកុដ្ឋនៃ ឥដ្ឋេតុវា វិធម្មាណកុដ្ឋនៃ
ចយី គុដ្ឋំ ធម្មេ សុខារកុដ្ឋនៃ តិច្ចិ ។ បេ ។ ធិមេ ធម្មា ចកុស្តា ។

[៣៣៤] កតាម ធម្មា ចកុស្តា យុដ្ឋំ ធម្មេ ចកុស្តំ ទិច្ចតុ
ចុប្បប្បណំ តិច្ចិ ចុប្បេកុស្តាតុ ចុកុស្តាសុប្បតុ រូបារម្មណំ វា
សុត្ថារម្មណំ វា កុស្តារម្មណំ វា វាសារម្មណំ វា ឆៃតុសុត្ថារម្មណំ
វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា ប្រា គុដ្ឋំ ធម្មេ ផុត
តិច្ចិ វេតនា តិច្ចិ សុធម្មា តិច្ចិ ទេតនា តិច្ចិ ទិច្ចតុ តិច្ចិ វិចកុតិ
តិច្ចិ វិទាវ តិច្ចិ ចុប្បេកុស្តា តិច្ចិ ទិច្ចតុស្តេកកុតា តិច្ចិ វិវិធិតុវិធិ
តិច្ចិ សុធម្មាតុវិធិ តិច្ចិ មនិវិធិតុវិធិ តិច្ចិ ចុប្បេកុស្តាតុវិធិ តិច្ចិ
ធិវិធិតុវិធិ តិច្ចិ មិទុនាសុកុប្បិ តិច្ចិ មិទុនាវាយាម តិច្ចិ
មិទុនាសុត្ថា តិច្ចិ វិវិធិតុ តិច្ចិ សុធម្មាតុ តិច្ចិ ឧត្តិកតុ តិច្ចិ
ឧត្តិកតុប្បតុ តិច្ចិ ចុកុស្តា តិច្ចិ មិច្ច តិច្ចិ ឧត្តិក តិច្ចិ
ឧត្តិកតុប្ប តិច្ចិ សុត្ថា តិច្ចិ បកុតាតិ តិច្ចិ ឧត្តិកតុ តិច្ចិ

เย วา ปน ทสฺมึ สฺมเย ธมฺมณฺเ อตฺถิ ปญฺจิจฺจสํยุปปนฺนา อรหฺมณฺเ
 รหฺมา อิม รหฺมา อภุสฺสตา ฯ

[๓๓๕] กตโม ทสฺมึ สฺมเย ผสฺโส โหติ โย ทสฺมึ สฺมเย
 ผสฺโส ผุสฺสา สฺมฺผุสฺสา สฺมฺผุสฺสิตฺตํ อยํ ทสฺมึ สฺมเย ผสฺโส
 โหติ ฯ เป ฯ กตมํ ทสฺมึ สฺมเย อุตฺตจฺจํ โหติ ยํ ทสฺมึ สฺมเย
 จิตฺตสฺส อุตฺตจฺจํ อวุปสฺโม เจตโส วิกฺเขโป ฆนตฺตํ จิตฺตสฺส
 อิทํ ทสฺมึ สฺมเย อุตฺตจฺจํ โหติ ฯ เป ฯ เย วา ปน ทสฺมึ
 สฺมเย ธมฺมณฺเ อตฺถิ ปญฺจิจฺจสํยุปปนฺนา อรหฺมณฺเ รหฺมา อิม
 รหฺมา อภุสฺสตา ฯ เป ฯ

[๓๓๖] ทสฺมึ โห ปน สฺมเย จตฺตาริ ฆนฺธา โหนฺติ ทฺวายตนา
 โหนฺติ เทว ธาตุโย โหนฺติ ตโย อาหารา โหนฺติ ปญฺจินทฺรียานิ
 โหนฺติ จตฺตจฺกํ ฌานํ โหติ ติวจฺกโก มกฺโข โหติ จตฺตาริ
 พถานิ โหนฺติ เอโก เหตุ โหติ เอโก ผสฺโส โหติ ฯ เป ฯ เอกํ
 รหฺมณฺเ โหติ เอกา รหฺมณฺเ โหติ ฯ เป ฯ วา ปน ทสฺมึ
 สฺมเย ธมฺมณฺเ อตฺถิ ปญฺจิจฺจสํยุปปนฺนา อรหฺมณฺเ รหฺมา อิม
 รหฺมา อภุสฺสตา ฯ เป ฯ

[๓๓๗] กตโม ทสฺมึ สฺมเย สงฺฆารกฺขนโห โหติ ผสฺโส เจตนา
 วิตฺกโก วิจาโร จิตฺตสฺสเอกคฺคตา วิริยนทฺรียํ สฺมาชินทฺรียํ ชฺวีติน-
 ทฺรียํ มิจฺฉาสงฺกปโป มิจฺฉาวายาโม มิจฺฉาสมาชิ วิริยพถํ สฺมาชิ-
 พถํ อหิริกพถํ อนินฺตฺตปฺพพถํ อุตฺตจฺจํ โมโห อหิริกํ อนินฺตฺตปฺพ

สมโณ ปคฺคาโห อภิภูเขโป เย วา ปน ตสฺมึ สมเย ชนฺเณวปี
 อตฺถิ ปฏิจฺจุตฺตมุปฺปนฺนา อรฺหิโน ชมฺมา จเปตฺวา เวทนาภฺตฺตํ
 จเปตฺวา สณฺเณภฺตฺตํ จเปตฺวา วิณฺณนาภฺตฺตํ อयํ ตสฺมึ สมเย
 สงฺขารภฺตฺตํ โหติ ฯ เป ฯ อิมํ ชมฺมา อภฺตฺตา ฯ

ทฺวาทส อภฺตตจิตฺตานิ ฯ

[๓๓๘] กตเม ชมฺมา อพฺยากตา ยสฺมึ สมเย กามาจฺรตฺส
 กุตตตฺส กมฺมตฺส กตตฺตา อฺปจิตตฺตา วิปากํ จกฺขุวิณฺณาณํ
 อฺปฺปนฺนํ โหติ อฺเปกฺขาสทฺทํ ฐปารมฺมณํ ตสฺมึ สมเย ผลฺโส
 โหติ เวทนา โหติ สณฺเณ โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ โหติ อฺเปกฺखा
 โหติ จิตฺตสฺสํกคฺคตา โหติ มนินทฺริยํ โหติ อฺเปกฺขินทฺริยํ โหติ
 ธีวิตินทฺริยํ โหติ เย วา ปน ตสฺมึ สมเย ชนฺเณวปี อตฺถิ
 ปฏิจฺจุตฺตมุปฺปนฺนา อรฺหิโน ชมฺมา อิมํ ชมฺมา อพฺยากตา ฯ

[๓๓๙] กตโม ตสฺมึ สมเย ผลฺโส โหติ โย ตสฺมึ สมเย
 ผลฺโส ผลฺลํ สมฺผลฺลํ สมฺผลฺลิตตฺตํ อยํ ตสฺมึ สมเย ผลฺโส
 โหติ ฯ

[๓๔๐] กตมา ตสฺมึ สมเย เวทนา โหติ ยํ ตสฺมึ สมเย
 ตชฺชาจกฺขุวิณฺณาณชาตฺตมฺผลฺลตฺตํ เจตสิกํ เนวธํคํ นาสํคํ เจโต-
 ตมฺผลฺลตฺตํ อทฺทชฺมตฺตํ เวยยิตํ เจโตตมฺผลฺลตฺตา อทฺทชฺมตฺตา เวทนา
 อยํ ตสฺมึ สมเย เวทนา โหติ ฯ

[๓๔๓] กตมา ตสฺมึ สฺมเย สญฺญา โหติ ยา ตสฺมึ สฺมเย
คชฺชาจกฺขุวิญฺญาณชาตฺตมฺมุตฺตชา สญฺญา สญฺชานนา สญฺชานิตํคฺคํ
อํ ตสฺมึ สฺมเย สญฺญา โหติ ฯ

[๓๔๔] กตมา ตสฺมึ สฺมเย เจตนา โหติ ยา ตสฺมึ สฺมเย
คชฺชาจกฺขุวิญฺญาณชาตฺตมฺมุตฺตชา เจตนา สญฺเจตนา สญฺเจตยิตคฺคํ
อํ ตสฺมึ สฺมเย เจตนา โหติ ฯ

[๓๔๕] กตมํ ตสฺมึ สฺมเย จิตฺตํ โหติ ยํ ตสฺมึ สฺมเย จิตฺตํ
มโน มานสํ หทยํ ปญฺจวํ มโน มนายนคฺคํ มนินทฺริยํ วิญฺญาณํ
วิญฺญาณกฺขนฺโ ขคชฺชา จกฺขุวิญฺญาณชาตฺตํ อิทํ ตสฺมึ สฺมเย
จิตฺตํ โหติ ฯ

[๓๔๖] กตมา ตสฺมึ สฺมเย อูเปกฺขา โหติ ยํ ตสฺมึ สฺมเย
เจตสิกํ เนวธํคํ นาสํคํ เจโตสฺมุตฺตํ อทุกฺขมสฺสํ เวทิตํ เจโต-
สฺมุตฺตชา อทุกฺขมสฺสชา เวทนา อํ ตสฺมึ สฺมเย อูเปกฺขา โหติ ฯ

[๓๔๗] กตมา ตสฺมึ สฺมเย จิตฺตสฺสํเสกคฺคตา โหติ ยา ตสฺมึ
สฺมเย จิตฺตสฺสํ จิตฺติ อํ ตสฺมึ สฺมเย จิตฺตสฺสํเสกคฺคตา โหติ ฯ

[๓๔๘] กตมํ ตสฺมึ สฺมเย มนินทฺริยํ โหติ ยํ ตสฺมึ สฺมเย
จิตฺตํ มโน มานสํ หทยํ ปญฺจวํ มโน มนายนคฺคํ มนินทฺริยํ
วิญฺญาณํ วิญฺญาณกฺขนฺโ ขคชฺชา จกฺขุวิญฺญาณชาตฺตํ อิทํ ตสฺมึ
สฺมเย มนินทฺริยํ โหติ ฯ

[๓๔๙] กตมํ ตสฺมึ สฺมเย อูเปกฺขินทฺริยํ โหติ ยํ ตสฺมึ

สมเย เจตสิกํ เนวธาคํ นาสาคํ เจโตสมุสฺสธํ อทุกขมสฺสํ เวทียํ
เจโตสมุสฺสธชา อทุกขมสฺสชา เวทณา อิทํ ตสฺมึํ สมเย อูปะ
กฺขินทฺริยํ โหติ ฯ

[๓๔๘] กตมํ ตสฺมึํ สมเย ชีวิตินทฺริยํ โหติ โย เจตํ อรูปํ
ขมฺมานํ อายุ จิตฺติ ยปนา ยปนา อิริยนา วุตฺตนา ปาถนา ชีวิตํ
ชีวิตินทฺริยํ อิทํ ตสฺมึํ สมเย ชีวิตินทฺริยํ โหติ ฯ

[๓๔๘] เย วา ปน ตสฺมึํ สมเย อณฺเณมี อตฺถิ ปฏิจฺจุสมุปฺปนฺนา
อรูปีโน ขมฺมา อิเม ขมฺมา อพฺยากตา ฯ

[๓๕๐] ตสฺมึํ โห ปน สมเย จตฺตาโร ชนฺธา โหन्ติ ทฺวายตนา
โหन्ติ เทว ธาตุโย โหन्ติ ตโย ออาหารา โหन्ติ ตฺตณฺนิทฺริยานิ
โหन्ติ ธะโก ผสฺโส โหติ ฯ เป ฯ เอกา จกฺขุวิญญาณธาคฺ โหติ
เอกํ ขมฺมายตน์ โหติ เอกา ขมฺมธาคฺ โหติ เย วา ปน ตสฺมึํ
สมเย อณฺเณมี อตฺถิ ปฏิจฺจุสมุปฺปนฺนา อรูปีโน ขมฺมา อิเม
ขมฺมา อพฺยากตา ฯ เป ฯ

[๓๕๑] กตโม ตสฺมึํ สมเย สงฺขารกฺขณโห โหติ ผสฺโส เจตนา
จิตฺตสฺสํกคฺคตา ชีวิตินทฺริยํ เย วา ปน ตสฺมึํ สมเย อณฺเณมี
อตฺถิ ปฏิจฺจุสมุปฺปนฺนา อรูปีโน ขมฺมา ชฺเปตฺวา เวทณากฺขณํ
ชฺเปตฺวา สณฺเณวากฺขณํ ชฺเปตฺวา วิญญาณกฺขณํ อयํ ตสฺมึํ สมเย
สงฺขารกฺขณโห โหติ ฯ เป ฯ อิเม ขมฺมา อพฺยากตา ฯ

[๓๕๒] กตเม ขมฺมา อพฺยากตา ยสฺมึํ สมเย กามาวจรสฺส

กุสฺสํกุสฺสํ กมฺมํกุสฺสํ กตฺตคฺคา อฺปจิตฺตคฺคา วิปากํ โสทวิญญาณํ อฺปฺปนฺนํ
 โหติ อฺเปกฺขาสํหคฺคํ สํกฺขทารมฺมณํ ๑ เป ๑ ฆานวิญญาณํ อฺปฺปนฺนํ
 โหติ อฺเปกฺขาสํหคฺคํ คนฺธารมฺมณํ ๑ เป ๑ ชีวฺหาวิญญาณํ อฺปฺปนฺนํ
 โหติ อฺเปกฺขาสํหคฺคํ รสํารมฺมณํ ๑ เป ๑ กายวิญญาณํ อฺปฺปนฺนํ
 โหติ. สฺสํสํหคฺคํ โผฏฺฐพฺพารมฺมณํ ตสฺมึ สํเย ผลฺโส โหติ
 เวทนา โหติ สํญฺญา โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ โหติ สฺสํ โหติ
 จิตฺตสฺสํกคฺคคฺคา โหติ มนินฺทุทฺธิยํ โหติ สฺสอินฺทุทฺธิยํ โหติ ชีวิตินฺทุทฺธิยํ
 โหติ เย วา ปน ตสฺมึ สํเย อญฺเฌมฺปี อตฺถิ ปฏฺิจจสํมุปฺปนฺนา
 อวฺฐิโน ชมฺมา อิมะ ชมฺมา อพฺยากตา ๑

[๓๕๓] กตโม ตสฺมึ สํเย ผลฺโส โหติ โย ตสฺมึ สํเย
 ผลฺโส ผลฺลนา สํมผลฺลนา สํมผลฺลิตคฺคํ อยํ ตสฺมึ สํเย ผลฺโส โหติ ๑

[๓๕๔] กตมา ตสฺมึ สํเย เวทนา โหติ ยํ ตสฺมึ สํเย
 คฺชชากายวิญญาณชาคฺคํผลฺลสฺสํ กายิกํ สํคํ กายิกํ สฺสํ กาย-
 สํมผลฺลสฺสํ สํคํ สฺสํ เวทียิตํ กายสํมผลฺลสฺสา สํคา สฺสา เวทนา
 อยํ ตสฺมึ สํเย เวทนา โหติ ๑

[๓๕๕] กตมา ตสฺมึ สํเย สํญฺญา โหติ ยา ตสฺมึ สํเย
 คฺชชากายวิญญาณชาคฺคํผลฺลสฺสา สํญฺญา สํญฺขานนา สํญฺขานิตคฺคํ
 อยํ ตสฺมึ สํเย สํญฺญา โหติ ๑

[๓๕๖] กตมา ตสฺมึ สํเย เจตนา โหติ ยา ตสฺมึ สํเย
 คฺชชากายวิญญาณชาคฺคํผลฺลสฺสา เจตนา สํญฺเจตนา สํญฺเจตยิตคฺคํ

อโย คตฺถัมมิ สํมเย เจตนา โหติ ฯ

[๓๕๗] กตมํ คตฺถัมมิ สํมเย จิตฺตํ โหติ ยํ คตฺถัมมิ สํมเย จิตฺตํ มโน
มานสํ หทยํ ปณฺหาโร มโน มนายตนํ มนินฺทริยํ วิญฺญาณํ วิญฺญา-
ณกฺขนฺโธ ทชฺชา กายวิญฺญาณชาตุ อิทํ คตฺถัมมิ สํมเย จิตฺตํ โหติ ฯ

[๓๕๘] กตมํ คตฺถัมมิ สํมเย สุตฺตํ โหติ ยํ คตฺถัมมิ สํมเย ฉายิกํ
สํวตฺติ กายิกํ สุตฺตํ กายสํมฺมุตฺตสฺสํ สํวตฺติ สุตฺตํ เวทียิตฺตํ กายสํมฺมุตฺตชา
สํวตฺตา สุตฺตา เวทนา อิทํ คตฺถัมมิ สํมเย สุตฺตํ โหติ ฯ

[๓๕๙] กตมา คตฺถัมมิ สํมเย จิตฺตสฺสํเสกกุคฺคตา โหติ ยา คตฺถัมมิ
สํมเย จิตฺตสฺสํ จิตฺติ อโย คตฺถัมมิ สํมเย จิตฺตสฺสํเสกกุคฺคตา โหติ ฯ

[๓๖๐] กตมํ คตฺถัมมิ สํมเย มนินฺทริยํ โหติ ยํ คตฺถัมมิ สํมเย
จิตฺตํ มโน มานสํ หทยํ ปณฺหาโร มโน มนายตนํ มนินฺทริยํ วิญฺญาณํ
วิญฺญาณกฺขนฺโธ ทชฺชา กายวิญฺญาณชาตุ อิทํ คตฺถัมมิ สํมเย
มนินฺทริยํ โหติ ฯ

[๓๖๑] กตมํ คตฺถัมมิ สํมเย สุตฺตนิทฺทริยํ โหติ ยํ คตฺถัมมิ สํมเย
กายิกํ สํวตฺติ กายิกํ สุตฺตํ กายสํมฺมุตฺตสฺสํ สํวตฺติ สุตฺตํ เวทียิตฺตํ กาย-
สํมฺมุตฺตชา สํวตฺตา สุตฺตา เวทนา อิทํ คตฺถัมมิ สํมเย สุตฺตนิทฺทริยํ
โหติ ฯ

[๓๖๒] กตมํ คตฺถัมมิ สํมเย ชีวิตฺตนิทฺทริยํ โหติ โย เกสํ ธมฺมํ
ขมฺมานํ ชาติ จิตฺติ ยปฺปนา ยปฺปนา อิริยนา วตฺตนา ปาตนา ชีวิตฺ-
ตนิทฺทริยํ อิทํ คตฺถัมมิ สํมเย ชีวิตฺตนิทฺทริยํ โหติ ฯ

[๓๖๓] เย วา ปน ตสฺมึ สฺมเย อณฺเฏมปี อตฺถิ ปฏิจฺจ-
สมุปฺปन्นา อรฺหฺมโน ชมฺมา อิมे ชมฺมา อพฺยากตา ฯ

[๓๖๔] ตสฺมึ โห ปน สฺมเย จตฺตารโ ชนฺชา โหฺนติ ทฺวายนฺตานิ
โหฺนติ เทว ชาติโย โหฺนติ ตโย ออาหารา โหฺนติ ตฺถินฺทฺริยานิ
โหฺนติ เถโก ผสฺโส โหติ ฯ เป ฯ เอกา กายวิมฺบฏาณชาติ โหติ
เอกํ ชมฺมายตนํ โหติ เอกา ชมฺมชาติ โหติ เย วา ปน ตสฺมึ
สมฺมเย อณฺเฏมปี อตฺถิ ปฏิจฺจสมุปฺปन्นา อรฺหฺมโน ชมฺมา อิมे
ชมฺมา อพฺยากตา ฯ เป ฯ

[๓๖๕] กตโม ตสฺมึ สฺมเย สงฺฆารกฺขนฺโ โหติ ผสฺโส เจตนา
จิตฺตตฺถกฺกตา ชฺชิตินฺทฺริยํ เย วา ปน ตสฺมึ สฺมเย อณฺเฏมปี
อตฺถิ ปฏิจฺจสมุปฺปन्นา อรฺหฺมโน ชมฺมา จเปตฺวา เวทนา กฺขนฺ
จเปตฺวา สณฺเฎกฺขนฺ จเปตฺวา วิมฺบฏาณกฺขนฺ อยํ ตสฺมึ สฺมเย
สงฺฆารกฺขนฺโ โหติ ฯ เป ฯ อิมे ชมฺมา อพฺยากตา ฯ

กุตฺตวิปาภาณิ ปญฺจ วิมฺบฏาณานิ ฯ

[๓๖๖] กตเม ชมฺมา อพฺยากตา ยสฺมึ สฺมเย กามาวจรตฺถ
กุตฺตตฺถ กมฺมตฺถ กตฺตตา อฺปจิตฺตตา วิปาภา มโนชาติ อฺปฺปนา
โหติ อฺเปกฺขาสทฺทตา ฐปารมฺมณา วา ฯ เป ฯ โสฏฺฐพฺพารมฺมณา
วา ยํ ยํ วา ปนารพฺภ ตสฺมึ สฺมเย ผสฺโส โหติ เวทนา
โหติ สณฺเฎา โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ โหติ วิตฺถโก โหติ
วิจาโร โหติ อฺเปกฺขา โหติ จิตฺตตฺถกฺกตา โหติ มฺหิณฺทฺริยํ

โหติ อูปะกัชฺชนทฺธิยํ โหติ ชฺชิตฺถินทฺธิยํ โหติ เย วา ปน ตสฺมึ
 สมเย อตฺตณฺเณยํ อตฺถิ ปฏิจฺจสมุปฺปन्นา อรูปฺปิโน ชมฺมา อิมเ
 ชมฺมา อพฺยากตา ฯ

[๓๖๗] กตโม ตสฺมึ สมเย ผลโสโหติ โย ตสฺมึ สมเย
 ผลโส ผลุณา สมนุสฺสนา สมนุสฺสิตตฺตํ อยํ ตสฺมึ สมเย ผลโส โหติ ฯ

[๓๖๘] กตมา ตสฺมึ สมเย เวทนา โหติ ยํ ตสฺมึ สมเย
 ตฺตฺตฺตมโนชาตฺตมฺผลุสฺสํ เจตสิกํ เนวธํคํ นาคํคํ เจโตสฺมฺผลุสฺสํ
 อตฺตกฺขมสฺสํ เวทียํ เจโตสฺมฺผลุสฺสา อตฺตกฺขมสฺสา เวทนา อยํ
 ตสฺมึ สมเย เวทนา โหติ ฯ

[๓๖๙] กตมา ตสฺมึ สมเย สญฺญา โหติ ยา ตสฺมึ สมเย
 ตฺตฺตมโนชาตฺตมฺผลุสฺสา สญฺญา สญฺขานนา สญฺขานิตตฺตํ อยํ
 ตสฺมึ สมเย สญฺญา โหติ ฯ

[๓๗๐] กตมา ตสฺมึ สมเย เจตนา โหติ ยา ตสฺมึ สมเย
 ตฺตฺตมโนชาตฺตมฺผลุสฺสา เจตนา สญฺเจตนา สญฺเจตยิตตฺตํ อยํ
 ตสฺมึ สมเย เจตนา โหติ ฯ

[๓๗๑] กตมํ ตสฺมึ สมเย จิตฺตํ โหติ ยํ ตสฺมึ สมเย จิตฺตํ
 มโน มานสํ หทยํ ปณฺทวํ มโน มนายนฺตํ มนินทฺธิยํ วิญฺญาณํ
 วิญฺญาณกฺขนฺโช ตฺตฺตมโนชาตฺตํ อิทํ ตสฺมึ สมเย จิตฺตํ โหติ ฯ

[๓๗๒] กตโม ตสฺมึ สมเย วิตกฺโก โหติ โย ตสฺมึ สมเย
 ตกฺโก วิตกฺโก สงฺกปฺโป อปฺปนา พฺยปฺปนา เจตโส อภินิโรปนา

อโย คตฺถัมมํ สมเย วิตถุโก โหติ ฯ

[๓๗๓] กตโม คตฺถัมมํ สมเย วิจาโร โหติ โย คตฺถัมมํ สมเย จาโร
 วิจาโร อนุวิจาโร อุปวิจาโร จิตฺตสฺส อนุสฺนขนตา อนุปฺเพกฺขนตา
 อโย คตฺถัมมํ สมเย วิจาโร โหติ ฯ

[๓๗๔] กตมา คตฺถัมมํ สมเย อุปฺเพกฺขา โหติ ยํ คตฺถัมมํ สมเย
 เจตสิกํ เนวสาตํ นาสาตํ เจโตสฺมมุตฺตํ อทุกฺขมตฺตํ เวทียติ
 เจโตสฺมมุตฺตํ อทุกฺขมตฺตํ เวทนา อโย คตฺถัมมํ สมเย อุปฺเพกฺขา
 โหติ ฯ

[๓๗๕] กตมา คตฺถัมมํ สมเย จิตฺตสฺสเสกฺกคฺคา โหติ ยา คตฺถัมมํ
 สมเย จิตฺตสฺส จิตฺติ อโย คตฺถัมมํ สมเย จิตฺตสฺสเสกฺกคฺคา โหติ ฯ

[๓๗๖] กตมํ คตฺถัมมํ สมเย มนินฺทฺริยํ โหติ ยํ คตฺถัมมํ สมเย จิตฺตํ
 มโน มานสํ หทยํ ปณฺหาโร มโน มนํายตํ มนินฺทฺริยํ วิญฺญาณํ
 วิญฺญาณกฺขนโร ตชฺชา มโนราตุ อิทํ คตฺถัมมํ สมเย มนินฺทฺริยํ โหติ ฯ

[๓๗๗] กตมํ คตฺถัมมํ สมเย อุปฺเพกฺขินฺทฺริยํ โหติ ยํ คตฺถัมมํ
 สมเย เจตสิกํ เนวสาตํ นาสาตํ เจโตสฺมมุตฺตํ อทุกฺขมตฺตํ เวทียติ
 เจโตสฺมมุตฺตํ อทุกฺขมตฺตํ เวทนา อิทํ คตฺถัมมํ สมเย อุปฺเพกฺขินฺทฺริยํ
 โหติ ฯ

[๓๗๘] กตมํ คตฺถัมมํ สมเย ชฺวีตฺตินฺทฺริยํ โหติ โย เตสํ อรูปํ
 ชมฺมานํ อายุ จิตฺติ ยปนา ยาปนา อิริยนา วตฺตนา ปาตนา ชฺวีตฺติ
 ชฺวีตฺตินฺทฺริยํ อิทํ คตฺถัมมํ สมเย ชฺวีตฺตินฺทฺริยํ โหติ ฯ

[๓๗๘] เย วา ปน ตสฺมึ สมเย อญฺเณมึ อตฺถิ ปฏิจฺจ-
สมุปฺปन्นา อรูปฺปิโน รมฺมา อิม รมฺมา อพฺยากตา ฯ

[๓๗๙] ตสฺมึ โห ปน สมเย จตฺตารโ ฆนฺธา โหฺนติ ทฺวายนฺตานิ
โหฺนติ เทว ชาติโย โหฺนติ ตโย อหารา โหฺนติ ตฺถินฺทฺริยานิ
โหฺนติ เอโก ผสฺโส โหติ ฯ เป ฯ เอกา มโนธาตุ โหติ เอก
รมฺมายตํ โหติ เอกา รมฺมธาตุ โหติ เย วา ปน ตสฺมึ
สมเย อญฺเณมึ อตฺถิ ปฏิจฺจสมุปฺปन्นา อรูปฺปิโน รมฺมา อิม
รมฺมา อพฺยากตา ฯ เป ฯ

[๓๘๐] กตโม ตสฺมึ สมเย สงฺขารกฺขนฺโ โหติ ผสฺโส เจตนา
จิตฺตโก จิยาวโร จิตฺตสฺสํกคฺคตา ธีวิตฺติทฺริยํ เย วา ปน ตสฺมึ
สมเย อญฺเณมึ อตฺถิ ปฏิจฺจสมุปฺปन्นา อรูปฺปิโน รมฺมา จเปตฺวา
เวทนามกฺขนฺธํ จเปตฺวา สณฺณามกฺขนฺธํ จเปตฺวา วิญฺญาณกฺขนฺธํ อยํ
ตสฺมึ สมเย สงฺขารกฺขนฺโ โหติ ฯ เป ฯ อิม รมฺมา อพฺยากตา ฯ

กุตฺตวิปากา มโนธาตุ ฯ

[๓๘๑] กตเม รมฺมา อพฺยาปาทอ ยสฺมึ สมเย กามาวจรสฺส
กุตฺตสฺส กมฺมสฺส กตฺตคา อูปจิตฺตคา วิปากา มโนวิญฺญาณธาตุ
อูปฺปन्นา โหติ โสมนสฺสสํกคฺคา รูปารมฺมณา วา ฯ เป ฯ รมฺมา-
รมฺมณา วา ยํ ยํ วา ปนารพฺภ ตสฺมึ สมเย ผสฺโส โหติ
เวทนา โหติ สณฺณา โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ โหติ จิตฺตโก
โหติ จิยาวโร โหติ ปิติ โหติ สฺสํ โหติ จิตฺตสฺสํกคฺคา โหติ

มณินฺทริยํ โหติ โสมนสฺสอินฺทริยํ โหติ ชฺวีตินฺทริยํ โหติ เย วา
ปน ตสฺมึ สฺมเย อณฺเฏนํ อตฺถิ ปฏิจฺจสมุปฺปन्นา อรูปีนํ ชมฺมา
อิมํ ชมฺมา อพฺพยากตา ฯ

[๓๘๓] กตโม ตสฺมึ สฺมเย ผลฺโส โหติ โย ตสฺมึ สฺมเย
ผลฺโส ผลฺลนา สฺมฺผลฺลนา สฺมฺผลฺลิตฺตํ อยํ ตสฺมึ สฺมเย ผลฺโส โหติ ฯ

[๓๘๔] กตมา ตสฺมึ สฺมเย เวทนา โหติ ยํ ตสฺมึ สฺมเย
ตฺชฺชามโนวิญฺญาณชาตฺสุมฺผลฺลสฺส เจตสิกํ สํทํ เจตสิกํ สฺสํ เจโต-
สฺมฺผลฺลสฺสํ สํทํ สฺสํ เวทียํ เจโตสฺมฺผลฺลสฺสา สํทา สฺสา เวทนา
อยํ ตสฺมึ สฺมเย เวทนา โหติ ฯ

[๓๘๕] กตมา ตสฺมึ สฺมเย สฺมฺญา โหติ ยา ตสฺมึ สฺมเย
ตฺชฺชามโนวิญฺญาณชาตฺสุมฺผลฺลสฺสา สฺมฺญา สฺมฺญานนา สฺมฺญานิตฺตํ
อยํ ตสฺมึ สฺมเย สฺมฺญา โหติ ฯ

[๓๘๖] กตมา ตสฺมึ สฺมเย เจตนา โหติ ยา ตสฺมึ สฺมเย
ตฺชฺชามโนวิญฺญาณชาตฺสุมฺผลฺลสฺสา เจตนา สฺมฺเจตนา สฺมฺเจตยิตฺตํ
อยํ ตสฺมึ สฺมเย เจตนา โหติ ฯ

[๓๘๗] กตมํ ตสฺมึ สฺมเย จิตฺตํ โหติ ยํ ตสฺมึ สฺมเย จิตฺตํ
มโน มานสํ หทยํ ปณฺหาวั มโน มนายตนํ มณินฺทริยํ วิญฺญาณํ
วิญฺญาณกฺขณञฺจ ตฺชฺชา มโนวิญฺญาณชาตฺสุมฺ จิตํ ตสฺมึ สฺมเย
จิตฺตํ โหติ ฯ

[๓๘๘] กตโม ตสฺมึ สฺมเย วิตถุโก โหติ โย ตสฺมึ สฺมเย

ตฤโก วิตฤโก สงฺกปโป อปฺปนา พฺยปฺปนา เจตโส อภินิโรปนา
 อโย ตสฺมึ สฺมเย วิตฤโก โหติ ฯ

[๓๘๘] กตโม ตสฺมึ สฺมเย วิชาโร โหติ โย ตสฺมึ สฺมเย วิชาโร
 วิชาโร อนฺนวิชาโร อฺปนวิชาโร จิตฺตสฺส อนฺนสฺสชฺชนตา อนฺนเปกฺขชฺชนตา
 อโย ตสฺมึ สฺมเย วิชาโร โหติ ฯ

[๓๘๙] กตมา ตสฺมึ สฺมเย ปิตี โหติ ยา ตสฺมึ สฺมเย ปิตี
 ปาโมชฺชํ อปาโมทฺหา ปโมทฺหา หาสฺส ปหาสฺส วิตฺติ โสทฺคฺยํ
 อตฺตมณฺตา จิตฺตสฺส อโย ตสฺมึ สฺมเย ปิตี โหติ ฯ

[๓๙๐] กตมํ ตสฺมึ สฺมเย สฺวํ โหติ ยํ ตสฺมึ สฺมเย เจตสิกํ
 สํวํ เจตสิกํ สฺวํ เจตฺตสฺสสฺสสฺสํ สํวํ สฺวํ เวทียํ เจตฺตสฺสสฺสสฺสา
 สํวตา สฺวตา เวทฺหา อิทํ ตสฺมึ สฺมเย สฺวํ โหติ ฯ

[๓๙๑] กตมา ตสฺมึ สฺมเย จิตฺตสฺสเสกฺกคฺคตา โหติ ยา
 ตสฺมึ สฺมเย จิตฺตสฺส จิตฺติ อโย ตสฺมึ สฺมเย จิตฺตสฺสเสกฺกคฺคตา
 โหติ ฯ

[๓๙๒] กตมํ ตสฺมึ สฺมเย มนินฺทฺริยํ โหติ ยํ ตสฺมึ สฺมเย
 จิตฺตํ มโน มานสํ ทหํ ปณฺทวํ มโน มนายนฺทํ มนินฺทฺริยํ
 วิญฺญาณํ วิญฺญาณกฺขณฺโ ช ชฺชชา มโนวิญฺญาณชาตุ อิทํ ตสฺมึ
 สฺมเย มนินฺทฺริยํ โหติ ฯ

[๓๙๓] กตมํ ตสฺมึ สฺมเย โสมนสฺส
 สฺมเย เจตสิกํ สํวํ เจตสิกํ สฺวํ เจตฺตสฺสสฺสสฺสํ สํวํ สฺวํ

เวทียํ เจโตสมุสฺสธชา ตํตา สฺฐา เวทนา อิทํ ตสฺมึ สฺมเย
โสมนสฺสฺสทฺธิวํ โหติ ฯ

[๓๘๕] กตมํ ตสฺมึ สฺมเย ชฺวิตินทฺธิวํ โหติ โย เตสํ
อรูปํ ฐมฺมานํ อายํ จิตฺติ ยปนา ยปนา อิริยนา วุตฺตนา ปาถนา
ชฺวิตํ ชฺวิตินทฺธิวํ อิทํ ตสฺมึ สฺมเย ชฺวิตินทฺธิวํ โหติ ฯ

[๓๘๖] เย วา ปน ตสฺมึ สฺมเย อณฺเณนํ อตฺถิ ปฏิจฺจ-
สมุပ္ปนฺนา อรูปํ ฐมฺมา อิมํ ฐมฺมา อพฺยากตา ฯ

[๓๘๗] ตสฺมึ โห ปน สฺมเย จตฺตาโร ชนฺชา โหติ ทฺวายนฺนา
โหติ เทว ชาคฺโช โหติ ตโย อารวโร โหติ ตณฺณทฺธิวํ
โหติ เอโก ผสฺโส โหติ ฯ เป ๑ เอกา มโนวิญญานชาตฺ โหติ
เอกํ ฐมฺมายตํ โหติ เอกา ฐมฺมาตฺ โหติ เย วา ปน ตสฺมึ
สมฺมเย อณฺเณนํ อตฺถิ ปฏิจฺจสมุပ္ปนฺนา อรูปํ ฐมฺมา อิมํ
ฐมฺมา อพฺยากตา ฯ เป ๑

[๓๘๘] กตโม ตสฺมึ สฺมเย สงฺขารกฺขนฺโห โหติ ผสฺโส
เจตนา วิตกฺโก วิจาร์ ปิตี จิตฺตสฺสํกคฺคตา ชฺวิตินทฺธิวํ เย
วา ปน ตสฺมึ สฺมเย อณฺเณนํ อตฺถิ ปฏิจฺจสมุပ္ปนฺนา อรูปํ ฐมฺมา
ฐมฺมา จเปตฺวา เวทนากฺขนฺธํ จเปตฺวา สณฺณทฺธิวํ จเปตฺวา
วิญญานกฺขนฺธํ อยํ ตสฺมึ สฺมเย สงฺขารกฺขนฺโห โหติ ฯ เป ๑
อิมํ ฐมฺมา อพฺยากตา ฯ

กุตตวิปากา โสมนสฺสํสทฺคตา มโนวิญญานชาตฺ ฯ

[๓๘๘] กตเม ชมมา อพฺยากตา ยสฺมึ สฺมเย กามาจฺจรสฺส
 กุสฺสสฺส กมฺมสฺส กตฺตฺตา อฺปจิตฺตฺตา วิปํกา มโนวิญญานชาตุ
 อฺปฺปนฺนา โหติ อฺเปกฺขาสทฺทฺตา ฐปารมฺมณา วา ฯ เป ฯ ชมมา-
 รมฺมณา วา ยํ ยํ วา ปนารพฺภ ตสฺมึ สฺมเย ผสฺโส โหติ
 เวทนา โหติ สญฺญา โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ โหติ วิตฺกฺโก โหติ
 วิจฺจโร โหติ อฺเปกฺขา โหติ จิตฺตสฺสทฺทฺตา โหติ มนินฺทฺริยํ
 โหติ อฺเปกฺขินฺทฺริยํ โหติ ชฺวิตินฺทฺริยํ โหติ เย วา ปน ตสฺมึ
 สฺมเย อณฺเวยี อคฺคิ ปฏิจฺจสมุทฺปนฺนา อรฺหิโน ชมมา อิม
 ชมมา อพฺยากตา ฯ

[๔๐๐] กตโม ตสฺมึ สฺมเย ผสฺโส โหติ โย ตสฺมึ สฺมเย ผสฺโส
 ผุสฺสา สฺมฺผุสฺสา สฺมฺผุสฺสทฺตํ อยํ ตสฺมึ สฺมเย ผสฺโส โหติ ฯ

[๔๐๑] กตมา ตสฺมึ สฺมเย เวทนา โหติ ยํ ตสฺมึ สฺมเย
 ตชฺชามโนวิญญานชาตุสฺมฺผสฺสํ เจตสิกํ เนวสาตํ นาสาตํ เจโต-
 สฺมฺผสฺสํ อทุกฺขมสฺสํ เวยยิตํ เจโตสฺมฺผสฺสชา อทุกฺขมสฺสชา เวทนา
 อยํ ตสฺมึ สฺมเย เวทนา โหติ ฯ

[๔๐๒] กตมา ตสฺมึ สฺมเย สญฺญา โหติ ยา ตสฺมึ สฺมเย
 ตชฺชามโนวิญญานชาตุสฺมฺผสฺสชา สญฺญา สญฺขานนา สญฺขานิตฺตํ
 อยํ ตสฺมึ สฺมเย สญฺญา โหติ ฯ

[๔๐๓] กตมา ตสฺมึ สฺมเย เจตนา โหติ ยา ตสฺมึ สฺมเย
 ตชฺชามโนวิญญานชาตุสฺมฺผสฺสชา เจตนา สญฺเจตนา สญฺเจตยิตฺตํ

อภํ ตสฺมึ สฺมเย เจตนา โหติ ฯ

[๔๐๔] กตมํ ตสฺมึ สฺมเย จิตฺตํ โหติ ยํ ตสฺมึ สฺมเย
จิตฺตํ มโน มานสํ ทหํ ปรนุทวํ มโน มนายคณํ มนินทฺริยํ
วิญฺเฒาณํ วิญฺเฒาณกฺขนุโห ฑชฺชา มโนวิญฺเฒาณชาตุ อิทํ ตสฺมึ
สฺมเย จิตฺตํ โหติ ฯ

[๔๐๕] กตโม ตสฺมึ สฺมเย วิตกฺโก โหติ โย ตสฺมึ สฺมเย
ตกฺโก วิตกฺโก สงฺกมฺโป อปฺปนา พฺยปฺปนา เจตโส อภินิโรปนา
อภํ ตสฺมึ สฺมเย วิตกฺโก โหติ ฯ

[๔๐๖] กตโม ตสฺมึ สฺมเย วิจาโร โหติ โย ตสฺมึ สฺมเย จาโร
วิจาโร อนุวิจาโร อฺปฺวิจาโร จิตฺตสฺส อนุสฺนฺชนตา อนุเปกฺชนตา
อภํ ตสฺมึ สฺมเย วิจาโร โหติ ฯ

[๔๐๗] กตมา ตสฺมึ สฺมเย อฺเปกฺขา โหติ ยํ ตสฺมึ สฺมเย
เจตสิกํ เนวสาตํ นาสาตํ เจโตสฺมฺมสฺสํ อทุกฺขมสฺสํ เวทียํ เจโต-
สฺมฺมสฺสชา อทุกฺขมสฺสชา เวทนา อภํ ตสฺมึ สฺมเย อฺเปกฺขา โหติ ฯ

[๔๐๘] กตมา ตสฺมึ สฺมเย จิตฺตสฺสเสกฺกคฺคา โหติ ยา ตสฺมึ
สฺมเย จิตฺตสฺส จิตฺติ อภํ ตสฺมึ สฺมเย จิตฺตสฺสเสกฺกคฺคา โหติ ฯ

[๔๐๙] กตมํ ตสฺมึ สฺมเย มนินทฺริยํ โหติ ยํ ตสฺมึ สฺมเย
จิตฺตํ มโน มานสํ ทหํ ปรนุทวํ มโน มนายคณํ มนินทฺริยํ
วิญฺเฒาณํ วิญฺเฒาณกฺขนุโห ฑชฺชา มโนวิญฺเฒาณชาตุ อิทํ ตสฺมึ
สฺมเย มนินทฺริยํ โหติ ฯ

[๔๓๐] กตมํ ศตฺถํ สํเย อุกฺกมฺมทฺธิยํ โหติ ยํ ศตฺถํ
 สํเย เจตถิํ เนวธํคํ นาสํคํ เจตฺถมฺมสฺสํ อทฺทกฺกมฺมสฺสํ เวทียํ
 เจตฺถมฺมสฺสํ อทฺทกฺกมฺมสฺสํ เวทนา อิทํ ศตฺถํ สํเย อุกฺก-
 มฺมทฺธิยํ โหติ ฯ

[๔๓๑] กตมํ ศตฺถํ สํเย ชีวิตฺตทฺธิยํ โหติ โย เตสํ อรฺหํ
 ชมฺมานํ อายุ จิตฺติ ยปนา ยปนา อวิยนา วตฺตนา ปาถนา ชีวิต-
 ตฺตทฺธิยํ อิทํ ศตฺถํ สํเย ชีวิตฺตทฺธิยํ โหติ ฯ

[๔๓๒] เย วา ปน ศตฺถํ สํเย อณฺเณมฺปิ อตฺถิ ปฏิจฺจ-
 สมุปฺปนฺนา อรฺหํ โน ชมฺมา อิมํ ชมฺมา อพฺยากตา ฯ

[๔๓๓] ศตฺถํ โห ปน สํเย จตฺตาโร ชนฺธา โหนฺติ ทฺวายนฺตานิ
 โหนฺติ เทว ชาติโย โหนฺติ ตโย ออาหารา โหนฺติ ตฺถนฺทฺธิยานิ
 โหนฺติ เอโก ผลโส โหติ ฯ เป ฯ เอกา มโนวิญญานชาตฺ โหติ
 เอกํ ชมฺมายนํ โหติ เอกา ชมฺมชาตฺ โหติ เย วา ปน ศตฺถํ
 สํเย อณฺเณมฺปิ อตฺถิ ปฏิจฺจสมุปฺปนฺนา อรฺหํ โน ชมฺมา อิมํ
 ชมฺมา อพฺยากตา ฯ เป ฯ

[๔๓๔] กตโม ศตฺถํ สํเย สงฺขารกฺขนฺโห โหติ ผลโส
 เจตนา วิตกฺโก วิจาโร จิตฺตสฺสํคฺคตา ชีวิตฺตทฺธิยํ เย วา
 ปน ศตฺถํ สํเย อณฺเณมฺปิ อตฺถิ ปฏิจฺจสมุปฺปนฺนา อรฺหํ โน
 ชมฺมา ชฺเปตฺวา เวทนากฺขนฺโห ชฺเปตฺวา สณฺณากฺขนฺโห ชฺเปตฺวา
 วิญญานกฺขนฺโห อยํ ศตฺถํ สํเย สงฺขารกฺขนฺโห โหติ ฯ เป ฯ

อิม ฌมฺมา อพฺยากถา ฯ

กุสฺสธวิปาภา อฺเปกฺขาสํหคฺคา มโนวិณฺณวาทนํ ฯ

[๔๓๕] กถเม ฌมฺมา อพฺยากถา ยสฺมึ สฺมเย กามาวจรสฺส
กุสฺสธสฺส กมฺมสฺส กถคฺคา อฺปจิตฺคฺคา วิปาภา มโนวិณฺณวาทนํ
อฺปฺปนฺนา โหติ โสมนสฺสสํหคฺคา ฌาณสํปยุตฺตา ฯ เป ฯ โสมนสฺส-
สํหคฺคา ฌาณสํปยุตฺตา สํสฺขารเณ ฯ เป ฯ โสมนสฺสสํหคฺคา
ฌาณวิปฺปยุตฺตา ฯ เป ฯ โสมนสฺสสํหคฺคา ฌาณวิปฺปยุตฺตา สํสฺขารเณ
ฯ เป ฯ อฺเปกฺขาสํหคฺคา ฌาณสํปยุตฺตา ฯ เป ฯ อฺเปกฺขาสํหคฺคา
ฌาณสํปยุตฺตา สํสฺขารเณ ฯ เป ฯ อฺเปกฺขาสํหคฺคา ฌาณ-
วิปฺปยุตฺตา ฯ เป ฯ อฺเปกฺขาสํหคฺคา ฌาณวิปฺปยุตฺตา สํสฺขารเณ
รุปรามมฺมณา จา ฯ เป ฯ ฌมฺมารมมฺมณา จา ยํ ยํ จา ปนารพฺก
ตสฺมึ สฺมเย ผลฺโส โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิม
ฌมฺมา อพฺยากถา ฯ เป ฯ

[๔๓๖] อโถโก อพฺยากถมฺมํ ฯ เป ฯ อโถโส อพฺยากถมฺมํ
ฯ เป ฯ อโมโห อพฺยากถมฺมํ ฯ เป ฯ อิม ฌมฺมา อพฺยากถา ฯ

อฏฺฐ มหาวิปาภา ฯ

[๔๓๗] กถเม ฌมฺมา อพฺยากถา ยสฺมึ สฺมเย รุปรูปคฺคิยา
มคฺคํ ภาเวติ วิวิจฺเจว กามะหิ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ อฺปฺตมฺปชฺช
วิหริติ ปจฺจกฺกัณฺโณ ตสฺมึ สฺมเย ผลฺโส โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป

โหติ ๑ เป ๑ อิมะ ฐมา กุสลา ตสฺสเสว รูปาวจรสฺส กุสละสฺส
 กมฺมสฺส กตตุตา อุปจิตตุตา วิปากํ วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจฺมี
 ฌานํ อุปตมฺปชฺช วิหริติ ปจฺจิกฺกสิณํ ตสฺมี สมเย ผลุโส โหติ
 ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมะ ฐมา อพฺยากตา ๑ กตเม
 ฐมา อพฺยากตา ยสฺมี สมเย รูปุปปตฺติยา มคฺคํ ภาเวติ
 วิตกฺกวจิรารณํ ฐปสฺมา ๑ เป ๑ ทุตฺติยํ ฌานํ ๑ เป ๑ ตตฺติยํ ฌานํ
 ๑ เป ๑ จตุตฺถํ ฌานํ ๑ เป ๑ ปจฺมี ฌานํ ๑ เป ๑ ปญฺจมํ
 ฌานํ อุปตมฺปชฺช วิหริติ ปจฺจิกฺกสิณํ ตสฺมี สมเย ผลุโส โหติ
 ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมะ ฐมา กุสลา ตสฺสเสว
 รูปาวจรสฺส กุสละสฺส กมฺมสฺส กตตุตา อุปจิตตุตา วิปากํ สฺวสฺส ๑
 ปหานา ๑ เป ๑ ปญฺจมํ ฌานํ อุปตมฺปชฺช วิหริติ ปจฺจิกฺกสิณํ
 ตสฺมี สมเย ผลุโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมะ
 ฐมา อพฺยากตา ๑ เป ๑

รูปาวจรวิปากา ๑

[๔๑๘] กตเม ฐมา อพฺยากตา ยสฺมี สมเย อรูปุปปตฺติยา
 มคฺคํ ภาเวติ สหฺพโส รูปสณฺณานํ สมตฺติกฺกมา ปฏฺฐิสณฺณานํ
 อตฺถงฺกมา นานตฺตสณฺณานํ อมนตฺติการา อากาสาณญฺจายตนสณฺณา-
 สหฺกตํ สฺวสฺส ๑ ปหานา ๑ เป ๑ จตุตฺถํ ฌานํ อุปตมฺปชฺช
 วิหริติ ตสฺมี สมเย ผลุโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑

อิมะ ชมฺมา กุสฺสตา ตถฺสฺสว อรูปาวจรสฺส กุสฺสสฺส กมฺมสฺส
 กตฺตฺตา อปฺปจิตฺตฺตา วิปากํ สํพฺพุโส รุปสณฺณานํ สํมติกกฺกมา
 ปฏิขฺสณฺณานํ อตฺถกฺกมา นานตฺตฺสณฺณานํ อมนสฺสการา อากาสา-
 นนฺจายตนสณฺณาสทฺทํ สฺวสฺส ๑ ปหานา ๑เป ๑ จตุตฺถํ ฌานํ
 อูปสํมุปฺชฺช วิหรติ ตถฺมํ สมฺเย ผลฺโส โหติ ๑เป ๑ อวิกฺเขโป
 โหติ ๑เป ๑ อิมะ ชมฺมา อพฺยาคตา ๑

[๔๑๘] กตฺเม ชมฺมา อพฺยาคตา ยถฺมํ สมฺเย อรูปูปปตฺติยา
 มคฺคํ ภาเวติ สํพฺพุโส อากาसानนฺจายตนํ สํมติกกฺกมฺม วิณฺญา-
 นนฺจายตนสณฺณาสทฺทํ สฺวสฺส ๑ ปหานา ๑เป ๑ จตุตฺถํ ฌานํ
 อูปสํมุปฺชฺช วิหรติ ตถฺมํ สมฺเย ผลฺโส โหติ ๑เป ๑ อวิกฺเขโป
 โหติ ๑เป ๑ อิมะ ชมฺมา กุสฺสตา ตถฺสฺสว อรูปาวจรสฺส กุสฺสสฺส
 กมฺมสฺส กตฺตฺตา อปฺปจิตฺตฺตา วิปากํ สํพฺพุโส อากาसानนฺจายตนํ
 สํมติกกฺกมฺม วิณฺญาณนฺจายตนสณฺณาสทฺทํ สฺวสฺส ๑ ปหานา
 ๑เป ๑ จตุตฺถํ ฌานํ อูปสํมุปฺชฺช วิหรติ ตถฺมํ สมฺเย ผลฺโส
 โหติ ๑เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑เป ๑ อิมะ ชมฺมา อพฺยาคตา ๑

[๔๒๐] กตฺเม ชมฺมา อพฺยาคตา ยถฺมํ สมฺเย อรูปูปปตฺติยา
 มคฺคํ ภาเวติ สํพฺพุโส วิณฺญาณนฺจายตนํ สํมติกกฺกมฺม อากิณฺ-
 จนฺจายตนสณฺณาสทฺทํ สฺวสฺส ๑ ปหานา ๑เป ๑ จตุตฺถํ ฌานํ
 อูปสํมุปฺชฺช วิหรติ ตถฺมํ สมฺเย ผลฺโส โหติ ๑เป ๑ อวิกฺเขโป
 โหติ ๑เป ๑ อิมะ ชมฺมา กุสฺสตา ตถฺสฺสว อรูปาวจรสฺส กุสฺสสฺส

กมฺมุตฺตํ กตตุตา อฺปจิตฺตุตา วิปากํ สํพุทฺธํ วิญญานนฺนํ ๑
 สํตฺติกฺกมฺมํ อากิณฺณนฺนํ ๑ สํตฺติกฺกมฺมํ ๑ ปหานา
 ๑ เป ๑ จตุตฺถํ ๑ ฌานํ อฺปสํมฺปชฺช วิหริติ ๑ ตสฺมึ สํเย ๑ สํโย
 โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺกเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมํ ชมฺมา อพฺยาคตา ๑

[๔๒๓] กตเม ชมฺมา อพฺยาคตา ยสฺมึ สํเย อรูปปฺปตฺติยา
 มคฺคํ ภาเวติ สํพุทฺธํ อากิณฺณนฺนํ ๑ สํตฺติกฺกมฺมํ ๑ ฌานํ ๑
 ปหานา ๑ เป ๑ จตุตฺถํ ๑ ฌานํ อฺปสํมฺปชฺช วิหริติ ๑ ตสฺมึ สํเย ๑ สํโย
 โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺกเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมํ ชมฺมา กุสฺลา
 ๑ สํโย อรูปา
 ๑ ฌานํ ๑ สํตฺติกฺกมฺมํ ๑ กตตุตา อฺปจิตฺตุตา วิปากํ สํพุทฺธํ
 อากิณฺณนฺนํ ๑ สํตฺติกฺกมฺมํ ๑ ฌานํ ๑ ปหานา ๑ เป ๑ จตุตฺถํ ๑
 ฌานํ อฺปสํมฺปชฺช วิหริติ ๑ ตสฺมึ สํเย ๑ สํโย โหติ ๑ เป ๑
 อวิกฺกเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมํ ชมฺมา อพฺยาคตา ๑

อรูปาวจรวิปากา ๑

[๔๒๔] กตเม ชมฺมา อพฺยาคตา ยสฺมึ สํเย โลกุตฺตรํ ฌานํ
 ๑ ภาเวติ นียฺยานิ กตตุตา ๑ ฌานํ ๑ ปหานา ๑ เป ๑ จตุตฺถํ ๑
 ฌานํ อฺปสํมฺปชฺช วิหริติ ๑ ตสฺมึ สํเย ๑ สํโย โหติ ๑ เป ๑
 อวิกฺกเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมํ ชมฺมา อพฺยาคตา ๑

อวิกฺเขโป โหติ ๑เป ๑ อิม ชมฺมา กุสฺลา ตสฺสเณว โลกุตฺตรสฺส
 กุสฺลสฺส ฌานสฺส กตฺตฺตา ภาวิตฺตฺตา วิปากํ วิวิจฺเจว กามเหติ
 ๑เป ๑ ปจฺม ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหริติ ทฺวฺชาปฏฺปนํ ทนฺหาภินฺนํ
 สฺสณฺณํ ตสฺมึ สมเย ผสฺโส โหติ ๑เป ๑ ธนฺณินฺนุทฺธิโย โหติ
 ๑เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑เป ๑ อิม ชมฺมา อพฺพยากตา ๑

[๔๒๓] กตเม ชมฺมา อพฺพยากตา ยสฺมึ สมเย โลกุตฺตร ฌานํ
 ภาวเตติ นียฺยานิกํ อปจยคามํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา
 ปตฺติยา วิวิจฺเจว กามเหติ ๑เป ๑ ปจฺม ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหริติ
 ทฺวฺชาปฏฺปนํ ทนฺหาภินฺนํ ตสฺมึ สมเย ผสฺโส โหติ ๑เป ๑
 อวิกฺเขโป โหติ ๑เป ๑ อิม ชมฺมา กุสฺลา ตสฺสเณว โลกุตฺตรสฺส
 กุสฺลสฺส ฌานสฺส กตฺตฺตา ภาวิตฺตฺตา วิปากํ วิวิจฺเจว กามเหติ
 ๑เป ๑ ปจฺม ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหริติ ทฺวฺชาปฏฺปนํ ทนฺหาภินฺนํ
 อนิมิตฺตํ ตสฺมึ สมเย ผสฺโส โหติ ๑เป ๑ ธนฺณินฺนุทฺธิโย โหติ
 ๑เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑เป ๑ อิม ชมฺมา อพฺพยากตา ๑

[๔๒๔] กตเม ชมฺมา อพฺพยากตา ยสฺมึ สมเย โลกุตฺตร ฌานํ
 ภาวเตติ นียฺยานิกํ อปจยคามํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา
 ปตฺติยา วิวิจฺเจว กามเหติ ๑เป ๑ ปจฺม ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหริติ
 ทฺวฺชาปฏฺปนํ ทนฺหาภินฺนํ ตสฺมึ สมเย ผสฺโส โหติ ๑เป ๑
 อวิกฺเขโป โหติ ๑เป ๑ อิม ชมฺมา กุสฺลา ตสฺสเณว โลกุตฺตรสฺส
 กุสฺลสฺส ฌานสฺส กตฺตฺตา ภาวิตฺตฺตา วิปากํ วิวิจฺเจว กามเหติ

สุชาปฏิปทํ ชีวปาภินฺวํ สฺสณฺณตฺตํ วิปาโก ๑ เป ๑ สุชาปฏิปทํ
 ชีวปาภินฺวณฺติ กุสฺลํ ๑ เป ๑ สุชาปฏิปทํ ชีวปาภินฺวํ อนินิตฺตตฺตํ
 วิปาโก ๑ เป ๑ สุชาปฏิปทํ ชีวปาภินฺวณฺติ กุสฺลํ ๑ เป ๑ สุชาปฏิปทํ
 ชีวปาภินฺวํ อปฺปณฺนิหิตตฺตํ วิปาโก ตสฺมึ สฺมเย ผสฺโส โหติ
 ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม ฐมฺมา อพฺยากตา ๑

สุทฺธิกปฏิปทา ๑

[๔๒๘] กตเม ฐมฺมา อพฺยากตา ยสฺมึ สฺมเย โลกุตฺตวํ ฌานํ
 ภาเวติ นียฺยานิกํ อปฺจยคามํ ทิฏฺฐิกิตฺตํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา
 ปตฺติยา วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อฺปฺสํมฺปชฺช วิหฺรติ
 สฺสณฺณตํ ตสฺมึ สฺมเย ผสฺโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑
 อิม ฐมฺมา กุสฺลา ตสฺสฺสว โลกุตฺตวสฺส กุสฺลสฺส ฌานสฺส กตฺตฺวา
 ภาวิตฺตฺวา วิปាកํ วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อฺปฺสํมฺปชฺช
 วิหฺรติ สฺสณฺณตํ ตสฺมึ สฺมเย ผสฺโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป
 โหติ ๑ เป ๑ อิม ฐมฺมา อพฺยากตา ๑

[๔๒๙] กตเม ฐมฺมา อพฺยากตา ยสฺมึ สฺมเย โลกุตฺตวํ ฌานํ
 ภาเวติ นียฺยานิกํ อปฺจยคามํ ทิฏฺฐิกิตฺตํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา
 ปตฺติยา วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อฺปฺสํมฺปชฺช วิหฺรติ
 สฺสณฺณตํ . ตสฺมึ สฺมเย ผสฺโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑
 อิม ฐมฺมา กุสฺลา ตสฺสฺสว โลกุตฺตวสฺส กุสฺลสฺส ฌานสฺส กตฺตฺวา
 ภาวิตฺตฺวา วิปាកํ วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อฺปฺสํมฺปชฺช

วิหริติ อนิมิต्तํ ตสฺมိํ สมเย ผสุโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป
โหติ ๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา อพฺยากตา ๑

[๔๒๘] กตเม ชมฺมา อพฺยากตา ยสฺมिํ สมเย โลกุตฺตโร ฌานํ
ภาเวติ นิยุยานิโก อปฺยาคามิํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา
ปคฺคิยา วิวิจฺเจว กามะหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อปฺสํปชฺช วิหริติ
สฺสณฺณตํ ตสฺมिํ สมเย ผสุโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑
อิมะ ชมฺมา กุสลา ตสฺสเสว โลกุตฺตรสฺสํ กุสลสฺสํ ฌานสฺสํ กตฺตวา
ภาวิตฺตวา วิปาริ วิวิจฺเจว กามะหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อปฺสํปชฺช
วิหริติ อปฺปณฺหิตํ ตสฺมिํ สมเย ผสุโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป
โหติ ๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา อพฺยากตา ๑

[๔๓๐] กตเม ชมฺมา อพฺยากตา ยสฺมิํ สมเย โลกุตฺตโร ฌานํ
ภาเวติ นิยุยานิโก อปฺยาคามิํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา
ปคฺคิยา วิตฺถกฺกวจารานํ อปฺสํมา ๑ เป ๑ ทฺติยํ ฌานํ ๑ เป ๑ ตฺติยํ
ฌานํ ๑ เป ๑ จตุตฺถํ ฌานํ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ ๑ เป ๑ ปญฺจมํ
ฌานํ อปฺสํปชฺช วิหริติ สฺสณฺณตฺตํ กุสลํ ๑ เป ๑ สฺสณฺณตฺตํ
วิปาโก ๑ เป ๑ สฺสณฺณตฺตํ กุสลํ ๑ เป ๑ อนิมิตฺตตฺตํ วิปาโก
๑ เป ๑ สฺสณฺณตฺตํ กุสลํ ๑ เป ๑ อปฺปณฺหิตตฺตํ วิปาโก ตสฺมिํ
สมเย ผสุโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา
อพฺยากตา ๑

สํกฺกตสฺสณฺณตํ ๑

[๔๓๓] กตเม ชมฺมา อพฺยากตา ยสฺมึ สมฺเย โลกุตฺตวฺ ฌานํ
 ภาเวติ นิยุยานิกํ อปจยคามํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา
 ปตฺติยา วิวิจฺเจว กามะหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อุปตมฺปชฺช วิหริติ
 ทุกฺขาปฏีปทํ ทนฺหาภินฺนํ สฺยุณฺตํ ตสฺมึ สมฺเย ผลฺโส โหติ ๑ เป ๑
 อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา กุสฺลา ตสฺสเณว โลกุตฺตรสฺส
 กุสฺลสฺส ฌานสฺส กตฺตฺวา ภาวิตฺตฺวา วิปากํ วิวิจฺเจว กามะหิ
 ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อุปตมฺปชฺช วิหริติ ทุกฺขาปฏีปทํ ทนฺหาภินฺนํ
 สฺยุณฺตํ ตสฺมึ สมฺเย ผลฺโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ
 ๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา อพฺยากตา ๑

[๔๓๔] กตเม ชมฺมา อพฺยากตา ยสฺมึ สมฺเย โลกุตฺตวฺ ฌานํ
 ภาเวติ นิยุยานิกํ อปจยคามํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา
 ปตฺติยา วิวิจฺเจว กามะหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อุปตมฺปชฺช วิหริติ
 ทุกฺขาปฏีปทํ ทนฺหาภินฺนํ สฺยุณฺตํ ตสฺมึ สมฺเย ผลฺโส โหติ
 ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา กุสฺลา ตสฺสเณว
 โลกุตฺตรสฺส กุสฺลสฺส ฌานสฺส กตฺตฺวา ภาวิตฺตฺวา วิปากํ วิวิจฺเจว
 กามะหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อุปตมฺปชฺช วิหริติ ทุกฺขาปฏีปทํ
 ทนฺหาภินฺนํ อนิมิตฺตํ ตสฺมึ สมฺเย ผลฺโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป
 โหติ ๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา อพฺยากตา ๑

[๔๓๕] กตเม ชมฺมา อพฺยากตา ยสฺมึ สมฺเย โลกุตฺตวฺ ฌานํ
 ภาเวติ นิยุยานิกํ อปจยคามํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา

[๔๓๗] กตเม มหมมา อพฺยาภตฺตา ยตฺถมํ สมฺเย โถกฺกตฺตํ
 ฌานํ ภาวตฺติ นียฺยานิโก อปฺปายคามํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺจมา
 ญฺมียา ปตฺตติยา วิวิจฺเจว กามะหิ ๑ เป ๑ ปจฺจมํ ฌานํ อฺปฺปตฺตมฺปชฺช
 วิหริติ อปฺปณฺณิหิตํ ตตฺถมํ สมฺเย ผลฺโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺกเขโป
 โหติ ๑ เป ๑ อิมะ มหมมา กุสฺสตา ตตฺถเสว โถกฺกตฺตรตฺถสฺส กุสฺสตฺถสฺส
 ฌานตฺถสฺส กตฺตฺตา ภาวิตฺตฺตา วิปាកํ วิวิจฺเจว กามะหิ ๑ เป ๑
 ปจฺจมํ ฌานํ อฺปฺปตฺตมฺปชฺช วิหริติ อนิมิตฺตํ ตตฺถมํ สมฺเย ผลฺโส
 โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺกเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมะ มหมมา อพฺยาภตฺตา ๑

[๔๓๘] กตเม มหมมา อพฺยาภตฺตา ยตฺถมํ สมฺเย โถกฺกตฺตํ
 ฌานํ ภาวตฺติ นียฺยานิโก อปฺปายคามํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺจมา
 ญฺมียา ปตฺตติยา วิวิจฺเจว กามะหิ ๑ เป ๑ ปจฺจมํ ฌานํ อฺปฺปตฺตมฺปชฺช
 วิหริติ อปฺปณฺณิหิตํ ตตฺถมํ สมฺเย ผลฺโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺกเขโป
 โหติ ๑ เป ๑ อิมะ มหมมา กุสฺสตา ตตฺถเสว โถกฺกตฺตรตฺถสฺส กุสฺสตฺถสฺส
 ฌานตฺถสฺส กตฺตฺตา ภาวิตฺตฺตา วิปាកํ วิวิจฺเจว กามะหิ ๑ เป ๑ ปจฺจมํ
 ฌานํ อฺปฺปตฺตมฺปชฺช วิหริติ สฺสณฺณตํ ตตฺถมํ สมฺเย ผลฺโส โหติ
 ๑ เป ๑ อวิกฺกเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมะ มหมมา อพฺยาภตฺตา ๑

[๔๓๙] กตเม มหมมา อพฺยาภตฺตา ยตฺถมํ สมฺเย โถกฺกตฺตํ ฌานํ
 ภาวตฺติ นียฺยานิโก อปฺปายคามํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺจมา ญฺมียา
 ปตฺตติยา วิตฺถกฺกวจิอาราณํ อฺปฺปตฺตมา ๑ เป ๑ ทฺติยํ ฌานํ ๑ เป ๑
 ตฺติยํ ฌานํ ๑ เป ๑ ๑ตฺตํ ฌานํ ๑ เป ๑ ปจฺจมํ ฌานํ ๑ เป ๑

ปญฺจํ ฉานํ อุปตฺมฺปชฺช วิหริติ อปฺปณฺหิตนฺติ กุสฺลํ ๑ เป ๑
 อปฺปณฺหิตนฺติ วิปาโก ๑ เป ๑ อปฺปณฺหิตนฺติ กุสฺลํ ๑ เป ๑ อนิมิตฺตนฺติ
 วิปาโก ๑ เป ๑ อปฺปณฺหิตนฺติ กุสฺลํ ๑ เป ๑ สฺสณฺณนฺติ วิปาโก
 ตสฺมึ สมฺเย ผสฺโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม
 ชมฺมา อพฺยากตา ๑

สํกฺกิชฺชอปฺปณฺหิตํ ๑

[๔๔๐] กตเม ชมฺมา อพฺยากตา ยสฺมึ สมฺเย โลกุตฺตวํ ฉานํ
 ภาเวติ นียฺยานิกํ อปฺยาคามํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปชฺมาย ภูมียา
 ปตฺตติยา วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปชฺมํ ฉานํ อุปตฺมฺปชฺช วิหริติ
 ทุกฺขาปฺปฏิปทํ ทนฺหาภินฺนํ อปฺปณฺหิตํ ตสฺมึ สมฺเย ผสฺโส โหติ
 ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา กุสฺลา ตสฺสฺส
 โลกุตฺตรสฺส กุสฺลสฺส ฉานสฺส กตฺตา ภาวิตฺตา วิปากํ วิวิจฺเจว
 กาเมหิ ๑ เป ๑ ปชฺมํ ฉานํ อุปตฺมฺปชฺช วิหริติ ทุกฺขาปฺปฏิปทํ
 ทนฺหาภินฺนํ อปฺปณฺหิตํ ตสฺมึ สมฺเย ผสฺโส โหติ ๑ เป ๑
 อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา อพฺยากตา ๑

[๔๔๑] กตเม ชมฺมา อพฺยากตา ยสฺมึ สมฺเย โลกุตฺตวํ ฉานํ
 ภาเวติ นียฺยานิกํ อปฺยาคามํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปชฺมาย ภูมียา
 ปตฺตติยา วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปชฺมํ ฉานํ อุปตฺมฺปชฺช วิหริติ ทุกฺขา-
 ปฺปฏิปทํ ทนฺหาภินฺนํ อปฺปณฺหิตํ ตสฺมึ สมฺเย ผสฺโส โหติ ๑ เป ๑
 อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา กุสฺลา ตสฺสฺส โลกุตฺตรสฺส

๑ เป ๑ ทุกฺขาปฐิปทํ ทนฺชาภินฺณํ อนินฺนิตฺตํ วิปាកํ ๑ เป ๑
 ทุกฺขาปฐิปทํ ทนฺชาภินฺณํ อปฺปณฺนิตฺตํ กุสฺลํ ๑ เป ๑ ทุกฺขาปฐิปทํ
 ทนฺชาภินฺณํ สฺสณฺณิตฺตํ วิปាកํ ตสฺมึ สฺมเย ผลฺโส โหติ ๑ เป ๑
 อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา อพฺยากตา ๑

[๔๔๔] กตเม ชมฺมา อพฺยากตา ยสฺมึ สฺมเย โลกุตฺตรํ
 ฌานํ ภาวเต นียฺยานิํ อปฺยาคามํ ทิจฺจิกฺขานํ ปหานาย ปจฺมาย
 ภูมียา ปคฺติยา วิจิจฺเจว กามะหิ ๑ เป ๑ ปจฺม ฌานํ อปฺสํปฺสช
 วิหริติ ทุกฺขาปฐิปทํ ชิปฺปาภินฺณํ อปฺปณฺนิตฺ ๑ เป ๑ สฺสาปฐิปทํ
 ทนฺชาภินฺณํ อปฺปณฺนิตฺ ๑ เป ๑ สฺสาปฐิปทํ ชิปฺปาภินฺณํ อปฺปณฺนิตฺ
 ๑ เป ๑ ทุติยํ ฌานํ ๑ เป ๑ ตติยํ ฌานํ ๑ เป ๑ จตุตฺถํ ฌานํ
 ๑ เป ๑ ปจฺม ฌานํ ๑ เป ๑ ปณฺจมํ ฌานํ อปฺสํปฺสช วิหริติ
 สฺสาปฐิปทํ ชิปฺปาภินฺณํ อปฺปณฺนิตฺตํ กุสฺลํ ๑ เป ๑ สฺสาปฐิปทํ
 ชิปฺปาภินฺณํ อปฺปณฺนิตฺตํ วิปាកํ ๑ เป ๑ สฺสาปฐิปทํ ชิปฺปา-
 ภินฺณํ อปฺปณฺนิตฺตํ กุสฺลํ ๑ เป ๑ สฺสาปฐิปทํ ชิปฺปาภินฺณํ
 อนินฺนิตฺตํ วิปាកํ ๑ เป ๑ สฺสาปฐิปทํ ชิปฺปาภินฺณํ อปฺปณฺนิตฺตํ
 กุสฺลํ ๑ เป ๑ สฺสาปฐิปทํ ชิปฺปาภินฺณํ สฺสณฺณิตฺตํ วิปាកํ ตสฺมึ
 สฺมเย ผลฺโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา
 อพฺยากตา ๑

อปฺปณฺนิตฺตปฐิปทา ๑

[๔๔๕] กตเม ขมฺมา อพฺยากตา ยสฺมึ สมเย โลกุตฺตโร
 มคฺคํ ภาวเตติ ๑ เป ๑ โลกุตฺตโร สติปญฺ्ञานํ ภาวเตติ ๑ เป ๑ โลกุตฺตโร
 สมฺมปฺปชานํ ภาวเตติ ๑ เป ๑ โลกุตฺตโร อิทฺธิปาทํ ภาวเตติ ๑ เป ๑
 โลกุตฺตโร อินฺทฺริยํ ภาวเตติ ๑ เป ๑ โลกุตฺตโร พถํ ภาวเตติ ๑ เป ๑
 โลกุตฺตโร โพชฺฌณํ ภาวเตติ ๑ เป ๑ โลกุตฺตโร ศฺรฺจํ ภาวเตติ ๑ เป ๑
 โลกุตฺตโร สมถํ ภาวเตติ ๑ เป ๑ โลกุตฺตโร ขมฺมํ ภาวเตติ ๑ เป ๑
 โลกุตฺตโร ฆนฺธํ ภาวเตติ ๑ เป ๑ โลกุตฺตโร ธาตุนํ ภาวเตติ ๑ เป ๑
 โลกุตฺตโร ชาติํ ภาวเตติ ๑ เป ๑ โลกุตฺตโร อาหารํ ภาวเตติ ๑ เป ๑
 โลกุตฺตโร ฌตฺตํ ภาวเตติ ๑ เป ๑ โลกุตฺตโร เวทนํ ภาวเตติ ๑ เป ๑
 โลกุตฺตโร สญฺญํ ภาวเตติ ๑ เป ๑ โลกุตฺตโร เจตนํ ภาวเตติ ๑ เป ๑
 โลกุตฺตโร จิตฺตํ ภาวเตติ นียฺยานิกํ อปฺปจฺยคามิํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย
 ปจฺจมา ย ภูมียา ปตฺติยา วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจฺจมํ ฌานํ
 อฺปฺสํมฺปชฺช วิหฺรติ ทฺถุชาปฺปฏิปทํ ทนฺหาภินฺถํ ตสฺมึ สมเย ฌตฺตํ
 โหติ ๑ เป ๑ อวิภฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมํ ขมฺมา กุสฺสตา ตสฺสํ
 โลกุตฺตรตฺตํ กุสฺสตตฺตํ จิตฺตตฺตํ กตฺตฺตา ภาวิตฺตฺตา วิปาทํ วิวิจฺเจว
 กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจฺจมํ ฌานํ อฺปฺสํมฺปชฺช วิหฺรติ ทฺถุชาปฺปฏิปทํ
 ทนฺหาภินฺถํ สฺสญฺจตํ ๑ เป ๑ อนิมิตฺตํ ๑ เป ๑ อปฺปณฺนิหิตํ ตสฺมึ
 สมเย ฌตฺตํ โหติ ๑ เป ๑ อวิภฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมํ ขมฺมา
 อพฺยากตา ๑ เป ๑

วีสติ มหานยา ๑

[๔๔๖] กตเม ฐมฺมา อพฺยាកตา ยสฺมึํ สมฺเย โลกุตฺตวํ
 ฌานํ ภาวเต นียฺยานิกํ อปฺยาคามิํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย
 ภูมียา ปตฺติยา วิวิจฺเจว กามเหติ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ อูปตฺมฺปชฺช
 วิหริติ ทฺวฺหาปฏฺปิทํ ทนฺหาภินฺณํ ฌนฺหาธิปเตยฺยํ ตสฺมึํ สมฺเย ผลฺโส
 โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิมํ ฐมฺมา กุสฺลา ตสฺสฺว
 โลกุตฺตรสฺสํ กุสฺลตฺสํ ฌานตฺสํ กตฺตฺวา ภาวิตฺตฺวา วิปากํ วิวิจฺเจว
 กามเหติ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ อูปตฺมฺปชฺช วิหริติ ทฺวฺหาปฏฺปิทํ
 ทนฺหาภินฺณํ สฺสณฺณตํ ฌนฺหาธิปเตยฺยํ ตสฺมึํ สมฺเย ผลฺโส โหติ
 ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิมํ ฐมฺมา อพฺยាកตา ฯ

[๔๔๗] กตเม ฐมฺมา อพฺยាកตา ยสฺมึํ สมฺเย โลกุตฺตวํ
 ฌานํ ภาวเต นียฺยานิกํ อปฺยาคามิํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย
 ภูมียา ปตฺติยา วิวิจฺเจว กามเหติ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ อูปตฺมฺปชฺช
 วิหริติ ทฺวฺหาปฏฺปิทํ ทนฺหาภินฺณํ ฌนฺหาธิปเตยฺยํ ตสฺมึํ สมฺเย
 ผลฺโส โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิมํ ฐมฺมา กุสฺลา
 ตสฺสฺว โลกุตฺตรสฺสํ กุสฺลตฺสํ ฌานตฺสํ กตฺตฺวา ภาวิตฺตฺวา วิปากํ
 วิวิจฺเจว กามเหติ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ อูปตฺมฺปชฺช วิหริติ ทฺวฺหาปฏฺปิทํ
 ทนฺหาภินฺณํ อนิมิคฺตํ ฌนฺหาธิปเตยฺยํ ตสฺมึํ สมฺเย ผลฺโส โหติ
 ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิมํ ฐมฺมา อพฺยាកตา ฯ

[๔๔๘] กตเม ฐมฺมา อพฺยាកตา ยสฺมึํ สมฺเย โลกุตฺตวํ
 ฌานํ ภาวเต นียฺยานิกํ อปฺยาคามิํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย

ภาเวติ นิยุยานิกํ อปฺจยคามํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปฺหานาย ปจฺมาย ภูมียา
 ปตฺติยา วิวิจฺเจว กามะหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อฺปสํมุปฺชฺช วิหริ
 ทุกฺขาปฺปฏิปทํ ฌิปปาภินฺณํ ฌนฺทาทิปปเตยฺยํ ๑ เป ๑ สฺฐาปฺปฏิปทํ
 ทนฺทาทิภินฺณํ ฌนฺทาทิปปเตยฺยํ ๑ เป ๑ สฺฐาปฺปฏิปทํ ฌิปปาภินฺณํ
 ฌนฺทาทิปปเตยฺยํ ๑ เป ๑ ทุตฺติยํ ฌานํ ๑ เป ๑ ตตฺติยํ ฌานํ ๑ เป ๑
 จกฺคตฺตํ ฌานํ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ ๑ เป ๑ ปญฺจมํ ฌานํ อฺปสํมุปฺชฺช
 วิหริ สฺฐาปฺปฏิปทํ ฌิปปาภินฺณํ ฌนฺทาทิปปเตยฺยนฺติ กุสฺลํ ๑ เป ๑
 สฺฐาปฺปฏิปทํ ฌิปปาภินฺณํ สฺถวณฺตํ ฌนฺทาทิปปเตยฺยนฺติ วิปาโก ๑ เป ๑
 สฺฐาปฺปฏิปทํ ฌิปปาภินฺณํ ฌนฺทาทิปปเตยฺยนฺติ กุสฺลํ ๑ เป ๑ สฺฐาปฺปฏิปทํ
 ฌิปปาภินฺณํ อนิมิตฺตํ ฌนฺทาทิปปเตยฺยนฺติ วิปาโก ๑ เป ๑ สฺฐาปฺปฏิปทํ
 ฌิปปาภินฺณํ ฌนฺทาทิปปเตยฺยนฺติ กุสฺลํ ๑ เป ๑ สฺฐาปฺปฏิปทํ ฌิปปาภินฺณํ
 อปฺปณฺนิหิตํ ฌนฺทาทิปปเตยฺยนฺติ วิปาโก ตสฺมํ สํมเย ผลฺโส โหติ ๑
 ๑ เป ๑ อวิกุเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมะ ฐมา อพฺพยากตา ๑

[๔๕๓] กตเม ฐมา อพฺพยากตา ยสฺมํ สํมเย โลกุตฺตรํ ฌานํ
 ภาเวติ นิยุยานิกํ อปฺจยคามํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปฺหานาย ปจฺมาย ภูมียา
 ปตฺติยา วิวิจฺเจว กามะหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อฺปสํมุปฺชฺช วิหริ
 สฺถวณฺตํ ฌนฺทาทิปปเตยฺยํ ตสฺมํ สํมเย ผลฺโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกุเขโป
 โหติ ๑ เป ๑ อิมะ ฐมา กุสฺลตา ตสฺสํว โลกุตฺตรํ ฌานํ กุสฺลํ ๑ เป ๑
 ฌานํ ๑ เป ๑ กตฺตภา ภาวิตฺตภา วิปากํ วิวิจฺเจว กามะหิ ๑ เป ๑
 ปจฺมํ ฌานํ อฺปสํมุปฺชฺช วิหริ สฺถวณฺตํ ฌนฺทาทิปปเตยฺยํ ตสฺมํ

สมเย ผุโส โหติ ๑เป ๑ อวิกเขโป โหติ ๑เป ๑ อิมะ มุมมา
อพฺยากตา ๑

[๔๕๒] กตเม มุมมา อพฺยากตา ยถัมมิ สมเย โลกุตฺตวํ ฌานํ
ภาเวติ นิยุยานิโก อปฺยาคามิ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา
ปคฺคิตฺตา วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อุตฺตมฺปชฺช จิหฺรติ
สุญฺญตํ ฌนฺทาชิปเตยฺยํ ตถัมมิ สมเย ผุโส โหติ ๑เป ๑ อวิกเขโป
โหติ ๑เป ๑ อิมะ มุมมา กุสฺสตา ตถุเสว โลกุตฺตรสฺส กุสฺสสฺส
ฌานสฺส กตฺตฺตา ภาวิตฺตฺตา วิปากํ วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑เป ๑
ปจฺมํ ฌานํ อุตฺตมฺปชฺช จิหฺรติ อนิมิตฺตํ ฌนฺทาชิปเตยฺยํ ตถัมมิ
สมเย ผุโส โหติ ๑เป ๑ อวิกเขโป โหติ ๑เป ๑ อิมะ มุมมา
อพฺยากตา ๑

[๔๕๓] กตเม มุมมา อพฺยากตา ยถัมมิ สมเย โลกุตฺตวํ ฌานํ
ภาเวติ นิยุยานิโก อปฺยาคามิ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา
ปคฺคิตฺตา วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อุตฺตมฺปชฺช จิหฺรติ
สุญฺญตํ ฌนฺทาชิปเตยฺยํ ตถัมมิ สมเย ผุโส โหติ ๑เป ๑ อวิกเขโป
โหติ ๑เป ๑ อิมะ มุมมา กุสฺสตา ตถุเสว โลกุตฺตรสฺส กุสฺสสฺส
ฌานสฺส กตฺตฺตา ภาวิตฺตฺตา วิปากํ วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑เป ๑
ปจฺมํ ฌานํ อุตฺตมฺปชฺช จิหฺรติ อปฺปณฺนิหิตํ ฌนฺทาชิปเตยฺยํ ตถัมมิ
สมเย ผุโส โหติ ๑เป ๑ อวิกเขโป โหติ ๑เป ๑ อิมะ มุมมา
อพฺยากตา ๑

[๔๕๔] กตเม ชมฺมา อพฺยากตา ยสฺมึํ สมฺเย โลกุตฺตวํ ฌานํ
 ภาเวติ นิยุยานิกํ อปฺยาคามํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา
 ปตฺตติยา วิตกฺกวิจารานํ อฺปสฺมา ๑เป ๑ ทฺติยํ ฌานํ ๑เป ๑ ตฺติยํ
 ฌานํ ๑เป ๑ จตฺตมํ ฌานํ ๑เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ ๑เป ๑ ปญฺจมํ
 ฌานํ อฺปสฺมฺปชฺช วิหริติ สฺสณฺณตํ ฉนฺทาทิปปเตยฺยนฺติ กุสฺลํ ๑เป ๑
 สฺสณฺณตํ ฉนฺทาทิปปเตยฺยนฺติ วิปาโก ๑เป ๑ สฺสณฺณตํ ฉนฺทาทิปปเตยฺยนฺติ
 กุสฺลํ ๑เป ๑ อนิมิตฺตํ ฉนฺทาทิปปเตยฺยนฺติ วิปาโก ๑เป ๑ สฺสณฺณตํ
 ฉนฺทาทิปปเตยฺยนฺติ กุสฺลํ ๑เป ๑ อปฺปณฺหิตํ ฉนฺทาทิปปเตยฺยนฺติ วิปาโก
 ตสฺมึํ สมฺเย ผลุโสํ โหติ ๑เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑เป ๑ อิม
 ชมฺมา อพฺยากตา ๑

[๔๕๕] กตเม ชมฺมา อพฺยากตา ยสฺมึํ สมฺเย โลกุตฺตวํ ฌานํ
 ภาเวติ นิยุยานิกํ อปฺยาคามํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา
 ปตฺตติยา วิวิจฺเจว กามะหิ ๑เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อฺปสฺมฺปชฺช วิหริติ
 ทฺกฺขธาปฺปฏิปทํ ทนฺทาทิณฺณํ สฺสณฺณตํ ฉนฺทาทิปปเตยฺยํ ตสฺมึํ สมฺเย
 ผลุโสํ โหติ ๑เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑เป ๑ อิม ชมฺมา กุสฺสตา
 ตสฺสเสว โลกุตฺตวสฺสํ กุสฺสสฺสํ ฌานสฺสํ กตฺตฺตา ภาวิตฺตฺตา วิปากํ
 วิวิจฺเจว กามะหิ ๑เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อฺปสฺมฺปชฺช วิหริติ ทฺกฺขธา-
 ปฺปฏิปทํ ทนฺทาทิณฺณํ สฺสณฺณตํ ฉนฺทาทิปปเตยฺยํ ตสฺมึํ สมฺเย ผลุโสํ
 โหติ ๑เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑เป ๑ อิม ชมฺมา อพฺยากตา ๑

[๔๕๖] กตเม ชมฺมา อพฺยากตา ยสฺมึํ สมฺเย โลกุตฺตวํ ฌานํ

ធម្មតាឧបកេមុប្បតិ វិបាកោ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រាប្បិបតំ ឱប្បាភិណ្ឌំ ឥណ្ឌេតំ
ធម្មតាឧបកេមុប្បតិ កុស្តំ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រាប្បិបតំ ឱប្បាភិណ្ឌំ ឧប្បណិហិតំ
ធម្មតាឧបកេមុប្បតិ វិបាកោ គត្ថំ ឥមេ ឆត្ថោ តៃតិ ។ បេ ។
ឧវិកុខេហិ តៃតិ ។ បេ ។ ឱមេ ធម្មតា ឧប្បាកតា ។

[៤៦០] កតមេ ធម្មតា ឧប្បាកតា យត្ថំ ឥមេ តៃកុតុគ្រំ
ធានំ ភាវេតិ និយ្ហានិកំ ឧប្បាយកាមំ វិញ្ញាជិតានំ បរាហាយ បឋមាយ
ភូមិយា ឧបកិយា វិវិទុទោ កាមេតិ ។ បេ ។ បឋមំ ធានំ ឧប្បសមុប្បត្ត
វិហរតិ ឧប្បណិហិតំ ធម្មតាឧបកេមុប្បតិ គត្ថំ ឥមេ ឆត្ថោ តៃតិ
។ បេ ។ ឧវិកុខេហិ តៃតិ ។ បេ ។ ឱមេ ធម្មតា កុស្តា គត្ថោ
តៃកុតុគ្រត្ថំ កុស្តត្ថំ ធានត្ថំ កតតុតា ភាវិតតុតា វិបាកំ វិវិទុទោ
កាមេតិ ។ បេ ។ បឋមំ ធានំ ឧប្បសមុប្បត្ត វិហរតិ ឧប្បណិហិតំ
ធម្មតាឧបកេមុប្បតិ គត្ថំ ឥមេ ឆត្ថោ តៃតិ ។ បេ ។ ឧវិកុខេហិ
តៃតិ ។ បេ ។ ឱមេ ធម្មតា ឧប្បាកតា ។

[៤៦១] កតមេ ធម្មតា ឧប្បាកតា យត្ថំ ឥមេ តៃកុតុគ្រំ
ធានំ ភាវេតិ និយ្ហានិកំ ឧប្បាយកាមំ វិញ្ញាជិតានំ បរាហាយ បឋមាយ
ភូមិយា ឧបកិយា វិវិទុទោ កាមេតិ ។ បេ ។ បឋមំ ធានំ ឧប្បសមុប្បត្ត
វិហរតិ ឧប្បណិហិតំ ធម្មតាឧបកេមុប្បតិ គត្ថំ ឥមេ ឆត្ថោ តៃតិ
។ បេ ។ ឧវិកុខេហិ តៃតិ ។ បេ ។ ឱមេ ធម្មតា កុស្តា គត្ថោ
តៃកុតុគ្រត្ថំ កុស្តត្ថំ ធានត្ថំ កតតុតា ភាវិតតុតា វិបាកំ វិវិទុទោ
កាមេតិ ។ បេ ។ បឋមំ ធានំ ឧប្បសមុប្បត្ត វិហរតិ ឧប្បណិហិតំ ធម្មតា

ชิปเตยฺยํ คสฺมึํ สมฺเย ผสฺโส โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป โหติ
 ฯ เป ฯ อิมํ ชมฺมา อพฺพยากตา ฯ

[๔๖๒] กตเม ชมฺมา อพฺพยากตา ยสฺมึํ สมฺเย โลกุตฺตรํ
 ฌานํ ภาวเต นียฺยานิกํ อปฺปยคํมํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย
 ภูมียา ปตฺติยา วิวิจฺเจว กามเหติ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ อูปสมฺปชฺช
 วิหริติ อปฺปณฺหิตํ ฉนฺทาชิปเตยฺยํ คสฺมึํ สมฺเย ผสฺโส โหติ
 ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิมํ ชมฺมา กุสฺสตา คสฺสฺสว
 โลกุตฺตรํสฺสํ กุสฺสฺสํ ฌานสฺสํ กตฺตวา ภาวิตฺตวา วิปากํ วิวิจฺเจว
 กามเหติ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ อูปสมฺปชฺช วิหริติ สฺสณฺณตํ ฉนฺทาชิป
 เตยฺยํ คสฺมึํ สมฺเย ผสฺโส โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป โหติ
 ฯ เป ฯ อิมํ ชมฺมา อพฺพยากตา ฯ

[๔๖๓] กตเม ชมฺมา อพฺพยากตา ยสฺมึํ สมฺเย โลกุตฺตรํ
 ฌานํ ภาวเต นียฺยานิกํ อปฺปยคํมํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย
 ภูมียา ปตฺติยา จิตฺตูกุจิจฺจวณํ อูปสมฺมา ฯ เป ฯ ทฺติยํ ฌานํ ฯ เป ฯ
 ตติยํ ฌานํ ฯ เป ฯ จตุตฺถํ ฌานํ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ ฯ เป ฯ
 ปณฺจมํ ฌานํ อูปสมฺปชฺช วิหริติ อปฺปณฺหิตํ ฉนฺทาชิปเตยฺยนฺติ กุสฺสํ
 ฯ เป ฯ อปฺปณฺหิตํ ฉนฺทาชิปเตยฺยนฺติ วิปาโก ฯ เป ฯ อปฺปณฺหิตํ
 ฉนฺทาชิปเตยฺยนฺติ กุสฺสํ ฯ เป ฯ อนิมิตฺตํ ฉนฺทาชิปเตยฺยนฺติ วิปาโก
 ฯ เป ฯ อปฺปณฺหิตํ ฉนฺทาชิปเตยฺยนฺติ กุสฺสํ ฯ เป ฯ สฺสณฺณตํ
 ฉนฺทาชิปเตยฺยนฺติ วิปาโก คสฺมึํ สมฺเย ผสฺโส โหติ ฯ เป ฯ

อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิม ชมฺมา อพฺยากตา ฯ

[๔๖๔] กตเม ชมฺมา อพฺยากตา ยสฺมึ สฺมเย โลกุตฺตฺร ฌานํ ภาเวติ นียฺยานิกํ อปจยคามํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา ปตฺติยา วิวิจฺเจว กามเหติ ฯ เป ฯ ปจฺม ฌานํ อฺปสฺมฺปชฺช วิหฺรติ ทฺฤชฺชาปฺปฏิปทํ ทนฺชาภินฺนํ อปฺปณฺนิหิตํ ฌนฺทาชิปฺเตยฺยํ ตสฺมึ สฺมเย ฌตฺถํ โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิม ชมฺมา กุสฺสตา ตสฺสํว โลกุตฺตฺรตฺถํ กุสฺสํ ฌานตฺถํ กตฺตฺตา ภาวิตฺตฺตา วิปากํ วิวิจฺเจว กามเหติ ฯ เป ฯ ปจฺม ฌานํ อฺปสฺมฺปชฺช วิหฺรติ ทฺฤชฺชาปฺปฏิปทํ ทนฺชาภินฺนํ อปฺปณฺนิหิตํ ฌนฺทาชิปฺเตยฺยํ ตสฺมึ สฺมเย ฌตฺถํ โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิม ชมฺมา อพฺยากตา ฯ

[๔๖๕] กตเม ชมฺมา อพฺยากตา ยสฺมึ สฺมเย โลกุตฺตฺร ฌานํ ภาเวติ นียฺยานิกํ อปจยคามํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา ปตฺติยา วิวิจฺเจว กามเหติ ฯ เป ฯ ปจฺม ฌานํ อฺปสฺมฺปชฺช วิหฺรติ ทฺฤชฺชาปฺปฏิปทํ ทนฺชาภินฺนํ อปฺปณฺนิหิตํ ฌนฺทาชิปฺเตยฺยํ ตสฺมึ สฺมเย ฌตฺถํ โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิม ชมฺมา กุสฺสตา ตสฺสํว โลกุตฺตฺรตฺถํ กุสฺสํ ฌานตฺถํ กตฺตฺตา ภาวิตฺตฺตา วิปากํ วิวิจฺเจว กามเหติ ฯ เป ฯ ปจฺม ฌานํ อฺปสฺมฺปชฺช วิหฺรติ ทฺฤชฺชาปฺปฏิปทํ ทนฺชาภินฺนํ อนิมิตฺตํ ฌนฺทาชิปฺเตยฺยํ ตสฺมึ สฺมเย ฌตฺถํ โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิม ชมฺมา อพฺยากตา ฯ

[๔๖๖] กตเม ชมฺมา อพฺยาภตา ยสฺมึํ สฺมเย โลกุตฺตรํ ฌานํ
 ภาเวติ นียฺยานิกํ อปฺยาคามิํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย ภูมียา
 ปตฺติยา วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อฺปสฺมฺบฺพชฺช วิหริติ
 ทฺกุขาปฺปฏิปทํ ทนฺหาภินฺนํ อปฺปณฺนิหิตํ ฌนฺทาชิปฺเตยฺยํ ตสฺมึํ สฺมเย
 ผสฺโส ्हติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป ्हติ ๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา กุสฺสตา
 ตสฺสํว โลกุตฺตรสฺสํ กุสฺสํว ฌานสฺสํ กตฺตฺวา ภาวิตฺตฺวา วิปากํ
 วิวิจฺเจว กาเมหิ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ อฺปสฺมฺบฺพชฺช วิหริติ ทฺกุขา-
 ปฺปฏิปทํ ทนฺหาภินฺนํ สฺมฺมวตฺตํ ฌนฺทาชิปฺเตยฺยํ ตสฺมึํ สฺมเย ผสฺโส
 ्हติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป ्हติ ๑ เป ๑ อิมะ ชมฺมา อพฺยาภตา ๑

[๔๖๗] กตเม ชมฺมา อพฺยาภตา ยสฺมึํ สฺมเย โลกุตฺตรํ
 ฌานํ ภาเวติ นียฺยานิกํ อปฺยาคามิํ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ ปหานาย ปจฺมาย
 ภูมียา ปตฺติยา วิตฺกุกฺกวิจฺจารานํ อฺปสฺมา ๑ เป ๑ ทฺติยํ ฌานํ ๑ เป ๑
 ตติยํ ฌานํ ๑ เป ๑ จตฺตํ ฌานํ ๑ เป ๑ ปจฺมํ ฌานํ ๑ เป ๑
 ปณฺจมํ ฌานํ อฺปสฺมฺบฺพชฺช วิหริติ ทฺกุขาปฺปฏิปทํ ทนฺหาภินฺนํ; อปฺ-
 ปณฺนิหิตํ ฌนฺทาชิปฺเตยฺยนฺติ กุสฺสํ ๑ เป ๑ ทฺกุขาปฺปฏิปทํ ทนฺหาภินฺนํ
 อปฺปณฺนิหิตํ ฌนฺทาชิปฺเตยฺยนฺติ วิปาโก ๑ เป ๑ ทฺกุขาปฺปฏิปทํ ทนฺหาภินฺนํ
 อปฺปณฺนิหิตํ ฌนฺทาชิปฺเตยฺยนฺติ กุสฺสํ ๑ เป ๑ ทฺกุขาปฺปฏิปทํ ทนฺหาภินฺนํ
 อนิหิตํ ฌนฺทาชิปฺเตยฺยนฺติ วิปาโก ๑ เป ๑ ทฺกุขาปฺปฏิปทํ ทนฺหาภินฺนํ
 อปฺปณฺนิหิตํ ฌนฺทาชิปฺเตยฺยนฺติ กุสฺสํ ๑ เป ๑ ทฺกุขาปฺปฏิปทํ ทนฺหาภินฺนํ
 สฺมฺมวตฺตํ ฌนฺทาชิปฺเตยฺยนฺติ วิปาโก ตสฺมึํ สฺมเย ผสฺโส ्हติ

។ បេ ។ ឧទិក្ខេវោ តិច្ឆិ ។ បេ ។ ឱមេ ធម្មា ចុយ្យាកតា ។

[៤៦៨] កតមេ ធម្មា ចុយ្យាកតា យស្មី ឥមេ តិកុតុគ្គវ
 ធានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ ចប្បយគាមី វិទ្យុទិគតានំ ប្រាហាយ បឋមាយ
 ភូមិយា បតុតិយា វិទិទុទេវ កាមេតិ ។ បេ ។ បឋមំ ធានំ ចុប្បសមុប្បឌ
 វិហរតិ កុកុឆាប្បិបតំ ឱប្បាភិណ្ឌំ ចប្បប្រតិភិតំ ធម្មតាឱប្បេយ្យំ ។ បេ ។
 ឥឆាប្បិបតំ កុកុឆាភិណ្ឌំ ចប្បប្រតិភិតំ ធម្មតាឱប្បេយ្យំ ។ បេ ។ ឥឆា-
 ប្បិបតំ ឱប្បាភិណ្ឌំ ចប្បប្រតិភិតំ ធម្មតាឱប្បេយ្យំ ។ បេ ។ កុតិយំ
 ធានំ ។ បេ ។ កតិយំ ធានំ ។ បេ ។ កុតុគ្គំ ធានំ ។ បេ ។ បឋមំ
 ធានំ ។ បេ ។ បឋមំ ធានំ ចុប្បសមុប្បឌ វិហរតិ ឥឆាប្បិបតំ
 ឱប្បាភិណ្ឌំ ចប្បប្រតិភិតំ ធម្មតាឱប្បេយ្យនុតិ កុតុគ្គំ ។ បេ ។ ឥឆា-
 ប្បិបតំ ឱប្បាភិណ្ឌំ ចប្បប្រតិភិតំ ធម្មតាឱប្បេយ្យនុតិ វិបាហិ ។ បេ ។
 ឥឆាប្បិបតំ ឱប្បាភិណ្ឌំ ចប្បប្រតិភិតំ ធម្មតាឱប្បេយ្យនុតិ កុតុគ្គំ ។ បេ ។
 ឥឆាប្បិបតំ ឱប្បាភិណ្ឌំ ចនិមិត្តំ ធម្មតាឱប្បេយ្យនុតិ វិបាហិ ។ បេ ។
 ឥឆាប្បិបតំ ឱប្បាភិណ្ឌំ ចប្បប្រតិភិតំ ធម្មតាឱប្បេយ្យនុតិ កុតុគ្គំ ។ បេ ។
 ឥឆាប្បិបតំ ឱប្បាភិណ្ឌំ ឥណ្ឌេតំ ធម្មតាឱប្បេយ្យនុតិ វិបាហិ តស្មី
 ឥមេ ឆតុស្ថំ តិច្ឆិ ។ បេ ។ ឧទិក្ខេវោ តិច្ឆិ ។ បេ ។ ឱមេ ធម្មា
 ចុយ្យាកតា ។

[៤៦៩] កតមេ ធម្មា ចុយ្យាកតា យស្មី ឥមេ តិកុតុគ្គវ មគ្គំ
 ភាវេតិ ។ បេ ។ តិកុតុគ្គវ ឥតិប្បធានំ ភាវេតិ ។ បេ ។ តិកុតុគ្គវ
 ឥម្ពប្បធានំ ភាវេតិ ។ បេ ។ តិកុតុគ្គវ ឱត្តិបាតំ ភាវេតិ ។ បេ ។

โลกุตฺตวํ อิมํทวํ ภาเวติ ๑ เป ๑ โลกุตฺตวํ พถํ ภาเวติ ๑ เป ๑
 โลกุตฺตวํ โพชฌนํ ภาเวติ ๑ เป ๑ โลกุตฺตวํ สจฺจํ ภาเวติ ๑ เป ๑
 โลกุตฺตวํ สมนํ ภาเวติ ๑ เป ๑ โลกุตฺตวํ ฐมฺมํ ภาเวติ ๑ เป ๑
 โลกุตฺตวํ ฐนํ ภาเวติ ๑ เป ๑ โลกุตฺตวํ อายตน์ ภาเวติ ๑ เป ๑
 โลกุตฺตวํ ชาติํ ภาเวติ ๑ เป ๑ โลกุตฺตวํ อาหารํ ภาเวติ ๑ เป ๑
 โลกุตฺตวํ ผลํ ภาเวติ ๑ เป ๑ โลกุตฺตวํ เวทนํ ภาเวติ ๑ เป ๑
 โลกุตฺตวํ สญฺญํ ภาเวติ ๑ เป ๑ โลกุตฺตวํ เจตน์ ภาเวติ ๑ เป ๑
 โลกุตฺตวํ จิตฺตํ ภาเวติ นียยานิกํ อปฺยาคามํ ทิฏฺฐิจิตฺตํ ปหานาย
 ปจฺจมา ยมฺมียา ปตฺติยา วิวิจฺเจว กามะหิ ๑ เป ๑ ปจฺจมา ฌานํ
 อปฺปมฺมํ วิหริติ ทุฏฺฐาปฺปิปทํ ทนฺทาทิณฺณํ ฌนฺทาทิณฺณํ คตฺถมํ
 สมนํ ผลํ ภาเวติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมํ ฐมฺมา
 กุสฺสตา คตฺถมํ โลกุตฺตวํ กุสฺสตา จิตฺตํ กตฺถมา ภาเวติ
 วิปากํ วิวิจฺเจว กามะหิ ๑ เป ๑ ปจฺจมา ฌานํ อปฺปมฺมํ
 วิหริติ ทุฏฺฐาปฺปิปทํ ทนฺทาทิณฺณํ สญฺญํ ๑ เป ๑ อณิมิตฺตํ ๑ เป ๑
 อปฺปนิหิตํ ฌนฺทาทิณฺณํ ๑ เป ๑ วิริยาธิปเตยฺยํ ๑ เป ๑ จิตฺตา-
 ธิปเตยฺยํ ๑ เป ๑ ฌมฺมํ ฌนฺทาทิณฺณํ คตฺถมํ สมนํ ผลํ ภาเวติ ๑ เป ๑
 อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิมํ ฐมฺมา อพฺยากตา ๑

ปจฺจมมคฺควิปาทา ๑

[๔๗๐] กตเม ฐมฺมา อพฺยากตา ยตฺถ สมนํ โลกุตฺตวํ
 ฌานํ ภาเวติ นียยานิกํ อปฺยาคามํ กามราคะปาทานํ ตณฺหาจาย

ทุกุติยาย ภูมียา ปทุติยา ฯ เป ฯ กามราคพยาปาทานํ อนุเสถสฺสปปหะ
 นาย คติยาย ภูมียา ปทุติยา ฯ เป ฯ รูปราค อรูปราค มาน อทุกขจ-
 อวิชชยาย อนุเสถสฺสปปหะนายน จตุตถาย ภูมียา ปทุติยา วิวิจฺเจว
 กามะหิ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ อุปสมฺมปชฺช วิหริติ ทุกฺขาปฏีปทํ
 ทนฺหาภินฺนํ คตฺถมํ สมนฺเย ฌตฺถสฺส โหติ ฯ เป ฯ อนุณฺนิหฺมฺมํ โหติ
 ฯ เป ฯ อวิกฺกเขโป โหติ ฯ เป ฯ อิมะ ชมฺมา กุตฺถา คตฺถสฺส
 โถกฺกตฺตวสฺส กุตฺถสฺส ฌานสฺส กตฺตฺตา ภาวิตฺตฺตา วิปากํ วิวิจฺเจว
 กามะหิ ฯ เป ฯ ปจฺมํ ฌานํ อุปสมฺมปชฺช วิหริติ ทุกฺขาปฏีปทํ
 ทนฺหาภินฺนํ สฺสณฺณํ คตฺถมํ สมนฺเย ฌตฺถสฺส โหติ ฯ เป ฯ อนุณฺนาตา-
 วิหฺมฺมํ โหติ ฯ เป ฯ อวิกฺกเขโป โหติ เย วา ปน คตฺถมํ
 สมนฺเย อนุณฺนํ อตฺถิ ปฏิจฺจสมุปฺปนฺนา อรฺหํ โน ชมฺมา อิมะ
 ชมฺมา อพฺยากตา ฯ

[๔๗๓] กตโม คตฺถมํ สมนฺเย ฌตฺถสฺส โหติ โย คตฺถมํ สมนฺเย
 ฌตฺถสฺส ฌตฺถา สมนฺจตฺถา สมนฺจตฺตํ อยํ คตฺถมํ สมนฺเย ฌตฺถสฺส โหติ
 ฯ เป ฯ กตมํ คตฺถมํ สมนฺเย อนุณฺนาตาวิหฺมฺมํ โหติ ยะ เตสํ
 อนุณฺนาตาวิหฺมฺมํ ชมฺมานํ อนุณฺนา ปณฺณนา ปชานนา วิจโย ปวิจโย
 ชมฺมวิจโย สตฺถกฺขณา อฺปตฺถกฺขณา ปจฺจุปตฺถกฺขณา ปณฺทิตฺจํ โถสตฺถํ
 เนปฺพณฺณํ เวทพฺยา จินฺตา อฺปปริกฺขา ภฺว เมชา ปริณายิกา วิปสฺสหา
 สมนฺปชฺชณฺณํ ปโตโท ปณฺณนา ปณฺณนิหฺมฺมํ ปณฺณนาพทํ ปณฺณนาสตฺถํ
 ปณฺณนาปาดาทิ ปณฺณนาอาโลโก ปณฺณนาโอภาโส ปณฺณนาปชฺชโร

ปณฺณารตนํ อโมโห ชมฺมวิจโย สฺมมาทิฏฺฐิ ชมฺมวิจยสฺมโพชฺฌงฺโก
มคฺคกฺโข มคฺคปฺริยาปนฺนํ อิทํ ตสฺมี สฺมเย อณฺเณวาทาจิณฺทริยํ โหติ
ฯ เปฯ เย วา ปน ตสฺมี สฺมเย อณฺเณวํ อตฺถิ ปฏฺฐิจฺจสฺมปฺปนฺนา
อวฺฐิโน ชมฺมา อิม ชมฺมา อพฺยาคตา ฯ

โตกฺกตฺตวิปาโก ฯ

[๔๗๒] กตเม ชมฺมา อพฺยาคตา ยสฺมี สฺมเย อภฺยาสวาท
กมฺมสฺส กตฺตา อปฺจิตฺตา วิปาโก จกฺขุวิญฺญาณํ อปฺปนฺนํ โหติ
อูปฺเปกฺขาสหคฺคํ รูปารมฺมณํ ฯ เปฯ โสตฺวิญฺญาณํ อปฺปนฺนํ โหติ
อูปฺเปกฺขาสหคฺคํ สทฺถารมฺมณํ ฯ เปฯ ฆานวิญฺญาณํ อปฺปนฺนํ โหติ
อูปฺเปกฺขาสหคฺคํ คนฺธารมฺมณํ ฯ เปฯ ชีวฺหาวิญฺญาณํ อปฺปนฺนํ โหติ
อูปฺเปกฺขาสหคฺคํ รสํารมฺมณํ ฯ เปฯ กายวิญฺญาณํ อปฺปนฺนํ โหติ
ทฺถุสสหคฺคํ โผฏฺฐพฺพารมฺมณํ ตสฺมี สฺมเย ผสฺโส โหติ เวทนา
โหติ สณฺเณว โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ โหติ ทฺถุชฺชํ โหติ
จิตฺตสฺสอฺกคฺคตา โหติ มนินฺทริยํ โหติ ทฺถุชฺชนฺทริยํ โหติ ชีวิตินฺทริยํ
โหติ เย วา ปน ตสฺมี สฺมเย อณฺเณวํ อตฺถิ ปฏฺฐิจฺจสฺมปฺปนฺนา
อวฺฐิโน ชมฺมา อิม ชมฺมา อพฺยาคตา ฯ

[๔๗๓] กตโม ตสฺมี สฺมเย ผสฺโส โหติ โย ตสฺมี สฺมเย
ผสฺโส ผุสฺสนา สมฺผุสฺสนา สมฺผุสฺสิตฺตํ อยํ ตสฺมี สฺมเย ผสฺโส โหติ ฯ
กตมา ตสฺมี สฺมเย เวทนา โหติ ยํ ตสฺมี สฺมเย ทฺชฺชากาย-

สงฺขารกฺขณฺโห โหติ ฯ เป ฯ อิม รมฺมา อพฺยากตา ฯ

[๔๗๖] กตเม รมฺมา อพฺยากตา ยสฺมึ สฺมเย อกฺุสฺสสฺส
กมฺมสฺส กตคฺคา อฺปฺจิตคฺคา วิปากา มโนชาคฺ อฺปฺปนฺนา โหติ
อฺเปกฺขาสทคฺคา รุปารมฺมณา วา ฯ เป ฯ โสจฺจุพฺพารมฺมณา วา
ยํ ยํ วา ปนารพฺภ คสฺมึ สฺมเย ผลฺโส โหติ เวทนา โหติ
สณฺญา โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ โหติ วิตกฺโก โหติ วิจาโร
โหติ อฺเปกฺขา โหติ จิตฺตสฺสเสกคฺคา โหติ มนินฺทริยํ โหติ
อฺเปกฺขินฺทริยํ โหติ ชฺวีตินฺทริยํ โหติ เย วา ปน คสฺมึ สฺมเย
อณฺเวยมี อตฺถิ ปฏิจฺจุสฺสมุปฺปนฺนา อรฺหฺมณฺโณ รมฺมา อิม รมฺมา
อพฺยากตา ฯ เป ฯ

[๔๗๗] คสฺมึ โห ปน สฺมเย จคฺคาโร ชนฺธา โหนฺติ ทฺวายตนา
โหนฺติ เทว ชาติโย โหนฺติ ตโย อาหารา โหนฺติ ตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
โหนฺติ เอโก ผลฺโส โหติ ฯ เป ฯ เอกา มโนชาคฺ โหติ เอก
รมฺมายตน์ โหติ เอกา รมฺมชาคฺ โหติ เย วา ปน คสฺมึ
สมฺมเย อณฺเวยมี อตฺถิ ปฏิจฺจุสฺสมุปฺปนฺนา อรฺหฺมณฺโณ รมฺมา อิม
รมฺมา อพฺยากตา ฯ เป ฯ

[๔๗๘] กตโม คสฺมึ สฺมเย สงฺขารกฺขณฺโห โหติ ผลฺโส
เจตนา วิตกฺโก วิจาโร จิตฺตสฺสเสกคฺคา ชฺวีตินฺทริยํ เย วา
ปน คสฺมึ สฺมเย อณฺเวยมี อตฺถิ ปฏิจฺจุสฺสมุปฺปนฺนา อรฺหฺมณฺโณ
รมฺมา ชฺเปตฺวา เวทนามกฺขณฺชฺ ชฺเปตฺวา สณฺญามกฺขณฺชฺ ชฺเปตฺวา

วิญญานกฺขณํ อยํ ศตฺมํ สมเย สงฺขารกฺขณโห โหติ ฯ เป ฯ
 อิมะ ธมฺมา อพฺยากตา ฯ

[๔๗๘] กตเม ธมฺมา อพฺยากตา ยตฺมํ สมเย อกฺุตตฺตํ
 กมฺมตฺตํ กตฺตฺตา อฺุปจิตฺตฺตา วิปากา มโนวิญญานชาตฺตฺตา อฺุปฺปนฺนา
 โหติ อฺุเปกฺขาสทฺทฺตา ฐปารมฺมณา วา ฯ เป ฯ ธมฺมารมฺมณา
 วา ยํ ยํ วา ปนารพฺภํ ศตฺมํ สมเย ผสฺโส โหติ เจตนา โหติ
 สณฺเณา โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ โหติ วิตฺกฺโก โหติ วิจาโร
 โหติ อฺุเปกฺขา โหติ จิตฺตตฺตฺเตกฺกฺกฺตา โหติ มนินฺทฺริยํ โหติ
 อฺุเปกฺขินฺทฺริยํ โหติ ชีวิตินฺทฺริยํ โหติ เย วา ปน ศตฺมํ สมเย
 อณฺเณมี อตฺถิ ปฏฺิจฺจสมุปฺปนฺนา อรฺหฺมณิโน ธมฺมา อิมะ ธมฺมา
 อพฺยากตา ฯ เป ฯ

[๔๗๙] ศตฺมํ โห ปน สมเย จตฺตาโร ชนฺชา โหนฺติ ทฺวายตนาวิ
 โหนฺติ เทว ชาติโย โหนฺติ ตโย อารหา โหนฺติ ตฺถินฺทฺริยานิ
 โหนฺติ เอลโก ผสฺโส โหติ ฯ เป ฯ เอกา มโนวิญญานชาตฺตฺตา โหติ
 เอกํ ธมฺมายนํ โหติ เอกา ธมฺมชาตฺตฺตา โหติ เย วา ปน ศตฺมํ
 สมเย อณฺเณมี อตฺถิ ปฏฺิจฺจสมุปฺปนฺนา อรฺหฺมณิโน ธมฺมา อิมะ
 ธมฺมา อพฺยากตา ฯ เป ฯ

[๔๘๐] กตโม ศตฺมํ สมเย สงฺขารกฺขณโห โหติ ผสฺโส
 เจตนา วิตฺกฺโก วิจาโร จิตฺตตฺตฺเตกฺกฺกฺตา ชีวิตินฺทฺริยํ เย วา ปน
 ศตฺมํ สมเย อณฺเณมี อตฺถิ ปฏฺิจฺจสมุปฺปนฺนา อรฺหฺมณิโน ธมฺมา อพฺยากตา

เวทนาภุขฺหํ ชเปตฺวา สณฺณภุขฺหํ ชเปตฺวา วิณฺณณภุขฺหํ อยํ
 ตสฺมึ สมฺเย สงฺขารภุขฺโห โหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา อพฺยาคตา ๑
 อภุสฺสทวิปากา อพฺยาคตา ๑

[๔๘๒] กตเม ชมฺมา อพฺยาคตา ยสฺมึ สมฺเย มโนชาตุ
 อูปฺปนฺนา โหติ กิริยา เฉว กุสฺสา นากุสฺสา น จ กมฺมวิปากา
 อูปฺเปกฺขาสทฺทกตา รูปารมฺมณา วา ๑ เป ๑ โฉฐจฺพฺพารมฺมณา วา
 ยํ ยํ วา ปนารพฺภ ตสฺมึ สมฺเย ผลโสโห โหติ เวทนา โหติ
 สณฺณเว โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ โหติ วิตฺถโก โหติ วิจฺจโร
 โหติ อูปฺเปกฺขา โหติ จิตฺตสฺสทฺทกฺคตา โหติ มนินฺทฺริยํ โหติ
 อูปฺเปกฺขินฺทฺริยํ โหติ ชฺวีตฺตินฺทฺริยํ โหติ เย วา ปน ตสฺมึ สมฺเย
 อณฺเวยี อตฺถิ ปฏิจฺจสมุပ္ฺปนฺนา อรฺหิโน ชมฺมา อิม ชมฺมา
 อพฺยาคตา ๑

[๔๘๓] ตสฺมึ โห ปน สมฺเย จตฺตาโร ชนฺธา โหนฺติ ทฺวายตฺตานิ
 โหนฺติ เทว ชาตุโย โหนฺติ ตโย อารวโร โหนฺติ ตฺถินฺทฺริยานิ
 โหนฺติ เถโก ผลโสโห โหติ ๑ เป ๑ เอกา มโนชาตุ โหติ เอกํ
 ชมฺมายตฺนํ โหติ เอกา ชมฺมชาตุ โหติ เย วา ปน ตสฺมึ
 สมฺเย อณฺเวยี อตฺถิ ปฏิจฺจสมุပ္ฺปนฺนา อรฺหิโน ชมฺมา อิม
 ชมฺมา อพฺยาคตา ๑ เป ๑

[๔๘๔] กตโม ตสฺมึ สมฺเย สงฺขารภุขฺโห โหติ ผลโสโห เจตนา

จิตกุกโก จิชาโร จิตตัสสเสกคคตา ชีวิตินุทริยํ เย วา ปน ตสฺมึ
 สมเย อณฺเณมี อตฺถิ ปฏิจฺจุสฺมุปฺปนฺนา อรูปีโน ชมฺมา ชเปตฺวา
 เวทนาทฺชนฺทํ ชเปตฺวา สณฺเณทฺชนฺทํ ชเปตฺวา วิญฺเณณทฺชนฺทํ อยํ
 ตสฺมึ สมเย สงฺฆารทฺชนฺทํ โหติ ฯ เป ฯ อิมํ ชมฺมา อพฺยาทตา ฯ

[๔๘๕] กตเม ชมฺมา อพฺยาทตา ยสฺมึ สมเย มโนวิญฺเณณชาตุ
 อุปฺปนฺนา โหติ ทิริยา เณว กุสฺสตา นากุสฺสตา น จ กมฺมวิปากา
 โสมนสฺสสทฺทตา รุปารมฺมณา วา ฯ เป ฯ ชมฺมารมฺมณา วา ยํ
 ยํ วา ปนารพฺทํ ตสฺมึ สมเย ผสฺโส โหติ เวทนา โหติ สณฺเณ
 โหติ เจตนา โหติ จิตฺตํ โหติ จิตกุกโก โหติ จิชาโร โหติ
 ปิติ โหติ สฺขํ โหติ จิตตัสสเสกคคตา โหติ วิริยินุทริยํ โหติ
 สมารินุทริยํ โหติ มนินุทริยํ โหติ โสมนสฺสสินุทริยํ โหติ ชีวิตินุทริยํ
 โหติ เย วา ปน ตสฺมึ สมเย อณฺเณมี อตฺถิ ปฏิจฺจุสฺมุปฺปนฺนา
 อรูปีโน ชมฺมา อิมํ ชมฺมา อพฺยาทตา ฯ

[๔๘๖] กตโม ตสฺมึ สมเย ผสฺโส โหติ โย ตสฺมึ สมเย
 ผสฺโส ผุสฺสา สมฺผุสฺสา สมฺผุสฺสิตตํ อยํ ตสฺมึ สมเย ผสฺโส
 โหติ ฯ เป ฯ กตมา ตสฺมึ สมเย จิตตัสสเสกคคตา โหติ ยา
 ตสฺมึ สมเย จิตตัสส จิตฺติ สณฺจิติ อวฺจฺจิติ อวิสาหาโร อวิกฺเขโป
 อวิสาหฺวมาณสฺสา สมฺโก สมารินุทริยํ สมาริพฺทํ อยํ ตสฺมึ สมเย
 จิตตัสสเสกคคตา โหติ ฯ เป ฯ กตมํ ตสฺมึ สมเย วิริยินุทริยํ
 โหติ โย ตสฺมึ สมเย เจตสีโก วิริยารมฺภโก นิฏฺกโม ปรรกฺกโม

อฺยฺยาโม วายาโม อุตฺตสาโห อุตฺตโสฬหํ ทาโม จิตฺติ อสํยิตฺตปรกฺกมตา
 อนิกฺขิตฺตจฺจนฺตตา อนิกฺขิตฺตจฺจรตา ชฺรตฺตมฺปคฺคาโห วิริยํ วิริยิณฺทฺริยํ
 วิริยพลํ อิทํ ตสฺมึํ สํมเย วิริยิณฺทฺริยํ โหติ ฯ กตมํ ตสฺมึํ
 สํมเย สฺมาชิณฺทฺริยํ โหติ ยถา ตสฺมึํ สํมเย จิตฺตสฺส จิตฺติ สณฺจิจิตฺติ
 อวฺยจฺจิตฺติ อวิสาหาโร อวิกฺกเชโป อวิสาหฺวมาณสฺตา สํมโถ สฺมาชิณฺทฺริยํ
 สฺมาชิพลํ อิทํ ตสฺมึํ สํมเย สฺมาชิณฺทฺริยํ โหติ ฯ เป ๑ เย วา
 ปน ตสฺมึํ สํมเย อณฺเณมี อตฺถิ ปฏฺิจจสํมุปฺปนฺนา อรฺหิโน ชมฺมา
 อิเม ชมฺมา อพฺยาการตา ฯ

[๔๘๗] ตสฺมึํ โห ปน สํมเย จตฺตาโร ชนฺธา โหหนฺติ ทฺวายตนา
 โหหนฺติ เทว ชาติโย โหหนฺติ ตโย อาหารา โหหนฺติ ปญฺจิณฺทฺริยานิ
 โหหนฺติ เอโก ผลโส โหติ ฯ เป ๑ เอกา มโนวิญฺญาณชาตุ
 โหติ เอกํ ชมฺมายตนํ โหติ เอกา ชมฺมชาตุ โหติ เย วา ปน
 ตสฺมึํ สํมเย อณฺเณมี อตฺถิ ปฏฺิจจสํมุปฺปนฺนา อรฺหิโน ชมฺมา อิเม
 ชมฺมา อพฺยาการตา ฯ เป ๑

[๔๘๘] กตโม ตสฺมึํ สํมเย สงฺฆารกฺขณฺโห โหติ ผลโส
 เจตนา จิตฺกโก วิจาโร ปิตี จิตฺตสฺสเณกคฺคตา วิริยิณฺทฺริยํ
 สฺมาชิณฺทฺริยํ ชฺวีตฺติณฺทฺริยํ เย วา ปน ตสฺมึํ สํมเย อณฺเณมี อตฺถิ
 ปฏฺิจจสํมุปฺปนฺนา อรฺหิโน ชมฺมา ๑เปตฺวา เวทนาภฺกฺขณฺชํ ๑เปตฺวา
 สณฺเณภฺกฺขณฺชํ ๑เปตฺวา วิญฺญาณภฺกฺขณฺชํ อยํ ตสฺมึํ สํมเย สงฺฆา-
 รกฺขณฺโห โหติ ฯ เป ๑ อิเม ชมฺมา อพฺยาการตา ฯ

[៤៨៨] កតមេ ធម្មា ចុយ្យាកតា បដិសំ ឥមេ មនោវិញ្ញាណនាគុ
 ចុប្បបដិសា តិច្ឆា កិរិយា វេទ កុត្តា នាកុត្តា អ ទ កម្មវិបាកា
 ចុប្បេក្ខាស្តកតា រូបារម្មណា វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណា វា បិ
 បិ វា ឧបាស្ស តដ្ឋំ ឥមេ ផុត្តំ តិច្ឆា វេទនា តិច្ឆា
 សញ្ញា តិច្ឆា ទេតនា តិច្ឆា ភិក្ខុ តិច្ឆា វិច្ឆិកា តិច្ឆា វិជារ
 តិច្ឆា ចុប្បេក្ខា តិច្ឆា ភិក្ខុស្តកតា តិច្ឆា វិរិយភិក្ខុ តិច្ឆា
 សមាភិក្ខុ តិច្ឆា មនិភិក្ខុ តិច្ឆា ចុប្បេក្ខិភិក្ខុ តិច្ឆា ឥវិច្ឆិភិក្ខុ
 តិច្ឆា យេ វា ឧប ធម្មំ ឥមេ ចល្លេបិ ចតុតិ ប្បិទ្ធសមុប្បបដិសា
 ចរុបិណ្ឌ ធម្មា ធិមេ ធម្មា ចុយ្យាកតា ។ បេ ។

[៤៨៩] តដ្ឋំ ឧប ឥមេ កុត្តារិ ឧបា តិច្ឆា កុយ្យាតនា
 តិច្ឆា កេទ កុយ្យា តិច្ឆា កុយ្យា ឧបា តិច្ឆា ឧបា តិច្ឆា ឧបា តិច្ឆា
 តិច្ឆា ឧបា ផុត្តំ តិច្ឆា ។ បេ ។ ឧបា មនោវិញ្ញាណនាគុ តិច្ឆា
 ឧបា ធម្មាបដិសា តិច្ឆា ឧបា ធម្មនាគុ តិច្ឆា យេ វា ឧប ធម្មំ
 ឥមេ ចល្លេបិ ចតុតិ ប្បិទ្ធសមុប្បបដិសា ចរុបិណ្ឌ ធម្មា ធិមេ
 ធម្មា ចុយ្យាកតា ។ បេ ។

[៤៩០] កតមេ ធម្មំ ឥមេ សង្ខារកុត្តរិ តិច្ឆា ផុត្តំ
 ទេតនា វិច្ឆិកា វិជារ ភិក្ខុស្តកតា វិរិយភិក្ខុ សមាភិក្ខុ
 ឥវិច្ឆិភិក្ខុ យេ វា ឧប ធម្មំ ឥមេ ចល្លេបិ ចតុតិ ប្បិទ្ធសមុប្បបដិសា
 ចរុបិណ្ឌ ធម្មា ឧបេក្ខា វេទនាកុត្តរិ ឧបេក្ខា សញ្ញាកុត្តរិ
 ឧបេក្ខា វិញ្ញាណកុត្តរិ ឧប ធម្មំ ឥមេ សង្ខារកុត្តរិ តិច្ឆា

๑ เป ๑ อิม ชมฺมา อพฺยากตา ๑

[๔๘๒] กตเม ชมฺมา อพฺยากตา ยตฺถมี สมฺเย มโนวิญญานชาตุ
อุปฺปนฺนา โหติ กิริยา เหนว กุสฺสตา นากุสฺสตา น จ กมฺมวิปากา
โสมนสฺสสํหคตา ฌาณสํปยุตฺตา ๑ เป ๑ โสมนสฺสสํหคตา ฌาณ-
สํปยุตฺตา สํสจฺจาวเรณ ๑ เป ๑ โสมนสฺสสํหคตา ฌาณวิปฺปยุตฺตา
๑ เป ๑ โสมนสฺสสํหคตา ฌาณวิปฺปยุตฺตา สํสจฺจาวเรณ ๑ เป ๑
อุเปกฺขาสํหคตา ฌาณสํปยุตฺตา ๑ เป ๑ อุเปกฺขาสํหคตา ฌาณ-
สํปยุตฺตา สํสจฺจาวเรณ ๑ เป ๑ อุเปกฺขาสํหคตา ฌาณวิปฺปยุตฺตา
๑ เป ๑ อุเปกฺขาสํหคตา ฌาณวิปฺปยุตฺตา สํสจฺจาวเรณ รุปารมฺมณา
วา ๑ เป ๑ ชมฺมารมฺมณา วา ยํ ยํ วา ปนารพฺภ ตตฺถมี สมฺเย
ผลฺโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา อพฺยากตา ๑

[๔๘๓] อโถโก อพฺยากตมฺถํ ๑ เป ๑ อโถโส อพฺยากตมฺถํ
๑ เป ๑ อโมโห อพฺยากตมฺถํ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา อพฺยากตา ๑
กามาวจรกิริยา ๑

[๔๘๔] กตเม ชมฺมา อพฺยากตา ยตฺถมี สมฺเย รุปาวจรั
ฌานํ ภาเวติ กิริยํ เหนว กุสฺสํ นากุสฺสํ น จ กมฺมวิปากํ
ทิจฺจชมฺมตฺถวิหารํ วิจิจฺเจว กามเมทํ ๑ เป ๑ ปจฺจํ ฌานํ อุปตฺมฺปชฺช
วิหารติ ปจฺจํตฺถิณํ ตตฺถมี สมฺเย ผลฺโส โหติ ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป
โหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา อพฺยากตา ๑ เป ๑

[๔๘๕] กตเม ฐมา อพฺยาการตา ยสฺมึ สมเย รุปาวจรํ ฌานํ
 ภาเวติ กิริยํ เหนว กุสฺสํ นากุสฺสํ น ๑ กมฺมวิปากํ ทิฏฐฐมฺมสุขวิหารํ
 วิตกุกุการานํ รูปสฺมา ๑ เป ๑ กุติยํ ฌานํ ๑ เป ๑ คติยํ ฌานํ
 ๑ เป ๑ จตุตฺถํ ฌานํ ๑ เป ๑ ปจฺจํ ฌานํ ๑ เป ๑ ปญจมํ
 ฌานํ อุปตมฺปชฺช วิหริติ ปจฺจกฺกสฺสํ คสฺมึ สมเย ผลโส ्हิติ
 ๑ เป ๑ อวิกุเชโป ्हิติ ๑ เป ๑ อิม ฐมา อพฺยาการตา ๑ เป ๑
 รุปาวจรกิริยา ๑

[๔๘๖] กตเม ฐมา อพฺยาการตา ยสฺมึ สมเย อรูปาวจรํ
 ฌานํ ภาเวติ กิริยํ เหนว กุสฺสํ นากุสฺสํ น ๑ กมฺมวิปากํ
 ทิฏฐฐมฺมสุขวิหารํ สพฺพโส รูปสญฺญานํ สมติกุกมา ปฏฺธิสญฺญานํ
 อตฺถกุกมา นานตฺถสญฺญานํ อมณสิการา อากาธานญฺายตนสญฺญา-
 สหคํ สุขสฺส ๑ ปหานา ๑ เป ๑ จตุตฺถํ ฌานํ อุปตมฺปชฺช
 วิหริติ คสฺมึ สมเย ผลโส ्हิติ ๑ เป ๑ อวิกุเชโป ्हิติ
 ๑ เป ๑ อิม ฐมา อพฺยาการตา ๑

[๔๘๗] กตเม ฐมา อพฺยาการตา ยสฺมึ สมเย อรูปาวจรํ
 ฌานํ ภาเวติ กิริยํ เหนว กุสฺสํ นากุสฺสํ น ๑ กมฺม-
 วิปากํ ทิฏฐฐมฺมสุขวิหารํ สพฺพโส อากาธานญฺายตนํ สมติกุกมฺม
 วิญฺญาณญฺายตนสญฺญาสหคํ สุขสฺส ๑ ปหานา ๑ เป ๑ จตุตฺถํ
 ฌานํ อุปตมฺปชฺช วิหริติ คสฺมึ สมเย ผลโส ्हิติ ๑ เป ๑

อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา อพฺยาคตา ๑

[๔๙๘] กตเม ชมฺมา อพฺยาคตา ยตฺถิ สมฺเย อรูปาวจรํ
 ฌานํ ภาเวติ กิริยํ เหว กุสฺลํ นากุสฺลํ น ๑ กมฺม-
 วิปากํ ทิฏฺฐชมฺมสุวิहारํ สํพุพฺโส วิญฺเฒาณญายตนํ สํตติกุมฺม
 อากิณฺณญายตนสํญญาสํหคํ สุตฺตํ ๑ ปหานา ๑ เป ๑ จตุตฺถํ
 ฌานํ อุปตัมปชฺช วิหริติ ตตฺถิ สมฺเย ผสุโส โหติ ๑ เป ๑
 อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา อพฺยาคตา ๑

[๔๙๙] กตเม ชมฺมา อพฺยาคตา ยตฺถิ สมฺเย อรูปาวจรํ
 ฌานํ ภาเวติ กิริยํ เหว กุสฺลํ นากุสฺลํ น ๑ กมฺม-
 วิปากํ ทิฏฺฐชมฺมสุวิहारํ สํพุพฺโส อากิณฺณญายตนํ สํตติกุมฺม
 เหวสญฺเฆนาสญฺญายตนสํญญาสํหคํ สุตฺตํ ๑ ปหานา ๑ เป ๑
 จตุตฺถํ ฌานํ อุปตัมปชฺช วิหริติ ตตฺถิ สมฺเย ผสุโส โหติ
 ๑ เป ๑ อวิกฺเขโป โหติ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา อพฺยาคตา ๑

[๕๐๐] อโตโก อพฺยาคตมฺมํ ๑ เป ๑ อโทโส อพฺยาคตมฺมํ
 ๑ เป ๑ อโมโห อพฺยาคตมฺมํ ๑ เป ๑ อิม ชมฺมา อพฺยาคตา ๑
 อรูปาวจรกิริยา ๑
 จิตฺตูปาทกณฺท์ ๑

๑ อยํ ปาหิ ปริมาหิ น สเมติ ปริมา หิ กามาวจรวิปากกิริยาสุ-
 เหว ทิสฺสนฺติ น อณฺณตฺถ ๑ วิจาเรตฺวา คเหตพฺพํ ๑

รูปกณฺฐํ

[๕๐๑] กตเม ชมฺมา อพฺยากตา กุสฺสากุสฺสตาณํ ชมฺมานํ
วิปาตา กามาจฺจรา รุปราจฺจรา อรุปราจฺจรา อปฺริยาปนฺนา เวทนาภุ-
ชนฺโห สณฺณวาทชนฺโห สงฺขารภุชนฺโห วิณฺณวาทชนฺโห เย จ
shmāma kīriyā nēva kusāta mahakusāta nā jā gāmmavipāka saphā j
rūpi osanghata j chata iimē shmāma apyākata ๑

[๕๐๒] ตตฺถ กตมํ สฟฺพํ รุปํ จตุตาโร จ มหาภูตา จตุหนํ จ
มหาภูตานํ อูปาทาย รุปํ อิทํ วุจฺจติ สฟฺพํ รุปํ ๑

[๕๐๓] สฟฺพํ รุปํ นเหตุ อเหตุกํ เหตุวิปฺปยุตฺตํ สंपฺปจฺย
สงฺขตํ รุปํ โลกียํ สาสวํ สณฺโฆชนียํ คนฺถนียํ โอชนียํ โยคนียํ
นักรณียํ ปฺรามญฺจํ อูปาทานียํ สงฺกิลฺเลตฺกํ อพฺยาคตํ อนารมฺมณํ
อเจตฺตํ จิตฺตวิปฺปยุตฺตํ เนววิปากนวิปากชมฺมชมนํ อสงฺกิลฺลิตฺตํ
สงฺกิลฺเลตฺกํ นสวิตฺตกุกฺกสฺสวโจวํ นอวิตฺตกุกฺกสฺสวโจวํ นอวิตฺตกุกฺกสฺสวโจวํ
นปิตฺตสฺสวโจวํ นสฺสวโจวํ นอเปกฺกสฺสวโจวํ เนวทสฺสเนน นภาวนาย-
ปฺหาคพฺพํ เนวทสฺสเนน นภาวนายปฺหาคพฺพเหตุกํ เนวอาจฺยคามิ-
นอจฺยคามิ เนวเสกฺขนาเสกฺขํ ปฺริตฺตํ กามาจฺจโร นรุปราจฺจโร น-
อรุปราจฺจโร ปฺริยาปนฺนํ โนอปฺริยาปนฺนํ อนียตํ อนียยานิกํ อฺป-
ปนฺนํ นหิ วิณฺณวาทนํ วิณฺณวาทนํ อนิจฺจํ ชฺรามีภฺตํ เอวํ เอก-
วิเรน รุปสงฺกคฺโค ๑

เอกกํ ๑

[๕๐๕] ทฺวิเชน รุปสงฺกโท อตฺถิรูปํ อฺปาทา อตฺถิรูปํ โนอฺปาทา
 อตฺถิรูปํ อฺปาทินนํ อตฺถิรูปํ อฺนุปาทินนํ อตฺถิรูปํ อฺปาทินนุปาทานินํ
 อตฺถิรูปํ อฺนุปาทินนุปาทานินํ อตฺถิรูปํ ฌณฺทตฺตํ อตฺถิรูปํ อฺนิตตฺตํ
 อตฺถิรูปํ ฌปฺปฏฺธิํ อตฺถิรูปํ อฺปฺปฏฺธิํ อตฺถิรูปํ อฺนทฺธิํ อตฺถิรูปํ-
 นอฺนทฺธิํ อตฺถิรูปํ มหาภูตํ อตฺถิรูปํ นมหาภูตํ อตฺถิรูปํ วิมฺบตฺติ
 อตฺถิรูปํ นวิมฺบตฺติ อตฺถิรูปํ จิตฺตสมฺมุจฺจํ อตฺถิรูปํ นจิตฺตสมฺมุจฺจํ
 อตฺถิรูปํ จิตฺตสํหํ อตฺถิรูปํ นจิตฺตสํหํ อตฺถิรูปํ จิตฺตานุปริวดฺติ
 อตฺถิรูปํ นจิตฺตานุปริวดฺติ อตฺถิรูปํ อชฺฌตฺติกํ อตฺถิรูปํ พาทิรํ อตฺถิ-
 รูปํ โยพาทิรํ อตฺถิรูปํ สํจฺจํ อตฺถิรูปํ ทฺเว อตฺถิรูปํ ฌนฺติเก ๑ อตฺถิ-
 รูปํ จกฺขุสํมุตฺตํสํสํ วตฺถุ อตฺถิรูปํ จกฺขุสํมุตฺตํสํสํ นวตฺถุ อตฺถิ-
 รูปํ จกฺขุสํมุตฺตํสํสํ ขาย เวทนาย ๑ เป ๑ สณฺณาย ๑ เป ๑ เจตนาย
 ๑ เป ๑ จกฺขุวิมฺบวณฺตํ วตฺถุ อตฺถิรูปํ จกฺขุวิมฺบวณฺตํ นวตฺถุ
 อตฺถิรูปํ โสตฺตํมุตฺตํสํสํ ๑ เป ๑ ฆานสํมุตฺตํสํสํ ๑ เป ๑ ชิฺวหา-
 สํมุตฺตํสํสํ ๑ เป ๑ กายสํมุตฺตํสํสํ วตฺถุ อตฺถิรูปํ กายสํมุตฺตํสํสํ-
 นวตฺถุ อตฺถิรูปํ กายสํมุตฺตํสํสํ ขาย เวทนาย ๑ เป ๑ สณฺณาย ๑ เป ๑
 เจตนาย ๑ เป ๑ กายวิมฺบวณฺตํ วตฺถุ อตฺถิรูปํ กายวิมฺบวณฺตํ-
 นวตฺถุ ๑ อตฺถิรูปํ จกฺขุสํมุตฺตํสํสํ อารมฺมณํ อตฺถิรูปํ จกฺขุสํม-
 ุตฺตํสํสํ นอารมฺมณํ อตฺถิรูปํ จกฺขุสํมุตฺตํสํสํ ขาย เวทนาย ๑ เป ๑
 สณฺณาย ๑ เป ๑ เจตนาย ๑ เป ๑ จกฺขุวิมฺบวณฺตํ อารมฺมณํ
 อตฺถิรูปํ จกฺขุวิมฺบวณฺตํ นอารมฺมณํ ๑ อตฺถิรูปํ โสตฺตํมุตฺตํสํสํ

๑ เป ๑ ฆานตมฺมุตฺตตฺต ๑ เป ๑ ชิวฺหาตมฺมุตฺตตฺต ๑ เป ๑ กาย-
 ตมฺมุตฺตตฺต อารมฺมณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ กายตมฺมุตฺตตฺต อารมฺมณฺ ๑ อตฺถิ-
 รฺมฺ ๑ กายตมฺมุตฺตตฺต ๑ เวทนาย ๑ เป ๑ ตณฺณนาย ๑ เป ๑ เจตนาย
 ๑ เป ๑ กายวิญฺญาณตฺต อารมฺมณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ กายวิญฺญาณตฺต-
 อารมฺมณฺ ๑ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ จกฺขายคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ นจกฺขายคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ-
 ๑ โสคายคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ นโสคายคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ ฆานายคณฺ ๑ เป ๑
 ชิวฺหาชคณฺ ๑ เป ๑ กายชคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ นกายชคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ-
 ๑ ฐปายคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ นฐปายคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ ตฺถุททชคณฺ ๑ เป ๑ คณฺช-
 ยคณฺ ๑ เป ๑ ฐธชคณฺ ๑ เป ๑ โฉฏฺฐพฺพชคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ นโฉฏฺฐพฺพช-
 คณฺ ๑ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ จกฺขชคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ นจกฺขชคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ โสคชคณฺ
 ๑ เป ๑ ฆานชคณฺ ๑ เป ๑ ชิวฺหาชคณฺ ๑ เป ๑ กายชคณฺ ๑ อตฺถิ-
 รฺมฺ ๑ นกายชคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ ฐปชคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ นฐปชคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ-
 ๑ ตฺถุททชคณฺ ๑ เป ๑ คณฺชชคณฺ ๑ เป ๑ ฐธชคณฺ ๑ เป ๑ โฉฏฺฐพฺพ-
 ชคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ นโฉฏฺฐพฺพชคณฺ ๑ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ จกฺขชคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ น-
 จกฺขชคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ โสคชคณฺ ๑ เป ๑ ฆานชคณฺ ๑ เป ๑ ชิวฺหาชคณฺ
 ๑ เป ๑ กายชคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ นกายชคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑
 ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ นอตฺถิรฺมฺ ๑ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ ปรตฺถิรฺมฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ นปร-
 ตฺถิรฺมฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ ชิวฺหาชคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ นชิวฺหาชคณฺ ๑ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ กาย-
 วิญฺญชคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ นกายวิญฺญชคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ จจวิญฺญชคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑
 นจจวิญฺญชคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ อากาธชคณฺ ๑ อตฺถิรฺมฺ ๑ นอากาธชคณฺ ๑ อตฺถิ-

รูปํ อโฆชาตํ อตฺถิรูปํ อโฆชาตํ อตฺถิรูปํ รูปสงฺคตํ หุตํ อตฺถิ-
 รูปํ รูปสงฺคตํ หุตํ อตฺถิรูปํ รูปสงฺคตํ มหุตํ อตฺถิรูปํ รูปสงฺคตํ มหุตํ
 อตฺถิรูปํ รูปสงฺคตํ กมฺมมฺภวตํ อตฺถิรูปํ รูปสงฺคตํ กมฺมมฺภวตํ อตฺถิ-
 รูปํ รูปสงฺคตํ อปฺปโย อตฺถิรูปํ รูปสงฺคตํ อปฺปโย อตฺถิรูปํ รูปสงฺคตํ สหตฺติ
 อตฺถิรูปํ รูปสงฺคตํ สหตฺติ อตฺถิรูปํ รูปสงฺคตํ ชรตํ อตฺถิรูปํ รูปสงฺคตํ ชรตํ
 อตฺถิรูปํ รูปสงฺคตํ อนิจฺจตํ อตฺถิรูปํ รูปสงฺคตํ อนิจฺจตํ อตฺถิรูปํ กพฺพิ-
 ทาโร อาหาโร อตฺถิรูปํ กพฺพิทาโร อาหาโร เอวํ ทฺวิเชน รูป-
 สงฺคโห ๑

ทกํ ๑

[๕๐๕] ทฺวิเชน รูปสงฺคโห ยนฺตํ รูปํ อชฺชณฺตคฺคํ ตํ อฺปาทา ยนฺตํ รูปํ-
 พาหิรํ ตํ อตฺถิอฺปาทา อตฺถิโนอฺปาทา ยนฺตํ รูปํ อชฺชณฺตคฺคํ ตํ อฺปาทินฺนํ
 ยนฺตํ รูปํ พาหิรํ ตํ อตฺถิอฺปาทินฺนํ อตฺถิอฺปาทินฺนํ ยนฺตํ รูปํ อชฺชณฺตคฺคํ-
 ตํ อฺปาทินฺนํ อฺปาทานิยํ ยนฺตํ รูปํ พาหิรํ ตํ อตฺถิอฺปาทินฺนํ อฺปาทานิยํ อตฺถิ-
 อฺปาทินฺนํ อฺปาทานิยํ ยนฺตํ รูปํ อชฺชณฺตคฺคํ ตํ อนิหตฺตํ ยนฺตํ รูปํ พาหิรํ-
 ตํ อตฺถิอนิหตฺตํ อตฺถิอนิหตฺตํ ยนฺตํ รูปํ อชฺชณฺตคฺคํ ตํ สํปฺปฏิมํ ยนฺตํ-
 รูปํ พาหิรํ ตํ อตฺถิสํปฺปฏิมํ อตฺถิสํปฺปฏิมํ ยนฺตํ รูปํ อชฺชณฺตคฺคํ ตํ อินฺทฺริยํ
 ยนฺตํ รูปํ พาหิรํ ตํ อตฺถิอินฺทฺริยํ อตฺถิอินฺทฺริยํ ยนฺตํ รูปํ อชฺชณฺตคฺคํ-
 ตํ นมฺหาภุตํ ยนฺตํ รูปํ พาหิรํ ตํ อตฺถินมฺหาภุตํ อตฺถินมฺหาภุตํ ยนฺตํ-
 รูปํ อชฺชณฺตคฺคํ ตํ วิณฺณคฺคํ ยนฺตํ รูปํ พาหิรํ ตํ อตฺถิวิณฺณคฺคํ อตฺถิ-
 วิณฺณคฺคํ ยนฺตํ รูปํ อชฺชณฺตคฺคํ ตํ นจิตฺตํ มฺหุจฺจํ ยนฺตํ รูปํ พาหิรํ ตํ-

อตฺถิจกฺขวิญญานตฺถํ อารมฺมณํ อตฺถิจกฺขวิญญานตฺถํ อารมฺมณํ
 ยนฺตํ ฐปฺมํ อชฺฌตฺถิกํ ตํ โสตมฺมตฺถตฺถํ ๑ เป ๑ ฆานตฺมตฺถตฺถํ ๑ เป ๑
 ชิวฺหาตฺมตฺถตฺถํ ๑ เป ๑ กายตฺมตฺถตฺถํ อารมฺมณํ ยนฺตํ ฐปฺมํ พา-
 หิริ ตํ อตฺถิกายตฺมตฺถตฺถํ อารมฺมณํ อตฺถิกายตฺมตฺถตฺถํ อารมฺมณํ
 ยนฺตํ ฐปฺมํ อชฺฌตฺถิกํ ตํ กายตฺมตฺถตฺถาย เวทนาย ๑ เป ๑ สณฺณาย
 ๑ เป ๑ เจตนาย ๑ เป ๑ กายวิญญานตฺถํ อารมฺมณํ ยนฺตํ ฐปฺมํ-
 พาหิริ ตํ อตฺถิกายวิญญานตฺถํ อารมฺมณํ อตฺถิกายวิญญานตฺถํ น-
 อารมฺมณํ ๑ ยนฺตํ ฐปฺมํ พาหิริ ตํ นจฺกฺขายตฺถํ ยนฺตํ ฐปฺมํ อชฺฌตฺถิกํ ตํ
 อตฺถิจกฺขายตฺถํ อตฺถินจฺกฺขายตฺถํ ยนฺตํ ฐปฺมํ พาหิริ ตํ นโสตฺถายตฺถํ
 ๑ เป ๑ นฆานายตฺถํ ๑ เป ๑ นชิวฺหาตฺถํ ๑ เป ๑ นกายายตฺถํ
 ยนฺตํ ฐปฺมํ อชฺฌตฺถิกํ ตํ อตฺถิกายายตฺถํ อตฺถินกายายตฺถํ ยนฺตํ ฐปฺมํ-
 อชฺฌตฺถิกํ ตํ นรฺปายตฺถํ ยนฺตํ ฐปฺมํ พาหิริ ตํ อตฺถิรฺปายตฺถํ อตฺถิรฺปาย-
 ยตฺถํ ยนฺตํ ฐปฺมํ อชฺฌตฺถิกํ ตํ นสทฺทายตฺถํ ๑ เป ๑ นคฺคฺชายตฺถํ ๑ เป ๑
 นรตฺถายตฺถํ ๑ เป ๑ นโณฏฺฐพฺพายตฺถํ ยนฺตํ ฐปฺมํ พาหิริ ตํ อตฺถิโณฏฺฐพฺพาย-
 ยตฺถํ อตฺถินโณฏฺฐพฺพายตฺถํ ๑ ยนฺตํ ฐปฺมํ พาหิริ ตํ นจฺกฺขุชฺชาตฺถํ ยนฺตํ
 ฐปฺมํ อชฺฌตฺถิกํ ตํ อตฺถิจกฺขุชฺชาตฺถํ อตฺถินจฺกฺขุชฺชาตฺถํ ยนฺตํ ฐปฺมํ พาหิริ ตํ
 นโสตฺถชฺชาตฺถํ ๑ เป ๑ นฆานชฺชาตฺถํ ๑ เป ๑ นชิวฺหาชฺชาตฺถํ ๑ เป ๑ นกาย-
 ชฺชาตฺถํ ยนฺตํ ฐปฺมํ อชฺฌตฺถิกํ ตํ อตฺถิกายชฺชาตฺถํ อตฺถินกายชฺชาตฺถํ ยนฺตํ
 ฐปฺมํ อชฺฌตฺถิกํ ตํ นรฺปชฺชาตฺถํ ยนฺตํ ฐปฺมํ พาหิริ ตํ อตฺถิรฺปชฺชาตฺถํ อตฺถิรฺป-
 ชฺชาตฺถํ ยนฺตํ ฐปฺมํ อชฺฌตฺถิกํ ตํ นสทฺทชฺชาตฺถํ ๑ เป ๑ นคฺคฺชชฺชาตฺถํ ๑ เป ๑

นรตฺตชาตฺ ๑ เป ๑ นโณชฺชพฺพชาตฺ ยนตฺ ฐปํ พาทิรํ ตํ อตฺถิ โณชฺชพฺพ-
 ชาตฺ อตฺถิ นโณชฺชพฺพชาตฺ ๑ ยนตฺ ฐปํ พาทิรํ ตํ นจกฺขณฺทริยํ ยนตฺ-
 ฐปํ อชฺชฌตฺตํ ตํ อตฺถิ จกฺขณฺทริยํ อตฺถิ นจกฺขณฺทริยํ ยนตฺ ฐปํ พาทิร-
 ตํ นโสดิณฺทริยํ ๑ เป ๑ นฆานินฺทริยํ ๑ เป ๑ นชฺวหินฺทริยํ ๑ เป ๑
 นกายินฺทริยํ ยนตฺ ฐปํ อชฺชฌตฺตํ ตํ อตฺถิ กายินฺทริยํ อตฺถิ นกายินฺทริยํ
 ยนตฺ ฐปํ อชฺชฌตฺตํ ตํ นชฺชิตฺถินฺทริยํ ยนตฺ ฐปํ พาทิรํ ตํ อตฺถิ ชฺชิตฺถินฺทริยํ
 อตฺถิ นชฺชิตฺถินฺทริยํ ยนตฺ ฐปํ อชฺชฌตฺตํ ตํ นปฺริสฺสินฺทริยํ ยนตฺ ฐปํ พาทิร-
 ตํ อตฺถิ ปฺริสฺสินฺทริยํ อตฺถิ นปฺริสฺสินฺทริยํ ยนตฺ ฐปํ อชฺชฌตฺตํ ตํ นชฺวตฺถิน-
 ทริยํ ยนตฺ ฐปํ พาทิรํ ตํ อตฺถิ ชฺวตฺถินฺทริยํ อตฺถิ นชฺวตฺถินฺทริยํ ๑ ยนตฺ-
 ฐปํ อชฺชฌตฺตํ ตํ นกายวิมฺบคฺติ ยนตฺ ฐปํ พาทิรํ ตํ อตฺถิ กายวิมฺบคฺติ
 อตฺถิ นกายวิมฺบคฺติ ยนตฺ ฐปํ อชฺชฌตฺตํ ตํ นวจฺวิมฺบคฺติ ยนตฺ ฐป-
 พาทิรํ ตํ อตฺถิ วจฺวิมฺบคฺติ อตฺถิ นวจฺวิมฺบคฺติ ยนตฺ ฐปํ อชฺชฌตฺตํ
 ตํ นอากาสชาตฺ ยนตฺ ฐปํ พาทิรํ ตํ อตฺถิ อากาสชาตฺ อตฺถิ นอากาสชาตฺ
 ยนตฺ ฐปํ อชฺชฌตฺตํ ตํ นอาโปชาตฺ ยนตฺ ฐปํ พาทิรํ ตํ อตฺถิ อาโปชาตฺ
 อตฺถิ นอาโปชาตฺ ยนตฺ ฐปํ อชฺชฌตฺตํ ตํ ฐปสฺสํ นตฺตคฺตา ยนตฺ ฐป-
 พาทิรํ ตํ อตฺถิ ฐปสฺสํ นตฺตคฺตา อตฺถิ ฐปสฺสํ นตฺตคฺตา ยนตฺ ฐปํ อชฺชฌตฺตํ
 ตํ ฐปสฺสํ นมฺมคฺตา ยนตฺ ฐปํ พาทิรํ ตํ อตฺถิ ฐปสฺสํ นมฺมคฺตา อตฺถิ ฐปสฺส-
 นมฺมคฺตา ยนตฺ ฐปํ อชฺชฌตฺตํ ตํ ฐปสฺสํ นกมฺมณฺณคฺตา ยนตฺ ฐปํ พาทิร-
 ตํ อตฺถิ ฐปสฺสํ นกมฺมณฺณคฺตา อตฺถิ ฐปสฺสํ นกมฺมณฺณคฺตา ยนตฺ ฐป-
 อชฺชฌตฺตํ ตํ ฐปสฺสํ นอุปจโย ยนตฺ ฐปํ พาทิรํ ตํ อตฺถิ ฐปสฺสํ นอุปจโย

อตฺถิ นมหาภูตํ ยนฺตํ ฐปํ อนุปาทินฺนํ ตํ อตฺถิ นมหาภูตํ อตฺถิ นมหาภูตํ
 ยนฺตํ ฐปํ อนุปาทินฺนํ ตํ อตฺถิ โสฬาริกํ อตฺถิ สຸຂຸມໍ ຍນຕຸຣຸປຸ ອນຸປາທິນຸ
 ອຕຕິ ໂອຟາຣິກ ອຕຕິ ສຸຂຸມໍ ຍນຕຸຣຸປຸ ອນຸປາທິນຸ ຕໍ ອຕຕິ ທູເຣ ອຕຕິ
 ສຸນຕິເກ ຍນຕຸຣຸປຸ ອນຸປາທິນຸ ຕໍ ອຕຕິ ທູເຣ ອຕຕິ ສຸນຕິເກ ។ ຍນຕຸຣຸປຸ
 ອນຸປາທິນຸ ນຸປາທານີຍໍ ຕໍ ອຕຕິ ສຸນຕິສຸຂຸມໍ ອຕຕິ ອນິທສຸຂຸມໍ ຍນຕຸຣຸປຸ ອນຸປາ
 ທິນຸ ນຸປາທານີຍໍ ຕໍ ອຕຕິ ສຸນຕິສຸຂຸມໍ ອຕຕິ ອນິທສຸຂຸມໍ ຍນຕຸຣຸປຸ ອນຸປາທິນຸ
 ນຸປາທານີຍໍ ຕໍ ອຕຕິ ສຸປຸປຸງຊີ ອຕຕິ ອປຸປຸງຊີ ຍນຕຸຣຸປຸ ອນຸປາທິນຸ ນຸປາທານີຍໍ
 ຕໍ ອຕຕິ ສຸປຸປຸງຊີ ອຕຕິ ອປຸປຸງຊີ ຍນຕຸຣຸປຸ ອນຸປາທິນຸ ນຸປາທານີຍໍ ຕໍ ອຕຕິ
 ນມາຮຸຕໍ ອຕຕິ ນມາຮຸຕໍ ຍນຕຸຣຸປຸ ອນຸປາທິນຸ ນຸປາທານີຍໍ ຕໍ ອຕຕິ ນມາຮຸຕໍ
 ອຕຕິ ນມາຮຸຕໍ ຍນຕຸຣຸປຸ ອນຸປາທິນຸ ນຸປາທານີຍໍ ຕໍ ອຕຕິ ໂອຟາຣິກ ອຕຕິ
 ສຸຂຸມໍ ຍນຕຸຣຸປຸ ອນຸປາທິນຸ ນຸປາທານີຍໍ ຕໍ ອຕຕິ ໂອຟາຣິກ ອຕຕິ ສຸຂຸມໍ ຍນຕຸ
 ຣຸປຸ ອນຸປາທິນຸ ນຸປາທານີຍໍ ຕໍ ອຕຕິ ທູເຣ ອຕຕິ ສຸນຕິເກ ຍນຕຸຣຸປຸ ອນຸປາທິນຸ ນຸປາ
 ທານີຍໍ ຕໍ ອຕຕິ ທູເຣ ອຕຕິ ສຸນຕິເກ ។ ຍນຕຸຣຸປຸ ສຸປຸປຸງຊີ ຕໍ ອຕຕິ ອນິທຸຣີຍໍ
 ອຕຕິ ນອນິທຸຣີຍໍ ຍນຕຸຣຸປຸ ອປຸປຸງຊີ ຕໍ ອຕຕິ ອນິທຸຣີຍໍ ອຕຕິ ນອນິທຸຣີຍໍ ຍນຕຸ
 ຣຸປຸ ສຸປຸປຸງຊີ ຕໍ ອຕຕິ ນມາຮຸຕໍ ອຕຕິ ນມາຮຸຕໍ ຍນຕຸຣຸປຸ ອປຸປຸງຊີ ຕໍ ອຕຕິ
 ນມາຮຸຕໍ ອຕຕິ ນມາຮຸຕໍ ។ ຍນຕຸຣຸປຸ ອນິທຸຣີຍໍ ຕໍ ອຕຕິ ໂອຟາຣິກ ອຕຕິ
 ສຸຂຸມໍ ຍນຕຸຣຸປຸ ນອນິທຸຣີຍໍ ຕໍ ອຕຕິ ໂອຟາຣິກ ອຕຕິ ສຸຂຸມໍ ຍນຕຸຣຸປຸ ອນິ
 ທຸຣີຍໍ ຕໍ ອຕຕິ ທູເຣ ອຕຕິ ສຸນຕິເກ ຍນຕຸຣຸປຸ ນອນິທຸຣີຍໍ ຕໍ ອຕຕິ ທູເຣ ອຕຕິ
 ສຸນຕິເກ ។ ຍນຕຸຣຸປຸ ນມາຮຸຕໍ ຕໍ ອຕຕິ ໂອຟາຣິກ ອຕຕິ ສຸຂຸມໍ ຍນຕຸຣຸປຸ ນ
 ມາຮຸຕໍ ຕໍ ອຕຕິ ໂອຟາຣິກ ອຕຕິ ສຸຂຸມໍ ຍນຕຸຣຸປຸ ນມາຮຸຕໍ ຕໍ ອຕຕິ ທູເຣ

โอริมนุคิรเปตํ สญฺญโย คาโมเปโส อิทนุคํ ฐมฺมํ จกฺขายตนํ ฯ
 กตมมฺหํ ฐมฺมํ จกฺขายตนํ ยํ จกฺขํ จกฺขณํ มหาวฏฺฏานํ อูปาทาย
 ปสาโท อตฺตภาวปริยาปนฺโน อนิทฺตสฺสโน สํปฺปฏฺธิมฺหา ยมฺหิ จกฺขมฺหิ
 อนิทฺตสฺสณฺหิ สํปฺปฏฺธิมฺหิ ฐมฺมํ สนิทฺตสฺสณฺหํ สํปฺปฏฺธิมฺหา ปฏฺธิทฺตมฺหิ จา
 ปฏฺธิทฺตมฺหิ จา ปฏฺธิทฺตมฺหิ สุตฺตํ จา ปฏฺธิทฺตมฺหิ จา จกฺขํเปตํ
 จกฺขายตนํเปตํ จกฺขุชาตฺตมฺหา จกฺขุชฺชทฺธิมฺหา โสโกเปโส ทวารวเปสา
 สมนุทฺโทเปโส ปณฺชาทฺมฺหา เจตฺตมฺหา วตฺตมฺหา เนตฺตมฺหา นยฺนํเปตํ
 โอริมนุคิรเปตํ สญฺญโย คาโมเปโส อิทนุคํ ฐมฺมํ จกฺขายตนํ ฯ
 กตมมฺหํ ฐมฺมํ จกฺขายตนํ ยํ จกฺขํ จกฺขณํ มหาวฏฺฏานํ อูปาทาย
 ปสาโท อตฺตภาวปริยาปนฺโน อนิทฺตสฺสโน สํปฺปฏฺธิมฺหา ยํ จกฺขํ
 อนิทฺตสฺสณฺหํ สํปฺปฏฺธิมฺหา ฐมฺมํ สนิทฺตสฺสณฺหํ สํปฺปฏฺธิมฺหา ปฏฺธิทฺตมฺหิ
 จา ปฏฺธิทฺตมฺหิ จา ปฏฺธิทฺตมฺหิ สุตฺตํ จา ปฏฺธิทฺตมฺหิ จา จกฺขํเปตํ
 จกฺขายตนํเปตํ จกฺขุชาตฺตมฺหา จกฺขุชฺชทฺธิมฺหา โสโกเปโส ทวารว-
 เปสา สมนุทฺโทเปโส ปณฺชาทฺมฺหา เจตฺตมฺหา วตฺตมฺหา เนตฺตมฺหา นยฺน-
 เปตํ โอริมนุคิรเปตํ สญฺญโย คาโมเปโส อิทนุคํ ฐมฺมํ จกฺขายตนํ ฯ
 กตมมฺหํ ฐมฺมํ จกฺขายตนํ ยํ จกฺขํ จกฺขณํ มหาวฏฺฏานํ อูปาทาย
 ปสาโท อตฺตภาวปริยาปนฺโน อนิทฺตสฺสโน สํปฺปฏฺธิมฺหา ยํ จกฺขํ
 นิสฺสํสา ฐมฺมํ อารพฺภ จกฺขุสฺสมฺมสฺสโน อูปฺปชฺชติ จา อูปฺปชฺชติ จา
 อูปฺปชฺชติ สุตฺตํ จา อูปฺปชฺชติ จา ๑ เป ๑ ยํ จกฺขํ นิสฺสํสา ฐมฺมํ อารพฺภ
 จกฺขุสฺสมฺมสฺสโน เวทนา ๑ เป ๑ สญฺญา ๑ เป ๑ เจตนา ๑ เป ๑

จกฺขุวิญญาณํ อรูปํปฐวี วา อรูปํปฐติ วา อรูปํปฐติสฺสติ วา อรูป-
 ปฐเช วา ๑ เป ๑ ยํ จกฺขุ นิสฺสํสา ย ฐปารมมฺโณ จกฺขุสฺมมฺสฺสโต
 อรูปํปฐวี วา อรูปํปฐติ วา อรูปํปฐติสฺสติ วา อรูปํปฐเช วา ๑ เป ๑
 ยํ จกฺขุ นิสฺสํสา ย ฐปารมมฺณา จกฺขุสฺมมฺสฺสชา เวทนา ๑ เป ๑
 สณฺเฑนา ๑ เป ๑ เจตนา ๑ เป ๑ จกฺขุวิญญาณํ อรูปํปฐวี วา อรูป-
 ปฐติ วา อรูปํปฐติสฺสติ วา อรูปํปฐเช วา จกฺขุเปตํ จกฺขายตนํเปตํ
 จกฺขุชาตูปเตสา จกฺขุทฺทริยํเปตํ โลโกเปโต ทวารวเปสา สมฺมุตฺโตเปโต
 ปณฺทรวเปตํ เขตฺตํเปตํ วคฺคฺตํเปตํ เนตฺตํเปตํ มยฺนํเปตํ โอวิมนํตฺร-
 เปตํ สฺสณฺโณ คาโมเปโต อิทนํตํ ฐมํ จกฺขายตนํ ๑

[๕๓๗] กตมนฺตํ ฐมํ โสตํตายตนํ ยํ โสตํ จกฺขุนํ มหาภูตานิ
 อูปาทาย ปสาโท อคฺคตภาวปริยาปนฺโน อนิทสฺสโน สํปฺปฏฺธิโย เยน
 โสเตน อนิทสฺสเนน สํปฺปฏฺธิเชน สทฺทํ อนิทสฺสนํ สํปฺปฏฺธิขํ สฺสนิ
 วา สฺสนาติ วา สฺสนิสฺสติ วา สฺสเน วา โสตํเปตํ โสตํตายตนํเปตํ
 โสตฺตาตูปเตสา โสตฺติทฺทริยํเปตํ โลโกเปโต ทวารวเปสา สมฺมุตฺโตเปโต
 ปณฺทรวเปตํ เขตฺตํเปตํ วคฺคฺตํเปตํ โอวิมนํตฺรเปตํ สฺสณฺโณ คาโมเปโต
 อิทนํตํ ฐมํ โสตํตายตนํ ๑ กตมนฺตํ ฐมํ โสตํตายตนํ ยํ โสตํ จกฺขุนํ
 มหาภูตานิ อูปาทาย ปสาโท อคฺคตภาวปริยาปนฺโน อนิทสฺสโน
 สํปฺปฏฺธิโย ยมฺมํ โสตมฺมํ อนิทสฺสนมฺมํ สํปฺปฏฺธิยมฺมํ สทฺโท
 อนิทสฺสโน สํปฺปฏฺธิโย ปฏฺธิหณฺณติ วา ปฏฺธิหณฺณติ วา ปฏฺธิหณฺณติสฺสติ วา
 ปฏฺธิหณฺณเน วา โสตํเปตํ โสตํตายตนํเปตํ โสตฺตาตูปเตสา โสตฺติทฺทริย-

โถโกเปโส ทวาราเปสา สฺมฺทุโทเปโส ปณฺทรวเปตํ เขตฺตเปตํ วจฺฉํ-
เปตํ โอริมนฺตํวเปตํ สฺสญฺโฆ คาโมเปโส อิทฺตํ ฐปํ โสตายตํ ๑

[๕๓๘] กตมนฺตํ ฐปํ ฆานายตํ ยํ ฆานํ จตฺตุนํ มหาภูตานิ
อุปาทาย ปสาโท อตฺตภาวปริยาปนฺโน อนิทฺตํโส สํปฺปฏฺธิโส เยน
ฆาเนน อนิทฺตํเสน สํปฺปฏฺธิเสน คณฺฐํ อนิทฺตํสํ สํปฺปฏฺธิฆํ ฆายิ
วา ฆายติ วา ฆายิตฺตํ วา ฆาเย วา ฆานํเปตํ ฆานายตํเปตํ
ฆานชาตุเปสา ฆานินฺทุริยํเปตํ โถโกเปโส ทวาราเปสา สฺมฺทุโทเปโส
ปณฺทรวเปตํ เขตฺตเปตํ วจฺฉํเปตํ โอริมนฺตํวเปตํ สฺสญฺโฆ คาโมเปโส
อิทฺตํ ฐปํ ฆานายตํ ๑ กตมนฺตํ ฐปํ ฆานายตํ ยํ ฆานํ
จตฺตุนํ มหาภูตานิ อุปาทาย ปสาโท อตฺตภาวปริยาปนฺโน อนิทฺตํโส
สํปฺปฏฺธิโส ยมฺหิ ฆานมฺหิ อนิทฺตํสํมฺหิ สํปฺปฏฺธิฆมฺหิ คณฺโฆ อนิ-
ทฺตํโส สํปฺปฏฺธิโส ปฏฺธิหณฺณติ วา ปฏฺธิหณฺณติ วา ปฏฺธิหณฺณิตฺตํ วา
ปฏฺธิหณฺณเ วา ฆานํเปตํ ฆานายตํเปตํ ฆานชาตุเปสา ฆานินฺทุริย-
เปตํ โถโกเปโส ทวาราเปสา สฺมฺทุโทเปโส ปณฺทรวเปตํ เขตฺตเปตํ
วจฺฉํเปตํ โอริมนฺตํวเปตํ สฺสญฺโฆ คาโมเปโส อิทฺตํ ฐปํ ฆานา-
ยตํ ๑ กตมนฺตํ ฐปํ ฆานายตํ ยํ ฆานํ จตฺตุนํ มหาภูตานิ อุปา-
ทาย ปสาโท อตฺตภาวปริยาปนฺโน อนิทฺตํโส สํปฺปฏฺธิโส ยํ ฆานํ
อนิทฺตํสํ สํปฺปฏฺธิฆํ คณฺฐมฺหิ อนิทฺตํสํมฺหิ สํปฺปฏฺธิฆมฺหิ ปฏฺธิหณฺณ-
ติ วา ปฏฺธิหณฺณติ วา ปฏฺธิหณฺณิตฺตํ วา ปฏฺธิหณฺณเ วา ฆานํเปตํ
ฆานายตํเปตํ ฆานชาตุเปสา ฆานินฺทุริยํเปตํ โถโกเปโส ทวาราเปสา

สมุทฺโทเปโส ปณฺฑรเปตํ เขตฺตเปตํ วตฺถุเปตํ โอวิมนฺตฺรเปตํ สฺสญฺโฆ
 คาโมเปโส อิทนฺตํ ฐปฺปี ฆานายคณํ ๑ กตมณฺตํ ฐปฺปี ฆานายคณํ
 ยํ ฆานํ จตุณฺนํ มหาวุทฺธานํ อุปาทาย ปสฺสํโท อตฺตภาวปริยาปนฺโน
 อนิทฺตฺสโน สํปฺปฏฺธิโฆ ยํ ฆานํ นิสฺสําย คณฺหํ อารพฺภ ฆานสํมฺมตฺสโส
 อุปฺปชฺชติ วา อุปฺปชฺชติ วา อุปฺปชฺชติสฺสติ วา อุปฺปชฺชเช วา ๑ เป ๑
 ยํ ฆานํ นิสฺสําย คณฺหํ อารพฺภ ฆานสํมฺมตฺสสา เวทนา ๑ เป ๑
 สญฺญา ๑ เป ๑ เจตนา ๑ เป ๑ ฆานวิญฺญาณํ อุปฺปชฺชติ วา อุปฺปชฺชติ
 วา อุปฺปชฺชติสฺสติ วา อุปฺปชฺชเช วา ๑ เป ๑ ยํ ฆานํ นิสฺสําย
 คณฺหารมฺมโน ฆานสํมฺมตฺสโส อุปฺปชฺชติ วา อุปฺปชฺชติ วา อุปฺปชฺชติสฺสติ
 วา อุปฺปชฺชเช วา ๑ เป ๑ ยํ ฆานํ นิสฺสําย คณฺหารมฺมณา
 ฆานสํมฺมตฺสสา เวทนา ๑ เป ๑ สญฺญา ๑ เป ๑ เจตนา ๑ เป ๑
 ฆานวิญฺญาณํ อุปฺปชฺชติ วา อุปฺปชฺชติ วา อุปฺปชฺชติสฺสติ วา
 อุปฺปชฺชเช วา ฆานเปตํ ฆานายคณเปตํ ฆานธาคุเปตํ ฆานินฺทฺริยเปตํ
 โถโกเปโส ทวาราเปตํ สมุทฺโทเปโส ปณฺฑรเปตํ เขตฺตเปตํ วตฺถุ-
 เปตํ โอวิมนฺตฺรเปตํ สฺสญฺโฆ คาโมเปโส อิทนฺตํ ฐปฺปี ฆานายคณํ ๑

[๕๓๘] กตมณฺตํ ฐปฺปี ชิดฺดหายคณํ ยา ชิดฺดหา จตุณฺนํ มหาวุทฺธานํ
 อุปาทาย ปสฺสํโท อตฺตภาวปริยาปนฺโน อนิทฺตฺสโน สํปฺปฏฺธิโฆ ยาย
 ชิดฺดหาย อนิทฺตฺสนาย สํปฺปฏฺธินาย วสํ อนิทฺตฺสณํ สํปฺปฏฺธิณํ สํยิ วา
 สํยติ วา สํยติสฺสติ วา สํเย วา ชิดฺดหาเปตํ ชิดฺดหายคณเปตํ
 ชิดฺดหาธาคุเปตํ ชิดฺดหินฺทฺริยเปตํ โถโกเปโส ทวาราเปตํ สมุทฺโท-

เปโส ปณฺทรวเปตํ เขตฺตเปตํ วตฺตฺตเปตํ โอริมนฺตํวเปตํ สฺสญฺโฆ
 คาโมเปโส อิทฺนํ ฐปํ ชิดฺทายคณํ ๑ กตฺมนํ ฐปํ ชิดฺทายคณํ ยา
 ชิดฺหา จตฺนํ มหาภูตํ อฺปาทาย ปสาโท อตฺตภาวปริยาปนฺโน
 อนิทฺตฺสโน สฺปฺปฏฺธิโย ยาย ชิดฺทาย อนิทฺตฺสณาย สฺปฺปฏฺธิยาจ รโส
 อนิทฺตฺสโน สฺปฺปฏฺธิโย ปฏฺธิทฺตฺสณิ วา ปฏฺธิทฺตฺสณิ วา ปฏฺธิทฺตฺสณิ
 วา ปฏฺธิทฺตฺสณิ วา ชิดฺหาเปสา ชิดฺทายคณํเปตํ ชิดฺหาชาตฺสเปสา
 ชิดฺหิณฺทฺริยเปตํ โลโกเปโส ทฺวารวเปสา สฺมกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก
 เขตฺตเปตํ วตฺตฺตเปตํ โอริมนฺตํวเปตํ สฺสญฺโฆ คาโมเปโส อิทฺนํ
 ฐปํ ชิดฺทายคณํ ๑ กตฺมนํ ฐปํ ชิดฺทายคณํ ยา ชิดฺหา จตฺนํ
 มหาภูตํ อฺปาทาย ปสาโท อตฺตภาวปริยาปนฺโน อนิทฺตฺสโน
 สฺปฺปฏฺธิโย ยาย ชิดฺหา อนิทฺตฺสณาย สฺปฺปฏฺธิยา วตฺตฺสณิ อนิทฺตฺสณมฺหิ
 สฺปฺปฏฺธิยมฺหิ ปฏฺธิทฺตฺสณิ วา ปฏฺธิทฺตฺสณิ วา ปฏฺธิทฺตฺสณิ
 ปฏฺธิทฺตฺสณิ วา ชิดฺหาเปสา ชิดฺทายคณํเปตํ ชิดฺหาชาตฺสเปสา ชิดฺหิ-
 ทฺริยเปตํ โลโกเปโส ทฺวารวเปสา สฺมกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก
 วตฺตฺตเปตํ โอริมนฺตํวเปตํ สฺสญฺโฆ คาโมเปโส อิทฺนํ ฐปํ ชิดฺทายคณํ ๑
 กตฺมนํ ฐปํ ชิดฺทายคณํ ยา ชิดฺหา จตฺนํ มหาภูตํ อฺปาทาย
 ปสาโท อตฺตภาวปริยาปนฺโน อนิทฺตฺสโน สฺปฺปฏฺธิโย ยํ ชิดฺหิ
 นิตฺตฺสณาย วตฺตฺสณิ ชิดฺหาสมฺมตฺสโน อฺปฺปชฺชิตฺติ วา อฺปฺปชฺชิตฺติ วา
 อฺปฺปชฺชิตฺตฺสณิ วา อฺปฺปชฺชิตฺติ วา ๑ เป ๑ ยํ ชิดฺหิ นิตฺตฺสณาย วตฺตฺสณิ
 ชิดฺหาสมฺมตฺสณา เวทฺธนา ๑ เป ๑ สฺสญฺโฆ ๑ เป ๑ เจตฺตนา ๑ เป ๑

[illegible][illegible]

กายินฺทุริยเปตํ โลโกเปโส ทวารวเปสา สมฺมุตฺโตเปโส ปณฺฑิตฺวเปตํ
 เขตฺตเปตํ วตฺตเปตํ โอริมนฺตฺวเปตํ สฺสญฺโฆ คาโมเปโส อิทฺตํ
 ฐปฺปี กายายตน์ ๑ กตมฺมตฺ ฐปฺปี กายายตน์ โย กาโย จตฺตุนํ
 มหาวุทฺถาณํ อฺปาทาย ปสาโท อตฺตภาวปริยาปนฺโน อนิทฺตสฺสโน
 สฺสปรฏิโฆ โย กาโย อนิทฺตสฺสโน สฺสปรฏิโฆ โสฏฺฐพฺพมฺหิ
 อนิทฺตสฺสมฺหิ สฺสปรฏิฐมฺหิ ปฏฺธิทฺตญฺจ วา ปฏฺธิทฺตญฺจติ วา ปฏฺธิ-
 ทฺตญฺจิสฺสตี วา ปฏฺธิทฺตญฺจเ วา กาโยเปโส กายายตน์เปตํ กาย-
 ชาติวเปสา กายินฺทุริยเปตํ โลโกเปโส ทวารวเปสา สมฺมุตฺโตเปโส
 ปณฺฑิตฺวเปตํ เขตฺตเปตํ วตฺตเปตํ โอริมนฺตฺวเปตํ สฺสญฺโฆ คาโมเปโส
 อิทฺตํ ฐปฺปี กายายตน์ ๑ กตมฺมตฺ ฐปฺปี กายายตน์ โย กาโย
 จตฺตุนํ มหาวุทฺถาณํ อฺปาทาย ปสาโท อตฺตภาวปริยาปนฺโน อนิทฺตสฺสโน
 สฺสปรฏิโฆ ยํ กายํ นิสฺสํสา ย โสฏฺฐพฺพํ อารพฺภ กายสมฺมตฺสโส
 อฺปฺปชฺชติ วา อฺปฺปชฺชติ วา อฺปฺปชฺชิสฺสตี วา อฺปฺปชฺชเ วา ๑ เป ๑
 ยํ กายํ นิสฺสํสา โสฏฺฐพฺพํ อารพฺภ กายสมฺมตฺสสฺสา เวทนา ๑ เป ๑
 สฺสญฺญา ๑ เป ๑ เจตนา ๑ เป ๑ กายวิญฺญาณํ อฺปฺปชฺชติ วา
 อฺปฺปชฺชติ วา อฺปฺปชฺชิสฺสตี วา อฺปฺปชฺชเ วา ๑ เป ๑ ยํ กายํ
 นิสฺสํสา โสฏฺฐพฺพารมฺมโน กายสมฺมตฺสโส อฺปฺปชฺชติ วา อฺปฺปชฺชติ
 วา อฺปฺปชฺชิสฺสตี วา อฺปฺปชฺชเ วา ๑ เป ๑ ยํ กายํ นิสฺสํสา
 โสฏฺฐพฺพารมฺมณา กายสมฺมตฺสสฺสา เวทนา ๑ เป ๑ สฺสญฺญา ๑ เป ๑
 เจตนา ๑ เป ๑ กายวิญฺญาณํ อฺปฺปชฺชติ วา อฺปฺปชฺชติ วา

อนฺธกาโร อพฺภา มหิกา ชฺโม รโห จนฺทมณฺฑลตฺถํ วนฺณนิภา
 สฺริยมณฺฑลตฺถํ วนฺณนิภา ตารกฺรฺพานํ วนฺณนิภา อาทาสฺมณฺฑล-
 ตฺถํ วนฺณนิภา มณฺธิงฺฆมฺมุตาเวหฺริยตฺถํ วนฺณนิภา ชาตฺรฺปรชตฺถํ
 วนฺณนิภา ยํ วา ปนฺณณฺมบี อตฺถิ รุปํ จตฺตุนํ มหาภูตานิ
 อฺปาทาย วนฺณนิภา สฺนิตฺตฺถํ สํปฺปฺริชํ ยมฺหิ รุปรฺมฺหิ สฺนิตฺตฺถํ
 สํปฺปฺริชมฺหิ จกฺขุ สฺนิตฺตฺถํ สํปฺปฺริชํ ปฺริหณฺณิ วา ปฺริหณฺณติ
 วา ปฺริหณฺณิสฺสํติ วา ปฺริหณฺณเ วา รุปํเปตํ รุปรฺยาตฺนํเปตํ
 รุปรฺชาตฺตฺเปตํ อิทฺถํ รุปํ รุปรฺยาตฺนํ ๑ กตฺมณฺฑํ รุปํ รุปรฺยาตฺนํ
 ยํ รุปํ จตฺตุนํ มหาภูตานิ อฺปาทาย วนฺณนิภา สฺนิตฺตฺถํ สํปฺปฺริชํ
 นิตฺตํ ปิตํ โลหิตํ โอทาทิ กายํ มณฺเษฏฺจํ หริ หริวนฺณ-
 มพฺงฺกฺรฺวณฺณํ ทํชํ รตฺถํ ธนุํ ภูตํ วนฺณํ ปริมณฺฑลํ จตฺรํ
 นฬํ ธวํ ใสฬํ นินฺนํ ฤตํ ฉายา ชาตโป ชาโตโก
 อนฺธกาโร อพฺภา มหิกา ชฺโม รโห จนฺทมณฺฑลตฺถํ วนฺณนิภา
 สฺริยมณฺฑลตฺถํ วนฺณนิภา ตารกฺรฺพานํ วนฺณนิภา อาทาสฺมณฺฑลตฺถํ
 วนฺณนิภา มณฺธิงฺฆมฺมุตาเวหฺริยตฺถํ วนฺณนิภา ชาตฺรฺปรชตฺถํ
 วนฺณนิภา ยํ วา ปนฺณณฺมบี อตฺถิ รุปํ จตฺตุนํ มหาภูตานิ
 อฺปาทาย วนฺณนิภา สฺนิตฺตฺถํ สํปฺปฺริชํ ยํ รุปํ สฺนิตฺตฺถํ
 สํปฺปฺริชํ จกฺขุหิ สฺนิตฺตฺถํ สํปฺปฺริชมฺหิ ปฺริหณฺณิ วา ปฺริ-
 หณฺณติ วา ปฺริหณฺณิสฺสํติ วา ปฺริหณฺณเ วา รุปํเปตํ รุปรฺยาตฺนํเปตํ
 รุปรฺชาตฺตฺเปตํ อิทฺถํ รุปํ รุปรฺยาตฺนํ ๑ กตฺมณฺฑํ รุปํ รุปรฺยาตฺนํ

อฺปาทาย อนิทฺตฺสโน สฺปฺปฏฺโฆ เภริตฺทโท มุทิจฺจตฺทโท สงฺฆตฺทโท
 ปณฺวตฺทโท คีตตฺทโท วาทิตตฺทโท สฺมมตฺทโท ปาณิตฺทโท ตฺตฺตฺตานํ
 นิคฺโขตฺทโท ฐาตุํ สฺนฺนิฆาตตฺทโท วาตตฺทโท อฺทกตฺทโท มนุสฺส-
 ตฺทโท อมฺนุสฺสตฺทโท โย วา ปณฺณโณมฺปิ อตฺถิ ตฺทโท จตุณฺหํ
 มหาภูตํ อฺปาทาย อนิทฺตฺสโน สฺปฺปฏฺโฆ ยํ ตฺททํ อนิทฺตฺส-
 สฺปฺปฏฺโฆ โสเตน อนิทฺตฺสเนน สฺปฺปฏฺโฆเนน ตฺถิ วา ตฺถนาติ วา
 ตฺถนิตฺตฺติ วา ตฺถเน วา ตฺทโทเปโส ตฺททายตฺนํเปตํ ตฺททฐาตุเปตํ
 อิทฺทํ ฐปฺปํ ตฺททายตฺนํ ๑ กตฺมณฺทํ ฐปฺปํ ตฺททายตฺนํ โย ตฺทโท
 จตุณฺหํ มหาภูตํ อฺปาทาย อนิทฺตฺสโน สฺปฺปฏฺโฆ เภริตฺทโท
 มุทิจฺจตฺทโท สงฺฆตฺทโท ปณฺวตฺทโท คีตตฺทโท วาทิตตฺทโท สฺมม-
 ตฺทโท ปาณิตฺทโท ตฺตฺตฺตานํ นิคฺโขตฺทโท ฐาตุํ สฺนฺนิฆาตตฺทโท
 วาตตฺทโท อฺทกตฺทโท มนุสฺสตฺทโท อมฺนุสฺสตฺทโท โย วา
 ปณฺณโณมฺปิ อตฺถิ ตฺทโท จตุณฺหํ มหาภูตํ อฺปาทาย อนิทฺตฺสโน
 สฺปฺปฏฺโฆ ยมฺหิ ตฺททมฺหิ อนิทฺตฺสณฺมฺหิ สฺปฺปฏฺโฆยมฺหิ โสตํ อนิทฺตฺส-
 สฺปฺปฏฺโฆ ปฏฺธิทฺตฺตฺติ วา ปฏฺธิทฺตฺตฺติ วา ปฏฺธิทฺตฺตฺติตฺตฺติ วา
 ปฏฺธิทฺตฺตฺติ วา ตฺทโทเปโส ตฺททายตฺนํเปตํ ตฺททฐาตุเปตํ อิทฺทํ
 ฐปฺปํ ตฺททายตฺนํ ๑ กตฺมณฺทํ ฐปฺปํ ตฺททายตฺนํ โย ตฺทโท จตุณฺหํ
 มหาภูตํ อฺปาทาย อนิทฺตฺสโน สฺปฺปฏฺโฆ เภริตฺทโท มุทิจฺจตฺทโท
 สงฺฆตฺทโท ปณฺวตฺทโท คีตตฺทโท วาทิตตฺทโท สฺมมตฺทโท ปาณิ-
 ตฺทโท ตฺตฺตฺตานํ นิคฺโขตฺทโท ฐาตุํ สฺนฺนิฆาตตฺทโท วาตตฺทโท

อุกกตสทโท มนุสฺสตสทโท อมฺนุสฺสตสทโท โย วา ปณฺณโณมฺมํ อตฺถิ
 ตทโท จตุณฺหํ มหาภูตานิ อูปาทาย อนิทฺตฺสโน สบฺปปฏิโฆ โย
 ตทโท อนิทฺตฺสโน สบฺปปฏิโฆ โสคฺคมฺหิ อนิทฺตฺสณฺมฺหิ สบฺปปฏิขมฺหิ
 ปฏิหณฺณิ วา ปฏิหณฺณนฺติ วา ปฏิหณฺณนฺตฺตฺติ วา ปฏิหณฺณเณ วา
 ตทโทเบโส ตททายคณฺเปตํ ตททชฺชาคฺคฺเปตํ อิทฺทํ ฐปฺมํ ตททายคณฺ ។
 กตฺตมฺหํ ฐปฺมํ ตททายคณฺ โย ตทโท จตุณฺหํ มหาภูตานิ อูปาทาย
 อนิทฺตฺสโน สบฺปปฏิโฆ เกวีสทโท มุกฺกิงคตทโท สงฺขตทโท ปณฺว-
 ตทโท คีตตทโท วาทิตตทโท สมนตทโท ปาณิตตทโท ตตฺตานิ
 นิคฺคฺโขตตทโท ชาตฺตํ สมนิฆาตตทโท วาตตทโท อุกกตทโท มนุสฺส-
 ตทโท อมฺนุสฺสตสทโท โย วา ปณฺณโณมฺมํ อตฺถิ ตทโท จตุณฺหํ
 มหาภูตานิ อูปาทาย อนิทฺตฺสโน สบฺปปฏิโฆ ยํ ตททํ อารพฺภ โสคํ
 นิสฺสํสา ยโสคํสมฺมตฺสํโส อูปฺปชฺชติ วา อูปฺปชฺชติ วา อูปฺปชฺชติ
 อูปฺปชฺเช วา ។ เป ។ ยํ ตททํ อารพฺภ โสคํ นิสฺสํสา โสคํสมฺมตฺสํสา
 เจตนา ។ เป ។ สณฺณนา ។ เป ។ เจตนา ។ เป ។ โสควิญญาณํ
 อูปฺปชฺชติ วา อูปฺปชฺชติ วา อูปฺปชฺชติ วา อูปฺปชฺเช วา ។ เป ។
 ยํสตททวรมฺมโณ โสคํ นิสฺสํสา โสคํสมฺมตฺสํโส อูปฺปชฺชติ วา อูป-
 ปชฺชติ วา อูปฺปชฺชติ วา อูปฺปชฺเช วา ។ เป ។ ยํสตททวรมฺมณา
 โสคํ นิสฺสํสา โสคํสมฺมตฺสํสา เจตนา ។ เป ។ สณฺณนา ។ เป ។ เจตนา
 ។ เป ។ โสควิญญาณํ อูปฺปชฺชติ วา อูปฺปชฺชติ วา อูปฺปชฺชติ
 วา อูปฺปชฺเช วา ตทโทเบโส ตททายคณฺเปตํ ตททชฺชาคฺคฺเปตํ

อิทฺนํ ฐึํ สทฺทายตฺนํ ฯ

[๕๒๓] กตมฺนํ ฐึํ คนฺธายตฺนํ โย คนฺโธ จตุณฺ्हํ มหาวฺภูตานํ
 อฺปาทาย อนิทฺตฺสโน สํปฺปฏฺิโฆ มฺถคนฺโธ สํวคนฺโธ ตจฺคนฺโธ
 ปตฺตคนฺโธ ปฺปฺผคนฺโธ ผตฺคนฺโธ อามคนฺโธ วิตฺคนฺโธ สฺกคนฺโธ
 ทฺกคนฺโธ โย วา ปนฺณโณมี อตฺถิ คนฺโธ จตุณฺ्हํ มหาวฺภูตานํ
 อฺปาทาย อนิทฺตฺสโน สํปฺปฏฺิโฆ ยํ คนฺธํ อนิทฺตฺสนํ สํปฺปฏฺิฆํ
 ฆาเนน อนิทฺตฺสเนน สํปฺปฏฺิฆेเนน ฆายิ วา ฆายติ วา ฆายิตฺตํ
 วา ฆายเ วา คนฺโธเปโส คนฺธายตฺนํเปตํ คนฺธธาคฺคฺเปตํ อิทฺนํ
 ฐึํ คนฺธายตฺนํ ฯ กตมฺนํ ฐึํ คนฺธายตฺนํ โย คนฺโธ จตุณฺ्हํ
 มหาวฺภูตานํ อฺปาทาย อนิทฺตฺสโน สํปฺปฏฺิโฆ มฺถคนฺโธ สํวคนฺโธ
 ตจฺคนฺโธ ปตฺตคนฺโธ ปฺปฺผคนฺโธ ผตฺคนฺโธ อามคนฺโธ วิตฺคนฺโธ
 สฺกคนฺโธ ทฺกคนฺโธ โย วา ปนฺณโณมี อตฺถิ คนฺโธ จตุณฺ्हํ
 มหาวฺภูตานํ อฺปาทาย อนิทฺตฺสโน สํปฺปฏฺิโฆ ยมฺหิ คนฺธมฺหิ อนิ-
 ทฺตฺสนมฺหิ สํปฺปฏฺิฆมฺหิ ฆานํ อนิทฺตฺสนํ สํปฺปฏฺิฆํ ปฏฺิหณฺณิ วา
 ปฏฺิหณฺณติ วา ปฏฺิหณฺณิตฺตํ วา ปฏฺิหณฺเณ วา คนฺโธเปโส
 คนฺธายตฺนํเปตํ คนฺธธาคฺคฺเปตํ อิทฺนํ ฐึํ คนฺธายตฺนํ ฯ กตมฺนํ ฐึํ
 คนฺธายตฺนํ โย คนฺโธ จตุณฺ्हํ มหาวฺภูตานํ อฺปาทาย อนิทฺตฺสโน
 สํปฺปฏฺิโฆ มฺถคนฺโธ สํวคนฺโธ ตจฺคนฺโธ ปตฺตคนฺโธ ปฺปฺผคนฺโธ
 ผตฺคนฺโธ อามคนฺโธ วิตฺคนฺโธ สฺกคนฺโธ ทฺกคนฺโธ โย วา ปนฺณโณมี
 อตฺถิ คนฺโธ จตุณฺ्हํ มหาวฺภูตานํ อฺปาทาย อนิทฺตฺสโน สํปฺปฏฺิโฆ

ปุပ္ผรโส ผรโส อมฺพิตํ มรฺรํ ติตฺตํ กฏฺกํ โถณิกํ ขาริกํ
 ฅมฺพิตํ กธฺาโว ธํทฺ ฅธํทฺ โย วา ปณฺณโณมี ฅตฺติ รโส
 จตุณฺํ มหาภูตํ ฅปาทาย ฅนิตฺตฺสโน สฺปฺปฏฺโฆ ยํ รธํ
 ฅนิตฺตฺสนํ สฺปฺปฏฺฆิ ฅิวดฺหา ฅนิตฺตฺสนาย สฺปฺปฏฺฆาย ธํยิ วา
 ธํยติ วา ธํยิตฺตฺติ วา ธํยเ วา รโสเปโส รธํยตฺนเปตํ
 รธธํทฺเปธํ ฅิทฺนํ ฐมฺํ รธํยตฺนํ ฅ กตฺมฺนํ ฐมฺํ รธํยตฺนํ
 โย รโส จตุณฺํ มหาภูตํ ฅปาทาย ฅนิตฺตฺสโน สฺปฺปฏฺโฆ
 มฺรโส ฅนฺรโส ฅจฺรโส ปตฺตฺรโส ปุပ္ผรโส ผรโส อมฺพิตํ
 มรฺรํ ติตฺตํ กฏฺกํ โถณิกํ ขาริกํ ฅมฺพิตํ กธฺาโว ธํทฺ ฅธํทฺ
 โย วา ปณฺณโณมี ฅตฺติ รโส จตุณฺํ มหาภูตํ ฅปาทาย
 ฅนิตฺตฺสโน สฺปฺปฏฺโฆ ยมฺหิ รธมฺหิ ฅนิตฺตฺสณฺมฺหิ สฺปฺปฏฺฆมฺหิ
 ฅิวดฺหา ฅนิตฺตฺสนา สฺปฺปฏฺฆา ปฏฺิหณฺณิ วา ปฏฺิหณฺณติ ฅ
 ปฏฺิหณฺณิตฺตฺติ วา ปฏฺิหณฺณเ วา รโสเปโส รธํยตฺนเปตํ
 รธธํทฺเปธํ ฅิทฺนํ ฐมฺํ รธํยตฺนํ ฅ กตฺมฺนํ ฐมฺํ รธํยตฺนํ
 โย รโส จตุณฺํ มหาภูตํ ฅปาทาย ฅนิตฺตฺสโน สฺปฺปฏฺโฆ
 มฺรโส ฅนฺรโส ฅจฺรโส ปตฺตฺรโส ปุပ္ผรโส ผรโส อมฺพิตํ
 มรฺรํ ติตฺตํ กฏฺกํ โถณิกํ ขาริกํ ฅมฺพิตํ กธฺาโว ธํทฺ ฅธํทฺ
 โย วา ปณฺณโณมี ฅตฺติ รโส จตุณฺํ มหาภูตํ ฅปาทาย
 ฅนิตฺตฺสโน สฺปฺปฏฺโฆ โย รโส ฅนิตฺตฺสโน สฺปฺปฏฺโฆ ฅิวดฺหา
 ฅนิตฺตฺสนาย สฺปฺปฏฺฆาย ปฏฺิหณฺณิ วา ปฏฺิหณฺณติ วา ปฏฺิหณฺณิตฺตฺติ

วา ปฏิหุณฺเห วา รโธเปโส รธายตนเปตํ รธชาตุเปสา อิทนุคํ
 ฐปํ รธายตนํ ๑ กตมฺหํ ฐปํ รธายตนํ โย รโธ จตุณฺ्ह
 มหาภูตानํ อุปาทาย อนิทฺตโน สปัฏฺฐิโฆ มฺลรโธ ชนฺรโธ
 ทจฺรโธ ปตฺตจฺรโธ ปุณฺณรโธ ผลรโธ อมฺพิตํ มจฺจํ ติตฺตํ กญฺจํ
 โถณิกํ ขาริกํ ลมฺพิตํ กสาโว สาทุ อสาตุ โย วา ปนฺนุโยปิ
 อตฺถิ รโธ จตุณฺ्ह มหาภูตानํ อุปาทาย อนิทฺตโน สปัฏฺฐิโฆ
 ยํ รธํ อารพฺภ ชฺวํ นิสฺสาย ชฺวหาสมฺมตฺสโร อุปฺปชฺชติ วา อุปฺปชฺชติ
 วา อุปฺปชฺชติสฺสติ วา อุปฺปชฺเช วา ๑ เป ๑ ยํ รธํ อารพฺภ
 ชฺวํ นิสฺสาย ชฺวหาสมฺมตฺสรา เวทนา ๑ เป ๑ สณฺญา ๑ เป ๑
 เจตนา ๑ เป ๑ ชฺวหาวิญฺญาณํ อุปฺปชฺชติ วา อุปฺปชฺชติ วา
 อุปฺปชฺชติสฺสติ วา อุปฺปชฺเช วา ๑ เป ๑ ยํธารมฺมโน ชฺวํ
 นิสฺสาย ชฺวหาสมฺมตฺสโร อุปฺปชฺชติ วา อุปฺปชฺชติ วา อุปฺปชฺชติสฺสติ
 วา อุปฺปชฺเช วา ๑ เป ๑ ยํธารมฺมณา ชฺวํ นิสฺสาย ชฺวหา
 สมฺมตฺสรา เวทนา ๑ เป ๑ สณฺญา ๑ เป ๑ เจตนา ๑ เป ๑
 ชฺวหาวิญฺญาณํ อุปฺปชฺชติ วา อุปฺปชฺชติ วา อุปฺปชฺชติสฺสติ วา
 อุปฺปชฺเช วา รโธเปโส รธายตนเปตํ รธชาตุเปสา อิทนุคํ
 ฐปํ รธายตนํ ๑

[๕๒๕] กตมฺหํ ฐปํ อิตฺถินทฺริยํ ยํ อิตฺถิยา อิตฺถิณฺทํ
 อิตฺถินนิมิตฺตํ อิตฺถิกุคฺคํ อิตฺถากุปฺโป อิตฺถิคฺคํ อิตฺถิกาโว อิทนุคํ
 ฐปํ อิตฺถินทฺริยํ ๑

[๕๒๖] กตมนฺตํ รุปํ ปุริสฺสทฺธิมํ ยํ ปุริสํสํ ปุริสํสํ
 ปุริสํสํ ปุริสํสํ ปุริสํสํ ปุริสํสํ ปุริสํสํ ปุริสํสํ
 รุปํ ปุริสฺสทฺธิมํ ฯ

[๕๒๗] กตมนฺตํ รุปํ สํวิตฺติทฺธิมํ โย เตโส รุปํสํ ชมฺมานํ
 อายํ จิตฺติ ยปนา ยปนา อธิยนา จตฺตนา ปาตนา สํวิตฺติ สํวิตฺติทฺธิมํ
 อิทฺถํ รุปํ สํวิตฺติทฺธิมํ ฯ

[๕๒๘] กตมนฺตํ รุปํ กายวิญฺญตฺติ ยํ กุสฺลจิตฺตํสํ วา
 อกุสฺลจิตฺตํสํ วา อพฺยākตจิตฺตํสํ วา อภิภูกมฺมตฺตํสํ วา
 ปฏิกมฺมตฺตํสํ วา อาโลเกนฺตํสํ วา วิโลเกนฺตํสํ วา สมนฺนิมฺม-
 เสนตฺตํสํ วา ปสาเรนฺตํสํ วา กายตฺตํสํ กมฺภนา สนฺกมฺภนา
 สนฺกมฺภิตฺตํ วิญฺญตฺติ วิญฺญาปนา วิญฺญามิตฺตํ อิทฺถํ รุปํ
 กายวิญฺญตฺติ ฯ

[๕๒๙] กตมนฺตํ รุปํ วจฺจิตฺติ ยํ กุสฺลจิตฺตํสํ วา
 อกุสฺลจิตฺตํสํ วา อพฺยākตจิตฺตํสํ วา วาจา ทิรา พุชฺชปโป
 อุกฺกัรณํ โสโส โสโส กมฺมํ วาจา วจฺเจโก อโย อจฺจติ วาจา ยํ
 ตาย วาจา วิญฺญตฺติ วิญฺญาปนา วิญฺญามิตฺตํ อิทฺถํ รุปํ
 วจฺจิตฺติ ฯ

[๕๓๐] กตมนฺตํ รุปํ อากาธชาตํ โย อากาโส อากาธกํ
 อมํ อมกํ วิวโร วิวรกํ อตฺตมฺมจฺจํ จตฺติ มหาภูตํ อิทฺถํ
 รุปํ อากาธชาตํ ฯ

[๕๓๑] กตมนุตัม ฐัม ฐปัสสํ ลหุตา ยถา ฐปัสสํ ลหุตา ลหุ-
ปริณามตา อทนฺชนตา อจิตฺตณตา อิทนฺตัม ฐัม ฐปัสสํ ลหุตา ฯ

[๕๓๒] กตมนุตัม ฐัม ฐปัสสํ มุทุตา ยถา ฐปัสสํ มุทุตา
มทุทวตา อกกุชฺชตา อกถินตา อิทนฺตัม ฐัม ฐปัสสํ มุทุตา ฯ

[๕๓๓] กตมนุตัม ฐัม ฐปัสสํ กมฺมมฺมยฺยตา ยถา ฐปัสสํ
กมฺมมฺมยฺยตา กมฺมมฺมยฺยตัม กมฺมมฺมยฺยภาโว อิทนฺตัม ฐัม ฐปัสสํ
กมฺมมฺมยฺยตา ฯ

[๕๓๔] กตมนุตัม ฐัม ฐปัสสํ อฺปจโย โย อายตนาณํ อจโย
โส ฐปัสสํ อฺปจโย อิทนฺตัม ฐัม ฐปัสสํ อฺปจโย ฯ

[๕๓๕] กตมนุตัม ฐัม ฐปัสสํ สฺนตฺติ โย ฐปัสสํ อฺปจโย
ธํ ฐปัสสํ สฺนตฺติ อิทนฺตัม ฐัม ฐปัสสํ สฺนตฺติ ฯ

[๕๓๖] กตมนุตัม ฐัม ฐปัสสํ ชรตา ยถา ฐปัสสํ ชรตา ชีรณตา
ชนฺทิจฺจุํ ปาถิจฺจุํ วตฺติตฺตจตา อายฺยุโน สํหาณิ อิทฺทฺริยานํ ปริพาโก
อิทนฺตัม ฐัม ฐปัสสํ ชรตา ฯ

[๕๓๗] กตมนุตัม ฐัม ฐปัสสํ อนิจฺจุตา โย ฐปัสสํ อโย
วโย เกโท ปริเกโท อนิจฺจุตา อนุตฺตรชานํ อิทนฺตัม ฐัม ฐปัสสํ
อนิจฺจุตา ฯ

[๕๓๘] กตมนุตัม ฐัม กพฺพิกาโร อาหาโร โอทโน กุมฺมาโส
สฺตฺตฺตุ มจฺจุโน มัสสํ ชีวํ ทธิ สํปฺปปี นวณฺตัม เตถํ มจฺจุ ผาณิ-
ตัม วา ปณฺณมฺมยฺยํ อตฺถิ ฐัม ยมฺมฺหิ ยมฺมฺหิ ชนฺนปเท เตถํ

อนิทตฺตมฺหิ สปัฏฐิตมฺหิ ปฏิทณฺณิ वा ปฏิทणฺณति वा ปฏิ-
 ทणฺณित्तฺति वा ปฏิทणฺणे वा โสฏฺฐพฺโพเปโส โสฏฺฐพฺพายคณ-
 เปตฺติ โสฏฺฐพฺพชาตุเปตฺตา อิทนฺตํ ฐप्ति โสฏฺฐพฺพายคณํ ॥ กตมन्ตํ
 ฐप्ति โสฏฺฐพฺพายคณํ ปจฺจวฺชาตุ เตโหชาตุ วาโยชาตุ กกฺขหํ มุทฺกํ
 สณฺหํ ฝรุตฺตํ สุตฺตมฺฝรุตฺตํ ทกฺขมฺฝรุตฺตํ คุรุตฺตํ ตหฺกํ ยํ โสฏฺฐพฺพํ
 ธารพฺภ กายํ นิสฺสําย กายตฺตมฺฝรุตฺตํ อปฺปชฺชติ वा อปฺปชฺชติ वा
 อปฺปชฺชิต्तฺติ वा อปฺปชฺชเช वा ॥ เป ॥ ยํ โสฏฺฐพฺพํ ธารพฺภ
 กายํ นิสฺสําย กายตฺตมฺฝรุตฺตชา เวทนา ॥ เป ॥ สณฺญา ॥ เป ॥
 เจตนา ॥ เป ॥ กายวิญฺญานํ อปฺปชฺชติ वा อปฺปชฺชติ वा อปฺป-
 ชฺชิต्तฺติ वा อปฺปชฺชเช वा ॥ เป ॥ ยํ โสฏฺฐพฺพารมฺมโณ กายํ
 นิสฺสําย กายตฺตมฺฝรุตฺตํ อปฺปชฺชติ वा อปฺปชฺชติ वा อปฺปชฺชิต्तฺติ
 वा อปฺปชฺชเช वा ॥ เป ॥ ยํ โสฏฺฐพฺพารมฺมณา กายํ นิสฺสําย
 กายตฺตมฺฝรุตฺตชา เวทนา ॥ เป ॥ สณฺญา ॥ เป ॥ เจตนา ॥ เป ॥
 กายวิญฺญานํ อปฺปชฺชติ वा อปฺปชฺชติ वा อปฺปชฺชิต्तฺติ वा อปฺป-
 ชฺชเช वा โสฏฺฐพฺโพเปโส โสฏฺฐพฺพายคณเปตฺติ โสฏฺฐพฺพชาตุเปตฺตา
 อิทนฺตํ ฐप्ति โสฏฺฐพฺพายคณํ ॥

[๕๔๓] กตมन्ตํ ฐप्ति อวโปชาตุ ยํ อวโป อวโปคตํ สีนโห
 สีนหคตํ พนฺธนคตํ ฐปฺตํ อิทนฺตํ ฐप्ति อวโปชาตุ ॥

อิทนฺตํ ฐप्ति โนอุปาทา ॥

[๕๔๒] กตมนุตฺ ฐปฺ อูปาทินฺ จกฺขายตฺนํ โสตายตฺนํ ฆานายตฺนํ
 ฐิตฺวหายตฺนํ กายายตฺนํ อิตฺถินทฺริยํ ปุริสฺสินทฺริยํ ฐิตินทฺริยํ- ยํ จา
 ปนณฺณมฺบิ อตฺถิ ฐปฺ กมฺมุตฺตํ กตคฺคตา ฐปายตฺนํ คณฺธายตฺนํ รตฺถายตฺนํ
 โฉฏฐพฺพายตฺนํ อากาสชาตฺถุ อโปชาตฺถุ ฐปุตฺตํ อฺปจโย ฐปุตฺตํ
 สฺนฺตติ กพฺพิกาโร อหาโร อิทฺนํ ฐปฺ อูปาทินฺ ๑ กตมนุตฺ
 ฐปฺ อูปาทินฺ สทฺทหายตฺนํ กายวิมฺบตฺติ จจฺวิมฺบตฺติ ฐปุตฺตํ
 ลหฺตฺตา ฐปุตฺตํ มุทฺตฺตา ฐปุตฺตํ กมฺมณฺณตฺตา ฐปุตฺตํ ฐรตฺตา ฐปุตฺตํ
 อนิจฺจตฺตา ยํ จา ปนณฺณมฺบิ อตฺถิ ฐปฺ น กมฺมุตฺตํ กตคฺคตา
 ฐปายตฺนํ คณฺธายตฺนํ รตฺถายตฺนํ โฉฏฐพฺพายตฺนํ อากาสชาตฺถุ อโป-
 ชาตฺถุ ฐปุตฺตํ อฺปจโย ฐปุตฺตํ สฺนฺตติ กพฺพิกาโร อหาโร
 อิทฺนํ ฐปฺ อูปาทินฺ ๑

[๕๔๓] กตมนุตฺ ฐปฺ อูปาทินฺนูปาทานิ จกฺขายตฺนํ ๑ เป ๑
 กายายตฺนํ อิตฺถินทฺริยํ ปุริสฺสินทฺริยํ ฐิตินทฺริยํ ยํ จา ปนณฺณมฺบิ
 อตฺถิ ฐปฺ กมฺมุตฺตํ กตคฺคตา ฐปายตฺนํ คณฺธายตฺนํ รตฺถายตฺนํ
 โฉฏฐพฺพายตฺนํ อากาสชาตฺถุ อโปชาตฺถุ ฐปุตฺตํ อฺปจโย ฐปุตฺตํ
 สฺนฺตติ กพฺพิกาโร อหาโร อิทฺนํ ฐปฺ อูปาทินฺนูปาทานิ ๑
 กตมนุตฺ ฐปฺ อูปาทินฺนูปาทานิ สทฺทหายตฺนํ กายวิมฺบตฺติ จจฺ-
 วิมฺบตฺติ ฐปุตฺตํ ลหฺตฺตา ฐปุตฺตํ มุทฺตฺตา ฐปุตฺตํ กมฺมณฺณตฺตา
 ฐปุตฺตํ ฐรตฺตา ฐปุตฺตํ อนิจฺจตฺตา ยํ จา ปนณฺณมฺบิ อตฺถิ ฐปฺ
 น กมฺมุตฺตํ กตคฺคตา ฐปายตฺนํ สทฺทหายตฺนํ คณฺธายตฺนํ รตฺถายตฺนํ

โณฏฐพฺพายตน์ อากาสธาตุ อาโปธาตุ รูปสฺส อุปฺปจโย รูปสฺส
สฺสคฺติ กพฺพิการโ อหาโร อิทนํ รุปํ อนุปาทินฺอนุปาทานิ ๑

[๕๔๕] กตมนฺตํ รุปํ สนิทสฺสํ รุปายตน์ อิทนํ รุปํ
สนิทสฺสํ ๑ กตมนฺตํ รุปํ อนิทสฺสํ จกฺขายตน์ ๑ เป ๑
กพฺพิการโ อหาโร อิทนํ รุปํ อนิทสฺสํ ๑

[๕๔๕] กตมนฺตํ รุปํ สປฺปฏฺธิ จกฺขายตน์ สํคายตน์ ฆานายตน์
ชีวจฺหายตน์ กายายตน์ รุปายตน์ สทฺทายตน์ คนฺธายตน์ รสํายตน์
โณฏฐพฺพายตน์ อิทนํ รุปํ สປฺปฏฺธิ ๑ กตมนฺตํ รุปํ สປฺปฏฺธิ
อิตฺถินทฺริยํ ๑ เป ๑ กพฺพิการโ อหาโร อิทนํ รุปํ สປฺปฏฺธิ ๑

[๕๔๖] กตมนฺตํ รุปํ อินทฺริยํ จกฺขุทฺทฺริยํ สํคินทฺริยํ ฆานินทฺริยํ
ชีวจฺหินทฺริยํ กายินทฺริยํ อิตฺถินทฺริยํ ปฺริสฺสินทฺริยํ สํวิคินทฺริยํ อิทนํ
รูปํ อินทฺริยํ ๑ กตมนฺตํ รุปํ นอินทฺริยํ รุปายตน์ ๑ เป ๑
กพฺพิการโ อหาโร อิทนํ รุปํ นอินทฺริยํ ๑

[๕๔๗] กตมนฺตํ รุปํ มหาภูตํ โณฏฐพฺพายตน์ อาโปธาตุ
อิทนํ รุปํ มหาภูตํ ๑ กตมนฺตํ รุปํ นมหาภูตํ จกฺขายตน์
๑ เป ๑ กพฺพิการโ อหาโร อิทนํ รุปํ นมหาภูตํ ๑

[๕๔๘] กตมนฺตํ รุปํ วิณฺณคฺติ กายวิณฺณคฺติ วจฺวิณฺณคฺติ
อิทนํ รุปํ วิณฺณคฺติ ๑ กตมนฺตํ รุปํ นวิณฺณคฺติ จกฺขายตน์
๑ เป ๑ กพฺพิการโ อหาโร อิทนํ รุปํ นวิณฺณคฺติ ๑

[๕๔๘] กตมนฺตํ รุปํ จิตฺตสํมุจฺจํ กายวิณฺณคฺติ วจฺวิณฺณคฺติ

ยํ จา ปนณฺณมฺมี อตฺถิ รูปํ จิตฺตํ จิตฺตเหตุกํ จิตฺตสมฺมุจฺจํ
 รูปายตนํ สทฺทายตนํ คนฺธายตนํ รสํายตนํ โสณฺฑชฺพฺพายตนํ อากาส-
 ชาติ อโปชาติ รูปํสํสํ ฌหฺตา รูปํสํสํ มุฑฺดา รูปํสํสํ กมฺมณฺณตา
 รูปํสํสํ อุปฺจโย รูปํสํสํ สมนฺตํ กพฺเพกาโร อาหาโร อิทฺนํ
 รูปํ จิตฺตสมฺมุจฺจํ ฯ กตฺมณฺตํ รูปํ นจิตฺตสมฺมุจฺจํ จกฺขายตนํ
 ฯ เป ฯ กายายตนํ อิตฺถินฺทริยํ ปุริสินฺทริยํ ชฺวีตฺตินฺทริยํ รูปํสํสํ
 ชฺรตา รูปํสํสํ อนิจฺจตา ยํ จา ปนณฺณมฺมี อตฺถิ รูปํ น จิตฺตํ
 น จิตฺตเหตุกํ น จิตฺตสมฺมุจฺจํ รูปายตนํ สทฺทายตนํ คนฺธายตนํ
 รสํายตนํ โสณฺฑชฺพฺพายตนํ อากาสชาติ อโปชาติ รูปํสํสํ ฌหฺตา
 รูปํสํสํ มุฑฺดา รูปํสํสํ กมฺมณฺณตา รูปํสํสํ อุปฺจโย รูปํสํสํ
 สมนฺตํ กพฺเพกาโร อาหาโร อิทฺนํ รูปํ นจิตฺตสมฺมุจฺจํ ฯ

[๕๕๐] กตฺมณฺตํ รูปํ จิตฺตสํสํ กายวิณฺณตฺติ วจฺจิตฺตวิณฺณตฺติ
 อิทฺนํ รูปํ จิตฺตสํสํ ฯ กตฺมณฺตํ รูปํ นจิตฺตสํสํ จกฺขายตนํ
 ฯ เป ฯ กพฺเพกาโร อาหาโร อิทฺนํ รูปํ นจิตฺตสํสํ ฯ

[๕๕๑] กตฺมณฺตํ รูปํ จิตฺตานุปริวตฺติ กายวิณฺณตฺติ วจฺจิตฺตวิณฺณตฺติ
 อิทฺนํ รูปํ จิตฺตานุปริวตฺติ ฯ กตฺมณฺตํ รูปํ นจิตฺตานุปริวตฺติ จกฺขาย-
 ยตนํ ฯ เป ฯ กพฺเพกาโร อาหาโร อิทฺนํ รูปํ นจิตฺตานุปริวตฺติ ฯ

[๕๕๒] กตฺมณฺตํ รูปํ อชฺฌตฺติกํ จกฺขายตนํ ฯ เป ฯ กายายตนํ
 อิทฺนํ รูปํ อชฺฌตฺติกํ ฯ กตฺมณฺตํ รูปํ พาหิรํ รูปายตนํ ฯ เป ฯ
 กพฺเพกาโร อาหาโร อิทฺนํ รูปํ พาหิรํ ฯ

[๕๕๓] กตมนต์ ฐปํ โยพาริกํ จกฺขายตนํ ๑ เป ๑ โฉฏฐพ-
พายตนํ อิทนํ ฐปํ โยพาริกํ ๑ กตมนต์ ฐปํ สุตุมํ อิตฺติณฺทริยํ
๑ เป ๑ กพฺพิกาโร อาหาโร อิทนํ ฐปํ สุตุมํ ๑

[๕๕๔] กตมนต์ ฐปํ ทูเร อิตฺติณฺทริยํ ๑ เป ๑ กพฺพิกาโร
อาหาโร อิทนํ ฐปํ ทูเร ๑ กตมนต์ ฐปํ สันติเก จกฺขายตนํ
๑ เป ๑ โฉฏฐพพายตนํ อิทนํ ฐปํ สันติเก ๑

[๕๕๕] กตมนต์ ฐปํ จกฺขุสํมุตฺตํ วตฺถุ จกฺขายตนํ
อิทนํ ฐปํ จกฺขุสํมุตฺตํ วตฺถุ ๑ กตมนต์ ฐปํ จกฺขุสํมุตฺตํ
นวตฺถุ โสตายตนํ ๑ เป ๑ กพฺพิกาโร อาหาโร อิทนํ ฐปํ
จกฺขุสํมุตฺตํ นวตฺถุ ๑

[๕๕๖] กตมนต์ ฐปํ จกฺขุสํมุตฺตํชย เวทนาย ๑ เป ๑ สณฺณาย
๑ เป ๑ เจตนาย ๑ เป ๑ จกฺขุวิญญานสํมุตฺตํ วตฺถุ จกฺขายตนํ
อิทนํ ฐปํ จกฺขุวิญญานสํมุตฺตํ วตฺถุ ๑ กตมนต์ ฐปํ จกฺขุวิญญานสํมุตฺตํ
นวตฺถุ โสตายตนํ ๑ เป ๑ กพฺพิกาโร อาหาโร อิทนํ ฐปํ
จกฺขุวิญญานสํมุตฺตํ นวตฺถุ ๑

[๕๕๗] กตมนต์ ฐปํ โสตสํมุตฺตํ ๑ เป ๑ ขานสํมุตฺตํ
๑ เป ๑ ชิดฺหาสํมุตฺตํ ๑ เป ๑ กายสํมุตฺตํ วตฺถุ กายายตนํ
อิทนํ ฐปํ กายสํมุตฺตํ วตฺถุ ๑ กตมนต์ ฐปํ กายสํมุตฺตํ
นวตฺถุ จกฺขายตนํ ๑ เป ๑ กพฺพิกาโร อาหาโร อิทนํ ฐปํ
กายสํมุตฺตํ นวตฺถุ ๑

[๕๕๘] กตมฺหํ ฐปํ กายสํมณฺสํชย เวทนาย ๑ เป ๑ สญฺญาย ๑ เป ๑ เจตนาย ๑ เป ๑ กายวิญฺญาณสํสํ วตฺถุ กายายตน์ อิทฺทํ ฐปํ กายวิญฺญาณสํสํ วตฺถุ ๑ กตมฺหํ ฐปํ กายวิญฺญาณสํสํ นวตฺถุ จกฺขายตน์ ๑ เป ๑ กพฺพิกาโร อาหาโร อิทฺทํ ฐปํ กายวิญฺญาณสํสํ นวตฺถุ ๑

[๕๕๙] กตมฺหํ ฐปํ จกฺขสํมณฺสํชย อารมฺมณํ ฐปายตน์ อิทฺทํ ฐปํ จกฺขสํมณฺสํชย อารมฺมณํ ๑ กตมฺหํ ฐปํ จกฺขสํมณฺสํชย นอารมฺมณํ จกฺขายตน์ ๑ เป ๑ กพฺพิกาโร อาหาโร อิทฺทํ ฐปํ จกฺขสํมณฺสํชย นอารมฺมณํ ๑

[๕๖๐] กตมฺหํ ฐปํ จกฺขสํมณฺสํชย เวทนาย ๑ เป ๑ สญฺญาย ๑ เป ๑ เจตนาย ๑ เป ๑ จกฺขวิญฺญาณสํสํ อารมฺมณํ ฐปายตน์ อิทฺทํ ฐปํ จกฺขวิญฺญาณสํสํ อารมฺมณํ ๑ กตมฺหํ ฐปํ จกฺขวิญฺญาณสํสํ นอารมฺมณํ จกฺขายตน์ ๑ เป ๑ กพฺพิกาโร อาหาโร อิทฺทํ ฐปํ จกฺขวิญฺญาณสํสํ นอารมฺมณํ ๑

[๕๖๑] กตมฺหํ ฐปํ โสตสํมณฺสํชย ๑ เป ๑ ฆานสํมณฺสํชย ๑ เป ๑ ชิวหาสํมณฺสํชย ๑ เป ๑ กายสํมณฺสํชย อารมฺมณํ โผฏฺฐพฺพายตน์ อิทฺทํ ฐปํ กายสํมณฺสํชย อารมฺมณํ ๑ กตมฺหํ ฐปํ กายสํมณฺสํชย นอารมฺมณํ จกฺขายตน์ ๑ เป ๑ กพฺพิกาโร อาหาโร อิทฺทํ ฐปํ กายสํมณฺสํชย นอารมฺมณํ ๑

[๕๖๒] กตมฺหํ ฐปํ กายสํมณฺสํชย เวทนาย ๑ เป ๑ สญฺญาย

๑ เป ๑ เจตนาย ๑ เป ๑ กายวิญญานสูตร อารมมณฺ ฌเฏฐพ-
 พายตนํ อิทนฺตํ ฐปํ กายวิญญานสูตร อารมมณฺ ๑ กตมณฺตํ
 ฐปํ กายวิญญานสูตร นอารมมณฺ จกฺขายตนํ ๑ เป ๑ กพฺพิการโ
 ธาหาโร อิทนฺตํ ฐปํ กายวิญญานสูตร นอารมมณฺ ๑

[๕๖๓] กตมณฺตํ ฐปํ จกฺขายตนํ ยํ จกฺขํ จตฺตุนํ มหาภูตานิ
 อูปาทาย ปสาโท ๑ เป ๑ สุตฺตโย คาโมเปโส อิทนฺตํ ฐปํ
 จกฺขายตนํ ๑ กตมณฺตํ ฐปํ นจกฺขายตนํ โสตายตนํ ๑ เป ๑
 กพฺพิการโ ธาหาโร อิทนฺตํ ฐปํ นจกฺขายตนํ ๑

[๕๖๔] กตมณฺตํ ฐปํ โสตายตนํ ๑ เป ๑ ฆานายตนํ ๑ เป ๑
 สิวุทายตนํ ๑ เป ๑ กายายตนํ โย กาโย จตฺตุนํ มหาภูตานิ
 อูปาทาย ปสาโท ๑ เป ๑ สุตฺตโย คาโมเปโส อิทนฺตํ ฐปํ
 กายายตนํ ๑ กตมณฺตํ ฐปํ นกายายตนํ จกฺขายตนํ ๑ เป ๑
 กพฺพิการโ ธาหาโร อิทนฺตํ ฐปํ นกายายตนํ ๑

[๕๖๕] กตมณฺตํ ฐปํ ฐปายตนํ ยํ ฐปํ จตฺตุนํ มหาภูตานิ
 อูปาทาย วณฺณนิภา ๑ เป ๑ ฐปชาตฺตฺเปสา อิทนฺตํ ฐปํ ฐปายตนํ ๑
 กตมณฺตํ ฐปํ นฐปายตนํ จกฺขายตนํ ๑ เป ๑ กพฺพิการโ ธาหาโร
 อิทนฺตํ ฐปํ นฐปายตนํ ๑

[๕๖๖] กตมณฺตํ ฐปํ สทฺทายตนํ ๑ เป ๑ คนฺธายตนํ ๑ เป ๑
 รสาयตนํ ๑ เป ๑ โฉฏฐพฺพายตนํ ปจฺจวฺชาตฺต ๑ เป ๑ โฉฏฐพฺพชาตฺ-
 ตฺตฺเปสา อิทนฺตํ ฐปํ โฉฏฐพฺพายตนํ ๑ กตมณฺตํ ฐปํ นโฉฏฐพฺพ-

ยตนํ จกฺขายตนํ ฯ เป ฯ กพฺพิการโ อหาโร อิทนฺตํ รูปํ
นโณฏฐพฺพายตนํ ฯ

[๕๖๗] กตมฺนฺตํ รูปํ จกฺขุชาตฺ จกฺขายตนํ อิทนฺตํ รูปํ
จกฺขุชาตฺ ฯ กตมฺนฺตํ รูปํ นจกฺขุชาตฺ โสตายตนํ ฯ เป ฯ
กพฺพิการโ อหาโร อิทนฺตํ รูปํ นจกฺขุชาตฺ ฯ

[๕๖๘] กตมฺนฺตํ รูปํ โสตฺธาตฺ ฯ เป ฯ ฆานชาตฺ ฯ เป ฯ
สิธุหาชาตฺ ฯ เป ฯ กายชาตฺ กายายตนํ อิทนฺตํ รูปํ กายชาตฺ ฯ
กตมฺนฺตํ รูปํ นกายชาตฺ จกฺขายตนํ ฯ เป ฯ กพฺพิการโ อหาโร
อิทนฺตํ รูปํ นกายชาตฺ ฯ

[๕๖๙] กตมฺนฺตํ รูปํ รูปชาตฺ รูปายตนํ อิทนฺตํ รูปํ รูป-
ชาตฺ ฯ กตมฺนฺตํ รูปํ นรูปชาตฺ จกฺขายตนํ ฯ เป ฯ กพฺพิการโ
อหาโร อิทนฺตํ รูปํ นรูปชาตฺ ฯ

[๕๗๐] กตมฺนฺตํ รูปํ สทฺทฺชาตฺ ฯ เป ฯ คณฺธชาตฺ ฯ เป ฯ
รสชาตฺ ฯ เป ฯ โณฏฐพฺพชาตฺ โณฏฐพฺพายตนํ อิทนฺตํ รูปํ
โณฏฐพฺพชาตฺ ฯ กตมฺนฺตํ รูปํ นโณฏฐพฺพชาตฺ จกฺขายตนํ ฯ เป ฯ
กพฺพิการโ อหาโร อิทนฺตํ รูปํ นโณฏฐพฺพชาตฺ ฯ

[๕๗๑] กตมฺนฺตํ รูปํ จกฺขุขุทฺทฺวิยํ ยํ จกฺขุ จตฺตุนํ มหาภูตานํ
อุปาทาย ปสาโท ฯ เป ฯ สุนฺโด คามิเบโส อิทนฺตํ รูปํ
จกฺขุขุทฺทฺวิยํ ฯ กตมฺนฺตํ รูปํ นจกฺขุขุทฺทฺวิยํ โสตายตนํ ฯ เป ฯ
กพฺพิการโ อหาโร อิทนฺตํ รูปํ นจกฺขุขุทฺทฺวิยํ ฯ

[๕๗๒] กตมนต์ ฐปํ โสติณทฺธิยํ ๑ เป ๑ ฆานินทฺธิยํ ๑ เป ๑
 ชิวหินทฺธิยํ ๑ เป ๑ กายินทฺธิยํ โย กาโย จตุณฺณํ มหาภูตानํ
 อุปาทาย ปสาโท ๑ เป ๑ สฺสญฺโณ คาโมเปโส อิทนํ ฐปํ
 กายินทฺธิยํ ๑ กตมนต์ ฐปํ นกายินทฺธิยํ จกฺขายตนํ ๑ เป ๑
 กพฺพิกาโร อาหาโร อิทนํ ฐปํ นกายินทฺธิยํ ๑

[๕๗๓] กตมนต์ ฐปํ อิตฺติณทฺธิยํ ยํ อิตฺติยา อิตฺติลฺลํ
 อิตฺติณนิมิตฺตํ อิตฺติลฺลํ อิตฺติกาปโป อิตฺติคฺคํ อิตฺติภาโว อิทนํ
 ฐปํ อิตฺติณทฺธิยํ ๑ กตมนต์ ฐปํ นอิตฺติณทฺธิยํ จกฺขายตนํ ๑ เป ๑
 กพฺพิกาโร อาหาโร อิทนํ ฐปํ นอิตฺติณทฺธิยํ ๑

[๕๗๔] กตมนต์ ฐปํ ปฺริตฺติณทฺธิยํ ยํ ปฺริตฺตํ ปฺริตฺติลฺลํ
 ปฺริตฺติณนิมิตฺตํ ปฺริตฺติลฺลํ ปฺริตฺติกาปโป ปฺริตฺติคฺคํ ปฺริตฺติภาโว อิทนํ
 ฐปํ ปฺริตฺติณทฺธิยํ ๑ กตมนต์ ฐปํ นปฺริตฺติณทฺธิยํ จกฺขายตนํ ๑ เป ๑
 กพฺพิกาโร อาหาโร อิทนํ ฐปํ นปฺริตฺติณทฺธิยํ ๑

[๕๗๕] กตมนต์ ฐปํ ชีวิตฺติณทฺธิยํ โย เตสํ ฐปํ นํ ขมฺมานํ
 ธาตุ จิตฺติ ขปนา ยปนา อิริยนา วตฺตนา ปาถนา ชีวิตํ ชีวิตฺติณทฺธิยํ
 อิทนํ ฐปํ ชีวิตฺติณทฺธิยํ ๑ กตมนต์ ฐปํ นชีวิตฺติณทฺธิยํ จกฺขายตนํ
 ๑ เป ๑ กพฺพิกาโร อาหาโร อิทนํ ฐปํ นชีวิตฺติณทฺธิยํ ๑

[๕๗๖] กตมนต์ ฐปํ กายวิมฺเบตฺติ ยํ กุสฺสจฺจิตฺตํ ๑
 อกุสฺสจฺจิตฺตํ ๑ อพฺยากคจฺจิตฺตํ ๑ อภิภูกมฺมตฺตํ ๑
 ปฏิกมฺมตฺตํ ๑ อาโตเกนฺตํ ๑ วิโตเกนฺตํ ๑ สมนฺนิ-

เชนตสฺส วา ปสาเรนตสฺส วา กายสฺส ธมฺภนา สนฺธมฺภนา
 สนฺธมฺภิตตํ วิมฺเบตฺติ วิมฺเบปนา วิมฺเบปิตตํ อิทนํ รุปํ
 กายวิมฺเบตฺติ ฯ กตมนํ รุปํ นกายนวิมฺเบตฺติ จกฺขายตนํ ฯ เป ฯ
 กพฺพิการโ อหาโร อิทนํ รุปํ นกายนวิมฺเบตฺติ ฯ

[๕๗๗] กตมนํ รุปํ วจฺจวิมฺเบตฺติ ยถา กุสฺสจฺจิตฺตสฺส วา
 อกุสฺสจฺจิตฺตสฺส วา อพฺยาคตฺตจฺจิตฺตสฺส วา วาจา ทิรรา พฺยปฺปโก
 อุตฺตรณํ โสโส โสสํมมํ วาจา วจฺเจโก โย อจฺจุติ วาจา
 ยถา คาย วาจาย วิมฺเบตฺติ วิมฺเบปนา วิมฺเบปิตตํ อิทนํ
 รุปํ วจฺจวิมฺเบตฺติ ฯ กตมนํ รุปํ นวจฺจวิมฺเบตฺติ จกฺขายตนํ
 ฯ เป ฯ กพฺพิการโ อหาโร อิทนํ รุปํ นวจฺจวิมฺเบตฺติ ฯ

[๕๗๘] กตมนํ รุปํ อากาสชาตฺถํ โย อากาโส อากาสคตํ
 อฆํ อฆคตํ จิวโร จิวรคตํ อตฺมมฺมุจฺจุ จตุทฺติ มหาภูเตหิ อิทนํ
 รุปํ อากาสชาตฺถํ ฯ กตมนํ รุปํ นอากาสชาตฺถํ จกฺขายตนํ
 ฯ เป ฯ กพฺพิการโ อหาโร อิทนํ รุปํ นอากาสชาตฺถํ ฯ

[๕๗๙] กตมนํ รุปํ อาโปชาตฺถํ ยํ อาโป อาโปคตํ สินฺเนโห
 สินฺเนคคํ พนฺชนคตํ รุปตฺส อิทนํ รุปํ อาโปชาตฺถํ ฯ กตมนํ
 รุปํ นอาโปชาตฺถํ จกฺขายตนํ ฯ เป ฯ กพฺพิการโ อหาโร อิทนํ
 รุปํ นอาโปชาตฺถํ ฯ

[๕๘๐] กตมนํ รุปํ รุปตฺส ลหฺวตา ยถา รุปตฺส ลหฺวตา
 ลหฺวปริณามตา ลหฺวชนตา ลหฺวตฺถนา อิทนํ รุปํ รุปตฺส

ตหุตา ๑ กตมเหตุ รุปํ รูปสํส นตหุตา จกฺขายตฺถิ ๑ เป ๑
กพฺพิการอ อหาโร อิทฺเหตุ รุปํ รูปสํส นตหุตา ๑

[๕๘๓] กตมเหตุ รุปํ รูปสํส มุทุตา ยา รูปสํส มุทุตา
มทฺทวตา อกฺกขพตา อกฺกิตตา อิทฺเหตุ รุปํ รูปสํส มุทุตา ๑
กตมเหตุ รุปํ รูปสํส นมุทุตา จกฺขายตฺถิ ๑ เป ๑ กพฺพิการอ
อหาโร อิทฺเหตุ รุปํ รูปสํส นมุทุตา ๑

[๕๘๔] กตมเหตุ รุปํ รูปสํส กมฺมณฺณตา ยา รูปสํส
กมฺมณฺณตา กมฺมณฺณตฺติ กมฺมณฺณภาโว อิทฺเหตุ รุปํ รูปสํส
กมฺมณฺณตา ๑ กตมเหตุ รุปํ รูปสํส นกมฺมณฺณตา จกฺขายตฺถิ
๑ เป ๑ กพฺพิการอ อหาโร อิทฺเหตุ รุปํ รูปสํส นกมฺมณฺณตา ๑

[๕๘๕] กตมเหตุ รุปํ รูปสํส อฺปจโย โย อายตฺตํ อจโย
โส รูปสํส อฺปจโย อิทฺเหตุ รุปํ รูปสํส อฺปจโย ๑ กตมเหตุ
รูปํ รูปสํส นอฺปจโย จกฺขายตฺถิ ๑ เป ๑ กพฺพิการอ อหาโร
อิทฺเหตุ รุปํ รูปสํส นอฺปจโย ๑

[๕๘๖] กตมเหตุ รุปํ รูปสํส สํสฺสติ โย รูปสํส อฺปจโย
สํส รูปสํส สํสฺสติ อิทฺเหตุ รุปํ รูปสํส สํสฺสติ ๑ กตมเหตุ รุปํ
รูปสํส นสํสฺสติ จกฺขายตฺถิ ๑ เป ๑ กพฺพิการอ อหาโร อิทฺเหตุ
รูปํ รูปสํส นสํสฺสติ ๑

[๕๘๗] กตมเหตุ รุปํ รูปสํส ชรตา ยา รูปสํส ชรตา
ชฺรตฺตา ชฺรตฺติจํ ปาติจํ วตฺตจฺจตา อายฺโน สํหํ อิทฺทฺริยานํ

พายตนํ อวโปชาตุ อิทนุํ ฐปํ พาทิรํ โนอุปาทา ๑

[๕๘๘] กตมณฺเฑ ฐปํ อชฺฌตฺตํ อฺปาทินํ จกฺขายตนํ ๑ เป ๑
 กายายตนํ อิทนุํ ฐปํ อชฺฌตฺตํ อฺปาทินํ ๑ กตมณฺเฑ ฐปํ
 พาทิรํ อฺปาทินํ อิตฺถินทฺริยํ ปุริสฺสินทฺริยํ ชฺวีตฺตินทฺริยํ ยํ วา
 ปนญฺณมฺบิ อตฺถิ ฐปํ กมฺมสฺส กตฺตฺตา ฐฺปายตนํ คนฺธายตนํ
 รสํายตนํ โสณฺฑํพฺพายตนํ อากาสํชาตุ อวโปชาตุ ฐฺปสฺส อฺปาโย
 ฐฺปสฺส สํหตฺติ กพฺพิกาโร อาหาโร อิทนุํ ฐปํ พาทิรํ อฺปา-
 ทินํ ๑ กตมณฺเฑ ฐปํ พาทิรํ อฺปาทินํ สทฺทํายตนํ กาย-
 วิญญตฺติ วจฺวิญญตฺติ ฐฺปสฺส ทฺหฺตา ฐฺปสฺส มฺหฺตา ฐฺปสฺส
 กมฺมญฺญตฺตา ฐฺปสฺส ชฺรตฺตา ฐฺปสฺส อนิจฺจตฺตา ยํ วา ปนญฺณมฺบิ
 อตฺถิ ฐปํ น กมฺมสฺส กตฺตฺตา ฐฺปายตนํ สทฺทํายตนํ คนฺธํายตนํ
 รสํายตนํ โสณฺฑํพฺพายตนํ อากาสํชาตุ อวโปชาตุ ฐฺปสฺส อฺปาโย
 ฐฺปสฺส สํหตฺติ กพฺพิกาโร อาหาโร อิทนุํ ฐปํ พาทิรํ อฺปาทินํ ๑

[๕๘๙] กตมณฺเฑ ฐปํ อชฺฌตฺตํ อฺปาทินํอุปาทานิยํ จกฺขายตนํ
 ๑ เป ๑ กายายตนํ อิทนุํ ฐปํ อชฺฌตฺตํ อฺปาทินํอุปาทานิยํ ๑
 กตมณฺเฑ ฐปํ พาทิรํ อฺปาทินํอุปาทานิยํ อิตฺถินทฺริยํ ปุริสฺสินทฺริยํ
 ชฺวีตฺตินทฺริยํ ยํ วา ปนญฺณมฺบิ อตฺถิ ฐปํ กมฺมสฺส กตฺตฺตา
 ฐฺปายตนํ คนฺธํายตนํ รสํายตนํ โสณฺฑํพฺพายตนํ อากาสํชาตุ
 อวโปชาตุ ฐฺปสฺส อฺปาโย ฐฺปสฺส สํหตฺติ กพฺพิกาโร อาหาโร
 อิทนุํ ฐปํ พาทิรํ อฺปาทินํอุปาทานิยํ ๑ กตมณฺเฑ ฐปํ พาทิรํ อ-

ปาตินุปาทานิยํ สทฺทายคณํ กายวิณฺณคฺติ วจฺวิณฺณคฺติ รูปสฺส
 ลหฺตา รูปสฺส มุทฺตา รูปสฺส กมฺมณฺณคฺตา รูปสฺส ชรตา รูปสฺส
 อนิรุจตา ยํ วา ปณฺณณมฺบิ อตฺถิ รุํ น กมฺมสฺส กตฺตา
 รูปายคณํ กนฺธายคณํ รสํายคณํ โสณฺฑพฺพายคณํ อาภาสธาคฺ อา-
 โปธาคฺ รูปสฺส อฺปายิ รูปสฺส สฺนฺตติ กพฺพิกาโร อาหาโร
 อิทนฺตํ รุํ พาทิรํ อนฺนปาตินุปาทานิยํ ฯ

[๕๘๓] กตมนฺตํ รุํ อชฺฌตฺติกํ อนิทสฺสํ จกฺขายคณํ ฯ เป ฯ
 กายายคณํ อิทนฺตํ รุํ อชฺฌตฺติกํ อนิทสฺสํ ฯ กตมนฺตํ รุํ
 พาทิรํ สนิทสฺสํ รูปายคณํ อิทนฺตํ รุํ พาทิรํ สนิทสฺสํ ฯ
 กตมนฺตํ รุํ พาทิรํ อนิทสฺสํ สทฺทายคณํ ฯ เป ฯ กพฺพิกาโร
 อาหาโร อิทนฺตํ รุํ พาทิรํ อนิทสฺสํ ฯ

[๕๘๔] กตมนฺตํ รุํ อชฺฌตฺติกํ สํปฺปฏิมํ จกฺขายคณํ ฯ เป ฯ
 กายายคณํ อิทนฺตํ รุํ อชฺฌตฺติกํ สํปฺปฏิมํ ฯ กตมนฺตํ รุํ
 พาทิรํ สํปฺปฏิมํ รูปายคณํ ฯ เป ฯ โสณฺฑพฺพายคณํ อิทนฺตํ รุํ
 พาทิรํ สํปฺปฏิมํ ฯ กตมนฺตํ รุํ พาทิรํ อปฺปฏิมํ อิตฺถินทฺริยํ
 ฯ เป ฯ กพฺพิกาโร อาหาโร อิทนฺตํ รุํ พาทิรํ อปฺปฏิมํ ฯ

[๕๘๕] กตมนฺตํ รุํ อชฺฌตฺติกํ อินฺทฺริยํ จกฺขทฺริยํ ฯ เป ฯ
 กายินฺทฺริยํ อิทนฺตํ รุํ อชฺฌตฺติกํ อินฺทฺริยํ ฯ กตมนฺตํ รุํ
 พาทิรํ อินฺทฺริยํ อิตฺถินทฺริยํ ปริสฺสทฺริยํ สํวิคฺคินทฺริยํ อิทนฺตํ รุํ
 พาทิรํ อินฺทฺริยํ ฯ กตมนฺตํ รุํ พาทิรํ นินฺทฺริยํ รูปายคณํ

๑ เป ๑ กพพิกาโร อาหาโร อิทนัต รุปํ พาทิรํ นอินทบริยํ ๑

[๕๔๔] กตมนัต รุปํ อชฺฌตฺตํ นมฺหาภุตํ จกฺขายตนํ
๑ เป ๑ กายายตนํ อิทนัต รุปํ อชฺฌตฺตํ นมฺหาภุตํ ๑ กตมนัต
รูปํ พาทิรํ นมฺหาภุตํ โฉฏฺฐพฺพายตนํ อาโปชาตุ อิทนัต รุปํ
พาทิรํ นมฺหาภุตํ ๑ กตมนัต รุปํ พาทิรํ นมฺหาภุตํ รุปรายตนํ
๑ เป ๑ กพพิกาโร อาหาโร อิทนัต รุปํ พาทิรํ นมฺหาภุตํ ๑

[๕๔๕] กตมนัต รุปํ อชฺฌตฺตํ นวิญญตฺตํ จกฺขายตนํ
๑ เป ๑ กายายตนํ อิทนัต รุปํ อชฺฌตฺตํ นวิญญตฺตํ ๑ กตมนัต
รูปํ พาทิรํ วิญญตฺตํ กายวิญญตฺตํ วจฺจิตฺตํ อิทนัต รุปํ
พาทิรํ วิญญตฺตํ ๑ กตมนัต รุปํ พาทิรํ นวิญญตฺตํ รุปรายตนํ
๑ เป ๑ กพพิกาโร อาหาโร อิทนัต รุปํ พาทิรํ นวิญญตฺตํ ๑

[๕๔๖] กตมนัต รุปํ อชฺฌตฺตํ นจิตฺตสํมุจฺจํ จกฺขายตนํ
๑ เป ๑ กายายตนํ อิทนัต รุปํ อชฺฌตฺตํ นจิตฺตสํมุจฺจํ ๑
กตมนัต รุปํ พาทิรํ จิตฺตสํมุจฺจํ กายวิญญตฺตํ วจฺจิตฺตํ
ยํ วา ปนณฺณมฺมํ อตฺถิ รุปํ จิตฺตํ จิตฺตเหตุกํ จิตฺตสํมุจฺจํ
รุปรายตนํ สทฺทายตนํ คนฺธายตนํ รสํายตนํ โฉฏฺฐพฺพายตนํ อาภาส-
ชาตุ อาโปชาตุ รูปสฺสํ ๑ หุตา รูปสฺสํ มหุตา รูปสฺสํ กมฺมณฺณตา
รูปสฺสํ อปฺปจโย รูปสฺสํ สมนฺตติ กพพิกาโร อาหาโร อิทนัต
รูปํ พาทิรํ จิตฺตสํมุจฺจํ ๑ กตมนัต รุปํ พาทิรํ นจิตฺตสํมุจฺจํ
อิตฺถินทบริยํ ปุริสินทบริยํ สวตฺถินทบริยํ รูปสฺสํ ๑ ฐวตา รูปสฺสํ อนินฺจตา

ยํ วา ปณฺณณมฺมํ อตฺถิ รูปํ น จิตฺตํ น จิตฺตเหตุกํ น จิตฺต-
 สมฺมุขํ รุปายตนํ สทฺทายตนํ กนฺธายตนํ รสํายตนํ โผฏฐัพพายตนํ
 อากาธชาตฺถุ อโปชาตฺถุ รูปํสํสํ ฅหุตา รูปํสํสํ มุทฺตา รูปํสํสํ
 กมฺมณฺณตฺตา รูปํสํสํ อุปฺจโย รูปํสํสํ สํหตฺติ กพฺพิกาโร อาหาโร
 อิทฺถํ รูปํ พหิวิ นจิตฺตํสมฺมุขํ ๑

[๕๘๗] กตฺมณฺธํ รูปํ อชฺฌตฺตํ นจิตฺตํสํหุ จกฺขายตนํ ๑ เป ๑
 กายายตนํ อิทฺถํ รูปํ อชฺฌตฺตํ นจิตฺตํสํหุ ๑ กตฺมณฺธํ รูปํ
 พหิวิ จิตฺตํสํหุ กายวิณฺณตฺตํ วจฺวิณฺณตฺตํ อิทฺถํ รูปํ พหิวิ
 จิตฺตํสํหุ ๑ กตฺมณฺธํ รูปํ พหิวิ นจิตฺตํสํหุ รุปายตนํ ๑ เป ๑
 กพฺพิกาโร อาหาโร อิทฺถํ รูปํ พหิวิ นจิตฺตํสํหุ ๑

[๕๘๘] กตฺมณฺธํ รูปํ อชฺฌตฺตํ นจิตฺตานุปริวตฺติ จกฺขายตนํ
 ๑ เป ๑ กายายตนํ อิทฺถํ รูปํ อชฺฌตฺตํ นจิตฺตานุปริวตฺติ ๑
 กตฺมณฺธํ รูปํ พหิวิ จิตฺตานุปริวตฺติ กายวิณฺณตฺตํ วจฺวิณฺณตฺตํ
 อิทฺถํ รูปํ พหิวิ จิตฺตานุปริวตฺติ ๑ กตฺมณฺธํ รูปํ พหิวิ นจิตฺตา-
 นุปริวตฺติ รุปายตนํ ๑ เป ๑ กพฺพิกาโร อาหาโร อิทฺถํ รูปํ
 พหิวิ นจิตฺตานุปริวตฺติ ๑

[๕๘๙] กตฺมณฺธํ รูปํ อชฺฌตฺตํ โธพาริกํ จกฺขายตนํ ๑ เป ๑
 กายายตนํ อิทฺถํ รูปํ อชฺฌตฺตํ โธพาริกํ ๑ กตฺมณฺธํ รูปํ
 พหิวิ โธพาริกํ รุปายตนํ ๑ เป ๑ โผฏฐัพพายตนํ อิทฺถํ
 รูปํ พหิวิ โธพาริกํ ๑ กตฺมณฺธํ รูปํ พหิวิ สฺสุมํ อิตฺถํนุทฺติ

๑ เป ๑ กพพิกาโร อาหาโร อิทนํ ฐปํ พหิรํ สุตมํ ๑

[๒๐๐] กตมณฺฑํ ฐปํ อชฺชตฺตํ สํนฺติเก จกฺขายคณํ ๑ เป ๑
กายายคณํ อิทนํ ฐปํ อชฺชตฺตํ สํนฺติเก ๑ กตมณฺฑํ ฐปํ
พหิรํ ทฺวเร อิตฺถินทฺวริยํ ๑ เป ๑ กพพิกาโร อาหาโร อิทนํ
ฐปํ พหิรํ ทฺวเร ๑ กตมณฺฑํ ฐปํ พหิรํ สํนฺติเก ฐปายคณํ
๑ เป ๑ โสฏฺฐพฺพายคณํ อิทนํ ฐปํ พหิรํ สํนฺติเก ๑

[๒๐๑] กตมณฺฑํ ฐปํ พหิรํ จกฺขุสํมณฺธสํสํสํ นวตฺถุ ฐปายคณํ
๑ เป ๑ กพพิกาโร อาหาโร อิทนํ ฐปํ พหิรํ จกฺขุสํมณฺธสํสํสํ น-
วตฺถุ ๑ กตมณฺฑํ ฐปํ อชฺชตฺตํ จกฺขุสํมณฺธสํสํสํ นวตฺถุ จกฺขายคณํ
อิทนํ ฐปํ อชฺชตฺตํ จกฺขุสํมณฺธสํสํสํ นวตฺถุ ๑ กตมณฺฑํ ฐปํ
อชฺชตฺตํ จกฺขุสํมณฺธสํสํสํ นวตฺถุ โสคฺคายคณํ ๑ เป ๑ กายายคณํ
อิทนํ ฐปํ อชฺชตฺตํ จกฺขุสํมณฺธสํสํสํ นวตฺถุ ๑

[๒๐๒] กตมณฺฑํ ฐปํ พหิรํ จกฺขุสํมณฺธสํสํสํ เวทนาย ๑ เป ๑
สณฺณนาย ๑ เป ๑ เจตนาย ๑ เป ๑ จกฺขุวิญฺญาณสํสํ นวตฺถุ
ฐปายคณํ ๑ เป ๑ กพพิกาโร อาหาโร อิทนํ ฐปํ พหิรํ จกฺขุ-
วิญฺญาณสํสํ นวตฺถุ ๑ กตมณฺฑํ ฐปํ อชฺชตฺตํ จกฺขุวิญฺญาณสํสํ
นวตฺถุ จกฺขายคณํ อิทนํ ฐปํ อชฺชตฺตํ จกฺขุวิญฺญาณสํสํ นวตฺถุ ๑
กตมณฺฑํ ฐปํ อชฺชตฺตํ จกฺขุวิญฺญาณสํสํ นวตฺถุ โสคฺคายคณํ
๑ เป ๑ กายายคณํ อิทนํ ฐปํ อชฺชตฺตํ จกฺขุวิญฺญาณสํสํ
นวตฺถุ ๑

[๖๐๓] กตมฺหํ ฐปํ พาทิรํ โสคตมฺผลตฺตํ ๑ เป ๑ ฆาน-
 สมฺผลตฺตํ ๑ เป ๑ ชิวฺหาตมฺผลตฺตํ ๑ เป ๑ กายตมฺผลตฺตํ น-
 วตฺถุ ฐปายตฺนํ ๑ เป ๑ กพฺพิกาโร อาหาโร อิทฺหํ ฐปํ พาทิรํ
 กายตมฺผลตฺตํ นวตฺถุ ๑ กตมฺหํ ฐปํ อชฺฌตฺติกํ กายตมฺผลตฺตํ
 วตฺถุ กายายตฺนํ อิทฺหํ ฐปํ อชฺฌตฺติกํ กายตมฺผลตฺตํ วตฺถุ ๑
 กตมฺหํ ฐปํ อชฺฌตฺติกํ กายตมฺผลตฺตํ นวตฺถุ จกฺขายตฺนํ ๑ เป ๑
 ชิวฺหายตฺนํ อิทฺหํ ฐปํ อชฺฌตฺติกํ กายตมฺผลตฺตํ นวตฺถุ ๑

[๖๐๔] กตมฺหํ ฐปํ พาทิรํ กายตมฺผลตฺตํ เวทนาย ๑ เป ๑
 สณฺณาย ๑ เป ๑ เจตนาย ๑ เป ๑ กายวิญฺญาณตฺตํ นวตฺถุ
 ฐปายตฺนํ ๑ เป ๑ กพฺพิกาโร อาหาโร อิทฺหํ ฐปํ พาทิรํ กาย-
 วิญฺญาณตฺตํ นวตฺถุ ๑ กตมฺหํ ฐปํ อชฺฌตฺติกํ กายวิญฺญาณตฺตํ
 วตฺถุ กายายตฺนํ อิทฺหํ ฐปํ อชฺฌตฺติกํ กายวิญฺญาณตฺตํ วตฺถุ ๑
 กตมฺหํ ฐปํ อชฺฌตฺติกํ กายวิญฺญาณตฺตํ นวตฺถุ จกฺขายตฺนํ
 ๑ เป ๑ ชิวฺหายตฺนํ อิทฺหํ ฐปํ อชฺฌตฺติกํ กายวิญฺญาณตฺตํ
 นวตฺถุ ๑

[๖๐๕] กตมฺหํ ฐปํ อชฺฌตฺติกํ จกฺขตมฺผลตฺตํ นวามมฺณ
 จกฺขายตฺนํ ๑ เป ๑ กายายตฺนํ อิทฺหํ ฐปํ อชฺฌตฺติกํ จกฺข-
 ตมฺผลตฺตํ นวามมฺณ ๑ กตมฺหํ ฐปํ พาทิรํ จกฺขตมฺผลตฺตํ
 นวามมฺณ ฐปายตฺนํ อิทฺหํ ฐปํ พาทิรํ จกฺขตมฺผลตฺตํ
 นวามมฺณ ๑ กตมฺหํ ฐปํ พาทิรํ จกฺขตมฺผลตฺตํ นวามมฺณ

สังททายตนํ ๑ เป ๑ กพพิกาโร อาหาโร อิทนํ รูปํ พหิวิ
จกขุสํมุตฺตํ นวามมณํ ๑

[๖๐๖] กตมณฺโฑ รูปํ อชฺฌตฺตํ จกขุสํมุตฺตํชย เวทนาย
๑ เป ๑ สณฺณาย ๑ เป ๑ เจตนาย ๑ เป ๑ จกขุวิญญาณสฺส น-
วามมณํ จกขายตนํ ๑ เป ๑ กายายตนํ อิทนํ รูปํ อชฺฌตฺตํ
จกขุวิญญาณสฺส นวามมณํ ๑ กตมณฺโฑ รูปํ พหิวิ จกขุ-
วิญญาณสฺส นวามมณํ รูปายตนํ อิทนํ รูปํ พหิวิ จกขุ-
วิญญาณสฺส นวามมณํ ๑ กตมณฺโฑ รูปํ พหิวิ จกขุวิญญาณสฺส
นวามมณํ สังททายตนํ ๑ เป ๑ กพพิกาโร อาหาโร อิทนํ รูปํ
พหิวิ จกขุวิญญาณสฺส นวามมณํ ๑

[๖๐๗] กตมณฺโฑ รูปํ อชฺฌตฺตํ โสคสํมุตฺตํ ๑ เป ๑ ฆาน-
สํมุตฺตํ ๑ เป ๑ ชิวหาสํมุตฺตํ ๑ เป ๑ กายสํมุตฺตํ น-
วามมณํ จกขายตนํ ๑ เป ๑ กายายตนํ อิทนํ รูปํ อชฺฌตฺตํ
กายสํมุตฺตํ นวามมณํ ๑ กตมณฺโฑ รูปํ พหิวิ กายสํมุตฺตํ
นวามมณํ โฉฏฐพฺพายตนํ อิทนํ รูปํ พหิวิ กายสํมุตฺตํ
นวามมณํ ๑ กตมณฺโฑ รูปํ พหิวิ กายสํมุตฺตํ นวามมณํ
รูปายตนํ ๑ เป ๑ กพพิกาโร อาหาโร อิทนํ รูปํ พหิวิ
กายสํมุตฺตํ นวามมณํ ๑

[๖๐๘] กตมณฺโฑ รูปํ อชฺฌตฺตํ กายสํมุตฺตํชย เวทนาย ๑ เป ๑
สณฺณาย ๑ เป ๑ เจตนาย ๑ เป ๑ กายวิญญาณสฺส นวามมณํ

จกฺขายตนํ ๑ เป ๑ กายายตนํ อิทนฺตํ รุปํ อชฺฌตฺตํ กาย-
 วิญฺญาณสฺส นอวรมณฺ ๑ กตมฺนฺตํ รุปํ พหิริ กายวิญฺญาณสฺส
 อวรมณฺ โฉฏฺฐพฺพายตนํ อิทนฺตํ รุปํ พหิริ กายวิญฺญาณสฺส
 อวรมณฺ ๑ กตมฺนฺตํ รุปํ พหิริ กายวิญฺญาณสฺส นอวรมณฺ
 รุปายตนํ ๑ เป ๑ กพฺพิการอ อหาโร อิทนฺตํ รุปํ พหิริ กาย-
 วิญฺญาณสฺส นอวรมณฺ ๑

[๖๐๘] กตมฺนฺตํ รุปํ พหิริ นจกฺขายตนํ รุปายตนํ ๑ เป ๑
 กพฺพิการอ อหาโร อิทนฺตํ รุปํ พหิริ นจกฺขายตนํ ๑ กตมฺนฺตํ
 รุปํ อชฺฌตฺตํ จกฺขายตนํ ยํ จกฺขํ จตฺตุนํ มหาภูตานํ อฺปปาทาย
 ปสาโท ๑ เป ๑ สฺสณฺโณ คาโมเปโส อิทนฺตํ รุปํ อชฺฌตฺตํ
 จกฺขายตนํ ๑ กตมฺนฺตํ รุปํ อชฺฌตฺตํ นจกฺขายตนํ โสตายตนํ
 ๑ เป ๑ กายายตนํ อิทนฺตํ รุปํ อชฺฌตฺตํ นจกฺขายตนํ ๑

[๖๓๐] กตมฺนฺตํ รุปํ พหิริ นโสตายตนํ ๑ เป ๑ นฆานายตนํ
 ๑ เป ๑ นสิวฺหยาตนํ ๑ เป ๑ นกายายตนํ รุปายตนํ ๑ เป ๑
 กพฺพิการอ อหาโร อิทนฺตํ รุปํ พหิริ นกายายตนํ ๑ กตมฺนฺตํ
 รุปํ อชฺฌตฺตํ กายายตนํ โย กาโย จตฺตุนํ มหาภูตานํ อฺปปาทาย
 ปสาโท ๑ เป ๑ สฺสณฺโณ คาโมเปโส อิทนฺตํ รุปํ อชฺฌตฺตํ
 กายายตนํ ๑ กตมฺนฺตํ รุปํ อชฺฌตฺตํ นกายายตนํ จกฺขายตนํ
 ๑ เป ๑ สิวฺหยาตนํ อิทนฺตํ รุปํ อชฺฌตฺตํ นกายายตนํ ๑

[๖๓๑] กตมฺนฺตํ รุปํ อชฺฌตฺตํ นรูปายตนํ จกฺขายตนํ

๑ เป ๑ กายายตนํ อิทนํ ฐปํ อชฺฌตฺตํ นรฺปายตนํ ๑ กตมณฺฑํ ฐปํ พหิรํ ฐปายตนํ ยํ ฐปํ จตฺตํ มหาภูตํ อฺปาทาย วจฺจนิกา ๑ เป ๑ ฐปชาตฺตํ อิทนํ ฐปํ พหิรํ ฐปายตนํ ๑ กตมณฺฑํ ฐปํ พหิรํ นรฺปายตนํ สทฺทายตนํ ๑ เป ๑ กพฺพิกาโร อาหาโร อิทนํ ฐปํ พหิรํ นรฺปายตนํ ๑

[๖๓๒] กตมณฺฑํ ฐปํ อชฺฌตฺตํ สทฺทายตนํ ๑ เป ๑ นคฺนชา ยตนํ ๑ เป ๑ นรฺธายตนํ ๑ เป ๑ นโฆจฺพฺพายตนํ จกฺขายตนํ ๑ เป ๑ กายายตนํ อิทนํ ฐปํ อชฺฌตฺตํ นโฆจฺพฺพายตนํ ๑ กตมณฺฑํ ฐปํ พหิรํ โฆจฺพฺพายตนํ ปจฺจํชาตฺตํ ๑ เป ๑ โฆจฺพฺพชาตฺตํ อิทนํ ฐปํ พหิรํ โฆจฺพฺพายตนํ ๑ กตมณฺฑํ ฐปํ พหิรํ นโฆจฺพฺพายตนํ ฐปายตนํ ๑ เป ๑ กพฺพิกาโร อาหาโร อิทนํ ฐปํ พหิรํ นโฆจฺพฺพายตนํ ๑

[๖๓๓] กตมณฺฑํ ฐปํ พหิรํ นจกฺขชาตฺตํ ฐปายตนํ ๑ เป ๑ กพฺพิกาโร อาหาโร อิทนํ ฐปํ พหิรํ นจกฺขชาตฺตํ ๑ กตมณฺฑํ ฐปํ อชฺฌตฺตํ จกฺขชาตฺตํ จกฺขายตนํ อิทนํ ฐปํ อชฺฌตฺตํ จกฺขชาตฺตํ ๑ กตมณฺฑํ ฐปํ อชฺฌตฺตํ นจกฺขชาตฺตํ โสธายตนํ ๑ เป ๑ กายายตนํ อิทนํ ฐปํ อชฺฌตฺตํ นจกฺขชาตฺตํ ๑

[๖๓๔] กตมณฺฑํ ฐปํ พหิรํ นโสธชาตฺตํ ๑ เป ๑ นฆานชาตฺตํ ๑ เป ๑ นสิวฺหาชาตฺตํ ๑ เป ๑ นกายชาตฺตํ ฐปายตนํ ๑ เป ๑ กพฺพิกาโร อาหาโร อิทนํ ฐปํ พหิรํ นกายชาตฺตํ ๑ กตมณฺฑํ

ฐปํ อชฺฌตฺตํ กายธาคู กายายตนํ อิทนํ ฐปํ อชฺฌตฺตํ
 กายธาคู ฯ กตมณฺถํ ฐปํ อชฺฌตฺตํ นกายธาคู จกฺขายตนํ
 ฯ เป ฯ ชิวฺหายนํ อิทนํ ฐปํ อชฺฌตฺตํ นกายธาคู ฯ

[๖๓๕] กตมณฺถํ ฐปํ อชฺฌตฺตํ นรูปธาคู จกฺขายตนํ ฯ เป ฯ
 กายายตนํ อิทนํ ฐปํ อชฺฌตฺตํ นรูปธาคู ฯ กตมณฺถํ ฐปํ พาทิรํ
 รูปธาคู รูปายตนํ อิทนํ ฐปํ พาทิรํ รูปธาคู ฯ กตมณฺถํ ฐปํ
 พาทิรํ นรูปธาคู สทฺทายนํ ฯ เป ฯ กพฺเพกาโร อาหาโร
 อิทนํ ฐปํ พาทิรํ นรูปธาคู ฯ

[๖๓๖] กตมณฺถํ ฐปํ อชฺฌตฺตํ นสทฺทธาคู ฯ เป ฯ นคฺคธาคู
 ฯ เป ฯ นรตฺธาคู ฯ เป ฯ นโณจฺจุพฺพธาคู จกฺขายตนํ ฯ เป ฯ
 กายายตนํ อิทนํ ฐปํ อชฺฌตฺตํ นโณจฺจุพฺพธาคู ฯ กตมณฺถํ
 ฐปํ พาทิรํ โณจฺจุพฺพธาคู โณจฺจุพฺพายตนํ อิทนํ ฐปํ พาทิรํ
 โณจฺจุพฺพธาคู ฯ กตมณฺถํ ฐปํ พาทิรํ นโณจฺจุพฺพธาคู รูปายตนํ
 ฯ เป ฯ กพฺเพกาโร อาหาโร อิทนํ ฐปํ พาทิรํ นโณจฺจุพฺพธาคู ฯ

[๖๓๗] กตมณฺถํ ฐปํ พาทิรํ นจกฺขณฺทริยํ รูปายตนํ ฯ เป ฯ
 กพฺเพกาโร อาหาโร อิทนํ ฐปํ พาทิรํ นจกฺขณฺทริยํ ฯ กตมณฺถํ
 ฐปํ อชฺฌตฺตํ จกฺขณฺทริยํ ยํ จกฺขํ จคฺคณํ มหาภูตานํ อปฺปาทาย
 ปสาโท ฯ เป ฯ สลฺลโณ คาโมเปโส อิทนํ ฐปํ อชฺฌตฺตํ
 จกฺขณฺทริยํ ฯ กตมณฺถํ ฐปํ อชฺฌตฺตํ นจกฺขณฺทริยํ โสตายตนํ
 ฯ เป ฯ กายายตนํ อิทนํ ฐปํ อชฺฌตฺตํ นจกฺขณฺทริยํ ฯ

[๖๓๘] กตมนต์ ฐप् ปาหิร นโสติหุทริยํ ๑ เป ๑ นฆานินุทริยํ
 ๑ เป ๑ นชิวหินุทริยํ ๑ เป ๑ นกายินุทริยํ ฐปายตนํ ๑ เป ๑
 กพฬิกาโร อาหาโร อิทนตํ ฐप् ปาหิร นกายินุทริยํ ๑ กตมนต์
 ฐप् อชฺเฌตฺติกํ กายินุทริยํ โย กาโย จตฺตุนํ มหาภูตานิ อุปาทาย
 ปสาโท ๑ เป ๑ สฺสโย คามโเบโส อิทนตํ ฐप् อชฺเฌตฺติกํ
 กายินุทริยํ ๑ กตมนต์ ฐप् อชฺเฌตฺติกํ นกายินุทริยํ จกฺขายตนํ
 ๑ เป ๑ ชิวหายตนํ อิทนตํ ฐप् อชฺเฌตฺติกํ นกายินุทริยํ ๑

[๖๓๙] กตมนต์ ฐप् อชฺเฌตฺติกํ นชิตฺติหุทริยํ จกฺขายตนํ
 ๑ เป ๑ กายายตนํ อิทนตํ ฐप् อชฺเฌตฺติกํ นชิตฺติหุทริยํ ๑
 กตมนต์ ฐप् ปาหิร นชิตฺติหุทริยํ ยํ นชิตฺติยา นชิตฺติงฺกํ นชิตฺตินิมิตฺตํ
 นชิตฺติกฺกตํ นชิตฺติกาปฺโป นชิตฺติตฺตํ นชิตฺติภาโว อิทนตํ ฐप् ปาหิร
 นชิตฺติหุทริยํ ๑ กตมนต์ ฐप् ปาหิร นชิตฺติหุทริยํ ฐปายตนํ ๑ เป ๑
 กพฬิกาโร อาหาโร อิทนตํ ฐप् ปาหิร นชิตฺติหุทริยํ ๑

[๖๔๐] กตมนต์ ฐप् อชฺเฌตฺติกํ นปริสฺสินุทริยํ จกฺขายตนํ
 ๑ เป ๑ กายายตนํ อิทนตํ ฐप् อชฺเฌตฺติกํ นปริสฺสินุทริยํ ๑ กตมนต์
 ฐप् ปาหิร ปริสฺสินุทริยํ ยํ ปริสฺสสฺส ปริสฺสิงฺกํ ปริสฺสนิมิตฺตํ ปริสฺสกฺกตํ
 ปริสฺสากปฺโป ปริสฺสตฺตํ ปริสฺสภาโว อิทนตํ ฐप् ปาหิร ปริสฺสินุทริยํ ๑
 กตมนต์ ฐप् ปาหิร นปริสฺสินุทริยํ ฐปายตนํ ๑ เป ๑ กพฬิกาโร
 อาหาโร อิทนตํ ฐप् ปาหิร นปริสฺสินุทริยํ ๑

[๖๔๑] กตมนต์ ฐप् อชฺเฌตฺติกํ นชฺวีตินุทริยํ จกฺขายตนํ

๑ เป ๑ กายายคณํ อิทนํ รุปํ อชฺฌตฺตํ นชฺชิตินทฺริยํ ๑ กตมณฺฑํ
 รุปํ พหิรํ ชฺชิตินทฺริยํ โย เตสํ รุปีนํ ธมฺมานํ อายุ จิตฺติ ยปนา
 ยปนา อิริยนา วตฺตนา ปาถนา ชฺชิตํ ชฺชิตินทฺริยํ อิทนํ รุปํ
 พหิรํ ชฺชิตินทฺริยํ ๑ กตมณฺฑํ รุปํ พหิรํ นชฺชิตินทฺริยํ รุปายคณํ
 ๑ เป ๑ กพฺเพกาโร อาหาโร อิทนํ รุปํ พหิรํ นชฺชิตินทฺริยํ ๑

[๖๒๒] กตมณฺฑํ รุปํ อชฺฌตฺตํ นกายวิมฺเบตฺติ จกฺขายคณํ
 ๑ เป ๑ กายายคณํ อิทนํ รุปํ อชฺฌตฺตํ นกายวิมฺเบตฺติ ๑
 กตมณฺฑํ รุปํ พหิรํ กายวิมฺเบตฺติ ยถา กุสฺลจิตฺตํ ๑ อกุสฺล-
 จิตฺตํ ๑ อพฺพากตจิตฺตํ ๑ อภิกฺกมณฺฑํ ๑ ปฏิกกมณฺฑํ
 ๑ อาโลเกนฺฑํ ๑ วิโลเกนฺฑํ ๑ สมนฺนิมฺเบเนนฺฑํ ๑
 ปฐาเรนฺฑํ ๑ กายนฺฑํ ๑ อมฺภนา ๑ สนฺถมฺภนา ๑ สนฺถมฺภิตฺตํ ๑ วิมฺเบตฺติ
 วิมฺเบตฺติ วิมฺเบตฺติ อิทนํ รุปํ พหิรํ กายวิมฺเบตฺติ ๑
 กตมณฺฑํ รุปํ พหิรํ นกายวิมฺเบตฺติ รุปายคณํ ๑ เป ๑ กพฺเพกาโร
 อาหาโร อิทนํ รุปํ พหิรํ นกายวิมฺเบตฺติ ๑

[๖๒๓] กตมณฺฑํ รุปํ อชฺฌตฺตํ นวจฺฉวิมฺเบตฺติ จกฺขายคณํ
 ๑ เป ๑ กายายคณํ อิทนํ รุปํ อชฺฌตฺตํ นวจฺฉวิมฺเบตฺติ ๑
 กตมณฺฑํ รุปํ พหิรํ วจฺฉวิมฺเบตฺติ ยถา กุสฺลจิตฺตํ ๑ อกุสฺล-
 จิตฺตํ ๑ อพฺพากตจิตฺตํ ๑ วาจา ๑ คิรา พฺยปฺปโล อุตฺตมํ
 โฆโส ๑ โฆสํ ๑ วาจา ๑ วจฺเจโท ๑ อญฺ ๑ อญฺจติ ๑ วาจา ๑ ยถา
 วาจา ๑ วิมฺเบตฺติ วิมฺเบตฺติ วิมฺเบตฺติ อิทนํ รุปํ พหิรํ

วจีวิมลบุตร ๑ กตมุตตัม รุณี พาทิร นวจิตวิมลบุตร ฐปายตน
๑ เป ๑ กพพิถาโร อหาโร อิทมุตตัม รุณี พาทิร นวจิตวิมลบุตร ๑

[๒๒๔] กตมนุติ รุมี อชฺเฌตฺติกั นนากาสชาตุ จกฺขายคณ
 ๑ เป ๑ กายายคณ อิทนุติ รุมี อชฺเฌตฺติกั นนากาสชาตุ ๑
 กตมนุติ รุมี พาทิวิ อากาสชาตุ โย อากาโส อากาสคตฺ อชฺ
 อชคตฺ จิวโร จิวรคตฺ อสฺมณฺญจฺ จตุหิ มหาญฺเจติ อิทนุติ รุมี
 พาทิวิ อากาสชาตุ ๑ กตมนุติ รุมี พาทิวิ นนากาสชาตุ ฐปายคณ
 ๑ เป ๑ กพพิกาโร อาหาโร อิทนุติ รุมี พาทิวิ นนากาสชาตุ ๑

[๖๕] กตมนุติ ฐปํ อชฺฌตฺติกํ. นชาโปชาตุ จกฺขายตณํ
 ๑เป ๑ กายายตณํ อิทนุติ ฐปํ อชฺฌตฺติกํ นชาโปชาตุ ๑
 กตมนุติ ฐปํ พหิวิ ชาโปชาตุ ยํ ชาโป ชาโปคตํ สีนโ
 สีนหคตํ พนฺธนตฺติ รูปสฺส อิทนุติ ฐปํ พหิวิ ชาโปชาตุ ๑
 กตมนุติ ฐปํ พหิวิ. นชาโปชาตุ รูปายตณํ ๑เป ๑ กพฺพิกาโร
 อาหาโร อิทนุติ ฐปํ พหิวิ นชาโปชาตุ ๑

[๒๒๖] กตมนุติ ฐปํ อชฺเฌตฺติกํ ฐปตฺถํ นลฺหุตา จกฺขายตฺนํ
 ๑ เป ๑ กายายตฺนํ อิทฺนตฺ ฐปํ อชฺเฌตฺติกํ ฐปตฺถํ นลฺหุตา ๑
 กตมนุติ ฐปํ พหิวิ ฐปตฺถํ ลฺหุตา ๒ ฐปตฺถํ ลฺหุตา ลฺหุปรินามตา
 ลฺหุณฺณตา ลฺหิตฺถณฺตา อิทฺนตฺ ฐปํ พหิวิ ฐปตฺถํ ลฺหุตา ๑ กตมนุติ
 ฐปํ พหิวิ ฐปตฺถํ นลฺหุตา ฐปายตฺนํ ๑ เป ๑ กพฺพิกาโร อากาโร
 อิทฺนตฺ ฐปํ พหิวิ ฐปตฺถํ นลฺหุตา ๑

[๖๒๗] กตมนฺตํ รุปํ อชฺฌตฺตติกํ รูปตํ นมฺมุตฺตา จกฺขายตฺนํ
 ๑เป ๑ กายายตฺนํ อิทฺตํ รุปํ อชฺฌตฺตติกํ รูปตํ นมฺมุตฺตา ๑
 กตมนฺตํ รุปํ พาทิรํ รูปตํ นมฺมุตฺตา ยํ รูปตํ นมฺมุตฺตา มทฺทวตฺตา
 อกกฺขพตฺตา อกกฺกิตฺตา อิทฺตํ รุปํ พาทิรํ รูปตํ นมฺมุตฺตา ๑ กตมนฺตํ
 รุปํ พาทิรํ รูปตํ นมฺมุตฺตา รุปายตฺนํ ๑เป ๑ กพฺพิการํ อาหารํ
 อิทฺตํ รุปํ พาทิรํ รูปตํ นมฺมุตฺตา ๑

[๖๒๘] กตมนฺตํ รุปํ อชฺฌตฺตติกํ รูปตํ นกฺมมฺมณฺณตฺตา จกฺขายตฺนํ
 ๑เป ๑ กายายตฺนํ อิทฺตํ รุปํ อชฺฌตฺตติกํ รูปตํ นกฺมมฺมณฺณตฺตา ๑
 กตมนฺตํ รุปํ พาทิรํ รูปตํ นกฺมมฺมณฺณตฺตา ยํ รูปตํ นกฺมมฺมณฺณตฺตา
 นกฺมมฺมณฺณตฺตํ นกฺมมฺมณฺณภาโร อิทฺตํ รุปํ พาทิรํ รูปตํ นกฺมมฺมณฺณตฺตา ๑
 กตมนฺตํ รุปํ พาทิรํ รูปตํ นกฺมมฺมณฺณตฺตา รุปายตฺนํ ๑เป ๑ กพฺ-
 พิการํ อาหารํ อิทฺตํ รุปํ พาทิรํ รูปตํ นกฺมมฺมณฺณตฺตา ๑

[๖๒๙] กตมนฺตํ รุปํ อชฺฌตฺตติกํ รูปตํ นอฺปจโย จกฺขายตฺนํ
 ๑เป ๑ กายายตฺนํ อิทฺตํ รุปํ อชฺฌตฺตติกํ รูปตํ นอฺปจโย ๑
 กตมนฺตํ รุปํ พาทิรํ รูปตํ นอฺปจโย โย ชายตฺนํ อาจโยโส
 รูปตํ นอฺปจโย อิทฺตํ รุปํ พาทิรํ รูปตํ นอฺปจโย ๑ กตมนฺตํ
 รุปํ พาทิรํ รูปตํ นอฺปจโย รุปายตฺนํ ๑เป ๑ กพฺพิการํ อาหารํ
 อิทฺตํ รุปํ พาทิรํ รูปตํ นอฺปจโย ๑

[๖๓๐] กตมนฺตํ รุปํ อชฺฌตฺตติกํ รูปตํ นตฺตํจติ จกฺขายตฺนํ
 ๑เป ๑ กายายตฺนํ อิทฺตํ รุปํ อชฺฌตฺตติกํ รูปตํ นตฺตํจติ ๑

กตมเหตุ ฐปํ พาทิรํ ฐปสฺสํ สํหตติ โย ฐปสฺสํ อูปจโย· สํ
 ฐปสฺสํ สํหตติ อิทนํ ฐปํ พาทิรํ ฐปสฺสํ สํหตติ ฯ กตมเหตุ
 ฐปํ พาทิรํ ฐปสฺสํ นสํหตติ ฐปายตนํ ฯ เป ฯ กพฬิกาโร
 อาหาโร อิทนํ ฐปํ พาทิรํ ฐปสฺสํ นสํหตติ ฯ

[๒๓๑] กตมเหตุ ฐปํ อชฺชตฺตํ ฐปสฺสํ นขรตา จกฺขายตนํ
 ฯ เป ฯ กายายตนํ อิทนํ ฐปํ ฐปสฺสํ นขรตา ฯ กตมเหตุ
 ฐปํ พาทิรํ ฐปสฺสํ ขรตา ยา ฐปสฺสํ ขรา ชีรณตา ขณฺฑิจฺจุ
 ปาติจฺจุ วตฺตตฺตจฺจา อายฺุโน สํหานิ อินฺทฺริยานํ ปริปาโก อิทนํ
 ฐปํ พาทิรํ ฐปสฺสํ ขรตา ฯ กตมเหตุ ฐปํ พาทิรํ ฐปสฺสํ นขรตา
 ฐปายตนํ ฯ เป ฯ กพฬิกาโร อาหาโร อิทนํ ฐปํ พาทิรํ ฐปสฺสํ
 นขรตา ฯ

[๒๓๒] กตมเหตุ ฐปํ อชฺชตฺตํ ฐปสฺสํ นอนิจฺจุตา จกฺขายตนํ
 ฯ เป ฯ กายายตนํ อิทนํ ฐปํ อชฺชตฺตํ ฐปสฺสํ นอนิจฺจุตา ฯ
 กตมเหตุ ฐปํ พาทิรํ ฐปสฺสํ อนิจฺจุตา โย ฐปสฺสํ อโย วโย
 เกโท ปริเกโท อนิจฺจุตา อนตฺตรชานํ อิทนํ ฐปํ พาทิรํ ฐปสฺสํ
 อนิจฺจุตา ฯ กตมเหตุ ฐปํ พาทิรํ ฐปสฺสํ นอนิจฺจุตา ฐปายตนํ
 ฯ เป ฯ กพฬิกาโร อาหาโร อิทนํ ฐปํ พาทิรํ ฐปสฺสํ
 นอนิจฺจุตา ฯ

[๒๓๓] กตมเหตุ ฐปํ อชฺชตฺตํ นกพฬิกาโรอาหาโร จกฺ-
 ขายตนํ ฯ เป ฯ กายายตนํ อิทนํ ฐปํ อชฺชตฺตํ นกพฬิกาโร-

อาหาโร ๑ กตมฺหํ ฐปํ พหิรํ กพฺพิการโ อาหาโร โอทโน
 กุมฺมาโส สฺตฺตฺ มจฺฉโน มัสํ ชีรํ ทธิ สบฺบิํ นวณฺโณ เตธํ มชฺ
 ฌานิตํ ยํ วา ปณฺณณมฺบิํ อตฺถิ ฐปํ ยมฺหิ ยมฺหิ ชนฺปะเท เตธํ เตธํ
 สฺตฺตฺตานํ มุชฺสาธิยํ ทนฺทวิชาทณํ คตฺชโลหฺรณฺณํ กุจฺฉิวิคฺคตฺตมฺภณํ ยาย
 โยชาย สฺตฺตฺตา ยาเปณฺติ อิทฺถํ ฐปํ พหิรํ กพฺพิการโ อาหาโร ๑
 กตมฺหํ ฐปํ พหิรํ นกพฺพิการโ อาหาโร รูปายตนํ ๑เป ๑ รูปสํ
 ธนิจฺจุตา อิทฺถํ ฐปํ พหิรํ นกพฺพิการโ อาหาโร ๑

เอวํ ทิวฺเชน รูปสํกฺโข ๑

ติกฺกนิทฺเทโส ๑

[๖๓๕] กตมฺหํ ฐปํ อฺปปาทา อฺปปาทินฺนํ จกฺขายตนํ ๑เป ๑
 กายายตนํ อิตฺถินฺทริยํ ปุริสินฺทริยํ ชีวิตินฺทริยํ ยํ วา ปณฺณณมฺบิํ
 อตฺถิ ฐปํ กมฺมสํสํ กตฺตฺตา รูปายตนํ คนฺชายตนํ รสํายตนํ
 อาภาสํชาตฺตํ รูปสํสํ อฺปฺปจโย รูปสํสํ สนฺหติ กพฺพิการโ อาหาโร
 อิทฺถํ ฐปํ อฺปปาทา อฺปปาทินฺนํ ๑ กตมฺหํ ฐปํ อฺปปาทา อฺปปาทินฺนํ
 สํทฺทายตนํ กายวิญฺญตฺติ วจฺวิญฺญตฺติ รูปสํสํ ตฺหุตฺตา รูปสํสํ
 มุทฺตฺตา รูปสํสํ กมฺมณฺณตฺตา รูปสํสํ ชรตฺตา รูปสํสํ ธนิจฺจุตา ยํ
 วา ปณฺณณมฺบิํ อตฺถิ ฐปํ น กมฺมสํสํ กตฺตฺตา รูปายตนํ คนฺชายตนํ
 รสํายตนํ อาภาสํชาตฺตํ รูปสํสํ อฺปฺปจโย รูปสํสํ สนฺหติ กพฺพิการโ
 อาหาโร อิทฺถํ ฐปํ อฺปปาทา อฺปปาทินฺนํ ๑ กตมฺหํ ฐปํ โน-
 อฺปปาทา อฺปปาทินฺนํ กมฺมสํสํ กตฺตฺตา โฉฏฺฐพฺพายตนํ อาโปชาตฺตํ

อุปาทา อปฺปฏฺธิ อิตฺถินฺทฺริยํ ๑ เป ๑ กฬฺฬิกาโร อาหาโร อิทฺถนํ
 รุปํ อุปาทา อปฺปฏฺธิ ๑ กตฺตมฺนํ รุปํ โนอุปาทา สปฺปฏฺธิ โฉฏฺ-
 ฐพฺพายตฺนํ อิทฺถนํ รุปํ โนอุปาทา สปฺปฏฺธิ ๑ กตฺตมฺนํ รุปํ
 โนอุปาทา อปฺปฏฺธิ อาโปชาตฺ อิทฺถนํ รุปํ โนอุปาทา อปฺปฏฺธิ ๑

[๖๓๗] กตฺตมฺนํ รุปํ อุปาทา โอฬาริกํ จกฺขายตฺนํ ๑ เป ๑
 รสาตฺนํ อิทฺถนํ รุปํ อุปาทา โอฬาริกํ ๑ กตฺตมฺนํ รุปํ อุปาทา
 สฺสํ อิตฺถินฺทฺริยํ ๑ เป ๑ กฬฺฬิกาโร อาหาโร อิทฺถนํ รุปํ อุปาทา
 สฺสํ ๑ กตฺตมฺนํ รุปํ โนอุปาทา โอฬาริกํ โฉฏฺฐพฺพายตฺนํ อิทฺถนํ
 รุปํ โนอุปาทา โอฬาริกํ ๑ กตฺตมฺนํ รุปํ โนอุปาทา สฺสํ อาโป-
 ชาตฺ อิทฺถนํ รุปํ โนอุปาทา สฺสํ ๑

[๖๓๘] กตฺตมฺนํ รุปํ อุปาทา ทูเร อิตฺถินฺทฺริยํ ๑ เป ๑
 กฬฺฬิกาโร อาหาโร อิทฺถนํ รุปํ อุปาทา ทูเร ๑ กตฺตมฺนํ รุปํ
 อุปาทา สฺนฺติเก จกฺขายตฺนํ ๑ เป ๑ รสาตฺนํ อิทฺถนํ รุปํ
 อุปาทา สฺนฺติเก ๑ กตฺตมฺนํ รุปํ โนอุปาทา ทูเร อาโปชาตฺ
 อิทฺถนํ รุปํ โนอุปาทา ทูเร ๑ กตฺตมฺนํ รุปํ โนอุปาทา สฺนฺติเก
 โฉฏฺฐพฺพายตฺนํ อิทฺถนํ รุปํ โนอุปาทา สฺนฺติเก ๑

[๖๓๙] กตฺตมฺนํ รุปํ อุปาทินฺนํ สฺนฺทิสฺสํ กมฺมฺสฺสํ กตฺตฺตา
 รุปรายตฺนํ อิทฺถนํ รุปํ อุปาทินฺนํ สฺนฺทิสฺสํ ๑ กตฺตมฺนํ รุปํ
 อุปาทินฺนํ สฺนฺทิสฺสํ จกฺขายตฺนํ ๑ เป ๑ กายายตฺนํ อิตฺถินฺทฺริยํ
 ปริสฺสินฺทฺริยํ สฺวีตฺนินฺทฺริยํ ยํ วา ปณฺณณฺมมํ อตฺถิ รุปํ กมฺมฺสฺสํ

កតតុកា កន្ថាយកន្ថំ រត្ថាយកន្ថំ ឆៃឡឥស្សយកន្ថំ ចាកាឥស្សា ចា-
 បោឥស្សា រូបត្ថំ ឧបាទិកន្ថំ រូបត្ថំ ឥន្ទ្រិកា កក្កិកាវិ ចាហាវិ
 ចិត្តកន្ថំ រូបំ ឧបាទិកន្ថំ ចិត្តត្ថំ ។ កត្តកន្ថំ រូបំ ឧបាទិកន្ថំ
 ឥន្ទ្រិកា កក្កិកាវិ កត្តកន្ថំ រូបាយកន្ថំ ចិត្តកន្ថំ រូបំ ឧបាទិកន្ថំ
 ឥន្ទ្រិកា ។ កត្តកន្ថំ រូបំ ឧបាទិកន្ថំ ចិត្តត្ថំ ឥត្តាយកន្ថំ
 កាយវិណ្ឌកន្ថំ វិស្វវិណ្ឌកន្ថំ រូបត្ថំ ឥស្សា រូបត្ថំ ឆៃឡា រូបត្ថំ
 កត្តកន្ថំ រូបត្ថំ ឥស្សា រូបត្ថំ ចិត្តកន្ថំ យំ ចា ឧបាទិកន្ថំ
 ចិត្តិ រូបំ កត្តកន្ថំ កត្តកន្ថំ កន្ថាយកន្ថំ រត្ថាយកន្ថំ ឆៃឡឥស្សយកន្ថំ
 ចាកាឥស្សា ចាបោឥស្សា រូបត្ថំ ឧបាទិកន្ថំ រូបត្ថំ ឥន្ទ្រិកា កក្កិកាវិ
 ចាហាវិ ចិត្តកន្ថំ រូបំ ឧបាទិកន្ថំ ចិត្តត្ថំ ។

[២៤០] កត្តកន្ថំ រូបំ ឧបាទិកន្ថំ ឥត្តិកន្ថំ កន្ថាយកន្ថំ ។ យំ ចា
 កាយកន្ថំ យំ ចា ឧបាទិកន្ថំ ចិត្តិ រូបំ កត្តកន្ថំ កត្តកន្ថំ រូបាយកន្ថំ
 កន្ថាយកន្ថំ រត្ថាយកន្ថំ ឆៃឡឥស្សយកន្ថំ ចិត្តកន្ថំ រូបំ ឧបាទិកន្ថំ ឥត្តិកន្ថំ ។
 កត្តកន្ថំ រូបំ ឧបាទិកន្ថំ ឥត្តិកន្ថំ ចិត្តិកន្ថំ ឥត្តិកន្ថំ ឥត្តិកន្ថំ ឥត្តិកន្ថំ
 យំ ចា ឧបាទិកន្ថំ ចិត្តិ រូបំ កត្តកន្ថំ កត្តកន្ថំ ចាកាឥស្សា ចាបោឥស្សា
 រូបត្ថំ ឧបាទិកន្ថំ រូបត្ថំ ឥន្ទ្រិកា កក្កិកាវិ ចាហាវិ ចិត្តកន្ថំ រូបំ
 ឧបាទិកន្ថំ ឥត្តិកន្ថំ ។ កត្តកន្ថំ រូបំ ឧបាទិកន្ថំ ឥត្តិកន្ថំ ឥត្តាយកន្ថំ
 យំ ចា ឧបាទិកន្ថំ ចិត្តិ រូបំ កត្តកន្ថំ កត្តកន្ថំ កន្ថាយកន្ថំ
 កន្ថាយកន្ថំ រត្ថាយកន្ថំ ឆៃឡឥស្សយកន្ថំ ចិត្តកន្ថំ រូបំ ឧបាទិកន្ថំ
 ឥត្តិកន្ថំ ។ កត្តកន្ថំ រូបំ ឧបាទិកន្ថំ ឥត្តិកន្ថំ កាយវិណ្ឌកន្ថំ

วจฺฉิณฺณคฺคตฺติ รุปธัสสํ ๓ หุตา รุปธัสสํ มุหุตา รุปธัสสํ กมฺมณฺณคฺคตา
 รุปธัสสํ ชรตา รุปธัสสํ อนิจฺจตา ยํ วา ปนณฺณณฺมบี อตฺถิ รุํ น
 กมฺมธัสสํ กตคฺคตา อากาสธาคู อโปธาคู รุปธัสสํ อูปจโย รุปธัสสํ
 ธนคฺคตฺติ กพฺพิกาโร อาหาโร อิทนคฺคตฺติ รุํ ธนุปาทินฺนํ อปฺปปฏิฆํ ฯ

[๖๔๓] กตมฺนคฺคตฺติ รุํ อูปาทินฺนํ มหาภูตํ กมฺมธัสสํ กตคฺคตา
 โฉฏฐพฺพายคฺคตฺติ อโปธาคู อิทนคฺคตฺติ รุํ อูปาทินฺนํ มหาภูตํ ฯ
 กตมฺนคฺคตฺติ รุํ อูปาทินฺนํ นมหาภูตํ จกฺขายคฺคตฺติ ฯ เป ฯ กายายคฺคตฺติ
 อิตฺถินฺนคฺคตฺติ ปริสฺสินฺนคฺคตฺติ ชฺวีตินฺนคฺคตฺติ ยํ วา ปนณฺณณฺมบี อตฺถิ รุํ
 กมฺมธัสสํ กตคฺคตา รุปายคฺคตฺติ คณฺชายคฺคตฺติ รธายคฺคตฺติ อากาสธาคู
 รุปธัสสํ อูปจโย รุปธัสสํ ธนคฺคตฺติ กพฺพิกาโร อาหาโร อิทนคฺคตฺติ
 รุํ อูปาทินฺนํ นมหาภูตํ ฯ กตมฺนคฺคตฺติ รุํ ธนุปาทินฺนํ มหาภูตํ
 น กมฺมธัสสํ กตคฺคตา โฉฏฐพฺพายคฺคตฺติ อโปธาคู อิทนคฺคตฺติ รุํ
 ธนุปาทินฺนํ มหาภูตํ ฯ กตมฺนคฺคตฺติ รุํ ธนุปาทินฺนํ นมหาภูตํ สทฺททา-
 ยคฺคตฺติ กายวิณฺณคฺคตฺติ วจฺฉิณฺณคฺคตฺติ รุปธัสสํ ๓ หุตา รุปธัสสํ มุหุตา
 รุปธัสสํ กมฺมณฺณคฺคตา รุปธัสสํ ชรตา รุปธัสสํ อนิจฺจตา ยํ วา
 ปนณฺณณฺมบี อตฺถิ รุํ น กมฺมธัสสํ กตคฺคตา รุปายคฺคตฺติ คณฺชายคฺคตฺติ
 รธายคฺคตฺติ อากาสธาคู รุปธัสสํ อูปจโย รุปธัสสํ ธนคฺคตฺติ กพฺพิกาโร
 อาหาโร อิทนคฺคตฺติ รุํ ธนุปาทินฺนํ นมหาภูตํ ฯ

[๖๔๔] กตมฺนคฺคตฺติ รุํ อูปาทินฺนํ โอฬาริกํ จกฺขายคฺคตฺติ ฯ เป ฯ
 กายายคฺคตฺติ ยํ วา ปนณฺณณฺมบี อตฺถิ รุํ กมฺมธัสสํ กตคฺคตา

รูปายตนं คนฺธายตนํ รสํายตนํ โสภณํพหุพายตนํ อิทนฺตํ รูปํ อูปาทินฺนํ
 โอฬาริกํ ฯ กตมฺนตํ รูปํ อูปาทินฺนํ สํขมํ อิตฺถินฺทริยํ ปุริสฺสินฺทริยํ
 ชาติฺตินฺทริยํ ยํ วา ปนฺณณฺณมฺมี อตฺถิ รูปํ กมฺมสํสํ กตฺตฺตา
 อากาสชาตฺถุ อโปชาตฺถุ รูปสํสํ อูปจโย รูปสํสํ สํนฺตติ กพฺพิทโร
 อาหาโร อิทนฺตํ รูปํ อูปาทินฺนํ สํขมํ ฯ กตมฺนตํ รูปํ อูปาทินฺนํ
 โอฬาริกํ สํทฺทหายตนํ ยํ วา ปนฺณณฺณมฺมี อตฺถิ รูปํ น กมฺมสํสํ
 กตฺตฺตา รูปายตนํ คนฺธายตนํ รสํายตนํ โสภณํพหุพายตนํ อิทนฺตํ
 รูปํ อูปาทินฺนํ โอฬาริกํ ฯ กตมฺนตํ รูปํ อูปาทินฺนํ สํขมํ
 กายวิญญณฺตฺติ วจฺจิตฺตวิญญณฺตฺติ รูปสํสํ สทฺทฺตา รูปสํสํ มุทฺทฺตา รูปสํสํ
 กมฺมณฺณตฺตา รูปสํสํ ชรตฺตา รูปสํสํ อนิรุจตฺตา ยํ วา ปนฺณณฺณมฺมี
 อตฺถิ รูปํ น กมฺมสํสํ กตฺตฺตา อากาสชาตฺถุ อโปชาตฺถุ รูปสํสํ
 อูปจโย รูปสํสํ สํนฺตติ กพฺพิทโร อาหาโร อิทนฺตํ รูปํ
 อูปาทินฺนํ สํขมํ ฯ

[๒๔๓] กตมฺนตํ รูปํ อูปาทินฺนํ ทฺวเร อิตฺถินฺทริยํ ปุริสฺสินฺทริยํ
 ชาติฺตินฺทริยํ ยํ วา ปนฺณณฺณมฺมี อตฺถิ รูปํ กมฺมสํสํ กตฺตฺตา อากาส-
 ชาตฺถุ อโปชาตฺถุ รูปสํสํ อูปจโย รูปสํสํ สํนฺตติ กพฺพิทโร
 อาหาโร อิทนฺตํ รูปํ อูปาทินฺนํ ทฺวเร ฯ กตมฺนตํ รูปํ อูปาทินฺนํ
 สํนฺตติเก จฺกฺขายตนํ ฯ เป ฯ กายายตนํ ยํ วา ปนฺณณฺณมฺมี อตฺถิ
 รูปํ กมฺมสํสํ กตฺตฺตา รูปายตนํ คนฺธายตนํ รสํายตนํ โสภณํพหุพายตนํ
 อิทนฺตํ รูปํ อูปาทินฺนํ สํนฺตติเก ฯ กตมฺนตํ รูปํ อูปาทินฺนํ ทฺวเร

กายวิญญตฺติ วจฺวิญญตฺติ รูปตํสํ ๓ หุตฺตา รูปตํสํ มุทฺตา รูปตํสํ
 กมฺมณฺณตฺตา รูปตํสํ ชรตฺตา รูปตํสํ อนิจฺจตฺตา ยํ วา ปนณฺณมฺมี
 อตฺติ รูปํ น กมฺมตํสํ กตฺตตฺตา อากาสชาตฺตา อโปชาตฺตา รูปตํสํ
 อฺปจโย รูปตํสํ สํหตฺติ กพฺพิกาโร อหาโร อิทฺหนํ รูปํ
 อณฺุปาทินํ ทฺวเร ฯ กตฺมณฺุตํ รูปํ อณฺุปาทินํ สํหตฺติเก สํทฺทายตฺนํ
 ยํ วา ปนณฺณมฺมี อตฺติ รูปํ น กมฺมตํสํ กตฺตตฺตา รุปรายตฺนํ คนฺุชา-
 ยตฺนํ รสํายตฺนํ โฉฏฺฐพฺพายตฺนํ อิทฺหนํ รูปํ อณฺุปาทินํ สํหตฺติเก ฯ

[๖๔๕] กตฺมณฺุตํ รูปํ อฺุปาทินํปาทานิยํ สํหิตํตํสํ กมฺมตํสํ
 กตฺตตฺตา รุปรายตฺนํ อิทฺหนํ รูปํ อฺุปาทินํปาทานิยํ สํหิตํตํสํ ฯ
 กตฺมณฺุตํ รูปํ อฺุปาทินํปาทานิยํ อนิหิตํตํสํ จกฺขายตฺนํ ฯ เป ฯ
 กายายตฺนํ อินฺธุตฺนํทฺวิยํ ปริตฺนํทฺวิยํ ชฺวีตฺนํทฺวิยํ ยํ วา ปนณฺณมฺมี
 อตฺติ รูปํ กมฺมตํสํ กตฺตตฺตา คนฺุชํายตฺนํ รสํายตฺนํ โฉฏฺฐพฺพายตฺนํ
 อากาสชาตฺตา อโปชาตฺตา รูปตํสํ อฺปจโย รูปตํสํ สํหตฺติ กพฺพิกาโร
 อหาโร อิทฺหนํ รูปํ อฺุปาทินํปาทานิยํ อนิหิตํตํสํ ฯ กตฺมณฺุตํ
 รูปํ อณฺุปาทินํปาทานิยํ สํหิตํตํสํ น กมฺมตํสํ กตฺตตฺตา รุปรายตฺนํ
 อิทฺหนํ รูปํ อณฺุปาทินํปาทานิยํ สํหิตํตํสํ ฯ กตฺมณฺุตํ รูปํ อณฺุ-
 ปาทินํปาทานิยํ อนิหิตํตํสํ สํทฺทายตฺนํ กายวิญญตฺติ วจฺวิญญตฺติ
 รูปตํสํ ๓ หุตฺตา รูปตํสํ มุทฺตา รูปตํสํ กมฺมณฺณตฺตา รูปตํสํ ชรตฺตา
 รูปตํสํ อนิจฺจตฺตา ยํ วา ปนณฺณมฺมี อตฺติ รูปํ น กมฺมตํสํ
 กตฺตตฺตา คนฺุชํายตฺนํ รสํายตฺนํ โฉฏฺฐพฺพายตฺนํ อากาสชาตฺตา อโป-

มหาภูตํ ๑ กตมนุตฺตํ รูปํ อุปาทินนุปาทานิยํ นมหาภูตํ จกฺขชายตนํ
 ๑ เป ๑ กายายตนํ อิตฺถินทฺธิยํ ปุริสินทฺธิยํ ชีวิตินทฺธิยํ ยํ จา
 ปนฺณณมฺมี อตฺถิ รูปํ กมฺมสฺสํ กตฺตฺตา รูปายตนํ คนฺธายตนํ
 รสํายตนํ อากาสชาตฺถุ รูปสฺสํ อุปฺจโย รูปสฺสํ สํหตฺติ กพฺพิการโ
 อาหาโร อิทฺถนํ รูปํ อุปาทินนุปาทานิยํ นมหาภูตํ ๑ กตมนุตฺตํ
 รูปํ อุปาทินนุปาทานิยํ นมหาภูตํ น กมฺมสฺสํ กตฺตฺตา โณฏฺฐพฺพาย
 ยตนํ อาโปธาทฺถุ อิทฺถนํ รูปํ อุปาทินนุปาทานิยํ นมหาภูตํ ๑
 กตมนุตฺตํ รูปํ อุปาทินนุปาทานิยํ นมหาภูตํ สทฺททายตนํ กาย
 วิณฺณคฺคฺติ จจฺฉิวิณฺณคฺคฺติ รูปสฺสํ ตฺหุตฺตา รูปสฺสํ มฺหุตฺตา รูปสฺสํ
 กมฺมณฺณคฺคฺตา รูปสฺสํ ชรตฺตา รูปสฺสํ อนิจฺจตฺตา ยํ จา ปนฺณณมฺมี
 อตฺถิ รูปํ น กมฺมสฺสํ กตฺตฺตา รูปายตนํ คนฺธายตนํ รสํายตนํ
 อากาสชาตฺถุ รูปสฺสํ อุปฺจโย รูปสฺสํ สํหตฺติ กพฺพิการโ อาหาโร
 อิทฺถนํ รูปํ อุปาทินนุปาทานิยํ นมหาภูตํ ๑

[๖๔๗] กตมนุตฺตํ รูปํ อุปาทินนุปาทานิยํ โยพาริกํ จกฺขชายตนํ
 ๑ เป ๑ กายายตนํ ยํ จา ปนฺณณมฺมี อตฺถิ รูปํ กมฺมสฺสํ
 กตฺตฺตา รูปายตนํ คนฺธายตนํ รสํายตนํ โณฏฺฐพฺพายตนํ อิทฺถนํ
 รูปํ อุปาทินนุปาทานิยํ โยพาริกํ ๑ กตมนุตฺตํ รูปํ อุปาทินนุปาทานิยํ
 สจฺจํ อิตฺถินทฺธิยํ ปุริสินทฺธิยํ ชีวิตินทฺธิยํ ยํ จา ปนฺณณมฺมี
 อตฺถิ รูปํ กมฺมสฺสํ กตฺตฺตา อากาสชาตฺถุ อาโปธาทฺถุ รูปสฺสํ
 อุปฺจโย รูปสฺสํ สํหตฺติ กพฺพิการโ อาหาโร อิทฺถนํ รูปํ

อุปาทินนุปาทานิยํ สุตฺตํ ๑ กตมหนฺตํ รุปํ อนุปาตินนุปาทานิยํ
 โอฬาริกํ สทฺททายคณํ ยํ วา ปนณฺณมฺมี อตฺถิ รุปํ น กมฺมตฺตํ
 กตคฺคตา รุปายคณํ คนฺธายคณํ รสํายคณํ โสณฺฑสพฺพายคณํ อิทหนฺตํ รุปํ
 อนุปาตินนุปาทานิยํ โอฬาริกํ ๑ กตมหนฺตํ รุปํ อนุปาตินนุปาทานิยํ
 สุตฺตํ กายวิญญตฺตํ วจฺจวิญญตฺตํ รุปตฺตํ ตหุคฺคา รุปตฺตํ มุทุคฺคา
 รุปตฺตํ กมฺมณฺณคฺคา รุปตฺตํ ชรคฺคา รุปตฺตํ อนิจฺจุคฺคา ยํ วา
 ปนณฺณมฺมี อตฺถิ รุปํ น กมฺมตฺตํ กตคฺคตา อากาสชาตฺถุ อวโปชาตฺถุ
 รุปตฺตํ อุปจโย รุปตฺตํ สํหตฺติ กพฺพิกาโร อาหาโร อิทหนฺตํ รุปํ
 อนุปาตินนุปาทานิยํ สุตฺตํ ๑

[๒๔๘] กตมหนฺตํ รุปํ อุปาทินนุปาทานิยํ ทฺวเร อิตฺถินทฺวริยํ
 ปริสฺสินทฺวริยํ ชีวตฺถินทฺวริยํ ยํ วา ปนณฺณมฺมี อตฺถิ รุปํ กมฺมตฺตํ
 กตคฺคตา อากาสชาตฺถุ อวโปชาตฺถุ รุปตฺตํ อุปจโย รุปตฺตํ สํหตฺติ
 กพฺพิกาโร อาหาโร อิทหนฺตํ รุปํ อนุปาตินนุปาทานิยํ ทฺวเร ๑
 กตมหนฺตํ รุปํ อุปาทินนุปาทานิยํ สํหตฺติเก จกฺขายคณํ ๑ เป ๑ กายา-
 ยคณํ ยํ วา ปนณฺณมฺมี อตฺถิ รุปํ กมฺมตฺตํ กตคฺคตา รุปายคณํ
 คนฺธายคณํ รสํายคณํ โสณฺฑสพฺพายคณํ อิทหนฺตํ รุปํ อนุปาตินนุปาทานิยํ
 สํหตฺติเก ๑ กตมหนฺตํ รุปํ อนุปาตินนุปาทานิยํ ทฺวเร กายวิญญตฺตํ
 วจฺจวิญญตฺตํ รุปตฺตํ ตหุคฺคา รุปตฺตํ มุทุคฺคา รุปตฺตํ กมฺมณฺณคฺคา
 รุปตฺตํ ชรคฺคา รุปตฺตํ อนิจฺจุคฺคา ยํ วา ปนณฺณมฺมี อตฺถิ รุปํ น
 กมฺมตฺตํ กตคฺคตา อากาสชาตฺถุ อวโปชาตฺถุ รุปตฺตํ อุปจโย รุปตฺตํ

สันตติ กพฺพีการโ อหาโร อิทนํ รุปํ อนุปาทินฺนุปาทานี
 ทฺวเร ฯ กตมณฺโ ตํ รุปํ อนุปาทินฺนุปาทานี สันตติเก สทฺทายตฺนํ ยิ
 วา ปณฺณณมฺบี อตฺถิ รุปํ น กมฺมสฺส กตตฺตา รุปายตฺนํ คนฺธายตฺนํ
 รสํายตฺนํ โสฏฺฐพฺพายตฺนํ อิทนํ รุปํ อนุปาทินฺนุปาทานี สันตติเก ฯ

[๖๔๘] กตมณฺโ ตํ รุปํ สปัปฺปวฺหิ อิทฺทฺริยํ จกฺขณฺทฺริยํ ฯ เป ฯ
 กายินฺทฺริยํ อิทนํ รุปํ สปัปฺปวฺหิ อิทฺทฺริยํ ฯ กตมณฺโ ตํ รุปํ
 สปัปฺปวฺหิ นอิตฺทฺริยํ รุปายตฺนํ ฯ เป ฯ โสฏฺฐพฺพายตฺนํ อิทนํ รุปํ
 สปัปฺปวฺหิ นอิตฺทฺริยํ ฯ กตมณฺโ ตํ รุปํ อปัปฺปวฺหิ อิทฺทฺริยํ อิตฺถินฺทฺริยํ
 ปุริสฺสินฺทฺริยํ ชีวิตฺนฺทฺริยํ อิทนํ รุปํ อปัปฺปวฺหิ อิทฺทฺริยํ ฯ กตมณฺโ
 รุปํ อปัปฺปวฺหิ นอิตฺทฺริยํ กายวិณฺณตฺติ ฯ เป ฯ กพฺพีการโ อหาโร
 อิทนํ รุปํ อปัปฺปวฺหิ นอิตฺทฺริยํ ฯ

[๖๕๐] กตมณฺโ ตํ รุปํ สปัปฺปวฺหิ มหาภูตํ โสฏฺฐพฺพายตฺนํ
 อิทนํ รุปํ สปัปฺปวฺหิ มหาภูตํ ฯ กตมณฺโ ตํ รุปํ สปัปฺปวฺหิ นมหาภูตํ
 จกฺขายตฺนํ ฯ เป ฯ รสํายตฺนํ อิทนํ รุปํ สปัปฺปวฺหิ นมหาภูตํ ฯ
 กตมณฺโ ตํ รุปํ อปัปฺปวฺหิ มหาภูตํ อโปกฺกชาตฺ อิทนํ รุปํ อปัปฺปวฺหิ
 มหาภูตํ ฯ กตมณฺโ ตํ รุปํ อปัปฺปวฺหิ นมหาภูตํ อิตฺถินฺทฺริยํ ฯ เป ฯ
 กพฺพีการโ อหาโร อิทนํ รุปํ อปัปฺปวฺหิ นมหาภูตํ ฯ

[๖๕๑] กตมณฺโ ตํ รุปํ อิทฺทฺริยํ โสฬาริกํ จกฺขณฺทฺริยํ ฯ เป ฯ
 กายินฺทฺริยํ อิทนํ รุปํ อิทฺทฺริยํ โสฬาริกํ ฯ กตมณฺโ ตํ รุปํ
 อิทฺทฺริยํ สุตฺตํ อิตฺถินฺทฺริยํ ปุริสฺสินฺทฺริยํ ชีวิตฺนฺทฺริยํ อิทนํ รุปํ

อินฺทฺริยํ สํขมํ ๑ กตมฺหุตํ ฐปํ นอินฺทฺริยํ โยพาริกํ ฐปายตฺนํ
 ๑ เป ๑ โผฏฺฐพฺพายตฺนํ อิทฺทํ ฐปํ นอินฺทฺริยํ โยพาริกํ ๑ กตมฺหุตํ
 ฐปํ นอินฺทฺริยํ สํขมํ กายวិณฺญตฺติ ๑ เป ๑ กพฺพิกาโร อาหาโร
 อิทฺทํ ฐปํ นอินฺทฺริยํ สํขมํ ๑

[๖๕๒] กตมฺหุตํ ฐปํ อินฺทฺริยํ ทฺวเร อิตฺถินฺทฺริยํ มฺริสฺสินฺทฺริยํ
 สํวิตฺถินฺทฺริยํ อิทฺทํ ฐปํ อินฺทฺริยํ ทฺวเร ๑ กตมฺหุตํ ฐปํ อินฺทฺริยํ
 สํนฺติเก จกฺขณฺทฺริยํ ๑ เป ๑ กายินฺทฺริยํ อิทฺทํ ฐปํ อินฺทฺริยํ
 สํนฺติเก ๑ กตมฺหุตํ ฐปํ นอินฺทฺริยํ ทฺวเร กายวิณฺญตฺติ ๑ เป ๑
 กพฺพิกาโร อาหาโร อิทฺทํ ฐปํ นอินฺทฺริยํ ทฺวเร ๑ กตมฺหุตํ
 ฐปํ นอินฺทฺริยํ สํนฺติเก ฐปายตฺนํ ๑ เป ๑ โผฏฺฐพฺพายตฺนํ อิทฺทํ
 ฐปํ นอินฺทฺริยํ สํนฺติเก ๑

[๖๕๓] กตมฺหุตํ ฐปํ มหาภูตํ โยพาริกํ โผฏฺฐพฺพายตฺนํ
 อิทฺทํ ฐปํ มหาภูตํ โยพาริกํ ๑ กตมฺหุตํ ฐปํ มหาภูตํ สํขมํ
 อาโปชาตฺถํ อิทฺทํ ฐปํ มหาภูตํ สํขมํ ๑ กตมฺหุตํ ฐปํ นมหาภูตํ
 โยพาริกํ จกฺขายตฺนํ ๑ เป ๑ รสํยตฺนํ อิทฺทํ ฐปํ นมหาภูตํ
 โยพาริกํ ๑ กตมฺหุตํ ฐปํ นมหาภูตํ สํขมํ อิตฺถินฺทฺริยํ ๑ เป ๑
 กพฺพิกาโร อาหาโร อิทฺทํ ฐปํ นมหาภูตํ สํขมํ ๑

[๖๕๔] กตมฺหุตํ ฐปํ มหาภูตํ ทฺวเร อาโปชาตฺถํ อิทฺทํ ฐปํ
 มหาภูตํ ทฺวเร ๑ กตมฺหุตํ ฐปํ มหาภูตํ สํนฺติเก โผฏฺฐพฺพายตฺนํ
 อิทฺทํ ฐปํ มหาภูตํ สํนฺติเก ๑ กตมฺหุตํ ฐปํ นมหาภูตํ ทฺวเร

๖๕๖] อพฺพยากเต รุปสงฺกहे ปญฺจกาทินิทฺเตโส ๒๕๕

อิตฺถินุทฺธิยํ ๑ เป ๑ กพฺเพกาโร อหาโร อิทฺถนํ รุปํ นมหาภูตํ
ทฺวเร ๑ กตฺตมนฺตํ รุปํ นมหาภูตํ สันตฺติเก จกฺขายตนํ ๑ เป ๑
รสายตนํ อิทฺถนํ รุปํ นมหาภูตํ สันตฺติเก ๑

[๖๕๕] รุปรายตนํ ทิฏฺฐิจํ สกฺขทายตนํ สุตํ กนฺธายตนํ รสายตนํ
โผฏฺฐพฺพายตนํ มุตํ สพฺพํ รุปํ มนสา วิณฺญายตนํ รุปํ ๑

เอวํ จตฺตพฺพิเรน รุปสงฺกโห ๑

จตฺตกํ ๑

[๖๕๖] กตฺตมนฺตํ รุปํ ปจฺจวชฺชาตํ ยํ กถฺตพฺพิ ฆรคตํ กถฺตพฺพคตํ
กถฺตพฺพภาโว อชฺชฌตฺตํ วา พหิทฺธา วา อฺปาทินฺนํ วา อนฺปาทินฺนํ
วา อิทฺถนํ รุปํ ปจฺจวชฺชาตํ ๑ กตฺตมนฺตํ รุปํ อวโปชฺชาตํ ยํ อวโป
ชฺชาตคตํ สีนฺโห สีนฺhecคตํ พนฺชนตฺตํ รุปสงฺก อชฺชฌตฺตํ วา พหิทฺธา
วา อฺปาทินฺนํ วา อนฺปาทินฺนํ วา อิทฺถนํ รุปํ อวโปชฺชาตํ ๑
กตฺตมนฺตํ รุปํ เตโชชฺชาตํ ยํ เตโช เตโชคตํ อุตฺตมา อุตฺตมาคตํ อุตฺตมํ
อุตฺตมคตํ อชฺชฌตฺตํ วา พหิทฺธา วา อฺปาทินฺนํ วา อนฺปาทินฺนํ วา
อิทฺถนํ รุปํ เตโชชฺชาตํ ๑ กตฺตมนฺตํ รุปํ วาโยชฺชาตํ ยํ วาโย
วาโยคตํ กมฺภิตตฺตํ รุปสงฺก อชฺชฌตฺตํ วา พหิทฺธา วา อฺปาทินฺนํ
วา อนฺปาทินฺนํ วา อิทฺถนํ รุปํ วาโยชฺชาตํ ๑ กตฺตมนฺตํ รุปํ
อฺปาทา จกฺขายตนํ ๑ เป ๑ กพฺเพกาโร อหาโร อิทฺถนํ รุปํ
อฺปาทา ๑ เอวํ ปญฺจวิเรน รุปสงฺกโห ๑

ปญฺจกํ ๑

[๖๕๗] รูปายตนํ จกฺขุวิญญเญยฺมํ ฐปฺมํ สทฺททายตนํ โสถ-
 วิญญเญยฺมํ ฐปฺมํ คนฺธายตนํ ขานวิญญเญยฺมํ ฐปฺมํ รสํายตนํ ชิวฺหา-
 วิญญเญยฺมํ ฐปฺมํ โผฏฐัพฺพายตนํ กายวิญญเญยฺมํ ฐปฺมํ สทฺทํ ฐปฺมํ
 มโนวิญญเญยฺมํ ฐปฺมํ ฯ เอวํ ฌพฺพิเชน รูปสงฺคโท ฯ

ฉกฺกํ ฯ

[๖๕๘] รูปายตนํ จกฺขุวิญญเญยฺมํ ฐปฺมํ สทฺททายตนํ โสถวิญญเญยฺมํ
 ฐปฺมํ คนฺธายตนํ ขานวิญญเญยฺมํ ฐปฺมํ รสํายตนํ ชิวฺหาวิญญเญยฺมํ
 ฐปฺมํ โผฏฐัพฺพายตนํ กายวิญญเญยฺมํ ฐปฺมํ รูปายตนํ สทฺททายตนํ
 คนฺธายตนํ รสํายตนํ โผฏฐัพฺพายตนํ มโนชาตฺวิญญเญยฺมํ ฐปฺมํ สทฺทํ
 ฐปฺมํ มโนวิญญานชาตฺวิญญเญยฺมํ ฐปฺมํ ฯ เอวํ สทฺทวิเชน รูปสงฺคโท ฯ

สทฺตกํ ฯ

[๖๕๙] รูปายตนํ จกฺขุวิญญเญยฺมํ ฐปฺมํ สทฺททายตนํ โสถวิญญเญยฺมํ
 ฐปฺมํ คนฺธายตนํ ขานวิญญเญยฺมํ ฐปฺมํ รสํายตนํ ชิวฺหาวิญญเญยฺมํ ฐปฺมํ
 มหานามิโย โผฏฐัพฺพโ ฐสฺสสมฺภสฺโส กายวิญญเญยฺมํ ฐปฺมํ อมฺหานามิโย
 โผฏฐัพฺพโ ฐกฺขสฺสสมฺภสฺโส กายวิญญเญยฺมํ ฐปฺมํ รูปายตนํ สทฺททายตนํ
 คนฺธายตนํ รสํายตนํ โผฏฐัพฺพายตนํ มโนชาตฺวิญญเญยฺมํ ฐปฺมํ สทฺทํ
 ฐปฺมํ มโนวิญญานชาตฺวิญญเญยฺมํ ฐปฺมํ ฯ เอวํ อฏฺฐวิเชน รูปสงฺคโท ฯ

อฏฺฐกํ ฯ

[๖๖๐] กตฺตมฺหตฺ ฐปฺมํ จกฺขุทฺตมฺหตฺ ฐปฺมํ จกฺขุ จกฺขุทฺตมฺหตฺ ฐปฺมํ
 อฏฺฐาทาย ปสาโท ฯ เป ฯ สทฺทวิเชน คาโมเปโส อิทฺตมฺ ฐปฺมํ

จกฺขุทฺธิ ๑ กตมฺมุตฺตํ รูปํ โสติทฺธิ ๑ เป ๑ ฆานินฺทฺธิ ๑ เป ๑
 ชิวฺหินฺทฺธิ ๑ เป ๑ กายินฺทฺธิ ๑ เป ๑ อิตฺถินฺทฺธิ ๑ เป ๑
 ปุริสินฺทฺธิ ๑ เป ๑ ฐวฺติทฺธิ โย เตสํ รูปีนํ ฆมฺมานํ อายุ จิตฺติ
 ยปฺปนา ยปฺปนา อิริยนา วตฺตนา ปาตนา ฐวฺติ ฐวฺติทฺธิ อิทฺถํ รูปํ
 ฐวฺติทฺธิ ๑ กตมฺมุตฺตํ รูปํ นอินฺทฺธิ รุปายตฺนํ ๑ เป ๑ กพฺพิการโ
 อาหาโร อิทฺถํ รูปํ นอินฺทฺธิ ๑ เหวํ นวฺวิเรน รูปสํกฺโข ๑

นวกํ ๑

[๖๖๓] กตมฺมุตฺตํ รูปํ จกฺขุทฺธิ ยํ จกฺขุ จกฺขุณฺ มหาภูตานิ
 อูปาทาย ปสาโท ๑ เป ๑ สฺส
 จกฺขุทฺธิ ๑ กตมฺมุตฺตํ รูปํ โสติทฺธิ ๑ เป ๑ ฆานินฺทฺธิ ๑ เป ๑
 ชิวฺหินฺทฺธิ ๑ เป ๑ กายินฺทฺธิ ๑ เป ๑ อิตฺถินฺทฺธิ ๑ เป ๑ ปุริสินฺทฺธิ
 ๑ เป ๑ ฐวฺติทฺธิ โย เตสํ รูปีนํ ฆมฺมานํ อายุ จิตฺติ ยปฺปนา
 ยปฺปนา อิริยนา วตฺตนา ปาตนา ฐวฺติ ฐวฺติทฺธิ อิทฺถํ รูปํ
 ฐวฺติทฺธิ ๑ กตมฺมุตฺตํ รูปํ นอินฺทฺธิสํปฺปญฺจํ รุปายตฺนํ ๑ เป ๑
 โสจฺจํ รุปายตฺนํ อิทฺถํ รูปํ นอินฺทฺธิสํปฺปญฺจํ ๑ กตมฺมุตฺตํ รูปํ
 นอินฺทฺธิสํปฺปญฺจํ กายวิญญฺตฺติ ๑ เป ๑ กพฺพิการโ อาหาโร
 อิทฺถํ รูปํ นอินฺทฺธิสํปฺปญฺจํ ๑ เหวํ ทสฺวิเรน รูปสํกฺโข ๑

ทสฺกํ ๑

[๖๖๔] กตมฺมุตฺตํ รูปํ จกฺขุทฺธิ ยํ จกฺขุ จกฺขุณฺ มหาภูตานิ
 อูปาทาย ปสาโท ๑ เป ๑ สฺส

นิรุกเชปกณท์

[๖๖๓] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา ตึณิ กุสฺสตมฺมุตานิ อโถโก อโหโส
อโมโห คัมภมฺปยุตฺโต เวทนาภฺทฺทฺชฺ โสณฺณภฺทฺทฺชฺ สงฺฆาภฺทฺทฺชฺ
วิญญฺณาณภฺทฺทฺชฺ คัมภมฺมูจฺจํ กายกมฺมํ วจฺจกมฺมํ มโนกมฺมํ อิม
ชมฺมา กุสฺสตา ฯ กตเม ชมฺมา อกุสฺสตา ตึณิ อกุสฺสตมฺมุตานิ โถโก
โหโส โมโห ตเทกฺขุจฺจํ ฯ กิเตสฺสา คัมภมฺปยุตฺโต เวทนาภฺทฺทฺชฺ
โสณฺณภฺทฺทฺชฺ สงฺฆาภฺทฺทฺชฺ วิญญฺณาณภฺทฺทฺชฺ คัมภมฺมูจฺจํ กาย-
กมฺมํ วจฺจกมฺมํ มโนกมฺมํ อิม ชมฺมา อกุสฺสตา ฯ กตเม ชมฺมา
อพฺยยากตา กุสฺสตาคุสฺสตาณํ ชมฺมานํ วิปាកา กามาจฺจรา รูปาจฺจรา
อรูปาจฺจรา อปฺปริยาปนฺนา เวทนาภฺทฺทฺชฺ โสณฺณภฺทฺทฺชฺ สงฺฆา-
ภฺทฺทฺชฺ วิญญฺณาณภฺทฺทฺชฺ เอ ฯ ชมฺมา กิริยา เณว กุสฺสตา
นาคุสฺสตา น ฯ กมฺมวิปាកา สํพฺพญฺจ รੂปํ อสงฺขตา ฯ ธาตุ
อิม ชมฺมา อพฺยยากตา ฯ

[๖๖๔] กตเม ชมฺมา สุตฺตยา เวทนาย สัมปยุตฺตา สุตฺตมฺมียํ
 กามาวจเร รูปาวจเร อปฺปริยาปนฺเน สุตฺติ เวทนี ๕ เปตฺวา ตํสัมปยุตฺโต
 สันฺนฺวาทกฺขนฺโธ สงฺขารกฺขนฺโธ วิจฺญานกฺขนฺโธ อิมे ชมฺมา สุตฺตยา-
 เวทนาย สัมปยุตฺตา ฯ กตเม ชมฺมา ทุกฺขาย เวทนาย สัมปยุตฺตา
 ทุกฺขมฺมียํ กามาวจเร ทุกฺขํ เวทนี ๕ เปตฺวา ตํสัมปยุตฺโต สันฺนฺวาท-
 กฺขนฺโธ สงฺขารกฺขนฺโธ วิจฺญานกฺขนฺโธ อิมे ชมฺมา ทุกฺขาย เวทนาย-

สัมปยุตฺตา ฯ กตเม ชมฺมา อทุกขมสฺสชยเวทนาย สัมปยุตฺตา
 อทุกขมสฺสภูมิยํ กามาวจรเ รุปาวจรเ อรูปาวจรเ อปริยาปนฺเน
 อทุกขมสฺส เวทนี เจเปตฺวา ทิสัมปยุตฺโต สณฺณากฺขนฺโธ สงฺขารกฺขนฺโธ
 วิญฺเณณกฺขนฺโธ อิมเ ชมฺมา อทุกขมสฺสชยเวทนาย สัมปยุตฺตา ฯ

[๖๖๕] กตเม ชมฺมา วิปกา กุสฺสตากุสฺสตาณํ ชมฺมานํ วิปกา
 กามาวจรา รุปาวจรา อรูปาวจรา อปริยาปนฺนา เวทนาภฺขนฺโธ
 สณฺณากฺขนฺโธ สงฺขารกฺขนฺโธ วิญฺเณณกฺขนฺโธ อิมเ ชมฺมา
 วิปกา ฯ กตเม ชมฺมา วิปากम्मมฺมมฺมา กุสฺสตากุสฺสตา ชมฺมา
 กามาวจรา รุปาวจรา อรูปาวจรา อปริยาปนฺนา เวทนาภฺขนฺโธ
 ฯ เป ฯ วิญฺเณณกฺขนฺโธ อิมเ ชมฺมา วิปากम्मมฺมมฺมา ฯ กตเม
 ชมฺมา เหนววิปากนวิปากम्मมฺมมฺมา เย ฯ ชมฺมา กิริยา เหน
 กุสฺสตา นากุสฺสตา น ฯ กมฺมวิปกา สัพฺพญฺจ รูปํ อสงฺวตา ฯ
 ขาตุ อิมเ ชมฺมา เหนววิปากนวิปากम्मมฺมมฺมา ฯ

[๖๖๖] กตเม ชมฺมา อูปาทินฺนูปาทานิยา สํสฺวา กุสฺสตา-
 กุสฺสตาณํ ชมฺมานํ วิปกา กามาวจรา รุปาวจรา อรูปาวจรา
 เวทนาภฺขนฺโธ ฯ เป ฯ วิญฺเณณกฺขนฺโธ ยญฺจ รูปํ กมฺมสฺส
 กตคฺคา อิมเ ชมฺมา อูปาทินฺนูปาทานิยา ฯ กตเม ชมฺมา อูปา-
 ทินฺนูปาทานิยา สํสฺวา กุสฺสตากุสฺสตา ชมฺมา กามาวจรา รุปาวจรา
 อรูปาวจรา เวทนาภฺขนฺโธ ฯ เป ฯ วิญฺเณณกฺขนฺโธ เย ฯ ชมฺมา
 กิริยา เหน กุสฺสตา นากุสฺสตา น ฯ กมฺมวิปกา ยญฺจ รูปํ น

รูปาวจร อรูปาวจร อปริยาปนเน เวทนากุชฺโฆ ๑ เปฯ วิญฺเฌาณกุชฺโฆ
 สัพพัญญู ฐปฺมํ อสงฺขตา จ ชาติ อิมะ ชมฺมา อวิตกฺกาวิจารว ๑

[๖๖๘] กตเม ชมฺมา ปิตีสฺส หคฺคา ปิตีภุมิยํ กามาวจร รูปา-
 วจร อปริยาปนเน ปิตี จเปตฺวา คัมมํปยุตฺโต เวทนากุชฺโฆ
 ๑ เปฯ วิญฺเฌาณกุชฺโฆ อิมะ ชมฺมา ปิตีสฺส หคฺคา ๑ กตเม ชมฺมา
 สฺสงฺส หคฺคา สฺสงฺภุมิยํ กามาวจร รูปาวจร อปริยาปนเน สฺสงฺ
 จเปตฺวา คัมมํปยุตฺโต สณฺเฌากุชฺโฆ สงฺขารกุชฺโฆ วิญฺเฌาณกุชฺโฆ
 อิมะ ชมฺมา สฺสงฺส หคฺคา ๑ กตเม ชมฺมา อูปะกัชาสฺส หคฺคา
 อูปะกัชาภุมิยํ กามาวจร รูปาวจร อรูปาวจร อปริยาปนเน
 อูปะกัชฺ ๑ จเปตฺวา คัมมํปยุตฺโต สณฺเฌากุชฺโฆ สงฺขารกุชฺโฆ
 วิญฺเฌาณกุชฺโฆ อิมะ ชมฺมา อูปะกัชาสฺส หคฺคา ๑

[๖๖๙] กตเม ชมฺมา ทสฺส เนเน ปหาตพฺพา ตัณฺนิ สณฺเฌโณชนานิ
 สกฺกายทิกฺขจี วิจิกิฯ ฉา สัสมํพคฺคปฺรามาโส ๑

[๖๗๐] ตตฺถ กตมา สกฺกายทิกฺขจี อิทฺธ อสฺสํสฺสตา ปุณฺณชฺโช
 อริยานํ อทสฺสํสฺสํ อริยชมฺมสฺสํ อโกวิโท อริยชมฺเม อวิณฺโณ
 สปัปฺริสฺสานํ อทสฺสํสฺสํ สปัปฺริสฺสชมฺมสฺสํ อโกวิโท สปัปฺริสฺสชมฺเม อวิ-
 ณฺโณ ฐปฺมํ อตฺตโต สมนุสฺสํสฺสํ ฐปฺนํคฺคา อตฺตํ อตฺตนิ ๑
 ฐปฺมํ ฐปฺมํ ๑ อตฺตํ เวทํ อตฺตโต สมนุสฺสํสฺสํ เวทํวณฺคฺคา
 ๑ อตฺตํ อตฺตนิ ๑ เวทํ เวทนํ ๑ อตฺตํ สณฺเฌํ
 อตฺตโต สมนุสฺสํสฺสํ สณฺเฌวณฺคฺคา ๑ อตฺตํ อตฺตนิ ๑ สณฺเฌํ

สณฺณาย วา อตฺตํ สํชาเร อตฺตโต สมนุสฺสํติ สํชาเรวํ
 วา อตฺตํ อตฺตนิ วา สํชาเร สํชาเรสุ วา อตฺตํ วิญฺญาณํ
 อตฺตโต สมนุสฺสํติ วิญฺญาณวํติ วา อตฺตํ อตฺตนิ วา วิญฺญาณํ
 วิญฺญาณสฺมึ วา อตฺตํ ยา เอวรูปา ทิฏฺฐิ ทิฏฺฐิคํ ทิฏฺฐิคนํ
 ทิฏฺฐิกนฺตาริ ทิฏฺฐิวิสุทฺธายิกํ ทิฏฺฐิวิปฺสนทิตํ ทิฏฺฐิสณฺโณชนํ คาโห
 ปฏิกฺคาโห อภินเวโส ปรามาโส กุมฺมคฺโค มิจฺฉาปโป มิจฺฉตฺตํ
 ติตฺถายตนํ วิปริยตฺตคฺคาโห อຍ် อฺจุจฺติ สกฺกายทิฏฺฐิ ។

[๖๗๒] ตตฺถ กตฺมา วิจิกฺกฺชา สํสฺสริ กงฺขติ วิจิกฺกฺขติ ชฺมฺเม
 กงฺขติ วิจิกฺกฺขติ สํฆเ กงฺขติ วิจิกฺกฺขติ สิกฺขาย กงฺขติ วิจิกฺกฺขติ
 ปุพฺพนฺเต กงฺขติ วิจิกฺกฺขติ อปรนฺเต กงฺขติ วิจิกฺกฺขติ ปุพฺพนฺตา-
 ปรนฺเต กงฺขติ วิจิกฺกฺขติ อิทฺตปฺปจฺยตาปฏิจฺจสํนุสฺสเนสุ ชฺมฺเมสุ
 กงฺขติ วิจิกฺกฺขติ ยา เอวรูปา กงฺขา กงฺขายนา กงฺขายิตตฺตํ วิมฺติ
 วิจิกฺกฺชา เทวพฺหํ เทวธมฺมโถ สํสโย อเนกํคฺคาโห อาสํปฺปนา
 ปริสํปฺปนา อปริโยคาหนา ฅมฺภิตตฺตํ จิตฺตสฺส มโนวិเตโธ อຍ်
 อฺจุจฺติ วิจิกฺกฺชา ។

[๖๗๓] ตตฺถ กตฺโม สํสพฺพตฺปรามาโส อิทฺต พหิทฺธา สมน-
 พฺราหฺมณานํ สํเถน สฺสฺสริ วเตน สฺสฺสริ สํสพฺพเตน สฺสฺสริติ ยา
 เอวรูปา ทิฏฺฐิ ทิฏฺฐิคํ ทิฏฺฐิคนํ ทิฏฺฐิกนฺตาริ ทิฏฺฐิวิสุทฺธายิกํ
 ทิฏฺฐิวิปฺสนทิตํ ทิฏฺฐิสณฺโณชนํ คาโห ปฏิกฺคาโห อภินเวโส ปรา-
 มาโส กุมฺมคฺโค มิจฺฉาปโป มิจฺฉตฺตํ ติตฺถายตนํ วิปริยตฺตคฺคาโห

อัย อัจฉติ สัตตพุตปรรมาโส ๑

[๖๗๔] อิมานิ ตังนิ สณฺโณชานานิ ตเทกฺขุชา ๑ กิเลสา ตํ-
 สัมปยุตฺโต เวทนาภฺตฺตฺโต ๑ เป ๑ วิญฺญาณภฺตฺตฺโต ตํสัมมุขานํ
 กายกมฺมํ วจฺจกมฺมํ มโนกมฺมํ อิเม ชมฺมา ทสฺสเนน ปหาคพฺพา ๑
 กตเม ชมฺมา ภาวนายปหาคพฺพา อวเตโส โลโก โทโส โมโห
 ตเทกฺขุชา ๑ กิเลสา ตํสัมปยุตฺโต เวทนาภฺตฺตฺโต ๑ เป ๑ วิญฺญา-
 ณภฺตฺตฺโต ตํสัมมุขานํ กายกมฺมํ วจฺจกมฺมํ มโนกมฺมํ อิเม ชมฺมา
 ภาวนายปหาคพฺพา ๑ กตเม ชมฺมา เนวทสฺสเนน ภาวนายปหา-
 คพฺพา กุสฺสตาพฺยาตฺตา ชมฺมา กามาวจรรา รูปาวจรรา อรูปาวจรรา
 อปรยาปนฺนา เวทนาภฺตฺตฺโต ๑ เป ๑ วิญฺญาณภฺตฺตฺโต สัพฺพญ
 รูปิ อสงฺขตา ๑ ชาติ อิเม ชมฺมา เนวทสฺสเนน ภาวนาย-
 ปหาคพฺพา ๑

[๖๗๕] กตเม ชมฺมา ทสฺสเนน ปหาคพฺพเหตุกา ตังนิ สณฺโณ-
 ชานานิ สกฺกายทิฏฺฐิ วิจิจฺจนา สัตตพุตปรรมาโส ๑ ตตฺถ กตมา
 สกฺกายทิฏฺฐิ ๑ เป ๑ อัย อัจฉติ สกฺกายทิฏฺฐิ ๑ ตตฺถ กตมา วิจิจฺจนา
 ๑ เป ๑ อัย อัจฉติ วิจิจฺจนา ๑ ตตฺถ กตโม สัตตพุตปรรมาโส
 ๑ เป ๑ อัย อัจฉติ สัตตพุตปรรมาโส ๑ อิมานิ ตังนิ สณฺโณชานานิ
 ตเทกฺขุชา ๑ กิเลสา ตํสัมปยุตฺโต เวทนาภฺตฺตฺโต ๑ เป ๑ วิญฺญา-
 ณภฺตฺตฺโต ตํสัมมุขานํ กายกมฺมํ วจฺจกมฺมํ มโนกมฺมํ อิเม ชมฺมา
 ทสฺสเนน ปหาคพฺพเหตุกา ๑ ตังนิ สณฺโณชานานิ สกฺกายทิฏฺฐิ วิจิจฺจนา

สัตตพตปรามาโส อิมะ ชมฺมา ทสฺสเนน ปหาตพฺพาท คเตกฏุโ
 โถโก โทโส โมโห อิมะ ชมฺมา ทสฺสเนน ปหาตพฺพเหตุ คเตกฏุชา
 จ กิเตสา คัสสมุပ္ปยุตฺโต เวทนาภฺขุโ ๑ เป ๑ วิญฺญาณภฺขุโ
 คัสสมุฏฺฐานํ กายกมฺมํ วจฺจกมฺมํ มโนกมฺมํ อิมะ ชมฺมา ทสฺสเนน-
 ปหาตพฺพเหตุกา ๑ กตเม ชมฺมา ภาวนาย ปหาตพฺพเหตุกา อวเสโส
 โถโก โทโส โมโห อิมะ ชมฺมา ภาวนาย ปหาตพฺพเหตุ คเตกฏุชา
 จ กิเตสา คัสสมุပ္ปยุตฺโต เวทนาภฺขุโ ๑ เป ๑ วิญฺญาณภฺขุโ
 คัสสมุฏฺฐานํ กายกมฺมํ วจฺจกมฺมํ มโนกมฺมํ อิมะ ชมฺมา ภาวนาย-
 ปหาตพฺพเหตุกา ๑ กตเม ชมฺมา เนว ทสฺสเนน ภาวนาย ปหา-
 ตพฺพเหตุกา เต ชมฺเม จเปตฺวา อวเสโส กุสฺสตา กุสฺสตา พุยา กตา
 ชมฺมา กามาจฺจรา รูปาจฺจรา อรูปาจฺจรา อปฺริยาปนฺนา เวทนาภ-
 ขุโ สยฺยนาภฺขุโ สงฺขารภฺขุโ วิญฺญาณภฺขุโ สยฺยพฺพจ
 รูปํ อสงฺขตา จ ธาตุ อิมะ ชมฺมา เนว ทสฺสเนน ภาวนาย-
 ปหาตพฺพเหตุกา ๑

[๒๗๖] กตเม ชมฺมา อาจยคามิโน ตาสฺวา กุสฺสตา กุสฺสตา
 ชมฺมา กามาจฺจรา รูปาจฺจรา อรูปาจฺจรา เวทนาภฺขุโ ๑ เป ๑
 วิญฺญาณภฺขุโ อิมะ ชมฺมา อาจยคามิโน ๑ กตเม ชมฺมา
 อปฺจยคามิโน จตฺตาโร มคฺคา อปฺริยาปนฺนา อิมะ ชมฺมา
 อปฺจยคามิโน ๑ กตเม ชมฺมา เนว อาจยคามิโน นวปฺจยคามิโน
 กุสฺสตา กุสฺสตา ชมฺมานํ วิปาทา กามาจฺจรา รูปาจฺจรา อรูปาจฺจรา

อุปปชฺชนฺติ จิตฺตเจตสีกา ฌมฺมา อิม ฌมฺมา มหคฺคตารมฺมณา ฯ
 กตเม ฌมฺมา อปฺปมาณารมฺมณา อปฺปมาเณ ฌมฺเม อารพฺภ เย
 อุปปชฺชนฺติ จิตฺตเจตสีกา ฌมฺมา อิม ฌมฺมา อปฺปมาณารมฺมณา ฯ

[๖๘๐] กตเม ฌมฺมา หีนา ตัณฺนิ อภุสฺสณฺณานิ โถโก โทโส
 โมโห ตเทกฺขุชา ฯ กิเลสา ตัสมฺปยุตฺโต เวทนาภุชฺโช ฯ เป ฯ
 วิญฺญาณภุชฺโช ตัสมฺมุจฺจํ กายกมฺมํ วจฺกมฺมํ มโนกมฺมํ อิม
 ฌมฺมา หีนา ฯ กตเม ฌมฺมา มชฺฌิมา ตัสสา กุสฺลาพฺยากตา
 ฌมฺมา กามาวจฺรา รูปาวจฺรา อรูปาวจฺรา รูปภุชฺโช ฯ เป ฯ
 วิญฺญาณภุชฺโช อิม ฌมฺมา มชฺฌิมา ฯ กตเม ฌมฺมา ปณฺธิตา
 อปรียาปนฺนา มคฺคา ฯ มคฺคณฺณานิ ฯ อสงฺขตา ฯ ธาตุ อิม
 ฌมฺมา ปณฺธิตา ฯ

[๖๘๑] กตเม ฌมฺมา มิจฺฉตฺตนิยตา ปญฺจ กมฺมานิ อานนฺตริกานิ
 ยา ฯ มิจฺฉาทิฏฺฐิ นียตา อิม ฌมฺมา มิจฺฉตฺตนิยตา ฯ กตเม
 ฌมฺมา สมฺมตฺตนิยตา จตฺตาโร มคฺคา อปรียาปนฺนา อิม ฌมฺมา
 สมฺมตฺตนิยตา ฯ กตเม ฌมฺมา อนิยตา เค ฌมฺเม ชฺเปตฺวา อวเสสา
 กุสฺลาภุสฺสาพฺยากตา ฌมฺมา กามาวจฺรา รูปาวจฺรา อรูปาวจฺรา
 อปรียาปนฺนา เวทนาภุชฺโช ฯ เป ฯ วิญฺญาณภุชฺโช สหฺพพฺพจ
 รูปิ อสงฺขตา ฯ ธาตุ อิม ฌมฺมา อนิยตา ฯ

[๖๘๒] กตเม ฌมฺมา มคฺคตารมฺมณา อริยมคฺคํ อารพฺภ เย
 อุปปชฺชนฺติ จิตฺตเจตสีกา ฌมฺมา อิม ฌมฺมา มคฺคตารมฺมณา ฯ

กตเม ชมฺมา มคฺคเหตุกา อริยมคฺคตํมกฺคิธํ มคฺคจฺจานิ ชเปตฺวา
 ตํสํปยุตฺโต เวทนากุชฺโฆ ๑ เป ๑ วิญฺญาณกุชฺโฆ อิม ชมฺมา
 มคฺคเหตุกา ๑ อริยมคฺคตํมกฺคิธํ สํมาทิฏฺฐิ มคฺโค เจว เหตุ
 ๑ สํมาทิฏฺฐิ ชเปตฺวา ตํสํปยุตฺโต เวทนากุชฺโฆ ๑ เป ๑
 วิญฺญาณกุชฺโฆ อิม ชมฺมา มคฺคเหตุกา ๑ อริยมคฺคตํมกฺคิธํ
 อโถโถ อโทโส อโมโห อิม ชมฺมา มคฺคเหตุ ตํสํปยุตฺโต
 เวทนากุชฺโฆ ๑ เป ๑ วิญฺญาณกุชฺโฆ อิม ชมฺมา มคฺคเหตุกา ๑
 กตเม ชมฺมา มคฺคาธิปติโน อริยมคฺคํ อธิปติ กิริตฺวา ये
 อุပ္ปชฺชนฺติ จิตฺตเจตฺตกา ชมฺมา อิม ชมฺมา มคฺคาธิปติโน ๑
 อริยมคฺคตํมกฺคิธํ จมฺมํธาธิปเตยฺย มคฺคํ ภาวณตฺตํ จมฺมํ ชเปตฺวา
 ตํสํปยุตฺโต เวทนากุชฺโฆ ๑ เป ๑ วิญฺญาณกุชฺโฆ อิม ชมฺมา
 มคฺคาธิปติโน ๑

[๖๘๓] กตเม ชมฺมา อุปปันนา เย ชมฺมา ชาตา ภูตา
 สณฺชาตา นิพฺพุตา อนิพฺพุตา ปาตุภูตา อุปปันนา สัมปุ-
 ปันนา อญฺจุจिता สมฺญฺจุจिता อุปปันนา อุปปันนํเสน สงฺคหิตา ฐา-
 เวทนา สณฺเณา สงฺขารว วิมฺเบณํ อิมะ ชมฺมา อุปปันนา ฯ
 กตเม ชมฺมา อหุปปันนา เย ชมฺมา อชาตา อภูตา อสณฺชาตา
 อนิพฺพุตา อนนิพฺพุตา อปาตุภูตา อหุปปันนา อสัมปุ-
 ปันนา ออญฺจุจिता อสมฺญฺจุจिता อหุปปันนา อหุปปันนํเสน สงฺคหิตา ฐา-
 เวทนา สณฺเณา สงฺขารว วิมฺเบณํ อิมะ ชมฺมา อหุปปันนา ฯ

กตเม ชมฺมา อุปปาதிโน กุสฺสากุสฺสทานํ ชมฺมานํ อวิปทกฺกวิปากานํ^๑
 วิปากา กามาจจรา รูปาจจรา อรูปาจจรา อปริยาปนฺนา เวทนา-
 ฆนฺโธ ๑ เป ๑ วิญฺเฒาณกฺขณฺโธ ยญฺญ รุปํ กมฺมสฺส กตตฺตา
 อุปปชฺชิสฺสตี อิมะ ชมฺมา อุปปาติโน ๑

[๖๘๕] กตเม ชมฺมา อตฺตํตา เย ชมฺมา อตฺตํตา นิรุทฺธา
 วิกิตา วิปริณตา อตฺถกฺกตา ขพฺพตฺถกฺกตา อุปปชฺชิตฺวา วิกิตา
 อตฺตํตา อตฺตํตฺสเน สงฺกฺกิตา รูปา เวทนา สณฺญา สงฺขารา
 วิญฺเฒาณํ อิมะ ชมฺมา อตฺตํตา ๑ กตเม ชมฺมา อนาคตา เย
 ชมฺมา ชาติตา ญฺฐตา สณฺญาชาติตา อนิพฺพตฺตา อนภินิพฺพตฺตา
 ปราคฺคฺตา อหุปปนฺนา สหุปปนฺนา อญฺญิจิตา สหุญฺญิจิตา
 อนาคตา อนาคตฺสเน สงฺกฺกิตา รูปา เวทนา สณฺญา สงฺขารา
 วิญฺเฒาณํ อิมะ ชมฺมา อนาคตา ๑ กตเม ชมฺมา ปจฺจุปปนฺนา
 เย ชมฺมา ชาติตา ญฺฐตา สณฺญาชาติตา นิพฺพตฺตา อภินิพฺพตฺตา
 ปาคฺคฺตา อุปปนฺนา สหุปปนฺนา อญฺญิจิตา สหุญฺญิจิตา ปจฺจุปปนฺนา
 ปจฺจุปปนฺนํสเน สงฺกฺกิตา รูปา เวทนา สณฺญา สงฺขารา วิญฺเฒาณํ
 อิมะ ชมฺมา ปจฺจุปปนฺนา ๑

[๖๘๕] กตเม ชมฺมา อตฺตํตารมฺมณา อตฺเต ชมฺเม อารพฺภ
 เย อุปปชฺชนฺติ จิตฺตเจตฺติกา ชมฺมา อิมะ ชมฺมา อตฺตํตารมฺมณา ๑
 กตเม ชมฺมา อนาคตํตารมฺมณา อนาคเต ชมฺเม อารพฺภ เย

๑ ยฺยโรปียมฺมมฺมโปทกฺเกสฺส อยํ ปาโง น ทิสฺสตี ๑

คนขายคน ร่ายคน โมฆะพยายคน อิมะ รุมมา อนิทส์สน-
 สปัฏฐิชา ๑ กตเม รุมมา อนิทส์สนาปัฏฐิชา เวทนาภุชโน
 สณฺณาภุชโน สงฺฆาภุชโน วิณฺณนาภุชโน ยญฺญ รุปิ
 อนิทส์สนิ อปัฏฐิชิ รุมมายนปรียาปนฺนํ อสงฺฆตา ๑ ธาตุ อิมะ
 รุมมา อนิทส์สนาปัฏฐิชา ๑

ติกั ๑

[๖๘๘] กตเม รุมมา เหตุ ตโย กุสฺสเหตุ ตโย อกุสฺสเหตุ
 ตโย อพฺยาगतเหตุ นว กามาจรเหตุ ๓ รูปาจรเหตุ ๓ อรูปาจร-
 เหตุ ๓ อปรียาปนฺนเหตุ ๑

[๖๘๙] ตตฺถ กตเม ตโย กุสฺสเหตุ อโลโก อโทโส อโมโห ๑
 ตตฺถ กตโม อโลโก โย อโลโก อสุภกฺขา อสุภกิตฺตํ อสํวราโค
 อสํวรสฺสหา อสํวรสฺสิตฺตํ อนภิชฺฌา อโลโก กุสฺสมฺมุตฺตํ อโย อสุภกิตฺ
 อโลโก ๑ ตตฺถ กตโม อโทโส โย อโทโส อทฺธนา อทฺธิตฺตํ
 เมตฺติ เมตฺตายนฺนา เมตฺตายิตฺตํ อนุทฺทา อนุทฺทายนฺนา อนุทฺทายิตฺตํ
 หิตฺเตตฺตา อนุกมฺปา อพฺยาปาทอ อพฺยาปชฺโช อโทโส กุสฺสมฺมุตฺตํ
 อโย อสุภกิตฺ อโทโส ๑ ตตฺถ กตโม อโมโห ทุกฺเข ฌาณํ
 ทุกฺกษมฺมุทเย ฌาณํ ทุกฺกษนิโรธ ฌาณํ ทุกฺกษนิโรธคามินิยา ปฏิปทาย
 ฌาณํ ปุพฺพนฺเต ฌาณํ อปรนฺเต ฌาณํ ปุพฺพนฺตาปรนฺเต ฌาณํ
 อิทํปฺปจฺยตาปฏิจฺจสมุทฺตํ รุมเมตฺตํ ฌาณํ ยา เหวรูปา

ปณฺญา ปชานนา วิจโย ปวิจโย ธรรมวิจโย สุตตถุชฌนา
 อุตตถุชฌนา ปจฺจุตถุชฌนา ปณฺทิจฺจุ โกตฺตถุตฺตํ เหนฺปนฺณํ เวทพฺยา
 จินฺดา อุตฺตปรีกฺษา ภฺรึ เมธา ปรีณายิกา วิปสฺสณา สมนฺปชฌณฺมํ
 ปโตโท ปณฺญา ปณฺณินทฺริยํ ปณฺณาทถํ ปณฺณาสตฺถํ ปณฺณา-
 ปาสาโท ปณฺณาอาโลโก ปณฺณาโสภาโส ปณฺณาปชฺชโส ปณฺณา-
 รัตนํ อโมโห ธรรมวิจโย สมนฺมาทิจฺจิ อมํ อจฺจุจติ อโมโห ฯ
 อิมะ คโย . กุสฺสเถตุ ฯ

[๒๘๓] ตตฺถ กตเม คโย อกุสฺสเถตุ โลโก โทโส โมโห ฯ
 ตตฺถ กตโม โลโก โย ราโค สาราโค อนฺนโย อนฺนโรช
 นนฺทํ นนฺทราโค จิตฺตสฺส สาราโค อิจฺฉา มุจฺฉา อชฺชโลธานํ
 เคาชฺ ปตฺเทคาชฺ สงฺโก ปงฺโก เชา มายา ชนิกา สณฺณนํ
 สัพฺพินํ ชาลนํ สรिता วิสฺสคฺติกา สฺสคฺตํ วิสฺสวฺวา อายฺหนํ ทฺติยา
 ปณฺธิชฺ ภาวนคฺติ วนํ วนโถ สนฺถโว สเนโห อเปกฺขา ปฏฺธิพนฺช
 อาสา อาสํสณา อาสํสิตคฺตํ ฐปาสา สทฺทสา คณฺฐาสา วสาสา
 โฆฏฺฐพฺพสา ตาภาสา ฐาสา ปุคฺคตาสา ฐวีตาสา ฐปฺปา ปฐปฺปา
 อภิชปฺปา ฐปฺปา ฐปฺปนา ฐปฺปิตคฺตํ โถลฺลปฺมํ โถลฺลปฺปายนา
 โถลฺลปฺปายิตคฺตํ ปุณฺณจิตฺตา สํชุกฺกมฺยตา อธมฺมราโค วิสฺสมโถโก
 นิกนฺติ นิกามนา ปคฺคณา มินฺนา สมนฺปคฺคณา กามคฺคณา
 ภวคฺคณา วิภวคฺคณา ฐปคฺคณา อฐปคฺคณา นิโรชคฺคณา
 ฐปคฺคณา สทฺทคฺคณา คณฺฐคฺคณา วสาคฺคณา โฆฏฺฐพฺพคฺคณา

รมมตณฺหา โอโฆ โยโค คนฺโถ อุปาทานํ อารณํ นีวรณํ
 ฉาทนํ พนฺชนํ อุปกฺกิตโต อุนฺสโย ปฺริยฺยฺชานํ ตตา เวจิจุณฺ
 ทุกฺขมฺมุตํ ทุกฺขนิทานํ ทุกฺขปฺปภาโว มารปฺปาสํ มารพฺพิตํ มารวิสโย
 ตณฺหาหนํ ตณฺหาชาตํ ตณฺหาหฺมกฺขุทํ ตณฺหาสมฺมุทโท อภิษฺเฌา
 โถโก อกฺุสฺสมฺมุตํ อยํ อฺุจฺจุติ โถโก ๑ ตตฺถ กตโม โทโส
 อนตฺถํ เม อจฺจุติ อามาโต ชายติ อนตฺถํ เม จรตฺติ อามาโต
 ชายติ อนตฺถํ เม จริสฺสํตฺติ อามาโต ชายติ มียสฺส เม มนาปสฺส
 อนตฺถํ อจฺริ ๑ เป ๑ อนตฺถํ จรติ ๑ เป ๑ อนตฺถํ จริสฺสํตฺติ
 อามาโต ชายติ อปฺมียสฺส เม อมนาปสฺส อตฺถํ อจฺริ ๑ เป ๑
 อตฺถํ จรติ ๑ เป ๑ อตฺถํ จริสฺสํตฺติ อามาโต ชายติ อญฺชาน
 ภา ปน อามาโต ชายติ โย เอรุโป จิตฺตสฺส อามาโต
 ปฏฺิฆาโต ปฏฺิฆํ ปฏฺิวิโรโห โโกโป ปโกโป สฺมฺปโกโป โทโส
 ปโทโส สฺมฺปโทโส จิตฺตสฺส พฺยาปคฺติ มโนปโทโส โกโห
 กฺุชฺฌนา กฺุชฺฌิตคฺคํ โทโส ภูตฺนา ภูตฺิตคฺคํ พฺยาปคฺติ พฺยา-
 ปชฺฌนา พฺยาปชฺชิตคฺคํ วิโรโห ปฏฺิวิโรโห จณฺทิกฺกํ อสฺสุโรโป
 อนตฺถมฺนตา จิตฺตสฺส อยํ อฺุจฺจุติ โทโส ๑ ตตฺถ กตโม โมโห
 ทุกฺเข อณฺณณํ ทุกฺขสมฺมุทเย อณฺณณํ ทุกฺขนิโรเ อณฺณณํ
 ทุกฺขนิโรชคามินียา ปฏฺิปรทาย อณฺณณํ ปุพฺพนฺเต อณฺณณํ
 อปรนฺเต อณฺณณํ ปุพฺพนฺตาปรนฺเต อณฺณณํ อิทปฺปจฺจุตฺตปฏฺิจ-
 สฺมฺปปฺนเนตฺถ รมฺเมตฺถ อณฺณณํ ยํ เอรุปํ อณฺณณํ อทสฺสนํ

อนภิสัมโย อนนุโพโซ อสุมโพโซ อปฺปฏิวะโซ อสงฺคาหนา อปริ-
โยคาหนา อสุมเปกฺขนา อปฺปจฺจเวกฺขนา อปฺปจฺจกฺขมมํ ทุม-
เมชฺฌํ พาลุยฺม อสุมปชฌณฺนิ โมโห ปโมโห สุมโมโห อวิชฺชา
อวิชฺโชโฆ อวิชฺชาโยโค อวิชฺชานุสโย อวิชฺชาบริยฺญจํ อวิชฺชาตฺถกํ
โมโห อกฺขณฺตมฺมํ อยํ อจฺจุตฺติ โมโห ฯ อิเม ตโย อกฺขณฺตเหตุ ฯ

[๖๘๒] ตตฺถ กตเม ตโย อพฺยาगतเหตุ กุสฺสณํ ภา ชมฺมานํ
วิปាកโต กิริยาพฺยาगतเหตุ ภา ชมฺเมตฺถ อโลโก อโทโส อโมโห
อิเม ตโย อพฺยาगतเหตุ ฯ

[๖๘๓] ตตฺถ กตเม นว กามาวจรเหตุ ตโย กุสฺสเหตุ ตโย
อกุสฺสเหตุ ตโย อพฺยาगतเหตุ อิเม นว กามาวจรเหตุ ฯ ตตฺถ
กตเม ฌ ฐปาวจรเหตุ ตโย กุสฺสเหตุ ตโย อพฺยาगतเหตุ อิเม
ฌ ฐปาวจรเหตุ ฯ ตตฺถ กตเม ฌ อฐปาวจรเหตุ ตโย กุสฺสเหตุ
ตโย อพฺยาगतเหตุ อิเม ฌ อฐปาวจรเหตุ ฯ

[๖๘๔] ตตฺถ กตเม ฌ อปริยาปนฺนเหตุ ตโย กุสฺสเหตุ ตโย
อพฺยาगतเหตุ อิเม ฌ อปริยาปนฺนเหตุ ฯ ตตฺถ กตเม ตโย
กุสฺสเหตุ อโลโก อโทโส อโมโห ฯ ตตฺถ กตโม อโลโก โย
อโลโก อตุพฺภนา อตุพฺภิตตฺถํ อสํวโรโค อสํวรสฺสนา อสํวรสฺสิตตฺถํ
อนภิชฺฌนํ อโลโก กุสฺสณฺตํ อยํ อจฺจุตฺติ อโลโก ฯ ตตฺถ กตโม
อโทโส โย อโทโส อกฺขณฺตนา อกฺขณฺติตตฺถํ ฯ เป ฯ อพฺยาปาทอ
อพฺยาปชฺโช อโทโส กุสฺสณฺตํ อยํ อจฺจุตฺติ อโทโส ฯ ตตฺถ กตโม

อโมโห ทุกเข ฌาณํ ทุกขสมุทเย ฌาณํ ทุกขนิโรธ ฌาณํ
 ทุกขนิโรธคามินิยา ปฏิปทาย ฌาณํ ปุพฺพนฺเต ฌาณํ อปรนฺเต
 ฌาณํ ปุพฺพนฺตาปรนฺเต ฌาณํ อิทปฺปจฺจยาตปฺปจฺจสมุปรนฺตํ
 สมฺเมตฺต ฌาณํ ยา เขวรูปา ปญฺญา ปชานนา วิจโย ปวิจโย
 สมฺมวิจโย สตฺตกฺขณา อฺปตฺตกฺขณา ปจฺจปตฺตกฺขณา ปญฺทิจฺจํ
 โกสฺสตฺตํ เหมญฺญํ เวทฺตยา จินฺตา อฺปปริกฺขา ภูริ เมธา
 ปริณายิกา วิปสฺสณา สฺมปชฌญํ ปโตโท ปญฺญา ปญฺณินฺทริยํ
 ปญฺญาพถํ ปญฺญาสคฺคํ ปญฺญาปาสาโท ปญฺญาธาลโก ปญฺญา-
 โธภาโส ปญฺญาปชฺโชโต ปญฺญารตนํ อโมโห สมฺมวิจโย
 สฺมมาทิจฺฉิ สมฺมวิจยสฺมโพนฺธงฺโก มคฺคกํ มคฺคปริยาปนฺนํ อํ
 อจฺจุตฺติ อโมโห ๑ อิมํ ตโย กุสฺสเหตฺว ๑ ตตฺถ กตเมํ ตโย
 อพฺยากตเหตฺว กุสฺสณํ สมฺมานํ วิปากโต อโลโก อโทโส อโมโห
 อิมํ ตโย อพฺยากตเหตฺว ๑ อิมํ ๓ อปริยาปนฺนเหตฺว ๑

อิมํ สมฺมา เหตุ ๑

[๖๘๕] กตเม สมฺมา นเหตฺว เต สมฺเม ชฺเปตฺวา ขวเสถา
 กุสฺสากุสฺสตาพฺยากตา สมฺมา กามาจฺจรา รูปาจฺจรา อรูปาจฺจรา
 อปริยาปนฺนา เวทนาภฺตฺตโน ๑ เป ๑ วิญฺญาณภฺตฺตโน สพฺพญฺจ
 รูปํ อสงฺขตา ๑ ธาตุ อิมํ สมฺมา นเหตฺว ๑

[๖๘๖] กตเม สมฺมา สเหตุกา เตหิ สมฺเมหิ ये สมฺมา
 สเหตุกา เวทนาภฺตฺตโน ๑ เป ๑ วิญฺญาณภฺตฺตโน อิมํ สมฺมา

สเหตุกา ๑ กตเม ชมฺมา อเหตุกา เตหิ ชมฺเมหิ ยะ ชมฺมา
 อเหตุกา เวทนาภฺชนฺโ ๑ เป ๑ วิญฺญาณภฺชนฺโ สหฺพณฺจ ฐปฺปี
 อสงฺขตา ๑ ธาตุ อิมะ ชมฺมา อเหตุกา ๑

[๖๘๗] กตเม ชมฺมา เหตุสมฺปยุตฺตา เตหิ ชมฺเมหิ ยะ ชมฺมา
 สมฺปยุตฺตา เวทนาภฺชนฺโ ๑ เป ๑ วิญฺญาณภฺชนฺโ อิมะ ชมฺมา
 เหตุสมฺปยุตฺตา ๑ กตเม ชมฺมา เหตุวิปฺปยุตฺตา เตหิ ชมฺเมหิ ยะ
 ชมฺมา วิปฺปยุตฺตา เวทนาภฺชนฺโ ๑ เป ๑ วิญฺญาณภฺชนฺโ สหฺพณฺจ
 ฐปฺปี อสงฺขตา ๑ ธาตุ อิมะ ชมฺมา เหตุวิปฺปยุตฺตา ๑

[๖๘๘] กตเม ชมฺมา เหตุเจวสเหตุกา ๑ โลโก โมเหณ
 เหตุ เจว สเหตุโก ๑ โมโห โลเภณ เหตุ เจว สเหตุโก ๑
 โทโส โมเหณ เหตุ เจว สเหตุโก ๑ โมโห โทเสน เหตุ เจว
 สเหตุโก ๑ อโลโก อโทโส อโมโห เต อณฺณมณฺณํ เหตุ
 เจว สเหตุกา ๑ อิมะ ชมฺมา เหตุเจวสเหตุกา ๑ ๑ กตเม
 ชมฺมา สเหตุกาเจวณจเหตุ เตหิ ชมฺเมหิ ยะ ชมฺมา สเหตุกา
 เต ชมฺเม ๑ เปตฺวา เวทนาภฺชนฺโ ๑ เป ๑ วิญฺญาณภฺชนฺโ อิมะ
 ชมฺมา สเหตุกาเจวณจเหตุ ๑

[๖๘๙] กตเม ชมฺมา เหตุเจวเหตุสมฺปยุตฺตา ๑ โลโก
 โมเหณ เหตุ เจว เหตุสมฺปยุตฺโต ๑ โมโห โลเภณ เหตุ เจว
 เหตุสมฺปยุตฺโต ๑ โทโส โมเหณ เหตุ เจว เหตุสมฺปยุตฺโต ๑
 โมโห โทเสน เหตุ เจว เหตุสมฺปยุตฺโต ๑ อโลโก อโทโส

อโมโห เต อณฺณมณฺณํ เหตุ เจว เหตุสมฺปยุตฺตา ฯ อิม
 ชมฺมา เหตุเจวเหตุสมฺปยุตฺตา ฯ ๑ กตเม ชมฺมา เหตุสมฺปยุตฺตา-
 เจว นจเหตุ เตหิ ชมฺเมหิ ยะ ชมฺมา สมฺปยุตฺตา เต ชมฺเม
 จเปตฺวา เวทนาภฺตฺตํ ๑ เป ๑ วิญฺญาณภฺตฺตํ อิม ชมฺมา
 เหตุสมฺปยุตฺตาเจว นจเหตุ ๑

[๗๐๐] กตเม ชมฺมา นเหตุสเหตุกา เตหิ ชมฺเมหิ ยะ ชมฺมา
 นเหตุ สเหตุกา เวทนาภฺตฺตํ ๑ เป ๑ วิญฺญาณภฺตฺตํ อิม
 ชมฺมา นเหตุสเหตุกา ๑ กตเม ชมฺมา นเหตุ อเหตุกา เตหิ
 ชมฺเมหิ ยะ ชมฺมา นเหตุ อเหตุกา เวทนาภฺตฺตํ ๑ เป ๑ วิญ-
 ญาณภฺตฺตํ สัพพณฺจ รูปํ อสงฺขตา ฯ ชาติ อิม ชมฺมา
 นเหตุอเหตุกา ๑

[๗๐๑] กตเม ชมฺมา สปปจฺจยา ปณฺจภฺตฺตํ รูปภฺตฺตํ
 เวทนาภฺตฺตํ สณฺญาภฺตฺตํ สงฺขารภฺตฺตํ วิญฺญาณภฺตฺตํ อิม
 ชมฺมา สปปจฺจยา ๑ กตเม ชมฺมา อปปจฺจยา อสงฺขตา ชาติ
 อิม ชมฺมา อปปจฺจยา ๑

[๗๐๒] กตเม ชมฺมา สงฺขตา ยะว เต ชมฺมา สปปจฺจยา
 เหว เต ชมฺมา สงฺขตา ๑ กตเม ชมฺมา อสงฺขตา โย เหว
 โส ชมฺโม อปปจฺจโย โส เหว โส ชมฺโม อสงฺขโต ๑

[๗๐๓] กตเม ชมฺมา สนิทฺตสนา รูปายคณํ อิม ชมฺมา

สถิตตัสสนา ฯ กตเม ชมฺมา อนิทตตัสสนา จกฺขายตฺถํ ฯ เป ฯ
 โสฏฺฐพฺพายตฺถํ เวทนาภฺตฺถนฺโต ฯ เป ฯ วิญฺเฒาณภฺตฺถนฺโต ยถฺจุ
 ฐปฺเป อนิทตตัสสนํ อปฺปปฏิฆํ ชมฺมา ยตฺถนปฺริยาปฺนํ อตฺตงฺกตา ฯ จ ชาติ
 อิม ชมฺมา อนิทตตัสสนา ฯ

[๗๐๔] กตเม ชมฺมา สปปปฏิฆา จกฺขายตฺถํ ฯ เป ฯ โสฏ-
 ฐพฺพายตฺถํ อิม ชมฺมา สปปปฏิฆา ฯ กตเม ชมฺมา อปฺปปฏิฆา
 เวทนาภฺตฺถนฺโต ฯ เป ฯ วิญฺเฒาณภฺตฺถนฺโต ยถฺจุ ฐปฺเป อนิทตตัสสนํ อปฺปปฏิฆํ
 ชมฺมา ยตฺถนปฺริยาปฺนํ อตฺตงฺกตา ฯ จ ชาติ อิม ชมฺมา อปฺปปฏิฆา ฯ

[๗๐๕] กตเม ชมฺมา ฐปฺปิโน จตฺตาโร ฯ จ มหาภูตา จตฺถนํ ฯ จ
 มหาภูตานํ อฺปาทาย ฐปฺปิ อิม ชมฺมา ฐปฺปิโน ฯ กตเม ชมฺมา
 อฐปฺปิโน เวทนาภฺตฺถนฺโต ฯ เป ฯ วิญฺเฒาณภฺตฺถนฺโต อตฺตงฺกตา ฯ จ
 ชาติ อิม ชมฺมา อฐปฺปิโน ฯ

[๗๐๖] กตเม ชมฺมา โถกียา สํสวํ กุสฺสตา กุสฺสตา พฺยา กตา
 ชมฺมา กามา วจฺรา ฐฺปา วจฺรา อฐฺปา วจฺรา ฐฺป กฺขนฺโต ฯ เป ฯ
 วิญฺเฒาณภฺตฺถนฺโต อิม ชมฺมา โถกียา ฯ กตเม ชมฺมา โถกฺกตฺตรา
 อปฺริยาปฺนํ มคฺคา ฯ จ มคฺคณฺดา นิ ฯ อตฺตงฺกตา ฯ จ ชาติ อิม
 ชมฺมา โถกฺกตฺตรา ฯ

[๗๐๗] กตเม ชมฺมา เกณจฺ วิญฺเฒเยยฺยา เกณจฺ นิ วิญฺเฒเยยฺยา เย
 เต ชมฺมา จกฺขวิญฺเฒเยยฺยา น เต ชมฺมา สํสทวิญฺเฒเยยฺยา เย วา
 ปน เต ชมฺมา สํสทวิญฺเฒเยยฺยา น เต ชมฺมา จกฺขวิญฺเฒเยยฺยา เย

เย เต ชมฺมา ฆานวิญญเญยฺยา น เต ชมฺมา โสตฺตวิญญเญยฺยา เย
 วา ปน เต ชมฺมา โสตฺตวิญญเญยฺยา น เต ชมฺมา ฆานวิญญเญยฺยา
 เย เต ชมฺมา ชีวฺหาวิญญเญยฺยา น เต ชมฺมา กายวิญญเญยฺยา เย
 วา ปน เต ชมฺมา กายวิญญเญยฺยา น เต ชมฺมา ชีวฺหาวิญญเญยฺยา
 เย เต ชมฺมา ชีวฺหาวิญญเญยฺยา น เต ชมฺมา จกฺขุวิญญเญยฺยา เย
 วา ปน เต ชมฺมา จกฺขุวิญญเญยฺยา น เต ชมฺมา ชีวฺหาวิญญเญยฺยา
 เย เต ชมฺมา ชีวฺหาวิญญเญยฺยา น เต ชมฺมา โสตฺตวิญญเญยฺยา เย
 วา ปน เต ชมฺมา โสตฺตวิญญเญยฺยา น เต ชมฺมา ชีวฺหาวิญญเญยฺยา
 เย เต ชมฺมา ชีวฺหาวิญญเญยฺยา น เต ชมฺมา ฆานวิญญเญยฺยา เย
 วา ปน เต ชมฺมา ฆานวิญญเญยฺยา น เต ชมฺมา ชีวฺหาวิญญเญยฺยา
 เย เต ชมฺมา กายวิญญเญยฺยา น เต ชมฺมา จกฺขุวิญญเญยฺยา เย
 วา ปน เต ชมฺมา จกฺขุวิญญเญยฺยา น เต ชมฺมา กายวิญญเญยฺยา
 เย เต ชมฺมา กายวิญญเญยฺยา น เต ชมฺมา โสตฺตวิญญเญยฺยา เย
 วา ปน เต ชมฺมา โสตฺตวิญญเญยฺยา น เต ชมฺมา กายวิญญเญยฺยา
 เย เต ชมฺมา กายวิญญเญยฺยา น เต ชมฺมา ฆานวิญญเญยฺยา เย
 วา ปน เต ชมฺมา ฆานวิญญเญยฺยา น เต ชมฺมา กายวิญญเญยฺยา
 เย เต ชมฺมา กายวิญญเญยฺยา น เต ชมฺมา ชีวฺหาวิญญเญยฺยา เย
 วา ปน เต ชมฺมา ชีวฺหาวิญญเญยฺยา น เต ชมฺมา กายวิญญเญยฺยา
 อิมํ ชมฺมา เกณจิวิญญเญยฺยา เกณจิวิญญเญยฺยา ฯ

อณฺเฑณํ ปุพฺพนฺเต อณฺเฑณํ อปรนฺเต อณฺเฑณํ ปุพฺพนฺตา-
 ปรนฺเต อณฺเฑณํ อิทปฺปจฺยตาปฺปิจฺจุสฺสมุปฺปนฺเนสุ ชมฺเมสุ อณฺ-
 เฑณํ ยํ เอวรूपํ อณฺเฑณํ อทฺถสฺสํ อนภิสมฺโย อนนฺุโพโซ
 อสฺมฺโพโซ อปฺปฏฺเฏโธ อสงฺคาหนา อปริโยคานา อสฺมเปกฺขนา
 อปฺปจฺยเวกฺขนา อปฺปจฺยกฺขมมํ ทุมฺเมชฺฉนํ พาลยํ อสฺมปชฺฉนํ
 โมโห ปโมโห สมฺโมโห อวิชฺชา อวิชฺชโสโฆ อวิชฺชาโยโค
 อวิชฺชานุสโย อวิชฺชาปริญฺญจํ อวิชฺชาตงฺกํ โมโห อกฺุสฺสมฺมุตฺตํ
 อยํ อจฺจุตฺติ อวิชฺชาตโว ฯ

อึเม ชมฺมา อนาสวํ ฯ

[๗๓๓] กตเม ชมฺมา โนอนาสวํ เต ชมฺเม ชฺเปตฺวา อวเสสา
 กุสฺสตาคุสฺสตาพฺยากตา ชมฺมา กามาวจวรา รุปาวจวรา อรูปาวจวรา
 อปริยาปนฺนา เวทนากฺขณฺโห ฯ เป ฯ วิญฺญาณากฺขณฺโห สัพฺพพณฺุ
 รุปํ อสงฺขตา ฯ ชาตุ อึเม ชมฺมา โนอนาสวํ ฯ

[๗๓๔] กตเม ชมฺมา อนาสวํ อนาสวํ กุสฺสตาคุสฺสตาพฺยากตา
 ชมฺมา กามาวจวรา รุปาวจวรา อรูปาวจวรา รุปากฺขณฺโห ฯ เป ฯ
 วิญฺญาณากฺขณฺโห อึเม ชมฺมา อนาสวํ ฯ กตเม ชมฺมา อนาสวํ
 อปริยาปนฺนา มคฺคา ฯ มคฺคผลตานิ ฯ อสงฺขตา ฯ ชาตุ อึเม
 ชมฺมา อนาสวํ ฯ

[๗๓๕] กตเม ชมฺมา อนาสวสฺมปฺยุตฺตา เตหิ ชมฺเมหิ เป
 ชมฺมา สมฺปยุตฺตา เวทนากฺขณฺโห ฯ เป ฯ วิญฺญาณากฺขณฺโห อึเม

[៧៣៨] កតមេ ធម្មតា ចាត់វិប្បត្តតា តាត្ថា គេតិ ធម្មតេ
 យេ ធម្មតា វិប្បត្តតា តាត្ថា កុត្តាកុត្តាប្បយាកតា ធម្មតា កាមាវចរា
 រូបាវចរា ចរូបាវចរា រូបកុញ្ចុតិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណកុញ្ចុតិ ឱមេ
 ធម្មតា ចាត់វិប្បត្តតា តាត្ថា ។ កតមេ ធម្មតា ចាត់វិប្បត្តតា-
 ចាត្ថា ចបរិយាប្បន្នា មគ្គតា ។ មគ្គកម្មតា ។ ចង្កុតា ។
 ចាតុ ឱមេ ធម្មតា ចាត់វិប្បត្តតា ចាត្ថា ។

[៧៣៩] កតមេ ធម្មតា ឥន្ទ្រលោក តត ឥន្ទ្រលោកនិ កាមរាគ-
 ឥន្ទ្រលោក ប្រិយឥន្ទ្រលោក មាណសឥន្ទ្រលោក វិញ្ញាណឥន្ទ្រលោក វិជ្ជា-
 ភិក្ខុឥន្ទ្រលោក ត្ថិតុប្បត្តតាឥន្ទ្រលោក ភាវកឥន្ទ្រលោក ចិត្តតា-
 ឥន្ទ្រលោក មុត្តរិយឥន្ទ្រលោក ឧទិស្វឥន្ទ្រលោក ។

[៧៤០] គតុក កតមី កាមរាគឥន្ទ្រលោក យោ កាមេស្ត កាមកុណ្ឌតោ
 កាមរាគី កាមន្តិកា កាមតណ្ហា កាមតិណ្ឌោ កាមបរិវាហោ កាម-
 មុត្តរិយោ កាមឥន្ទ្រលោក ឱតិ កុសុម្មតិ កាមរាគឥន្ទ្រលោក ។

[៧៤១] គតុក កតមី ប្រិយឥន្ទ្រលោក ចន្ទុកំ មេ ចរិតិ
 ចាមាតោ ឆាយតិ ចន្ទុកំ មេ ចរិតិ ចាមាតោ ឆាយតិ ចន្ទុកំ
 មេ ចរិតុត្ថិតិ ចាមាតោ ឆាយតិ មីយុត្ត មេ មណាបុត្ត ចន្ទុកំ
 ចរិ ។ បេ ។ ចន្ទុកំ ចរិ ។ បេ ។ ចន្ទុកំ ចរិតុត្ថិតិ ចាមាតោ
 ឆាយតិ ចប្បមីយុត្ត មេ មណាបុត្ត ចន្ទុកំ ចរិ ។ បេ ។ ចន្ទុកំ
 ចរិ ។ បេ ។ ចន្ទុកំ ចរិតុត្ថិតិ ចាមាតោ ឆាយតិ ចន្ទុកំ ចា

ปน ธาธาโต ชายติ โย เหวรูป จิตฺตํ ธาธาโต ปฏฺฐาโต
 ปฏฺฐิํ ปฏฺฐิวิโรจ โโกโป ปโกโป สมนฺโกโป โทโส ปโทโส
 สมนฺโทโส จิตฺตํ พฺยาปคฺคิ มโนปโทโส โกโธ กุชฺฌนา
 กุชฺฌิตคฺคิ โทโส ทุสฺสา ทุสฺสิตคฺคิ พฺยาปคฺคิ พฺยาปชฺชนา
 พฺยาปชฺชิตคฺคิ วิโรจ ปฏฺฐิวิโรจ จณฺทิกกํ อดฺสุโรป อนคฺค-
 มนฺตา จิตฺตํ อิทํ อุกฺกตํ ปฏฺฐิสณฺโณชนํ ฯ

[๗๒๒] ตตฺถ กตมํ มานสณฺโณชนํ เสงฺโยหฺมสฺมํติ มาโน
 สทิสหฺมสฺมํติ มาโน ทินฺหฺมสฺมํติ มาโน โย เหวรูป มาโน
 มณฺเฒนา มณฺเฒิตคฺคิ อุนฺณติ อุนฺณนาโม ชโย สมนฺคฺคาโห
 เกตุกมฺยตา จิตฺตํ อิทํ อุกฺกตํ มานสณฺโณชนํ ฯ

[๗๒๓] ตตฺถ กตมํ ทิฏฺฐิสณฺโณชนํ สํสํโต โลโกติ วา
 อดฺสํสํโต โลโกติ วา อนคฺควา โลโกติ วา อนนคฺควา โลโกติ
 วา ตํ ชฺวํ ตํ สรรณํติ วา อณฺณํ ชฺวํ อณฺณํ สรรณํติ วา
 โหติ ตถาคโต ปรมฺมรณฺนาติ วา น โหติ ตถาคโต ปรมฺมรณฺนาติ
 วา โหติ จ น จ โหติ ตถาคโต ปรมฺมรณฺนาติ วา เหว โหติ
 น น โหติ ตถาคโต ปรมฺมรณฺนาติ วา ยา เหวรูปา ทิฏฺฐิ ทิฏฺฐิ-
 คํ ทิฏฺฐิกหนํ ทิฏฺฐิกนฺตาโร ทิฏฺฐิวิสุทฺธายิกํ ทิฏฺฐิวิปฺสนฺทิตํ ทิฏฺฐิ-
 สณฺโณชนํ คาโห ปฏฺฐิคฺคาโห อภินเวโส ปรามาโส กุมฺมคฺโค
 มิจุณฺดาปโก มิจุณฺคคํ ติตฺถายคณํ วิปริยเสฏฺฐคฺคาโห อิทํ อุกฺกตํ
 ทิฏฺฐิสณฺโณชนํ ชเปตฺวา สํสพฺพตปรามาสณฺโณชนํ สพฺพพามี

[๗๓๓] กตเม ธมฺมา สณฺโณชฌนียา ตํสา วา กุสฺสากุสฺสตา-
 พุยา กตา ธมฺมา กามา ว จรา รูปาว จรา อรูปาว จรา รูปกฺขนฺโธ
 ๑ เป ๑ วิญฺญาณกฺขนฺโธ อิม ธมฺมา สณฺโณชฌนียา ๑ กตเม
 ธมฺมา อสณฺโณชฌนียา อปฺปียา ปนฺนา มคฺคา ๑ มคฺคผลตานิ ๑
 อสณฺชตา ๑ ธาตุ อิม ธมฺมา อสณฺโณชฌนียา ๑

[๗๓๔] กตเม ธมฺมา สณฺโณชฌนสํปยุตฺตา เตหิ ธมฺเมหิ
 เป ธมฺมา สํปยุตฺตา เวทนา กฺขนฺโธ ๑ เป ๑ วิญฺญาณกฺขนฺโธ
 อิม ธมฺมา สณฺโณชฌนสํปยุตฺตา ๑ กตเม ธมฺมา สณฺโณชฌ-
 นวิปยุตฺตา เตหิ ธมฺเมหิ เป ธมฺมา วิปยุตฺตา เวทนา กฺขนฺโธ
 ๑ เป ๑ วิญฺญาณกฺขนฺโธ สํพฺพญ ๑ รูปี อสณฺชตา ๑ ธาตุ อิม
 ธมฺมา สณฺโณชฌนวิปยุตฺตา ๑

[๗๓๕] กตเม ธมฺมา สณฺโณชฌนา เจว สณฺโณชฌนียา ๑ ตาเนว
 สณฺโณชฌนานิ สณฺโณชฌนา เจว สณฺโณชฌนียา ๑ ๑ กตเม ธมฺมา
 สณฺโณชฌนียา เจว โน ๑ สณฺโณชฌนา เตหิ ธมฺเมหิ เป ธมฺมา สณฺโณ-
 ชฌนียา เต ธมฺเม ๑ เปตฺวา อวเสสา ตํสา วา กุสฺสากุสฺสตา พุยา กตา
 ธมฺมา กามา ว จรา รูปาว จรา อรูปาว จรา รูปกฺขนฺโธ ๑ เป ๑
 วิญฺญาณกฺขนฺโธ อิม ธมฺมา สณฺโณชฌนียา เจว โน ๑ สณฺโณชฌนา ๑

[๗๓๖] กตเม ธมฺมา สณฺโณชฌนา เจว สณฺโณชฌนสํปยุตฺตา ๑
 กามราคสณฺโณชฌนํ อวิชฺชาสณฺโณชฌนํ สณฺโณชฌนญฺเจว สณฺโณชฌ-
 นสํปยุตฺตญฺ ๑ อวิชฺชาสณฺโณชฌนํ กามราคสณฺโณชฌนํ สณฺโณชฌ-

สุกฺคํ วิสฺฐา อายุหนํ ทฺติยา ปณฺธิ ภวเนตฺติ วนํ วนโก
 สฺนุกโว สฺเนโห อเปกฺขา ปฏฺิพนฺธุ อาสา อาสึสฺสา อาสึตฺตคฺคํ
 ฐปฺปาสํ สํทฺทาสํ คณฺฐาสํ รัสสํ โสฏฺฐพฺพาสํ ทาภาสํ ฆนาสํ
 ปุคฺคตาสํ ฐิตาสํ ฐปฺปา ปฐปฺปา อภิฐปฺปํ ฐปฺปา ฐปฺปนา
 ฐปฺปิตคฺคํ โถลฺลปฺปํ โถลฺลปฺปายนา โถลฺลปฺปายิตคฺคํ ปุณฺณจิกฺกา
 สํรูกฺกมฺบตา อรฺมมฺวราโค วิสฺสมโถโก นิกฺกนฺติ นิกฺกามนา ปคฺคณา
 มีหนํ สํมปคฺคณา กามคณฺหา ภวคณฺหา วิภวคณฺหา ฐป-
 คณฺหา อรฺูปคณฺหา นิโรธคณฺหา ฐปคณฺหา สํทฺทคณฺหา คณฺช-
 คณฺหา รัสคณฺหา โสฏฺฐพฺพคณฺหา อรฺมมคณฺหา โอโฆ โยโค
 คนฺโถ อฺุปาทานํ อวฺวณํ นีวฺวณํ ฉาทนํ พนฺธุ อฺุปกฺกิเฏโส
 อฺุสฺสโย ปรียฺยฺยฺยํ ลตา เฉวฺจฺจํ ทฺกฺกมฺมํ ทฺกฺกนฺนิทานํ ทฺกฺกฐปฺป-
 ภาโว มารปาสํ มารพฺพิสํ มารวิสฺโย คณฺหานํ คณฺหาธาตํ
 คณฺหาคทฺทํ คณฺหาสมฺมทฺโท อภิฐฺณา โถโก อฺุสฺสสมฺมํ อฺุ
 อฺุจฺจติ อภิฐฺณา กายคนฺโถ ฯ

[๗๓๘] ตคฺค กตโม พฺยาปาโท กายคนฺโถ อนคฺคํ เม
 อจฺริตฺติ อาฆาโต ฆายติ อนคฺคํ เม จริตฺติ อาฆาโต ฆายติ
 อนคฺคํ เม จริตฺตํจฺจติ อาฆาโต ฆายติ มียสฺส เม มนาปสฺส
 อนคฺคํ อจฺริ ฯ เป ฯ อนคฺคํ จริติ ฯ เป ฯ อนคฺคํ จริตฺตํจฺจติ
 อาฆาโต ฆายติ อปฺปมียสฺส เม อมนาปสฺส อคฺคํ อจฺริ ฯ เป ฯ
 อคฺคํ จริติ ฯ เป ฯ อคฺคํ จริตฺตํจฺจติ อาฆาโต ฆายติ อจฺจนา

วา ปน อาฆาโต ขายติ โย เอวรูป จิตตตสฺส อาฆาโต
 ปฏฺฐาโต ปฏฺฐิํ ปฏฺฐิวิโรโห โกโป ปโกโป สมฺปโกโป โทโส
 ปโทโส สมฺปโทโส จิตตตสฺส พฺยาปคฺคิ มโนปโทโส โกโห
 กุขฺฌนา กุขฺฌิตคฺคิ โทโส ทฺธนา ทฺธตคฺคิ พฺยาปคฺคิ พฺยาปชฺชนา
 พฺยาปชฺชิตคฺคิ วิโรโห ปฏฺฐิวิโรโห จณฺทิกุกํ อสุโรโป อนคฺค-
 มนตา จิตตตสฺส อโย อจฺจุจติ พฺยาปาโท กายคฺคฺโค ๑

[๗๓๘] ตคฺคฺโค กคฺคโม สํสพฺพตปฺปามาโส กายคฺคฺโค อิตฺโต
 พหิทฺธา สฺมณพฺราหฺมณานํ สํเถน สฺสํชฺชิ อคฺคเณ สฺสํชฺชิ สํสพฺพคเณ
 สฺสํชฺชิตฺติ ยา เอวรูปา ทิฏฺฐิ ทิฏฺฐิคํ ทิฏฺฐิคหนํ ทิฏฺฐิคฺคฺคาโร
 ทิฏฺฐิวิธุกายิกํ ทิฏฺฐิวิธุนนํ ทิฏฺฐิธมฺมโลชนํ คาโห ปฏฺฐิกฺคาโห
 อภินเวโส ปฺปามาโส กุมฺมคฺคโค มิจฺฉาปโก มิจฺฉตคฺคิ คิตฺถายคฺคิ
 วิปริเยตคฺคาโห อโย อจฺจุจติ สํสพฺพตปฺปามาโส กายคฺคฺโค ๑

[๗๔๐] ตคฺคฺโค กคฺคโม อิทํสจฺจาภินเวโส กายคฺคฺโค สสฺสโต
 โตโก อิทเมว สจฺจํ โมฆมณฺณนฺติ วา อสสฺสโต โตโก
 อิทเมว สจฺจํ โมฆมณฺณนฺติ วา อนนฺตวา โตโก อิทเมว สจฺจํ
 โมฆมณฺณนฺติ วา อนนฺตวา โตโก อิทเมว สจฺจํ โมฆมณฺณนฺติ
 วา คํ ชฺวํ คํ สจฺจํ อิทเมว สจฺจํ โมฆมณฺณนฺติ วา อณฺณํ
 ชฺวํ อณฺณํ สจฺจํ อิทเมว สจฺจํ โมฆมณฺณนฺติ วา โหติ ตกา-
 คโต ปรมมฺรณา อิทเมว สจฺจํ โมฆมณฺณนฺติ วา น โหติ
 ตกาคโต ปรมมฺรณา อิทเมว สจฺจํ โมฆมณฺณนฺติ วา โหติ ๑

น จ โหติ ตถาคโต ปรมมรณา อิทเมว สจฺจํ โมฆมณฺเฑนฺติ
 ว่า เหว โหติ น น โหติ ตถาคโต ปรมมรณา อิทเมว
 สจฺจํ โมฆมณฺเฑนฺติ วา ยา เขวรูปา ทิฏฺฐิ ทิฏฺฐิคํ ทิฏฺฐิคนํ
 ทิฏฺฐิคนฺตาโร ทิฏฺฐิวิสุทฺธายิกํ ทิฏฺฐิวิปฺสนฺติคํ ทิฏฺฐิสณฺโฆชนํ คาโ
 ปฏิกฺคาโ อภินิเวโส ปรามาโส กุมฺมคฺโค มิจฺฉาปโก มิจฺฉ
 ฌตฺตํ คิตฺถายตนํ วิปริยตฺตคาโ อยํ อจฺจติ อิทํสจฺจาภินิเวโส
 ภายคนฺโถ ๑ ๑ เปตฺวา สํพฺพตฺตปฺรามาโส ภายคนฺถิ สํพฺพามิ มิจฺฉา
 ทิฏฺฐิ อิทํสจฺจาภินิเวโส ภายคนฺโถ ๑

อิมะ ชมฺมา คนฺถา ๑

[๗๕๓] กตเม ชมฺมา โนคนฺถา เต ชมฺเม ๑ เปตฺวา อวเสสา
 กุสฺสากุสฺสตาพฺยาทตา ชมฺมา กามาจฺจรา รูปาจฺจรา อรูปาจฺจรา
 อปริยาปนฺนา เวทนาทฺทฺชนฺโ ๑ เป ๑ วิญฺญาณทฺทฺชนฺโ สํพฺพญ
 รุปํ อสงฺขตา ๑ ชาติ อิมะ ชมฺมา โนคนฺถา ๑

[๗๕๔] กตเม ชมฺมา คนฺถนียา ๑ สจฺจวา กุสฺสากุสฺสตาพฺยาทตา
 ชมฺมา กามาจฺจรา รูปาจฺจรา อรูปาจฺจรา รูปทฺทฺชนฺโ ๑ เป ๑
 วิญฺญาณทฺทฺชนฺโ อิมะ ชมฺมา คนฺถนียา ๑ กตเม ชมฺมา อคนฺถ
 นียา อปริยาปนฺนา มคฺคา ๑ มคฺคผลตานิ ๑ อสงฺขตา ๑ ชาติ
 อิมะ ชมฺมา อคนฺถนียา ๑

[๗๕๕] กตเม ชมฺมา คนฺถสํปยุตฺตา เตหิ ชมฺเมหิ เป
 ชมฺมา สํปยุตฺตา เวทนาทฺทฺชนฺโ ๑ เป ๑ วิญฺญาณทฺทฺชนฺโ อิมะ

อิเม ชมฺมา คณฺถสฺมปฺยุตฺตาเจว โน จ คณฺถา ฯ

[๗๔๖] กตเม ชมฺมา คณฺถวิปฺยุตฺตา คณฺถนียา เตหิ ชมฺเมหิ
เย ชมฺมา วิปฺยุตฺตา ตํสฺวา กุสฺสตา กุสฺสตา พุยา กตฺตา ชมฺมา กามาว-
จจฺวา รูปาวจจฺวา อรูปาวจจฺวา รูปกฺขณฺโห ฯ เป ฯ วิญฺญาณกฺขณฺโห
อิเม ชมฺมา คณฺถวิปฺยุตฺตา คณฺถนียา ฯ กตเม ชมฺมา คณฺถ-
วิปฺยุตฺตา อคณฺถนียา อปฺริยาปฺนฺนา มคฺคา จ มคฺคผลฺถานิ จ
อสงฺฆตา จ ชาตุ อิเม ชมฺมา คณฺถวิปฺยุตฺตา อคณฺถนียา ฯ

[๗๔๗] กตเม ชมฺมา โอฆา ฯ เป ฯ กตเม ชมฺมา โยคา ฯ เป ฯ

[๗๔๘] กตเม ชมฺมา นักรณานิ น นักรณานิ กามจฺจนฺตฺตํ นักรณํ
พุยาปาทนักรณํ ถันมิตฺตํ นักรณํ อุตฺตจฺจกุกฺกจฺจ นักรณํ วิจิจฺจนา-
นักรณํ อวิชฺชานนักรณํ ฯ

[๗๔๙] ตตฺถ กตมํ กามจฺจนฺตฺตํ นักรณํ โย กามะสุ กามจฺจนฺโต
กามราโค กามนฺนํ กามตฺตนา กามสฺสเนโห กามปฺริพาโห 'กาม-
มฺจุตา กามชฺโชธํ อิทํ จุจฺจติ กามจฺจนฺตฺตํ นักรณํ ฯ

[๗๕๐] ตตฺถ กตมํ พุยาปาทนักรณํ อนตฺถํ เม จรฺตติ
อาฆาโต ชายติ อนตฺถํ เม จรฺตติ อาฆาโต ชายติ อนตฺถํ
เม จรฺตติ อาฆาโต ชายติ บียสฺส เม มนาปสฺส อนตฺถํ
จริ ฯ เป ฯ อนตฺถํ จริ ฯ เป ฯ อนตฺถํ จรฺตติ อาฆาโต
ชายติ อปฺบียสฺส เม อมนาปสฺส อตฺถํ จริ ฯ เป ฯ อตฺถํ

วิเลโธ อิทํ อรุจติ กุกกุจํ ๑ อิติ อิทนญ อุกุจจํ อิทนญ
กุกกุจํ ๑ อิทํ อรุจติ อุกุจจกุกกุจจันนักรณํ ๑

[๗๕๓] ตตฺถ กตมํ วิจิกิณฺณนักรณํ สํคฺคริ กงฺขติ วิจิกิณฺณติ
ชฺมเม กงฺขติ วิจิกิณฺณติ สงฺเข กงฺขติ วิจิกิณฺณติ สิกฺขาย กงฺขติ
วิจิกิณฺณติ ปุพฺพนฺเต กงฺขติ วิจิกิณฺณติ อปรนฺเต กงฺขติ วิจิกิณฺณติ
ปุพฺพนฺตาปรนฺเต กงฺขติ วิจิกิณฺณติ อิทปฺปจฺจยตาปฺปิจฺจสํมุพฺพนฺเต
ชฺมเมตฺถ กงฺขติ วิจิกิณฺณติ ยถา เถวฺรปฺปา กงฺขา กงฺขายนา กงฺขา-
ยิตตฺตํ วิมตติ วิจิกิณฺณา เทวพฺพทํ เทวชาปโล สํสโย อนนฺต-
คาโห อาสํปฺปนา ปริสํปฺปนา อปฺปวียคานนา กมฺภิตตฺตํ จิตฺตสฺส
มโนวิเลโธ อิทํ อรุจติ วิจิกิณฺณนักรณํ ๑

[๗๕๔] ตตฺถ กตมํ อวิชฺชานนักรณํ ทุกฺเข อณฺณณํ ทุกฺขสํมุทเย
อณฺณณํ ทุกฺขนิโรธอณฺณณํ ทุกฺขนิโรธคามินิยา ปฏฺิปปทาย
อณฺณณํ ปุพฺพนฺเต อณฺณณํ อปรนฺเต อณฺณณํ ปุพฺพนฺตาปรนฺเต
อณฺณณํ อิทปฺปจฺจยตาปฺปิจฺจสํมุพฺพนฺเต ชฺมเมตฺถ อณฺณณํ ยํ
เธรวฺรปํ อณฺณณํ อทฺธสํ อนนฺตมโย อนนฺตฺโพโธ อตฺมมฺโพโธ อปฺปฏฺิ-
เวโธ อตฺถคานนา อปฺปวียคานนา อตฺมเปกฺขนนา อปฺปจฺจเวกฺขนนา
อปฺปจฺจกฺกมฺมํ ทมฺเมตฺถ พาทฺตํ อตฺมปชฺชณํ โมโห ปโมโห
สํโมโห อวิชฺชา อวิชฺชโธ อวิชฺชาโยโค อวิชฺชานุสโย อวิชฺชา-
ปริญฺญานํ อวิชฺชาตฺถํ โมโห อทฺธสํ อิทํ อรุจติ อวิชฺชานนักรณํ ๑

อิมะ ชฺมมา นักรณา ๑

[๗๕๕] กตเม ชมฺมา โนนีวรณา เต ชมฺเม ชเปตฺวา อวเสสา
 กุสฺสากุสฺสตาพฺยากตา ชมฺมา กามาวจรา รูปาวจรา อรูปาวจรา
 อปริยาปนฺนา เวทนาภฺชนฺโ ๑ เป ๑ วิญฺญาณภฺชนฺโ สัพพณฺณ
 รูปํ อสงฺขตา ๑ ธาตุ อิม ชมฺมา โนนีวรณา ๑

[๗๕๖] กตเม ชมฺมา นีวรณียา สํสฺวา กุสฺสากุสฺสตาพฺยากตา
 ชมฺมา กามาวจรา รูปาวจรา อรูปาวจรา รูปภฺชนฺโ ๑ เป ๑
 วิญฺญาณภฺชนฺโ อิม ชมฺมา นีวรณียา ๑ กตเม ชมฺมา อนีวรณียา
 อปริยาปนฺนา มคฺคา ๑ มคฺคผลานิ ๑ อสงฺขตา ๑ ธาตุ อิม
 ชมฺมา อนีวรณียา ๑

[๗๕๗] กตเม ชมฺมา นีวรณสํปยุตฺตา เตหิ ชมฺเมหิ ye
 ชมฺมา สํปยุตฺตา เวทนาภฺชนฺโ ๑ เป ๑ วิญฺญาณภฺชนฺโ อิม
 ชมฺมา นีวรณสํปยุตฺตา ๑ กตเม ชมฺมา นีวรณวิปยุตฺตา เตหิ
 ชมฺเมหิ ye ชมฺมา วิปยุตฺตา เวทนาภฺชนฺโ ๑ เป ๑ วิญฺญาณภฺชนฺโ
 สัพพณฺณ รูปํ อสงฺขตา ๑ ธาตุ อิม ชมฺมา นีวรณวิปยุตฺตา ๑

[๗๕๘] กตเม ชมฺมา นีวรณา เจว นีวรณียา ๑ ตาเนว นีวรณา
 นีวรณา เจว นีวรณียา ๑ ๑ กตเม ชมฺมา นีวรณียา เจว โน ๑ นีวรณา
 เตหิ ชมฺเมหิ ye ชมฺมา นีวรณียา เต ชมฺเม ชเปตฺวา อวเสสา
 สํสฺวา กุสฺสากุสฺสตาพฺยากตา ชมฺมา กามาวจรา รูปาวจรา อรูปาวจรา
 รูปภฺชนฺโ ๑ เป ๑ วิญฺญาณภฺชนฺโ อิม ชมฺมา นีวรณียา เจว-
 โน ๑ นีวรณา ๑

คํ ธรรมนํ ภา อญฺญํ ธีวํ อญฺญํ ธรรมนํ ภา โหติ ตถาค-
 คโต ปรมมรณาติ ภา น โหติ ตถาคโต ปรมมรณาติ ภา
 โหติ ๑ น ๑ โหติ ตถาคโต ปรมมรณาติ ภา เหนว โหติ
 น น โหติ ตถาคโต ปรมมรณาติ ภา ยา เหวรฐา ทิฏฺฐิ ทิฏฺฐิ-
 คํ ทิฏฺฐิกหนํ ทิฏฺฐิกนฺตาโร .ทิฏฺฐิวิธุกายิกํ ทิฏฺฐิวิปฺสนุทิตํ ทิฏฺฐิ-
 สญฺเญชนํ คาโห ปฏิคฺคาโห อภินเวโส ปรมาสํ กุมฺมคฺโค
 มิจฺฉาปโป มิจฺฉคฺคํ ติตฺถายตนํ วิปริเยสคฺคาโห อญฺญํ อจฺฉติ
 ทิฏฺฐิปรมาสํ ๑ สัพพามี มิจฺฉาทิฏฺฐิ ทิฏฺฐิปรมาสํ ๑ อิเม
 ชมฺมา ปรมาสา ๑ กตเม ชมฺมา โนปรมาสา เต ชมฺเม
 ๕เปตฺวา อวเสสา กุสฺสตาคุสฺสตาพฺยากตา ชมฺมา กามาจฺจรา รูปา-
 จฺจรา อรูปาจฺจรา อปริยาปนฺนา เวทนาถฺชนฺโ ๑ เป ๑ วิญฺญา-
 ณถฺชนฺโ สัพพณฺนํ ฐมํ อสงฺขตา ๑ ชาตุ อิเม ชมฺมา
 โนปรมาสา ๑

[๗๖๒] กตเม ชมฺมา ปรมมฺหุชา ๕สฺสวา กุสฺสตาคุสฺสตาพฺยากตา
 ชมฺมา กามาจฺจรา รูปาจฺจรา อรูปาจฺจรา รูปถฺชนฺโ ๑ เป ๑
 วิญฺญาณถฺชนฺโ อิเม ชมฺมา ปรมมฺหุชา ๑ กตเม ชมฺมา
 อปรมมฺหุชา อปริยาปนฺนา มคฺคา ๑ มคฺคผลาณิ ๑ อสงฺขตา
 ๑ ชาตุ อิเม ชมฺมา อปรมมฺหุชา ๑

[๗๖๓] กตเม ชมฺมา ปรมาสํสมุပ္ပตฺตา เตหิ ชมฺเมหิ เย
 ชมฺมา สมุပ္ပตฺตา เวทนาถฺชนฺโ ๑ เป ๑ วิญฺญาณถฺชนฺโ อิเม

กตเม ชมฺมา อนารมฺมณา สัพพะญฺจ ฐปฺปี อสงฺขตา ๑ ชาตุ
 อิมะ ชมฺมา อนารมฺมณา ๑

[๗๖๗] กตเม ชมฺมา จิตฺตา จกฺขุวิญฺญาณํ โสตฺวิญฺญาณํ
 ฆานวิญฺญาณํ ชิวหาวิญฺญาณํ กายวิญฺญาณํ มโนชาตุ มโน-
 วิญฺญาณชาตุ อิมะ ชมฺมา จิตฺตา ๑ กตเม ชมฺมา โนจิตฺตา
 เวทนาภฺทฺชนฺโห สณฺเฑนาภฺทฺชนฺโห สงฺขารภฺทฺชนฺโห สัพพะญฺจ ฐปฺปี อสงฺ-
 ขตา ๑ ชาตุ อิมะ ชมฺมา โนจิตฺตา ๑

[๗๖๘] กตเม ชมฺมา เจตสีกา เวทนาภฺทฺชนฺโห สณฺเฑนาภฺทฺชนฺโห
 สงฺขารภฺทฺชนฺโห อิมะ ชมฺมา เจตสีกา ๑ กตเม ชมฺมา อเจตสีกา
 จิตฺตญฺจ สัพพะญฺจ ฐปฺปี อสงฺขตา ๑ ชาตุ อิมะ ชมฺมา อเจตสีกา ๑

[๗๖๙] กตเม ชมฺมา จิตฺตสํปยุตฺตา เวทนาภฺทฺชนฺโห สณฺเฑนาภฺทฺชนฺโห
 สงฺขารภฺทฺชนฺโห อิมะ ชมฺมา จิตฺตสํปยุตฺตา ๑ กตเม
 ชมฺมา จิตฺตวิปฺปยุตฺตา สัพพะญฺจ ฐปฺปี อสงฺขตา ๑ ชาตุ อิมะ
 ชมฺมา จิตฺตวิปฺปยุตฺตา ๑ จิตฺตํ น วตฺตพฺพํ จิตฺเตน สํปยุตฺตุนฺติมี
 จิตฺเตน วิปฺปยุตฺตุนฺติมี ๑

[๗๗๐] กตเม ชมฺมา จิตฺตสํสญฺจํ เวทนาภฺทฺชนฺโห สณฺเฑนาภฺทฺชนฺโห
 สงฺขารภฺทฺชนฺโห อิมะ ชมฺมา จิตฺตสํสญฺจํ ๑ กตเม ชมฺมา
 จิตฺตวิสํสญฺจํ สัพพะญฺจ ฐปฺปี อสงฺขตา ๑ ชาตุ อิมะ ชมฺมา
 จิตฺตวิสํสญฺจํ ๑ จิตฺตํ น วตฺตพฺพํ จิตฺเตน สํสญฺจุนฺติมี จิตฺเตน
 วิสํสญฺจุนฺติมี ๑

[๘๗๓] กตเม ฐมา จิตฺตตมฺภูจํหา เวทนาภฺตฺโธ สณฺณยาภฺ-
 ตฺโธ สงฺขารภฺตฺโธ กายวิณฺณตฺติ วจฺจิณฺณตฺติ ยํ ภา ปณฺณ-
 ณมฺปิ อตฺติ ฐปํ จิตฺตํ จิตฺตเหตุกํ จิตฺตตมฺภูจํหา ฐปายตํ
 สทฺทายตํ คนฺธายตํ รสํายตํ โผฏฐัพพายตํ อากาสธาตุ
 อาโปธาตุ ฐปสฺสํ ลหฺกฺคา ฐปสฺสํ มหฺกฺคา ฐปสฺสํ กมฺมณฺณตฺตา
 ฐปสฺสํ อุปฺปะโย ฐปสฺสํ สณฺตติ กพฺพิทฺทาโร อาหาโร อิเม ฐมา
 จิตฺตตมฺภูจํหา ฯ กตเม ฐมา โนจิตฺตตมฺภูจํหา จิตฺตญฺ
 อวเสตฺตญฺ ฐปํ อสงฺขตา ฯ ธาตุ อิเม ฐมา โนจิตฺตตมฺภูจํหา ฯ

[๗๗๒] กตเม ชมฺมา จิตฺตสํหุโน เวทนาภฺขุโธ สณฺณภา-
 ขุโธ- สงฺขารภฺขุโธ กายวิมฺบคฺติ วจฺวิมฺบคฺติ อิมะ ชมฺมา
 จิตฺตสํหุโน ฯ กตเม ชมฺมา โนจิตฺตสํหุโน จิตฺตมฺหา อวเสตมฺหา
 รมฺมํ อตฺถชฺตา ฯ ชาตุ อิมะ ชมฺมา โนจิตฺตสํหุโน ฯ

[๗๗] กตเม ชมฺมา จิตฺตานุปริวตฺติโน เวทนากฺขนฺโธ สณฺเณก-
ขนฺโธ สงฺฆารกฺขนฺโธ กายฉิณฺณยตฺถิ วจฺฉิณฺณยตฺถิ อิมะ ชมฺมา
จิตฺตานุปริวตฺติโน ฯ กตเม ชมฺมา โนจิตฺตานุปริวตฺติโน จิตฺตณฺจ
อวเสตฺตณฺจ รมฺมํ ยตฺถวตฺตา จ ชาตฺถุ อิมะ ชมฺมา โนจิตฺตานุปริวตฺติโน ฯ

[๗๗๕] กตเม ชมมา จิตตตังญสสมุจฺจํนา เวทนากฺขนโ
 สณฺณากฺขนโธ สงฺขารกฺขนโธ อิม ชมมา จิตตตังญสสมุจฺจํนา ฯ
 กตเม ชมมา โนจิตตตังญสสมุจฺจํนา จิตตญจ สพฺพญจ ฐมฺ
 ๑ สงฺขตา จ ขาตุ อิม ชมมา โนจิตตตังญสสมุจฺจํนา ฯ

[๗๗๕] กตเม ชมฺมา จิตฺตตํสฺสจฺจสํมุขจฺานสํหฺกฺโณ เวทฺถนาถฺนโ
 สณฺณวาทฺถนโ สจฺจวาทฺถนโ อีเม ชมฺมา จิตฺตตํสฺสจฺจสํมุขจฺาน-
 สํหฺกฺโณ ๑ กตเม ชมฺมา โนจิตฺตตํสฺสจฺจสํมุขจฺานสํหฺกฺโณ จิตฺตณฺจ
 สํพฺพณฺจ ฐปฺปี อสงฺขตา ๑ ชาตุ อีเม ชมฺมา โนจิตฺตตํสฺสจฺจ-
 สํมุขจฺานสํหฺกฺโณ ๑

[๗๗๖] กตเม ชมฺมา จิตฺตตํสฺสจฺจสํมุขจฺานานุปริวตฺติโน เวท-
 หนาทฺถนโ สณฺณวาทฺถนโ สจฺจวาทฺถนโ อีเม ชมฺมา จิตฺต-
 ตํสฺสจฺจสํมุขจฺานานุปริวตฺติโน ๑ กตเม ชมฺมา โนจิตฺตตํสฺสจฺจสํมุ-
 ขจฺานานุปริวตฺติโน จิตฺตณฺจ สํพฺพณฺจ ฐปฺปี อสงฺขตา ๑ ชาตุ
 อีเม ชมฺมา โนจิตฺตตํสฺสจฺจสํมุขจฺานานุปริวตฺติโน ๑

[๗๗๗] กตเม ชมฺมา อชฺชณตฺติกา จกฺขายตฺถนํ ๑ เป ๑ มนายตฺถนํ
 อีเม ชมฺมา อชฺชณตฺติกา ๑ กตเม ชมฺมา พาหิรา ฐปายตฺถนํ
 ๑ เป ๑ ชมฺมายตฺถนํ อีเม ชมฺมา พาหิรา ๑

[๗๗๘] กตเม ชมฺมา อฺปาธา จกฺขายตฺถนํ ๑ เป ๑ กพฺพิกาโร
 อาทาโร อีเม ชมฺมา อฺปาธา ๑ กตเม ชมฺมา โนอฺปาธา เวท-
 หนาทฺถนโ สณฺณวาทฺถนโ สจฺจวาทฺถนโ วิญฺญาณกฺขนโ จคฺ-
 ตาโร ๑ มหาวฺฐตา อสงฺขตา ๑ ชาตุ อีเม ชมฺมา โนอฺปาธา ๑

[๗๗๙] กตเม ชมฺมา อฺปาทินฺหา สํสฺสา กุสฺสากุสฺสณํ ชมฺมานํ
 วิปาคา กามาวจฺรา ฐปาวจฺรา อฐปาวจฺรา เวทหนาทฺถนโ ๑ เป ๑
 วิญฺญาณกฺขนโ ยณฺจ ฐปฺปี กมฺมสฺส กตคฺตา อีเม ชมฺมา

มิจฺจนํ ติตฺถา ยตนํ วิปริยตคฺคาโห อิทํ อจฺจนํ ทิวสฺส ปาทานํ ฯ
 สเปควา ตீลพฺพุทฺฐปาทานญฺช อตฺตวาทุปาทานญฺช สພุພາມີ มิจฺฉา-
 ทิวສິ ทิวສປາຫານံ ฯ

[๗๘๓] ตตฺถ กตมํ สัตถพฺพตฺตปาทานํ อิตฺถ พหิทฺธา สมณ-
พฺราหฺมณานํ สํเถน สุทฺธิ วเถน สุทฺธิ สัตถพฺพเตน สุทฺธิตฺติ ยา
เอวธฺวา ทิฏฺฐิ ทิฏฺฐิกตํ ทิฏฺฐิกหนํ ทิฏฺฐิกนตาโร ทิฏฺฐิวิสุทฺธายิกํ
ทิฏฺฐิวิบุลลนํ ทิฏฺฐิสถาปนํ คาโห ปฏิกุคาโห อภินิเวโส
ปรามาโส กุมฺมคฺโค มิจฺฉาปโป มิจฺฉตฺตํ ติตฺถายคณํ วิปริ-
เยศคคาโห อิทํ วุจฺจติ สัตถพฺพตฺตปาทานํ ฯ

[๗๘๕] ตตฺถ กตมံ อตฺตวาหุพาຫာနံ ဝိစ ဝတံသုဒ္ဓါ ပုဂ္ဂုဒ္ဓါ
 ဝိရိယံ ဝတံသုဒ္ဓါ ဝိရိယမ္မသုဒ္ဓါ ဝါဂါဝိတ ဝိရိယမ္မေ ဝဂ္ဂိနိတိ နပ-
 ပုဒ္ဓါနံ ဝတံသုဒ္ဓါ နပုပုဒ္ဓိဗ္ဗမ္မသုဒ္ဓါ ဝါဂါဝိတ နပုပုဒ္ဓိဗ္ဗမ္မေ ဝဂ္ဂိနိတိ
 ဝပံ ဝတုတိ နမ္မပုဒ္ဓိတိ ဝပာဂ္ဂတံ ဝာ ဝတုတံ ဝတုတိ ဝာ ဝပံ
 ဝပုဒ္ဓိမံ ဝာ ဝတုတံ ဝေတံ ဝတုတိ နမ္မပုဒ္ဓိတိ ဝေတာဂ္ဂတံ
 ဝာ ဝတုတံ ဝတုတိ ဝာ ဝေတံ ဝေတာယ ဝာ ဝတုတံ နမ္မ
 ဝတုတိ နမ္မပုဒ္ဓိတိ နမ္မာဂ္ဂတံ ဝာ ဝတုတံ ဝတုတိ ဝာ နမ္မ
 နမ္မာယ ဝာ ဝတုတံ နံဘာဝေ ဝတုတိ နမ္မပုဒ္ဓိတိ နံဘာဂ္ဂတံ
 ဝာ ဝတုတံ ဝတုတိ ဝာ နံဘာဝေ နံဘာဝေဝံ ဝာ ဝတုတံ ဝိဇ္ဇာဂ္ဂ
 ဝတုတိ နမ္မပုဒ္ဓိတိ ဝိဇ္ဇာဂ္ဂတံ ဝာ ဝတုတံ ဝတုတိ ဝာ
 ဝိဇ္ဇာဂ္ဂံ ဝိဇ္ဇာဂ္ဂမံ ဝာ ဝတုတံ ယာ ဝေဝုပ္ပါ ဝိဇ္ဇာဝိ ဝိဇ္ဇာဝိ

ทิจฺจิกฺขณํ ทิจฺจิกฺกตาโร ทิจฺจิจิณฺศุกายิกํ ทิจฺจิจิณฺศุสนฺธิทํ ทิจฺจิจิ-
 สณฺโณวณํ คาโห ปฏิกฺคาโห อภินิเวโส ปรามาโส กุม-
 มคฺโค มิจฺฉาปโก มิจฺฉุตฺตํ ติตฺถายตนํ วิปริยตฺตคาโห อิทํ
 อจฺจุตฺติ อตฺตวาทุปาทานํ ฯ

อิมะ ชมฺมา อูปาทานา ฯ

[๗๘๕] กตเม ชมฺมา โนอูปาทานา เต ชมฺเม ชเปตฺวา อว-
 เสธํ กุสฺสตาคุสฺสตาพฺยากตา ชมฺมา กามาจฺจรา รุปฺปาจฺจรา อรุปา-
 จฺจรา อปฺริยาปฺนฺหา เวทนาคุชฺชโ ๑ เป ๑ วิณฺณวณฺณคุชฺชโ สพั-
 พฺพญ ๑ ฐปํ อสงฺขตา ๑ ชาตุ อิมะ ชมฺมา โนอูปาทานา ฯ

[๗๘๖] กตเม ชมฺมา อูปาทานิยา ตํสฺวา กุสฺสตาคุสฺสตาพฺยากตา
 ชมฺมา กามาจฺจรา รุปฺปาจฺจรา อรุปาจฺจรา รุปฺคุชฺชโ ๑ เป ๑ วิณ-
 ณาณคุชฺชโ อิมะ ชมฺมา อูปาทานิยา ฯ กตเม ชมฺมา อหุ-
 ปาทานิยา อปฺริยาปฺนฺหา มคฺคา ๑ มคฺคผลาณิ ๑ อสงฺขตา ๑
 ชาตุ อิมะ ชมฺมา อหุปาทานิยา ฯ

[๗๘๗] กตเม ชมฺมา อูปาทานสํปยุตฺตา เตหิ ชมฺเมหิ เย
 ชมฺมา สํปยุตฺตา เวทนาคุชฺชโ ๑ เป ๑ วิณฺณวณฺณคุชฺชโ อิมะ
 ชมฺมา อูปาทานสํปยุตฺตา ฯ กตเม ชมฺมา อูปาทานวิปฺปยุตฺตา
 เตหิ ชมฺเมหิ เย ชมฺมา วิปฺปยุตฺตา เวทนาคุชฺชโ ๑ เป ๑
 วิณฺณวณฺณคุชฺชโ สพัพฺพญ ๑ ฐปํ อสงฺขตา ๑ ชาตุ อิมะ ชมฺมา
 อูปาทานวิปฺปยุตฺตา ฯ

[๗๘๗] กตเม ชมฺมา อุปาทานา เจว อุปาทานินยา ฯ ตาเนว
 อุปาทานานิ อุปาทานา เจว อุปาทานินยา ฯ ๑ กตเม ชมฺมา อุปา-
 ทานินยา เจว โน ๑ อุปาทานา เตหิ ชมฺเมหิ ยะ ชมฺมา อุปาทานินยา
 เต ชมฺเม ๑ เปตฺวา อวเสถา ตาสว กุสฺสากุสฺสตาพฺยากตา ชมฺมา
 กามาจจรา รูปาจจรา อรูปาจจรา รูปกฺขันโธ ๑ เป ๑ วิญฺญาณกฺขันโธ
 อิมะ ชมฺมา อุปาทานินยา เจว โน ๑ อุปาทานา ๑

[๗๘๘] กตเม ชมฺมา อุปาทานา เจว อุปาทานสํปยุตฺตา ฯ
 ทิฏฺฐุปาทานํ กามุปาทาเนน อุปาทานญฺเจว อุปาทานสํปยุตฺตญฺ
 กามุปาทานํ ทิฏฺฐุปาทาเนน อุปาทานญฺเจว อุปาทานสํปยุตฺตญฺ
 สํถัพฺพุปาทานํ กามุปาทาเนน อุปาทานญฺเจว อุปาทานสํปยุตฺตญฺ
 กามุปาทานํ สํถัพฺพุปาทาเนน อุปาทานญฺเจว อุปาทานสํปยุตฺตญฺ
 อตฺตวาทุปาทานํ กามุปาทาเนน อุปาทานญฺเจว อุปาทานสํปยุตฺตญฺ
 กามุปาทานํ อตฺตวาทุปาทาเนน อุปาทานญฺเจว อุปาทานสํปยุต-
 ตญฺ อิมะ ชมฺมา อุปาทานา เจว อุปาทานสํปยุตฺตา ฯ ๑ กตเม
 ชมฺมา อุปาทานสํปยุตฺตา เจว โน ๑ อุปาทานา เตหิ ชมฺเมหิ ยะ
 ชมฺมา สํปยุตฺตา เต ชมฺเม ๑ เปตฺวา เวทนา กฺขันโธ ๑ เป ๑
 วิญฺญาณกฺขันโธ อิมะ ชมฺมา อุปาทานสํปยุตฺตา เจว โน ๑ อุปา-
 ทานา ๑

[๗๘๙] กตเม ชมฺมา อุปาทานวิปฺปยุตฺตา อุปาทานินยา เตหิ
 ชมฺเมหิ ยะ ชมฺมา วิปฺปยุตฺตา ตาสว กุสฺสากุสฺสตาพฺยากตา ชมฺมา

กามาจจรา รุปาจจรา อรูปาจจรา รูปกฺขณฺโห ๑ เป ๑ วิณฺณณกฺขณฺโห
 อิมะ ชมฺมา อูปาทานวิปฺปยุตฺตา อูปาทานียา ๑ กตเม ชมฺมา อูปาทาน-
 วิปฺปยุตฺตา อูปาทานียา อปริยาปนฺนา มคฺคา ๑ มคฺคผลณานิ ๑
 อสงฺขตา ๑ ธาตุ อิมะ ชมฺมา อูปาทานวิปฺปยุตฺตา อูปาทานียา ๑

[๗๘๓] กตเม ชมฺมา กิเลสํ ทสฺส กิเลสวตฺถุณิ โถโก โทโส
 โมโห มาโน ทิฏฺฐิ วิจิกิञฺฉา ถึนํ อุกฺกขจํ อหิริกํ อนินฺตคฺคปฺปํ ๑

[๗๘๔] ตตฺถ กตโม โถโก โย ราวโค สํวราโค อุนฺนโย
 อุนฺโรโห นนฺทํ นนฺทํราวโค จิตฺตสฺส สํวราโค อิจฺฉา มุञฺฉา
 อชฺโฌตํ เคาโห ปถิเคโห สํโก ปงฺโก เอชา มายา ชนิกา
 สณฺชนํ สัพฺพิณํ ชาตํ สริทว วิสฺสุตฺติกา สุตฺตํ วิสฺสวา อายฺยหํ
 ทุติยา ปณฺธิ ภวเนตฺติ วนํ วนโถ สนฺถโว สินฺโห อเปกฺขา
 ปฏฺวิพฺพชฺช อาสํ อาสํสํวา อาสํสิตฺตํ รุปาสํ สทฺทาสํ คณฺหาสํ
 รสํสํ โฆฏฺฐพฺพาสํ ตาภาสํ ฆนาสํ ปุตฺตาสํ สํวิตาสํ ชปฺปา
 ปชปฺปา อภิชปฺปา ชปฺปา ชปฺปนา ชปฺปิตฺตํ โถลฺลปฺปํ โถลฺลปฺปา-
 ยนา โถลฺลปฺปายิตฺตํ ปุณฺณจิกฺกา สํรทฺทมฺยตา อชฺมมราวโค วิสฺม-
 โถโก นิกฺกนฺติ นิกามนา ปตฺถนา ปีนฺนา สมฺปตฺถนา กามตฺถนา
 ภวตฺถนา วิภวตฺถนา รุปตฺถนา อรูปตฺถนา นิโรธตฺถนา
 รุปตฺถนา สทฺทตฺถนา คณฺหตฺถนา รสตฺถนา โฆฏฺฐพฺพตฺถนา
 ชมฺมตฺถนา โอโฆ โยโค คณฺโถ อูปาทานํ อ้าวรณํ นีวรณํ

เอวรूपิ อณฺณทานิ อทตฺตํ อภิสสมโย อนนุโพโส อตมฺโพโส
 อปฺปปฏิเวโร อสงฺคาหนา อปริโยคาหนา อตมเปกฺขนา อปฺ-
 ปจฺจเวกฺขนา อปฺปจฺจกฺขณมฺมํ ทุมฺเมชฺฌํ พาลญฺญํ อตมฺปชฺฌณํ
 โมโห ปโมโห ตมฺโมโห อวิชฺชา อวิชฺโชโฆ อวิชฺชาโยโค อวิชฺชา-
 นุตฺโต อวิชฺชาปริญฺญชานํ อวิชฺชาตฺตํ โมโห อกฺกุตฺตมฺมํ อຍ
 อจฺจุตฺติ โมโห ฯ

[๗๙๕] ตตฺถ กตโม มาโน เสงฺโยหมตฺตํติ มาโน สทิส-
 หมตฺตํติ มาโน ทโนหมตฺตํติ มาโน โย เอวรूपิ มาโน
 มณฺณนา มณฺณิตตฺตํ อณฺณตฺติ อณฺณนาโม อโส ตมฺปคฺคาโห
 เกตฺตุมฺยตา จิตฺตตฺตํ อຍ อจฺจุตฺติ มาโน ฯ

[๗๙๖] ตตฺถ กตมา ทิฏฺฐิ . ตตฺตโต โลโกติ วา อตตฺตโต
 โลโกติ วา อนฺตวา โลโกติ วา อนนฺตวา โลโกติ วา ตํ
 ชฺวํ ตํ สรรนฺติ วา อณฺณํ ชฺวํ อณฺณํ สรรนฺติ วา โหติ
 ตถาคโต ปรมฺมรณฺนาติ วา น โหติ ตถาคโต ปรมฺมรณฺนาติ วา
 โหติ ฯ น ฯ โหติ ตถาคโต ปรมฺมรณฺนาติ วา เณ โหติ น
 น โหติ ตถาคโต ปรมฺมรณฺนาติ วา ยา เอวรูปา ทิฏฺฐิ ทิฏฺฐิคํ
 ทิฏฺฐิชนํ ทิฏฺฐิกนฺตาริ ทิฏฺฐิวิสุทฺธายิกํ ทิฏฺฐิวิปฺลนฺตํ ทิฏฺฐิ-
 สณฺโณชนํ คาโห ปฏิกฺคาโห อภินิเวโส ปรามาโส กุมฺมคฺโค
 มิจฺฉาปโก มิจฺฉตฺตํ ติตฺถายตนํ วิปริยตฺตคาโห อຍ อจฺจุตฺติ
 ทิฏฺฐิ ฯ สหฺพามี มิจฺฉาทิฏฺฐิ ทิฏฺฐิ ฯ

[๘๘๗] ตตฺถ กตฺมา วิจิทิจฺฉา สํตฺถวิ กงฺขติ วิจิทิจฺฉติ
 ชมฺเม กงฺขติ วิจิทิจฺฉติ สํฆเ กงฺขติ วิจิทิจฺฉติ สิกฺขาย
 กงฺขติ วิจิทิจฺฉติ ปุพฺพพฺพเต กงฺขติ วิจิทิจฺฉติ อปรนฺเต กงฺขติ
 วิจิทิจฺฉติ ปุพฺพพฺพตาปรนฺเต กงฺขติ วิจิทิจฺฉติ อิทฺตปฺปจฺจุยฺยา-
 ปฏิจฺจุสมฺมุทฺตเนตฺถ ชมฺเมตฺถ กงฺขติ วิจิทิจฺฉติ ยถา เหววฺรฺพา กงฺขา
 กงฺขายนา กงฺขายิตฺตํ วิมฺติ วิจิทิจฺฉา เทวพฺพทํ เทวชาปโก
 สํสโย อเนกํสาคาโห อาสํปฺปนา ปริสํปฺปนา อปฺริโยคานนา
 กมฺภิตฺตํ จิตฺตํสํส มโนวិเตโธ อโย อจฺจุติ วิจิทิจฺฉา ฯ

[๘๘๘] ตตฺถ กตฺมํ ถีนํ ยถา จิตฺตํสํส อกฺกยฺตา อกมฺมณฺณตฺตา
 โธถึยฺนา สํถึยฺนา ถีนํ ถึยฺนา ถึยฺยิตฺตํ ถีนํ ถึยฺนา ถึยฺยิตฺตํ
 จิตฺตํสํส อิทํ อจฺจุติ ถีนํ ฯ

[๘๘๙] ตตฺถ กตฺมํ อุกฺกขจํ ยํ จิตฺตํสํส อุกฺกขจํ อวฺอุปโม
 เจตฺโส วิกฺเขโป ภาณตฺตํ จิตฺตํสํส อิทํ อจฺจุติ อุกฺกขจํ ฯ

[๘๙๐] ตตฺถ กตฺมํ อหิริกํ ยํ น หิริยติ หิริยิตฺตพฺเพน น
 หิริยติ ปาปกาณํ อกฺกฺสตาณํ ชมฺมานํ สฺมาปฺตฺติยา อิทํ อจฺจุติ
 อหิริกํ ฯ

[๘๙๑] ตตฺถ กตฺมํ อนินฺตฺตปฺปํ ยํ น โธตฺตปฺปติ โธตฺตปฺป-
 ตพฺเพน น โธตฺตปฺปติ ปาปกาณํ อกฺกฺสตาณํ ชมฺมานํ สฺมาปฺตฺติยา
 อิทํ อจฺจุติ อนินฺตฺตปฺปํ ฯ

อิเม ชมฺมา กิตฺเตสา ฯ

ចន្ទុកិលេតិកា ឧបរិយាបណ្ណា មគ្គុកា ។ មគ្គុក្កដានិ ។ ចន្ទុក្ខតា ។
 ឆាតុ ឱមេ ឆម្ពា កិលេតិកាប្បបុត្តតា ចន្ទុកិលេតិកា ។

[៨៣០] កត្តមេ ឆម្ពា តត្ថនេន បាតុកុក្ខា ត្ថនិ សល្យោធនាមិ
 ស្តក្កាយតិក្ខុទិ វិទិកិក្ខុនា ស្តត្ថុត្ថបរាមាសៃ ។

[៨៣១] តត្ថុត កត្តមា ស្តក្កាយតិក្ខុទិ ឱច ចត្ថុតុក្ខា បុត្តុត្ថន
 ឱរិយានំ ចត្ថុតុក្ខា ឱរិយឆម្ពុត្ថុត ឱកិកិក្ខុ ឱរិយឆម្ពេ ឱវិណ្ឌិត
 ស្តប្បុត្ថានំ ចត្ថុតុក្ខា ស្តប្បុត្ថឆម្ពុត្ថុត ឱកិកិក្ខុ ស្តប្បុត្ថឆម្ពេ
 ឱវិណ្ឌិត រូបំ ចត្ថុតុក្ខា ស្តប្បុត្ថុតិ រូបុក្ខំ កា ចត្ថុតានំ ចត្ថុតិ
 កា រូបំ រូបុក្ខំ កា ចត្ថុតានំ កេតិ ។ បេ ។ សល្យំ ។ បេ ។
 សង្ខារេ ។ បេ ។ វិល្លាសនំ ចត្ថុតុក្ខា ស្តប្បុត្ថុតិ វិល្លាសនុក្ខំ
 កា ចត្ថុតានំ ចត្ថុតិ កា វិល្លាសនំ វិល្លាសនុក្ខំ កា ចត្ថុតានំ
 យា ខេវុបា តិក្ខុទិ តិក្ខុទិក្ខុ ។ បេ ។ វិប្រិយេស្តុក្ខា ឱ ចុក្ខុតិ
 ស្តក្កាយតិក្ខុទិ ។

[៨៣២] តត្ថុត កត្តមា វិទិកិក្ខុនា ស្តុតិ កុក្ខុតិ វិទិកិក្ខុតិ ។ បេ ។
 កុក្ខុតុក្ខុ កិក្ខុតុក្ខុ កុក្ខុតុក្ខុ ឱ ចុក្ខុតិ វិទិកិក្ខុនា ។

[៨៣៣] តត្ថុត កត្តមា ស្តត្ថុត្ថបរាមាសៃ ឱត ភិក្ខុតា ស្តត្ថុត្ថ
 បុក្ខុត្ថនំ ស្តត្ថុត កុក្ខុត កុក្ខុត ស្តត្ថុត ស្តត្ថុត កុក្ខុត កុក្ខុត កុក្ខុត កុក្ខុត
 ខេវុបា តិក្ខុទិ តិក្ខុទិក្ខុ ។ បេ ។ វិប្រិយេស្តុក្ខា ឱ ចុក្ខុតិ
 ស្តត្ថុត្ថបរាមាសៃ ។

อวิชฺโศ ฐมฺมํ อตฺตโต สมนุสฺสํติ ฐปนฺนํ วา อตฺตํ อตฺตนิ วา
 ฐมฺมํ ฐปนฺนํ วา อตฺตํ เวทํ ๑เป ๑ สมนุสฺสํ ๑เป ๑ สงฺฆาเร
 ๑เป ๑ วิญฺญาณํ อตฺตโต สมนุสฺสํติ วิญฺญาณนฺนํ วา อตฺตํ
 อตฺตนิ วา วิญฺญาณํ วิญฺญาณนฺนํ วา อตฺตํ ยา เหวรฺปา
 ทิฏฺฐิ ทิฏฺฐิคมํ ๑เป ๑ วิปริเยสฺสคฺคาโห อยํ อจฺจุตติ สกฺกายทิฏฺฐิ ๑

[๘๓๘] ตตฺถ กตฺมา วิจิทฺติญา สกฺกตฺติ กงฺขติ วิจิทฺติญา
 ๑เป ๑ กมฺมกตฺตํ จิตฺตสฺส มโนวฺเถโห อยํ อจฺจุตติ วิจิทฺติญา ๑

[๘๓๙] ตตฺถ กตฺโม สกฺกตฺตปฺปมาโส อิตฺถ พหิทฺธา สมนุ-
 พฺราหฺมณานํ สฺสเณ สกฺกตฺติ วเตน สกฺกตฺติ สกฺกตฺตปฺปมาโส สกฺกตฺติ ยา
 เหวรฺปา ทิฏฺฐิ ทิฏฺฐิคมํ ๑เป ๑ วิปริเยสฺสคฺคาโห อยํ อจฺจุตติ
 สกฺกตฺตปฺปมาโส ๑

[๘๔๐] อิมานิ ตฺถนิ สมนุสฺสํนิ ตตฺถกฺกจฺจุ ๑ กิเลสา ตํ-
 สมนุสฺสํติ เวทนํกฺกจฺจุ ๑เป ๑ วิญฺญาณกฺกจฺจุ ตํสฺสํกฺกจฺจุ กาย-
 กมฺมํ จจฺจุกมฺมํ มโนกมฺมํ อิมํ ชมฺมา ทสฺสํเนน ปหาตฺตพฺพเหตุกา ๑
 ตฺถนิ สมนุสฺสํนิ สกฺกตฺตทิฏฺฐิ วิจิทฺติญา สกฺกตฺตปฺปมาโส อิมํ
 ชมฺมา ทสฺสํเนน ปหาตฺตพฺพา ๑ ตตฺถกฺกจฺจุ โสโโส โสโส โสโส อิมํ
 ชมฺมา ทสฺสํเนน ปหาตฺตพฺพเหตุ ๑ ตตฺถกฺกจฺจุ ๑ กิเลสา ตํสฺสํกฺกจฺจุ
 เวทนํกฺกจฺจุ ๑เป ๑ วิญฺญาณกฺกจฺจุ ตํสฺสํกฺกจฺจุ กายกมฺมํ
 จจฺจุกมฺมํ มโนกมฺมํ อิมํ ชมฺมา ทสฺสํเนน ปหาตฺตพฺพเหตุกา ๑
 กตฺเม ชมฺมา น ทสฺสํเนน ปหาตฺตพฺพเหตุกา เต ชมฺเม จเปตฺวา

อวเสธ่า กุสตาคุสตาพุยาภาตา ธมฺมา กามาจฺจรา รูปาจฺจรา อรูปา-
จฺจรา อปฺปริยาปนฺนา เวทนาภฺขุโธ ๑ เป ๑ วิญฺญาณภฺขุโธ
สํพุพฺพจ รุปํ อสงฺขตา ๑ ธาตุ อิม ธมฺมา นทสฺสเนนปหา-
ตพุพฺพเหตุกา ๑

[๘๒๑] กตเม ธมฺมา ภาวนายปหาตพุพฺพเหตุกา อวเสธโส
โถโก โทโส โมโห อิม ธมฺมา ภาวนายปหาตพุพฺพเหตุ ๑ ตเท-
กฺขุจํ ๑ กิเลสา คัมมปุญฺญโต เวทนาภฺขุโธ ๑ เป ๑ วิญฺญา-
ณภฺขุโธ คัมมปุญฺญานํ กายกมฺมํ วจฺกกมฺมํ มโนกมฺมํ อิม ธมฺมา
ภาวนายปหาตพุพฺพเหตุกา ๑ กตเม ธมฺมา นภาวนายปหาตพุพ-
พฺพเหตุกา เต ธมฺเม จเปตฺวา อวเสธ่า กุสตาคุสตาพุยาภาตา
ธมฺมา กามาจฺจรา รูปาจฺจรา อรูปาจฺจรา อปฺปริยาปนฺนา เวทนาภ-
ขุโธ ๑ เป ๑ วิญฺญาณภฺขุโธ สํพุพฺพจ รุปํ อสงฺขตา ๑
ธาตุ อิม ธมฺมา นภาวนายปหาตพุพฺพเหตุกา ๑

[๘๒๒] กตเม ธมฺมา สํวิตกฺกา สํวิตกฺกภูมฺมีย์ กามาจฺจเร
รูปาจฺจเร อปฺปริยาปนฺเน วิตกฺกํ จเปตฺวา คัมมปุญฺญโต เวทนาภ-
ขุโธ ๑ เป ๑ วิญฺญาณภฺขุโธ อิม ธมฺมา สํวิตกฺกา ๑ กตเม
ธมฺมา อวิตกฺกา อวิตกฺกภูมฺมีย์ กามาจฺจเร รูปาจฺจเร อรูปาจฺจเร
อปฺปริยาปนฺเน เวทนาภฺขุโธ ๑ เป ๑ วิญฺญาณภฺขุโธ วิตกฺโก ๑
สํพุพฺพจ รุปํ อสงฺขตา ๑ ธาตุ อิม ธมฺมา อวิตกฺกา ๑

[๘๒๓] กตเม ธมฺมา สํวิจจรา สํวิจจรภูมฺมีย์ กามาจฺจเร

รูปาวจร อุปริยาปนเน จิราวํ จเปตวา คัมภะยุตโต เวทนากุขโน
 ๑ เป ๑ วิญญาณกุขโน อิมะ ชมมา สจจิราวา ๑ กตเม ชมมา
 อจิราวา อจิราภุมิยํ กามาจเว รูปาวจร อรูปาวจร อุปริยา-
 ปนเน เวทนากุขโน ๑ เป ๑ วิญญาณกุขโน จิราโร ๑ สัพพะพะ
 รูปํ อสงฺขตา ๑ ธาตุ อิมะ ชมมา อจิราวา ๑

[๘๒๔] กตเม ชมมา สปัตติกา สปัตติภุมิยํ กามาจเว
 รูปาวจร อุปริยาปนเน มัตถิ จเปตวา คัมภะยุตโต เวทนากุขโน
 ๑ เป ๑ วิญญาณกุขโน อิมะ ชมมา สปัตติกา ๑ กตเม
 ชมมา สปัตติกา สปัตติภุมิยํ กามาจเว รูปาวจร อรูปาวจร
 อุปริยาปนเน เวทนากุขโน ๑ เป ๑ วิญญาณกุขโน มัตถิ ๑
 สัพพะพะ รูปํ อสงฺขตา ๑ ธาตุ อิมะ ชมมา สปัตติกา ๑

[๘๒๕] กตเม ชมมา มัตถิสหคตา มัตถิภุมิยํ กามาจเว รูปา-
 วจร อุปริยาปนเน มัตถิ จเปตวา คัมภะยุตโต เวทนากุขโน
 ๑ เป ๑ วิญญาณกุขโน อิมะ ชมมา มัตถิสหคตา ๑ กตเม ชมมา
 นมัตถิสหคตา นมัตถิภุมิยํ กามาจเว รูปาวจร อรูปาวจร อุปริยา-
 ปนเน เวทนากุขโน ๑ เป ๑ วิญญาณกุขโน มัตถิ ๑ สัพพะพะ
 รูปํ อสงฺขตา ๑ ธาตุ อิมะ ชมมา นมัตถิสหคตา ๑

[๘๒๖] กตเม ชมมา สุตฺตสหคตา สุตฺตภุมิยํ กามาจเว รูปา-
 วจร อุปริยาปนเน สุตฺติ จเปตวา คัมภะยุตโต สุตฺตกุขโน
 สุตฺตารกุขโน วิญญาณกุขโน อิมะ ชมมา สุตฺตสหคตา ๑ กตเม

ยา ๑ มิจฺฉาทิฏฺฐิ นียตา จตุตาโร มคฺคา อปฺปิยาปนฺนา อิม
 ชมฺมา นียตา ๑ กตเม ชมฺมา อนียตา เต ชมฺเม ๔เปตฺวา
 อวเสธา กุสฺสตาคุสฺสตาพฺยากตา ชมฺมา กามาจฺจรา รุปฺปาจฺจรา อรุปฺปา-
 จฺจรา อปฺปิยาปนฺนา เวทนาภฺขนฺโห ๑ เป ๑ วิญฺญาณภฺขนฺโห ๔พ-
 พฺพจ รุปํ อสงฺขตา ๑ ธาตุ อิม ชมฺมา อนียตา ๑

[๘๓๕] กตเม ชมฺมา ๔อุตฺตฺรา ๔าสงฺวา กุสฺสตาคุสฺสตาพฺยากตา
 ชมฺมา กามาจฺจรา รุปฺปาจฺจรา อรุปฺปาจฺจรา รุปภฺขนฺโห ๑ เป ๑ วิญ-
 ญาณภฺขนฺโห อิม ชมฺมา ๔อุตฺตฺรา ๑ กตเม ชมฺมา ๔อุตฺตฺรา
 อปฺปิยาปนฺนา มคฺคา ๑ มคฺคผลฺลานิ ๑ อสงฺขตา ๑ ธาตุ อิม
 ชมฺมา ๔อุตฺตฺรา ๑

[๘๓๖] กตเม ชมฺมา ๔รณานิ ตํณิ ๔กุสฺสตมฺลานิ โลภ โทโส
 โมโห ตเทกฺขุจํ ๑ กิเลสา ๔ตํมฺปยุตฺโต เวทนาภฺขนฺโห ๑ เป ๑
 วิญฺญาณภฺขนฺโห ๔ตํมฺมุจํ ๑ กายกมฺมํ วจฺจกมฺมํ มโนกมฺมํ อิม
 ชมฺมา ๔รณานิ ๑ กตเม ชมฺมา ๔รณานิ ๔กุสฺสตาพฺยากตา ชมฺมา
 กามาจฺจรา รุปฺปาจฺจรา อรุปฺปาจฺจรา อปฺปิยาปนฺนา เวทนาภฺขนฺโห
 ๑ เป ๑ วิญฺญาณภฺขนฺโห ๔พฺพพฺพจ รุปํ อสงฺขตา ๑ ธาตุ อิม
 ชมฺมา ๔รณานิ ๑

[๘๓๗] กตเม ชมฺมา ๔วิชฺชาภาคิโน วิชฺชาย ๔มฺปยุตฺตกา
 ชมฺมา อิม ชมฺมา ๔วิชฺชาภาคิโน ๑ กตเม ชมฺมา ๔วิชฺชาภาคิโน

อวิชชา ยํ สมฺปยุตฺตกา ชมฺมา อิมे ชมฺมา อวิชชาภาคิโน ๑

[๘๓๗] กตเม ชมฺมา วิชฺชุปฺมา เหฏฺฐิเมตฺถํ คํสุ อวิยมคฺเคตฺถํ
ปญฺญา อิมे ชมฺมา วิชฺชุปฺมา ๑ กตเม ชมฺมา วิชฺรุปฺมา
อุปวิฏฺฐิเม อรหตฺตมคฺเค ปญฺญา อิมे ชมฺมา วิชฺรุปฺมา ๑

[๘๓๘] กตเม ชมฺมา พาดา อหิริกญฺจ อโนตฺตปฺปญฺจ อิมे
shmā พาดา สฺพเพมี อกฺขตา ชมฺมา พาดา ๑ กตเม ชมฺมา
ปณฺฑิตา หิริ ๑ โอตฺตปฺปญฺจ อิมे ชมฺมา ปณฺฑิตา สฺพเพมี
กฺขตา ชมฺมา ปณฺฑิตา ๑

[๘๓๙] กตเม ชมฺมา กณฺหา อหิริกญฺจ อโนตฺตปฺปญฺจ
อิมे ชมฺมา กณฺหา สฺพเพมี อกฺขตา ชมฺมา กณฺหา ๑ กตเม
shmā สุกฺกา หิริ ๑ โอตฺตปฺปญฺจ อิมे ชมฺมา สุกฺกา
สฺพเพมี กฺขตา ชมฺมา สุกฺกา ๑

[๘๔๐] กตเม ชมฺมา ตปฺนียา กายสุจฺจวิตํ วจฺจุจฺจวิตํ
มโนสุจฺจวิตํ อิมे ชมฺมา ตปฺนียา สฺพเพมี อกฺขตา ชมฺมา
ตปฺนียา ๑ กตเม ชมฺมา อตปฺนียา กายสุจฺจวิตํ วจฺจุจฺจวิตํ มโน-
สุจฺจวิตํ อิมे ชมฺมา อตปฺนียา สฺพเพมี กฺขตา ชมฺมา อตปฺนียา ๑

[๘๔๑] กตเม ชมฺมา อชิวาณา ยา เตสํ เตสํ ชมฺมานํ
สงฺขา สมฺมญฺญา ปญฺญตฺติ โวหาโร นามํ นามกมฺมํ นามเรขยํ
นิรุตฺติ พุณฺณชํ อภิดาโป อิมे ชมฺมา อชิวาณา ๑ สฺพเพว
shmā อชิวาณปตา ๑

[๔๔๒] กตเม ชมฺมา นิรุตฺติ ยา เตสํ เตสํ ชมฺมานํ สงฺขา
 สมฺมชฺชา ปณฺณตฺติ โวหาโร นามํ นามกมฺมํ นามเชยฺยํ นิรุตฺติ
 พุชฺชชํ อภิตาโป อิเม ชมฺมา นิรุตฺติ ฯ สพุเพว ชมฺมา นิรุตฺติปภา ฯ

[๔๔๓] กตเม ชมฺมา ปณฺณตฺติ ยา เตสํ เตสํ ชมฺมานํ สงฺขา
 สมฺมชฺชา ปณฺณตฺติ โวหาโร นามํ นามกมฺมํ นามเชยฺยํ นิรุตฺติ
 พุชฺชชํ อภิตาโป อิเม ชมฺมา ปณฺณตฺติ ฯ สพุเพว ชมฺมา
 ปณฺณตฺติปภา ฯ

[๔๔๔] ตตฺถ กตมํ นามํ เวทนาภฺตฺตํ สงฺฆาภฺตฺตํ
 สงฺฆารภฺตฺตํ จิตฺตนาภฺตฺตํ อสงฺขตา ฯ ขาตุ อิทํ อุกฺกตํ
 นามํ ฯ ตตฺถ กตมํ รูปํ จตฺตารो ฯ มหาภูตา จตฺตุนฺนญจ
 มหาภูตานํ อุปาทาย รูปํ อิทํ อุกฺกตํ รูปํ ฯ

[๔๔๕] ตตฺถ กตมา อวิชฺชา ยํ อณฺเณณํ อิทํสํสํ ฯ เป ฯ
 อวิชฺชาตฺตํ โมโห อภฺตฺตมฺมํ อยํ อุกฺกตํ อวิชฺชา ฯ ตตฺถ
 กตมา ภวตฺตนา โย ภเวสฺส ภวจฺจุนฺนโท ฯ เป ฯ ภวชฺชโลณํ
 อยํ อุกฺกตํ ภวตฺตนา ฯ

[๔๔๖] ตตฺถ กตมา ภวทฺธิจฺจํ ภวิสฺสํติ อตฺตา ฯ โลก
 จาติ ยา เหวรฺรปา ทฺธิจฺจํ ทฺธิจฺจํคตํ ฯ เป ฯ จิปริเยสํคฺคาโห อยํ
 อุกฺกตํ ภวทฺธิจฺจํ ฯ ตตฺถ กตมา วิภวทฺธิจฺจํ น ภวิสฺสํติ อตฺตา ฯ
 โลก จาติ ยา เหวรฺรปา ทฺธิจฺจํ ทฺธิจฺจํคตํ ฯ เป ฯ จิปริเยสํคฺคาโห
 อยํ อุกฺกตํ วิภวทฺธิจฺจํ ฯ

[៤៤៧] គតុត កត្តា ឥតុត្តន្តបិដក ឥតុត្តន្ត ចតុត្តា ។ តៃកោ
 ភាគី យា ចេតុត្តា ភិក្ខុភិក្ខុភិក្ខុ ។ បេ ។ វិប្បិយេន្ទកុកាហៃ ចម្ប
 ទុក្ខភិក្ខុ ឥតុត្តន្តបិដក ។ គតុត កត្តា ចុក្ខនេតុត្តន្ត ចុក្ខនេតុត្តន្ត
 ចតុត្តា ។ តៃកោ ភាគី យា ចេតុត្តា ភិក្ខុភិក្ខុភិក្ខុ ។ បេ ។
 វិប្បិយេន្ទកុកាហៃ ចម្ប ទុក្ខភិក្ខុ ចុក្ខនេតុត្តន្ត ។

[៤៤៨] គតុត កត្តា ចន្ទនេតុត្តន្ត ចន្ទនេតុត្តា ។ តៃកោ
 ភាគី យា ចេតុត្តា ភិក្ខុភិក្ខុភិក្ខុ ។ បេ ។ វិប្បិយេន្ទកុកាហៃ ចម្ប
 ទុក្ខភិក្ខុ ចន្ទនេតុត្តន្ត ។ គតុត កត្តា ចន្ទនេតុត្តន្ត ចន្ទនេតុត្តា
 ចតុត្តា ។ តៃកោ ភាគី យា ចេតុត្តា ភិក្ខុភិក្ខុភិក្ខុ ។ បេ ។
 វិប្បិយេន្ទកុកាហៃ ចម្ប ទុក្ខភិក្ខុ ចន្ទនេតុត្តន្ត ។

[៤៤៩] គតុត កត្តា បុព្វបទនេតុត្តន្ត បុព្វបទនេតុត្តា យា
 ចុក្ខនេតុត្តន្ត ភិក្ខុភិក្ខុភិក្ខុ ។ បេ ។ វិប្បិយេន្ទកុកាហៃ ចម្ប ទុក្ខភិក្ខុ
 បុព្វបទនេតុត្តន្ត ។ គតុត កត្តា ចុក្ខនេតុត្តន្ត ចុក្ខនេតុត្តា យា
 ចុក្ខនេតុត្តន្ត ភិក្ខុភិក្ខុភិក្ខុ ។ បេ ។ វិប្បិយេន្ទកុកាហៃ ចម្ប
 ទុក្ខភិក្ខុ ចុក្ខនេតុត្តន្ត ។

[៤៥០] គតុត កត្តា ចិវិក្ខុ យំ ន ចិវិក្ខុ ចិវិក្ខុតុក្កេន ន
 ចិវិក្ខុ បាបកាមំ ចក្កនេតុត្តន្ត ចម្ប ឥតុត្តន្ត ចិវិក្ខុ
 ចិវិក្ខុ ។ គតុត កត្តា ចិវិក្ខុ យំ ន ចិវិក្ខុតុក្កេន ចិវិក្ខុតុក្កេន
 ចិវិក្ខុ យំ ន ចិវិក្ខុតុក្កេន បាបកាមំ ចក្កនេតុត្តន្ត ចម្ប ឥតុត្តន្ត
 ចិវិក្ខុ ចិវិក្ខុ ចិវិក្ខុតុក្កេន ។

[๘๕๓] ตตถ กตมา หิรั ยํ หิริยติ หิริยิตพฺเพน หิริยติ
 ปาปกาณํ อฏฺฐถานํ รมฺมานํ สฺมาปตฺติยา อຍံ သုဇ္ဈတိ ဟိရံ ၊
 တတထ ဂကမံ ဝိတုတပုပ္ဖံ ယံ ဝိတုတပုပ္ဖတိ ဝိတုတပုပ္ဖတပုပ္ဖေန ဝိတုတပုပ္ဖတိ
 ပာပကောဏံ အတ္ထုတောဏံ အမ္မာဏံ ဝိတုတပုပ္ဖတိ ဝိတု သုဇ္ဈတိ ဝိတုတပုပ္ဖံ ၊

[๘๕๔] တตถ กตมา โทဝจສຸສຸຕາ ສ່ຮຸມມິເຄ ດຸຈຸຈມາເນ
 ໂທວຈສຸສຸຍັ ໂທວຈສຸສຸຍັ ໂທວຈສຸສຸຕາ ວິປັປຼກຸດທາທິຕາ ວິປັປຸຈຸນິກ-
 ສຳຕຕາ ອນາທຽຍິ ອນາທຽຕາ ອຄາຣວຕາ ອປັປຼກຸດສຸວຕາ ອຍັ
 ດຸຈຸຈຕິ ໂທວຈສຸສຸຕາ ၊ ຕຕຸດ ກຕມາ ປາປມິຕຸຕຕາ ເຍ ເຕ ປຸຕຸຕຕາ
 ອສຸສຸທຸຈາ ທຸສຸສຸຕາ ອປັປຸສຸສຸຕາ ມຈຸຣິໂນ ທຸປປເນວາ ຍາ ເຕສໍ
 ເສວນາ ນິເສວນາ ສໍເສວນາ ກຊນາ ສມຸກຊນາ ກຕຸຕິ ສມຸກຕຸຕິ
 ຕໍສມຸປວງຸຕຕາ ອຍັ ດຸຈຸຈຕິ ປາປມິຕຸຕຕາ ၊

[๘๕๕] တတထ ကတမာ ໂສ່ວຈສຸສຸຕາ ສ່ຮຸມມິເຄ ດຸຈຸຈມາເນ
 ໂສ່ວຈສຸສຸຍັ ໂສ່ວຈສຸສຸຍັ ໂສ່ວຈສຸສຸຕາ ອປັປຼກຸດທາທິຕາ ອວິປັປຸຈຸນິກ-
 ສຳຕຕາ ສ່າທຽຍິ ສ່າທຽຕາ ສ່ຄາຣວຕາ ສປັປຼກຸດສຸວຕາ ອຍັ
 ດຸຈຸຈຕິ ໂສ່ວຈສຸສຸຕາ ၊ ຕຕຸດ ກຕມາ ກຸຣຸຍານມິຕຸຕຕາ ເຍ ເຕ
 ປຸຕຸຕຕາ ສ່ທຸຈາ ສິ່ດວນຸໂຕ ພຸສຸສຸຕາ ຈາຕວນຸໂຕ ປເນວນຸໂຕ ຍາ
 ເຕສໍ ເສວນາ ນິເສວນາ ສໍເສວນາ ກຊນາ ສມຸກຊນາ ກຕຸຕິ ສມຸກຕຸຕິ
 ຕໍສມຸປວງຸຕຕາ ອຍັ ດຸຈຸຈຕິ ກຸຣຸຍານມິຕຸຕຕາ ၊

[๘๕๖] တတထ ကတမာ ອາປຕຸຕິກຸສຸຕຕາ ປເນຈມິ ອາປຕຸຕິກຸຊນຸຈາ
 ອາປຕຸຕິໂຍ ສຕຸຕມິ ອາປຕຸຕິກຸຊນຸຈາ ອາປຕຸຕິໂຍ ຍາ ຕາສໍ ອາປຕຸຕິນິ

อาปตฺติกุตฺตตา ปณฺณา ปชานนา ฯ เป ฯ อโมโห ชมฺมวិโย
 สมนฺมาทิฏฺฐิ อโย อจฺจุติ อาปตฺติกุตฺตตา ฯ ตตฺถ กตฺมา อาปตฺติ-
 กุจฺจํกุตฺตตา ยา ตาหิ อาปตฺติกฺกิ กุจฺจํกุตฺตตา ปณฺณา
 ปชานนา ฯ เป ฯ อโมโห ชมฺมวิโย สมนฺมาทิฏฺฐิ อโย อจฺจุติ
 อาปตฺติกุจฺจํกุตฺตตา ฯ

[๔๕๕] ตตฺถ กตฺมา สฺมาปตฺติกุตฺตตา อตฺถิ อวิตฺถกุตฺตวិการา
 สฺมาปตฺติ อตฺถิ อวิตฺถกุตฺตวาทฺตว สฺมาปตฺติ อตฺถิ อวิตฺถก-
 อวិการา สฺมาปตฺติ ยา ตาสํ สฺมาปตฺตินํ สฺมาปตฺติกุตฺตตา ปณฺณา
 ปชานนา ฯ เป ฯ อโมโห ชมฺมวิโย สมนฺมาทิฏฺฐิ อโย อจฺจุติ
 สฺมาปตฺติกุตฺตตา ฯ ตตฺถ กตฺมา สฺมาปตฺติกุจฺจํกุตฺตตา ยา ตาหิ
 สฺมาปตฺติกฺกิ กุจฺจํกุตฺตตา ปณฺณา ปชานนา ฯ เป ฯ อโมโห
 ชมฺมวิโย สมนฺมาทิฏฺฐิ อโย อจฺจุติ สฺมาปตฺติกุจฺจํกุตฺตตา ฯ

[๔๕๖] ตตฺถ กตฺมา ชาติกุตฺตตา อจฺจุวาทฺตว โจจฺจุวาทฺต
 รูปวาทฺต จจฺจุวิญฺญาณวาทฺต โสธวาทฺต สทฺธวาทฺต โสธวิญฺญาณวาทฺต
 ฆานวาทฺต กณฺธวาทฺต ฆานวิญฺญาณวาทฺต ชิวนวาทฺต รัสวาทฺต ชิวน-
 วิญฺญาณวาทฺต กายวาทฺต โผฏฺฐัพฺพวาทฺต กายวิญฺญาณวาทฺต มโน-
 วาทฺต ชมฺมวาทฺต มโนวิญฺญาณวาทฺต ยา ตาสํ ชาติกุตฺตตา
 ปณฺณา ปชานนา ฯ เป ฯ อโมโห ชมฺมวิโย สมนฺมาทิฏฺฐิ อโย
 อจฺจุติ ชาติกุตฺตตา ฯ ตตฺถ กตฺมา มนสิการกุตฺตตา ยา ตาสํ
 ชาติกุตฺตนา มนสิการกุตฺตตา ปณฺณา ปชานนา ฯ เป ฯ อโมโห ชมฺม-

ឥមុរាភិធម្មិ ឈំ ទុទុទតិ ឧទ្ទុទានកុដតា ។

[៨៥៨] គតុត កត្ថិម បាធម្មវិ មា បាធម្មវតា ឧទិមុតា
ឧទុកតា ឧកុដតា ឈំ ទុទុទតិ បាធម្មវិ ។ គតុត កត្ថិម មតុតវិ
មា មុតុតា មតុតវតា ឧកុកុដតា ឧកុតិកតា មុទុទុតតា ឈំ
ទុទុទតិ មតុតវិ ។

[៨៦០] គតុត កត្ថិម ធម្មិ មា ធម្មិ ធម្មនតា ឧទិវាសនតា
ឧទុកុតិកុ ឧទុកុវិ ឧតុតមនតា ទុតុតតុត ឈំ ទុទុទតិ ធម្មិ ។
គតុត កត្ថិម ឥវុទុត ម កាយិក ឧវុតិកុត វាទុតិក ឧវុតិកុត
កាយិកវាទុតិក ឧវុតិកុត ម ធម្មិ ទុទុទតិ ឥវុទុត ។ ឥវុតិកុត ឥត-
តុតវិ ឥវុទុត ។

[៨៦១] គតុត កត្ថិម ឥវុតុត មា ឥវុ វាទុ ឧទុកុតា កុកុតា
បរកុកុតា បរាភិស្មត្ថិ កុកុតាមនតា ឧត្ថិវាសនតិកា គតារុប្បិ
វាទុ បរាម មា ឥវុ វាទុ ឆេវ កុកុតតុតា ឆេវនិមា កុកុតតុតា
បរិ កុកុតកុតា កុកុតតុតា គតារុប្បិ វាទុ ភាទិកា កុតិ
មា គតុត ឥតុតវាទុតា ឥតុតវាទុតា ឧតុតវាទុតា ធម្មិ ទុទុទតិ
ឥវុតុត ។ គតុត កត្ថិម បរិស្មតុតាវិ កុតុ បរិស្មតុតាវា ឧតុត-
បរិស្មតុតាវិ ។ ឆេវបរិស្មតុតាវិ ។ ឆេវបរិស្មតុតាវិ កុតុ បរិស្មតុតាវិ
កុតិ ឧតុតបរិស្មតុតាវេន វា ឆេវបរិស្មតុតាវេន វា ឈំ ទុទុទតិ
បរិស្មតុតាវិ ។

[៨៦២] គតុត កត្ថិម ធម្មិវិធម្ម ឧតុតតុតាវា ឆេវបរិស្មតុតាវិ

อวฺตฺติกฺกโม กายิกวฺจาสฺสโก อวฺตฺติกฺกโม อหํ อจฺจุจติ สํตฺตวิปคฺคิ สํพฺพมํ
 ทุสฺสํตฺตํ สํตฺตวิปคฺคิ ฯ ตคฺคต กตฺมา ทิฏฺฐิวิปคฺคิ นคฺคิ ทินฺนํ นคฺคิ
 ยิฏฺฐํ นคฺคิ หุคฺคิ นคฺคิ สุกฺขทฺถกฺกฺขานํ กมฺมฺมานํ ผลวิปาโก นคฺคิ
 อหํ โลโก นคฺคิ ปโร โลโก นคฺคิ มาตา นคฺคิ ปิตา นคฺคิ
 สํตฺตา โอปปาทิกา นคฺคิ โลเก สมนพฺรหฺมณฺณา สมนคฺคตฺตา สมนฺนา-
 ปฏฺธิปฺนฺนา เย อิมญฺจ โลกํ ปรมฺญจ โลกํ สยํ อภินฺนฺนา สจฺจุตฺตวฺวา
 ปเวเทนคฺคิ ยิฏฺฐํ เทวรูปา ทิฏฺฐิ ทิฏฺฐิคคํ ฯ เป ฯ วิปริเยสคฺคคาโ
 อหํ อจฺจุจติ ทิฏฺฐิวิปคฺคิ สํพฺพมํ มิจฺจุทิฏฺฐิ ทิฏฺฐิวิปคฺคิ ฯ

[๘๗๓] ตคฺคต กตฺมา สํตฺตมฺปทา กายิกอวฺตฺติกฺกโม วฺจาสฺสโก
 อวฺตฺติกฺกโม กายิกวฺจาสฺสโก อวฺตฺติกฺกโม อหํ อจฺจุจติ สํตฺตมฺปทา
 สํพฺพมํ สํตฺตสํวโร สํตฺตมฺปทา ฯ ตคฺคต กตฺมา ทิฏฺฐิมฺปทา นคฺคิ
 ทินฺนํ นคฺคิ ยิฏฺฐํ นคฺคิ หุคฺคิ นคฺคิ สุกฺขทฺถกฺกฺขานํ กมฺมฺมานํ
 ผลวิปาโก นคฺคิ อหํ โลโก นคฺคิ ปโร โลโก นคฺคิ มาตา
 นคฺคิ ปิตา นคฺคิ สํตฺตา โอปปาทิกา นคฺคิ โลเก สมนพฺรหฺมณฺณา
 สมนคฺคตฺตา สมนฺนาปฏฺธิปฺนฺนา เย อิมญฺจ โลกํ ปรมฺญจ โลกํ สยํ
 อภินฺนฺนา สจฺจุตฺตวฺวา ปเวเทนคฺคิ ยิฏฺฐํ เทวรูปา ปญฺญา ปชานนา
 ฯ เป ฯ อโมโห ชมฺมวฺชโย สมนฺนาทิฏฺฐิ อหํ อจฺจุจติ ทิฏฺฐิมฺปทา
 สํพฺพมํ สมนฺนาทิฏฺฐิ ทิฏฺฐิมฺปทา ฯ

[๘๗๔] ตคฺคต กตฺมา สํตฺตวิสํวโร กายิกอวฺตฺติกฺกโม วฺจาสฺสโก
 อวฺตฺติกฺกโม กายิกวฺจาสฺสโก อวฺตฺติกฺกโม อหํ อจฺจุจติ สํตฺตวิสํวโร

សុខុប្បិ ស័ព្វតំវិទូរោ ស័ព្វភិក្ខុគុច្ចិ ។ គគុដ កតមា ភិក្ខុឌីវិតុគុច្ចិ កម្មេន្ត-
កតណារ៉េ សុខានុត្តរិកណារ៉េ អកុច្ចង្គភិក្ខុផ្កេ ណារ៉េ ជន្តង្គភិក្ខុ
ណារ៉េ ។

[๘๗๓] ทิฏฐิวิสุตฺติ โข ปนาคิ ยา ปญฺเฌา ปชานฺนา ฯ เปฯ
 ตโมโห ชมฺมวึจโย สฺมมาทิฏฐิ ฯ ยถาทิฏฐิสฺส ฯ ปชานนฺติ โย
 เจตสึโก วิริยารมฺภโก ฯ เปฯ สฺมมาวาจาโม ฯ

[๘๗๔] ตัณโณติ ชาตินภํ ชราภํ พยาธิภํ มรณภํ ฯ ๑ ตัณโณติ
 จานนุติ ชาติ ชรา พยาธิ มรณ ๑ ตัณณิสสํ ๑ โยนิโส ปชานนุติ
 อธิ ภิกขุ อญฺญปฺพนํ ปาปกาณํ อฏฺฐถานํ ฆมฺมานํ อญฺญปาทาย
 ฌนํ ชเนติ วายมติ จิริยํ อารภติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปทหติ
 อญฺญปฺพนํ ปาปกาณํ อฏฺฐถานํ ฆมฺมานํ ปทานาย ฌนํ ชเนติ
 วายมติ จิริยํ อารภติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปทหติ อญฺญปฺพนํ
 อฏฺฐถานํ ฆมฺมานํ อญฺญปาทาย ฌนํ ชเนติ วายมติ จิริยํ อารภติ
 จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปทหติ อญฺญปฺพนํ อฏฺฐถานํ ฆมฺมานํ จิตฺตยา
 อตฺมโมสํสา ยโยโยภาวาย เวปฺตุสสา ภาวนาย ปาริบริยา ฌนํ
 ชเนติ วายมติ จิริยํ อารภติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปทหติ ฯ ๑

[๘๗๕] อสังขตวัตถุ ๑ กุตเตสุ มมเมตฺติ ยา กุตถานํ มมมานํ
ภาวนาย อสังขตขันธ์ ภิชโยกมฺยตา ๑ อပ္ปฏิกานิตา ๑ ปะชานตฺมินฺติ
ยา กุตถานํ มมมานํ ภาวนาย ตํกุกกุจกิริยตา ตํตคฺจกิริยตา
อฏฺฐจิตฺติริยตา อโนตฺตํวตฺติตตา อนิกฺขิตคฺคฺจนฺทตา อนิกฺขิตคฺคฺชรฺรตา

ธาสเณวหา ภาวหา พหุตั้งกมมัม ๑

[๘๗๖] วิชฺชาติ ติสฺโส วิชฺชา ปุพฺพเพณิสาธานุสฺสตีณานัม วิชฺชา
 สฺสทฺตานัม จุคฺคปฺปาเต ฌานัม วิชฺชา อาสฺวานัม ขเย ฌานัม วิชฺชา ๑
 วิมุตฺตํติ เทว วิมุตฺตํติโย จิตฺตํสฺส ๑ อธิมุตฺตํติ นิพฺพานณฺจ ๑

[๘๗๗] ขเย ฌานนฺติ มคฺคธมฺมํจิสฺส ฌานัม ๑ อหุปฺปาเต
 ฌานนฺติ ผลธมฺมํจิสฺส ฌานัม ๑

นิฤเขปกณฺท์ นิฏฺฐิตัม ๑

อตุลุตถารกณฺท์

[๔๗๘] กตเม ชมฺมา กุสฺสตา จตุสฺส ฐมฺมํสฺส กุสฺสํ อิมะ ชมฺมา
 กุสฺสตา ฯ กตเม ชมฺมา อกุสฺสตา ทฺวาทส อกุสฺสจจิตฺตบุปฺปาทา อิมะ
 ชมฺมา อกุสฺสตา ฯ กตเม ชมฺมา อพฺยากตา จตุสฺส ฐมฺมํสฺส วิปาโก
 ตํสฺส ฐมฺมํสฺส กิริยาพฺยากตํ รูปญฺจ นิตฺตพฺพานญฺจ อิมะ ชมฺมา อพฺยากตา ฯ

[๔๗๙] กตเม ชมฺมา สํชายน เวทนาย สํมฺปยุตฺตา กามา-
 วจรกุสฺสโต จตุตฺตารो โสมนสฺสํสํหคตา จิตฺตบุปฺปาทา อกุสฺสโต
 จตุตฺตารอ กามาจรกุสฺสตํสํ วิปากโต จ กิริยโต จ ปญฺจ
 รูปาวจรตติกจตุกกฺขณานา กุสฺสโต จ วิปากโต จ กิริยโต จ
 โลกุตฺตรตติกจตุกกฺขณานา กุสฺสโต จ วิปากโต จ เอตฺตบุปฺพนํ
 สํชํ เวทนํ จเปตฺวา อิมะ ชมฺมา สํชายน เวทนาย สํมฺปยุตฺตา ฯ
 กตเม ชมฺมา ทฺถุชายน เวทนาย สํมฺปยุตฺตา เทว โทมนสฺสํสํหคตา
 จิตฺตบุปฺปาทา ทฺถุชสํหคตํ กายวิญฺญาณํ เอตฺตบุปฺพนํ ทฺถุชํ
 เวทนํ จเปตฺวา อิมะ ชมฺมา ทฺถุชายน เวทนาย สํมฺปยุตฺตา ฯ
 กตเม ชมฺมา อทฺถุชมสํชายน เวทนาย สํมฺปยุตฺตา กามาจรกุสฺสโต
 จตุตฺตารอ อฺเปกฺกชาสํหคตา จิตฺตบุปฺปาทา อกุสฺสโต ฉ กามาจร-
 กุสฺสตํสํ วิปากโต ทส อกุสฺสตํสํ วิปากโต ฉ กิริยโต ฉ
 รูปาวจร จตุตฺตํ ฉณํ กุสฺสโต จ วิปากโต จ กิริยโต จ
 จตุตฺตารอ อารูปํ กุสฺสโต จ วิปากโต จ กิริยโต จ โลกุตฺตรํ

គំនុំ ភូមិគុំ កិរិយាបុយាកតំ ឥវុប្បេន រូបំ ឱវេ ធម្មតា ចន្ទកិច្ចខុ-
 ឡង្គិកេតិកា ។ កតមេ ធម្មតា ចន្ទកិច្ចខុឡង្គិកេតិកា ឧត្តារាវិ
 រមត្ថា ឧបរិយាប្បណា ឧត្តារិ ។ តាមឈ្មួញធានី វិបុលាឈ្មួញ ឱវេ
 ធម្មតា ចន្ទកិច្ចខុឡង្គិកេតិកា ។

[៨៨៣] កតមេ ធម្មតា ឥវិទកុក្ខវិចារា កាមាវចរកុក្ខតំ ចកុក្ខតំ
 កាមាវចរកុក្ខតត្ថំ វិហាកតិ ខេកាត្ថំ ធិតុប្បាហា ចកុក្ខតត្ថំ
 វិហាកតិ កេវ កិរិយតិ ខេកាត្ថំ រូបាវចរំ បឋមំ ធានំ កុក្ខតតិ ។
 វិហាកតិ ។ កិរិយតិ ។ តិកុក្ខត្ថំ បឋមំ ធានំ កុក្ខតតិ ។
 វិហាកតិ ។ ខេតុប្បប្បនេ វិទកុក្ខវិចារេ ឥវេត្ថា ឱវេ ធម្មតា
 ឥវិទកុក្ខវិចារា ។ កតមេ ធម្មតា ឧវិទកុក្ខវិចារមត្ថា រូបាវចរ-
 ប្បណុក្ខេ កុតិយំ ធានំ កុក្ខតតិ ។ វិហាកតិ ។ កិរិយតិ ។
 តិកុក្ខត្ថំ ប្បណុក្ខេ កុតិយំ ធានំ កុក្ខតតិ ។ វិហាកតិ ។ ខេតុប្បប្បនំ
 វិចារំ ឥវេត្ថា ឱវេ ធម្មតា ឧវិទកុក្ខវិចារមត្ថា ។ កតមេ ធម្មតា
 ឧវិទកុក្ខវិចារា កេវ ប្បណុក្ខេធានី រូបាវចរតិកិក្ខុធានា
 កុក្ខតតិ ។ វិហាកតិ ។ កិរិយតិ ។ ឧត្តារាវិ ឧរុប្បា កុក្ខតតិ
 ។ វិហាកតិ ។ កិរិយតិ ។ តិកុក្ខត្ថំ តិកិក្ខុធានា កុក្ខតតិ ។
 វិហាកតិ ។ ប្បណុក្ខេ កុតិយេ ធានេ ឧប្បប្បនំ ។ វិចារា
 រូបេន វិបុលាឈ្មួញ ឱវេ ធម្មតា ឧវិទកុក្ខវិចារា ។ វិទកុក្ខ-
 ខាតិ វិចារា ន វត្ថុតុវិវេ ឥវិទកុក្ខវិចារិធីនី ឧវិទកុក្ខវិចារ-
 មត្ថតិធីនី ឧវិទកុក្ខវិចារិធីនី ។

[๘๘๕] กตเม ชมฺมา ปิติดังหคตา กามาวจรกุตโต จตุตาโร
 โสมนุตฺตังสหคตา จิตฺตบุปฺปาทา อกุตโต จตุตาโร กามาวจร-
 กุตตํ วิปากโต ปญฺจ กิริยโต ปญฺจ รูปาวจรกุตติกชฺฌมานา
 กุตโต จ วิปากโต จ กิริยโต จ โลกุตฺตรกุตติกชฺฌมานา
 กุตโต จ วิปากโต จ เขตฺตบุปฺพนํ ปิตี ชเปตฺวา อิม
 ชมฺมา ปิติดังหคตา ฯ กตเม ชมฺมา สุตฺตังสหคตา กามาวจรกุตโต
 จตุตาโร โสมนุตฺตังสหคตา จิตฺตบุปฺปาทา อกุตโต จตุตาโร
 กามาวจรกุตตํ วิปากโต ฌ กิริยโต ปญฺจ รูปาวจรกุต-
 ติกชฺฌมานา กุตโต จ วิปากโต จ กิริยโต จ โลกุตฺตร-
 ติกชฺฌมานา กุตโต จ วิปากโต จ เขตฺตบุปฺพนํ สุตฺตํ
 ชเปตฺวา อิม ชมฺมา สุตฺตังสหคตา ฯ กตเม ชมฺมา อูเปกฺขาสหคตา
 กามาวจรกุตโต จตุตาโร อูเปกฺขาสหคตา จิตฺตบุปฺปาทา อกุตโต
 ฌ . กามาวจรกุตตํ วิปากโต ทส อกุตตํ วิปากโต ฌ
 กิริยโต ฌ รูปาวจร จตุตฺถิ ฌานํ กุตโต จ วิปากโต จ
 กิริยโต จ จตุตาโร อารุปฺปา กุตโต จ วิปากโต จ กิริยโต
 จ โลกุตฺตร จตุตฺถิ ฌานํ กุตโต จ วิปากโต จ เขตฺตบุปฺพนํ
 อูเปกฺขํ ชเปตฺวา อิม ชมฺมา อูเปกฺขาสหคตา ฯ ปิตี น ปิติดังหคตา
 สุตฺตังสหคตา น อูเปกฺขาสหคตา สุตฺตํ น สุตฺตังสหคตํ สียา ปิติดังหค-
 ตํ น อูเปกฺขาสหคตํ สียา น วตฺตพฺพํ ปิติดังหคตฺตํ ฯ เทว โทมนุต-
 ตังสหคตา จิตฺตบุปฺปาทา ทุกุตฺตังสหคตํ กายวิญญานํ ยา จ เวทนา

อุเปกฺขา รูปญฯ นิพฺพานญฯ อิมํ ชมฺมา น วตฺตพฺพา ปิ-
 ติสฺสหคคาติมี สุตฺตหคคาติมี อุเปกฺขาสหคคาติมี ฯ

[๔๔๕] กตเม ชมฺมา ทสฺสเนนปฺหาคพฺพา จตฺตาริ ทิฏฺฐิ-
 กตสฺมปฺยุตฺตา จิตฺตูปฺปาทา วิจิกิञฺจาสหคโต จิตฺตูปฺปาโท อิมํ
 ชมฺมา ทสฺสเนนปฺหาคพฺพา ฯ กตเม ชมฺมา ภาวนายปฺหาคพฺพา
 อุตฺตรจฺจสหคโต จิตฺตูปฺปาโท อิมํ ชมฺมา ภาวนายปฺหาคพฺพา ฯ
 จตฺตาริ ทิฏฺฐิจิตฺตวิปฺยุตฺตโลภสหคตา จิตฺตูปฺปาทา เทว โทมนสฺส-
 สหคตา จิตฺตูปฺปาทา อิมํ ชมฺมา สียา ทสฺสเนนปฺหาคพฺพา
 สียา ภาวนายปฺหาคพฺพา ฯ กตเม ชมฺมา เหนวทสฺสเนน ภาว-
 นายปฺหาคพฺพา จตุสฺส ภูมีสฺส กุสฺสํ จตุสฺส ภูมีสฺส วิปาโก คัสสํ
 ภูมีสฺส กิริยาพฺยาภตํ รูปญฯ นิพฺพานญฯ อิมํ ชมฺมา เหนว-
 ทสฺสเนน ภาวนายปฺหาคพฺพา ฯ

[๔๔๖] กตเม ชมฺมา ทสฺสเนนปฺหาคพฺพเหตุกา จตฺตาริ
 ทิฏฺฐิจิตฺตสฺมปฺยุตฺตา จิตฺตูปฺปาทา วิจิกิञฺจาสหคโต จิตฺตูปฺปาโท
 เอตฺตูปฺปนฺนํ โมหํ ชเปตฺวา อิมํ ชมฺมา ทสฺสเนนปฺหาคพฺพเหตุกา ฯ
 กตเม ชมฺมา ภาวนายปฺหาคพฺพเหตุกา อุตฺตรจฺจสหคโต จิตฺตูปฺปาโท
 เอตฺตูปฺปนฺนํ โมหํ ชเปตฺวา อิมํ ชมฺมา ภาวนายปฺหาคพฺพเหตุกา ฯ
 จตฺตาริ ทิฏฺฐิจิตฺตวิปฺยุตฺตโลภสหคตา จิตฺตูปฺปาทา เทว โทมนสฺส-
 สหคตา จิตฺตูปฺปาทา อิมํ ชมฺมา สียา ทสฺสเนนปฺหาคพฺพเหตุกา
 สียา ภาวนายปฺหาคพฺพเหตุกา ฯ กตเม ชมฺมา เหนวทสฺสเนน-

นภาวนายปหาดพฺพเหตุกา วิจิณฺณสทฺทโต โมโห อตุกฺข-
สทฺทโต โมโห จตุสฺส ภูมฺมํสฺส กุสฺสํ จตุสฺส ภูมฺมํสฺส วิปาโก ตํสฺส
ภูมฺมํสฺส กิริยาพฺยาकर्ตํ รูปญฺจ นิพฺพานญฺจ อิมํ ชมฺมา เนว-
ทสฺสํเนน นภาวนายปหาดพฺพเหตุกา ฯ

[๔๘๗] กตเม ชมฺมา อาจยคามิโน ตํสฺส ภูมฺมํสฺส กุสฺสํ อกุสฺสํ
อิมํ ชมฺมา อาจยคามิโน ฯ กตเม ชมฺมา อปจยคามิโน จตุตาโร
มคฺคา อปริยาปนฺนา อิมํ ชมฺมา อปจยคามิโน ฯ กตเม ชมฺมา
เนวอาจยคามิโน นวาปจยคามิโน จตุสฺส ภูมฺมํสฺส วิปาโก ตํสฺส ภูมฺมํสฺส
กิริยาพฺยาकर्ตํ รูปญฺจ นิพฺพานญฺจ อิมํ ชมฺมา เนวอาจยคามิโน-
นวาปจยคามิโน ฯ

[๔๘๘] กตเม ชมฺมา เสกฺขา จตุตาโร มคฺคา อปริยาปนฺนา
เหตุจิมานิ จ ตํณิ สํมณฺณณตานิ อิมํ ชมฺมา เสกฺขา ฯ กตเม
shmฺมา อเสกฺขา อูปริมํ อรหตฺตผลํ อิมํ ชมฺมา อเสกฺขา ฯ
กตเม ชมฺมา เนวเสกฺขานาเสกฺขา ตํสฺส ภูมฺมํสฺส กุสฺสํ อกุสฺสํ
ตํสฺส ภูมฺมํสฺส วิปาโก ตํสฺส ภูมฺมํสฺส กิริยาพฺยาकर्ตํ รูปญฺจ นิพฺพานญฺจ
อิมํ ชมฺมา เนวเสกฺขานาเสกฺขา ฯ

[๔๘๙] กตเม ชมฺมา ปริตฺตา กามาวจรกุสฺสํ อกุสฺสํ สพัโพ
กามาวจรสฺส วิปาโก กามาวจรกิริยาพฺยาकर्ตํ สพัพฺพญฺจ ฐมฺมํ อิมํ
shmฺมา ปริตฺตา ฯ กตเม ชมฺมา มหคฺคตา รูปาวจรา อรูปาวจรา
กุสฺสตาพฺยาकर्ตา อิมํ ชมฺมา มหคฺคตา ฯ กตเม ชมฺมา อปฺปมํณา

จตุตถาโร มคฺคา อปริยาปฺนฺหา จตุตฺตาริ จ สํมณฺณสฺสานิ นีพ-
พานญฺจ อิมํ ชมฺมา อปฺปมาณา ฯ

[๔๘๐] กตเม ชมฺมา ปรีตฺตารมฺมณา สํพุทฺโธ กามาวจรสํ-
วิปาโก กิริยา มโนธาคู กิริยาเหตุกา มโนวิญญาณธาคู โสมนสฺส-
สํหคตา อิมํ ชมฺมา ปรีตฺตารมฺมณา ฯ กตเม ชมฺมา มหคฺคตาร-
มฺมณา วิญญาณญฺจายคฺฉํ เนวสํญญาณาสํญญายคฺฉํ อิมํ
ชมฺมา มหคฺคตารมฺมณา ฯ กตเม ชมฺมา อปฺปมาณารมฺมณา
จตุตถาโร มคฺคา อปริยาปฺนฺหา จตุตฺตาริ จ สํมณฺณสฺสานิ อิมํ
ชมฺมา อปฺปมาณารมฺมณา ฯ กามาวจรกฺกฺสโต จตุตถาโร ฌาณ-
วิปฺปยุตฺตา จิตฺตฺตฺตฺตฺตา กิริยโต จตุตถาโร ฌาณวิปฺปยุตฺตา
จิตฺตฺตฺตฺตฺตา สํพุทฺโธ อกฺกฺสโต อิมํ ชมฺมา สํยา ปรีตฺตารมฺมณา
สํยา มหคฺคตารมฺมณา น อปฺปมาณารมฺมณา สํยา น วตฺตพฺพฯ
ปรีตฺตารมฺมณาติมี มหคฺคตารมฺมณาติมี ฯ กามาวจรกฺกฺสโต จตุตถาโร
ฌาณสํปฺยุตฺตา จิตฺตฺตฺตฺตฺตา กิริยโต จตุตถาโร ฌาณสํปฺยุตฺตา
จิตฺตฺตฺตฺตฺตา ฐาปาวจร จิตฺตฺตฺตฺตฺตา ฌาณํ กฺกฺสโต จ กิริยโต จ
กิริยาเหตุกา มโนวิญญาณธาคู อฺเปกฺขาสํหคตา อิมํ ชมฺมา
สํยา ปรีตฺตารมฺมณา สํยา มหคฺคตารมฺมณา สํยา อปฺปมาณาร-
มฺมณา สํยา น วตฺตพฺพฯ ปรีตฺตารมฺมณาติมี มหคฺคตารมฺมณาติมี
อปฺปมาณารมฺมณาติมี ฯ ฐาปาวจรกิริยาจตุกฺกฺขณฺนา กฺกฺสโต จ
วิปาโก จ กิริยโต จ จิตฺตฺตฺตฺตฺตา ฌาณสํ วิปาโก อากาสา-

นญายตนํ อากิญจณญายตนํ อิมะ ชมฺมา น วุตฺตพฺพา ปรีตฺตา-
รम्मณาทิปี มหฺกคฺคตารम्मณาทิปี อปฺปมาณารम्मณาทิปี ฯ ฐปณฺจ
นิพฺพานญฺจ อนารम्मณา ฯ

[๘๘๓] กตเม ชมฺมา ทัฬหา ทฺวาทส อกฺขตจิตฺตบุปฺปาทา อิมะ
ชมฺมา ทัฬหา ฯ กตเม ชมฺมา มชฺฌิมา ตัสฺส ภูมัสฺส กุสฺสํ ตัสฺส
ภูมัสฺส วิปาโก ตัสฺส ภูมัสฺส กิริยาพฺยาภตํ สํพฺเพญฺจ รูปํ อิมะ ชมฺมา
มชฺฌิมา ฯ กตเม ชมฺมา ปณฺเฑตา จตฺตารโ มคฺคา อปฺริยาปนฺหา
จตฺตาริ จ สํมณฺเฑตานิ นิพฺพานญฺจ อิมะ ชมฺมา ปณฺเฑตา ฯ

[๘๘๔] กตเม ชมฺมา มิจฺจตฺตนิยตา จตฺตารโ ทิฏฺฐิจิตฺตสํ-
ปยุตฺตา จิตฺตบุปฺปาทา เทว โทมนสฺสสํหคฺคา จิตฺตบุปฺปาทา อิมะ
ชมฺมา สียา มิจฺจตฺตนิยตา สียา อนิยตา ฯ กตเม ชมฺมา สํมุตฺต-
นิยตา จตฺตารโ มคฺคา อปฺริยาปนฺหา อิมะ ชมฺมา สํมุตฺตนิยตา ฯ
กตเม ชมฺมา อนิยตา จตฺตารโ ทิฏฺฐิจิตฺตวิปฺปยุตฺตโลภสํหคฺคา
จิตฺตบุปฺปาทา วิจิจฺจาสํหคฺโค จิตฺตบุปฺปาโท อุตฺตจฺจสํหคฺโค
จิตฺตบุปฺปาโท ตัสฺส ภูมัสฺส กุสฺสํ จตฺตัสฺส ภูมัสฺส วิปาโก ตัสฺส ภูมัสฺส
กิริยาพฺยาภตํ ฐปณฺจ นิพฺพานญฺจ อิมะ ชมฺมา อนิยตา ฯ

[๘๘๕] กตเม ชมฺมา มคฺคตารम्मณา กามาวจรกุสฺสโต จตฺตารโ
ฌาณสํปยุตฺตา จิตฺตบุปฺปาทา กิริยโต จตฺตารโ ฌาณสํปยุตฺตา
จิตฺตบุปฺปาทา อิมะ ชมฺมา สียา มคฺคตารम्मณา น มคฺคตฺเตกฺกา
สียา มคฺคาชฺชิตฺติโน สียา น วุตฺตพฺพา มคฺคตารम्मณาทิปี มคฺคา-

ธิปติโนติมี ฯ จตุตถาโร อริยมคฺคา น มคฺคารมฺมณา มคฺคเหตฺกาทิยา มคฺคาธิปติโน ติยา น วตฺตพฺพา มคฺคาธิปติโนติ ฯ ฐาปาวจโร จตุตฺถํ ฌานํ กุสฺลโต ฯ กิริยโต ฯ กิริยาเหตฺกาทิโน วิญญฺณวาทนาตุ อุปกฺขาสทฺทกฺคา อิมํ ฐมา ติยา มคฺคารมฺมณา น มคฺคเหตฺกาทิโน มคฺคาธิปติโน ติยา น วตฺตพฺพา มคฺคารมฺมณาติ ฯ ฐาปาวจโร กุสฺลโต จตุตฺถาโร ฌานวิปฺปยุตฺตา จิตฺตูปฺปาทา สํพหํ อกุสฺลํ สํพหํ ฐาปาวจโร วิปាកโต กิริยโต น จิตฺตูปฺปาทา ฐาปาวจโร จิตฺตอกฺกฏฏณานา กุสฺลโต ฯ วิปាកโต ฯ กิริยโต ฯ จตุตฺถกุสฺลํ ฌานํ วิปាកโต จตุตฺถาโร ฐาปูปฺปา กุสฺลโต ฯ วิปាកโต ฯ กิริยโต ฯ จตุตฺถาโร ฯ ฐาปูปฺปา น วตฺตพฺพา มคฺคารมฺมณาติมี มคฺคเหตฺกาทิมี มคฺคาธิปติโนติมี ฯ ฐาปาวจโร นิพฺพานญฺจ อนารมฺมณา ฯ

[๘๘๔] กตเม ฐมา อุปฺปนฺนา จตุสฺส ภูมึสฺส วิปាកโต ยญฺจ ฐาปํ กมฺมสฺส กตฺตา อิมํ ฐมา ติยา อุปฺปนฺนา ติยา อุปฺปาทิโน น วตฺตพฺพา อนุปฺปนฺนาติ ฯ จตุสฺส ภูมึสฺส กุสฺลํ อกุสฺลํ ติสฺส ภูมึสฺส กิริยาพฺยาภตํ ยญฺจ ฐาปํ น กมฺมสฺส กตฺตา อิมํ ฐมา ติยา อุปฺปนฺนา ติยา อนุปฺปนฺนา น วตฺตพฺพา อุปฺปาทิโนติ ฯ นิพฺพานํ น วตฺตพฺหํ อุปฺปนฺนติมี อนุปฺปนฺนติมี อุปฺปาทิมี ฯ

[๘๘๕] นิพฺพานํ ฐาปญฺจ สํพหํ ฐมา ติยา อตฺถา ติยา อนาคตา ติยา ปจฺจุปฺปนฺนา ฯ นิพฺพานํ น วตฺตพฺหํ อตฺถิโนติมี

อนาคตนํตีมี ปจฺจุปปนฺนํตีมี ฯ

[๘๘๖] กตเม ชมฺมา อตฺตารมฺมณา วิญฺญาณญายตนํ
 แนวสณฺณานาสณฺณายตนํ อีเม ชมฺมา อตฺตารมฺมณา ฯ นีโยคา
 อนาคตารมฺมณา นตฺติ ฯ กตเม ชมฺมา ปจฺจุปปนฺนารมฺมณา เทว
 ปญฺจวิญฺญาณานิ ทิสฺโส ฯ มโนชาตฺตโย อีเม ชมฺมา ปจฺจุปปนฺนา-
 รมฺมณา ฯ กามาจฺจรกฺขณํ วิปากโต ทส จิตฺตบุปฺปาทา อกฺขณํ
 วิปากโต มโนวิญฺญาณชาตฺต อฺเปกฺขาสทฺทกา กิริยาเหตุกา มโน-
 วิญฺญาณชาตฺต โสมนสฺสทฺทกา อีเม ชมฺมา สียา อตฺตารมฺมณา
 สียา อนาคตารมฺมณา สียา ปจฺจุปปนฺนารมฺมณา ฯ กามาจฺจรกฺขณํ
 อกฺขณํ กิริยโต นว จิตฺตบุปฺปาทา รูปาจฺจ จตฺตํ ฌานํ กฺขณโต
 ฯ กิริยโต ฯ อีเม ชมฺมา สียา อตฺตารมฺมณา สียา อนาคตา-
 รมฺมณา สียา ปจฺจุปปนฺนารมฺมณา สียา น วตฺตพฺพา อตฺตา-
 รมฺมณาทิมี อนาคตารมฺมณาทิมี ปจฺจุปปนฺนารมฺมณาทิมี ฯ รูปา-
 จฺจรติจกฺกชฺชณานา กฺขณโต ฯ วิปากโต ฯ กิริยโต ฯ จตฺตกฺกชฺช-
 ฌานสฺส วิปากโต อากาสาณญายตนํ อากิณฺณญายตนํ จตฺตาริ
 มคฺคา อปริยาปฺปนา จตฺตาริ ฯ สามญฺจณานิ อีเม ชมฺมา น
 วตฺตพฺพา อตฺตารมฺมณาทิมี อนาคตารมฺมณาทิมี ปจฺจุปปนฺนา-
 รมฺมณาทิมี ฯ รูปญฺจ นิพฺพานญฺจ อนารมฺมณา ฯ

[๘๘๗] อนินฺทริยพทฺตรูปญฺจ นิพฺพานญฺจ จเปตฺวา สทฺเพ ชมฺมา
 สียา อชฺฌตฺตา สียา พหิทฺธา สียา อชฺฌตฺตพหิทฺธา ฯ อนินฺทริย-

[๘๐๐] กตเม ชมฺมา เหตุ ตโย กุสฺสเหตุ ตโย อกุสฺสเหตุ
 ตโย อพฺยาगतเหตุ อโลโก กุสฺสเหตุ อโทโส กุสฺสเหตุ จตุสฺ
 ฐมฺมํ กุสฺสเหตุ อปฺปชฺชนฺติ อโมโห กุสฺสเหตุ กามาวจรกุสฺสโต
 จตุตฺตาริ ฌาณวิปฺปยุตฺเต จิตฺตูปฺปาเท ฌเปตฺวา จตุสฺ ฐมฺมํ กุสฺสเหตุ
 อปฺปชฺชนฺติ โลโก อจฺจุสฺ โลภสฺสเหตุ จิตฺตูปฺปาเท อปฺปชฺชนฺติ
 โทโส ทฺวํสฺ โทมนสฺสเหตุ จิตฺตูปฺปาเท อปฺปชฺชนฺติ โมโห
 สฺพพฺยากุสฺสเหตุ อปฺปชฺชนฺติ อโลโก วิปាកเหตุ อโทโส วิปាកเหตุ
 กามาวจรสฺส วิปាកโต อเหตุเก จิตฺตูปฺปาเท ฌเปตฺวา จตุสฺ ฐมฺมํ
 วิปាកสฺ อปฺปชฺชนฺติ อโมโห วิปាកเหตุ กามาวจรสฺส วิปាកโต
 อเหตุเก จิตฺตูปฺปาเท ฌเปตฺวา จตุตฺตาริ ฌาณวิปฺปยุตฺเต จิตฺตูปฺปา
 เท ฌเปตฺวา จตุสฺ ฐมฺมํ วิปាកสฺ อปฺปชฺชนฺติ อโลโก กิริยเหตุ
 อโทโส กิริยเหตุ กามาวจรกิริยโต อเหตุเก จิตฺตูปฺปาเท ฌเปตฺวา
 ตฺส ฐมฺมํ กิริยสฺ อปฺปชฺชนฺติ อโมโห กิริยเหตุ กามาวจรกิริยโต
 อเหตุเก จิตฺตูปฺปาเท ฌเปตฺวา จตุตฺตาริ ฌาณวิปฺปยุตฺเต จิตฺตูปฺ
 ปาเท ฌเปตฺวา ตฺส ฐมฺมํ กิริยสฺ อปฺปชฺชนฺติ อิมะ ชมฺมา เหตุ ฯ
 กตเม ชมฺมา นเหตุ ฌเปตฺวา เหตุ จตุสฺ ฐมฺมํ กุสฺสํ อกุสฺสํ
 จตุสฺ ฐมฺมํ วิปាកิ ตฺส ฐมฺมํ กิริยาพฺยาगतํ ฐปนํ นิพฺพานญจ
 อิมะ ชมฺมา นเหตุ ฯ

[๘๐๑] กตเม ชมฺมา สเหตุกา วิจิจฺฉิณาสฺสเหตุ อตฺตฤชา
 สเหตุ โมหํ ฌเปตฺวา อวเสสํ อกุสฺสํ จตุสฺ ฐมฺมํ กุสฺสํ

กามาจรรตัส วิปากโต อเหตุเก จิตฺตูปปาเท จเปตฺวา จตฺตํ
 ภูมีสุ วิปากโก กามาจรรกิริยโต อเหตุเก จิตฺตูปปาเท จเปตฺวา
 ตัสสุ ภูมีสุ กิริยาพฺยาภคํ อิมํ ธมฺมา สเหตุกา ฯ กตเม
 ธมฺมา อเหตุกา วิจิกิณฺณาสทกโต โมโห อุตฺตฺตจฺจสทกโต โมโห
 เทว ปญฺจวิญฺญาณานิ ติสฺโส ฯ มโนธาคฺโช ปญฺจ ฯ
 อเหตุกา มโนวิญฺญาณธาคฺโช ฐปญฺจ นีพฺพานญฺจ อิมํ ธมฺมา
 อเหตุกา ฯ

[๔๐๒] กตเม ธมฺมา เหตุสมฺปยุตฺตา วิจิกิณฺณาสทกํ อุตฺ-
 ตฺตจฺจสทกํ โมหํ จเปตฺวา อวเสสํ อภุสํ จตฺตํ ภูมีสุ ภุสํ
 กามาจรรตัส วิปากโต อเหตุเก จิตฺตูปปาเท จเปตฺวา จตฺตํ ภูมีสุ
 วิปากโก กามาจรรกิริยโต อเหตุเก จิตฺตูปปาเท จเปตฺวา ตัสสุ
 ภูมีสุ กิริยาพฺยาภคํ อิมํ ธมฺมา เหตุสมฺปยุตฺตา ฯ กตเม ธมฺมา
 เหตุวิปยุตฺตา วิจิกิณฺณาสทกโต โมโห อุตฺตฺตจฺจสทกโต โมโห
 เทว ปญฺจวิญฺญาณานิ ติสฺโส ฯ มโนธาคฺโช ปญฺจ ฯ อเหตุกา
 มโนวิญฺญาณธาคฺโช ฐปญฺจ นีพฺพานญฺจ อิมํ ธมฺมา เหตุ-
 วิปยุตฺตา ฯ

[๔๐๓] กตเม ธมฺมา เหตุเจวสเหตุกาจ ยตฺถ เทว ตโย
 เหตุ เอกโต อุปฺปชฺชนติ อิมํ ธมฺมา เหตุเจวสเหตุกาจ ฯ
 กตเม ธมฺมา สเหตุกาเจวณํเหตุ จตฺตํ ภูมีสุ ภุสํ อภุสํ
 กามาจรรตัส วิปากโต อเหตุเก จิตฺตูปปาเท จเปตฺวา จตฺตํ

ภุมฺมัสสุ วิปាកโก กามาวจรกิริยโต อเหตุเก จิตฺตูปฺปาเท ชเปตฺวา
 ตัสสุ ภุมฺมัสสุ กิริยาพฺยาภตฺติ อเหตุอุปฺปนฺเน เหตุ ชเปตฺวา อิม
 สมฺมา สเหตุกาเจว น จ เหตุ ๑ อเหตุกา สมฺมา น วตฺตพฺพา
 เหตุเจว สเหตุกา จาติมี สเหตุกาเจว น จ เหตุติมี ๑

[๘๐๔] กตเม สมฺมา เหตุเจว เหตุสมฺปยุตฺตาจ ยตฺถ เทว
 ตโย เหตุ เอกโต อุปฺปชฺชนฺติ อิม สมฺมา เหตุเจว เหตุ-
 สมฺปยุตฺตาจ ๑ กตเม สมฺมา เหตุสมฺปยุตฺตาเจว น จ เหตุ จตฺตัสสุ
 ภุมฺมัสสุ กุสฺสํ อกุสฺสํ กามาวจรสฺส วิปាកโต อเหตุเก จิตฺตูป-
 ปาเท ชเปตฺวา จตฺตัสสุ ภุมฺมัสสุ วิปាកโก กามาวจรกิริยโต อเหตุเก
 จิตฺตูปฺปาเท ชเปตฺวา ตัสสุ ภุมฺมัสสุ กิริยาพฺยาภตฺติ อเหตุอุปฺปนฺเน
 เหตุ ชเปตฺวา อิม สมฺมา เหตุสมฺปยุตฺตาเจว น จ เหตุ ๑ เหตุ-
 วิปยุตฺตา สมฺมา น วตฺตพฺพา เหตุเจว เหตุสมฺปยุตฺตา จาติมี
 เหตุสมฺปยุตฺตาเจว น จ เหตุติมี ๑

[๘๐๕] กตเม สมฺมา นเหตุสเหตุกา จตฺตัสสุ ภุมฺมัสสุ กุสฺสํ
 อกุสฺสํ กามาวจรสฺส วิปាកโต อเหตุเก จิตฺตูปฺปาเท ชเปตฺวา
 จตฺตัสสุ ภุมฺมัสสุ วิปាកโก กามาวจรกิริยโต อเหตุเก จิตฺตูปฺปาเท
 ชเปตฺวา ตัสสุ ภุมฺมัสสุ กิริยาพฺยาภตฺติ อเหตุอุปฺปนฺเน เหตุ ชเปตฺวา
 อิม สมฺมา นเหตุสเหตุกา ๑ กตเม สมฺมา นเหตุ อเหตุกา เทว
 ปญฺจวิญฺญาณานิ ทิสฺโส จ มโนชาคุโย ปญฺจ จ อเหตุกา
 มโนวิญฺญาณชาคุโย รูปญฺจ นิตฺถานญฺจ อิม สมฺมา นเหตุ-

ខេតុកា ។ ខេតុ ធម្មា ន វត្ថុតុប្បា នខេត្តតុខេត្តកាគីរី នខេត្ត-
ខេត្តកាគីរី ។

[៥០៦] កតមេ ធម្មា ស្រុប្បុរុយា ឧត្តុ ភូមីតុ កុតតំ ខកុតតំ
ឧត្តុ ភូមីតុ វិហាហិ គីតុ ភូមីតុ កិរិយាប្បុរុកតំ ស្រុប្បុរុ រូបំ
ចិរេ ធម្មា ស្រុប្បុរុយា ។ កតមេ ធម្មា ប្រុប្បុរុយា និប្បុរុ
ចិរេ ធម្មា ប្រុប្បុរុយា ។

[៥០៧] កតមេ ធម្មា សង្ខតា ឧត្តុ ភូមីតុ កុតតំ ខកុតតំ
ឧត្តុ ភូមីតុ វិហាហិ គីតុ ភូមីតុ កិរិយាប្បុរុកតំ ស្រុប្បុរុ រូបំ
ចិរេ ធម្មា សង្ខតា ។ កតមេ ធម្មា ប្រុប្បុរុយា និប្បុរុ ចិរេ
ធម្មា ប្រុប្បុរុយា ។

[៥០៨] កតមេ ធម្មា សនិកតុតនា រូបាយតនំ ចិរេ ធម្មា
សនិកតុតនា ។ កតមេ ធម្មា បនិកតុតនា ឧប្បាយតនំ ។ បេ ។
ស្រុប្បុរុយា ឧត្តុ ភូមីតុ កុតតំ ខកុតតំ ឧត្តុ ភូមីតុ វិហាហិ
គីតុ ភូមីតុ កិរិយាប្បុរុកតំ ប្រុប្បុរុ ចិរេ បនិកតុតនំ ប្រុប្បុរុ ធម្មា-
បនិកតុតនំ និប្បុរុ ចិរេ ធម្មា បនិកតុតនា ។

[៥០៩] កតមេ ធម្មា សប្បុរុយា ឧប្បាយតនំ ។ បេ ។ ស្រុប្បុរុយា-
បនិកតុតនំ ចិរេ ធម្មា សប្បុរុយា ។ កតមេ ធម្មា បប្បុរុយា ឧត្តុ
ភូមីតុ កុតតំ ខកុតតំ ឧត្តុ ភូមីតុ វិហាហិ គីតុ ភូមីតុ កិរិយា-
ប្បុរុកតំ ប្រុប្បុរុ ចិរេ បប្បុរុយា បប្បុរុ ធម្មាបនិកតុតនំ

นิพพานญฯ อิมะ ชมมา อปฺปฏิทา ฯ

[๘๓๐] กตเม ชมมา ฐึโน จตุตาโร ฯ มหาภูตา จตุณฺณญฯ
มหาภูตานํ อูปาทาย ฐึโน อิมะ ชมมา ฐึโน ฯ กตเม ชมมา
อฐึโน จตุสฺ ฐึมฺสฺ กุสฺสํ อกุสฺสํ จตุสฺ ฐึมฺสฺ วิปาโก
กฺกํ ฐึมฺสฺ กิริยาพฺยากํ นิพพานญฯ อิมะ ชมมา อฐึโน ฯ

[๘๓๑] กตเม ชมมา โถกียา กฺกํ ฐึมฺสฺ กุสฺสํ อกุสฺสํ
กฺกํ ฐึมฺสฺ วิปาโก กฺกํ ฐึมฺสฺ กิริยาพฺยากํ สํพฺพญฯ ฐึโน อิมะ
ชมมา โถกียา ฯ กตเม ชมมา โถกุตฺตรา จตุตาโร มคฺคา
อปริยาปนฺนา จตุตาริ ฯ ตามณฺณณฺณนิ นิพพานญฯ อิมะ ชมมา
โถกุตฺตรา ฯ

[๘๓๒] สํพเพว ชมมา เกณจิวิญญฺเญยฺยา เกณจินิวิญญฺเญยฺยา ฯ

[๘๓๓] กตเม ชมมา ชาตฺวา จตุตาโร ชาตฺวา กามาตฺโถ
ภวาทฺโถ ทิฏฺฐาตฺโถ อวิชฺชาตฺโถ กามาตฺโถ อฏฺฐสฺ โธภสฺสทฺเตสฺ
จิตฺตูปฺปาเทสฺ อูปฺปชฺชติ ภวาทฺโถ จตุสฺ ทิฏฺฐิจิตฺตวิปฺปยุตฺตโธภ-
สฺสทฺเตสฺ จิตฺตูปฺปาเทสฺ อูปฺปชฺชติ ทิฏฺฐาตฺโถ จตุสฺ ทิฏฺฐิจิต-
ตฺมฺบยุตฺเตสฺ จิตฺตูปฺปาเทสฺ อูปฺปชฺชติ อวิชฺชาตฺโถ สํพฺพากุสฺสํ
อูปฺปชฺชติ อิมะ ชมมา ชาตฺวา ฯ กตเม ชมมา โนชาตฺวา
จเปตฺวา ชาตฺเว อวเสตฺ อกุสฺสํ จตุสฺ ฐึมฺสฺ กุสฺสํ จตุสฺ
ฐึมฺสฺ วิปาโก กฺกํ ฐึมฺสฺ กิริยาพฺยากํ ฐึนญฯ นิพพานญฯ

[๘๓๗] กตเม ชมฺมา อาสวฺวา เจว อาสวสํปยุตฺตา จ ยคฺค
เทว ทโย อาสวฺวา เอกโต อปฺปชฺชนติ อีเม ชมฺมา อาสว-
วา อาสวสํปยุตฺตา จ ๑ กตเม ชมฺมา อาสวสํปยุตฺตา เจว-
โน จ อาสวฺวา จเปตฺวา อาสวฺว อวเสถํ อกฺขณํ อีเม ชมฺมา
อาสวสํปยุตฺตา เจว โน จ อาสวฺวา ๑ อาสววิปฺปยุตฺตา ชมฺมา น
วคฺคตฺตพฺพา อาสวฺวา เจว อาสวสํปยุตฺตา จาติมี อาสวสํปยุตฺตา เจว-
โน จ อาสวฺวาติมี ๑

[๘๓๘] กตเม ชมฺมา อาสววิปฺปยุตฺตา สํสาธา ทฺวํสุ โทมนสฺส-
สํหคฺเคสุ จิตฺตูปฺปาเทสุ อปฺปนฺโน โมโห วิจิจฺจุณาสํหคโต โมโห
อฺนฺนํ จ สํหคโต โมโห ตํสุ ภูมํสุ กฺขณํ ตํสุ ภูมํสุ วิปาโก ตํสุ
ภูมํสุ กิริยาพฺยาภตํ สํพฺพณํ ฐนํ อีเม ชมฺมา อาสววิปฺปยุตฺตา-
สํสาธา ๑ กตเม ชมฺมา อาสววิปฺปยุตฺตา อนาสวฺวา จคฺคตฺตาโร มคฺคา
ทปฺปียาปฺนฺนา จคฺคตฺตาโร จ สํมณฺณณณณานิ นีพฺพานณํ อีเม ชมฺมา
อาสววิปฺปยุตฺตา อนาสวฺวา ๑ อาสวสํปยุตฺตา ชมฺมา น วคฺคตฺตพฺพา
อาสววิปฺปยุตฺตา สํสาธาติมี อาสววิปฺปยุตฺตา อนาสวฺวาติมี ๑

[๘๓๙] กตเม ชมฺมา สณฺโณชนา ทสฺส สณฺโณชนา นิ กามราคะ-
สณฺโณชนํ ปฏฺธิสณฺโณชนํ มานสณฺโณชนํ ทิฏฺฐิสีสณฺโณชนํ วิจิจฺจุณา-
สณฺโณชนํ สํสพฺพตฺตปฺปราคสณฺโณชนํ ภวราคะสณฺโณชนํ อิตฺถา-
สณฺโณชนํ มจฺจุรียสณฺโณชนํ ทวิชฺชาสณฺโณชนํ กามราคะสณฺโณชนํ

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

[๘๒๐] กตเม ชมฺมา สฉนฺโณชฌนียา ตีสุ ภูมัสสุ กุสสํ อกุสสํ
 ตีสุ ภูมัสสุ วิปาสโก ตีสุ ภูมัสสุ กิริยาพฺยุยากตํ สทฺทพฺพญฯ ฐมฺปี
 อิมะ ชมฺมา สฉนฺโณชฌนียา ฯ กตเม ชมฺมา อสฉนฺโณชฌนียา จตุตฺตาวโร
 มคฺคา อปปริยาปนฺนา จตุตฺตาวโร ฯ สํมณฺณณณณณนิ นีพฺพานณฺญฯ อิมะ
 ชมฺมา อสฉนฺโณชฌนียา ฯ

[๘๒๓] กตเม รรุมมา สณฺโณชนตมฺปยุตฺตา อุตฺตจฺจุตฺตหคตํ
โมหํ จเปตฺวา อวເေတံ อပ္ပສံ อိเม รรุมมา สณฺโณชนตมฺปยุตฺตา ฯ

กตเม ชมฺมา สยโลชนวิปฺปยุตฺตา อุตฺตจฺจสทฺทโม โมหิ จตุสสุ
ภุมฺมัสสุ กุสฺสํ จตุสสุ ภุมฺมัสสุ วิปาโก ตัสสุ ภุมฺมัสสุ กิริยาพฺยาकर्ตํ
รูปญฺจ นิพฺพานญฺจ อิมํ ชมฺมา สยโลชนวิปฺปยุตฺตา ฯ

[๔๒๕] กตเม ชมฺมา สยโลชนาเจวสยโลชนินา จ ตาเนว
สยโลชนานิ สยโลชนาเจวสยโลชนินา จ ฯ กตเม ชมฺมา
สยโลชนินาเจว โน จ สยโลชนา จเปตฺวา สยโลชนเน อวเสตํ
อกุสฺสํ ตัสสุ ภุมฺมัสสุ กุสฺสํ ตัสสุ ภุมฺมัสสุ วิปาโก ตัสสุ ภุมฺมัสสุ กิริยา-
พฺยาकर्ตํ สัพฺพญฺจ รูปํ อิมํ ชมฺมา สยโลชนินาเจว โน จ
สยโลชนา ฯ อสยโลชนินา ชมฺมา น วตฺตพฺพา สยโลชนาเจว-
สยโลชนินา จาติมี สยโลชนินาเจว โน จ สยโลชนาติมี ฯ

[๔๒๖] กตเม ชมฺมา สยโลชนาเจวสยโลชนสํปยุตฺตา จ
ยตฺถ เทวํ ตังนิ สยโลชนานิ เอกโต อุนฺนปชฺชนติ อิมํ
shmā สยโลชนาเจวสยโลชนสํปยุตฺตา จ ฯ กตเม ชมฺมา
สยโลชนสํปยุตฺตาเจว โน จ สยโลชนา จเปตฺวา สยโลชนเน
อวเสตํ อกุสฺสํ อิมํ ชมฺมา สยโลชนสํปยุตฺตาเจว โน จ สย-
โลชนา ฯ สยโลชนวิปฺปยุตฺตา ชมฺมา น วตฺตพฺพา สยโลชนา-
เจวสยโลชนสํปยุตฺตา จาติมี สยโลชนสํปยุตฺตาเจว โน จ สย-
โลชนาติมี ฯ

[๔๒๗] กตเม ชมฺมา สยโลชนวิปฺปยุตฺตา สยโลชนินา อุตฺต-
จฺจสทฺทโม โมหิ ตัสสุ ภุมฺมัสสุ กุสฺสํ ตัสสุ ภุมฺมัสสุ วิปาโก

คัสสุ ภูมัสสุ กิริยาพฺยาภคํ สหฺพพณฺณํ ฐปฺเป อิมํ ฐมา สณฺโณชฺชน-
 วิปฺปยุตฺตา สณฺโณชฺชนิยา ฯ กตเม ฐมา สณฺโณชฺชนวิปฺปยุตฺตา-
 อสณฺโณชฺชนิยา จตุตฺตาริ มคฺคา อปริยาปฺนฺนา จตุตฺตาริ ฯ สํมณฺเณ-
 สฺถานิ นิสฺสํพณฺณํ อิมํ ฐมา สณฺโณชฺชนวิปฺปยุตฺตา อสณฺโณชฺ-
 ชฺชนิยา ฯ สณฺโณชฺชนสํปยุตฺตา ฐมา น วตฺตพฺพวา สณฺโณชฺชน-
 วิปฺปยุตฺตา สณฺโณชฺชนิยาติมี สณฺโณชฺชนวิปฺปยุตฺตา อสณฺโณชฺชนิยาติมี ฯ

[๘๒๕] กตเม ฐมา คนฺถา จตุตฺตาริ คนฺถา อภิขฺเฌา
 กายคนฺโถ พฺยาปาทิ กายคนฺโถ สัตถพฺพตฺตปฺรมาโส กายคนฺโถ
 อิทํสจฺจาภินเวโส กายคนฺโถ อภิขฺเฌา กายคนฺโถ อฏฺฐสํ โสภ-
 สหฺกเตสํ จิตฺตฺตฺตปฺปาทสํ อฏฺฐปฺปชฺชติ พฺยาปาทิ กายคนฺโถ ทฺวีสํ
 โทมนสฺสสหฺกเตสํ จิตฺตฺตฺตปฺปาทสํ อฏฺฐปฺปชฺชติ สัตถพฺพตฺตปฺรมาโส
 กายคนฺโถ ฯ อิทํสจฺจาภินเวโส กายคนฺโถ ฯ จตุสํ ทิสฺสจฺจิต-
 สํปยุตฺเตสํ จิตฺตฺตฺตปฺปาทสํ อฏฺฐปฺปชฺชติ อิมํ ฐมา คนฺถา ฯ
 กตเม ฐมา โนคนฺถา ชฺเปตฺวา คนฺถอ อวเสสํ อกฺกตํ จตุสํ
 ภูมัสสุ กุสฺสํ จตุสํ ภูมัสสุ วิปาโก คัสสุ ภูมัสสุ กิริยาพฺยาภคํ
 ฐปฺณํ นิสฺสํพณฺณํ อิมํ ฐมา โนคนฺถา ฯ

[๘๒๖] กตเม ฐมา คนฺถนิยา คัสสุ ภูมัสสุ กุสฺสํ อกฺกตํ
 คัสสุ ภูมัสสุ วิปาโก คัสสุ ภูมัสสุ กิริยาพฺยาภคํ สหฺพพณฺณํ ฐปฺเป
 อิมํ ฐมา คนฺถนิยา ฯ กตเม ฐมา อคนฺถนิยา จตุตฺตาริ

มคฺคา อปริยาปณา จตฺตาริ ๑ สํมณฺณณณานิ นิพฺพานณฺ ๑ อิม
 ชมฺมา อคณฺณนิยา ๑

[๘๒๗] กตเม ชมฺมา คณฺหสํปยุตฺตา จตฺตาริ ทิฏฺฐิจิต-
 สํปยุตฺตา จิตฺตูปปาทา จตฺตาริ ทิฏฺฐิจิตฺตวิปยุตฺตโณภสํหคฺคา
 จิตฺตูปปาทา เอตฺตูปฺปนฺนํ โถภํ ชเปตฺวา เทว โทมนสฺสสํหคฺคา
 จิตฺตูปปาทา เอตฺตูปฺปนฺนํ ปฏฺธิชํ ชเปตฺวา อิม ชมฺมา คณฺห-
 สํปยุตฺตา ๑ กตเม ชมฺมา คณฺหวิปยุตฺตา จตฺตํ ทิฏฺฐิจิต-
 วิปยุตฺตโณภสํหคฺเตสํ จิตฺตูปปาเทสํ อุปฺปนฺโน โถภํ ทฺวํสํ
 โทมนสฺสสํหคฺเตสํ จิตฺตูปปาเทสํ อุปฺปนฺนํ ปฏฺธิชํ วิจิจฺจึณฺณสํหคฺโต
 จิตฺตูปปาโท อุกฺกจฺจสํหคฺโต จิตฺตูปปาโท จตฺตํ ภูมํสํ กุสฺลํ
 จตฺตํ ภูมํสํ วิปาโก ตํสํ ภูมํสํ กิริยาพฺยาภตํ รูปณฺ ๑ นิพฺพานณฺ ๑
 อิม ชมฺมา คณฺหวิปยุตฺตา ๑

[๘๒๘] กตเม ชมฺมา คณฺหาเจวคณฺณนิยา ๑ เตว คณฺหา
 คณฺหาเจวคณฺณนิยา ๑ กตเม ชมฺมา คณฺณนิยาเจว โน ๑ คณฺหา
 ชเปตฺวา คณฺเถ อวเสถํ อกุสฺลํ ตํสํ ภูมํสํ กุสฺลํ ตํสํ ภูมํสํ
 วิปาโก ตํสํ ภูมํสํ กิริยาพฺยาภตํ สํพฺพณฺ ๑ รุปํ อิม ชมฺมา
 คณฺณนิยาเจว โน ๑ คณฺหา ๑ อคณฺณนิยา ชมฺมา น วตฺตพฺพา คณฺหา-
 เจว คณฺณนิยาจาทิมี คณฺณนิยาเจว โน ๑ คณฺหาจาทิมี ๑

[๘๒๙] กตเม ชมฺมา คณฺหาเจวคณฺหสํปยุตฺตา ๑ ยตฺถ
 ทิฏฺฐิ ๑ โถภํ ๑ เอภโต อุปฺปชฺชนฺติ อิม ชมฺมา คณฺหาเจว-

คณตัมมปยุตฺตา จ ๖ กตเม ชมฺมา คณตัมมปยุตฺตา เจว โน จ คณฺถา
 อฏฺฐ โสภสฺสทกฺคา จิตฺตูปปาทา เทว โทมนสฺสสฺสทกฺคา จิตฺตูป-
 ปาทา เอตฺตูปฺปนฺเน คณฺเถ จเปตฺวา อิมे ชมฺมา คณตัมม-
 ปยุตฺตา เจว โน จ คณฺถา ๖ คณฺถวิปฺปยุตฺตา ชมฺมา น วตฺตพฺพา
 คณฺถา เจว คณตัมมปยุตฺตา จาติมี คณตัมมปยุตฺตา เจว โน จ คณฺถาติมี ๖

[๔๓๐] กตเม ชมฺมา คณฺถวิปฺปยุตฺตา คณฺถนินยา จตุสฺส ทิฏฺฐิ-
 คตวิปฺปยุตฺตโสภสฺสทกฺเคสฺส จิตฺตูปปาทสฺส อุปฺปนฺโน โลโก ทิวสฺส
 โทมนสฺสสฺสทกฺเคสฺส จิตฺตูปปาทสฺส อุปฺปนฺนํ ปฏฺghi วิจิจฺจนาสฺสทกฺโค
 จิตฺตูปปาทो อุตฺตจฺจนาสฺสทกฺโค จิตฺตูปปาทो ตัสฺส ภูมัสฺส กุสฺส
 ตัสฺส ภูมัสฺส วิปาสโก ตัสฺส ภูมัสฺส กิริยาพฺยาการํ สพฺพณฺจ รูปํ อิม
 ชมฺมา คณฺถวิปฺปยุตฺตา คณฺถนินยา ๖ กตเม ชมฺมา คณฺถวิปฺปยุตฺตา-
 อคณฺถนินยา จตฺตาริ มคฺคา อปรียาปนฺนา จตฺตาริ จ สํมณฺเณ-
 ฌณานิ นิพฺพานณฺจ อิม ชมฺมา คณฺถวิปฺปยุตฺตา อคณฺถนินยา ๖
 คณตัมมปยุตฺตา ชมฺมา น วตฺตพฺพา คณฺถวิปฺปยุตฺตา คณฺถนินยาติมี
 คณฺถวิปฺปยุตฺตา อคณฺถนินยาติมี ๖

[๔๓๑] กตเม ชมฺมา โอชา ๖ เป ๖ กตเม ชมฺมา โยคา
 ๖ เป ๖ กตเม ชมฺมา นีวรณา ๘ นีวรณานิ กามจุณฺทนีวรณํ
 พฺยาปาทนีวรณํ ถีนมิตฺตนีวรณํ อุตฺตจฺจกุกฺกุจฺจนีวรณํ วิจิจฺจนา-
 นีวรณํ อวิชฺขานีวรณํ กามจุณฺทนีวรณํ อฏฺฐสฺส โสภสฺสทกฺเคสฺส

จิตตูปปาเทสุ ออุปชชติ พยาปาถนักรณ ทิวส์ โทมนัสส์สทกเตสุ
 จิตตูปปาเทสุ ออุปชชติ ถันมิทฐนักรณ สัสจวารีเกสุ อกุตเตสุ
 ออุปชชติ อุตทจจนักรณ อุตทจจสทกเตสุ จิตตูปปาเทสุ ออุปชชติ
 กุกกจจนักรณ ทิวส์ โทมนัสส์สทกเตสุ จิตตูปปาเทสุ ออุปชชติ
 วิจิกิจจนักรณ วิจิกิจจสทกเตสุ จิตตูปปาเทสุ ออุปชชติ อวิชชา-
 นักรณ สัพพากุตเตสุ ออุปชชติ อิเม ชมมา นักรณา ฯ กตเม
 ชมมา โนนักรณา ฯ เปตวา นักรणे . อวเสส อกุตถิ จตุสสุ
 ฐมัสสุ กุตถิ จตุสสุ ฐมัสสุ วิปาโก ตัสสุ ฐมัสสุ กิริยาพฺยากตํ
 รูปญจ นีพฺพานญจ อิเม ชมมา โนนักรณา ฯ

[๘๓๒] กตเม ชมมา นักรณียา ตัสสุ ฐมัสสุ กุตถิ อกุตถิ
 ตัสสุ ฐมัสสุ วิปาโก ตัสสุ ฐมัสสุ กิริยาพฺยากตํ สัพพญจ รูปํ
 อิเม ชมมา นักรณียา ฯ กตเม ชมมา อนักรณียา จตุตฺตาริ
 มคฺคา อปฺปียาปนฺนา จตุตฺตาริ จ สํมณฺณผลานิ นีพฺพานญจ อิเม
 ชมมา อนักรณียา ฯ

[๘๓๓] กตเม ชมมา นักรณสํปยุตฺตา ทฺวาทส อกุตถ-
 จิตตูปปาธา อิเม ชมมา นักรณสํปยุตฺตา ฯ กตเม ชมมา
 นักรณวิปยุตฺตา จตุสสุ ฐมัสสุ กุตถิ จตุสสุ ฐมัสสุ วิปาโก
 ตัสสุ ฐมัสสุ กิริยาพฺยากตํ รูปญจ นีพฺพานญจ อิเม ชมมา
 นักรณวิปยุตฺตา ฯ

[๘๓๔] กตเม ชมมา นักรณา เจว นักรณียา จ คาเนว

นักรณานิ นักรณาเจวนักรณินาฯ ๑ กตเม ชมฺมา นักรณินา-
 เจวโนจันรณนาฯ ๑ เปตฺวา นักรณเ อวเสถ์ อกฺขตฺถิ ตัสสุ
 ภูมัสสุ กุสฺสํ ตัสสุ ภูมัสสุ วิปาโก ตัสสุ ภูมัสสุ กิริยาพฺยาการํ
 สพฺพญฯ ฐปํ อิม ชมฺมา นักรณินาเจวโนจันรณนาฯ ๑ อนั-
 กรณินา ชมฺมา น วตฺตพฺพา นักรณาเจวนักรณินาจาติมี นักร-
 ณินาเจวโนจันรณนาติมีฯ ๑

[๘๓๕] กตเม ชมฺมา นักรณาเจวนักรณสํปยุตฺตาฯ ๑ ยตฺถ
 เทว ตัณฺนิ นักรณานิ เอกโต อุปฺปชฺชนฺติ อิม ชมฺมา นักรณา-
 เจวนักรณสํปยุตฺตาฯ ๑ กตเม ชมฺมา นักรณสํปยุตฺตาเจว-
 โนจันรณนาฯ ๑ เปตฺวา นักรณเ อวเสถ์ อกฺขตฺถิ อิม ชมฺมา
 นักรณสํปยุตฺตาเจวโนจันรณนาฯ ๑ นักรณวิปฺปยุตฺตา ชมฺมา น
 วตฺตพฺพา นักรณาเจวนักรณสํปยุตฺตาจาติมี นักรณสํปยุตฺตา-
 เจวโนจันรณนาติมีฯ ๑

[๘๓๖] กตเม ชมฺมา นักรณวิปฺปยุตฺตานักรณินา ตัสสุ ภูมัสสุ
 กุสฺสํ ตัสสุ ภูมัสสุ วิปาโก ตัสสุ ภูมัสสุ กิริยาพฺยาการํ สพฺพญฯ
 ฐปํ อิม ชมฺมา นักรณวิปฺปยุตฺตานักรณินาฯ ๑ กตเม ชมฺมา
 นักรณวิปฺปยุตฺตาอนักรณินา จตฺตาโร มคฺคา อปฺริยาปนฺนา
 จตฺตาริฯ ๑ สํมณฺณผลาณิ นิพฺพานญฯ ๑ อิม ชมฺมา นักรณ-
 วิปฺปยุตฺตาอนักรณินาฯ ๑ นักรณสํปยุตฺตา ชมฺมา น วตฺตพฺพา
 นักรณวิปฺปยุตฺตา นักรณินาติมี นักรณวิปฺปยุตฺตาอนักรณินาติมีฯ ๑

[๔๗] กตเม ชมฺมา ปรามาดา ติฏฺฐิปรามาโต จตุตฺถ ติฏฺฐิ-
 คตตมฺบยุคเตตฺถ จิตฺตูปฺปาทេตฺถ อุนฺนปชฺชติ อิมេ ชมฺมา ปรามาดา ฯ
 กตเม ชมฺมา โนปรามาดา จเปตฺวา ปรามาตํ อวເຕຕံ อပ္ပສັ-
 จຈຸຕຸ ກູມັຕຸ ກຸຕຕໍ ຈຈຸຕຸ ກູມັຕຸ ວິປາໄກ ທັຕຸ ກູມັຕຸ ກິຣິຍາພຸຍາກຕໍ
 ງຸປຍຈ ນິພຸພານນຈ ອິເມ ສມມາ ໂນປຣາມາດາ ຯ

[๔๓๘] กตเม ชมฺมา ปรามจฺจํ ตีสุ ภูมฺมํ กุสฺลํ อกุสฺลํ
 ตีสุ ภูมฺมํ วิปาโก ตีสุ ภูมฺมํ กิริยาพฺยาภตํ สหฺพพณฺฯ ฐปฺ
 ยิเม ชมฺมา ปรามจฺจํ ฯ กตเม ชมฺมา อปฺรามจฺจํ จตุตาโร
 มคฺคา อปฺริยาปนฺนา จตุตาริ ฯ สํมณฺณสฺสานิ นิพฺพานญฺฯ อิเม
 ชมฺมา อปฺรามจฺจํ ฯ

[๘๗๘] กตเม ชมฺมา ปรามาสฺสํมပ္ပยุตฺตา จตุตฺตาริ ทิฏฺฐิ-
 คตสํมပ္ပยุตฺตา จิตฺตฺบุปฺปาทา เอตฺตฺบุปฺปนฺนํ ปรามาสฺ ๔ ปฺเตว อิม
 ชมฺมา ปรามาสฺสํมပ္ပยุตฺตา ฯ กตเม ชมฺมา ปรามาสฺวิปฺยุตฺตา
 จตุตฺตาริ ทิฏฺฐิ คตวิปฺยุตฺตโถภสฺสํหคฺคา จิตฺตฺบุปฺปาทา เทว โทมนสฺส-
 สํหคฺคา จิตฺตฺบุปฺปาทา วิจิกิณฺณสํหคฺโค จิตฺตฺบุปฺปาทิ อุตฺตฺรจ-
 สํหคฺโค จิตฺตฺบุปฺปาทิ จตุสฺ ภูมึสฺ กุสฺสํ จตุสฺ ภูมึสฺ วิปฺวาโก
 คัสฺ ภูมึสฺ กิริยาพฺยากตํ รูปญจ นิพฺพชฺชญจ อิม ชมฺมา
 ปรามาสฺวิปฺยุตฺตา ฯ ปรามาสฺ น วคฺตพฺโพ ปรามาสฺสํมပ္ပยุ-
 ตฺโตติมี ปรามาสฺวิปฺยุตฺโตติมี ฯ

[๔๕๐] กตเม ชมฺมา ปรามาณาเจวปฺปามญฺจํ ๑ โสโหว

รูปนฺจ นิพฺพานนฺจ อิมํ ชมฺมา โนจิตฺตํตฺถสํมูจฺจํชานสฺสทฺทโน ๑

[๔๕๖] กตเม ชมฺมา จิตฺตํตฺถสํมูจฺจํชานานุปรินฺทิตฺติโน เวทนากุ-
ชนฺโช สณฺณวากุชนฺโช สงฺขารกุชนฺโช อิมํ ชมฺมา จิตฺตํตฺถสํ-
มูจฺจํชานานุปรินฺทิตฺติโน ๑ กตเม ชมฺมา โนจิตฺตํตฺถสํมูจฺจํชานา-
नुปรินฺทิตฺติโน จิตฺตนฺจ รูปนฺจ นิพฺพานนฺจ อิมํ ชมฺมา โน-
จิตฺตํตฺถสํมูจฺจํชานานุปรินฺทิตฺติโน ๑

[๔๕๗] กตเม ชมฺมา อชฺฌตฺตติกา จกฺขายตฺถํ ๑ เป ๑ มนฺทายตฺถํ
อิมํ ชมฺมา อชฺฌตฺตติกา ๑ กตเม ชมฺมา พาหิรา รุปรายตฺถํ
๑ เป ๑ ชมฺมายตฺถํ อิมํ ชมฺมา พาหิรา ๑

[๔๕๘] กตเม ชมฺมา อุปาทา จกฺขายตฺถํ ๑ เป ๑ กพฺพิกาโร
อาหาโร อิมํ ชมฺมา อุปาทา ๑ กตเม ชมฺมา โนอุปาทา จตฺตํ
ภุมฺมํสํ กุสฺสํ อกุสฺสํ จตฺตํ ภุมฺมํสํ วิปาโก ตํสํ ภุมฺมํสํ กิริยาพฺยาकर्ตํ
จตฺตาริ จ มหาวุฏฺฐา นิพฺพานนฺจ อิมํ ชมฺมา โนอุปาทา ๑

[๔๕๙] กตเม ชมฺมา อุปาทินฺหา ตํสํ ภุมฺมํสํ วิปาโก ยนฺจ
รूपํ กมฺมมํสํ กตฺตคา อิมํ ชมฺมา อุปาทินฺหา ๑ กตเม ชมฺมา
อนุปาทินฺหา ตํสํ ภุมฺมํสํ กุสฺสํ อกุสฺสํ ตํสํ ภุมฺมํสํ กิริยาพฺยาकर्ตํ
ยนฺจ รุปํ น กมฺมมํสํ กตฺตคา จตฺตาริ มคฺคา อปฺริยาปนฺนา
จตฺตาริ จ สํมณฺณผลาณิ นิพฺพานนฺจ อิมํ ชมฺมา อนุปาทินฺหา ๑

[๔๕๖] กตเม ชมฺมา อุปาทานา จตฺตาริ อุปาทานานิ กามุ-

ปาทานํ ทิฏฐุปาทานํ สัตถัพพตูปาทานํ อตฺตวาทูปาทานํ กามุปาทานํ
อฏฐํ โถภสฺสทกเตสฺส จิตฺตูปาเทสฺส อุปฺปชฺชติ ทิฏฐุปาทานญฺ
สัตถัพพตูปาทานญฺ อตฺตวาทูปาทานญฺ จตุสฺ ทิฏฐิจิตฺตสมุပ္ပยุตเตสฺ
จิตฺตูปาเทสฺส อุปฺปชฺชติ อิมํ ชมฺมา อุปาทานา ๑ กตเม ชมฺมา
โนอุปาทานา ๑ ชเปตฺวา อุปาทานเ อวเสถํ อกฺกตํ จตุสฺ ฐมฺมํ
กฺกตํ จตุสฺ ฐมฺมํ วิปาโก ตํ ฐมฺมํ กิริยาพฺยาकर्ตํ รุปญฺ
นิพฺพานญฺ อิมํ ชมฺมา โนอุปาทานา ๑

[๔๕๗] กตเม ชมฺมา อุปาทานิยา ตํ ฐมฺมํ กฺกตํ อกฺกตํ
ตํ ฐมฺมํ วิปาโก ตํ ฐมฺมํ กิริยาพฺยาकर्ตํ สัพพญฺ รุปํ
อิมํ ชมฺมา อุปาทานิยา ๑ กตเม ชมฺมา อนุปาทานิยา จตุตาโร
มคฺคา อปริยาปนฺนา จตุตาริ ๑ ตํตามณฺณฉณานิ นิพฺพานญฺ อิมํ
shmā anupāthanīya ๑

[๔๕๘] กตเม ชมฺมา อุปาทานสมุပ္ပยุตฺตา จตุตาโร ทิฏฐิ-
กตสมุပ္ပยุตฺตโถภสฺสทกตา จิตฺตูปาธา จตุตาโร ทิฏฐิจิตฺตวิปฺปยุตฺต-
โถภสฺสทกตา จิตฺตูปาธา เอตฺถุปฺปนํ โถภํ ชเปตฺวา อิมํ
shmā upāthānasmuppayutta ๑ กตเม ชมฺมา อุปาทานวิปฺปยุตฺตา
จตุสฺ ทิฏฐิจิตฺตวิปฺปยุตฺตโถภสฺสทกเตสฺส จิตฺตูปาเทสฺส อุปฺปนโน โถโก
เทว โทมนสฺสทกตา จิตฺตูปาธา วิจิกิฉฺฉาสทฺทโค จิตฺตูปาโท
อฏฐจฺฉาสทฺทโค จิตฺตูปาโท จตุสฺ ฐมฺมํ กฺกตํ จตุสฺ ฐมฺมํ
วิปาโก ตํ ฐมฺมํ กิริยาพฺยาकर्ตํ รุปญฺ นิพฺพานญฺ อิมํ

ธมฺมา อุปาทานวิปฺปยุตฺตา ฯ

[๘๕๘] กตเม ธมฺมา อุปาทานาเจวอุปาทานินิยาจ ตาเนว
 อุปาทานานิ อุปาทานาเจวอุปาทานินิยาจ ฯ กตเม ธมฺมา อุปา-
 ทานินิยาเจวโนจอุปาทานา จเปตฺวา อุปาทานเ อวเสถํ อกฺขณํ
 ตํสํ ฐมฺมํสํ กฺขณํ ตํสํ ฐมฺมํสํ วิปาทโก ตํสํ ฐมฺมํสํ กิริยาพฺยาकर्ตํ
 สํพฺพญญจ ฐมฺมํ อิมเ ธมฺมา อุปาทานินิยาเจวโนจอุปาทานา ฯ
 ธนุปาทานินิยา ธมฺมา น อตฺตฤทฺฐา อุปาทานาเจวอุปาทานินิยาจาทิมี
 อุปาทานินิยาเจว โนจอุปาทานาทิมี ฯ

[๘๖๐] กตเม ธมฺมา อุปาทานาเจวอุปาทานธมฺมยุตฺตาจ ยตฺถ
 ทิฏฺฐิจิ จ โลโก จ เอกโต อุปฺปชฺชนฺติ อิมเ ธมฺมา อุปาทานาเจว-
 อุปาทานธมฺมยุตฺตาจ ฯ กตเม ธมฺมา อุปาทานธมฺมยุตฺตาเจวโนจ-
 อุปาทานา อฏฺฐจ โลภสํหคตา จิตฺตูปปาตา เอตฺตูปฺปนฺเน อุปาทานเ
 จเปตฺวา อิมเ ธมฺมา อุปาทานธมฺมยุตฺตาเจว โนจอุปาทานา ฯ
 อุปาทานวิปฺปยุตฺตา ธมฺมา น อตฺตฤทฺฐา อุปาทานาเจวอุปาทาน-
 ธมฺมยุตฺตาจาทิมี อุปาทานธมฺมยุตฺตาเจว โนจอุปาทานาทิมี ฯ

[๘๖๓] กตเม ธมฺมา อุปาทานวิปฺปยุตฺตาอุปาทานินิยา จตฺถ
 ทิฏฺฐิจิตฺตวิปฺปยุตฺตโลภสํหคเตสํ จิตฺตูปปาเตสํ อุปฺปนฺโน โลโก เทว
 โทมนสฺสสํหคตา จิตฺตูปปาตา วิจิกิณฺณสํหคโต จิตฺตูปปาโท อตฺ-
 ธจฺจสํหคโต จิตฺตูปปาโท ตํสํ ฐมฺมํสํ กฺขณํ ตํสํ ฐมฺมํสํ วิปาทโก
 ตํสํ ฐมฺมํสํ กิริยาพฺยาकर्ตํ สํพฺพญญจ ฐมฺมํ อิมเ ธมฺมา อุปาทาน-

กิตเตสา ๑ อสงักตัญญา ชมมา น วตฺตพฺพสา กิตเตสา เจว อสงักตัญญา-
จาติมี อสงักตัญญา เจว โน จ กิตเตสาติมี ๑

[๘๖๘] กตเม ชมมา กิตเตสา เจว กิตเตสสมฺปยุตฺตา จ ยตฺถ
เทว ตโย กิตเตสา เขกโต อปฺปชฺชนติ อิม ชมมา กิตเตสา เจว-
กิตเตสสมฺปยุตฺตา จ ๑ กตเม ชมมา กิตเตสสมฺปยุตฺตา เจว โน จ กิตเตสา
ชเปตฺวา กิตเตส อวเสถ อกฺกธํ อิม ชมมา กิตเตสสมฺปยุตฺตา เจว-
โน จ กิตเตสา ๑ กิตเตสวปฺปยุตฺตา ชมมา น วตฺตพฺพสา กิตเตสา เจว-
กิตเตสสมฺปยุตฺตา จาติมี กิตเตสสมฺปยุตฺตา เจว โน จ กิตเตสาติมี ๑

[๘๖๘] กตเม ชมมา กิตเตสวปฺปยุตฺตา อสงักเตสิกา ตัสส ฐมฺมัสสุ
กฺกธํ ตัสส ฐมฺมัสสุ วิปาโก ตัสส ฐมฺมัสสุ กิริยาพฺยาภตํ สพฺพณฺจ
ฐมฺมํ อิม ชมมา กิตเตสวปฺปยุตฺตา อสงักเตสิกา ๑ กตเม ชมมา
กิตเตสวปฺปยุตฺตา อสงักเตสิกา จตฺตาโร มคฺคา อปริยาปนฺนา จตฺ-
ตาริ จ สํมณฺณสฺสานิ นิพฺพานณฺจ อิม ชมมา กิตเตสวปฺปยุตฺตา-
อสงักเตสิกา ๑ กิตเตสสมฺปยุตฺตา ชมมา น วตฺตพฺพสา กิตเตสวปฺ-
ปยุตฺตา อสงักเตสิกาติมี กิตเตสวปฺปยุตฺตา อสงักเตสิกาติมี ๑

[๘๖๙] กตเม ชมมา ทสฺสเนน ปหาตพฺพสา จตฺตาโร ทิฏฺฐิ-
คตสมฺปยุตฺตา จิตฺตูปปาทา วิจิกิณฺณาสทฺทโค จิตฺตูปปาโท อิม
shmama ทสฺสเนน ปหาตพฺพสา ๑ จตฺตาโร ทิฏฺฐิ-
คตวปฺปยุตฺตา โสภ-
สทฺทโค จิตฺตูปปาทา เทว โทมนสฺสสทฺทโค จิตฺตูปปาทา อิม

ขมฺมา สียา ทสฺสเนน ปหาตพฺพา สียา นทสฺสเนน ปหาตพฺพา ฯ
 กตเม ขมฺมา นทสฺสเนน ปหาตพฺพา อุตฺตจฺจุสฺสทกฺโค จิตฺตูปฺปาโท
 จตุสฺส ภูมึสฺส กุสฺสํ จตุสฺส ภูมึสฺส วิปาโก ตัสฺส ภูมึสฺส กิริยาพฺยาकर्ต
 รูปญฺจ นิพฺพานญฺจ อิมे ขมฺมา นทสฺสเนน ปหาตพฺพา ฯ

[๔๗๓] กตเม ขมฺมา ภาวนาย ปหาตพฺพา อุตฺตจฺจุสฺสทกฺโค
 จิตฺตูปฺปาโท อิมे ขมฺมา ภาวนาย ปหาตพฺพา ฯ จตุตาโร
 ทิฏฺฐิจิตฺตวิปฺปยุตฺตโลภสฺสทกฺคา จิตฺตูปฺปาทา เทว โทมนสฺสสฺสทกฺคา
 จิตฺตูปฺปาทา อิมे ขมฺมา สียา ภาวนาย ปหาตพฺพา สียา นภาวน
 าย ปหาตพฺพา ฯ กตเม ขมฺมา นภาวนาย ปหาตพฺพา จตุตาโร
 ทิฏฺฐิจิตฺตสมฺปยุตฺตา จิตฺตูปฺปาทา วิจิกิฉฺฉาสฺสทกฺโค จิตฺตูปฺปาโท
 จตุสฺส ภูมึสฺส กุสฺสํ จตุสฺส ภูมึสฺส วิปาโก ตัสฺส ภูมึสฺส กิริยาพฺยาकर्ต
 รูปญฺจ นิพฺพานญฺจ อิมे ขมฺมา นภาวนาย ปหาตพฺพา ฯ

[๔๗๔] กตเม ขมฺมา ทสฺสเนน ปหาตพฺพเหตุกา จตุตาโร
 ทิฏฺฐิจิตฺตสมฺปยุตฺตา จิตฺตูปฺปาทา วิจิกิฉฺฉาสฺสทกฺโค จิตฺตูปฺปาโท
 เอตฺตูปฺปन्नํ โมหํ ชเปตฺวา อิมे ขมฺมา ทสฺสเนน ปหาตพฺพ
 เหตุกา ฯ จตุตาโร ทิฏฺฐิจิตฺตวิปฺปยุตฺตโลภสฺสทกฺคา จิตฺตูปฺปาทา
 เทว โทมนสฺสสฺสทกฺคา จิตฺตูปฺปาทา อิมे ขมฺมา สียา ทสฺสเนน
 ปหาตพฺพเหตุกา สียา นทสฺสเนน ปหาตพฺพเหตุกา ฯ กตเม ขมฺมา
 นทสฺสเนน ปหาตพฺพเหตุกา วิจิกิฉฺฉาสฺสทกฺโค โมโห อุตฺตจฺจุสฺสท
 กฺโค จิตฺตูปฺปาโท จตุสฺส ภูมึสฺส กุสฺสํ จตุสฺส ภูมึสฺส วิปาโก

คัสสุ ภูมัสสุ กิริยาพฺยาภคํ รูปญจ นิพฺพานญจ อิมะ ชมฺมา
น ทสฺสเนน ปหาตพฺพเหตุกา ฯ

[๔๗๓] กตเม ชมฺมา ภาวนายปหาตพฺพเหตุกา อุกฺกชฺจุสสฺสทกโต
จิตฺตูปฺปาโท เขตฺตูปฺปนฺนํ โมหํ ชเปตฺวา อิมะ ชมฺมา ภาวนาย-
ปหาตพฺพเหตุกา ฯ จตฺตารโ ทิฏฺฐิจิตฺตวิปฺปยุตฺตโลภสฺสทกตา จิตฺตูป-
ปาทา เทว โทมนสฺสสสฺสทกตา จิตฺตูปฺปาทา อิมะ ชมฺมา สียา
ภาวนายปหาตพฺพเหตุกา สียา นภาวนายปหาตพฺพเหตุกา ฯ กตเม
shmā นภาวนายปหาตพฺพเหตุกา จตฺตารโ ทิฏฺฐิจิตฺตสมฺปยุตฺตา
จิตฺตูปฺปาทา วิจิจฺจุสสฺสทกโต จิตฺตูปฺปาโท อุกฺกชฺจุสสฺสทกโต
โมโห จตุสสุ ภูมัสสุ กุสฺสํ จตุสสุ ภูมัสสุ วิปาโก คัสสุ ภูมัสสุ
กิริยาพฺยาภคํ รูปญจ นิพฺพานญจ อิมะ ชมฺมา นภาวนาย-
ปหาตพฺพเหตุกา ฯ

[๔๗๔] กตเม ชมฺมา สวิตฺตกา กามาวจรกุสฺสํ อกุสฺสํ กามาว-
จรกุสฺสสฺส วิปากโต เอกาทส จิตฺตูปฺปาทา อกุสฺสสฺส วิปากโต
เทว กิริยโต เอกาทส รูปาวจรํ ปจฺฉิมํ ฌานํ กุสฺสโต จ
วิปากโต จ กิริยโต จ โลกุตฺตรํ ปจฺฉิมํ ฌานํ กุสฺสโต จ
วิปากโต จ เขตฺตูปฺปนฺนํ วิตฺตกํ ชเปตฺวา อิมะ ชมฺมา สวิตฺตกา ฯ
กตเม ชมฺมา อวิตฺตกา เทว ปญฺจวิณฺณานานิ รูปาวจรติก-
จตุกกฺขณานา กุสฺสโต จ วิปากโต จ กิริยโต จ จตฺตารโ
ธารูปฺปา กุสฺสโต จ วิปากโต จ กิริยโต จ โลกุตฺตรติก-

จตุกกฺขณานา กุสฺสโต ๑ วิปากโต ๑ วิตกฺโก ๑ รูปญ ๑
 นิพฺพานญ ๑ อิม รมฺมา อตฺตกฺกา ๑

[๔๗๕] กตเม รมฺมา สวิจารว กามาวจรกุสฺสํ อกุสฺสํ กามา-
 วจรกุสฺสํ วิปากโต เอกาทส จิตฺตบุปฺปาธา อกุสฺสํ วิปากโต
 เทว กิริยโต เอกาทส รูปาวจรเอกกกฺขณานา กุสฺสโต ๑
 วิปากโต ๑ กิริยโต ๑ โลกุตฺตรเอกกกฺขณานา กุสฺสโต ๑
 วิปากโต ๑ เขตฺตบุปฺพนํ วิจาร์ ๕ เปตฺวา อิม รมฺมา สวิจารว ๑
 กตเม รมฺมา อวิจารว เทว ปญฺจวิณฺณานานิ รูปาวจรตฺติ-
 กฺกฺขณานา กุสฺสโต ๑ วิปากโต ๑ กิริยโต ๑ จตุตฺตาริ อารูปา
 กุสฺสโต ๑ วิปากโต ๑ กิริยโต ๑ โลกุตฺตรตฺติกกฺกฺขณานา
 กุสฺสโต ๑ วิปากโต ๑ วิจาร์ ๑ รูปญ ๑ นิพฺพานญ ๑ อิม
 รมฺมา อวิจารว ๑

[๔๗๖] กตเม รมฺมา สบฺบัตถิกา กามาวจรกุสฺสโต จตุตฺตาริ
 โสมนตฺตสฺสทกฺคา จิตฺตบุปฺปาธา อกุสฺสโต จตุตฺตาริ กามาวจร-
 กุสฺสํ วิปากโต ปญ ๑ กิริยโต ปญ ๑ รูปาวจรตฺติกกฺกฺขณานา
 กุสฺสโต ๑ วิปากโต ๑ กิริยโต ๑ โลกุตฺตรตฺติกกฺกฺขณานา กุสฺสโต ๑
 วิปากโต ๑ เขตฺตบุปฺพนํ สบฺบัตถิ ๕ เปตฺวา อิม รมฺมา สบฺบัตถิกา ๑
 กตเม รมฺมา อสบฺบัตถิกา กามาวจรกุสฺสโต จตุตฺตาริ อฺเปกฺกาสฺสทกฺคา
 จิตฺตบุปฺปาธา อกุสฺสโต อฏฺฐ กามาวจรกุสฺสํ วิปากโต เอกาทส
 อกุสฺสํ วิปากโต สตฺต กิริยโต ๑ รูปาวจรตฺติกกฺกฺขณานา

กุตโต จ วิปากโต จ กิริยโต จ จตุตตโร ชารุปา กุตโต
 จ วิปากโต จ กิริยโต จ โลกุตตรทุกทุกขณานา กุตโต จ
 วิปากโต จ มิตติ จ รูปญจ นิพพานญจ อิมะ ชมมา อပ္ปิติกา ฯ

[๔๗๗] กตเม ชมมา มิตติสสคตา กามาวจรกุตโต จตุตตโร
 โสมนุตตสสคตา จิตฺตูปปาทา อกุตโต จตุตตโร กามาวจร-
 กุตตสส วิปากโต ปญจ กิริยโต ปญจ รูปาวจรทุกติกขณานา
 กุตโต จ วิปากโต จ กิริยโต จ โลกุตตรทุกติกขณานา กุตโต จ
 วิปากโต จ เอตฺตูปฺปนฺนํ มิตฺติ จเปตฺวา อิมะ ชมมา มิตติสสคตา ฯ
 กตเม ชมมา นมิตติสสคตา กามาวจรกุตโต จตุตตโร อูปฺเปกฺขา-
 สสคตา จิตฺตูปปาทา อกุตโต อญฺชํ กามาวจรกุตตสส วิปากโต
 เอกาทส อกุตตสส วิปากโต สตฺต กิริยโต ๓ รูปาวจร-
 ทุกทุกขณานา กุตโต จ วิปากโต จ กิริยโต จ จตุตตโร
 ชารุปา กุตโต จ วิปากโต จ กิริยโต จ โลกุตตรทุกทุกข-
 ณานา กุตโต จ วิปากโต จ มิตฺติ จ รูปญจ นิพพานญจ
 อิมะ ชมมา นมิตติสสคตา ฯ

[๔๗๘] กตเม ชมมา สุตสสคตา กามาวจรกุตโต จตุตตโร
 โสมนุตตสสคตา จิตฺตูปปาทา อกุตโต จตุตตโร กามาวจร-
 กุตตสส วิปากโต ๓ กิริยโต ปญจ รูปาวจรติกจตุกกขณานา
 กุตโต จ วิปากโต จ กิริยโต จ โลกุตตรติกจตุกกขณานา
 กุตโต จ วิปากโต จ เอตฺตูปฺปนฺนํ สุตํ จเปตฺวา อิมะ

สพฺโพ กามาวจรตฺถ วิปาโก กามาวจรกิริยาพฺยาकर्ตํ สพฺพญฺจ
 ฐปํ อิมํ ชมฺมา กามาวจรา ฯ กตเม ชมฺมา นกามาวจรา
 ฐปาวจรา อฐปาวจรา อปฺริยาปนฺนา อิมํ ชมฺมา นกามาวจรา ฯ

[๔๘๓] กตเม ชมฺมา ฐปาวจรา ฐปาวจรจตุกกပ္ปญฺจกชฺฌานา
 กุสฺสโต จ วิปากโต จ กิริยโต จ อิมํ ชมฺมา ฐปาวจรา ฯ
 กตเม ชมฺมา นฐปาวจรา กามาวจรา อฐปาวจรา อปฺริยาปนฺนา
 อิมํ ชมฺมา นฐปาวจรา ฯ

[๔๘๔] กตเม ชมฺมา อฐปาวจรา จตุตาโร อารูปฺปา กุสฺสโต
 จ วิปากโต จ กิริยโต จ อิมํ ชมฺมา อฐปาวจรา ฯ กตเม
 ชมฺมา นอฐปาวจรา กามาวจรา ฐปาวจรา อปฺริยาปนฺนา อิมํ
 ชมฺมา นอฐปาวจรา ฯ

[๔๘๕] กตเม ชมฺมา ปฺริยาปนฺนา คีสุ ภูมฺมํสุ กุสฺสํ อกุสฺสํ
 คีสุ ภูมฺมํสุ วิปาโก คีสุ ภูมฺมํสุ กิริยาพฺยาकर्ตํ สพฺพญฺจ ฐปํ อิมํ
 ชมฺมา ปฺริยาปนฺนา ฯ กตเม ชมฺมา อปฺริยาปนฺนา จตุตาโร
 มคฺคา อปฺริยาปนฺนา จตุตาริ จ สํมณฺณสฺสานิ นิพฺพานญฺจ อิมํ
 ชมฺมา อปฺริยาปนฺนา ฯ

[๔๘๖] กตเม ชมฺมา นิยฺยานิกา จตุตาโร มคฺคา อปฺริยาปนฺนา
 อิมํ ชมฺมา นิยฺยานิกา ฯ กตเม ชมฺมา อนิยฺยานิกา คีสุ ภูมฺมํสุ
 กุสฺสํ อกุสฺสํ จตุสุ ภูมฺมํสุ วิปาโก คีสุ ภูมฺมํสุ กิริยาพฺยาकर्ตํ
 ฐปญฺจ นิพฺพานญฺจ อิมํ ชมฺมา อนิยฺยานิกา ฯ

ปทภาษณีนานุกโม

อภกฤษพตา	๕๘. ๖๐. ๒๔๓	อโคปนา	๘๖๒
	๕๓๒. ๕๘๓. ๖๒๗. ๘๕๘	อคุคหิตคต	๗๒๘
อภณินตา	๕๘. ๖๐. ๒๔๓	อฆ	๕๓๐. ๕๗๘
	๕๓๒. ๕๘๓. ๖๒๗. ๘๕๘	อฆคค	๕๓๐. ๕๗๘
อภนิฐุ์ เทว	๘๒๘	อญนุฑิกุก	๘๖๐
อภบิย	๗๕๒	อเจตสิก	๓๓. ๕๐๓. ๗๖๘. ๘๔๔
อภมมณุตตา	๗๕๓. ๗๘๘	อชาต	๖๘๓
อภรณ	๒๓๘	อชมิหตา	๖๕. ๖๖. ๘๕๘
อภลยตา	๗๕๓. ๗๘๘	อชฌคต	๓. ๓๔๐ ๓๗๘. ๖๘๖
อภริยา	๒๓๘	อชฌคตพหิทฐารมมณ	๓. ๖๘๗
อภฐิตตา	๖๖. ๘๕๘	อชฌคตารมมณ	๓. ๖๘๗
อภุต	๓. ๔๕. ๘๒. ๓๓๘	อชฌคตติก	๓๓. ๕๕๒. ๕๘๓. ๘๕๓
	๒๗๕. ๔๘๒. ๖๖๓. นกาวล	อชโลธำน	๖๘๓. ๗๓๗
อโกวิท	๖๗๓	อณูมาตานิหุริย	๔๗๐
อคนุณิย	๖. ๗๔๒. ๘๒๘	อณูมาตาว	๔๗๓
อการวตา	๘๕๒	อณูมาณ	๓๐๐. ๖๘๓
อคุคตทวารตา	๓๕. ๘๖๒	อณูนิหุริย	๒๗๓. ๔๒๒
อคุคติ	๘๖๒	อฏฐิ	๕๒๓

อฏฐวิธ	๖๕๘	อฏฐมตฺต	๓. ๓๓๓. ๓๔๖. ๖๖๔
อฏฐำน	๖๘๓	อฏฐนา	๔๘. ๒๓๒
อฏฐำนกุตตทา	๓๕. ๘๕๘	อฏฐิตตฺต	๔๘. ๒๓๒
อฏฐิกถณณาสหคต	๓๘๓	อโทส	๔๘. ๒๓๒. ๔๘๓
อฏฐิตกิริยทา	๘๗๕	อชมมราค	๖๘๓. ๗๓๗. ๗๘๒
อฏฐินทฺรียานิ	๗๔. ๓๔๓	อชารณตา	๘๖๔
อณฺ	๕๒๓	อชิวจน	๓๕. ๘๔๓
อณฺทกา	๘๖๓	อชิวจนปถ	๓๕. ๘๔๓
อถปณีย	๓๕. ๘๔๐	อชิวาสนตา	๘๖๐
อถต	๓. ๖๘๔. ๘๘๕	อชฺชณนาปคฺติ	๒๓๘
อถตารมฺมณ	๓. ๖๘๕. ๘๘๖	อณณตณณตฺตํมิตฺตทฺรีย	๒๓๕
อตุตฺตภาวปริยาปนฺน	๕๓๖	อนตฺตมณตา	๓๒๖. ๖๘๓
อตุตฺตมณตา	๒๔. ๘๐	อนตฺต	๖๘๓. ๗๘๓
	๒๐๔. ๒๘๓. ๘๖๐	อนนฺโทช	๓๐๐. ๖๘๓. ๗๕๔
อตุตฺตวาทูปาทาน	๗๘๔. ๘๕๖	อนนฺตฺตติ	๘๖๔
อตุตฺตกค	๖๘๔	อนนฺตวา	๗๓๓. ๗๒๓
อตุตฺตกมา	๓๔๖. ๓๘๒. ๔๓๘. ๔๘๖	อนนฺตวาทิจฺจ	๓๕
อทนฺทนตา	๕๗. ๒๔๓. ๕๓๓. ๕๘๐	อนนฺทฺตนา	๔๗. ๕๐. ๓๘๖
อทตฺตณ	๓๐๐. ๖๘๓	อนนฺทิตฺตพคฺต	๖๘๓
อทตฺตํ	๖๗๓. ๗๘๔	อนนฺทิตฺตมย	๓๐๐. ๖๘๓. ๗๕๔

ปทภาษณยานุกกโม

๓๘๕

อนวชฺชตา	๘๖๓	อนักรณีย	๘. ๗๕๖. ๘๓๒
อนวเสตปฺปทาน	๒๗๒. ๔๗๐	อนุกมฺปา	๖๘๐
อนตุโรป	๘๖๐	อนุกฺตร	๓๕. ๘๓๕
อนาคค	๓. ๖๘๕. ๘๘๕	อนุกฺทา	๖๘๐
อนาคตารมฺมณ	๓. ๘๘๖	อนุกฺทายนา	๖๘๐
อนาทรรตา	๘๕๒	อนุกฺทายิตฺต	๖๘๐
อนาทริย	๘๕๒	อนุนย	๖๘๓. ๗๓๗
อนารกฺข	๘๖๒	อนุปาทานีย	๓. ๓๒. ๗๘๖. ๘๕๗
อนารมฺมณ	๓๓. ๕๐๓. ๗๖๖. ๘๕๒	อนุปาทินฺ	๓. ๓๓. ๕๐๕
อนาสว	๕. ๗๓๕. ๘๓๕		๖๖๖. ๗๗๘. ๘๕๕
อนิกฺขิตฺตจฺจนฺทตา	๒๘. ๓๗	อนุปฺเปกฺขณฺตา	๒๓. ๘๐. ๒๐๓. ๒๘๒
	๒๐๘. ๔๘๖	อนุปฺปนฺ	๓. ๖๘๓
อนิกฺขิตฺตจฺจรรตา	๒๘. ๓๗. ๒๐๘. ๔๘๖	อนุปฺปาท	๓๕. ๘๗๗
อนิจฺจตา	๕๓๕. ๕๓๗. ๕๘๖. ๖๓๒	อนุโรช	๖๘๓. ๗๓๗
อนิทตฺถน	๓. ๓. ๕๓๓. ๕๓๖. ๕๔๐. ๗๐๓	อนุจิจาร	๒๓. ๘๐
อนินฺทริยพทฺตรูป	๘๘๗	อนุตฺนฺรณฺตา	๒๓. ๘๐. ๒๐๓. ๒๘๒
อนินฺพทฺต	๖๘๓	อนุตฺตติ	๒๘. ๓๘. ๘๖๕
อนิมิตฺต	๔๒๓. ๔๕๒	อนเนกัถฺคาค	๓๓๓. ๖๗๒. ๗๒๕. ๗๘๗
อนียต	๓๕. ๕๐๓. ๘๘๒. ๘๘๕	อนินฺทนิย	๗
อนียยานิก	๓๕. ๕๐๓. ๘๘๕	อนินฺทคฺคฺค	๓๕. ๘๓๘. ๘๓๘. ๘๕๐

อนินตบุพพต	๒๗๕	อปปฏิกฤตคาหิตา	๘๕๓
อนินถันตบุคิตา	๘๗๕	อปปฏิม ๓. ๓. ๕๔๕. ๗๐๔. ๘๐๘	
อนุตตรฐาน	๕๓๗. ๕๔๖. ๖๓๒	อปปฏิจานิตา	๓๕. ๘๗๕
อนุตวา	๗๓๓. ๗๓๓. ๗๖๓	อปปฏิวะ	๓๐๐. ๖๘๓. ๗๕๔
อนุตวาภิฏฐี	๓๕	อปปฏิสงฺขา	๘๖๒
อนุตโตโมโร	๗๕๓	อปปฏิสตฺติ	๘๖๔
อนุชการ	๕๒๓	อปปฏิสตฺวา	๘๕๒
อปลายคามิ	๓. ๓๘๖. ๒๖๐	อปปณิหิต	๒๖๗. ๔๒๕. ๔๖๘
	๔๒๒. ๕๐๓. ๖๗๖. ๘๘๗	อปปณา	๒๒. ๓๖. ๒๓๗
อปรนตานุภิฏฐี	๓๕. ๘๔๘	อปปมาณ	๓. ๓๖๘. ๖๗๘. ๘๘๘
อปรามฐี	๓๐. ๗๖๒. ๘๓๘	อปปมาณารมฺมณ	๓. ๓๖๘. ๖๗๘
อปริยาปน ๓๔. ๖๖๔. ๖๗๖. ๘๘๓		อปปตฺต	๘๕๒
อปริโยคาหนา	๓๐๐. ๖๗๒. ๖๘๓	อปปตฺติก	๓๔. ๘๒๔
	๗๒๔. ๗๕๔. ๗๘๗	อปรตฺตวาจตา	๘๖๓
อปาตุฏฐ	๖๘๓	อพภา	๕๒๓
อปีถาปนตา	๒๘. ๓๘. ๒๐๘. ๘๖๕	อพุกตฺต	๖๘๔
อเปกฺขา	๖๘๓. ๗๓๗	อพฺยาगत (อิหฺมฺ เภภฺยฺยิก)	
อปปจฺจกฺตมฺม	๓๐๐. ๖๘๓. ๗๕๔	อพฺยาगतมฺม	๔๓๘
อปปจฺจ	๓. ๗๐๓. ๘๐๖	อพฺยาปชฺช	๔๘. ๕๓. ๒๓๒. ๖๘๐
อปปจฺจเวกฺชณา	๓๐๐. ๖๘๓. ๗๕๔	อพฺยาปาท	๔๘. ๕๓. ๓๘๖. ๒๓๒. ๖๘๐

ปทภาษณียานุกถโม

๓๘๗

อภิขปฺปา	๖๘๓. ๗๓๗	อริยธมฺม	๖๗๓
อภิขฺฌา กายกนฺท	๗๓๗	อริยมคฺคธมฺมํ	๖๘๒
อภินิพฺพุตฺต	๖๘๓	อรูปสณฺณิ	๓๗๘
อภินิโรปฺพา	๒๒. ๓๖. ๒๓๗	อรูปาวจร	๓๔. ๔๓๘. ๘๘๒
อภินิเวส	๒๘๓. ๖๗๓. ๗๓๓	อรูปชฺฌาน	๓๘๒
อภินฺนปฺสาท	๒๗. ๔๐. ๘๒. ๒๐๗	อรูป	๓. ๓๔. ๓๒๖
อภิกายตน	๓๘๘		๓๒๘. ๗๐๕. ๘๓๐
อภิตาป	๘๔๓	อรูปปฺปคฺติ	๔๓๘
อมตฺตณฺณฺตา	๓๕. ๘๖๒	อตุพฺภา	๔๗. ๒๓๓
อมนสิการ	๓๘๒. ๔๓๘. ๔๘๖	อตุพฺภิตฺต	๔๗. ๒๓๓
อมนามิย	๖๕๘	อโถภ	๔๗. ๒๓๓. ๔๘๓
อมนุสฺสํสํทฺท	๕๒๒	อวงฺกตา	๖๕. ๖๖. นแกวถิ
อโมห	๓๓. ๔๘ ๒๓๓	อวชฺช	๗๕๒
	๔๗๓. ๔๘๓. นแกวถิ	อวชฺชสณฺณิตา	๗๕๒
อมฺพงฺกุรวณฺณ	๕๒๓	อวฺชฺชิติ	๔๘๖
อมฺพิต	๕๒๔	อวิภฺเขป	๓๕. ๒๖. ๓๐. ๔๘๖
อโยคณิย	๘	อวิจาร	๓๔. ๓๔๐. ๘๒๓
อวณ	๓๔. ๘๓๕. ๘๗๗	อวิชฺชา	๓๕. ๓๐๐. ๖๘๓. ๗๓๒. ๗๕๔
อวทฺตผล	๖๗๗. ๘๘๘	อวิชฺชานวิณ	๗๕๔. ๕๓๓
อวิย	๓๔๓. ๗๘๔	อวิชฺชานุสย	๓๐๐. ๖๘๓. ๗๓๒. ๗๕๔

อวิชชาปริยจฺจํ	๓๐๐. ๖๘๓	อสงฺคาหนา	๓๐๐. ๖๘๓. ๗๕๔
	๗๓๒. ๗๕๔	อสนฺโณชนีย	๕. ๗๓๓. ๘๒๐
อวิชชาภาคํ	๓๕. ๘๓๖	อสนฺตฺตฺตฺตฺ	๓๕. ๘๖๒
อวิชชาโยค	๓๐๐. ๖๘๓. ๗๓๒. ๗๕๔	อสนฺเปกฺขนา	๓๐๐. ๖๘๓. ๗๕๔
อวิชชาตฺตฺตฺตฺ	๗๓๔. ๘๓๘	อสนฺมาริตํคฺตฺตฺ	๘๖๓
อวิชชาตฺ	๗๓๒. ๗๓๗	อสนฺมฺปฺปนฺ	๖๘๓
อวิชฺโชม	๓๐๐. ๖๘๓. ๗๓๒. ๗๕๔	อสนฺมฺปฺชนฺ	๓๕. ๓๐๐
อวิตถก	๓. ๓๔. ๓๔๐. ๔๓๗. นกาวลํ		๖๘๓. ๗๕๔. ๘๖๔
อวิตถกนา	๕๗. ๕๘	อสนฺมฺมฺจฺ	๕๓๐. ๕๗๘
	๒๔๓. ๕๓๓. ๕๘๐	อสนฺมฺโพช	๓๐๐. ๖๘๓. ๗๕๔
อวิณฺ	๖๗๓. ๗๘๔	อสนฺมฺมฺตฺตฺ	๒๘. ๓๘. ๒๐๘. ๘๖๕
อวิธํหฺมฺมานตฺ	๒๖. ๓๐	อสนฺมฺไมต	๘๗๔
	๓๘. ๒๐๖. ๔๘๖	อสนฺมฺ	๘๔๒
อวิธํหา	๒๖. ๓๐. ๓๘. ๒๐๖. ๔๘๖	อสนฺมฺ	๘๖๒
อวิณฺนิย	๘๒๘	อสนฺมฺ	๘๖๔
อวิณฺ	๓๓๕. ๗๕๒	อสนฺมฺ	๗๓๓. ๗๒๓
อสนฺกฺตฺตฺ	๓๓. ๘๖๔	อสนฺ	๓๓๓
อสนฺกฺตฺตฺตฺตฺ	๓. ๕๐๓. ๖๖๗	อสนฺ	๕๒๔
อสนฺกฺตฺ	๓๓. ๘๐๓. ๘๖๓	อสนฺ	๔๗. ๒๓๓. ๒๓๔
อสนฺกฺ	๓. ๖๖๖. ๗๐๒. ๘๔๔. ๘๐๗	อสนฺ	๔๗. ๒๓๓. ๒๓๔

ปทภาษณยานุกถโม

๓๘๘

อสงวาค	๔๗. ๒๓๓. ๒๓๔	อาทาสมณุตถ	๕๒๓
อสังกิตปรกฏมตา	๒๘. ๓๗	อาณนุตริก	๖๘๓. ๘๓๓
	๒๐๘. ๔๘๖	อาปตฺติกุตตทา	๓๕. ๘๕๔
อสุโรป	๓๒๖. ๖๘๓. ๗๒๓	อาปตฺติกฺขนุช	๘๕๔
อเสกฺข	๓. ๕๐๓. ๖๗๗. ๘๘๘	อาปตฺติกฺขจฺจํนุกุตตทา	๓๕. ๘๕๔
อสงฺสทฺธ	๘๕๒	อาโป	๕๔๓. ๕๗๘
อสงฺสควา	๖๗๓. ๗๘๔	อาโปกสิณ	๓๗๗
อหิริก	๓๕. ๘๓๘. ๘๓๘. ๘๕๐	อาโปชาตุ	๕๐๔
อหิริกพต	๒๗๕	อามคณช	๕๒๓
อเหตุก	๒. ๕๐๓. ๘๐๐	อามิสฺสปฏิสฺสนถาร	๘๖๓
อาภาสชาตุ	๕๓๐	อาโมทนา	๘๐. ๒๐๔
อาภาสํณญายตน	๓๘๒. ๔๓๘	อายตนนุกุตตทา	๓๕. ๘๕๗
	๔๘๖. ๘๘๖	อายุ	๓๕. ๗๘. ๒๓๔. ๒๘๐
อาภินฺจณฺญายตน	๓๘๒. ๔๒๐. ๔๘๘		๓๔๘. ๕๓๖. ๕๗๕. ๕๘๕
อาฆาต	๖๘๓. ๗๘๓	อายุหน	๖๘๓. ๗๗๗. ๗๘๒
อาชย	๕๓๔. ๕๘๓. ๖๒๘	อาวติ	๒๓๘
อาชยคามิ	๓. ๕๐๓. ๖๗๖. ๘๘๗	อาวมน	๓๗๓. ๕๐๔
อาชฺชว	๓๕	อาวรูป	๘๘๓. ๘๘๓. ๘๗๕
อาชฺชวตา	๘๕๘	อาโลก	๕๒๓
อาคป	๕๒๓	อาวรณ	๖๘๓. ๗๗๗

อาวาสมฤตริย	๗๒๘	อิทปฺปจฺจุยตาปฏิจฺจุ-	
อาตฺตปฺปนา	๖๗๒, ๗๒๔, ๗๖๗	อฺมฺปฺปนา	๖๗๒, ๖๘๓
อาตฺต	๔, ๘๑๓	อิทฺธิปาท	๒๖๘, ๔๔๕, ๔๖๘
อาตฺตวิปฺปยุตฺต	๔, ๗๑๕, ๘๑๕	อินฺทริย	๑๕, ๗๕, ๘๘, ๒๖๘
อาตฺตอํมฺปยุตฺต	๔, ๗๑๕, ๘๑๕		๔๔๕, ๔๖๘, ๕๓๖, ๕๘๕
อาตฺตา	๖๘๓, ๗๒๗	อิริยนา	๓๔, ๗๘, ๒๑๔
อาตฺตํ	๖๘๓, ๗๒๗		๒๘๐, ๓๔๘, ๕๗๕
อาตฺตํตฺต	๖๘๓, ๗๒๗	อิตฺถํ	๗๒๗
อาตฺตนา	๘๗๕	อิตฺถายนา	๗๒๗
อาหา	๗๔, ๘๘	อิตฺถายิตฺต	๗๒๗
	๒๖๘, ๔๔๕, ๔๖๘	อิตฺถาสํวโนชฺชน	๗๒๗, ๗๒๘, ๘๑๘
อิจฺจา	๖๘๓, ๗๒๗	อิจฺเจทฺธิจฺจิ	๑๕, ๘๔๗
อิจฺจาทกฺก	๕๒๕, ๕๗๓, ๖๑๘	อิจฺจาทา	๖๕, ๖๖
อิจฺจิตฺต	๕๒๕, ๕๗๓, ๖๑๘	อิจฺจาทา	๖๕, ๖๖
อิจฺจิตฺตริย	๕๐๔, ๕๒๕, ๕๔๒, ๕๗๓, ๖๑๘, ๖๖๐	อิจฺจิจิต	๖๘๓
อิจฺจิตฺต	๕๒๕, ๕๗๓, ๖๑๘	อิจฺจณฺติ	๗๒๒, ๗๘๕
อิจฺจิตฺต	๕๒๕, ๕๗๓, ๖๑๘	อิจฺจณฺนาม	๗๒๒, ๗๘๕
อิจฺจิตฺต	๕๒๕, ๕๗๓, ๖๑๘	อิจฺจกตฺต	๕๒๒
อิจฺจิตฺต	๕๒๕, ๕๗๓, ๖๑๘	อิจฺจกณ	๕๒๘, ๕๗๗
อิจฺจิตฺต	๕๒๕, ๕๗๓, ๖๑๘	อิจฺจกฺก	๓๓๔, ๓๓๕, ๗๕๒, ๗๘๓

ປາກກາສນິຍານຸກຸໂມ

໓໒໓

ອຸທຸຣຈຸຈຸກຸກຸຈຸນິວຣນ	໒໓໓	ອຸເປກຸຂາດ້ຮັກຕ	໓. ໓໒. ໓໓໒
ອຸທຸຣຈຸຈຸດ້ຮັກຕ	໒໐໓. ໒໓໐		໓໒໐. ໔໗໒. ໖໖໒. ໒໗໒
ອຸທຸຣມາຕກດ້ຮັກຕ	໓໒໓	ອຸປຸປຸນ	໓. ໖໒໓. ໒໒໒
ອຸປຸກິເດດ້	໖໒໓. ໗໓໗	ອຸປຸປຸນິດ້	໖໒໓
ອຸປຸຍ	໕໐໒. ໕໓໒. ໖໒໒	ອຸປຸປາທິ	໓. ໖໒໓. ໒໒໒
ອຸປຸຈິຕຕ	໓໓໒	ອຸປຸຍາມ	໒໗໒. ໓໗໒. ໖໐໒. ໔໒໖
ອຸປຸປຸກຸຂາ.	໓໓. ໓໕. ໖໓໓. ໔໗໓	ອຸປຸມ	໖໕໖
ອຸປຸປຸກຸຈິມ	໖໗໗. ໒໓໗	ອຸປຸມກຕ	໖໕໖
ອຸປຸວິມ	໒໒໒	ອຸປຸຍາ	໗໒໗
ອຸປຸປຸກຸຂາ	໓໓. ໓໕. ໖໓໓. ໔໗໓	ອຸປຸຍາ	໗໒໗
ອຸປຸວິຈາ	໖໓. ໒໐. ໖໐໓	ອຸປຸຍິຕຕ	໗໒໗
ອຸປາທາ	໓໓. ໕໐໒. ໖໓໒. ໗໗໒. ໒໒໒	ອຸປຸມາ	໖໕໖
ອຸປາທານ	໓໒. ໖໒໓	ອຸປຸມາກຕ	໖໕໖
	໗໗໗. ໗໒໐. ໒໒໖	ອຸປຸດ້ຮັກ	໒໒໒. ໓໗໒. ໖໐໒. ໔໒໖
ອຸປາທານວິປຸປຸຕຕ	໓໒. ໒໒໒	ອຸປຸດ້ຮັກ	໒໒໒. ໓໗໒. ໖໐໒. ໔໒໖
ອຸປາທານດ້ຮັກວິປຸຕຕ	໓໒. ໒໒໒	ເອກຸຂາ	໖໖໓
ອຸປາທານິຍ	໓. ໓໒. ໕໐໓. ໗໗໒. ໒໒໒	ເອກຸກຸກາ	໓໒໐
ອຸປາທານິຍ	໓. ໓໒. ໕໐໒. ໗໗໒. ໒໒໒	ເອກຸ	໖໒໓. ໗໗໒. ໗໒໒
ອຸເປກຸຂາ	໓໓໐. ໓໒໖. ໖໖໒	ໂອກຸປຸປາ	໒໗໒. ໒໐. ໒໒໒. ໖໐໗
ອຸເປກຸຂາດ້ຮັກວິປຸຕຕ	໓໒໖	ໂອກຸ	໗໒໒. ໖໒໓. ໗໒໗. ໒໓໓

โอสณีย	๗. ๕๐๓	กฏาขยิตคต	๓๓๓. ๖๗๒. ๗๒๔
โอสณียปยุต	๗	กฏก	๕๒๔
โอสณียปยุต	๗	กฏกณรูกต	๗๒๗
โอชา	๕๓๘. ๕๘๗. ๖๓๓	กณณตฺฐ	๘๖๓
โอคตปฏ	๓๕. ๓๒๖. ๓๒๘. ๓๘๖	กณฺห	๓๕. ๘๓๘
โอคตปฏพต	๔๖. ๘๒	กตตฺตา	๓๓๘. ๕๔๒
โอทคฺย	๒๔. ๘๐. ๒๐๔. ๒๘๓. ๓๘๐	กทริย	๗๒๘
โอทณ	๕๓๘. ๕๘๗. ๖๓๓	กปฺมีย	๗๕๒
โอทาท	๕๒๓	กพพิการ อาหาร	๕๐๔. ๕๓๘
โอทาทกณิน	๓๗๗		๖๓๒. นกาวถิ
โอทาทนิตฺตฺน	๓๘๘	กมฺมณฺยตฺตา	๖๓. ๒๔๕
โอทาทนิตฺถ	๓๘๘		๕๐๔. ๕๓๓. ๕๘๒
โอทาทวณฺณ	๓๘๘	กมฺมณฺยตฺต	๖๓. ๒๔๕. ๕๓๓. ๕๘๒
โอวิม	๕๓๖	กมฺมณฺยภาว	๖๓. ๒๔๕. ๕๓๓. ๕๘๒
โอถียนา	๗๕๓. ๗๘๘	กรฺณาสหคต	๓๘๐
โอพาริก	๕๐๔. ๕๕๓. ๕๘๘. ๖๓๗	กตฺยาณมิตฺตฺตา	๓๕. ๘๕๓
กกกต	๘๖๓	กตฺว	๕๒๔
กกฺขพ	๕๔๐. ๖๕๖	กาม	๓๓๘
กฏา	๓๓๓. ๖๗๒. ๗๒๔	กามจฺจนฺท	๗๒๐. ๗๔๘
กฏาขนา	๓๓๓. ๖๗๒. ๗๒๔	กามจฺจนฺทนิวฺรณ	๗๔๘. ๗๕๘. ๘๓๓

ปทภาษนียานุกุโม

๓๘๓

กามชฺโณธาน	๗๐๘. ๗๒๐. ๗๔๘	กายวิญญาณ	๔๗๒. ๕๔๐
กามคณฺหา	๗๐๘. ๖๘๓. ๗๒๐. ๗๓๗		๕๕๘. ๖๐๔
กามนฺนํ	๗๐๘. ๗๒๐. ๗๔๘	กายวิญญาณาตฺถ	๓๕๔
กามปริพาห	๗๐๘. ๗๒๐. ๗๔๘	กายวิญฺเญย	๕๐๘. ๖๕๗. ๗๐๗
กามมฺจุฉา	๗๐๘. ๗๒๐. ๗๔๘	กายตมฺมุสฺสํ	๕๐๔. ๕๒๐. ๕๔๐. ๕๕๗
กามวากฺขยาปาท	๒๗๓	กายตมฺมุสฺสํช	๓๕๔. ๔๗๓
กามวากฺขณฺโณชน	๗๒๐. ๗๓๔. ๘๑๘	กายตฺถจฺริต	๘๔๓
กามตีเนห	๗๐๘. ๗๒๐. ๗๔๘	กายายคณ	๕๐๔. ๕๒๐. ๕๔๒. ๖๐๓
กามาวจร	๓๔. ๓๓๘. ๕๐๓	กายินฺหุทฺธิ	๕๐๔. ๕๒๐. ๖๖๐
กามาถฺว	๗๐๘. ๘๓๓	กายชฺชุกตา	๖๕. ๓๘๖. ๒๔๘
กายกมฺม	๖๖๓. ๖๗๔	กาพก	๕๒๓
กายกมฺมมฺมฺมฺมฺมฺม	๖๓. ๓๘๖. ๒๔๕	กิริยเหตฺ	๘๐๐. นกาวถิ
กายคณฺถ	๗๓๖	กิริยา	๔๘๒. ๖๖๕. นกาวถิ
กายทฺฐจฺริต	๒๓๘. ๘๔๐	กิเถตฺ	๓๓. ๖๖๓ ๖๗๔. ๘๖๒
กายชาตฺ	๕๒๐	กิเถตฺตฺถ	๗๘๓. ๘๖๒
กายปาคุณฺมฺมฺม	๖๓. ๓๘๖. ๒๔๗	กิเถตฺตฺถปฺปยุตฺต	๓๓. ๘๖๕
กายปฺปสฺสํทฺธิ	๕๕. ๓๘๖. ๒๓๘	กิเถตฺตมฺปยุตฺต	๓๓. ๘๖๕
กายมฺมฺมฺม	๕๘. ๓๘๖. ๒๔๓	กุกฺกฺก	๗๕๒
กายถฺทฺ	๕๗. ๓๘๖. ๒๔๓	กุกฺกฺกฺจายนา	๗๕๒
กายวิญฺญตฺติ	๕๐๔. ๕๒๘. ๕๔๒. ๖๒๒	กุกฺกฺกฺจายิตฺต	๗๕๒

กุสุตติวิตุกมฺภณ	๕๓๘, ๕๘๗, ๖๓๓	ชรกต	๖๕๖
กุสุณนา	๖๘๓	ชาริก	๕๒๔
กุสุตติคตฺต	๖๘๓	ชิปปาภินฺณ	๓๖๓
กมุขมฺค	๒๘๓, ๖๗๓	ชิว	๕๓๘, ๕๘๗, ๖๓๓
กมุมาต	๕๓๘, ๕๘๗, ๖๓๓	เชตฺต	๕๓๖
กุดมจฺฉริย	๗๒๘	คณฺถ	๖, ๖๘๓, ๗๓๗, ๘๕๒
กุดต (อิทฺ ฆะญฺยิถิ)		คณฺถนีย	๖, ๕๐๓, ๗๔๒, ๘๒๘
กุดตมฺถ	๔๗, ๒๓๒, ๖๓๓	คณฺถวิปฺปยุตฺต	๖, ๗๔๓, ๘๓๐
กุดตวิปาก	๓๖๕	คณฺถตฺมฺปยุตฺต	๖, ๗๔๓, ๘๒๘
เกตุกมฺยตา	๗๒๒, ๗๘๕	คณฺช	๕๓๘
โกช	๖๘๓	คณฺชชาตฺ	๕๐๔, ๕๒๓, ๕๗๐
โกป	๖๘๓	คณฺชายน	๕๐๔, ๕๒๓, ๕๔๓
โกตฺถต	๓๓, ๓๕, ๒๓๓, ๔๗๓	คณฺชารมฺมณ	๓๒๕, ๓๓๕, ๒๗๕
กฺฉนฺทิจฺจ	๕๓๖, ๕๘๕, ๖๓๓		๓๒๓, ๔๗๒, ๕๓๘
กฺฉนฺติ	๓๕, ๘๖๐	คณฺชาต	๖๘๓
กฺฉนฺ	๗๖, ๘๘, ๒๖๘	ครุท	๕๔๐
	๔๔๕, ๔๖๘, นแกวํ	ครุการ	๗๒๗
กฺฉนฺต	๕๒๔	คตฺชฺโณหรณฺย	๕๓๘, ๕๘๗, ๖๓๓
กฺฉนฺตา	๘๖๐	คาม	๕๓๖, ๕๖๔
กฺฉ	๓๕, ๕๓๗, ๕๘๖, ๖๓๒, ๘๗๗	กาฬ	๒๘๓, ๖๗๓

ปทภษณัฎนุกโม

๓๘๕

คิรา	๕๒๘. ๕๗๗	จกขุฉิณณนาชาตุ	๓๔๐
คัตถุท	๕๒๒	จกขุฉิณณณเยย	๕๐๘. ๖๕๗. ๗๐๗
คตุตทวารตา	๓๕. ๘๖๓	จกขุฉิณณ	๓๒๖. ๖๘๓. ๗๒๓. ๗๘๓
คตุติ	๘๖๓	จกขุฉิ	๕๒๓
เคช	๖๘๓. ๗๒๗	จกขุฉิณ	๓๒๗. ๓๒๖. ๓๐๘
โคปนา	๘๖๓	จกขุฉิณณ	๕๒๓
ฆานชาตุ	๕๐๘. ๕๓๘	จกขุ	๒๓. ๘๐. ๒๐๓
ฆานฉิณณ	๓๕๒. ๕๓๘. ๕๒๓	จกขุ	๓๓. ๒๓. ๒๓. ๓๒. ๗๘. ๘๘
ฆานฉิณณเยย	๕๐๘. ๖๕๗. ๗๐๗	จกขุคณณณณ	๓๘๖. ๒๘๖
ฆานณณณ	๕๐๘. ๕๓๘	จกขุคเจตติก	๖๗๘. ๘๒๘
ฆานายคน	๕๐๘. ๕๓๘	จกขุคช	๕๔๘
ฆานินทริย	๕๐๘. ๕๓๘. ๖๖๐	จกขุคปาคณณ	๓๘๖. ๒๘๘
โฆส	๕๒๘. ๕๗๗	จกขุคปณณณ	๕๖. ๓๘๖. ๒๘๐
โฆสณณ	๕๒๘. ๕๗๗	จกขุคณณ	๖๐. ๓๘๖. ๒๘๘
จกขุชายน	๕๐๘. ๕๔๒	จกขุคณ	๕๘. ๓๘๖. ๒๘๒
จกขุชชาตุ	๕๓๖. ๕๖๗ ๖๓๓	จกขุคณณณ	๓๓. ๕๐๓
จกขุชทริย	๕๐๘. ๕๘๓. ๕๔๖		๗๖๘. ๘๔๕
	๖๗๓. ๖๖๐	จกขุคณณณ	๓๓. ๗๗๐. ๘๔๖
จกขุฉิณณ	๘๗๒. ๕๐๘	จกขุคณณณ	๓๓. ๕๐๘
	๕๓๖. ๕๒๓		๕๔๘. ๕๘๖. ๗๗๓. ๘๔๗

จิตตตังขุ	๓๓. ๗๗๐	นายน	๕๒๓
จิตตตังขุสัณฺฑิ	๓๓. ๘๕๐	ชนบท	๕๓๘
จิตตตังขุสัณฺฑิ	๓๓. ๘๕๓	ชนิกา	๖๘๓. ๗๓๗
จิตตตมฺปิยุต	๓๓. ๗๖๘. ๘๔๕	ชนป	๖๘๓
จิตตตมฺปิยุต	๓๓. ๘๐๔. ๕๕๐. ๕๘๗. ๘๔๘	ชรดา	๕๐๔. ๕๓๖. ๕๘๕. ๖๓๓
จิตตตมฺปิยุต	๒๖. ๗๕. นกวม	ชร	๕๓๖. ๕๘๕. ๖๓๓
จิตตตมฺปิยุต	๕๔๘. ๕๘๖	ชาตวฺรชต	๕๒๓
จิตตตมฺปิยุต	๓๘๓. ๒๗๐	ชาติ	๖๘๓. ๗๓๗
จิตตตมฺปิยุต	๓๓. ๕๐๔	ชีวหาธาตุ	๕๐๔. ๕๓๘
	๕๕๓. ๕๘๘. ๘๔๘	ชีวหาตน	๕๐๔. ๕๓๘. ๕๔๒
จิตตตมฺปิยุต	๖๖. ๓๘๖. ๒๕๐	ชีวหาวิณฺณ	๔๗๒. ๕๓๘. ๕๔๔
จิตตตมฺปิยุต	๘๘๖	ชีวหาวิณฺณ	๕๐๘. ๖๕๗. ๗๐๗
จิตตตมฺปิยุต	๓๓. ๓๕. ๒๓๓. ๔๗๓	ชีวหาตมฺปิยุต	๕๐๔. ๕๓๘. ๕๔๔. ๖๐๓
จิตตตมฺปิยุต	๒๒	ชีวหาตมฺปิยุต	๕๐๔. ๕๓๘. ๖๖๐
จิตตตมฺปิยุต	๒๐. ๗๔. ๗๘. ๘๗	ชีวหาตมฺปิยุต	๕๓๖. ๕๘๕. ๖๓๓
จิตตตมฺปิยุต	๓๓. ๓๕. ๓๐. ๗๖๘. ๘๔๔	ชีว	๗๓๓
จิตตตมฺปิยุต	๓๘. ๒๕. ๓๓	ชีว	๓๔. ๒๓๔
จิตตตมฺปิยุต	๓๘๓. ๒๗๐. ๔๔๖	ชีว	๓๔. ๗๘. ๒๓๔
จิตตตมฺปิยุต	๕๒๓	ชีว	๒๗๕. ๔๗๒. ๕๔๒. ๕๗๕
จิตตตมฺปิยุต	๖๘๓. ๗๓๗	ชีว	๓๘๓. ๓๐๖. ๓๓๖

ปทภาษณียานุกโม

๓๘๗

ฉาณวิปยุต	๑๒๖. ๑๓๕	ติคต	๕๒๔
	๑๘๓. ๔๘๒	ติคตายน	๒๘๑. ๖๗๑. ๗๑๓
ฉาณตมยุต	๑๒๕. ๑๓๔	ติวงคิก	๑๔๓
	๑๘๓. ๔๘๒	คิ	๕๑๖
ฉาณกุตตา	๑๕. ๘๕๘	เตโชกต	๑๗๗
จิต	๒๖. ๓๔. ๗๗	เตโชราตุ	๕๐๗. ๕๔๐. ๖๕๖
	๒๓๔. ๓๔๘. ๔๘๖. ๕๗๕	เคต	๕๓๘. ๕๘๗. ๖๓๓
คก	๒๒. ๓๖. ๒๑๗	กมณ	๕๒๘. ๕๗๖
คกน	๕๒๓	กมกิต	๖๕๖. ๗๒๔
คจ	๕๒๔	ก	๕๒๓
คช	๑๘. ๒๓	กาโม	๒๘. ๓๗
คคาก	๖๘๑. ๗๓๗	ก	๗๕๓. ๗๖๓
คคชา	๖๘๑. ๗๓๗	กมิกษณวณ	๗๕๓. ๘๓๓
คคาน	๖๘๑. ๗๓๗	กยนา	๗๕๓. ๗๘๘
คคานม	๖๘๑. ๗๓๗	กิต	๗๕๓. ๗๘๘
คค	๑๔๓	ก	๕๒๓
คค	๗๑๓. ๗๒๓. ๗๖๖	กิช	๗๑๓. ๘๑๓
คค	๒๗๓. ๔๗๐	กิช	๓๐๒. ๖๗๓
คค	๑๕. ๘๔๐	กิช	๒๘๑. ๖๗๓. ๗๑๓
คค	๕๒๓	กิช	๑๘๖. ๒๖๐. ๒๘๑. ๓๐๒. ๔๒๒

ทิฏฐิจิกहन	๒๘๙. ๖๗๓. ๗๓๓	ทุมเมชฌ	๓๐๐. ๖๘๓. ๗๓๒. ๗๕๔
ทิฏฐิจิปรามาถ	๘๓๗	ทุงจิก	๓๔๔
ทิฏฐิจิวิปสขุท	๒๘๙. ๖๗๓. ๗๓๓	ทุงตัส	๘๕๒
ทิฏฐิจิวิสุท	๓๕. ๘๗๒. ๘๗๓	ทุงนา	๓๒๖. ๖๘๓
ทิฏฐิจิวิสุทก	๒๘๙. ๖๗๓. ๗๓๓	ทุงตค	๓๒๖. ๖๘๓
ทิฏฐิจิณโณชน	๒๘๙. ๗๒๓	โทมนตัส	๓๒๕. ๓๒๘. ๘๘๔
	๗๓๔. ๘๓๘	โทวต	๓๕. ๘๕๒
ทิฏฐิจิณปะทา	๓๕. ๘๗๓	โท	๓๒๖. ๖๖๓. ๖๘๓
ทิฏฐิจิปะทา	๗๗๒. ๘๕๖	ทวาร	๕๓๗
ทข	๕๒๓	เทวชาป	๖๗๒. ๗๒๔
ทขนิทาน	๖๘๓. ๗๓๗.	เทวพ	๖๗๒. ๗๒๔
ทขนิโร	๖๘๐	ท	๗๒๒. ๗๕๕
ทขภูมิ	๖๖๔	ทนาด	๖๘๓
ทขมุต	๖๘๓. ๗๓๗	ทมชา	๗๔. ๗๗. ๓๒๗. ๓๐๘. ๔๗๔
ทขตม	๖๘๐	ทมปฏิสน	๘๖๓
ทขตมต	๕๔๐	ทมมจ	๗๒๘
ทขชาป	๓๖๒	ทม	๓๓. ๓๕. ๘๓
ทขนิท	๔๗๒. ๔๗๓		๒๓๓. ๒๗๔. ๔๗๓
ทขค	๕๒๓	ทม	๒๒๘. ๒๕๒
ทขป	๘๕๒		๒๗๔. ๔๗๓

ปทภาษณยานุกกโม

๓๘๘

ขมฺมายน	๗๔. ๗๖. ๓๒๗	นิกฺขโมตฺตํทก	๕๒๒
	๓๐๘. ๔๘๗. ๕๓๓	นินฺน	๕๒๓
ขมฺมามมฺมณ	๓๒๕. ๓๒๖. ๓๓๕. ๕๗๕	นินฺนพฺพุต	๖๘๓
ชาตุ	๗๔. ๗๗. ๘๘. ๘๕๖	นินฺนพฺพาน	๘๘๓. นกวลล
ชาตุกฺกตฺตา	๓๕. ๘๕๖	นินฺนตฺตคฺคฺคาห	๘๖๒
ชาตุจฺฉินฺนเยยฺย	๕๐๘	นินฺนย	๓๔. ๖๘๓. ๘๘๕
ชาวณฺดา	๒๘. ๓๘. ๒๐๘	นินฺนโยค	๘๖๖
ชิตฺติ	๒๘. ๓๗. ๒๐๘. ๔๘๖	นินฺนยฺยานิก	๓๔. ๓๘๖. ๒๖๐. ๔๒๒. ๘๘๔
ชุตฺตมฺปคฺคฺคาท	๒๘. ๓๗. ๒๐๘. ๔๘๖	นินฺนรฺกฺติ	๓๕. ๘๔๒
ชฺม	๕๒๓	นินฺนรฺกฺติปถ	๓๕. ๘๔๒
ชนฺท	๖๘๓	นินฺนรฺกฺท	๖๘๔
ชนฺทวาท	๖๘๓. ๗๓๗	นินฺนจฺจิตฺตฺตา	๘๕๘
ชนฺน	๕๓๖	นินฺนถ	๕๒๓
ชนฺนิต	๕๓๘. ๕๘๗. ๖๓๓	นินฺนถสฺสิน	๓๗๗
ชาม	๓๕. ๘๔๓. ๘๔๔	นินฺนถิตฺตฺตํ	๓๘๘
ชามกมฺม	๘๔๒	นินฺนถินาถ	๓๘๘
ชามเชยฺย	๘๔๒	นินฺนถวณฺณ	๓๘๘
นิกฺกนฺติ	๖๘๓. ๗๓๗	นินฺนวณฺ	๘. ๖๘๓. ๗๓๗. ๗๔๘. ๘๓๓
นิกามนา	๖๘๓. ๗๓๗	นินฺนวณฺณวិปรยฺยตฺต	๘. ๘๓๓
นิกฺกม	๒๘. ๓๗. ๒๐๘. ๔๘๖	นินฺนวณฺณสํปรยฺยตฺต	๘. ๘๓๓

ปทภาษณียานุกถโม

๕๐๓

ปฏิปทา	๖๘๐	ปณฺฑิต	๓๕. ๘๓๘
ปฏิปฺปสฺสํทฺธิ	๕๕. ๕๖. ๒๓๘	ปโตท	๓๑. ๓๕. ๒๓๓
ปฏิปฺปสฺสํมฺภนา	๕๕. ๕๖. ๒๓๘	ปตฺตคฺคณฺฐ	๕๒๓
ปฏิปฺปสฺสํมฺภิตฺตฺต	๕๕. ๕๖. ๒๓๘	ปตฺตวรฺธ	๕๒๔
ปฏีพฺพชฺช	๖๘๑. ๗๓๗. ๗๘๒	ปตฺติ	๓๘๖. ๒๖๐
ปฏีวฺริตฺติ	๒๓๘	ปตฺถนา	๖๘๓
ปฏีวฺริท	๓๒๖. ๖๘๓	ปโตส	๖๘๓
ปฏิสํขา	๘๖๓	ปธาน	๓๕. ๘๗๓. ๘๗๔
ปฏิสํขานพฺพ	๓๕. ๘๖๖	ปโมทนา	๒๔. ๘๐. ๒๐๔
ปฏิสํมฺภาว	๓๕. ๘๖๓	ปโมท	๓๐๐. ๖๘๓
ปฏิสํเวเทติ	๓๔๓	ปรกฏก	๘๖๓
ปฏิสํสฺส	๓๘	ปรกฏม	๒๘. ๓๗. ๒๐๘. ๔๘๖
ปจฺจมคฺคตฺวิปาก	๔๖๘	ปรณิมนิตฺตวสฺสวตฺถุเต เทว	๘๒๘
ปจฺจํกตฺติณ	๓๓๘. ๓๔๓. ๓๘๔. ๔๓๗	ปรณิธชฺชณฺ	๘๖๓
ปจฺจํชฺชาตุ	๕๐๗. ๕๔๐. ๖๕๖	ปรณมฺชฺช	๓๐. ๕๐๓. ๗๖๒. ๘๓๘
ปณวสฺสทฺท	๕๒๒	ปรณมาส	๓๐. ๒๘๓. ๖๗๓. ๗๓๓
ปณฺธิ	๖๘๑. ๗๓๗	ปรณมาสํวิปฺยตฺต	๓๐. ๘๓๘
ปณฺธิ	๓. ๓๘๓. ๖๘๐. ๘๘๓	ปรณมาสํสํมฺยตฺต	๓๐. ๘๓๘
ปณฺฑาร	๒๓. ๓๒. ๒๓๒. ๕๓๖	ปฺริตฺต	๓. ๓๖๗. ๕๐๓. ๖๗๘. ๘๘๘
ปณฺฑิชา	๓๓. ๓๕. ๒๓๓. ๔๗๓	ปฺริตฺตารมฺมณ	๓. ๓๖๗. ๖๗๘. ๘๘๐

ปริญายิกา	๓๑. ๓๕. ๒๓๓. ๔๗๓	ปาปก	๔๕. ๘๒
ปรีปาก	๕๓๖. ๕๘๕. ๖๓๓	ปาปมิตฺตดา	๓๕. ๘๕๒
ปรีเภท	๕๘๖. ๖๓๒	ปาโมชฺช	๒๔. ๗๘
ปรีมณฑล	๕๒๓	ปาริบริ	๘๗๔
ปรียาปนฺน	๓๔. ๕๐๓. ๘๘๓	ปาถนา	๓๔. ๗๘. ๒๓๔
ปรียฺยฺชาน	๖๘๓. ๗๓๗	ปาติรุจ	๕๓๖. ๕๘๕. ๖๓๓
ปรีโยนาห	๗๕๓	ปิต	๓๘๘
ปรีตฺตปฺปนา	๖๗๒. ๗๒๔	ปิตก	๕๒๓
ปรีติเกช	๖๘๓. ๗๓๗	ปิตกสฺสิน	๓๗๗
ปรีวีย	๓๑. ๒๓๓	ปิตนิตฺตฺตฺน	๓๘๘
ปรีสาท	๕๓๖. ๕๖๔	ปิตนิกาต	๓๘๘
ปรีตฺตฺตฺติ	๕๕. ๕๖. ๒๓๘	ปิตวณฺณ	๓๘๘
ปรีตฺตฺตฺตนา	๕๕. ๕๖. ๒๓๘	ปิต ๒๔. ๗๕. ๘๐. ๓๕๖. ๕๐๓. ๖๖๘	
ปรีทาทพพ	๓. ๓๔. ๕๐๓. ๖๗๕. ๘๓๐	ปิตฺตฺตฺต	๓. ๓๔. ๘๗๗
ปรีทาทพพเหตุก	๓. ๓๔. ๕๐๓. ๘๗๒	ปิตฺตฺต	๓๓๘
ปรีทาน	๓๔๖. ๓๕๘. ๒๖๐	ปฺปฺปจิกตา	๖๘๓. ๗๓๗. ๗๘๒
ปรีทาท	๒๔. ๗๘. ๒๐๔. ๒๘๓	ปฺปฺปทาต	๖๘๓
ปรีฏปฺปคฺคิก	๖๘๖	ปฺปฺปชฺช	๖๗๓
ปรีณิตฺตฺต	๕๒๒	ปฺปฺปคฺคช	๕๒๓
ปรีทฺตฺต	๖๘๓	ปฺปฺปมรต	๕๒๔

ปทภาษณียานุกโม

๕๐๓

บุพพนุทานุกิจิ	๓๕. ๘๔๘	บุตนา	๓๗. ๗๘. ๓๘๗
บุพพนุตาปรนุค	๖๗๒	โฆฏุชพุพ	๕๔๐
บุพเพนิวาสาณุตติยาณ	๘๗๖	โฆฏุชพุพธาคุ	๕๐๔. ๕๖๖. ๕๗๐
บุริตถุค	๕๒๖. ๕๗๔. ๖๒๐	โฆฏุชพุพายคณ	๕๐๔. ๕๔๐. ๕๔๒
บุริตถุค	๕๒๖. ๕๗๔. ๖๒๐	โฆฏุชพุพารมมณ	๓๒๕. ๓๓๕
บุริตถิมิตุค	๕๒๖. ๕๗๔. ๖๒๐		๒๗๕. ๔๗๒
บุริตถา	๕๒๖. ๕๗๔. ๖๒๐	โฆฏุชพุพาด้า	๖๘๓. ๗๓๗
บุริตถิงค	๕๒๖. ๕๗๔. ๖๒๐	พนุชน	๖๘๓. ๗๓๗
บุริตถากบุป	๕๒๖. ๕๗๔. ๖๒๐	พนุชนค	๕๔๓. ๕๗๘. ๖๕๖
บุริตถินุทริย	๕๒๖. ๕๗๔. ๖๒๐. ๖๖๐	พถ	๗๔. ๘๘. ๒๖๘
บุพุกถณณณาคค	๓๘๓	พหิทฐา	๓. ๓๗๘. ๖๘๖
บุษนา	๗๒๗	พหิทฐารมมณ	๓. ๖๘๗
โปริ	๘๖๓	พหุตถกม	๘๖๖. ๘๗๕
มรุต	๕๔๐	พหุตถค	๘๕๓
มถกนุช	๕๒๓	พาด	๓๕. ๘๓๘
มถรต	๕๒๔	พาดุย	๓๐๐. ๖๘๓. ๗๓๒. ๗๕๔
มถตมจก	๘๗๗	พาทิร	๓๓. ๕๕๒. ๘๕๓.
มตต	๓๗. ๗๔. ๘๔	โพชฌนุค	๒๖๘. ๔๔๕. ๘๖๖
ผาณิต	๕๓๘. ๕๘๗. ๖๓๓	พยุณชน	๘๔๒
ผาตถิหาร	๘๖๓	พยุบุปถ	๕๒๘. ๕๗๗

พยุปปนา	๒๒. ๓๖. ๒๓๗	ภวราก	๗๒๖
พยุธาธิ	๘๗๔	ภวรากตณฺเฏโยชน	๗๒๖. ๗๓๔. ๘๓๘
พยุบาปชฺชนา	๓๒๖	ภวราตว	๗๓๐. ๘๓๓
พยุบาปคฺติ	๓๒๖	ภาวนา ๓. ๓๔. ๕๐๓. ๖๗๔. ๘๓๕. ๘๗๓	
พยุบาปาท	๓๒๖. ๗๓๘	ภาวนาพต	๓๕. ๘๖๖
พยุบาปาทนํวณ	๗๕๐. ๘๓๓	ภิชฺชโยกมฺยตา	๘๗๕
พฺรหฺมจฺริยานุกฺคห	๘๖๓	ภิชฺชโยภาว	๘๗๔
พฺรหฺมโลก	๘๒๘	ภุมิ	๓๘๖. ๒๖๐
พฺรหฺมจฺริหารชฺฌาน	๓๘๐	ภุต	๖๘๓
ภคฺติ	๘๕๓	ภวํ	๓๓. ๓๕. ๒๓๓. ๔๗๓
ภนฺตคฺคต	๓๓๕. ๗๕๒	เภท	๕๓๗. ๕๘๖. ๖๓๒
ภว	๗๒๖	ภเวตฺถกฺก	๕๒๒
ภวจุณฺท	๗๒๖	มถ	๕๓๘. ๕๘๗. ๖๓๓
ภวชฺโฆตฺถาน	๗๒๖	มคฺค	๘๘. ๓๐๗. ๓๒๗. ๖๖๖. ๗๓๔
ภวตณฺหา	๓๕. ๗๒๖. ๘๔๕	มคฺคกฺก	๒๐๒. ๔๗๓
ภวทฺธิ	๓๕. ๘๔๖	มคฺคปฺริยาปฺนุน	๒๐๒. ๔๗๓
ภวนนฺท	๗๒๖	มคฺคผล	๖๖๖. ๗๓๔
ภวเนคฺติ	๖๘๓. ๗๓๗. ๗๘๒	มคฺคตมฺกํ	๘๗๗
ภวปฺริหาห	๗๒๖	มคฺคตฺเทคฺค	๓. ๖๘๒. ๘๘๓
ภวมฺจุฉา	๗๒๖	มคฺคตฺธิปฺติ	๓. ๖๘๒. ๘๘๓

ปทภาษณียานุกถโม

๔๐๕

มคฺคการมฺมณ	๓. ๖๘๒. ๘๙๓	มณามิย	๖๕๙
มจฺจ	๕๓๘. ๕๘๗. ๖๓๓	มนายตน	๒๓. ๓๒. ๗๔. ๗๖. ๘๓
มจฺจรายนา	๗๒๘	มณินทฺริย	๒๓. ๓๒. ๗๔
มจฺจรายิตฺตคฺค	๗๒๘	๘๔. ๓๓๕. ๔๗๒. ๔๘๕	
มจฺจวิยตฺตมฺมโชน	๗๒๘. ๗๓๔. ๘๓๘	มณฺตตฺตคฺค	๕๒๒
มจฺจวิ	๘๕๒	มโน	๒๓. ๓๒
มจฺจเนร	๗๒๘	มโนกมฺม	๖๖๓. ๖๗๔
มจฺจนิม	๓. ๓๙๓. ๖๘๐. ๘๙๓	มโนชาตฺ	๓๖๖. ๘๙๖
มณฺเชฏฺจก	๕๒๓	มโนจิตฺ	๖๗๒. ๗๒๔. ๗๔๗
มณฺณนา	๗๒๒. ๗๙๕	มโนจิตฺตมฺมชาตฺ	๓๘. ๓๒. ๗๖
มณฺณิตคฺค	๗๒๒. ๗๙๕	๔๗๘. ๔๘๐. ๖๕๘	
มณฺ ๕๖๓ มจฺจ เวทฺธิย	๕๒๓	มโนจิตฺตมฺม	๕๐๘. ๖๕๗
มณฺทน	๘๖๓	มโนตฺตมฺมเจตนาหาร	๗๘. ๓๐๓
มคฺคตมฺมตฺตา	๓๕. ๘๖๓	มโนตฺตมฺม	๘๔๐
มท	๘๖๓	มรณ	๗๓๓. ๗๒๓
มทฺทว	๓๕	มทฺคคฺค	๓. ๖๗๘. ๘๘๘
มทฺทวตา	๕๙. ๒๔๓. ๕๓๒. ๘๕๘	มทฺคคฺคตมฺมณ	๓. ๖๗๘
มฐ	๕๓๘. ๕๘๗. ๖๓๓	มทฺทว	๕๐๒. ๕๖๔. ๕๗๘. ๖๕๐
มฐ	๕๒๔	มทฺทว	๕๒๓
มณฺทการกฺคตฺตา	๓๕. ๘๕๖	มาน	๗๒๒. ๗๙๓

มานน	๗๒๗	มุกฺกชฺช	๕๒๒
มานถ	๒๑. ๓๒	มุกฺกชฺช	๓๘๐
มานธวโยชน	๗๒๒. ๗๓๔. ๘๑๘	มุกฺก	๕๔๐
มายา	๖๘๑. ๗๓๗. ๗๘๒	มุกฺก	๕๒๓
มารปาส	๖๘๑. ๗๓๗	มุกฺก	๕๒๔
มารพธิ	๖๘๑. ๗๓๗	เมตฺตชฺช	๓๘๐
มารวิธย	๖๘๑. ๗๓๗	เมตฺตา	๓๑. ๓๕. ๒๑๓. ๔๗๓
มิจฺจ	๒๘๑. ๖๗๓. ๗๓๓. ๗๘๖	มิชฺช	๗๔๐
มิจฺจ	๓. ๖๘๑. ๘๘๒	มิชฺช	๖๖๓. ๖๘๓
มิจฺจ	๒๒๐	ยชฺช	๘๖๒
มิจฺจ	๒๗๕. ๒๘๑. ๖๘๑. ๗๘๒	ยชฺช	๓๔. ๗๘. ๒๓๔
มิจฺจ	๒๘๑. ๖๗๓. ๗๓๓. ๗๘๖	ยชฺช	๒๘๐. ๓๔๘. ๕๗๕
มิจฺจ	๒๗๕. ๒๘๓	ยชฺช	๘๖๓
มิจฺจ	๒๗๕. ๒๘๒. ๓๒๓	ยชฺช	๓๔. ๗๘. ๒๓๔
มิจฺจ	๒๗๕. ๒๘๔. ๓๒๕	ยชฺช	๒๘๐. ๓๔๘. ๕๗๕
มิชฺช	๗๕๓	ยชฺช	๗๘๒. ๘๗๐. ๘๗๓
มิชฺช	๕๓๘. ๕๘๗. ๖๓๓	โยค	๘. ๖๘๑. ๗๘๗. ๘๓๓
มิชฺช	๖๘๑. ๗๓๗	โยค	๘. ๕๖๓
มิชฺช	๓๕. ๘๖๔	ยชฺช	๕๒๓
มิชฺช	๖๕๕	ยชฺช	๕๓๘

ปทภาษณียานุกโม

๔๐๗

รตฺชาตุ	๕๐๔	ถทุก	๕๔๐
รตฺยตน	๕๒๔, ๕๔๒	ถทุกา	๕๗, ๒๔๓, ๕๐๔, ๕๔๒
รตฺรรมมณ	๓๒๔, ๓๒๕, ๓๓๐, ๔๗๒	ถทุกุปรินามตา	๕๗, ๒๔๓, ๕๓๓, ๕๔๐
รตฺธํ	๖๘๓, ๗๓๗	ถากมจฺณวีย	๗๒๔
รตฺถ	๕๒๓	ถากาธํ	๖๘๓
รฺ	๓๕, ๕๐๓	ถัน	๗๕๓, ๗๘๔
รฺชาตุ	๕๐๔, ๕๖๕, ๕๖๘	ถยนา	๗๕๓, ๗๘๔
รฺรค อรฺรค มาห-		ถยตคฺค	๗๕๓, ๗๘๔
อฺกฺก อวฺกฺก	๒๗๓, ๔๗๐	โถก	๕๓๖, ๗๒๓
รฺภา	๖๗๓	โถกีย	๓, ๕๐๓, ๗๐๖, ๘๓๓
รฺบฺงคฺค	๕๐๓	โถกคฺค	๓, ๔๒๒, ๗๐๖, ๘๓๓
รฺบฺงคฺค	๓๘๒, ๔๘๖	โถณิก	๕๒๔
รฺพายตน	๕๒๓, ๕๔๒, ๖๓๔	โถภ	๖๖๓
รฺปรรมมณ	๓๒๕, ๓๒๖, ๒๗๕, ๔๗๒	โถรฺ	๖๘๓, ๗๓๗
รฺปาวจ	๓๔, ๔๓๗, ๔๘๔	โถรฺพายนา	๖๘๓, ๗๓๗
รฺปาด	๖๘๓, ๗๓๗	โถรฺพายิตคฺค	๖๘๓, ๗๓๗
รฺ	๓, ๕๒๗, ๗๐๕, ๘๓๐	โถหิตก	๓๘๘, ๕๒๓
รฺปฺปคฺค	๓๓๘, ๓๔๓	โถหิตกนิตฺถน	๓๘๘
ถตา	๖๘๓, ๗๓๗	โถหิตกนินาธ	๓๘๘
ถมฺพิถ	๕๒๔	โถหิตกถนฺ	๓๘๘

โถหิตกตญฺเฆวาทหคต	๓๘๓	วณณ	๖๘๓, ๗๓๗
โถหิตกตณ	๓๗๗	วณฺทณ	๗๒๗
วจํกมฺม	๖๖๓, ๖๗๔	วโย	๕๓๗, ๕๘๖, ๖๓๒
วจํทฺฐจฺจวติ	๒๓๘, ๘๔๐	วติตฺตจฺจตา	๕๓๖, ๕๘๕, ๖๓๓
วจํเกท	๕๒๘, ๕๗๗	วาทา	๕๒๘, ๕๗๗
วจํวิณฺณตฺตติ	๕๐๔, ๕๒๘	วาทสํทฺท	๕๒๒
	๕๔๒, ๕๗๗, ๖๓๕	วาทิตสํทฺท	๕๒๒
วจํสํจฺจวติ	๘๔๐	วายาม	๒๘, ๓๗, ๔๘๖
วชิรฺรปม	๓๕, ๘๓๗	วโย	๖๕๖
วชฺช	๗๕๒	วโยกตณ	๓๗๗
วชฺชสณฺณมิตา	๗๕๒	วโยกต	๖๕๖
วฏฺฐ	๕๒๓	วโยธาค	๕๐๗, ๕๔๐, ๖๕๖
วณฺณนิภา	๕๒๓, ๕๖๕, ๖๓๓	วิภูษายิตกตญฺเฆวาทหคต	๓๘๓
วณฺณนมาจฺฉนฺธิย	๗๒๘	วิภูษิตกตญฺเฆวาทหคต	๓๘๓
วต	๖๗๓, ๗๒๕	วิภูเขป	๓๓๕, ๗๕๒
วตฺตนา	๓๔, ๗๘, ๒๓๔	วิกต	๖๘๔
	๒๘๐, ๓๔๘, ๕๗๕	วิจย	๓๓, ๒๓๓
วตฺตพฺพ	๘๘๔	วิจาร	๒๓, ๘๐, ๘๗๕
วตฺต	๕๐๔, ๕๓๖	วิจิกฺกนา	๓๓๐, ๖๗๐, ๖๗๕
วณ	๖๘๓, ๗๓๗	วิจิกฺกนาหํวณ	๗๕๓, ๘๓๓

ปทภาษนี้ยานุกโม

๔๐๘

วิจิกิจุณาสณโฆชน	๗๒๔. ๘๓๘	วิปจุนักดาตดา	๘๕๒
วิจิกิจุณาสหคต	๘๐๓	วิปริณต	๖๘๔
วิจิณิพุทธกณณาสหคต	๓๘๓	วิปริยตคุดาห	๒๘๓. ๖๗๓. ๗๓๓
วิชชา	๓๕. ๘๗๖	วิปัสสนา	๓๕. ๓๓. ๓๕
วิชชาภาคิ	๓๕. ๘๓๖		๓๘๖. ๒๓๓. ๒๕๔. ๔๗๓
วิชชูปม	๓๕. ๘๓๗	วิปาก	๓. ๓๓๘. ๓๖๖. ๖๖๓
วิมุตตติ	๕๐๔. ๕๒๘. ๕๗๖. ๕๘๕	วิปากมมมมม	๓. ๕๐๓. ๖๖๕
วิมุตตนา	๒๓. ๓๒. ๒๓๒	วิปากเหตุ	๘๐๐
วิมุตตนาณนุช	๒๓. ๓๒	วิปพพกณณาสหคต	๓๘๓
	๕๖. ๗๔. ๘๓	วิปปฏิกตคาหิตา	๘๕๒
วิมุตตนาญายตน	๓๘๒. ๔๓๘	วิปปฏิสาร์	๗๕๒
	๔๘๗. ๘๘๖	วิภวทิจิ	๓๕. ๘๔๖
วิมุตตนาวา	๖๗๓	วิภส่น	๘๖๓
วิมุตตนาหาร	๗๘. ๓๐๔	วิมติ	๓๓๓. ๖๗๒
วิมุตตนาปนา	๕๒๘. ๕๗๖	วิมุตติ	๓๕. ๘๗๖
วิมุตตนาปิตต	๕๒๘. ๕๗๖	วิโมกข	๓๘๘
วิตกก	๒๒. ๓๖. ๘๐. ๒๓๗. ๘๗๔	วิรติ	๒๓๘
วิตกกวิจาร	๓๔๐. ๓๕๓. ๔๒๕	วิราค	๓๔๓. ๓๕๖. ๓๘๐
วิตติ	๒๔. ๘๐. ๒๐๔	วิริย	๒๘. ๓๗
วิตตกณณาสหคต	๓๘๓	วิริยพถ	๒๘. ๓๗. ๔๓. ๒๒๕. ๒๗๕

วิริยสัมโพชฌงค	๒๐๘. ๒๒๓. ๒๕๕	เวทียิต	๓๘. ๒๕. ๓๓
วิริยาธิปไตย	๓๘๓. ๒๗๐	เวปุลล	๘๗๔
วิริยารมม	๒๘. ๓๗. ๔๓. ๒๐๘. ๔๘๖	เวทพฺยา	๓๓. ๓๕. ๒๓๓. ๔๗๓
วิริยอนุทฺธิย	๒๘. ๓๗. ๗๕. ๔๘๕	เวรมณ	๒๓๘
วิโรธ	๓๒๖	เวธานคิกกม	๒๓๘
วิวร	๕๓๐. ๕๗๘	เวทิจฺฉ	๖๘๓. ๗๒๘. ๗๓๗
วิวรคต	๕๓๐. ๕๗๘	ตฺถุคฺค	๓๔. ๘๓๔
วิทิจฺฉ	๓๓๘. ๓๔๘	ตฺถุคฺฉกิริยตา	๘๗๕
วิธคณ	๕๒๓	ตฺถุกายทิจฺฉ	๖๗๐. ๖๗๕. ๘๓๓
วิธฺญา	๖๘๓. ๗๓๗. ๗๘๒	ตฺถุการ	๗๒๗
วิธคฺคิกา	๖๘๓. ๗๓๗. ๗๘๒	ตฺถิตวาทา	๘๖๓
วิธมโถภ	๖๘๓. ๗๓๗	ตฺถุภุป	๒๒. ๓๖
วิทฺตฺสปฺติ	๘๖๓	ตฺถุทิตฺตฺ	๓๓. ๖๖๗. ๘๐๔. ๘๘๒. ๘๖๔
วิมฺตฺวาธิปไตย	๓๘๓. ๒๗๐	ตฺถุทิตฺต	๓๓. ๕๐๓
	๔๖๘. ๖๘๒		๖๖๗. ๘๐๓. ๘๖๓
วฺจุจฺฉานกฺตฺต	๘๕๕	ตฺถุชฺค	๓. ๕๐๓. ๗๐๒. ๘๐๗
วฺจุปถม	๓๔๐. ๓๕๓	ตฺถุชฺคทฺท	๕๒๒
เวทนา	๓๘. ๒๕. ๓๓. ๗๕. ๘๕	ตฺถุชา	๘๔๒
เวทนาภฺทฺท	๕๕. ๗๕. ๘๘. ๖๖๓	ตฺถุชา	๘๕๗
เวทนาภา	๖๗๓	ตฺถุชาภฺทฺท	๕๕. ๗๕. ๗๕. ๘๓. ๒๕๘

ปทภาษณียานุกถโม

๔๓๓

ต่งขาววา	๖๗๓	ต่งจิติ	๒๖. ๓๘. ๔๘๖
ต่งค	๖๘๓. ๗๓๗	ต่งห	๕๔๐
ต่งข	๖๗๒. ๗๒๔	ต่งหว่าจตา	๘๖๓
ต่งจ	๒๖๘. ๔๔๕. ๔๖๘	ต่ง	๓๔๓
ต่งจามุโตมิกฌาณ	๘๗๒	ต่ง	๓๕. ๒๘. ๓๘. ๒๕๓
ต่งจามินเวส	๗๓๖. ๗๔๐	ต่งทวิย	๒๘. ๓๘. ๗๕
ต่งฉกิริยา	๒๓๕. ๒๗๔	ต่งปฏิจาน	๒๖๘. ๔๔๕. ๔๖๘
ต่งเจตนา	๒๐. ๗๘	ต่งพิถ	๒๘. ๓๘. ๗๕
ต่งเจตยิตต	๒๐. ๗๘	ต่งติมา	๓๔๓
ต่งชนนี้	๖๘๓. ๗๓๗. ๗๘๒	ต่งตัมโพชฌน	๒๒๒
ต่งชาต	๖๘๓	ต่งต	๕๒๒. ๕๘๗. ๖๓๓
ต่งชานนา	๓๘	ต่งต	๕๓๘. ๕๘๗. ๖๓๓
ต่งชานิตต	๓๘	ต่งถา	๖๗๒
ต่งฌา	๓๘. ๗๔. ๘๖	ต่งทิส	๗๒๒
ต่งฌากุขุข	๕๕. ๗๔. ๗๕. ๘๐	ต่งททาท	๕๐๔. ๕๗๐
ต่งฌาวา	๖๗๓	ต่งททนา	๒๗. ๔๐. ๘๒. ๒๐๗
ต่งโฌชน ๕. ๖๗๐. ๖๗๕. ๗๓๘. ๘๓๘		ต่งททายน	๕๐๔. ๕๒๒. ๖๐๖
ต่งโฌชนวิปยุต ๕. ๗๓๒. ๘๒๓		ต่งททามณ	๓๒๕. ๓๓๕
ต่งโฌชนตัมยุต ๕. ๗๓๒. ๘๒๓			๒๗๕. ๔๗๒. ๕๓๗
ต่งโฌชนีย ๕. ๕๐๓. ๗๓๓. ๘๒๐		ต่งททา	๖๘๓. ๗๓๗

ศัพท์ชา	๒๗. ๘๒. ๘๕๓	ศัพท์ชา	๓๔๐. ๓๕๐
ศัพท์ชาพล	๒๗. ๔๐. ๘๒. ๒๒๔	ศัพท์ชาทวิย	๒๖. ๗๕. ๔๘๖
ศัพท์ชทวิย	๒๗. ๗๘. ๘๒	ศัพท์ชาพล	๒๖. ๓๐. ๒๗๕. ๔๘๖
ศัพท์ตต้น	๓. ๕๐๔. ๗๐๓	ศัพท์ชาตติ	๔๕. ๘๒
ศัพท์ตต้นตปปฏิม	๓. ๖๘๘. ๘๘๘	ศัพท์ชาตติกุตตกา	๓๕. ๘๕๕
ศัพท์ตติ	๕๐๔. ๕๓๕. ๕๘๔. ๖๓๐	ศัพท์ชาตติกุตตกา	๓๕. ๘๕๕
ศัพท์ตติเก	๕๐๔. ๕๕๔. ๖๐๐	ศัพท์ชาตติ	๖๖๓
ศัพท์ตมภนา	๕๒๘. ๕๗๖	ศัพท์ชาตติ	๖๘๓
ศัพท์ตมภิตต	๕๒๘. ๕๗๖	ศัพท์ชาตติ	๕๓๖
ศัพท์ตม	๖๘๓. ๗๓๗	ศัพท์ชาตติ	๖๘๓
ศัพท์ตมตต	๕๒๒	ศัพท์ชาตติ	๖๘๓
ศัพท์ตม	๓. ๕๐๓	ศัพท์ชาตติ	๗๒๒. ๗๘๕
ศัพท์ตม	๓. ๕๐๔. ๕๓๖	ศัพท์ชาตติ	๓๕. ๓๓. ๓๕. ๒๓๓
	๕๔๑. ๗๐๔. ๘๐๘	ศัพท์ชาตติ	๓๔๓
ศัพท์ตม	๕๓๘. ๕๗๗. ๖๓๓	ศัพท์ชาตติ	๖๘๓. ๗๓๗
ศัพท์ตม	๓๔. ๘๒๔	ศัพท์ชาตติ	๖๘๓
ศัพท์ตม	๖๗๓	ศัพท์ชาตติ	๘๕๓
ศัพท์ตม	๘๔๒	ศัพท์ชาตติ	๓๔๐
ศัพท์ตม	๓๕. ๒๖. ๓๐. ๓๘๖. ๔๔๕	ศัพท์ชาตติ	๓๘. ๓๓๐
ศัพท์ตม	๓๕. ๘๖๘	ศัพท์ชาตติ	๗๘

ปทภาษนียานุกโม

๕๓๓

ต้มผู้ตีตต	๗๘	ต้มผู้ชญา	๒๓๓. ๕๗๓
ต้มภษา	๘๕๓	ต้มถึยนา	๗๕๓. ๗๘๘
ต้มภคฺติ	๘๕๓	ต้มจาร	๓. ๓๔. ๓๓๘. ๕๐๓
ต้มมฺคฺตนิยต	๓. ๖๘๓		๖๖๘. ๘๒๓. ๘๕๕. ๘๗๕
ต้มมฺปฺปฺชาน	๒๖๘. ๔๔๕. ๔๖๘	ต้มตฤก	๓. ๓๔. ๓๓๘. ๕๐๓
ต้มมฺตฤท	๕๒๒		๖๖๘. ๘๒๒. ๘๕๕. ๘๗๕
ต้มมฺกมฺมฺนต	๒๓๘	ต้มเวก	๓๕. ๘๗๕
ต้มมฺกฏิจิ	๓๓. ๓๕. ๗๕. ๘๓	ต้มงฺขาร	๓๒๕. ๓๓๔. ๓๓๘. ๓๘๓
	๒๓๖. ๒๗๕. ๔๗๓	ต้มย	๓๓๓. ๖๗๒. ๗๒๕. ๗๘๗
ต้มมฺวาจา	๒๓๘	ต้มเวณ	๘๕๓
ต้มมฺวាយม	๒๘. ๓๗. ๗๕. ๘๓. ๒๒๓	ต้มตต	๗๓๓. ๗๒๓. ๗๖๓
ต้มมฺตงฺกปฺ	๒๒. ๓๖. ๗๕. ๘๓. ๒๓๗	ต้มตตทิจิ	๓๕. ๘๔๗
ต้มมฺตติ	๒๘. ๓๘. ๗๕. ๘๓. ๒๒๒	ต้มมฺมิก	๘๕๒
ต้มมฺตมาธิ	๒๖. ๓๐. ๓๘	ต้มหานิ	๕๓๖. ๕๘๕. ๖๓๓
	๗๕. ๘๓. ๒๒๓	ต้มเหตุก	๒. ๖๘๖. ๘๐๓
ต้มโมห	๓๐๐. ๖๘๓	ต้มพายตม	๘๕๗
ต้มณ	๓๔. ๘๓๕. ๘๘๗	ต้มชฤย	๓๕. ๘๖๓
ต้มณตา	๒๘. ๓๘	ต้มต	๓๘. ๒๕. ๓๓
ต้มริตา	๖๘๓. ๗๓๗. ๗๘๒	ต้มตจฺจิริยตา	๘๗๕
ต้มริ	๗๓๓. ๗๒๓. ๗๖๓. ๗๘๖	ต้มท	๕๒๔

ถำชุกมฺยตา	๖๘๓. ๗๓๗	ถ้ำถ่มปฺทา	๓๕. ๘๗๓
ถำมณฺณผล	๖๗๗. ๘๘๘	ถ้ำก	๓๕. ๘๓๘
	๘๘๘. ๘๘๓. ๘๘๓	ถ้ำ	๓. ๓๘. ๒๕. ๓๓. ๓๔๐
ถำรคณฺช	๕๒๓	ถ้ำภูมิ	๖๖๔
ถำรณฺณ	๓๓. ๗๖๖. ๘๔๒	ถ้ำวิหาร	๓๔๓
ถำราก	๖๘๓. ๗๘๒	ถ้ำถ่มถ้ำ	๕๔๐
ถำถว ๔. ๕๐๓. ๖๖๖. ๗๓๔. ๘๓๔		ถ้ำถ่มก	๓. ๓๔. ๘๗๘
ถ้ำก	๖๗๒. ๗๒๔. ๗๘๗	ถ้ำปฏิปทา	๓๖๔
ถ้ำเนห	๕๔๓. ๕๗๘	ถ้ำนิหฺรีย	๓๖๓
ถ้ำเนหค	๕๔๓. ๕๗๘	ถ้ำม	๕๐๔. ๕๕๓. ๕๘๘. ๖๓๗
ถ้ำพิน	๓๘๓. ๗๓๗. ๗๘๒	ถ้ำน	๕๒๓
ถ้ำ	๖๗๓. ๗๒๕	ถ้ำน	๕๓๖. ๕๖๔
ถ้ำพพค	๖๗๓. ๗๒๕	ถ้ำนตา	๔๒๒. ๔๕๓
ถ้ำพพคปฺรามา	๖๗๐. ๖๗๕	ถ้ำต	๖๘๓. ๗๓๗
	๗๒๕. ๗๓๔. ๘๓๘	ถ้ำ	๖๗๓. ๗๒๕
ถ้ำพพคฺปาทาน	๗๘๓. ๘๕๖	ถ้ำ	๓๘๘
ถ้ำถว	๘๕๓	ถ้ำมณฺฑ	๕๒๓
ถ้ำถิปคฺติ	๓๕. ๘๗๐	ถ้ำณณคฺพพณณ	๓๘๒
ถ้ำถิปคฺติ	๓๕. ๘๗๒	ถ้ำ	๓. ๕๐๓. ๖๗๗. ๘๘๘
ถ้ำถำ	๘๖๐	ถ้ำ	๒๓๘

ปทภาษนียานุกถโม

๔๓๕

เสยฺย	๗๒๒	หตฺถิกฺขิตฺตกถณฺณวาทหคฺค	๓๘๓
เสวณา	๘๕๓	หทย	๒๓. ๓๒
โสภ ปริเทว ทฺวฏฺฐ โทมนสฺส-		หทยงฺกม	๘๖๓
ปายาส	๘๕๗	หริวณฺณ	๕๒๓
โสธ	๕๓๗	หาธ	๒๔. ๘๐. ๒๐๔. ๒๘๓
โสธชาตุ	๕๐๔. ๕๓๗	หิเตสฺสิตา	๖๘๐
โสธวิญฺญาณ	๓๕๒. ๔๗๒	หิร	๓๕. ๓๒๕. ๓๘๖
	๕๓๗. ๕๒๒	หิรฺพถ	๔๕. ๘๒
โสธวิญฺเญยฺย	๕๐๘. ๖๕๗. ๗๐๗	หิริยิตฺตพฺพ	๔๕. ๘๒
โสธายตน	๕๐๔. ๕๓๗	หีน	๓. ๓๘๓. ๖๘๐. ๗๒๒. ๗๘๕. ๘๘๓
โสธินฺทฺริย	๕๓๗. ๖๖๐	หุค	๗๘๒. ๘๗๐. ๘๗๓
โสธปฺป	๗๕๓	เหตุจฺจโต	๘๒๘. ๘๒๘
โสธมนสฺสโทมนสฺส	๓๔๖	เหตุจฺจิม	๖๗๗. ๘๓๗. ๘๘๘
โสธมนสฺสสทฺท	๓๒๕. ๔๘๕. ๘๘๔	เหตุ	๒. ๗๔. ๘๓. ๘๘
โสธมนสฺสสินฺทฺริย	๓๓. ๒๗๕. ๔๘๕		๕๐๓. ๖๘๘. ๖๘๕. ๘๐๐
โสธรจฺจ	๓๕. ๘๖๐	เหตุจฺจปฺปยุคฺค	๒. ๕๐๓. ๖๘๗. ๘๐๒
โสธวสฺสธตา	๓๕. ๘๕๓	เหตุจฺจมฺปยุคฺค	๒. ๖๘๗. ๘๐๒

รวมมูลเปโท

๔๓๗

จตุกกั		ฉกุกั	
คณฺหา	๗๓๖. ๘๒๕	ชาตฺวทฺกั	๕. ๗๐๘. ๘๓๓
ปฏฺิพฺทา	๓๖๒ ๑ เป ๑ ๓๖๖	อฺปาทานทฺกั	๓๒. ๗๘๐. ๘๕๖
พฺรหฺมจิทฺหารชฺฌานานิ	๓๘๐	โธชฺทกั	๗. ๗๔๗. ๘๓๓
โยคา	๗๔๗. ๘๓๓	คณฺททฺกั	๖. ๗๓๖. ๘๒๕
รฺฐึ	๕๐๖. ๖๓๔	นัิวรณทฺกั	๘. ๗๔๘. ๘๓๓
โถกฺกตฺตรมคฺคา	๓๘๖ ๑ เป ๑ ๒๗๔	นัิวรณานิ	๗๔๘. ๘๓๓
โถกฺกตฺตรวิปาภา	๔๒๒ ๑ เป ๑ ๔๗๓	โยคทฺกั	๘. ๗๔๗. ๘๓๓
ปณฺจกั		รฺฐึ	๕๐๘. ๖๕๗
ขุทฺธา	๗๐๓	รฺฐฺปาจรเหตุ	๖๘๓
ฉานจฺคานิ	๘๐	สณฺโฆชนทฺกั	๕. ๗๓๘. ๘๓๘
ปฺรามาตฺกั	๓๐. ๗๖๓. ๘๓๗	เหตุทฺกั	๒. ๖๘๘. ๘๐๐
มคฺคจฺคานิ	๘๓	ตฺตฺกั	
รฺฐึ	๕๐๗. ๖๕๖	อฺกฺสฺตฺตฺวิปาภา	๔๗๒ ๑ เป ๑ ๔๘๓
รฺฐฺปาจรทฺริยา	๔๘๔. ๔๘๕	จฺพนฺตฺรทฺกั	๓. ๗๐๓. ๘๐๖
รฺฐฺปาจรกฺสฺตฺตฺจิตฺตานิ	๓๓๘ ๑ เป ๑ ๓๘๓	พฺถานิ	๘๒
รฺฐฺปาจรวิปาภา	๔๓๗	รฺฐึ	๕๐๘. ๖๕๘
ฉกุกั		อฺจฺจกั	
อปฺริยาปฺนฺเหตุ	๖๘๔	อภิภายคณฺหานิ	๓๗๘ ๑ เป ๑ ๓๘๘
อฺฐฺปาจรเหตุ	๖๘๓	อฺนฺทฺริยานิ	๗๘

อชฺชกั		ทวารวดี	
ภคินชฺชานานิ	๓๓๘ ๑ เป ๑ ๓๗๗	อชฺชกัจิตฺตานิ	๒๗๕ ๑ เป ๑ ๓๓๗
ภคินชฺชกั	๓๓๘ ๗๘๓ ๘๖๒	อชฺชกัจิตฺตานิ	๘๕๗
ภคินชฺชกั	๓๓๘ ๑ เป ๑ ๔๓๔	อชฺชกัจิตฺตานิ	
มหาภคินชฺชกั	๓๖ ๑ เป ๑ ๓๓๘	มหาภคินชฺชกั	๓๓ ๗๖๖ ๘๔๒
มหาภคินชฺชกั	๔๓๕	มหาภคินชฺชกั	
อชฺชกั	๕๓๐ ๖๕๘	อชฺชกัจิตฺตานิ	๘๕๖
อชฺชกั		อชฺชกัจิตฺตานิ	๓๔ ๘๓๐ ๘๗๐
อชฺชกัจิตฺตานิ	๖๘๓	อชฺชกัจิตฺตานิ	
อชฺชกั	๕๓๓ ๖๖๐	อชฺชกัจิตฺตานิ	๓๖๖ ๑ เป ๑ ๒๖๘
อชฺชกั		อชฺชกัจิตฺตานิ	
อชฺชกัจิตฺตานิ	๓๘๓	อชฺชกัจิตฺตานิ	๓
อชฺชกัจิตฺตานิ	๗๘๓ ๘๖๒	อชฺชกัจิตฺตานิ	
อชฺชกั	๕๓๒ ๖๖๓	อชฺชกัจิตฺตานิ	๓๕ ๘๓๖
อชฺชกัจิตฺตานิ	๗๓๘ ๘๓๘	อชฺชกัจิตฺตานิ	
อชฺชกัจิตฺตานิ		อชฺชกัจิตฺตานิ	
อชฺชกัจิตฺตานิ	๕๓๒ ๑ เป ๑ ๔๓๓	อชฺชกัจิตฺตานิ	๒ ๑ เป ๑ ๓๔
อชฺชกั	๕๓๓ ๖๖๒	อชฺชกัจิตฺตานิ	๒ ๑ เป ๑ ๓๕

